

מבחר עלונים

נח שנת תשפ"ג

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
07:10	06:48	06:30	05:18	ירושלים
07:06	06:44	06:32	05:32	בני ברק
07:07	06:45	06:30	05:23	חיפה
07:07	06:45	06:32	05:33	אשדוד
07:09	06:47	06:31	05:17	בית שמש
07:09	06:47	06:32	05:35	קרית גת
07:07	06:45	06:29	05:25	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

**לחצו
כאן**

נח בנה תיבה, היום זה פשוט יותר...

הדרך הפשוטה ביותר להינצל
מהמבול המשתולל ברחוב
 היא באמצעות קביעת עיתים לתורה

מצטרפים ללומדי הדף היומי בהתחלת מסכת 'נדרים'
ביום חמישי פר' נח ב' חשון תשפ"ג

נא הקדישו עוד כמה דקות ללימוד 'חסד של אמת' והזכרת שמות הנשמות שלא הניחו אחריהם זש"ק.
 להורדת לוח ימי ההילולא 'חסד של אמת', ולהורדת מודעות נוספות לעידוד לימוד הדף היומי: DAF.TFILOT.ORG

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

ספורים בפרשה

על הפסוק: "צהר תעשה לתבה", אמר הבעל שם טוב הקדוש, כי תבות התפלות צריכות להיות מאירות ומצהירות. פעם בא אליו איש אחד שמצא בספרים, כי כל מי שנוהר ארבעים יום מלשוחח דברים בטלים תשרה עליו רוח הקדש, ולמרות שעשה כן לא זכה לרוח הקדש. שאלו הבעל שם טוב: "האם התפללת באותם ארבעים הימים? השיב האיש: 'בןדאי, התפללתי מדי יום שלש פעמים'". "הרי לך הדברים בטלים שלף", השיב הבעש"ט...

פעם שאלו את הבעל שם טוב דבר מה. פתח את ספר הזהר שהיה מונח לפניו, הסתכל בו ואמר לשואליו את כל פרטי המאנע, ומאחר יותר התברר שכל דבריו היו נכונים להפליא. שאלו החסידים את הבעל שם טוב, כיצד ראה הכל ואמר להם: "מצינו שהאור שברא בו הקדוש ברוך הוא את עולמנו, האיר מראש העולם ועד סופו, וכיון שראה שאין העולם ראוי לאור זה, עמד ונגזר לצדיקים לעתיד לבוא ונגזר בתורה הקדושה, וכשאדם לומד תורה לשמה זוכה לראות מסוף העולם ועד סופו."

שנה אחת בראש השנה, שהה רבי בונים מפשיסחא אצל רבו החוזה מלובלין. לאחר התפלה עמד בחבורת חסידים ואמר: "אני יכול להגיד לכם על איזה פסוק יאמר הרבי דברי תורה בסעדה". השתוממו החסידים ובקשו לדעת מהו הפסוק. השיב להם רבי בונים: "הרבי יאמר תורה על הפסוק 'ויזכר אלקים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה', והוא יפרש שנח הוא הצדיק ועל ידי שזכר הקב"ה את הצדיק, זוכר הוא גם את האנשים הפשוטים בבחינת חיה ובהמה". לאחר מכן, כשנכנס החוזה לסעדה, החל לומר תורה זו שאמר רבי בונים. התפלאו החסידים לשמע דברי הנביאות של רבי בונים, אך הוא הסביר להם: "התפללתי תפלת מוסף ליד הרבי, וכשהגיע לזכרונות בפסוק של 'ויזכר אלקים את נח' האריך הרבי הרבה וחסר על הפסוק כמה פעמים. הבנתי בדעתי שעל פסוק זה יאמר דבריו וכה יהיה חכן הדברים."

פעם באו משפילים אל הגאון מוילנא בהצעה למנותו לרב בעירם הגדולה. כשהגיעו ווילנא, נאמר להם כי עליהם להמתין ימים מספר עד שהגאון יתפנה לשוחח עמם. לפליאתם השיב השמש, כי הגאון מקדיש כל רגע ללמוד התורה. התאכזבו המשפילים ואמרו זה לזה, רב כזה שזוקק ללמוד עדיין אינו מתאים להיות רב אצלנו, כי כנראה עוד לא סיים את חק למודיו ואין גידו תעודת גמר. גחכו השומעים ואמרו, על זה נאמר בפרשת נח "בני יפת גמר ומגוג", בחכמת יפת שהיא חכמה כללית, לומדים בשביל לקבל תעודת גמר באוניברסיטה, אבל את תורת ה' לא מסיימים לעולם.

שאלו פעם את רבי יחזקאל משינובה, מדוע נענשו אנשי דור הפלגה, והרי היו בעלי מדה טובה של אחדות? פאמר: "ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים"? השיב הצדיק: אחדות היא מדה טובה ואין למעלה הימנה, אבל רק אם פיהם ולבם שוים. אבל אנשי דור הפלגה דברו בלשונם על אחדות ושלום, ובלבם זממו מלחמה, ולא אלה אין עצה ותבונה אלא להפריד ביניהם, אשר לא ישמעו איש שפת רעהו.

פנינים

אלה תולדות נח, נח (ו, ט) - שלש פעמים מזכר נח בפסוק זה. שלשה עולמות ראה (בנין, הרבן, בנין); שלש מדות היו לו (צדיק, תמים, את ה' התהלך). ושלשה בנים היו לו (שם, חם, יפת).

תמים היה בדורותיו (שם) - היה בגימטריא 20, רמז לעשרים דורות מאדם ועד אברהם. (בעל הטורים)

את שם את חם ואת יפת (ו, י) - נח למד את העולם דרך ראיה בעבודת ה'. את שם - לזכר תמיד את ה', כנאמר "שויתי ה' לנגדי תמיד", את חם - לקיים המצות בהתלהבות ובהם, ואת יפת - לעשות מעשים יפים ומתקנים בעיני אלקים ואדם. (רבי בונים מפשיסחא)

מדוע נזכר חם באמצע, והרי היה הקטן שבשלושתם, כנאמר להלן? אלא ששני אחיו רצו לקרבו ולהחזירו למוטב, ולכן העמידוהו באמצע, אבל הוא נותר ברשעו. (הרבי מקוצק)

קץ כל בשר בא לפני (ו, יג) - רמז הקב"ה לנח על המבול הבא שימשך 190 יום כמנין קץ, ארבעים יום מטר, ומאה וחמשים יום גברו המים. (בעל הטורים)

בדורנו משולים הישיבות ובהי המדרשות לתבת נח, השומרת על התלמידים מפני המבול השורר ברחובות העיר. (חזון אי"ש)

צהר תעשה לתבה (טו, טז) - בזהר מובא, שנח מרמז על שבת, מלשון מנוחה והשבת גם מגנה על האדם מהמבול שבועלם. צהר בגימטריה 295, תבה בגימטריה 407, יחד יוצא 702 כמנין שבת, אם עושים צהר לתבה, להקנים האור לפיה, תהיה בחינת שבת המצילה מפני המבול. (אבני אול)

תרח הוליד את אברם (יא, כז) - אברהם אבינו היה בן נ"ח (58) בשעה שנפטר זקנו נח. (פרפראות)

כִּי בְצַלְמֵם אֵלִים עָשָׂה אֶת־הָאָדָם

שְׁמוֹ שֶׁל הַנְּגִיד רַבִּי מִשְׁה־חַיִּים רוֹטְנֶבֶרְג מְחַנְטֵשׁוּן, הֵלֵךְ לִפְנֵינוּ בְּפוֹלִין בְּלָה. לְבַד מִיחוּסוֹ בְּאֶחָיו שֶׁל הַחֲדוּשֵׁי הַרִּי"ם, הָיָה גַם בַּעַל יְחוּס עֲצֵמִי כְּבַעַל צְדָקָה וְנִדְיָב לֵב, חֲסִיד בְּמַעֲשָׂיו וְדְבוּק בְּרַבּוֹ רַבִּי מְנַחֵם מִנְדֵּל מְקוֹצֵק, עַל אִף חֲרִיפּוֹתוֹ שֶׁל הַשְּׂרָף מְקוֹצֵק, אֲשֶׁר מֵאֵס בְּכָל הַבְּלִי הַעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא הָיָה לוֹ שׁוּיג וְשׁוּיחַ בְּעֵינָיו כְּסָפִים, שׁוֹנִים הָיוּ הַדְּבָרִים כְּלִפְי הַנְּגִיד רַבִּי מִשְׁה־חַיִּים, שֶׁפֶן מְקַדֵּשׁ הָיָה כָּל רְכוּשׁוֹ לְצַרְבֵי צְדָקָה וְחֶסֶד וּמַעוֹלָם לֹא הֵשִׁיב רִיקָם אֶת בְּקִשׁוֹת רַבּוֹ, גַּם אִם הָיָה הַדְּבָר בְּרוּךְ בְּסִכּוּמֵי עֵתָק. בִּיצַד הִגִּיעַ רַבִּי מִשְׁה־חַיִּים לְעֶשְׂרוֹ הַמְּפֹלָג? הָיָה זֶה לְאַחַר מַעֲשֵׂה מְפֹלָא שְׁאַרְע עֵמוֹ. שְׁנַיִם אַחְדוֹת לְאַחַר נִשְׁוֹאֵיו, כְּשֶׁהֲרַחֵם הָיוּ תְלוּוִים וּמַעֲיָקוֹם עַל צְאָרוֹ וְלָךְ אֵין כָּל, עֵמֵד לִפְנֵי רַבּוֹ וְשִׁטַּח אֶת צַעְרוֹ עַל הַעוֹלָלִים הַשׁוֹאֲלִים לָחֵם וּפּוֹרֵשׁ אֵין לָהֶם. תְּמָה הֲרַבִּי וְאָמַר: "וּמָה אִם אֵין פְּרַנְסָה? הַזּוֹלָכִים אֵל לְשִׁפְתֵי שׁוֹר הַפֶּלֶךְ אֲשֶׁר בּוֹרֵשׁ הַבִּירָה, וּמַגִּישִׁים הַצֶּעֶה לְמַכְרֵז שֶׁל הַמְּמַשְׁלָה". כְּחֲסִיד נֶאֱמָן, לֹא הִסַּס רַבִּי מִשְׁה־חַיִּים אִף לֹא רָגַע אַחַד, נָטַל רְשׁוֹת וְנָסַע הִישֵׁר לְוִרְשָׁה הַגְּדוֹלָה.

אֵל לְשִׁכְתּוֹ שֶׁל שׂוֹר הַפֶּלֶךְ הַרוֹסִי בּוֹרֵשׁ, נִהְרָו אֵילֵי הוֹן רַבִּים מְרַחְבֵי הַמְּדִינָה בְּלָה. מְדִי פַעַם, פְּרַסְמָה הַמְּמַשְׁלָה הוֹדְעוֹת עַל מַכְרָזִים עֲסָקִים שׁוֹנִים לְבַצּוֹעַ עֲבוֹדוֹת צְבוּרִיּוֹת רַחְבֵי הַקֶּף, שְׂרָק לְקַבְּלָנִים יוֹדְעֵי שֵׁם בְּעֵלֵי הוֹן עֲצֵמִי רַב הַתְּאַפְשָׁרָה הַבְּנִיטָה לְמַכְרָזִים מְעִין אֵלוֹ, אוֹלָם מִתֵּן שְׂכָר רַב הָיָה בְּצֵדָם וְעֵשֶׂר רַב בְּצַלְמֵם. כְּשֶׁהוֹפִיעַ רַבִּי מִשְׁה־חַיִּים בְּמַלְבוּשָׁיו הַמְּסַרְתִּיִּים בֵּין הַעֲשִׂירִים הַמְּפֹלָגִים שֶׁבְּלִשְׁכָּה, עוֹרֵר הַדְּבָר פְּלִיאָה עַד גְּחוּף. בְּטוֹחִים הָיוּ כִּי כְּבָצֵן יְהוּדִי לִפְנֵיהֶם, שֶׁשְׁגֵעוֹן גְּדוֹלוֹת נִכְנַס בֵּן בִּיצַד מְנַסֵּה דַגְרָקָק כְּמוֹתוֹ לְהַתְמוּדָד אֵל מוֹל פְּרִישִׁים! תְּמָה וְלַעֲגוֹ לוֹ, אֵלָּא שְׂרַבִּי מִשְׁה־חַיִּים לֹא חָנָן אוֹתָם אֲפֵלוֹ בְּמַבְטֵ קַל. חוֹק הָיָה בְּאֻמּוֹת צְדִיקִים וְהוּא מְבַצֵּעַ אֶת הוֹרָאָתוֹ שֶׁל הַרְבֵּי בְּעוֹ וּבַגְּמָרָה, עֵמֵדוֹ הַסּוֹחֲרִים וְהַמְּתִינִי, כְּשֶׁאֵינָם פּוֹסְקִים לְהַבִּיעַ לַעֲנָם אֵל מוֹל הַסּוֹחֵר הַיְהוּדִי שְׂצָץ פְּתָאוֹם, וְלַפְתַּע הוֹפִיעַ שׂוֹר הַפֶּלֶךְ עַל סֵף הָאוֹלָם. הֵם הַשְּׂתַרֵּר וּבְדוּמָיָה נִשְׁמַע קוֹלוֹ שֶׁל הַשֵּׁר: "הֵיכֵן הוּא מִשְׁה־חַיִּים רוֹטְנֶבֶרְג?" תוֹךְ כִּדֵּי שֶׁהוּא אוֹחֵז בְּטַפְסֵ הַרְשׁוּם אוֹתוֹ מִלֹּא רַבִּי מִשְׁה־חַיִּים זְמַן קָצֵר קָדָם לָכֵן. עֵינָיו שֶׁל הַשֵּׁר עֲבָרוּ בְּמַהֲרָה בֵּין הַסּוֹחֲרִים וְהוּא זֶהָה עַד מַהֲרָה אֶת הַיְהוּדִי הַיְחִיד שֶׁעֵמֵד בִּפְרִכְתִּים. "הֵאֵם לִיד מְגִישׁוֹב אֶתָּה?" שָׁאַל הַשֵּׁר וְרַבִּי מִשְׁה־חַיִּים הֵשִׁיב בְּחִיּוֹב, אֵךְ עֵינָיו הַבִּיעוּ תְּמָהוֹן. הוּא יָדַע בְּנִדְאוֹת פִּי אֶת הַפֶּרֶט הַזֶּה לֹא רָשַׁם בְּטַפְסֵ הַרְשׁוּם, שֶׁפֶן לֹא נִתְבַּקֵּשׁ לְרָשֶׁם הֵיכֵן נוֹלֵד. מַהֲיֵךְ יָדוּעַ לְשׁוֹר עַל מְקוֹם הַלְּחָתוֹ, וּמָה עֵינָיו בְּכָד? תְּמָה, אוֹלָם הַשֵּׁר לֹא הִנִּיחַ לוֹ לְחַשׁוֹב וּבְקַשׁ מִמֶּנּוּ לְהַפְנֵס אֵל לְשִׁפְתּוֹ.

"הֵבָה וְאִסְפֵר לָךְ נִשְׁכָּחוֹת" אָמַר הַשֵּׁר וְהַחֵל לְסַפֵּר: לִפְנֵי שְׁנַיִם רַבּוֹת, נִדַּד נַעַר רוֹסִי מַעִיר לַעִיר. יְתוּסֵם הָיָה הַנַּעַר מֵאֵב וּמֵאֵם וּנְפִשׁוֹ כְּמָהָה לְרַכֵּשׁ חֻקְמָה וְדַעַת. וְכוֹל הָיָה הַנַּעַר לְהַתְגוֹרֵר בְּכַפֵּר מוֹלְדָתוֹ בְּמִחְצַת קְרוֹבֵיו וּבְנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ, אֵךְ הִלְלוּ נִבְעָרִים הָיוּ מִדַּעַת, וְהִשִּׁיב יָדַע הַנַּעַר, כִּי אֵלוֹ יַעֲשֶׂה בֵּן יוֹתֵר אִף הוּא עַד סוּף יָמָיו אֲפֵר פְּשוּט וְגַם. בְּכַר אִפּוֹא לַעֲזוֹב אֶת מוֹלְדָתוֹ וּלְנַסּוֹת אֶת מְזוֹלָם בְּעוֹלָם, לְחַסְךְ סְכוּם נָאָה וּלְנַסּוֹת לְהַתְקַבֵּל בְּאֶחָד מִבְּתֵי הַסְּפָר הַיְקַרְתִּיִּים לְלַמּוּד מְקַצוֹעַ מְבַקֵּשׁ. בְּנִדְוִדוֹ הִגִּיעַ הַנַּעַר לַעִיר מְגִישׁוֹב וְשֵׁם שֶׁמֶשׁ פְּרוּעָה צָאן אֲצַל אֶפְרַיִם פּוֹלְנִי. יוֹם אַחַד, נִשְׁמְטָה כְּבִשָּׂה אַחַת מִהַעֲדָר וּבְרַחַה לְנַפְשָׁהּ. נִסָּה הַנַּעַר לְתוֹר אַחֲרֶיהָ, אֵךְ לְשׁוֹא. הַכְּבִשָּׂה נַעֲלָמָה לְבָלִי שׁוֹב. בְּפַחַח וְאִימָה הַסְתוֹכַב הַנַּעַר וְדַמְעוֹת זָלְגוּ עַל לַחְיָיו. מַר הָיָה לוֹ בְּכַפְלִים, יָדַע הֵיטֵב אֶת הַעֲנֵשׁ הַגְּדוֹל שֶׁמְצַפָּה לוֹ מִיַּד אֲדוֹנָיו עַל רִשְׁלֵנוֹתוֹ, וּמוֹדַע הָיָה גַם לְכָד שֶׁהוּא יִפְטֹר מִיָּדִית מְעוֹבְדָתוֹ, וְיַגְרֵשׁ כְּכָל חוֹצוֹת לְלֹא פְרוּטָה אַחַת עַל כָּל עַמְלוֹ שֶׁעֵמֵל בְּמִשְׁחָה הַשְּׁנָה הַאֲחֵרוֹנָה. עוֹדוֹ עוֹמֵד וּבּוֹכָה, וְלַפְתַּע רָאָה נַעַר יְהוּדִי שֶׁמְתוֹכֵף בֵּן בְּרַחֲמִים וּמְפַצֵּיר בּוֹ לְהַשִּׁיחַ בְּפָנָיו אֶת לְבוֹ. תְּחִלָּה נִסָּה הַרוּעָה לְהַתְעַלֵּם מִמֶּנּוּ, אוֹלָם כְּשֶׁרָאָה שֶׁאֵת טוֹבָתוֹ הוּא חָפֵץ, סַפֵּר לוֹ הַנַּעַר עַל הָאִסוּן שְׁאַרְע עֵמוֹ. "מָה מְחִירָה שֶׁל הַכְּבִשָּׂה"? שָׁאַל הַנַּעַר הַיְהוּדִי לְכִלְיָאָתוֹ שֶׁל הַרוּעָה, וּכְשֶׁשָּׁמַע אֶת מְחִירָה שְׁאֵל: "בְּאִיזוֹ שְׁעָה אֶתָּה אָמוֹר לְחוֹר לְבֵית אֲדוֹנָךְ?" "עַם הַשְּׂקִיעָה" הֵשִׁיב הַנַּעַר. "הַמִּתֵּן נָא לִי כָאן עַד סְמוּךְ לְשְׁקִיעָה", אָמַר הַנַּעַר וְנַחֲפֵז לְדַרְבּוֹ. לְחַדְמָתוֹ שֶׁל רוּעָה הַצֵּאן, שָׁב הַנַּעַר הַיְהוּדִי זְמַן קָצֵר לִפְנֵי הַשְּׂקִיעָה שֶׁשְּׂבִידוֹ הַסְכוּם בְּמַלּוּא, אוֹתוֹ אִסַּף מְנִדְבֵי עַם מְקַרְבֵי אֶחָיו הַיְהוּדִים. הַרוּעָה הַתְקַשָּׁה לְהוֹדוֹת לְמַצִּילוֹ, אוֹלָם זֶה הַאֲחֵרוֹן זְרָזוֹ לְרַכֵּשׁ כְּבִשָּׂה חֲדָשָׁה וְלַצְרָפָה לַעֲדָר, בְּאֵלוֹ לֹא אֵרַע מְאוּמָה.

"אֵינִי הוּא הַנַּעַר הַרוֹסִי, רוּעָה הַצֵּאן שֶׁמְגִישׁוֹב", קָרָא שׂוֹר הַפֶּלֶךְ בְּהַתְרַגְּשׁוֹת. "וְאֶתָּה מִשְׁה־חַיִּים הַצֵּלָת אוֹתִי אַז. לֹא אֲשַׁפַּח זֹאת לְעוֹלָם וְהַגִּיעָה עֲקִשׁוֹ הַשְּׁעָה לְגַמֵּל טוֹבָה תַּחַת טוֹבָה". עֵינָיָהם שֶׁל הַנְּאָסְפִים בְּאוֹלָם הַמַּכְרָזִים נִפְעָרוּ בְּתַמְהוֹן, כְּשֶׁשׂוֹר הַפֶּלֶךְ יָצָא יָחַד עִם הַסּוֹחֵר הַיְהוּדִי בְּפָנִים שִׁמְחוֹת וְהוֹדְעָה בְּפִיו: "מִתְּפַבֵּד אֵינִי לְהוֹדִיעְכֶם, כִּי הַסּוֹחֵר הַיְהוּדִי מִר רוֹטְנֶבֶרְג, זָכָה בְּכָל הַמַּכְרָזִים הַמְּקוֹשְׁלִיִּים שֶׁמְתַפְרָסִים הַיּוֹם וְעַמְכֶם הַסְלִיחָה עַל הַמִּתְנַתְּכֶם הַמִּתְרַת". הַדְּבָרִים נִפְלוּ עַל הַנוֹכַחִים כְּרַעַם בֵּינֵם בְּהִיר, אֵלָּא שְׁאֵל הָיָה לֹאֵל יָדָם לְעִשׂוֹת מְאוּמָה, שֶׁפֶן סְמַכּוֹתוֹ שֶׁל הַשֵּׁר הָיָה עֲלִיּוֹנָה וּבְלָתֵי נִתְנַת לְעַרְעוֹר. מֵאֵז הַפֶּךְ רַבִּי מִשְׁה־חַיִּים לָכֵן בֵּית בְּלִשְׁכָּתוֹ שֶׁל שׂוֹר הַפֶּלֶךְ וְהוּא נָטַל חֻקֵּךְ בְּרֵאשׁ בְּמַכְרָזִים שׁוֹנִים כְּשֶׁרְכוּשׁוֹ הוֹלֵךְ וְגָדַל, וְכֵךְ גַּם מִדַּת נִדְבִיבוֹת וְצְדָקוֹתוֹ. עַד סוּף יָמָיו לֹא נָבָה לְבוֹ שֶׁל רַבִּי מִשְׁה־חַיִּים וְלֹא רָמוֹ עֵינָיו. תְּדִיר זָכַר אֶת חוֹבַת הָאָדָם בְּעוֹלָמוֹ וְגַם אֶת צְאָצְאָיו חָנָף בְּדָרְךְ זוֹ לְהִשִּׁיב עַם הַזּוֹלָת וְלַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם כָּל אָדָם בְּאֲשֶׁר הוּא.

מְאוֹרֹת

הַסְּפָא קוֹדִישָׁא רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְרוֹזִין זִי"ע

לַיּוֹם הַחֹלְמוֹ ג' בְּמַרְחֶשׁוֹן תר"א
נוֹלַד בַּשְּׁנַת תַּקנ"ו לְאֲבִיו רַבִּי שְׁלום שְׁכָנָא מְפּוֹרְהַיֶּשֶׁט, בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי אַבְרָהָם הַמְּלָאָה, בְּנוֹ שֶׁל הַמְּנִיחַ הַגְּדוֹל מְמוֹרִיטֵשׁ.
מְגוֹדְלוֹ מְנַהֲיָה דוֹרוֹ וְאֵלִפִים נִהְרוֹ אֵלָיו. כְּבַל רַבּוֹת בִּימֵי חַיָּיו וְיֹשֵׁב כְּשֶׁנִּתְּנִים בְּכָלֵל הַצָּר הַרוֹסִי, עַד שֶׁהַצִּלִּיחַ לְהַמְלֵט לְסַדִּיגוֹרָא שְׁהִיתָה תַּחַת הַשְּׁלִטוֹן הָאוֹסְטְרִי.

פַּעַם שְׁאָלוֹ אַחַד, לְמָה הַצִּדִיקִים הֲרֵאשׁוֹנִים חַיִּים בְּדַחַק בְּעֵינֵי וּבְעֵינֵי, וְאֵלוֹ הַצִּדִיקִים שֶׁל הַיּוֹם חַיִּים בְּפֶאֶר וּמוֹצִיאִים אֶת כְּסָפָם עַל מַדְרָכוֹת מְפֹאֲרוֹת וְסוֹסִים אֲבִירִים? הַשִּׁיב הַצִּדִיק מְרוֹזִין: יְדַע לָךְ, כִּי בֵּין אֵלוֹ שְׂבָאִים לְקַבֵּל אֶת עֲצוֹתָ וְאֶת בְּרַכָּתוֹ שֶׁל הַצִּדִיק יִשְׁנֵם שְׁלֹשָׁה סוּגֵי אֲנָשִׁים. חֲסִידִים וְאֲנָשֵׁי מַעֲשֵׂה, בִּינוֹנִיִּים וְאִפִּיקוֹרְסִים. הַצִּדִיקִים מְחַלְקִים בְּדָרְךְ כָּלֵל אֶת הַכְּסָפִים לְפִי הַמְּקוֹרוֹת שְׁלָחָם, אֶת הַכְּסָף שֶׁהֵם מְקַבְּלִים מִהַחֲסִידִים הֵם מוֹצִיאִים עַל תְּשׁוּמֵי קֶדְשָׁה, הַכְּסָף שֶׁל הַבִּינוֹנִיִּים מֵיעֵד לְאַחְזָקַת הַבֵּית וְהַכְּסָף שֶׁהֵם מְקַבְּלִים מִהָאִפִּיקוֹרְסִים הֵם נוֹתְנִים לְמַרְבָּה וְלְסוֹסִים. בְּשִׁנִּים קְדוּמוֹת עֵקֶר הַהַכְּסוּת הָיָה מִהַחֲסִידִים וְלֹא נִשְׁאַר לְצִדִיקִים הַרְבֵּה כְּסָף לְמַטּוֹת חַל, אֵךְ בְּעוֹנֵנוֹתֵינוּ הַרְבִּים הִתְרַבּוּ הָאִפִּיקוֹרְסִים וּפּוֹרְקֵי הָעַל שְׁפוּנִים אֵל הַצִּדִיק, עַד כִּדֵּי כֵךְ שָׂרַב הַכְּסוּתוֹ שֶׁל הַצִּדִיק הֵם מְמַקְרוֹת אֵלוֹ, לָכֵן אֲנֵלְצִים הַצִּדִיקִים דְּהִיּוֹם לְקַנּוֹת עַד הַכְּסָף הַזֶּה וְסוֹסִים מְקַרְבּוֹת...
לִפְנֵי פְטִירָתוֹ בַּשְּׁנַת תר"א, אָמַר שְׁלֹא נִהְנֶה מִן הַעוֹלָם כְּאֲצַעַב קֶטְנָה.

יֹסִיף דַּעַת

לאחר סיום המבול, הבטיח הקב"ה שלא יהיה מבול יותר וסימן לכך תהיה הקשת: "וְהָיְתָה הַקֶּשֶׁת בְּעָנָן וְרָאִיתֶיהָ לִזְכָּר בְּרִית עוֹלָם". הקשת נבראה בערב שבת בין השמשות ומזמן המבול הפכה לאות שלא יבוא מבול לעולם. כך כתב הר"ב ברצלוני בפירושו לספר ציריה, כדי להוציא ממי שטועה ואומר שהקשת נבראה בימי נח, ולא היא אלא נבראה בבריאת העולם שהרי אין חדש תחת השמש.

השל"ה כתב בשם הרמ"א, כי הקשת לא נראית בלילה ורק ביום, ולכן לא נראתה הקשת בימי רשבי" מפני שכאשר ישראל עושים רצונו של מקום יורדים הגשמים בליל רביעי, ובזמן רשבי" ירדו הגשמים בלילה ולא נראתה הקשת. אולם הרוקח מביא שהקשת נראית גם בלילה, וכן מעיד בעל "סדר הדורות" שבשנת ת"ל נראתה הקשת בלילה כמו ביום, וייתכן שהוא נעשה בכוח אור הלכנה, שהרי הקשת בדרך כלל משתקפת מקרני השמש. המהרש"ם מבער"אן דן בשו"ת שלו אודות מי שהודמן לו לראות את הקשת בלילה, אם הוא צריך לברך את הברכה. ומביא ראייה מדברי התרומם יונתן שמתרגם: "ותחתמי קשתא לבנימא", ומשמע מדבריו שהקשת נראית רק ביום. ובסוף כתב מהרש"ם, שאומנם בדרך כלל לא נראית הקשת בלילה, אלא לעתים רחוקות, ומביא שרבי יהושע מבעלזא בירך על הקשת בלילה. כל המסתכל בשלושה דברים עיניו כחות, והן: נשיא, הכהנים והקשת. חז"ל למדו זאת מהפסוק: "מִמָּרָא הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעָנָן בְּיוֹם הַבָּשָׂם". רבנו חננאל כתב הסבר לכך, משום שכל אלו באים להרחיב בכבוד ה', ולכן אין לעיין בהם יותר מדי. אדם שרואה קשת בשמים, אין לו לספר זאת לחברו, משום מוציא דיבה, שמוציא את עוונות בני האדם בעולם. ביערות דבש מפרש באריכות, שיש שני סוגי קשתות בעולם, קשת טבעית מזרחית השמש, ובעלת מראה תכלת לגמרי על עניין המבול.

בימלאה הארץ חמם

יפו היהודית לפני שנות דור, התפתחה במשך השנים לכדי ישוב יהודי של ממש. עולים רבים שהגיעו ארצה באמצעות נמלה של יפו, התיישבו בעיר והיא גדלה במהירות. עסקים חדשים נפתחו בזה אחר זה והקרכה אל הנמל הביאה גם היא שגשוג כלכלי נאה.

באותה עת התגוררו בעיר יפו ארבעה סוחרים נמרצים שהחליטו לפתח יחד בית מסחר בשתפות. היו אלו רבי בצלאל הכהן לפין, רבי יוסף דוד הורביץ, רבי פיכל פהנוב, ושמו של הרביעי לא פרש, כדי שלא לעבר על חרם הקדמונים שלא לדבר סרה במתים. כל אחד מארבעת השתפים, השליש אל הקפה המשתפת מאה נפוליונים זהב, שהיה באותם ימים סכום רב מאד.

בית המסחר נפתח בקול רעש גדול, אולם זמן קצר לאחר מכן ארע אסון כבד שהעיב על השתפות פלה. בקר אחד, הגיעו השתפים אל בית המסחר ולתדהמתם גלו, כי דלת החנות שבורה וכל הכסף הרב שהיה בקפה המשתפת נגנב באישון לילה. המשטרה התרפית הזעקה אל המקום, אולם השוטרים עמדו נבוכים, כשביידיהם אין אפילו קצה חוט לגלוי הגנבים.

בית המסחר החדש שזך עתה נפתח, עמד בפני סכנת סגירה. ארבעת השתפים התאבלו על האבדה הגדולה ולא ידעו לשית עצות נפשם ביצד להחזיר את הכסף, אותו לוו לשם ההשקעה בשתפות, שהייתה אמורה להיות מצלחת ביותר.

עברו מספר ימים, וכשראו השתפים שאין מוצא מן הסבה, החליטו לעלות לירושלים ולהתייעץ עם רבה הנערץ של העיר, רבי שמואל סלנט, שלחכמתו ופקחותו יצאו מוניטין. "אולי יצליח הרב לגלות ביצד נגנב הכסף והיכן הוא נמצא" העלה מישהו השערה, שהייתה נראית יותר משאלה מאשר מציאות, אך יותר מזה לא היה בידיהם לעשות כלום.

רבי שמואל התגורר בדיקה קטנה בחצר ה'חרפה' ובביתו לא היו שעות קבלה. גני ירושלים ידעו, כי אל רבם האהוב אפשר לפנות בכל עת, ועד מהרה עמדו לפניו ארבעת השתפים בקשעל פניהם תונה ואכל. האזין הרב לדבריהם כשהוא משתתף בצערם הרב, ולאחר מכן שאלם שאלות שונות וחקירות רבות, עד שהגיע למסקנה חשאית, כי את הגנבה בצע לא אחר מאשר אחד מארבעת השתפים שלפניו, אלא שעדיין לא עלה בידו לגלות מי הוא.

ישב רבי שמואל בדין ועיין בכבד ראש בפרטים שלפניו. אחר נשא את ראשו השחוח ואמר לשתפים שלפניו: "רבותי. צר לי להודיעכם, כי על פי ראות עיני, אין סבוי שפסד הגנבה ישוב אייפעת אליכם. הגנבה נעשתה בתבונה ובערמה, ואין דרך לגלות את עקבותיו של הגנב, אולם ענין אחר יש כאן. הרי פלכם השקעתם בקפה המשתפת כסף שאינו שלכם, אלא כספם של אחרים היה בידיכם ואותו השלשלתם לצדף המסחר. הפכתם אפוא לשומרי שכן ותזיבים אתם בגנבה ואבדה, ומפני שהאחריות נופלת על פלכם בשהו, הרי על כל אחד מכם להחזיר רבע מסכום הגנבה".

בסימו את דבריו, הביט רבי שמואל בעין חודרת ופקחית בפניהם של ארבעת השתפים ואז גלה את מה שצפה. פניהם של שלשה שתפים חורו פסיד ונשימתם נעתקה. הם לא האמינו למשמע אונם, לא די בכך שפספסם נגנב לבלי שוב, ועתה התברר להם כי עליהם להשיג סכום עתק שאין בידיהם, "מנין נשיג עתה סכום כזה גדול להחזיר ההלוואה?! אמרו בגמגום ובדידים רוותנות.

אך שונה היה הדבר עם השתף הרביעי. הוא נשאר שלו ולא היה נראה מטרד כלל. להפך, הוא קם ממקומו ויסר את שלשת שתפיו באמרו: "הרי בלנו יהודים מאמינים גני מאמינים, ובלנו יודעי דת ודין. עלינו לקבל באהבה את פסק הדין ולשלם את המושפת עלינו". בדברו, שלף האיש צרור מטבעות מכיסו ובקש לשלם מידי את חלקו, אלא שאז נעמד רבי שמואל על רגליו ובקול תקיף צעק לעברו: "רשע! החזר מידי את כסף הגנבה שגנבת מהקפה של שתפיה הישרים. השוב מידי את כבשת הרש לחבריד!".

פניו של השתף הרביעי חורו בפני מת. רגליו כשלו והוא החל לרעד בכל גופו, אלא שרבי שמואל לא הניחו, עד שבבשפת פנים גלה כי אמנם הוא הגנב שלא הצליח לשלט ביצרו. את הגנבה בצע באישון לילה, כשהוא פורץ את הדלת למרות שהשתפתח היה עמו, כדי שהגנבה תראה מעשה ידי זרים מבחוץ. על אתר הושב הכסף במלואו לידי שלשת השתפים, ועוד באותו יום נמלט הגנב מעירו ומשתפתו ולא נודעו עקבותיו.

ספור חכמתו של רבי שמואל הפך גלים בירושלים וההערצה אליו גברה. "חכם עדיף מנביא" הפטירו אחריו בני העיר, שאהבוהו והעריצוהו בכל נפשם.

פניני אור החיים

דברי האור החיים הקדוש על הפרשה

כי אתה ראיתי - עוד יתבאר על דרך אומנם בשי"ס, קטני ישראל יש להם חלק לעולם הבא, אבל קטני אמות העולם אין להם חלק לעולם הבא, וכדור המבול בלן דיו אמות העולם יש להם, שהגם שלא הגיעו לעונש יש לדון בהם משפט משפט רשע, כי משעה אבות יעשו בנים זרע מרעים בנים משחיתים. ונח דן בו משפט קטני ישראל, ויצלו בזכות אביהם גם כבוא חרוף אף לעולם וגו' בפעמים:

כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה - יש לדעת למה לא התר הקב"ה לאדם אלא לנח. ונראה כי נח משלו נתנו לו שלש סבות. האחת, שבאמצעותו מצא ה' לנחם המין וזולתו לא היה מקום מין הרמש בלא אדם, וכזה זכה הוא בהם. שנייה, שהוא טרח בהם ויגע בתבן, וצא ולמד כמה יגיעות יגע בהם, ועליו נאמר 'יגיע כפיך וגו'. שלישית, שגרים באמצעות קרבתו שנתרצה ה' ונשבע שלא יפרת כל בשור וגו', לזה התיר לו ה' לאכל מפרי דרכו.

וירח ה' את ריח הניחוח - כונת ההודעה לומר, שהגם שקרבן שהקריב נח ונכסיו הם נכסי שמים אשר ברא ה' בעולמו, אף על פי כן נתרצה בהם ובאמצעות הקרבנות נדב לחיטיב ונשבע שלא יפרת עוד כל בשור מפלא שאלת דרך מקומו. אלא כפיכחל מעצמו נתרצה כאלו מה שקבל הוא של המקריב ואינו שלו.

דברי הימים

בא' במרחשון ב'תתקל"ה, הסתיימה בניית בית המקדש הראשון, בשנה האחת עשרה למלכות שלמה המלך. הבנייה נמשכה שבע וחצי שנים והשתתפו בה 150,000 אלף איש. בספר מלכים, בו מתוארת הבנייה, מוזכר חודש מרחשון בשם 'רח בול', ונקרא כן מפני הלחות של הגשם היורד אז, או על שם המבול שהחל במרחשון, או מפני שבוולין לבהמות מהבית מפני שאין מרעה בשדה.

ביום זה, בשנת ד'תתקמ"ח, נכבשה ירושלים בידי צלאח א-דין ושלטון הנוצרים בירושלים שבאו אליה במסעי הצלב העקובים מדם - בא לקיצו. מאז הותרה ליהודים הכניסה לירושלים.

ב' במרחשון תס"א, הגיעה מפולין לירושלים שיירה בת כ-1,000 עולים, בראשות רבי יהודה חסיד משעדליץ, במטרה לקרב את ביאת המשיח. לאחר שלושה ימים, בו' במרחשון, נפטר ריה"ח ונקבר במערה בהר הזיתים. החבורה התפרדה, חלק מהעולים התגלו כשבתאים ואחרים התאסלמו. מעטים נותרו בירושלים ונאלצו להסתפרד' מחשש פרעות הערבים שתבעו את חובם, על רכישת חצר ה'חורבה'.

ב' במרחשון שואלים את הגשמים, שהוא חמישה עשר יום אחר חג הסוכות, כדי שיגיע אחרון שבארץ ישראל לגהר פרת.

ביום זה הרג נבוכדנאצר מלך בבל, שהחריב את ירושלים ושרף את בית מקדשנו, את בניו של צדקיהו מלך יהודה האחרון ואת עיניו ניקר.

משפחה

מטעים

איש צדיק תמים היה בדרתניו (טו).
 תבת תמים אינה מחברת לתאר צדיק, אלא מחברת למלים הבאות. והטעמים עולים בקנה אחד עם דברי המדרש רבה: "צדיק ולא צדיק תמים? מכאן שאומרים מקצת שבחו של אדם בפניו וכלו שלא בפניו".

ויבא נח ובניו (זו).

תבת ויבא, מטעמת בנחה מלעיל קדין נסוג אחר. ודושי רשומות מצאו פאן רמז לדברי הזו"ל, שנח היה מקטני אמונה ולא נכנס לתבה עד שדחקוהו תמים, ולכן התבה מלעיל כדי לרמוז על ההתממהות הזו.

וימחו מן הארץ וישאר אך נח (כז).

תבת וימחו מטעמת מלרע לרמוז על צער החרבן. תבת וישאר מלעיל לרמוז על נח שנצל בשלום מן התבה, ולעמת זאת ותשאר היא אצל נעמי הוא מלרע, על צערה הגדול של נעמי.

ויהיו כל מיני נח (טז).

בספרי תימן פתוב ויהי, והוא אחד השנויים הבולטים שנתהוו בגלות הארצה בין קהלות ישראל. חוץ משנויים בודדים, כל ספרי התורה זהים להפליא, והוא דבר פלא של תורת אמת.

מדגש

בפרשתנו מנויים שש עונות בשנה: "עד כל ימי הארץ ידע וקציר וקד וחרף ויום ולילה לא ישבתו".

כיום מקבל לחלק את עונות השנה לארבע: קיץ וחרף, אביב וסתו. אלא שמעיו במקורותינו עולה, כי מקור הלכה זו מעמי אירופה בה יש ארבע עונות מגדרות.

משמעות המלה "אביב" היא מצב התבואה לפני הבשלתה, "כי השערה אביב", ועל שם זה נקרא הדרש ניסן הדרש האביב, כי בו מתבשרת התבואה ומתבשלת. ה"סתו" הוא תקופת הגשם, כנאמר: "כי הנח הסתו עבר הגשם הלך הלך לו", ולא כפי ששגור בפי רבים שהסתו הוא עונת מעבר בין הקיץ לחרף. מכאן שיש בשנה שתי תקופות עקרויות, קיץ וחרף, ועונות מעבר ביניהן.

ממלה

אל ה"חפץ חיים" נכנס פעם יהודי אחד, כדי להראות לו את צנאוא שכתב, ובה כתב חזרות על חלקת רבנוש לאחר מלאות ימיו ושנותיו. ראה הרב שאת ספריו הקדיש לשיבה ואת כספו הרב צוה לתת לבניו שלא הלכו בדרך התורה. חרף חפץ חיים ואמר: עליו לכתב את ההפך. כסף חרי לא חסר לי לידה, אבל ספרי קדש אין להם. את הספרים הקדש לילדיה, אולי יחזרו בתשובה בזכותם. אה לשיבה אין מחסור בספרים אבל כסף חסר לה...

הגאון רבי מרדכי בנט, לא ישב מעולם לסעדת שחרית עד שלא גמל חסד לאדם מישראל. פעם המתין זמן רב ולא עלה בידו לסייע לזולתו, והתענה כמעט רב היום. בערב יצא לחפש דבר מצוה, ומצא גוי שהביא עגלה עם עצים למכירה בשוק ואין קונה. הלך הרב אל נגר יהודי אחד בעיר, והודיע לו על העצים העומדים למכירה. יצא הנגר אל השוק והתנפח עם הנכרי על המחיר, ולבסוף נזכר שאין עמו מעות. הוציא הרב כסף מכיסו ושלם בעבור העצים מתוך שמחה שזכה לסייע לאדם מישראל להתפרנס בדרך כבוד. רק אז שב לביתו כדי לסעד את לבו.

בבית המדרש בסלונים היה חסר יהודי עשירי למנון. יצא השמש אל הרחוב כדי לחפש יהודי, וחרו עם אחד שלא שמר תורה ומצות. פנו המתפללים אל רב העיר, רבי איזיל חריף, בשאלה אם אפשר לצרפו למנון, חרף רבי איזיל ואמר: "עליו נאמר 'העשירי יהיה קדש לד' לא יבקר בין טוב לרע ולא ימירנו'..."

רבי שמשון רפאל הירש, האיר את שמי היהדות בגרמניה בתקופת ההשפלה. בחקירתו ובפקחותו הצליח להחזיר עטרה לישנה ולהקים מחדש קהלה חרדית מנבשט בעיר המעטירה פנקפורט. בהגיעו לעיר, מצא שם אחד עשר יהודים שומרי תורה ומצות בלבד, ובפסיתתו היו כבר בעיר אלפים שהלכו בדרך התורה. על מדת ישרו מספר, כי רגיל היה לקבל את משפחתו מקפת הקהלה שלשה חדשים מראש. בצנאואו כתב, כי אם יפטר מן העולם לפני כן, יחזירו בני המשפחה את הכסף הנותר לקפת הקהלה. משמים נסתבב, כי הרב הירש נפטר בדיוק ביום בו נסתמו שלשות החודשים.

מספר על רבי יוסף חיים זוננפלד, כי פעם בערב פסח נכנסו מספר תורים מחו"ל לביתו שבשכונת 'בתי מסדה' בירושלים העתיקה, ובקשו להארח במחצתו בליל הסדר, מפני שלא מצאו מלון או בית הארחה פנוי. בדעתם לשלם מחיר מלא על הארוחה, ולפליאתם הסכים לקבל מהם את הכסף. בליל הסדר, הרשו האורחים לעצמם לטל מכל הבא ליד ולאכל לשבע, כי הרי שלמו במיטב כסף ומן הדין שאורח אוכל באותו נפשו. ביום ראשון של חל המועד, באשר האורחים היו בעצומו של יום טוב שני של גלויות, הגיע הרב במפתיע לבית לינתם, והניח תחת המפה שעל שלחנם את כסף. התפלאו האורחים: "אם היה בדעתו של הרב להחזיר לנו את הכסף, מדוע הסכים לקבלו מאתנו בערב הקיץ?" השיב מרן בחייד: "איד עלה על דעתכם שאטל כסף על מצות הכנסת אורחים! רצוני היה שהתאכלו בהנאה שלמה ותחוושו בנוח באדם האוכל משלו..."

רגיל היה רבי שלמה אריה וינשלבאום מטיטשין, להכניס אורחים עניים לביתו. ביתו היה פתוח לרוחה וכל מי שרצה היה נכנס לביתו ומקבל אש"ל מלא. פעמים רבות, היה מעניק לעניים אף את מטותו ובגדיו שלו. באשר היו שואלים אותו על מדת ההפדה של בנות הכנסת אורחים, היה אומר בשם רבו הצדיק רבי חיים אורי מרזשא "בעולם הזה, אם פנה עוקצת את האדם, יכול הוא להשליכה ממנו. אולם, לאחר פטירתו באשר תעקץ רמה את המת, לא יוכל להשליכה ממנו, ויהי היא מקאיבה כמחט בבשר החי. מוטב אפוא, שבזכות המצוה הגדולה של הכנסת אורחים, אף אם לפעמים קשה היא ואינה נוחה, ינצל האדם בקברו לאחר פטירתו". יום אחד, התפרסמה גזרת המלכות שאין להעניק מקום לינה לאדם זר בבית. בעירו של רבי שלמה אריה גר פקיד מומר שהיה מקפיד על חקי המדינה ופעם נכנס אל בית הרבי באמצע הלילה, ומצא שם כמה עניים. כשראהו הרבי, החל לגער בו בחזקה: "רשע שבמותק! מתי תחזיר בתשובה? עד מתי לא תניח לנו לקיים מצות הכנסת אורחים לעניים מסכנים?" פעם הפקיד והלשין על הרבי שהזמן למשפט. שאל השופט את הרבי: "מדוע מכניס אתה אורחים לביתך?" והשיב: "אדוני השופט, האם יש לך בלב בניתך?" כשהשיב השופט בחיוב אמר הרבי: "האם מעמדו של היהודי גרוע מכלב? נדהם השופט והודה: "הצדק עמה ואני פוטר אותה מעונש על כך, אולם שמעתי שבזית את הפקיד". אמר הרבי: "אקח על עצמי עונש על כך, ואתן חצי רגיש צדקה לעניים", נהנה השופט מפקחותו של הרבי ופטרו לשלום.

"אהבת הברים אמתית היא, להרגיש מה חסר לשני"
 (רבי משה לייב מסאוב)

לקוּטִים וּסְפוּרִים נִפְלְאִים

פרשת נח

לתמיהתם הסביר הרב: "כל הכלים הללו נקנו על ידי, מממון כשר שהגיע אלי בתכלית הישר, ולכן ידעתי שנוק לא נגרם להם".

ואז המשיך ואמר: "אולי יש כאן רמוז בענין המסירה של אותו אדם, אם ממונכם כשר וישר, אין לכם מה לחשוש מדברי הלשנה שלו".

"ותשחת הארץ לפני האלוקים ותמלא הארץ חמס" (ו, יא)

רק לפני ה' נחשבו הללו מושחתים, אבל לא בין הבריות, שאצלם היו הגול והשוד למעשים של יום-יום, איש לא ראה בכך חטא ופשע. (צרור המור)

"קץ כל בשר בא לפני" (ו, יג)

"קץ כל בשר" זה יום המיתה.

אומר הקב"ה: יום המיתה בא לפני בטענה שאין איש זוכר אותו וחושב על הדין הצפוי, וההוכחה - "כי מלאה הארץ חמס" (כלי יקר)

"כי מלאה הארץ חמס" (ו, יג)

פעם הגאון ר' ישראל מאיר הכהן זצ"ל בעל ה"חפץ חיים" נסע ברכבת לבוברויסק, כדי להפיץ שם את ספריו. כשהגיע לתחנת הרכבת, פגש את אחד ממכריו, והלה סיפר, כי גם הוא נוסע לעיר זו. כששמע זאת הרב, ביקש ממנו ליטול מספר חבילות ספרים, ולהעבירן לקרון משא המחובר לרכבת הנוסעים,

"אלה תולדות נח" (ו, ט)

מפרש רש"י: "ללמדך שעקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים".

לא די להם לתולדותיהם של צדיקים, לאותם המתהדרים ביחוסם אל הצדיקים, אלא עליהם להרבות גם בעשית מעשים טובים כאבותיהם.

(רבי ישראל ממודו'ץ)

"ותשחת הארץ לפני האלוקים ותמלא

הארץ חמס" (ו, יא)

רגיל היה רבי חיים מוואלוז'ין לומר, כי מי שכספו כשר מחשש גזל והונאה, אין לו מה לחשוש שמא יגנב ממנו ומובטח לו שלא יארע בו שום נזק.

פעם הגיעו לביתו כמה עסקנים כדי להתייעץ עמו אודות אחד מבני הקהילה שירד לדיוטה התחתונה והפך למוסר למלכות.

לפתע, משך אחד הנוכחים מבלי משים את מפת השלחן וכל הכלים נפלו ארצה בקול רעש גדול. התעוררה בבית מהומה רבה אך רבי חיים הקדים להכריז: "אל דאגה, בטוחני שלא נשבר אפילו כלי אחד". התפלאו כולם לשמע דבריו, אך כאשר בדקו גילו כי הרב צדק וכל הכלים נותרו שלמים בדרך פלא.

הָאָדָם יֵשׁ לוֹ שְׂאִיפוֹת, רְצוֹנוֹת וְהִרְבָּה תְּקוּוֹת.

כָּל אֶחָד בְּצַמַּת הַדְּרָכִים שֶׁהוּא עוֹמֵד בָּהֶן, מְקַוֶּה לְהַגְשִׁים חֵלוֹם, לְקַבֵּל תַּעֲנוּג אוֹ לְכַבֵּשׁ הַשָּׁג מְסִים, כִּי שֶׁאִם רַק יִשְׁיג אוֹתוֹ - הוּא יִהְיֶה הָאָדָם הַכִּי מְאֹשֶׁר בְּעוֹלָם!

כִּי, לְפָחוֹת, הוּא בְּטוֹחַ...

אֶצֶל הָרֵאשׁוֹן זֶה שְׂדוּף מְסִים, הַשְּׁנִי חוֹשֵׁק בִּידִידוֹת עִם אָדָם כְּלִשְׁהוֹ, חִבְרוּ מְקוֹה לְקִדּוּם רְצִינִי בְּמִשְׁרָה, הַרְבִּיעִי תוֹלָה תְּקוּוֹת וּמִבְטִיחַ לְעֲצָמוֹ לְעֵמֵד בְּיַעַד תוֹרְנִי שֶׁהֲצִיב לְעֲצָמוֹ, וְאֵלוֹ הַחֲמִישִׁי - רוֹאֶה בְּעֵינָי רוֹחֵ אֶת

חֲתַנַּת הַפֶּאֶר לִבְנוֹ הַחֲתָן, חֲתַנָּה שְׁעוֹד רַבּוֹת יְדִבֵּר בָּהֶן, וְהוֹן עֲצוֹם מְשַׁקֵּעַ בָּהֶם...

אִם רַק יִצְלִיחַ לְהַשִּׁיג אֶת הַשְּׂדוּף, הַקִּדּוּם אוֹ הַהֲשָׁג הַזֶּה - זֶה יִהְיֶה עֲבוּרוֹ תַּעֲנוּג אֲמִתִּי!!!

הוּא אֶפְלוֹ מִתְפַּלֵּל עַל זֶה, וּמְקוֹה לְחֲסְדֵי שָׁמַיִם, שֶׁכָּל תְּכַנְיֹתָיו יִצְאוּ לַפֶּעַל, וְרַק שְׁלֵא יִהְיוּ תְּקִלוֹת בְּדַרְךָ.

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

נועדו בעלי החוב לטכס עצה, כיצד יכולים הם לגבות חובם?

אמר אחד: "כידוע, חובב הוא אמנות וכלי זהב וכסף. שמעתי שבארונות המשכית בטרקלינו פמוטות ענק וגביעים מרהיבים, ואת הקירות מקשטות תמונות מגדולי הציירים שבכל הזמנים. תמונות ששוויין מיליונים! אם אינו מבין שחייב הוא למכור את אוספיו למימון חובותיו, נבהיר לו זאת!"

"אכן כן" הסכימו איתו. "נשלח שליח ונדרוש זאת!" צחק המציע: "ברגע שתשלחו שליח, הוא יחביא את האוצרות. חולשה לו אליהם, לא יפטר מהם מרצונו!" "אז מה נעשה" שאלו במבוכה. הלה היה נמרץ והחלטי: "נעלה לביתו, ונטלם כמשכון!" "אם תלך עמנו, נלך אתך" אמרו. "בואו!" הזמינם.

הסוחר שירד מנכסיו פתח את הדלת לשמע הנקישות העזות, והופתע לראות את בעלי חובותיו.

הבין שבאו לדון בתנאי ההחזר, אולי יוכל לפרוט לדחות, תשלומים, אולי לשמוט חלק מהחובות. הזמינם לשבת סביב השולחן הענק בטרקלינו המפואר. "תשתו משהו", שאל.

"לא, תודה" ענו. השתררה שתיקה מביכה. זה באמת מעמד לא נעים. שתקו רגע, ושנים, ושלושה. לפתע הסיט הספק המציע את כסאו לאחור. כבר הספיק לסקור את כל התמונות ולהחליט

אָבֵל הָיוּ גַם הַיּוֹ. פְּתָאוֹם הַחֲלוֹם הַתְּנַפֵּץ. הוּא לֹא הִצְלִיחַ לְהַשִּׁיג אֶת שְׂרָצָה, וְגַם אִם כֵּן - הַתְּבַרֵּר לוֹ שֶׁהַתְּעֲנוּג מִמֶּשׁ לֹא נִמְצָא שָׁם... הָאֲכֻזָּבָה קָשָׁה.

בְּמִקְרִים קִיצוֹנִיִּים, אֹמֵר הֵרָה"צ ר' אֲשֶׁר פְּרִינְדֵי זְכוּק"ל, הָאֲכֻזָּבָה הַזֶּה וְהַשְּׂאִיפָה שֶׁהַתְּנַפֵּצָה - גּוֹרֶמֶת לְמַחְלוֹת נֶפֶשׁ רַח"ל, הַנֶּפֶשׁ זֹעֶקֶת 'לָמָּה???' וְהָאֲדָם אֵינוֹ מְסַגֵּל לְהַכִּיל אֶת הַכָּאֵב הַזֶּה. ר' אֲשֶׁר הִזָּה אֹמֵר שְׁכָל מַחְלוֹת הַנֶּפֶשׁ נוֹבְעוֹת מֵאֲכֻזָּבוֹת שְׂכָאֵלוּ...

אָבֵל גַּם בְּמִקְרִים רְגִילִים, שְׂכָלְנוּ מִפִּירִים, סְפוּרֵי הַיּוֹם-יוֹם שֶׁל אֲנָשִׁים שְׂרָצוּ וְקוּוּ וְהַשְּׂקִיעוּ כּוֹחוֹת וְחָלוּ תְקוּוֹת וּבִקְשׁוּ תְעֲנוּג - וְהַמְצִיאוֹת הַתְּנַפֵּצָה לְמוֹל עֵינֵיהֶם.

לָמָּה זֶה קוֹרָה? לָמָּה הַשֵּׁם עוֹשֶׂה אֶת זֶה? וְהָרִי הַבּוֹרָא הוּא טוֹב וּמְטִיב! לָמָּה לֹא לָתֵת לְאָדָם תְּעֲנוּג כְּמוֹ שֶׁהוּא רוֹצֶה?

איזו היקרה ביותר.

ניגש אל הקיר והופ - הוריד את התמונה המרהיבה, הענקית, הממוסגרת בציפוי זהב. וזה הספיק. כאילו ניתן האות נתרו כולם ממקומם, אלו הורידו תמונות ואלו פתחו את ארונות הזכוכית ורוקנו את מדפיהם, ובעל הבית צופה בהם בפה פעור ובעינים קמות...

כך, אמר החפץ חיים, כשאדם עובר עבירה, בורא הוא מקטרג (אבות פ"ד מי"ג) וכל מקטרג נברא בצביון העבירה. נועדים המקטרגים יחדיו לתבוע דין עונש ונקם.

ובה הפקידו חבילות בתשלום מועט, בנוסף על כרטיס הנסיעה.

מכיוון שהמוכר רצה 'לחסוך כסף' לרב בעלות נשיאת החבילות, לא העבירן לקרון המשא, אלא החביאן תחת הספסל עליו ישב בקרון הנוסעים עד שהגיע למחוז חפצו.

בהגיעו, פגש המוכר שוב את ה'חפץ חיים' והלה התעניין, מהו המחיר אותו נדרש לשלם בגין נשיאת חבילות הספרים, כדי להחזיר לו את הוצאות הפקדת הספרים בקרון המשא. אולם הלה הודיע בסיפוק: "חסכתי לכם את הוצאות החבילות, וההובלה לא עלתה מאומה. הנחתי את הספרים תחת הספסל עליו ישבתי בקרון הנוסעים ושמרתי עליהם כל הדרך" כששמע זאת הצדיק, הזדעזע עמוקות ופנה אל תחנת הרכבת כשבידיו הספרים.

המוכר לא הבין, מדוע קטע הרב את שיחתו ומיהר לשוב על עקבותיו - ומדוע לא שמח בידיעה זו.

אך ה'חפץ חיים' כבר עמד באותה שעה ליד עמדת הרכבת, כשהוא שוקל את חבילות הספרים ומשלם מכיסן את עלות נשיאת הספרים בהתאם למשקלם.

רק אז נחה דעתו של הצדיק, שנוהר כל ימין מנדנד של גזל ותרמית.

"כי מלאה הארץ חמס מפניהם, והנני משחיתם את הארץ" (ו, יג)

דור המבול עברו על הכל, ולא נחתם עליהם גזר דינם עד שפשטו ידיהם בגזל, שנאמר (בראשית ו, יג): "כי מלאה הארץ חמס מפניהם, והנני משחיתם את הארץ" (סנהדרין קח ע"א).

"סאה מלאה עוונות, מי מקטרג בראש כולם, זה גזל. שנאמר (עמוס ט א) "וּבְצַעַם בְּרֹאשׁ כּוֹלֵם". הסביר ה'חפץ חיים' זצ"ל: משל למה הדבר דומה לסוחר גדול שניהל בית מסחר ענק.

לקח סחורות רבות בהקפה ומכרן בחנותו, שילם לספקים ונטל סחורה נוספת, וחוזר חלילה. לימים פרצה בחנותו וכילתה כל הסחורה. נותר חסר כל, עם חובות עתק לספקים.

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

ענהו החפץ חיים: "אכן, לשתי קופיקות אין על ערך. אבל מגזל של שתי קופיקות נברא מלאך חבלה, שבכוחו להרוס את חומות פטרבורג!"
 "אבל אין כאן גזל", טען הלה, "הרבי נתן ברצונו!"
 והצדיק ענה: "כשמקבלים במתנה, אין לדעת אולי הוא מחשיבני יותר מערכי, או אולי נתן מפני הבושה ואי נעימות, כך קניתי ושלמתי!"
 (והגדת)

"צוהר תעשה לתבה" (ו, טז)

הבעל שם טוב דרש פסוק זה, שצריך האדם להאיר ולהצהיר את תיבות התפילה שלו.

מעשה באדם אחד שבא אל הסבא קדישא רבי ישראל מרוז'ין, והתאונן לפניו שרצה לזכות לרוח הקדש ונוהר לשם כך במשך ארבעים יום מלדבר דברים בטלים, אך לשוא.

ברוז'ין היתה ההנהגה בדרך מלכות ובחצר עמדו סוסים אבירים ומרכבות פאר.

התפלא האיש על הרחבות והעושר ופליאתו העמיקה כשראה את הצדיק מתכונן לנסוע לטייל עם סוסיו ולפני שעלה על המרכבה, טפח על גבו של אחד הסוסים.

שאל האיש את הצדיק: "איזו עבודה היא ללטף את הסוס?"

השיב לו הצדיק: "סוס זה חשוב מאוד הוא, שהרי עברו עליו יותר מארבעים יום בלי לדבר דברים בטלים".

"ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ" (ו, יז)

יש לשאול מה טעם הביא הקדוש ברוך הוא מבול יותר משאר מכות?

ברותחים קלקלו בעבירה וברותחים נידונו (סנהדרין קח).

הדברים יתבארו יותר על פי משל: מלך אחד בנה דירה נאה לחבורה של אנשים עיוורים וציוה לכלכלם בריווח לבל יחסר להם כל טוב, וכן נעשה כדבריו.

האירה מתוחה, ושקט משתרר. ומי קופץ בראש, מקטרג הגזל. ומדוע, כי זו עבירה שתלטנית, חצופה, מתגרה, מתריסה, וכמוה המקטרג שנברא.

ואחריו פוצחים כולם בקיטרוגם, ואינם משאירים שריד, חלילה. וגזר הדין של דור המבול יוכיח!
 תאמרו: כל זה נכון, אך מה לנו ולגזל?

ובכן, ה"חפץ חיים" זצ"ל אמר, שהמקים רעש ומעיר את חבריו, עובר באיסור "גזל שינה".

ופעם עורר המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל בשיחה, שבחור הגיע באישון לילה וסיפר שהתארס, ושמחו עמו חבריו ושרו לכבודו, ועוררו כמה מבני הישיבה. זהו גזל הרבים ואין לו השבה, אמר, ואין יום הכיפורים מכפר עד שירצום.

ומה אם החברותא ביקש ללמוד, ואנחנו העלינו נושא לשיחה, וגרמנו לו לבטלה, הלא גזלנו לו נתח חיים!

איננו מדברים כרגע על ה"גחלי רתמים", אבל מה על גזילת הזמן! אם להפריע לישון זו גזילה, אז להפריע ללמוד זו גזילת אוצר כפול ומכופל!

(חפץ חיים)

"כי מלאה הארץ חמס מפניהם" (ו, יג)

פעם אחת שהה הצדיק הרב ישראל מאיר הכהן מראדין זצוק"ל (ה"חפץ חיים") זצ"ל במלון בפטרבורג, לרגל אחד הכינוסים בענייני הכלל. בשעת לילה מאוחרת נזקק לגליון נייר כתיבה, אולם כל החנויות בשעה זו כבר היו סגורות.

פנה הוא איפוא לחדרו של הצדיק רבי שלום בער מלובאוויטש זצוק"ל ששהה אף הוא במלון, וביקש לרכוש דף נייר.

הרבי הושיט דף, וה"חפץ חיים" הושיט שתי קופיקות נחושת.

הרבי סירב בחיוך, וה"חפץ חיים" החזיר את הנייר ולא הסכים לקחתו בשום פנים ואופן עד שהרבי יטול תמורתו!

נכח שם הנדיב רבי זליג פרסיץ, ותמה באזני ה"חפץ חיים": "הלא יודעים אתם שאצל הרבי מלובאוויטש אין לשתי פרוטות כל ערך!"

כְּדִי לְהַבִּין מָה קוֹרָה לְאָדָם בְּרָגַע כְּזֶה, וּמָה הַמְטָרָה שֶׁל כָּל הָאֲכָנָבוֹת וְהַקְשָׁיִים הַלְלוּ, הִבָּה וּנְכַנְס לְשֵׁרֶשׁ מְטָרַת הַבְּרִיאָה.
 הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא כְּמוֹ מַפְעֵל עֲנָק, שֵׁישׁ בּוֹ מְכוֹנוֹת, מוֹצְרִים וְעוֹבְדִים.
 לְמָה הוֹקֵם הַמַּפְעֵל הַזֶּה? כֻּלָּם בְּטוֹחִים שֶׁהוּא קִים בְּכַדֵּי לִיצֵר אֶת הַחֲטִיף אוֹ הַמוֹצֵר, אֲבָל הָאֲמֵת שֶׁמְסַתֶּרֶת מֵאַחֲרֵי הַמַּפְעֵל - הוּא הַרְצוֹן שֶׁל מִיֶּסֶד הַמַּפְעֵל לְהַפִּיק אִיזוֹשֶׁהוּ תוֹעֵלַת עֲבוּרוֹ!
 הַבוֹרָא לֹא בְּרָא אֶת הָעוֹלָם סְתֵם כֶּךָ, וְדַאי שְׁלֹא בְּשִׁבִיל לְתֵת לְאֲנָשִׁים מְרָחֵב לְשׁוֹטֵט בּוֹ בְּחֶסֶר מַעַשׂ וְלְרוֹץ אַחַר הַבְּלָתִי נוֹדַע...
 הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם - בְּשִׁבִיל מְטָרָה בְּרוּרָה מְאוֹד!
"כָּל פֶּעַל הַשֵּׁם לְמַעַנְהוּ!" (מִשְׁלֵי טז, ד) הָעוֹלָם נִבְרָא - לְמַעַן הַבוֹרָא!
 מַהִי הַמְטָרָה? מְטָרַת הַבְּרִיאָה הִיא - כְּבוֹד הַשֵּׁם.
"לְכַבֹּדֵי בְּרִאתִיו וְיַצְרָתִיו אֶף עֲשִׂיתִיו!" (יִשְׁעִיָּהוּ מג, ז)

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

שתי דרכים עמדו לפניו, האחת ישירה, אלא שהוצרכה לחצות את גבול גרמניה ולנסוע דרכה, והשניה דרך עקיפין, ארוכה ומקפת סביב, אך בה אין צורך לדרוך על אדמתה של מולדת ההשכלה הארוכה. הורה בנו של הגר"א לבעל העגלה לנסוע בדרך הארוכה ונתן לו את שכר הנסיעה. אך מכיון שדרך ארוכה היא, ביקש העגלון ולאטע נוסף. הוציא בן הגר"א מכיסו עוד זלאטע אחד ושלשל לידי העגלון.

עודם נוסעים, ובנו של הגר"א נתנמנם ונרדם על מושבו. משנוכח בעל העגלה לראות כי הרב נרדם, החליט שלא יטרח יתר על המידה בנסיעה בדרך הארוכה, אלא יסע בדרך הישירה. דרך גבול גרמניה. אמר ועשה.

רק נכנסה העגלה אל אדמת גרמניה, ומיד התעורר בן הגר"א והחל לזעוק לעבר העגלון: "מה אתה עושה לי?" נענה העגלון ואמר: "סברתי שאתה ישן ובקשתי לקצר את הדרך!"

החזיר בנו של הגר"א וקרא לעומתו: "וכי סבור אתה שאיני חש שריאותי נושמות את האויר המחניק של גרמניה!"

(שימוש חכמים)

"ושם אחיו יקטן" (י, כה)

"יקטן" - שהיה עניו ומקטין עצמו, לכן זכה להעמיד כל המשפחות הללו" (רש"י)

גם על נח מבואר בגמרא (עבודה זרה ו: ובפירוש רש"י שם) שהיה עניו ושפל רוח.

ויתכן כי מסיבה זו ניצל מן המבול ככתוב: "ונח

מצא חן בעיני ה'", וזאת מחמת עוה שהיתה בו.

סלידתו של כ"ק האדמו"ר רבי ישראל מהוסיאטין זצ"ל מכל ריח של גינוני כבוד היתה לשם דבר.

כדוגמא לכך סיפר הגאון רבי חיים ברים זצ"ל כי פעם אחת, בשעה שנכנס הרבי מהוסיאטין לחצר ביתו, ומחמת יראת הכבוד פתחו לפניו את שני חלקי שערי החצר לרווחה.

נענה הרבי ושאל: "וכי אני כזה חפץ גדול, שולחן או ארון, שנזקקים לפתוח עבורו עוד דלת?"

ולא הסכים הרבי להכנס דרך השער, עד אשר סגרו לפניו שער אחד, ורק אז נכנס. (שנות חיים)

כשהיה המלך עובר על יד הבית ההוא, היו עומדים העיוורים ומשתחוים כנגד המלך, ומהללים ומשבחים את המלך בקול גדול.

כשמע המלך את קילוסם שאל מה הקול הזה באוזני? אמרו לו עבדיו אלו הם העיוורים אשר צוית לכלכלם, ולכן כשהם שומעים את קול שעטת הסוסים של מרכבתך, הם משתחוים כנגדך ומשבחים ומהללים אותך.

אמר המלך אילו היו מסוגלים לראות אותי על אחת כמה וכמה שהיו משבחים אותי.

מיד ציוה המלך לבנות בית מפואר ולהביא לשם בני אדם אשר להם עיניים פקוחות, ולכלכלם בריווח ולתת להם השכלה גבוהה.

פקודת המלך התמלאה, וכעבור זמן כשראו הללו את עצמם בהנאה יתירה, גבה לבם, וכשעבר המלך היו מבזים אותו ומקללים אותו, ואומרים אוי לו לזה שכבש אותנו כאן.

כשמע המלך את דבריהם, קצף מאד וחמתו בערה בו, ויצו להוציאם להורג כדין המורד במלכות שחייב מיתה.

והנמשל: העולם כולו היה מתחילה מים שאינם רואים ולא שומעים, ואף על פי כן היו מקלטים להקדוש ברוך הוא, שנאמר "נשאו נהרות ה' נשאו נהרות קולם".

אמר הקדוש ברוך הוא: אילו הייתי בורא בני אדם ששומעים ורואים, כמה שבחים וכמה קילוסים היו נותנים לי?

מיד ציוה 'יקו המים אל מקום אחד ותראה

היבשה' וברא בני אדם והשפיע עליהם טובה רבה, היו זורעים את האדמה והיתה מספקת יבול של ארבעים שנה, ומרוב טובה מרדו בקדוש ברוך הוא.

שמע הבורא במרדן וציוה למים שקילסוהו תחילה שיבואו עליהם וישטפו אותם.

(דעת זקנים מבעלי התוספות)

"מן הארץ ההיא יצא אשור ויבן את נינווה" (י, יא)

סיפר הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל: היה זה בתחילת תקופת ההשכלה, יום אחד הוצרך בנו של רבינו הגר"א זצ"ל מוילנא לנסוע לפולין, והוא הזמין אליו בעל עגלה.

כְּמוֹ לְהַבְדִּיל מִנְהַל מַפְעָל, שְׁאֲבוּי לְמִי שְׂיִכְנַס לְחַדְרוֹ וַיֵּשֶׁב עַל פְּרִסַּת הַמְּנַהֲלִים - כְּבוֹד הַשֵּׁם הוּא הַהֲפָרָה מִי כֹּאֵן הַמְּנַהֵל, מִי הוּא זֶה שְׁשׁוּלֵט וּמְהוּה אֶת הַפֶּלֶא. אָדָם הַמְּכִיר בְּאֵמַת הַזֶּה, שֶׁהַבּוֹרָא הוּא הַמְּנַהֵל - מְרַבֵּה אֶת כְּבוֹד הַשֵּׁם בְּעוֹלָם וּמְיַשֵּׁם אֶת תְּכֵלֶיִת הַבְּרִיאָה!

הַהֲבֵנָה הַזֶּה, שֶׁהַבּוֹרָא מְנַהֵל אֶת הָעוֹלָם - הֵיא גַם הַתַּעֲנוּג הַכִּי גָדוֹל שְׂיִכּוֹל לַהֲיוֹת לְאָדָם! זֶהוּ תַעֲנוּג שְׁאֲפֵלוֹ הַמְּלֹאכִים לֹא יִכּוֹלִים לְהַשִּׁיג.

רַק אָדָם, שְׁחִי בְּעוֹלָם הַגִּשְׁמִי וְהַנְּמוּךְ הַזֶּה, וּפְתָאוֹם מְגַלֶּה אֶת סוֹד הַבְּרִיאָה בְּתוֹךְ הַהֶסְתֵּר הַזֶּה - הוּא מִתְחַבֵּר וְדָבֵק בְּמִקּוֹר כָּל הַתַּעֲנוּגִים, הוּא שְׂמַח - כְּפִי שְׁשׁוֹם דְּבַר גִּשְׁמִי לֹא יִכּוֹל לְשַׂמַּח!

זֶה הַפְּרוּשׁ 'לְהַתְעַנֵּג עַל הַשֵּׁם! לְהִתְחַבֵּר לְמִקּוֹר כָּל הַחַיִּים, לְהַאִיר אֶת אוֹרוֹ בְּחֻשְׁכַּת הָעוֹלָם הַזֶּה!

(נְקֻדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

גליון 547
שנה י"ב תשפ"ג

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

כי בצלם אלהים עשה את האדם
(ט' - ו')

הלל בשעה שנפרד מתלמידיו, שאלוהו רבי להיכן אתה הולך? אמר להם לקיים מצוה. איזו מצוה? הוסיפו לשאול ענה להם: לרחוץ בבית המרחץ. תמחו התלמידים למשמע הדברים, הסביר להם הלל, מה פסל של מלכים שמעמידים אותו בבתי תיאטראות ובבתי קרקסאות, מי שנתמנה עליהם הוא מורקם ושוטפם והם מעלים לו מזונות, ולא עוד אלא שהוא מתגדל עם גדולי המלכות, אני שנבראתי בצלם ובדמות, שנאמר "כי בצלם אלקים עשה את האדם" על אחת כמה וכמה. ושוב היה מעשה ששאלוהו תלמידיו בשעה שנפרד מהם, רבי להיכן אתה הולך? אמר להם לגמול חסד עם אכסניה, אורח זו בתוך ביתי. אמרו לו כל יום יש לך אכסניה? אמר להם ונפש עלובה זו לא אכסניה היא בתוך הגוף? היום היא כאן ומחר אינה כאן.

(ויק"ר ל"ד ג')

פרשת השבוע

נח איש צדיק תמים היה בדורותיו
(ו' - ט')

מסופר על ה"חווה" הקדוש מלובלין זיע"א, ששאלו אותו פעם, מי חשוב ממי? תמים חשוב מגדול, או גדול חשוב מתמים? אמר להם ה"חווה": אף אתם צאו וראו, הבא לבצוע על הפת ושתי ככרות לפניו, אחת ככר לחם גדולה אבל בלתי שלמה, ואחת קטנה אבל שלמה, על איזו משתיהן מברך ברכת המוציא? שמא על הגדולה הפרוסה או אינו אלא על הקטנה השלמה? והתשובה היא: על הקטנה השלמה, למדנו מכאן שתמים וגדול, תמים עדיף.

אלת תולדות נח נח איש צדיק
(ו' - ט')

"ללמדך שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים" (רש"י). מסופר על היהודי הקדוש מפרשיסחא זיע"א, שהיה אומר, כל אדם רגיל לטעון כי איננו עמל ויגע אלא בשביל בניו, שיגדלו ויהיו יהודים טובים ובני תורה. כאשר הבנים הללו מתבגרים, שוב אינם נותנים דעתם על עצמם, וטוענים אף הם כי כל עמלם ויגיעם אינו אלא בשביל בניהם. אי לזאת כבר הייתי

תאב לראות את הבן הראוי לשמו. לפיכך אומר הכתוב, "אלה תולדות נח נח", נח לא הזניח את עצמו כדי לפעול רק בשביל בניו, כי אם ראה גם את עצמו כבן, ושקד על עליית עצמו. הוא הוא אשר היה הבן הראוי לשמו, אשר הבין כי גם עליו מוטלת החובה לעבוד את האלקים. וזהו פירושם של הדברים "תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים" הצדיקים רואים במעשיהם הטובים כאילו הם בניהם.

נח איש צדיק תמים היה בדורותיו
(ו' - ט')

יש מרבתינו דורשים אותו לשבח וגו' ויש שדורשים אותו לגנאי (רש"י) הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר זיע"א אמר בענין זה, כוחו וגדולתו של איש צדיק תמים הוא בכך, שיש שדורשים אותו לגנאי, שאם אתה רואה מנהיג ציבורי שאין לו מתנגדים, אלא הכל דורשים אותו לשבח, סימן מובהק הוא שהאיש מלא שקר וחנופה, ומוצא דרכים מחוכמות לחיות בשלום עם כולם, ולשאת חן וחסד בעיני הכל. לעומת זאת, מנהיג דגול שצדק ואמת משמשים בקביעות נר לרגליו ואור לנתיבתו, מעורר כנגדו דברי קטרוג ושטנה מצד רשעי הדור, שאינם מוכנים להשלים עם דרך האמת של מנהיגם.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 630 ת"א: 632 ר"ת: 7:06

פרשת נח

זמני כניסת השבת

ירושלים: 5:18 ת"א: 5:32

הערך, והשיב בקוצר רוח: טוב, רק הראה לי ואתן לך. נעשה רב החובל חצוף עוד יותר, לא אראה לך ולא אתן לך, אלא אם כן תשלם לי ארבעים אלף זהב!

ראה הטבח שבכל פעם מעלה האיש החשוד הזה את המחיר בכפלים ואינו אומר לו מהו החפץ, ואינו מראה כלום, כבר רצה להפנות לו עורף וללכת לדרכו, אבל ליבו אמר לו, שהחפץ הזה צריך להיות חשוב מאד מאד, וכי בוודאי יתחרט אם לא יקנה אותו, עמד והסכים לשלם את כל הסכום העצום הזה. דרש רב החובל: קודם תיתן לי את הזהב, הסכים הטבח גם לזה, הלך לביתו והביא את הזהב שהיה חלק גדול מרכושו, ואחרי שמסרו לידי רב החובל, דרש בתוקף: כעת עליך להביא לי מיד את החפץ שקניתי, סוף סוף אני רוצה לדעת מהו הדבר. צחק רב החובל צחוק זדוני וקרא: המתן בסבלנות כמה רגעים והחפץ יבוא אליך ברגליו, ובעודו צוחק ומתמוגג מנחת על המכירה המוצלחת, ירד מן הסיפון אל בטן האוניה.

לא עבר זמן רב והנה עלו משם בני אדם קרועי בגדים, מלוכלכים ומוזנחים, רזים וחלשים, בקושי עומדים על רגליהם, מאתיים נפש מישראל אנשים נשים וטף, שנשבו בידי רב החובל וחבורת שודדי הים שעמו באוניה, הטבח עמד במקומו ולא יכול היה לדבר מרוב תדהמה. רב החובל ניגש אליו ושוב קרץ בעיניו: האם מוצא חן בעיניך החפץ שקניתי? אולי לא היה כדאי לך לשלם בעבורו את כל הזהב ההוא? דע, שלולא קנית אותם היום, הייתי משליך אותם לים, כי עד כה לא מצאתי להם קונים ובר נמאס עלי להסיעם באונייתי. לא רצה הטבח עוד להסתכל בפניו של רשע זה, וענה בקצרה: כדאי וכדאי היה לי.

מיד התחיל לטפל בחמלה רבה בפדויי השבי, הביאם אל ביתו, והתייחס אליהם כאל אחיו ואחיותיו, האכיל אותם והשקה אותם, ציוה לרחצם ולתת להם בגדים חדשים ואף קרא לרופאים לרפא את החולים שביניהם, אחרי שנחו מעט, סיפרו לו שרב החובל והשודדים התנפלו על כפרם בלילה, הרסו את בתיהם וגולו את רכושם ואותם לקחו בשבי, ימים רבים היו כלואים בבטן האוניה, בחושך וללא אויר צח, ולא קיבלו מזון אלא מעט לחם יבש ומים. הטבח המשיך לדאוג לכל מחסורם באהבה וברחמים, והנה ראה בין הפדויים נערה עדינה וצנועה שמצא חן בעיניו, ולח אין אב ואם, אמר לו הטבח: יש לי בן, בחור מוכשר וטוב, הינשאי לו ויהיה ביתנו ביתך, ותחיי באושר ובכבוד כמו בת מלכים. השפילה הנערה את עיניה ולא ענתה, עצובה הייתה מאד, העושר לא חשוב בעיניה, אלא שלא העזה לסרב לאיש שהציל אותה ממוות בטוח לחיים.

איש זה זכה בחפץ היקר לו מכל יקר

לפני שנים רבות גר טבח יהודי עשיר על שפת הים, בתחילה עני היה, אבל במשך הזמן התעשר, בנעוריו לא זכה ללמוד תורה אלא מעט, ולכן ידע רק להתפלל ולקרוא את פרשת השבוע ובספר התהילים, ובקושי הבין את מה שקרא. איש פשוט היה הטבח, אבל טוב לב עד מאד, בימי עשרו לא שכח את השנים שבהן היה עני ורעב ללחם, ולכן בכל ערב שבת חילק לעניי עירו חינם אין כסף בשר לכבוד שבת, וגם פיזר כסף רב לצדקה בין הנצרכים.

חשוב היה האיש ונאמן גם בעיני מושל העיר ההיא, והוא נתן לו רשות לגבות בעבודו את המכס שהיה מגיע לו מן האוניות שנכנסו לנמל. כשבאה איזה אוניה לנמל, היה הטבח עולה על סיפונה ומקבל מידי רב החובל איזה חפץ ממטענה לפי בחירתו, חלק מהמכס שגבה היה צריך לתת למושל והיתר היה שלו, בעד טרחתו, כל הלך האיש והתעשר מאד.

פעם אחת באה אוניה לנמל, וכמנהגו עלה עליה הטבח לגבות את המכס, הראה לו רב החובל סחורות שונות, והטבח נטל מתוכן את המכס וכבר רצה לרדת לחוף, אלא שרב החובל הלך אחריו ולחש באוזנו: "האם תרצה לקנות מידי איזה חפץ שאסור לגלותו? אני מוכן למכור לך! ללחש וקרץ בעיניו כמי שאומר כבר תבין שעסק מיוחד במינו יש כאן". הסתכל בו הטבח בתימהון, לא האיש ולא העסק מצאו חן בעיניו, פרצוף פראי וערמוני לרב חובל זה, מה ירצה למכור לו? אולי סחורה גנובה או מוברחת? לא רצה הטבח לקנות ממנו, אך בכל זאת שאל מתוך סקרנות: מהו החפץ הזה? במה מדובר? ענה רב החובל, לא אומר לך, עד שתקנה אותו, ותיתן לי את הכסף מראש עוד לפני שתראה אותו, ואם לא תקנה את החפץ עכשיו, תיכף ומיד, לא אמכור לך עוד את החפץ לעולם.

הרהר הטבח בלבו: אולי בכל זאת כאי לקנות, ואפילו רק כדי לראות מהו החפץ הזה שרב החובל מדבר עליו ברמזים בלבד? אולי לא יבקש הרבה בעדו? ובקול רם אמר: אם כן, אמור לי כמה כסף אתה דורש בעד החפץ ההוא, הבא ונשמע! לחש האיש: עשרת אלפים זהב! לא היה יכול הטבח להתגבר על סקרנותו ואמר: הראה לי את החפץ הזה ואתן לך את הזהב.

הרגיש רב החובל שהטבח רוצה מאד לדעת את הסוד, ולכן ענה בקול תקיף: לא אמכור לך, אם לא תיתן לי עשרים אלף זהב. אז התעורר בטבח עוד יותר החשק לדעת מהו החפץ יקר

משל ונמשל

כמה חשובה תפילה בזמנה

משל לכפרי אחד ולו בת יחידה וחביבה, ומילדותה נתן דעתו לחסוך עבורה כסף עבור נדוניה נכבדה, מה עשה, ייחד קופסה נאה, וכל שטר כסף חדש ויפה שהצליח לחסוך הניח בתיבה, כך עשה חודש אחר חודש, שנה אחרי שנה, וחפיסת שטרי הכסף הלכה ותפחה. כשהגיעה הבת לפרקה פתח הכפרי את התיבה והוציא חופן שטרות נאים, בוהקים כחדשים, נסע אל העיר הגדולה ונכנס לחנות יקרה ובחר לעצמו את היקרות שבסחורות, והושיט את השטרות לתשלום, מאן המוכר לקבלם בטענה שאין הוא מכיר את השטרות, התמרמר האיש ואמר: הלא כסף הוא וחוקי הוא, בעמלי הרווחתי, ובמשך שנים חסכתי, משכו בכתפיהם ואמרו: אנחנו לא יודעים, לך לעיר הגדולה אולי שם יחליפו יאמרו לך שהכסף חוקי וימירו אותם בשטרות מוכרים. נסע האיש לעיר הגדולה ועלה לבנק הממשלתי וחיכה בתור, ראה אנשים באים עם שטרות בלויים וקרועים והחלפנים גוערים בהם "כלום כך שומרים על שטרות יקרי ערך, איך מניחים לתמונת הקיסר המתנוססת עליה להיקרע?, עם כל זאת החליפו להם את השטרות בחדשים, יהודי זה שמח בלבו: אם כך נוהגים בשטרות בלויים וקרועים, ודאי יקבלו בסבר פנים יפות נאה את שטרותיו החדשים והיפים.

כשהגיעו תורו הניח בדפלק את חבילת השטרות, נטלם הפקיד עלעל בהם והחזירם לידו, ואמר "אינם שווים מאומה". מחה הכפרי וזעק: במו עיני ראיתי כיצד החלפתם שטרות בלויים וקרועים, על אחת כמה וכמה שאתם חייבים לקבל את השטרות החדשים והנאים שלי. אמרו לו: הירגע, אתה צריך להבין שהשטרות שלך ישנים הם ונפסל מכבר מטעם הממשלה, ואבדו כל ערך גם אם חדשים ונאים הם, אבל הללו אמנם הביאו שטרות ישנים ובלויים אבל עודם בתקפם ושווים הם.

והנמשל: מי שעומד להתפלל תפילה בזמנה, גם אם היא מלאה קרעים ופגמים, גם אם יגערו ויוכיחו אותה, הרי זמן תפילה היא, ואם כיון בתחילתה ובסופה הרי היא בחזקתה, אבל מי שירבה בהכנות ובכוונות ובגינת יעבור זמן תפילה, שוב לא יועיל אם תהא תפילתו מושלמת ונאה, שהרי לאחר נעילת שערים עלתה, והתפילה לא בזמנה.

(בשם הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א)

אבל מן השמים רצו, שמעשהו הטוב של הטבח יהיה שלם בתכלית השלמות, וכאן, לא כפי שתכנן היה. לחתונת בנו שהוכנה ברוב פאר, הוזמנו כל יהודי העיר, עניים ועשירים, וגם פדויי השבי בתוכם, כולם באו לשמח את החתן ואת הכלה ולכבד את האיש הטוב ביום שמחתו.

לפני החופה התהלך הטבח בין האורחים, לברכם ולשרתם, והנה ראה ביניהם בחור אחד, מאלה שהצילם מידי השודדים יושב בפינה ובוכה, מיד ניגש אליו ושאלו: מדוע אתה בוכה? הלא לשמוח אתנו הזמנתיך, האם חסר לך דבר מה ואוכל לעזור לך? בתחילה סירב הבחור לענות, אבל הטבח קרה לו לחדר מיוחד והפציר בו הרבה, ואז אמר הבחור באנחה: הכלה של בנך – כלתי הייתה, וכבר קרוב היה יום נישואינו, ואז באו השודדים ולקחו אותנו בשבי, איך אראה שהיא נשאית לאיש אחר ולא אבכה?

נדהם הטבח ואמר: לא ידעתי, וגם אתם לא גיליתם לי, מה נעשה עכשיו, אולי מוכן אתה לוותר על כלתך ואני אעשיר אותך עושר רב? הבחור נענע ראשו בעצב, רוצה אני בכלתי יותר מכל עושר שבעולם, וגם היא, יודע אני, מעדיפה לחיות בעוני ומחסור יחד איתי, אבל מה נוכל לעשות, הרי היא כעת כלתו של בנך, ואתה הרי הצלת אותנו ממוות, ולא נעשה דבר נגד רצונך.

ניגש הטבח לבנו החתן וסיפר לו את כל המעשה, אמר הבן: אבא, איני רוצה, שגם אנחנו נפריד ביניהם, די שהפרידו ביניהם השודדים. גם אני חושב כך, בני, ענה הטבח – נערוך מיד את נישואיהם, וישמחו כל האורחים בשמחתם. וכך היה, הלבישו את הבחור בבגדי החתן, ועצבותו ועצב הכלה הפכו לשמחה רבה, ולא הסתפק הטבח במעשה גדול זה אלא גם דאג לפרנסת הזוג ברווח. כששמעו חז"ל את המעשה הזה, אמרו: איש זה זכה בחפץ היקר לו מכל יקר, מה גודל שכרו בעבור המצוות שקיים, ראוי הוא להיות בגן עדן יחד עם הצדיקים.

(ילקוט הסיפורים בשם תנחומא הקדום)

צ'ין אדם לחברו

שלא לבייש

הגה"ק רבי דוד הלוי בעל ה"טורי זהב" זיע"א, היה נוהג לומר את ה"קידוש" של ליל שבת קודש דוקא מתוך הסיפור מילה במילה, והטעם למנהגו זה הו: שאם יודמן לסעודה אורח יהודי מפשוטי העם שאין ה"קידוש" שגור בפיו, לא יראה עצמו כמבוייש, בשעה שיצטרך לומר את ה"קידוש" מתוך הכתב.

מוטב שתהרגו סוסים

מסופר: הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זיע"א נסע פעם לרבו המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א, ובעגלה בו נסע הצדיק, נסעו גם חבורת עגלונים מהמון העם, ישבו הללו ודיברו בגנותם של יהודי העיר, ועל כל אחד מצאו חסרונות והרבו ברכילות ולשון הרע וכו', שמע את זה רבי אהרן, התערב בשיחתם והסב את נושא השיחה, והחל לשאול אותם ולהתעניין אצלם בענייני סוסים, החלו העגלונים משוחחים אתו בהתלהבות גדולה על סוסים וכדו', עד הגיעם למעזריטש כאשר נכנסה העגלה לעיר, הקיפו חסידים רבים את העגלה מכל צד וקיבלו את פני רבם הגדול מקארלין בכבוד הראוי. תמדה העגלונים למראה עיניהם ושאלו את רבי אהרן: אם רבי אתה, מדוע שוחחת עמנו כל הדרך על סוסים? השיב להם הצדיק: ראיתי שבהבל פיכם אתם הורגים אנשים, אמרתי, מוטב שתהרגו סוסים.

להקל יסורים מיהודי

מסופר על הגאון רבי איסר זלמן מלצר זיע"א שמעשה והתיימר אחד הלמדנים להוכיח, על פירוש מסויים של רבי איסר זלמן שאינו נכון. ולא נתקררה דעתו עד שפרסם דבריו בירחון תורני והשתמש בביטוי שפירושו של רבי איסר זלמן משבש את האמת. משראה אחד התלמידים את דברי הלמדן המבקר, נודרו ובא אצל רבו עם תשובה ניצחת שיוכיח את צדקת דבריו של רבו. עיין רבי איסר זלמן בדבריו ואמר: אינני מתיר לך לפרסם דברים אלו, אותו למדן מבקר, הוא יהודי מר נפש ומדוכא ביסורים, ועתה כשיכול להתפאר בכך שנצחני בהלכה - ישמש לו הדבר פורקן ועידוד כל שהוא לצרותיו, ואם יש בי היכולת לעשות לו טוב על לבו השבור ובכל להקל ולו במעט מיסוריו, למה לא אעשה כן?

גאון בחסד ובהכנסת אורחים

הרה"ק רבי דוד מלעלוב היה גאון בחסד ומהדיר גדול בהכנסת אורחים, עד כדי כך, כדי שירגישו אורחיו בביתו בנוח, היה מתנהג בדיוק כמותם, למשל: אם הרבו באכילה ושתיה היה יושב איתם ואוכל ושותה כמוהם. ופעם אירח רבי דוד עני בביתו שאכל אכילה מרובה ביותר, וגם הרבי עשה כמוהו, שאלוהו איפה יש לו מקום בקיבה לכל כך הרבה אוכל? השיב הצדיק: כמו שיש לי בביתי מקום מיוחד לאורחים, כך יש לי בקיבתי פינה מיוחדת לאורחים.

חילולא דצדקיא

שבת קודש ד' מרחשוון הרה"ק רבי קלונימוס קלמיש מפיאסעצנא הי"ד ב"ר אלימלך (חובת התלמידים - תש"ד)

יום שני ו' מרחשוון

הרה"ק רבי שלמה דוד יהושע הי"ד מסלונים ב"ר אברהם (תש"ד)

יום שלישי ז' מרחשוון

הרה"ק רבי שמעון אשכנזי אב"ד דאבראמיל ב"ר אברהם (נחלת שמעון - תלמיד ה"חזוה" - תקס"ד)

הרה"ק רבי יהודה צבי אייכנשטיין מראזאלא ב"ר משה מסאמבור (תר"ח)

הרה"ק רבי נתן דוד משידלאבצי ב"ר ירחמיאל (תרכ"ו)

יום רביעי ח' מרחשוון

הרה"ק רבי דוד מיאגליניצא ב"ר נתן (תקנ"א) הרה"ק רבי מרדכי טווערסקי מסקווירא ב"ר דוד (תר"פ)

יום חמישי ט' מרחשוון

רבי אשר בן יחיאל (הרא"ש - ה"א פ"ח) הרה"ק רבי אברהם משה ב"ר צבי מפשעווארסק (תקנ"ג)

הרה"ק רבי יוסף הלוי אוטנברג אב"ד קאזיווע (חתן העט"צ - תרי"ד)

הרה"ק רבי שמואל טייטלבוים מגורליץ ב"ר אלעזר ניסן (תרמ"ט)

יום שישי י' מרחשוון

גד בן יעקב משבטי יה (בי' אלפים - שב"א) הרה"ק רבי אריה לייב אויערבאך מסטאניסלוב ב"ר מרדכי (תק"י)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "גם אני אורח" רפרום יוסף הירש" על המצוות.

ספרים שנפלו (ג')

א) נהגו לנשק ספר שנפל על הארץ. (על פי ספר חסידים, סימן תתקכ"ג, ערוך השלחן, יור"ד סימן רפ"ב, סעיף י"א, ברכת נפתלי, דף נ"ח, הלכה י"ד).

ב) אפילו כשנפל דף שיש בו דברי תורה, נהגו לנשקו, אבל מכתב או עיתון שיש בו דברי תורה יחד עם דברי חול, לא נהגו לנשק. (גנוזי הקודש, עמוד מ', פרק ב', סעיף ל"ט)

ג) כשיש חשש תולעים בספר, כגון שהוא ספר ישן, יעיין היטב קודם שינשק הספר, אם אין תולעים על גבי הספר, שלא יכנסו חלילה התולעים לפיו כשמנשק הספר. (שלחן ערוך המקוצר, עיני יצחק, דף קצ"ו, ס"ק ל').

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת ומכירת רכב בכל הארץ 052-7655-222

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרָשַׁת נַח - גְּזֵל

"וַתִּשְׁחַת הָאָרֶץ לְפָנַי הָאֱלֹקִים וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ חֲמָס" (בראשית ו, יא)

יוצא מכאן שאם דור המבול לא היו חוטאים בעוון הגזל והחמס, הרי שלא היו נידונים מיד לכליה אלא היו עונשים בהתחלה בממונם וברכושם, מכיוון שאין בעל הרחמים נוגע בנפשות תחילה.

אבל מכיוון שממונם היה גזול, מיד נחתם גזר דינם, שנאמר "הַנְּגִי מִשְׁחִיתֶם אֶת הָאָרֶץ" (בראשית ו, יג). זו גם המשמעות של הפסוק: "עֲשֵׂה עֵשֶׂר וְלֹא בְמִשְׁפָּט בְּחַצֵּי יָמָיו יַעֲזָבוּ" (ירמיהו יז, יא).

מי שהרוויח את כספו בדרכים לא כשרות, עליו לשלם בחייו בעד עוונותיו, מכיוון שהכסף לא יכול לשמש לו כופר נפש.

הצדיק הגאון רבי אליהו אליעזר דסלר הסביר: עונש המבול בא בעקבות החמס, שנאמר: "כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חֲמָס" (בראשית ו, יג). ההצלה מן המבול לא היתה אלא בהיפוכו, בכוח החסד, כאשר נח ומשפחתו, שמונה נפשות בלבד, שימשו והאכילו בעלי חיים רבים מאוד במשך שנה תמימה. כל אחד בזמנו ובמזונו המיוחד לו. הרי זו פעולת חסד עצומה שאין דוגמתה. חסד זה היה האבן הטובה שהאירה את התיבה. זה הצוהר שממלא אותה נוגה וזיו.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

יום	כניסת לכת	צאת לכת	היגיון תפ
י"ג	17:19	18:30	19:06
ט"ד	17:35	18:27	19:02
מ"ה	17:36	18:27	19:02
כ"ו	17:38	18:29	19:05

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בת טובה עמית בן נעמי רח דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סויה בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קטנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

רש"י הקדוש פירש את המילה: "וַתִּשְׁחַת" לשון ערווה ועבודה זרה. בגמ' סנהדרין (דף ק"ח ע"א) מובא: קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס. אמר ר' יוחנן: "בוא וראה כמה גדול כוחו של חמס, שהרי דור המבול עברו על הכל ולא נחתם גזר דינם עד שפשטו ידיהם בגזל".

הרמב"ן כתב: חמס הוא הגזל והעושק. הטעם שנענשו עליו יותר מיתר אותם עבירות חמורות, כמו: עריות ועבודה זרה, משום שהיא מצווה מושכלת ואין צורך לאזהרה מוקדמת מפי נביא.

עוד שהוא רע לשמיים ולבריות. בספר 'מלא העומר' כתב עוד טעם על פי מה שאמרו חכמינו: "אין בעל הרחמים נוגע בנפשות תחילה" (ויקרא רבה פי"ז). כלומר, בהתחלה מענישים את האדם ברכוש ורק אם אין זה מועיל מענישים את האדם בנפש.

אם כן צריך להבין מדוע בורא עולם התחיל את העונש של דור המבול מיד ב"אֶמְחָה אֶת הָאָדָם" (בראשית ו, ז) ולא העניש אותם לפני כן בממון וברכוש?

הממון של האדם עשוי להציל את בעליו רק כאשר הכסף שהגיע לידי נרכש בדרכים כשרות והוגנות, כי אז יוצא שהאדם מאבד את הממון שלו ועל ידי כך הוא מקבל את עונשו.

אבל אם חלילה הממון הוא גזול ועשוק ואיננו קניינו של האדם, אז במקרה זה אין בכוחו להציל מעונש.

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן אריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

שואל ומשיב בהלכה – שבת- שטיפת כלים

האם מותר להשתמש בבוילר או בדוד שמש לשטיפת כלים?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה: !

שטיפת כלים לכתחילה תהיה על ידי כרית ניקוי פלסטיק שנקראת "ננס" שאינה צפופה ולא סופגת את המים.

כל חומר שניתן לסחוט כגון "סקוטש ברייט" או צמר פלדה, אסור לשטוף בו כלים. **מקורות:** שו"ת אור לציון ח"ב (פל"ד אות ב). נראה שאין למחות ביד חזקה באדם שמיקל בזה מכיוון שהוא אינו רוצה בסחיטה, הוי פסיק רישא דלא ניחא ליה בדרבנן. עיין בספר מעין אומר ח"ב (עמוד קמב). בספר שלמי יהודה (פ"ט הערה ז) כתב שאין להחמיר בצמר פלדה מדין ממחק את הכלים, אלא בכלי כסף, אבל בשאר כלים מותר אם אין חשש סחיטה.

מותר להדיח כלים כשכפפות של גומי על ידו. **מקורות:** חזון עובדיה - שבת (ח"ו עמוד קד).

מותר לכתחילה להשתמש בשבת בסבון נוזלי ואסור במשחה או בסבון מוצק. **מקורות:** שו"ת אור לציון ח"ב (פל"ד אות ג).

יש מתירים להשתמש בשבת בסבון מוצק. **מקורות:** הראש"ל בשו"ת יביע אומר ח"ד (חאו"ח סימן כז) וח"ט (עמוד רסה).

מותר לנגב כלים במגבת שמיועדת לכך, ואין לחשוש שיבוא לידי סחיטה. **מקורות:** מג"א (סימן שב ס"ק כז), משנה ברורה (שם ס"ק נט) וכתב אף לנגב בה כלים הרבה שרי, דאם יהיה הסמרטוט לח מצד אחד על ידי הניגוב, ינגב בה מצד אחר. עיין בשו"ע (סימן שב ס"ב) לענין כוסות שפיהן צר שיש בהם שיורי מים, אסור לנגב משום סחיטה. כתב בשו"ת אור לציון ח"ב (פכ"ד אות ז) במגבת מותר מכיוון שהיא עבה ואין חשש לסחיטה. ועוד, דברי השו"ע הנזכר היינו אם יש בכוס הרבה מים, שאז יש בזה חשש סחיטה, אבל במעט אין לחוש.

יש פוסקים שאוסרים להשתמש בדוד שמש מכיוון שבשעה שפותח את ברז המים החמים ויוצאים מים מהדוד, נכנסים לתוכו מים צוננים והם מתבשלים במים החמים שבתוכו. **מקורות:** שו"ת שבט הלוי ח"א (סימן צד) ובשו"ת מנחת יצחק ח"ד (סימן מד). ראה בהרחבה בספר אורחות שבת ח"א (עמוד נד).

העיקר להלכה להתיר את השימוש בדוד שמש לרחיצת פניו וידי או לצורך שטיפת כלים ובפרט כשצריך את המים החמים לצורך תינוק או חולה שאין בו סכנה. **מקורות:** שו"ת יביע אומר ח"ד (סימן לד) כיון שהבישול בתולדת חמה אינו אלא איסור דרבנן גזרה אטו תולדת האור, וגם אינו מבשל את המים הצוננים, הו"ל פסיק רישא דרבנן שמותר לדעת הרב תרומת הדשן (סימן טו). למרות שהמג"א (סימן שיד סק"ה) חלק וסבר לאסור, מכל מקום כתבו הפוסקים שכל דברי המג"א אמורים באיסור דרבנן שאסרוהו משום דדמי לדאורייתא, אבל בדבר שאסרוהו משום גזירה שמא יעבור על איסור תורה, אף המג"א מודה להתיר. כ"ה בספרו הליכות עולם ח"ד (עמוד לו), שו"ת הר צבי (או"ח סימן קפח), שו"ת ציץ אליעזר ח"ז (סימן ט), וכן פסק בשו"ת אור לציון ח"ב (פ"ל אות ב). בספר שמירת שבת כהלכתה (פ"א סמ"ה) כתב בשם הגרש"ז אורבך שטוב להימנע מלהוציא מים חמים מדוד שמש.

זהירות מגזל

הגאון הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א (ראש מחלקת הכשרות במבשרת ציון ורב ק"ק עין-חמד ומחה"ס הפופולרי הכשרות למעשה) סיפר על הדוד שלו, הגאון הרב אליהו פנחסי זצ"ל. הדוד שימש כראש הקיבוץ בישיבת 'יקירי ירושלים' - באר התלמוד. היה מזכה את הרבים בשעורי תורה. נודע בשיעוריו בכל מקצועות התורה וחיבר את סדרת ספרי 'דברי אליהו' על הש"ס.

הדוד התבקש לבית-עולמו לאחר שסבל ממחלה קשה ב-כ"ט סיון ה'תשע"ט (2019 למניינם) בגיל 60. ציונו בבית-העלמין סנהדריה בירושלים. לפני כחצי שנה בת הזקונים שלו, מרת בלום, חלמה על אבא שלה. בחלום הוא מצביע על ספר שנמצא בספרייה במדף העליון ואומר לה: "הספר הזה לא שלי. תחזירי אותו לאחי".

הבת מתעוררת בבוקר. החלום היה כל כך מוחשי ולכן היא מחליטה לבדוק את אמיתות הדבר. היא ניגשת לארון הספרים, מביטה במדף שאביה הצביע עליו בחלום ומחפשת את הספר. היא לוקחת את הספר הראשון ופותחת את הדף הראשון. לא כתוב שם דבר.

היא עוברת בין הספרים במדף עד שהיא מוצאת ספר שבעמוד הראשון כתוב עליו: "מספרי שמואל פנחסי". (אחיו הוא הגאון הרב שמואל פנחסי שליט"א). היא דואגת להחזיר את הספר לאח של אביה. עכשיו בואו חשבון. הגאון ר' אליהו היה מזכה הרבים, נזהר מגזל ובסך הכל לווה ספר מאחיו.

למרות כל זאת הרב הגיע בחלום לבת כדי שתחזיר את הספר. הדבר הפריע לו בעולם העליון להגיע אל מקומו. לא לכל אחד מאפשרים בבית-דין של מעלה אחרי שנפטר לרדת לעולם הזה, להופיע בחלום ולבקש מקרובי משפחתו שייסעו לו להחזיר רכוש לבעליו.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnneEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג גון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

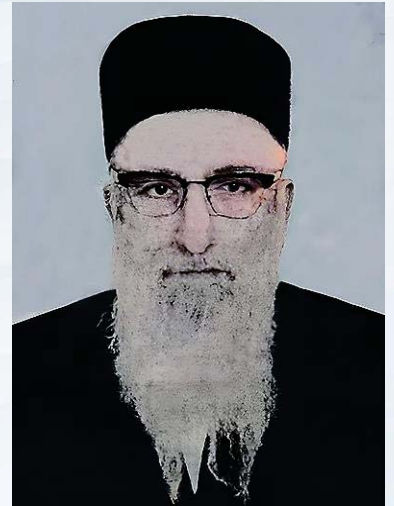
נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב דוד בן-ציון לניאדו זצ"ל

הגאון הרב דוד בן ציון לניאדו זצ"ל - נולד ב-כ"ז כסליו ה'תר"ס (1899) בחלב שבסוריה למשפחת רבנים ותלמידי חכמים שמוצאם מספרד. בהתחלה למד בת"ת מקומי. בהמשך עבר לישיבה. בחודש סיון ה'תרע"ט (1919), כשהיה כבן 19 שנים בלבד עלה לארץ לבד ללא משפחתו והתיישב בירושלים. למד בישיבת 'פורת יוסף'. בהמשך עבר לארה"ב, שם שימש כרב של קהילה יהודית של יוצאי חלב. אחרי תקופה קצרה חזר לארץ. כשהיה בן 25 התחתן. אחרי נישואיו עבר להתגורר בדירת הקדש של סניור אהרון סיליורה בשכונת 'מחנה יהודה' בירושלים.

חודשים אחדים לפני פרעות ה'תרפ"ט (1929) עבר להתגורר בחברון עם אשתו ושני ילדיו. לאחר הפרעות חזר לירושלים והתחיל לשמש כרב ושמם בית הכנסת 'זכות אהרון' בשכונת 'מחנה יהודה'. הרב התגורר עם משפחתו בת ה-14 ילדים בדירת שני חדרים (שגודלה כ-35 מטרים בלבד), שהוקמה בחצר בית הכנסת. אחרי מלחמת ה'תש"ח הוצע לו לעבור לדירה גדולה יותר, אבל רבינו סירב. במרוצת השנים רבו ספסלי בית המדרש והלומדים 'פלשו' גם לביתו הצר כדי למצוא פינה קטנה ללימודם רבינו קיבל אותם בביתו בסבר פנים יפות ובחיבת התורה. כל ימיו הירבה בתפילות ובתחנונים למען גאולתם של ישראל ולאקמא שכינתא מעפרא. החזיק בכל כוחו במצוות חסד של אמת. בכל חצות לילה ערך תיקון חצות וקונן על גלות השכינה. לאחר מכן למד עד אור הבוקר.

בסוף ימיו, אחרי שנכח לדעת שאין רב בכפר שלם ליד ת"א, שימש שם כרב עד אשר נמצא רב מקומי. יסד שיעורי תורה בביה"כ של העדה האורפליית בשכונת נחלאות. מסר שיעורי תורה בערבית בביה"כ של העדה הג'רמוקלית ובשכונת הבוכרים. ספרייתו הפרטית ששכנה בביתו הכילה ספרים רבים ונדירים, ונהג להשאיל אותם לכל דורש. בחמש השנים האחרונות לחייו סבל משיתוק חלקי של גופו והיה מרותק למיטה. למרות זאת לא מש מאוהלה של תורה. ענוותן מופלא. ברוב הספרים לא ציין את שמו המלא, וחתם ב'המשתדל', כשהאותיות האחרונות מרמזות על שמו. דאג לחלק צדקה למרות הדוחק שבו חי עם משפחתו, ונודע כסגפן. נפטר ב-ט' חשוון ה'תש"ל (1969). חי כ-70 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים בחלקת הרבנים. מחשש שיכתבו עליו תארים שאינו חפץ בהם לכן ביקש שלא להספידו ושלא יפרסמו מודעות על פטירתו וכן ניסח את הכיתוב על המצבה. בהלוויתו השתתפו המונים: רבנים ואנשים שנעזרו מנדיבות ליבו ומצדקת פזרונו.

אביו: ר' שלמה אליהו (מחכמי וטובי העיר). **אימו:** מרת שרה. **אשתו:** מרת מזל זבדה (זבידיה. נישא בשנת ה'תרפ"ה 1925). **מרבותיו:** הגאונים ר' חיים כהן (תורגימאוו), ר' שלמה (סלים) זעפרני ור' רפאל שלמה לניאדו. **מילדיו:** ר' אפרים (רב של קהילת 'בית יעקב' בסאו פאולו שבברזיל), מרת אסתר (נישאה לר' סעדיה לופס), ר' יעקב. **מספריו:** **ילקדושים אשר באר"ץ** - מחקר על תולדות קהילת חלב, רבניה וחכמיה • ליקוטי דוד - תולדות רבני טבריה • מליץ טוב - תפילות. הגיה ספרים רבים והוציאם לאור. מתוכם: • תרועת מלך • לשון חכמים • באור החיים • אביר יעקב • מחלב הארץ • תוכחה ומוסר • מעיין גנים • נעים זמירות פני אוהל מועד • בית שמחה • מחנה יהודה • מי מעיין • יושב אוהלים.

רבינו התפרסם בצדקותיו הרבות ובמתן בסתר לכל אדם מישראל. כל מעשיו היו בחסידות ולפנים משורת הדין. את רוב המשכורת שלו חילק לצדקה ואת 'המעשר' היה מניח לבני ביתו כדי חיותם בלבד. כך כל ימיו חי בדוחק עם רעייתו וארבעה-עשר ילדיו בצמצום ובתנאים קשים. הפרוטה מעולם לא היתה מצויה בכיסו בשביל בני הבית. מאידך גיסא, תמיד דאג למשפחות עניות.

מבוקר עד ערב היה עסוק בהרבצת תורה לצעירים ולמבוגרים. יסד עבורם שיעורים בבית הכנסת של האורפלים בשכונת נחלאות בירושלים, ובבית הכנסת של הג'רמוקלים שם לימד את תלמידיו. כששמע שבכפר שלם שסומך לתל אביב, אין רב, נסע והחיה את תושבי המקום, שימש כרב כפר שלם עד אשר נמצא רב מקומי.

בנו סיפר שפעם אחת בימי חורף קשה, גשמים ושלגים ירדו ללא הפסקה והקור היה עז מאוד. כשאבא חזר לבית, ראינו, שהוא הגיע ללא מעיל. התפלאנו מאוד ושאלנו: "אבא, להיכן נעלם המעיל? אתה עלול להצטנן ביום כזה". הוא השיב: "הייתי בדרכי לבית הכנסת. ראיתי עני מרוד בא לקראתי רועד מקור, ממש קופא. פשטתי את מעילי והושטתי לו. בהתחלה הוא סירב, אבל לבסוף הסכים וקיבל. כלום יכולתי אחרת? אני בטוח שאין ידו משגת לקנות מעיל חורף, ואילו אני ברוך השם יש לי עוד מעיל אחד בארון ישן ודהוי, אבל מה בכך, מה זה כנגד מצוות מלביש ערומים". כך היתה דרכו במתן צדקה, כשפגש בעני היה מכניס ידו לכיס, וכמה שהעלה משם — מסר לו.

ר' אהרן בנו סיפר כי הגאון הרב יוסף עדס אמר לו: "אביך פעם אחת צעק עלי". ר' אהרן השיב בפליאה: "אבא? שיא העדינות היה. אינני זוכר שצעק על מישהו בימי חייו". הרב עדס סיפר: "פעם קרא לי לבוא אליו ולא יכולתי להגיע באותו יום. הגעתי למחרת, מכיוון שהייתי ממונה על כספי מתן בסתר. אביך פנה אלי בטענה קשה: "איך עשית לי את זה? איך נתת לי לישון בלילה וכספי הצדקה נמצאים אצלי?".

נחודשים אחדים לפני פרעות ה'תרפ"ט, עבר לגור עם משפחתו בחברון. מדי יום ביומו היה יורד למערת המכפלה להתפלל להצלחת כלל ישראל, לתיקון השכינה ולאקמא שכינתא מעפרא ולרפואת חולי ישראל. כאשר היה חולה בביתו, היה לוקח את החולה למערת המכפלה ולומד שם תהילים ותיקונים והחולה היה מתרפא באותה שעה.

גִּזְלֵי מִקְטָרְג בְּרֵאשׁ

ספרים"

הנכדה לא הבינה. 'חמישה ספרים מעכבים? באלו חמישה ספרים מדובר? ובכלל, מה סבא מחפש כאן? הרי עליו להיות בעולם העליון כעת, כיצד זה הגיע שוב לעולם הזה?!!'

"חמישה ספרים שאינם שלי מעכבים אותי. תוכלי לטפל בזה?" – סבא שאל במילים קצרות וברורות, שהדהדו בראש היטב. "מבטיחה!" – אמרה הנכדה ההמומה. אכן. היא בתוך חלום. אין לה מושג באלו ספרים מדובר, אבל כשסבא מגיע מעולם האמת ומבקש בקשה – היא בודאי תסכים למלא את בקשתו.

כאשר הסבא שמע את תשובתה, הוא התחיל מקפץ בשמחה כלפי מעלה, עלה ונתעלה, עד שנעלם מהאופק. אז הנכדה התעוררה מהחלום בבהלה...

היא התעוררה מהחלום רועדת ונסערת. הנכדה מיד התקשרה לאביה – הרב אליהו הי"ו. "אבא!" – זעקה בסערת רגשות ותיארה באוזניו את כל דבר החלום.

"הבטחתי לסבא לטפל בחמישה ספרים שאינם שלו. הם כנראה מצויים ברשותו ומעכבים אותו מלהגיע למקומו בגן עדן. אולם כיצד נדע באלו ספרים מדובר? והיכן הם נמצאים? ולמי הם שייכים?!"

אביה - ר' אליהו, נכנס מיד לעובי הקורה. הוא בדק ומצא שבבית אביו המנוח בירושלים לא נמצאו ספרים שאינם שלו. אז נזכר: כשהוריו עלו לארץ ישראל מארגנטינה, ארזו את כל חפציהם החשובים והעבירו אותם לארץ.

בבית שנתר מאחור, נותרו כמה חפצים, שאין בהם צורך. ארגז אחד של ספרים, שגם היה אמור להגיע לארץ נדחה בגלל משקלו החורג. הוא מיהר להתקשר לידיד בארגנטינה, שנכנס לבית ההורים, מצא את הארגז, פתח אותו וגילה:

מתוך הספרים שהיו בארגז היו חמישה ספרים שאינם של המנוח. חתומים עליהם שמות שונים. חמישה ספרים שנתרו מאחור, נשכחו בארגז מאובק ומצהיב והם לא שייכים לו.

חמשת הספרים הבודדים האלו, עיכבו את סבא מלהגיע למנוחתו עדן. חמשת הספרים האלו הובילו אותו לשוב לעולם הזה בחלום של נכדתו ולבקש ממנה לטפל בהם - כדי שיוכל להגיע אל המנוחה ואל הנחלה!

הרה"ג רבי מנחם שטיין הוסיף בדבריו: "מסתבר, שיהודי אשר כל ימיו שמר ונזהר ברכושו, שיהא נקי מכל בדל חטא, זיכו אותו משמים להשלים את המשימה ולהשיב חמישה ספרים אחרונים לבעליהם - לאחר פטירתו!"

להלן סיפור מופלא שמעובד מתוך העלון 'פניני פרשת השבוע'. הרב אשר קובלסקי סיפר ששמע את הסיפור ממגיד המישרים הרה"ג רבי מנחם שטיין שליט"א, ששמע את דבר החלום מכלי ראשון.

יש בו כדי ללמדנו עד כמה עלינו להיזהר שלא נהיה חייבים לזולת. אפילו כשמדובר בחוב פשוט או אפילו כאשר נמצא אצלנו דבר שלא שייך לנו.

עלינו לדעת, להפנים ולזכור את המסר שאין ויתורים בשמיים. אנחנו נידרש לשלם עבור כל חוב שאנחנו משאירים בעולם הזה וכמובן להחזיר כל דבר, שלא שייך לנו ונמצא באחריותנו.

בשעת ערב מאוחרת, בלילה שביין כ"ז לכ"ח בניסן ה'תש"פ, התקיימה הלוויה צנועה וקטנה בהר הזיתים בירושלים.

המנוח, הרב קלר זצ"ל, עלה מארגנטינה לפני כשלוש שנים והתיישב בירושלים – סמוך לבית בנו יבלחט"א הרב אליהו הי"ו.

כאן בארץ לא היו לו מכרים רבים, אבל בארגנטינה הוא נודע כיהודי ירא שמיים ונקי כפיים, שדקדק בקלה כבחמורה והתפרסם בדקדוקו המופלג בכשרות ממונו ועסקיו.

עד כדי כך הגיעו הדברים שבתקופה בה החזיק חנות מכולת, וידע כי יש מוצרים שמתחריו מוכרים במחיר זול יותר משלו, היה נוהג לומר ללקוחותיו שאת המוצר המבוקש אפשר לקנות במחיר זול יותר בחנות אחרת, בהדגישו כי אמנם החנות שלו לא יקרה, אבל יש מוצרים שאפשר לקנות במחיר זול יותר מאצלו...

גם בתקופה שבה ניהל עסק של שיווק ומכירת שקיות ניילון, לקוחותיו – גם הנכרים – לא טרחו לבדוק את החשבונות שהנפיק. כולם ידעו שהסוחר קלר מתנהל ביושר מדקדק...

זו הקדמה נצרכת כדי להבין למה הרב קלר זכה במה שלא זכו אחרים. הזכות להגיע בחלום הלילה מעולם האמת – שמורה ליחידי סגולה ממש. הרב קלר זכה בזכות כבירה זו, ומעשה שהיה - כך היה:

לילה אחד בעת שנכדתו ישנה את שנת הלילה בשלווה, לפתע היא רואה לנגד עיניה את סבא שלה. הנכדה נחרדה וזעקה 'סבא!' – והוא השיב לה בחיוך מואר באורו של עולם שכולו טוב...

הנכדה חשה, כי ליבה פועם בחוזקה, תוך כדי שנתה – והנה דמותו של סבא נגלית אליה, והיא הביטה בו בעיניים שואלות ומתפלאות.

"חמישה ספרים" – סבא אמר לפתע. היא שמעה אותו היטב בחלומה. "חמישה ספרים מעכבים בעדי מלעלות. חמישה

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל וילד יחיאי בן יוסף ז"ל פואד אברהם בן רגינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברקו דב ז"ל אביבה בת איירין ע"ה זהבה בת שושנה רייזל ע"ה יצחק בת יפה ע"ה אברהם בן יונה ז"ל מרים בן דבורה ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל סעידה בת שמועון ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל מזל בת שמועון ע"ה שני בת אסתר ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה ברכה בת מישא אסתר ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל יעקב בן פרחא ז"ל מרים בן פרחא ז"ל מרים בן פרחא ז"ל אריה בן מרים ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל אביבה לויש ע"ה אלון בן סעדה ז"ל דוד יצחק בן פרחא ז"ל שרה בת נרקיס ע"ה אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה גורג'יה בת נעימה ע"ה רחמה בת מסעודה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה חי זידי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סליים בן פרחא ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה

איטש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש ד חשון תשפג: הדלקת נרות: ירושלים: 5:18 תל-אביב: 5:32 חיפה: 5:23 מוצאי שבת: ירושלים: 6:30 תל-אביב: 6:32 חיפה: 6:30 ר"ת: 7:10

פרשת נח

איסור גזל

שלא להכשל באיסור גזל מכל אשר לרעהו!

נלמד מהפסוק: "כי מלאה הארץ חמס מפניהם" (ו-יג)
ואמרו חז"ל: "בא וראה כמה גדול כחה של חמס. שהרי דור המבול עברו על הכל ולא נחתם גזר דינם עד שפשטו ידיהם בגזל שנאמר כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ" (סנהדרין קח.). וכן מובא במדרש: דור המבול ע"י שהיו שטופים בגזל, לפיכך לא נשתייר מהם פליטה (בראשית רבה לח-ו).

יש להבין: במה היתה חומרת הגזל יותר משאר העבירות שבה נחתם גזר דינם? ובמדרש מובא עה"פ (איוב לט-ט) "מרוב עשוקים יזעיקו ישועו מזרוע רבים" - אלו הנעשקים. "ישועו מזרוע רבים" - אלו העושקים. אלו רבים על אלו בחימוס ממון ואילו רבים על אלו בחימוס דברים עד שנחתם גזר דינם. ולפי שהיו שטופים בגזל נמחו מן העולם.

ותמה המגיד מדובנא בספרו **אהל יעקב** (במהדורת ירושלים של הגאון רבי חיים כהן שליט"א): מה אשמים העשוקים שכלל אותם הכתוב עם העושקים?

וביאר, כי מטבעו של עולם, כאשר גזל אדם מחברו או עושקו, הרי זה מחמת שיצרו הרע גבר עליו ומסמא את עיניו והרגשתו על גודל הרע שעושה לרעהו, כי כל עוד לא הרגיש בעצמו את הצער שגורם לרעהו לא יבין דיו את גודל הרעה.

אך כאשר הוא בעצמו יטעם את הצער הזה כשיגזלו ממנו ויעשקו אותו. בוודאי אז יזעק חמס וישפוט בכל חומר הדין את הגוזלו. ואז יבין יותר את גודל הרעה שבגזילה, שכן הרגיש זאת בעצמו, ואם למרות זאת יגזול, הרי מעשהו חמור עשרת מונים.

זהו שדרשו חז"ל "מרוב עשוקים יזעקו"... כי מרוב שהם רבים נמצא שכל אחד מהם היה גם עשוק וגם עושק. וכך היה בדור המבול שהנעשקים היו גם העושקים, על כן כלל הכתוב אותם יחדיו, ועפ"י המשפט שחרצו הנעשקים עצמם שהפכו לעושקים נחתם גזר דינם.

עד כמה קשה להכריז על נקיזון כפים...

כשביקר הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל אצל הגרי"ז סולובייצ'יק זצ"ל סיפר לו כי יש בידו העתק מכתבו המרטיט של הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל רבה של ברודי (שכתב לאנשי קהילתו על עזיבתו את הרבנות בברודי). ביקש הגרי"ז מרבי אריה שיאות להשאירו אצלו לעיון.

החל הגרי"ז קורא את המכתב בקול רם, וכשהגיע אל המשפט שכתב רבי שלמה: "הנני יורד מעל כסאי נקי כפים כאשר עליתי עליו בתחילה..." פרץ בבכי של התרגשות עמוקה. בניו העידו כי זה זמן רב לא ראו את אביהם בוכה כך כפי שבכה בעת קוראו את המילים הללו.

שכן ידע הגרי"ז מנסיונו בעשרים שנות רבנותו, עד כמה קשה וכבידה האחריות המוטלת על שכמו של רב שכמעט בלתי אפשרי להכריז משפט כזה לאחר ארבעים ושמונה שנות רבנות.

הרב מבריסק

"זוממדר מתנה"...

פעם נכנס עשיר אל כ"ק האדמו"ר רבי ישראל מרוז'ין זצ"ל והניח לפניו "קוויטל" לפדיון בסכום הגון. הלה היה מפורסם כמי שעשה הונן בדרכים מפוקפקות...

נטל רבי ישראל את ה"קוויטל" אך את הכסף סירב לקחת בהסבירו לעשיר: כתוב "זוממדר מתנה" - מדבר הוא סמל ישרות וטוהר כמו שדרשו חז"ל (סנהדרין מט) עה"פ "ויקבר יואב בביתו במדבר" - מה מדבר מנוקה מגזל ועריות אף ביתו של יואב נקי מגזל ועריות. למדנו, שרק מכסף שבא בישר ובנקיון כפים מותר לקחת מתנות...

מגנזנו העתיק

נקי כפים ובר לבב...

פחד גדול היה מוטבע בגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי-הסטייפלער זצ"ל ממכשול של פרוטה. הוא נימק את פחדו: "איני רוצה לרדת שוב לעולם הזה, לעבור שוב את כל התהליך, רק כדי להשיב אגורה לבעליה".

זו היתה אחת הסיבות שבגללה לא נטל עודף מאנשים, שמא החשבון לא מדויק והעודף אינו מגיע לו במלואו...

תולדות יעקב

עלון פרשת נח מוקדש לעילוי נשמות
אמי מזרתי הכ"מ האשה הצדקנית

מופלאה באהבת תורה בכל ליבה והליכותיה. מהוללת ביראת ה' וברוממות תפלותיה. נשגבה באצילות רוחה ובזוך מדותיה.

מרת מלכה בת הר"ר עבי יצחק זצ"ל קרייזר ע"ה

נלב"ע בשיבה טובה ובשם טוב לעולם שכולו טוב בעש"ק י"ב תשרי תשפ"ג, ת. נ. ע. ב. ה.

עלון השבוע פרשת נח הוקדש לעילוי נשמות
הרב שלמה בן ר' חיים רינגר ז"ל נלב"ע כ"ה תשרי
ומרת פייגע (פני) בת ר' יששכר דוב הכהן ע"ה נלב"ע ג' חשוון
ת. נ. ע. ב. ה.

להתרחק מחברת רעים ולא לדור בין אנשי רשע!

נלמד מהפסוק: "מן הארץ ההיא יצא אשור ויבן את נינוה" (פרק י-יא)

וכתב רש"י (מהמד"ר): "כיון שראה אשור את בניו שומעין לנמרוד ומורדין במקום לבנות המגדל יצא מתוכם."

מקובלנו מרבותינו, שמי שמצוי בקרבת עוברי עבירה ורואה אותם תמיד במעשיהם, מתרגל הוא בזה ושוב אין הדבר חמור אצלו כל כך (והדברים אמורים גם אם עובר העבירה הוא כתינוק שנשבה, והרואה הוא שומר תורה ומצוות) על כן עליו להתרחק ממנו כצעד של הגנה עצמית ולא בתור עונש לעבריו.

ביסוד זה ביאר כ"ק האדמו"ר רבי אברהם חיים מזלוטשוב זצ"ל את אמרת חז"ל באבות (פ"ד-ב) "הוי רץ למצוה ובורח מן העבירה... ועבירה גוררת עבירה" ולכאורה תמוה: וכי רק מפני שהעבירה גוררת עוד עבירה צריך לברוח מהעבירה?

אלא כך ביארו של דברים: אפילו אתה עצמך רחוק מעשיית עבירה, אלא רק ראית אחרים חוטאים, ואינך יכול למונעם, ברח מן העבירה והתרחק מהם, כי עלולה עבירה שלהם לגרור עבירה שלך...

בדרך יסוד זה ביאר הגה"צ רבי אליהו דושניצר זצ"ל (בספרו נחלת אליהו) בשם החפץ חיים את הטעם מדוע ציוה ה' להרוג לא רק את עמלק עצמו אלא גם את כל מה ששייך לעמלק אפילו בהמה ולא לשיר ממנו כל זכר? משום שהסכנה מעמלק "אשר קרד בדרך" היא מכל דבר שראיתו תזכיר את עמלק.

וכמו שמצינו בקרח שנבלע עמוק באדמה. וכל כך למה? משום שהוא הלעיג על תורה ה', וא"כ אפילו הקבר שלו לא היה צריך להיות בגלוי, שלא יאמרו שבזה הקבר מונח האפיקורס. כי גם ראיה כזו משפיעה לשלילה על נפש האדם. עד כדי כך יש להרחיק מכל מראה המזכיר את הרע אף אם הוא כשלעצמו אינו רע.

מכל האמור עלינו ללמוד עד כמה יש צורך להרחיק אף ממראות של דברים רעים. ובספרו **חיי עולם** כתב הגר"י קניבסקי-הסטייפלער זצ"ל ללמוד מהפסוק "ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלישתים... כי אמר אלוקים פן ינחם העם בראותם מלחמה..." עד כמה צריך להרחיק ממקום העבירה, וכי יש ללמוד מכאן הנהגה לדורות להתרחק מאוד ממקום עבירה וממקום הגורם והמסובב לעבירה.

גם הגר"מ שטרנבוך שליט"א ביאר בדרך זו את הפסוק "וביערת הרע מקרבך" (דברים יז-ז). הפסוק מדבר על העדים שראו את החטא ועל כן יד העדים תהיה בו בראשונה... וכל כך למה? משום שהעדים אשר ראו את החטא, נסתגלו בנפשם לזה החטא, לפיכך עליהם לסקול את החוטא כדי שישרישו בלבותם את חומרת החוטא, לכן נאמר לעדים הסוקלים "וביערת הרע מקרבך" - היינו מקרבים של העדים, דכיון שהוקל אצלם חומר החטא מראיתם את החטא, לכן נצטוו לסקול ובוזה יבערו מקרבם.

שלא להביט על רשעים...

הגאון רבי ברוך בער לייבוביץ זצ"ל היה נזהר מאוד מראיות אסורות. הוא נזהר שלא להביט על רשעים ושלא לבוא במגע אתם.

פעם ראה את קרוב משפחתו כשהוא מדבר עם בחור פורק עול והצטער על כך מאד. עד שמרוב צער נטרד כל כך שכמעט לא אכל באותו יום מחשש שמא יושפע קרוב משפחתו מאותו רשע.

הרב הדומה למלאך

מה משפיע יותר לרעה?...

פעם שאל הרב אברהם וולף זצ"ל (מייסד ומנהל סמינר וולף בב"ב) את הגרי"ז **סולובייצ'יק זצ"ל**: באה לפני שאלה מאדם מסויים - על שתי תלמידות בגילאי 16, אחת מהן גונבת מבתים שעובדת בהן, ועושה זאת בתחכום. והבת השניה מתחצפת הרבה כלפי המורות בבית ספרה האם מן הראוי להוציאן מן המוסד?

השיב הגרי"ז: בנוגע לבת שגונבת אל ימהרו להוציאה. יש לנסותה עוד פעם אולי תטיב דרכה. ובנוגע לתלמידה השניה שמתחצפת למורות, זאת שאלה קשה יותר... אינני יודע... במקרה זה, חוצפה חמורה מגניבה!

שכן גניבה אמנם מזיקה לחברותיה אבל אינה מקלקלת אותן! הן לא תלמדנה ממנה לגנוב... אבל כאשר תלמידה מתחצפת כלפי המורה, היא מחלישה את מעמדה של המורה ומבטלת את השפעתה.

רבותינו

הזו מתונים בדין

אל ימהר אדם לדון את חברו עד שיגיע למקומו!

נלמד מהפסוק: "וירד ה' לראות את העיר ואת המגדל" (פרק יא-ה)

וכתב רש"י: לא הוצרך לכך, אלא בא ללמד לדיינים שלא ירשיעו הנידון עד שיראו ויבינו (מדרש תנחומא). וזה לשון המדרש: "וכי הוא צריך לרדת ולראות והלא הכל צפוי וגלוי לפניו שנאמר ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שרא. אלא ללמד לבריות שלא לגמור את הדין ושלא לומר דבר מה שלא רואין".

כתב רבינו יונה ז"ל (בשערי תשובה ג-ריח): "כי תראה אדם אשר ידבר או יעשה מעשה, ויש לשפוט דבריו ומעשהו לצד חובה ולצד זכות וכו' ואם הוא מן הבינונים אשר יזהרו מן החטא ופעמים יכשלו בו, יש עליך להטות הספק ולהכריעו לכף הזכות, כמו שאמרו חז"ל (שבת קכז:) הדין את חברו לכף זכות המקום ידינוהו לכף זכות, והיא מצות עשה מן התורה שנאמר "בצדק תשפוט עמיתך".

לכאורה יש לתמוה על דברי חז"ל "הדין את חברו לכף זכות המקום ידינוהו לכף זכות" דבשלמא החבר, שמא אינו יודע כל העובדות לאשורן לכן מספק צריך לדון לזכות, אך השי"ת הרי יודע הכל כפי האמת ומה שייך לומר שגם הוא ידונו לכף זכות!?

ותירץ הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל עפ"י פירושו של האלשיך הק' בפסוק "כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא" (קהלת ז-ב). היינו שבכל טוב שעושה הצדיק יש קצת חסרון כמו פניה שלא לשם שמים, והחובה לדון לכף זכות היינו ליחס את עיקר המעשה לכוונה הטובה. כך גם הקב"ה ידון את מעשיו עפ"י הכוונה הטובה שבהם תוך התעלמות מהרע שבהם.

"עד שתגיע למקומו..."

מעשה שבא אדם לבקש הלואה מהגאון **רבי חיים חזקיהו מדיני זצ"ל** (בעל השדי חמד). אותו אדם שהיה ידוע כלווה ואינו משלם. בכל זאת קיבלו בעל השדי חמד בסבר פנים יפות ופתח את הקופה לתת לו מבוקשו.

התלמידים שהיו בבית הכירו את הלוח והתחילו לרטון. הם התלחשו וגעשו כדי למנוע את ההלואה ולהציל את הרב מכישלון והפסד. אך לא הועילו. השדי חמד קיים את המצוה והאיש יצא מביתו שמח ומרוצה.

כאשר הלך הלוחה שאלוהו תלמידיו: "מה ראה רבינו על ככה להלוות לאיש הידוע שאינו מחזיר?" השיב להם: "הוי דן את כל האדם לכף זכות ואל תדון את חברך עד שתגיע למקומו". אפשר שמחמת דוחק הפרנסה לא עמד בנסייון, אבל מעתה נאחל לו ברכה והצלחה, ובוודאי ישלם"... וכך באמת היה.

מורשת ספרד

לנהוג בענוה ובעניעות עם הזולת!

נלמד מהפסוק: "ושם אחיו יקטן" (י-כה)

וכתב רש"י: "יקטן - שהיה עניו ומקטין עצמו, לכן זכה להעמיד כל המשפחות הללו". גם על נח מבואר בגמרא (עבודה זרה ו: ובפירוש רש"י שם) שהיה עניו ושפל רוח. ויתכן כי מסיבה זו ניצל מן המבול ככתוב: "ונח מצא חן בעיני ה'". וזאת מחמת ענוה שהיתה בו ככתוב במשלי (ג-לג) "ולענוים יתן חן" וכפירוש הגר"א: ולענוים השומעים חרפתם ואינם משיבים, מכניעים את עצמם לכל אדם בעולם ואין רודפים אחר הכבוד, "יתן חן". הקב"ה יתן חינו בעיני הבריות. ושנינו באבות (פ"ג-ג): "כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו".

אמרו חז"ל (בתנ"ד"א זוטא-פרק טו): "לעולם יהא אדם עניו בתורה ובמעשים טובים וביראת שמים עם אביו ואמו ועם רבו ואשתו ועם בניו ועם בני ביתו ושכניו ועם קרובים ורחוקים, ואפילו עם גוי בשוק, כדי שיהא אהוב למעלה ונחמד למטה ומתקבל על הבריות, וממלא את ימיו ושנותיו בשם טוב, וכי בזמן שהאדם הוא עניו בתורה ובמעשים טובים, אז אשתו מתיראת ממנו, וכן בני ביתו ושכניו וקרוביו, ואפילו הגוים מתיראין ממנו, שנאמר "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך".

ידועים דברי **חובת הלבבות** (יחוד המעשה פ"ה) על גדרה של ענוה אמיתית וכך כתב בזה הלשון: "וכבר אמרו על אחד החסידים שאמר לחברו הנשתית... הנשתיה בעיניך השבח והגנות? אמר לו: לא. אמר לו: עדין תלא הגעת [לענוה], השתדל אולי תגיע אל המדרגה הזאת כי היא העליונה שבמדרגות החסידים". נמצאנו למדים שלענוי אמיתי אין כל הבדל אם משבחים אותו או מגנים אותו.

יתכן לבאר כי מעלת ענוה כזו באה לידי ביטוי במדת ענוותנותו של נח. וזה שנרמז באמרת חז"ל "יש דורשים [את נח] לשבח ויש דורשים אותו גנאי". כלומר: בזה ניכרה ענוותנותו האמיתית של נח שאף שנדרש לגנאי ואף שנדרש לשבח, היה זה שוה בעיניו וקיבל שניהם באהבה.

על נח נאמר "צדיק תמים היה בדורותיו" ובגמרא (ע"ז ו.) ביארו "תמים" - בדרכיו, ופירש רש"י עניו ושפל רוח. "צדיק" - במעשיו, ופירש רש"י: בלא חמס. נמצאנו למדים ש"תמים" היא הגדרה של "מדות" כמו ענוה, וכידוע המדות נקראות "דרכי ה'" שיש לדבוק בהן מה הוא רחום וחנון אף אתה וכו'.

ומצינו למהרש"א (זבחים קטז. ד"ה תמים) שביאר, מדוע המדות נקראו "דרך"? מפני שאינם תלויים במעשה דוקא. ולכן מתאים לקרוא למי שהולך בדרך ה' "תמים" כפי שנאמר (שמואל ב-כב, לא) "הא-ל-תמים דרכו". לעומת זה "צדיק" הוא בעל מעשים טובים והוא מלשון "צדקה" כנאמר "עשה צדקה ומשפט" (שם-ח,טו).

אלא שצ"ב: אם בעל מדות שהולך בדרכי ה' נקרא "תמים" מדוע תפס רש"י בדוקא את מדת הענוה ולא מדה אחרת כמו חסד ורחמים?!

ניתן לתרץ כי מדת הענוה המסמלת יותר מכל את ה"תמימות", שכן היפוכה של הענוה היא הגאווה, ומי שהוא בעל גאווה, נחשב בעל-מום, וכפי שדרשו חז"ל בגמרא (מגילה כט.) מאי דכתיב "למה תרצדון הרים גבנונים" יצתה בת קול ואמרה למה תרצו דין עם סיני, כולכם בעלי מומים אתם אצל סיני... ועל זה אמר רב אשי: משמע מכאן שמי שהוא יהיר ובעל גאווה, בעל מום הוא.

ומכאן נוכל לרמוז למדת הענוה בפסוק "תמים תהיה עם ה' אלוקיך" שרק מי שיש בו מדה זו של "תמים" אזי יהיה "עם ה' אלוקיך". שכן על היפוכה של מדת הענוה. על המתגאה נאמר "אין אני והוא יכולין לדור בכפיפה אחת". נמצא שרק העניו יוכל להיות עם ה'.

"גדולים וטובים ממני..."

בעל החתם סופר לא קיבל ולא הסכים להפצרות תלמידיו להדפיס עליו ספר את תשובותיו הרבות מאירות העינים. כאשר הדפיס תלמידו הגאון **רבי מרדכי שלנק זצ"ל** את **חידושי הר"י מיגאש** וצירף אליהם כמה מתשובות החתם סופר, הקפיד על כך החת"ס.

וכשנשאל החתם סופר לסיבת הקפדתו, השיב: "כאשר יהודי שואל שאלה, הרי מחובתי להשיב תשובה אבל אם אדפיס את הדברים, הרי בכך אני קובע כי רבים אינם יודעים את התשובה ובהדפסת התשובה אני כביכול מאיר את עיניהם. חלילה לי להניח קביעה כזו! שכן רוב העולם גדולים וטובים ממני, ואינם צריכים לי. ועבור המיעוט שבמיעוט למה אטריח עצמי..."

חוט המשולש

"בגלל עוונותי הרבים..."

אנשי העיר פיעטרקוב, שהיתה מן הערים החשובות והעתיקות שבערי פולין, בחרו בגאון **המהר"ם שפירא מלובלין זצ"ל** לכהן כרב העיר, והוא עדיין אברך צעיר לימים. רבי מאיר שפירא נעתר וקיבל את ההצעה שהיתה שלב נוסף בעלייתו ברום הנהגת הדור.

בהגיעו לפיעטרקוב, נערכה לו קבלת פנים נלהבת ביותר. כל בני הקהילה, אנשים נשים וטף עמדו בתחנת הרכבת לבושים בגדי חג. פמליית הרב עברה תחת שערי ניצחון מעוטרים באורות צבעוניים שהוצבו במהלך הדרך עד בית הכנסת. לשם פנה הרב עם בואו ונשא את דרשת הבכורה.

במעמד נכבד זה אמר המהר"ם שפירא לסובבים אותו: "בוודאי תתמהו שאדם צעיר לימים כמוני יבוא לכהן בעיר גדולה כמו פיעטרקוב? אך בעצם יש לבאר לאידך גיסא: מדוע תלמיד חכם צעיר צריך להתקבל לרבנות בעיר קטנה, ואילו מבוגר צריך להתקבל בעיר גדולה יותר, הרי ההגיון אומר את ההפך, אדם צעיר שעדיין כוחו במותניו מסוגל לכהן בעיר גדולה, ואילו אותו זקן שכוחותיו דלים, מן הצדק שיכהן בעיר קטנה יותר וישרת ציבור קטן יותר".

"אלא שהגמרא אומרת: "מי שנתמנה פרנס על הציבור מוחלין לו על עוונותיו". משום כך חייב תלמיד חכם מבוגר יותר, שיש לו באמתחתו יותר עבירות, לבוא לעיר גדולה, ואילו נער שעדיין עבירותיו מועטות לפי שעה, די לה לרבנות קטנה שתכפר על עוונותיו..."

"באשר לך" - סיים המהר"ם שפירא - "כנראה לפי עוונותי הרבים הריני זקוק לעיר גדולה שתכפר עלי..."

האור המאיר

"כותב יותר טוב ממני..."

הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל סיפר ששאל פעם את **הגאון מטשיבין - רבי דוב בעריש ווינדנפלד זצ"ל**, האם בירך ברכת "שהחיינו" על הופעת ספרו "דובב משרים", שהרי ישנן דעות שונות בפוסקים, ויש שהורו להלכה לברך?

השיב לו הרב מטשיבין בענוותנותו שלא בירך ונימוקו עמו: "הכיצד אברך, וכי אני יודע אם הדברים שכתבתי בספר הינם טובים?!"

כיוצא בזה: בשמחת נישואי הגאון **רבי יעקב חיים סרנא זצ"ל** העניק לו הרב מטשיבין את הספר "חזון נחום" של אחיו, **הרב מדומברובא**. שאל אותו החתן, מדוע לא נותן את ספרו שלו דובב משרים? והשיב לו הרב מטשיבין: "הוא כותב יותר טוב ממני..."

הלמות עמלים

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

מְשִׁפִּיל אֶל דָּל! [2]

יום אחד החליט שהוא חייב לסיים עם ההלוואה לאותו גביר. ניגש אליו עם 40,000 דולר ביד וביקש להחזיר את החוב. הגביר הגיב כמשיח לפי תומו: 'תשמעו; ברגע זה אני לא צריך את הכסף. תשמור לי על זה ומתי שאצטרך אפנה אליו...'

לכם אני יכול לספר: כאשר התייצב שמואל מול הגביר במטרה לפרוע את החוב, הכסף שהיה מונח בידיים שלו כלל לא היה שלו. הוא פשוט לווה כסף כדי לפרוע את החוב, כי כבר לא היה לו נעים מהגביר... אבל המלווה ידע לומר את המילים הנכונות, ברגע הנכון, באופן ששמואל כלל לא קלט **שהכסף מראש היה מיועד כתרומה על מנת שיוכל להתבסס כלכלית לכל ימי חייו!** וכידוע שהצדקה החשובה ביותר היא לאפשר לאדם להתבסס בעצמאות כלכלית. ובלשון המגידים: 'במקום לתת לו סרדינים, תן לו חכה כדי שיוכל לדוג-דגים לבד!...'

* * *

סיפור אחרון:

פלוני לא ידע להתנהל כלכלית. הוא השקיע השקעה כספית גדולה שהסתבכה, ובנוסף ערבב את כספיו ההשקעות עם כספיו הצריכה השוטפת בבית. הלחץ הכלכלי בעסק הקרין על הבית, והכל עמד בפני קריסה.

האפשרות לצאת בשלב זה מהעסקה ולהפסיד הכל, גם לא הייתה מצילה את המצב הכלכלי בבית. נכנסו כמה עסקנים לעובי הקורה ובדקו אפשרות לגייס השקעות של מאות אלפי דולרים על מנת להציל את העסקה.

בין השאר הם פנו לר' פנחס (שם בדוי). הוא הקשיב לכל הסיפור וביקש זמן לחשוב. מסתבר שזווית הראייה שלו הייתה שונה לחלוטין משל כל האחרים - 'מְשִׁפִּיל אֶל דָּל' כבר אמרנו?

'אם המצב הכלכלי של הבית התערער, הווה אומר שגם המצב הנפשי של יושבי הבית התערער. ומי יודע, אולי גם השלום-בית...! הלכך הציע לפונה להתרכז לרגע ב"עזרה ראשונה" הבאה: לגייס כמה אנשים שיתרמו כל אחד סכום קטן יחסית.

'ומה נעשה עם הכסף הזה?' תהה הפונה 'הרי מדובר כאן במאות אלפי דולרים!'

הסביר לו ר' פנחס: 'את הכסף הזה נעביר ישר למכולת שליד הבית שלהם. בעל המכולת יודיע לאשה שבעלה סידר אצלו את התשלומים, ומעכשיו היא יכולה להמשיך לרכוש בשמחה את קניות הבית. ברגע שהאישה תקלוט שהסיבוך הכלכלי בעסק לא קשור לבית, הרי שלפחות את השלום-בית נציל!'

סבר וקיבל. הסכומים גויסו והחיוך חזר לבני-הבית.

כתוצאה מכך גם העסקים הסתדרו בהמשך הזמן - ובא לציון גואל!

אם ראיתם את עלונינו הקודם "איש לרעהו" (ומי לא ראה?!?) בטח קראתם שם "סיפור קטן על אדם גדול" השבוע, משתף אותנו שולח-הסיפור שיחי' בשני סיפורים קצרים, באותו קו מחשבה של 'מְשִׁפִּיל אֶל דָּל'.

* * *

'שמואל' (שם-בדוי) תכנן להתפרנס מעסקי יבוא-יצוא, ולשם- כך פתח חברה חדשה. התחום הזה הינו קשוח ו"אכזר", ובפרט לחדשים - "ירוקים". אם אין לך עצבי-פלדה, לא מומלץ לך להתנסות ביבוא-יצוא. שמואל הרגיש וידע שהתחום מתאים לו - אך זה כמובן לא מנע ממנו את ייסורי חבלי-הלידה.

בשלב ראשוני זה, לא הכירו אותו היצרנים בסין, והם דרשו שישלם את רוב שווי הסחורה מראש. בדרך-כלל מקבלים היבואנים אשראי למשך תקופה, במהלכו הם יכולים למכור חלק מהסחורה ולהתארגן עם התשלום. אבל סוחר חדש לא זכאי לאשראי.

גייס שמואל סכומים נכבדים להשקעה הראשונית, והזמין כמות ענקית של מוצרים. למרות מאמציו עדיין חסרו לו 40,000 דולר - אך הוא קיווה שזה לא מה שיעצור את העסקה.

לפתע הוא מקבל הודעה בהולה מהיצרן בסין. החלק המשמח בהודעה היה שהמשלוח יצא לדרך. החלק הפחות משמח היה שבאם הוא לא יפרע את יתרת החוב בתוך 24 שעות, הם עוצרים את המשלוח והוא גם יפסיד את כל הסכום שכבר העביר להם.

מטורפים!

אבל מה יעזור לו לכעוס?...

* * *

מאחר שהוא כבר ניצל את כל האפשרויות לגיוס כסף, מצא את עצמו מול שוקת-סדוקה. חשב וחשב והחליט לגשת לגביר פלוני ולשתף אותו במצב. הגביר שמע את הפרטים, התעניין, והגיע למסקנה שמדובר בעסקה טובה דרכה יוכל שמואל להתבסס כסוחר יבוא-יצוא. לפיכך הסכים להלוות לו על-המקום את מלוא הסכום החסר: 40,000 דולר.

התשלום הועבר והסחורה הגיעה בשלום. בתוך תקופה קצרה הצליח שמואל למכור אותה, והוא כמעט הכפיל את הרווח!

אבל הגלגל לעולם לא נח על צירו: כעת נדרש שמואל שוב להשקיע סכומים גדולים בהזמנה חדשה. עוד יקח זמן עד שהמפעלים בסין יכירו בו כיבואן וותיק שזכאי "לתנאים הטובים".

החזיר חובות, הפריש לחיי-הבית, והמשיך להזמין מוצרים. כך חלפו לה תקופה ארוכה במהלכה בנה את עצמו, אך עדיין לא עמד לגמרי על רגליו.

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: כח התפילה

פרשת נח

בס"ד | גיליון מס' 402

אלו שני כושים שודדים נשלחו כמענה לבקשה?

בא... אל התיבה (ז, א)

תחבר אליה בכל יישותך, תהיה בתוך התיבה ככל מהותך, כי עמה אתה מוגן, בעזרתה תיושע.

לכן, תפילה במרוצה, במהירות, בחיפזון, עם הנייד ביד - הופכת לאיבוד את אחת המתנות החשובות שיש לנו. הרי אנו זכאים להיכנס לעולם קסום של תפילה רגועה ונינוחה נטולת דאגות, הלא בידינו כרטיס הכניסה לעולם בו אין בעיות ומצוקות והכל נינוח ורגוע ומטופל היטב - וכי לא חבל לאבד זאת בידיים ולהעדיף את המניין המהיר, את התפילה בדילוגים, או להגיב בטלפון דווקא עכשיו - ולהישאר מחוברים לעולם שבחוץ?!

זהו אחד המסרים שכדאי לנו לקחת עימנו מפרשת השבוע, ולהצטייד בו בכל עת. בתוככי סערות מזדמנות, בעמקי בעיות, בבורות ומהמורות, במבול של טירדות - תיבות התפילה היקרות מהוות מפלט עבורנו, בהן נוכל לשפוך שיחנו, בעזרתן נוכל לפרוק דאגותינו ולהיושע.

'בא אל התיבה' - יהודי יקר! היכנס נא אל תוך תיבת התפילה, תחבר לכל מילה. תאמץ כל בקשה, כל ברכה, התפלל לאט, בכונה, במתינות, מתוך הסידור, תוך כדי שאתה חווה את הקשר עם אבא שבשמים. תן לתיבת התפילה לכבוש אותך בקסמה, תן למילים הבוקעות מפיו לרומם את לבבך, ובורא עולם בוודאי יאזין לתפילתך וימלא משאלותיך במידה טובה ישועה ורחמים!

שודדים מוזמנים ורצויים!

ניו יורק הגדולה והסואנת, שעת ערב מאוחרת למדי. בתום יום עמוס פגישות וסידורים, צועד הגאון רבי שלום מאיר יונגרמן זצ"ל - מייסד הישיבה ב'זכרון יעקב', אל עבר המשרד הקטן של הישיבה, ששימש גם כאכסניית הלילה שלו כששהה בניו יורק לצורך גיוס כספים. מאחוריו יום שלם של מלאכת קודש למען הישיבה, גם למחרת מצפה לו יום לא פחות מתיש מזה, ועכשיו - כל חפצו הוא להגיע למקום בו יוכל לעלות על יצועו.

המשרד הקטן שכן בקומת קרקע, כשחלונותיו היו בגובה הרחוב. כשהתקרב למקום דבר לא הכין אותו למה שעומד להתרחש בעוד רגע קט, כשיסובב את המפתח ויגלה - - -

במרכז המשרד, על הרצפה, מוטלת גופה של כלב ענק ואימתני, שגודדי זנבים כבר עטו עליה. הרב יונגרמן לא נבהל - שכן ניכר היה שהכלב כבר אינו חי, אבל בהחלט נרתע לאחור בבלבול מה. מה עליו לעשות? כעת? למה השליכו כלב לתוכי משרדו? כיצד הוא אמור להתמודד עם הפגר המצחין שלפניו?!

הוא מיהר לשאול מכר, וזה השיב לו בפשטות כי ראשית אל לו להיות מודאג. השלכת הכלב לרשותו אינה כי מישוה רודף אותו או מבקש להזיק לו, אלא מסיבה אחרת - שעכשיו הופכת לטרדה גדולה עבורו. החוק בניו יורק אוסר על השלכת פגרים בפחי אשפה מקומיים מחשש לזיהומים, ולכן כל בעלים של בעל חי - צריך לקחת את פגריו לאתר קבורה מוסדר בשולי העיר. כנראה, בעל הכלב חפץ לחמוק מהמטלה המרגיזה הזו, ולכן השליך את הכלב לדירה בקומת הקרקע...

אחת ההטבות המשמעותיות בהן זכינו - בזכות היותנו בניו האהובים של אבינו שבשמיים, היא האפשרות לשוחח אתו יתברך, לפרוק בפניו את אשר על ליבנו, לבקש ממנו את כל מה שאנו זקוקים, ולדעת ולהאמין שהוא יודע את העובר עלינו, מקשיב לנו, ושומע תפילת כל פה ברחמים. התפילה היא הזדמנות כבירה של כל יהודי להתחבר לאבא שבשמים, ואנו עושים זאת לפחות 3 פעמים ביום, כשהזכות להתפלל ניתנת לנו בכל עת ורגע, גם במילים שלנו...

ברגע בו אדם מתפלל, החיים שלו משתנים. לפני התפילה, הבעיות שמלוות אותו, הדאגות שטורדות את מנוחתו - היו רק שלו, הוא זה שנאלץ להתמודד איתן, הוא זה שחש את האחריות כלפיהן. ברגע שהוא מתפלל ומבקש עליהן מבורא עולם, באותו רגע הבעיות והקשיים שלו אינם רק שלו, הוא שיתף בהם עוד מישהו - ולא סתם מישהו! - אלא את מלך מלכי המלכים, את ה'כל יכול' שבידו לפתור את כל הבעיות ברגע אחד.

כשהיודי נכנס לבית הכנסת ומתחיל להתפלל - באותו רגע הוא מתרומם טפח וטפחיים מעל השגרה, מתעלה מעל דאגות היום יום, ומתכנס לרגעי הוד של קשר קרוב ואוהב עם אבא שבשמים, תוך כדי שיחה נרגשת עמו. העולם שמאחוריו נעצר, הטירדות המרובות מתבטלות, והוא נכנס לתוך אוריה אחרת, גבוהה ומרוממת.

עכשיו הוא מתרפק על הקשר האבהי, הייחודי והיקר כל כך, עם אביו אוהבו שבשמים. עתה הוא משבח אותו, משוחח אתו, מספר לו את הקורה עמו. אלו הם רגעי התרגשות אוהבים, בהם המולת העולם אינה תופסת מקום, והיהודי מתייחד עם אהבתו הגדולה לאביו שבשמים, ועם הזכות הכבירה לשוחח עמו, לשורר לו, לבקש ממנו. ברגע שאנחנו נכנסים לשיחה אישית עם מלכו של עולם, אנו מצויים במקום בו נפתרות הבעיות, בזירה הנכונה בה נקבעים הדברים.

ושם - אנחנו יודעים שאנו בידיים טובות, קרובים ולוחשים על אזונו של אבא אוהב, שממתין לשמוע מה יש לנו לומר. יש לו את כל הכח שבעולם לשפר, ולסייע, ולקדם, ולרפא, ולסדר, ולפתור, ולעשות הכל כולל הכל. עכשיו - אנחנו מדברים אתו, עם אותו אבא בעל היכולות כולן, ומה לנו להיות מודאגים כשאנו מדברים עם פותר הבעיות הטוב בעולם?!

את הסוד הזה גילה הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, בפרשת שבוע זה, העוסקת ב'תיבת נח', אותה הוא מפרש על תיבות התפילה. העולם שבחוץ שוטף אותנו במבול דאגות - שאיפות רוחניות, מצוקות גשמיות, בריאות, חינוך ילדים, פרנסה, זיווג לפלוני, צרתו של אלמוני, מבול של בעיות והתמודדויות...

ולנו ניתנת הזדמנות, מתנה יקרת ערך: 'בא אל התיבה' - יהודי יקר, הינך מוזמן להכיר את נפלאות תיבות התפילה, להיכנס לעולמה הקסום של תיבת התפילה, של המילים המרגשות המרכיבות אותה. מתוך אותה תיבה, המבול שבחוץ מטופל היטב, יש בורא לעולם שמכוון ומסייע, משפר ועוזר, מקדם ופותר. כשאתה מחובר אל התפילה -

הסגולה נגד כאבי הגב!

רופא יקר ומסור היה הד"ר ר' אליהו שוסהיים ז"ל, אשר רבים זכו לעזרה ותרופה בביקורם אצלו. לא אחת תיבל את הביקור הרפואי בדברי חיזוק ורוממות, והמטופלים יצאו ממנו מחוזקים ומעודדים.

מעשה ביהודי שסבל מכאבי גב, ובביקורו אצלו הזכיר הרופא את דברי חז"ל כי 18 הברכות שבתפילת 'שמונה עשרה' מכוונות כנגד 18 החוליות שבעמוד השדרה, ולפיכך - כדאי להתחזק בעניין תפילת שמונה עשרה, ובדגש על הקשבה לחזרת הש"ץ בכוונה - כשהוא חוזר על שמונה עשרה הברכות, כולל כריעה ב'מודים' דרבנן כהלכה. כך - הסביר הרופא - כח התפילה יעמוד כסגולה לרפואת כאבי הגב.

במכתב נרגש לגיליון 'השגחה פרטית' מעיד האישי כי תוך תקופה קצרה מאז שהקפיד להקשיב לחזרת הש"ץ, להימנע מכל פעולה במהלכה, לענות 'אמן' בכל ברכה ולכרוע כהלכה ב'מודים' - ראה ישועה נפלאה, כאבי הגב נעלמו להם כלא היו! התברר כי העצה הרוחנית שהעניק הרופא - היתה טובה ויעילה יותר מכל רפואה!

ללמדנו: התפילה כוללת חלקים רבים, ובהם גם חזרת הש"ץ, החלק במהלכו הקהל אינו מתפלל כמו פיו, אלא מקשיב ועונה 'אמן'. חלק זה של התפילה מסוגל ביותר - הבה נקפיד על כל הלכותיו, נימנע מכל עיסוק במהלכו - וקל וחומר דיבור שאסור לחלוטין - ונזכה באוצרות הסגוליים הנפלאים של כל חלקי התפילה!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה טעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעק"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (ארא"ל)
ת.נ.צ.ב.ה.

אלא שעכשיו - הטיידה הזו היא שלו. לא איש כמו הרב יונגרמן יקח את פגר הכלב ויעבירונו לחצרו של אדם אחר - כשם שעשו לו, והוא גם לא יסתבך בהנחת הפגר ברחוב או בפח האשפה. באנחה כבידה הוא מפנים כי אין לו ברירה אלא להיות מעכשיו בבחינת 'בעלים מטפלים בבנייה'. עליו לקחת את הכלב, לנסוע לאתר הקבורה, ולהשליכו שם.

אלא שגם זה לא פשוט. הרב יונגרמן לא יודע איך גוררים כלבים, אין לו את הציוד המתאים, והפגר שלפניו - הוא לא כזה שניתן להכניסו לשקית... לפיכך הוא חישב ומצא עצה: בקצה המשרד עומדת מזוודה ישנה, כזו שכבר לא יעשו בה שימוש. הוא ממנה וקורץ שקיות ניילון על ידיו, מביא את המזוודה, מניח את פגר הכלב בתוכה - ומעתה יש בידי מזוודה ישנה וסגורה היטב, ובתוכה - הצרה עימה עליו להתמודד כעת.

הוא מבטי בשעון, וממהר לחשב כי אם הוא עדיין רוצה לישון משהו הלילה - עליו למהר לתחנת הרכבת ולהספיק את הרכבת שתצא ממנו בעוד כעשר דקות. לפיכך הוא מגייס את שארית כוחותיו בסיומו של יום מעייף, ונעל את דלת המשרד ויוצא ממנו כשהוא גורר אחריו את המזוודה הכבידה. לאורך הדרך הוא מביט בשעון, מחשב מחדש את המרחק ממקום מירוצו עד לתחנת הרכבת, ומנסה להבין אם יספיק...

ואז עצר לרגע, ונזף בעצמו. 'יש לך בעיה? - למה אתה לא מתפלל להשם? נתקעת עם משהו? נפלה עליך בעיה לא צפויה? - תבקש מבורא עולם, הוא מנהל את הרכבות כולן!' - ותוך כדי הרהור זה, הדאגה והלחץ להספיק את הרכבת מפנים את מקומם לתפילה נרגשת...

במילים שלו, תוך כדי ריצה ברחוב ניו יורקי מהביל סמוך לשעת חצות לילה, הוא מבקש מבורא עולם שיסייע לו להצליח לישון הלילה. שיספיק את הרכבת, כדי שיצליח לפתור את בעיית המזוודה שבידיו, ולשוב לביתו במועד שעוד יתאפשר לו לאגור כוחות ליום המחרת...

הוא הולך ומתקרב, ומבין כי הרכבת כבר הגיעה לרציף. עוד נותרה לו כברת דרך עד לרכבת עצמה, ולפיכך הוא מחיש את צעדיו - ותוך כדי כך מגביר את עוצמת תפילתו. עתה ממלמל הוא פרקי תהלים קצרים, מבקש מבורא עולם להספיק את הרכבת שאת פנסייה הוא רואה במרחק מה...

הוא מאיץ עוד קצת, וכוחותיו בל עמו. בגילו הוא כבר לא כל כך מסוגל לרוץ, בוודאי שלא תוך כדי גרירת מזוודה כבידה. הוא שומע את צפצוף הקטר, ואז את הצפצוף השני. הוא יודע שהצפצוף השלישי יהווה אות לסגירת הדלתות ויצאת הרכבת לדרכה, ולכן הוא מגביר את קצב ריצתו ללא הצלחה, ובמקביל מגביר את רגש תפילתו - בהצלחה רבה...

הנה, הוא כבר כאן, כמעט נוגע ב'זנב' הרכבת, עליו רק להתקדם לכיוון הדלתות. הוא ממשיך לרוץ, ואז...

שני כושים אימתניים, שונאי ישראל וחובבי בצע, ניצבו שם וכמו המתינו רק ליהודי כמוהו. הם רואים יהודי נשוא פנים גורר מזוודה כבידה, בטוחים שבתוכה כל הקניות והמתנות שקנה לבני משפחתו בניו יורק. עתה יש להם הזדמנות - הן בעוד שניה דלתות הרכבת ייסגרו...

הם מסתערים על הרב יונגרמן, חוטפים מידי את המזוודה, ואצים רצים ומספיקים לעלות על הרכבת. הרב יונגרמן נותר ברציף - שמח וטוב לב!

'ברוך שפטרני!' - הוא קורא לעבר הרכבת המתרחקת, ועל פי הפסוק בפרשת השבוע 'ארור חם עבד עבדים יהיה לאחי' - הוא מגחך על הכושים הנמרצים שחשבו שהם שודדים מזוודה יקרת ערך, ותיכף יגלו שפשוט פטרו אותו מלקבור כלב. כשפיז ממלל שירת הודאה לה' על ההתפתחות המופלאה, הוא שמח לעשות את דרכו חזרה למשרדו, הוא לא רק יספיק לישון הלילה, אפילו העיכוב שחשב שנגזר עליו - הצטמק באופן משמעותי...

תוך כמה דקות הוא שוב במשרד, מנקה את הרצפה ומגרש את אחרוני הזבובים. כשהוא עולה על יצעו הוא מהרהר במה שקרה הערב, ונפעם:

לפני זמן קצר - היתה לו בעיה. לא הכי גדולה שיש, אבל בעיה. הוא לא מורגל במשימות כאלה, השעה מאוחרת, הוא מותש, ונכנסה לו טירדה מוזרה כזו - שאינה לפי כבודו, הוא לא באמת יודע איך להתמודד איתה, ובעיקר - היא גוזלת לו את שעות המנוחה המועטות שלו. ואז - תוך כדי ריצה וכשהוא חושב שהפיתרון הטוב ביותר הוא שיספיק את הרכבת - בחר להתפלל לבורא עולם, לבקש ממנו עזרה...

ואז, בורא עולם שמע את תפילתו, וסיפק פיתרון טוב בהרבה, העולה עשרת מונים על מה ששאף ורצה! הוא לא הספיק את הרכבת, הצורך בה התייתר! לבורא עולם דרכים משלו לפתור בעיות, הוא שומע ומאזין תפילות, ומחיש ישועה - איש לפי צרכיו ובעיותיו, בכל עת ביממה, בכל מקום בעולם!

אחים יקרים, הבה נאמץ את השיטה, כפי שהיא עולה מסיפור מפעים זה שסיפר נכדו של הרב יונגרמן, יבלחט"א הרה"ג רבי אליהו הוניגסברג שליט"א. הרי לכל אחד מאיתנו בעיות משלו, התמודדויות, קשיים ואתגרים. אפשר לנסות להתמודד לבד, אבל כל כך חבל... - - -

כי יש לנו אבא גדול בשמים, שממתין לשמוע אותנו פונים אליו, מבקשים את עזרתו. הוא מקשיב לכל מילה, מאזין לכל אנחה, שומע כל זעקה שבוקעת מפיו ומליבנו. הבה ניכנס אל מילות התפילה, הבה נכניס את עצמנו לכל תיבה ותיבה, הבה נהיה מוגנים ושומרים בצל אבינו שבשמים - ונזכה שהוא ימלא את משאלות ליבנו לטובה ולברכה!

תובנה מהמוקדן הטלפוני!

בני ברק של לפני כמה עשרות שנים היתה עיר הרבה פחות סואנת ופקוקה משל ימינו, ומפעלי תעשייה עוד מצאו בה את מקומם. מבוגרי העיר עוד זוכרים את מפעל 'דובק' המפורסם שניצב בטבורו של רחוב רבי עקיבא, בצמוד לבית הכנסת הגדול של העיר. מדובר היה במפעל סיגריות מהגדולים בארץ, וככה - לא מעט עובדים באו בשעריו מדי בוקר.

ממש בצמוד אליו - עם חציית סימטת 'אחיעזר', שוכן בית הכנסת הגדול, בו מתקיימים מנייני תפילה משעות הבוקר המוקדמות ועד שעות הלילה המאוחרות. רבים מתושבי בני ברק נוהגים להיכנס להתפלל בבית הכנסת, ועימם נמנה גם מגיד המישרים הנודע הגאון רבי יהודה יוספי שליט"א - שסיפר את הסיפור.

הוא נהג להגיע להתפלל בשעת בוקר מוקדמת, ובאחד הימים החל לשים לב לתופעה שחוזרת על עצמה. אחד המתפללים מגיע לבית הכנסת, מניח את תיק הטלית והתפילין שלו במקומו הקבוע, ויוצא אל מפעל הסיגריות. הוא מתעכב שם כמה דקות, ואז הוא שב מהמפעל ונכנס לבית הכנסת, מתפלל במניין ויוצא לעמל יומו.

אם בתחילה הדבר היה נראה כמקרה - הרב יוספי הבחין שהדבר חוזר על עצמו מדי יום ביומו. האיש מגיע לבית הכנסת - וממהר אל המפעל. מתעכב שם קמעא - ושב לבית הכנסת. מה הוא מחפש במפעל בשעה כה מוקדמת? למה בוער לו להיכנס למפעל לפני שיתחיל להתפלל? מה מניע אותו להתעכב במפעל לפני שייכנס לתפילה?!

אף שביקש בכל מאודו לדון את האיש לכף זכות, הרב פשוט לא הצליח... הוא הניח שהאיש נכנס למפעל כדי לקרוא את כותרות העיתונים שהגיעו למפעל מדי בוקר, או אולי לרכוש חפיות סיגריות ולעשן סיגריות לפני התפילה. אחרת - למה לו ליהודי להתעכב לפני התפילה במפעל סיגריות, ועוד מדי יום ביומו?!

הרב יוספי התקשה לדון את האדם לכף חובה, ולפיכך ביקש בכל זאת למצוא דרך לדונו לכף זכות... באין ברירה - פנה אל האיש ושאל אותו: 'אמור לי בבקשה, מה טעם אתה נכנס למפעל מדי בוקר? למה אתה מתעכב לפני התפילה במפעל הסיגריות, מה כל כך מעניין שם?'

התשובה הפעימה אותו, הסתבר שהיה שווה לתהות על קנקנו של האיש, שהשיב לו כך:

'בשערי המפעל יושב מוקדן, שמקבל את שיחות הטלפון השונות המגיעות למפעל, ותפקידו להעביר כל שיחה לשלוחה המבוקשת. האיש - למרבה הצער - הינו עיוור, ולפיכך לפניו יש מכשיר טלפון שכל לחצני מובלטים בכתב ברייל המותאם לעיוורים. מדי בוקר, לפני שאני עומד לברך את בוראי בברכת 'פוקח עורים' - אני ניצב על ידו כמה דקות ומתבונן במלאכתו, כמוכן - מבלי שישים לב שאני צופה בו, שהרי הוא עיוור.

וכך, מתוך התחושה הזו, ולאחר שראיתי איך נראית מלאכתו של עיוור - אני מצליח להתרגש ולכוון כיאות בברכת 'פוקח עורים', להודות כראוי לבורא עולם על חסדו הטוב עמי שאני רואה היטב!'

מדהים! הנה לנו תובנה מרוממת, אודות המשמעות של 'בוא אל התיבה', של כוונה בתפילה. כמה כדאי להתבונן בביאורה של כל מילה, להיערך אליה, לנסות להבינה לעומק, לדמיין איך היינו נראים בלי הברכה הזו, ללא הבקשה הזו, בלי שבורא עולם יעניק לנו חיים...

ומתוך התחושה הזו - ניגש להתפלל. תוך התרפקות על אבא שבשמים, תוך הישענות עליו, מתוך קירבת אלוקים אמיתית, וכשתפילתנו תינשא השמימה מתוך רגשות כאלה - בורא עולם לבטח ישמע אותה, יאזין לשוועת ליבנו, וימלא את כל משאלותינו לטובה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשרא) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

אור השבת

הערוך מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם • מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

אין לקרוא את הערוך
בזמן התענית וספי חודש

**לקבלת הערוך במייל בכל
שבוע, הרשמו לרשימת
התפוצה:**
alon089945291@gmail.com
מייל המערכת
(לתגובות, הערות והארות בלבד):
alon7148454@gmail.com
טלפון: 052-7148454
קו החיידות: 077-4103900
פקס: 08-9941870
זמן למכתבים: חזני' 1133/4 נתיבות

כולנו מצטרפים לאלפי מנויי 'אור השבת' במייל
alon089945291@gmail.com

מעשיות בפרשה

"אלה תולדות נח נח איש צדיק"

תולדותיהן של צדיקים מעשים טובים. (רש"י)
היהודי הקדוש מפשיסחה היה אומר: כל אדם רגיל לטעון, כי איננו עמל ויגע אלא בשביל בניו, שיגדלו ויהיו יהודים טובים ובגיתורה. כאשר הבנים הללו מתבגרים, שוב אינם נותנים דעתם על עצמם וטוענים אף הם, כי כל עמלם ויגיעם אינו אלא בשביל בניהם. אי לזאת, כבר היית תאב לראות את הבן הראוי לשמו...

לפיכך אמר הכתוב: "אלה תולדות נח, נח" – נח לא הוניה את עצמו, כדי לפעול רק בשביל בניו, כי אם ראה גם את עצמו כבן ושקד על עליית עצמו. הוא הוא אשר היה הבן הראוי לשמו, אשר הבין כי גם עליו מוטלת החובה לעבוד את האלוהים.

וזהו פירושה של הדברים: "תולדותיהן של צדיקים מעשים טובים" – הצדיקים רואים במעשיהם הטובים כאילו הם בניהם...

"והנח עלה זית טרף בפיה"

אמרה יהיו מזונותי מרורין כזית ובידו של הקב"ה ולא מתוקין כדבש בידי בשר יודם. (רש"י)
קשה להבין, מדוע הודתה היונה לנח בדברים כאלה, לאחר שהחזיק אותה שנה תמימה בתבה ודאג לכל צרכיה?

ברם, חוששת הייתה היונה, שמא יאמר נח, כי לא מפני שיש עוד מים על הארץ חזרה אל התיבה, אלא מפני שטוב לה כאן אצל נח הדואג למזונותיה ולצרכיה, בעוד שבאמת כבר אין מים על הארץ לפיכך רמזה לו, כי אילו יכולה הייתה להתפרנס בכוחות עצמה ואפילו בדוחק ובמטרות של זית, כי אז לא היתה חוזרת אליו...

דין הלכותי בשולחן-השבת

שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו על שולחנם של גדולי ישראל שליט"א

השלום החבורה ציבורית ברפומות משרד התחבורה

בגליון שמועות מס' 388 כתב ידידי הגרנ"י בן שמעון שליט"א ז"ל: כידוע מעכשיו, המחיר הוא לא 'עירוני' או 'מקומי', אלא המחיר הוא אישי לכל אחד בנפרד, בהתאם למרחק הק"מ שאדם נוסע באותו היום בסה"כ הנסיעות שלו. ומשכך נוצר בלבול להרבה נהגים שעדיין לא קלטו את המהלך החדש. אספר מעשה שבדידי הוה עובדה ע"מ להמחיש את הדברים יותר – נסעתי באוטובוס מביתר עילית לב ברק, תיקפתי את הכרטיס התיישבתי ושמתי לב שמחיר הנסיעה היה רק 5.5 במקום 17, פניתי לנהג לברר, ואכן התברר שהנהג טעה. מהיכן הטעות נבעה? בגלל הרפורמה החדשה קיים על המסך הרב-קו כמה אפשרויות, והנהג לא שם לב ותיקף נסיעה נסיעה של פחות מ-15 ק"מ. אח"כ התברר שעוד כמה וכמה נוסעים שילמו סכום של נסיעה עירונית. ועל כן צריך כל אחד להיות עירני בתקופה זאת עד שאט אט נתרגל למהלך החדש, ולא תצא תקלה תחת ידינו. עכ"ד.

ואמנם מעשה זה אירע גם לי, שעתה שרפומות של משרד התחבורה ע"י ממשלת הרשע, שיש שני אפשרויות לשלם באוטובוס אופציה של נתיב כחול ואופציה של נתיב צהוב, ונסעתי באוטובוס ולא ידעתי שצריך להעביר מצב ממצב צהוב לכחול ותקפתי פעמיים, ושליתי כאילו על נסיעה עירונית ולא על נסיעה בין עירונית, והנהג התעצבן עלי, ואמרת לי לא ידעתי שאני צריך להעביר מצב ועוד באוטובוס בין עירוני, אתם הייתם צריכים להודיע ע"ז, לשים הודאות שימוש, ואמרת לי מה אני יעשה, ואמר לי לא נורא, אל תעביר את הרב קו עוד פעם, ושוב שאלתי בזה למד' מרן פוסק הדור הגאון הגדול רבי עמרם פריד שליט"א והסכים עמי לדינא שאין אני צריך לתקף שוב, כיון שיש סמכות דעת לנהג, וכמו שמשרד התחבורה אומרים, ואמר שידוע לו בזה שיש בזה סמכות לנהג. (הר' יוסף אביטבול)

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2. (הזוכים מתפרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גדיל תורה ויאיר'.
אור התורה
לע"נ בנימין בן רחל
7665190@gmail.com

חידה: היכי תמצוי שני חלקים ממקום אחד והחלק הקטן נקרא גדול והחלק הגדול נקרא קטן?

להצטרפות לקבלת צינתוקים בזמן ק"ש וצאה"כ: חייגו לי 088649058
החודש אי"ה יוגרלו הפרסים כדלהלן:

שובר פרשת פרסטור | **כוס כים** | **כרטיספר**
ברשת פרסטור | מתנת 'כוספלא' אשדוד | מתנת 'מורשת' אשדוד
עט יוקרתי | אוזניות בלוטוס | אונקי בעיצוב יוקרתי
קוראים יקרים: ניתן לתרום פרסים לטובת קוראי המדור | ניתן להשאיר הודעה בקו 0774103900 - שלוחה 5

לא להתייאש

עם תחילת זמן חורף הקדוש זה הזמן לדבר כיצד מתגברים על נפילות מהיצי הרע שמכווין את האדם לדרך הרעה ומראה לו איך זו הדרך הטובה ביותר.

מרן הגר"י קניבסקי זצ"ל במכתב "עיקר גדול מאד שלא להיות מיואש ח"ו כי צריכים תמיד לקוות להש"ת שיעזור לו, והיה ה' תקצר חס ושלום?! ואמרו חז"ל "הבא ליטהר מסייעין אותו". והעיקר שלא להיות עצב רק שמח במה שהצלחת לעבוד את הבורא ברוך הוא. כי העצבות גורם לחטאים ח"ו, כמ"כ עיקר גדול הוא לא לחשוב אודות העבר כלל. [קריינא דאגרתא אגרת י"א].

וכך כתב הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל לצעיר מתמודד "חזקה עליך שבבוא נסיון לידך תדחה את היצר בחירוף נפש - אבל זוהי מלחמה גדולה, הרבה פעמים אתה תנצח, אבל יכול להיות שגם הוא ינצח - ואתה תמנצח! ואם חלילה כנשלת: רק זה רוצה היצר: להפיל את האדם לייאוש. זה אל תתן לו! תלמד הלאה, ובשמחה, כאילו לא קרה כלום! [אגרות הגר"ש וולבה אגרת כ"ד].

וגדולה מזו מובא בספרי החסידות: "כשמתגברים על האדם מחשבות רעות והרהורים רעים והוא נלחם להתגבר עליהם, יש לקב"ה תענוג גדול מזה והוא יקר בעיני ה' יתברך, כמשל שמצינו אצל המלכים שבינם הולדתם וכו' היו יוצאים לצוד חיות, והיו מניחים כמה חיות שניצחו אז את זה, והם עומדים ומסתכלים ומשתעשעים לראות את החיות שניצחו זה את זה. כמו כן יש לקב"ה תענוג גדול במלחמה שנלחם עם החיות הטמאות לנצח אותם" (ליקוטי מוהר"ן קג).

ובספר אור לשמים (פרשת חוקת), אחר שהאריך בגדול מעלת המלחמה בזמן החשיכה וכמה זה ישתלם לו בימי האורה, ביאר בזה את דברי הגמ' שמשנה רבינו ראה את רבי עקיבא שהיה דורש על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות, ובפשטות כונת חז"ל שהיה דורש על כל קוץ וקוץ שבמקרא, אך בדרך דרוש ביאר, שכיזוע רבי עקיבא היה ארבעים שנה עם הארץ והיו לו מלחמות על כל צעד ושעל, והוא שעל כל קוץ וקוץ שהיו בניי החשיכה שהטרדו אותו מאוד בעבודת ה', בזכות זה זכה לחדש תלי תלים של הלכות. וכך כתב האדמו"ר ססלונים זצ"ל: "ענין בני מרזי - שיש להם יצה"ר קשה, והם נמצאים בהתמודדות עם היצר ושרוים תמיד במרידות עצומה. הרי כתבה התורה שבני מרזי המה עובדי ה', כי אנשים אלו תמיד הם במלחמה עם היצה"ר ואש היצר בוערת בהם, ולכן גם מהם עולה קידוש השם, ע"י שמצננים את אש היצר בדמעותיהם. כי העבודה שלהם היא להילחם כמה שיותר ולא להשלים בשום פנים, ומכוח זה גם הם נמנים בכל עובדי ה' יחד עם בני קהת ובני גרשון. והוסף: "להקב"ה יש הרבה מלאכים ושרפים בשמים - אבל עבודתו של יהודי המתמודד בתוך החושך שעובר עליו בחייו, חשובה בעיני הקב"ה הרבה יותר ממלאכים, שהרי עיקר העבודה - בחירה והתגברות, וזאת אין למלאכים. (נתיבות שלום שמות על נב).

וכן מובא בספר התניא (פרק ל"ט): "נשמת היהודי נמצאת במקום גבוה יותר מהמלאכים בעולמות העליונים, וזאת בגלל שכלמלאכים אין יצר הרע ובחירה חופשית, ולכן הם לא יכולים להאיר אור מצוינותה שנוצר ע"י התמודדות והתגברות, אבל האדם שיש לו יצר והוא מתמודד עם ניסיונות, מאיר את העולם הגשמי באור גדול של מצוינותה".

ומוסר כשהיו בחורים ואברכים נכנסים להגר"ש וואזנר זצ"ל ואומרים לו שמכיון שהם באים ממשפחות רחוקות, אינם יכולים להצליח להתגבר על התאוות והנטיית שונלות עמם, היה עונה להם הגר"ש, שכל אחד ואחד יכול להתגבר ולצמוח אדם גדול בתורה וביראה, ולא משנה כלל מאיזה רקע הוא בא, והיה מספר פעם על עצמו שהוא לא בא מבית בעל רקע תורני, ועוד בימי עלומיו בינה, כבר אז נלחם רבות על עניני קדושה וטהרה וגם לו היו קשיים יותר בקדושה, ובכל אופן הצליח להתגבר על הניסיונות הללו. וגם בשנים יותר מאוחרות נלחם הגר"ש שנים על עניני הקדושה, כפי שסיפר פעם לאחד מנכדיו, שלחץ עליו לגלות את סוד גדלותו העצומה, וכה היו דבריו הנראים: "תדע לך, ששלושים שנה היה לי מאבקים וניסיונות נוראים כשדברתי עם הגר"ש וואזנר זצ"ל על הניסיונות בעניני קדושה, ואמרו לו שיש כאלו שנוולו עם טבע רע ואין בכוחם להתגבר, הגיב הגר"ש בחריפות ואמר: "אין דבר כזה, עלינו לדעת שאם יעמול האדם ויתאמץ, יזכה לסייעתא דשמיא מופלאה להתגבר על כל המכשולים ולכן אמר פעם לאחד מהסופרים הנודעים: "אל תכתוב על כל גדול וצדיק 'קדוש מרחם', כי ידוע לי על הרבה מגדולי וצדיקי עולם שבקטנותם עבדו קשה על עצמם והתמודדו עם הרבה ניסיונות, ולפעמים אף נכשלו, ורק לאחר עבודה ומאבק תמיד, התעלו וזכו להפיק למה שזכו. (ספר "זלאת שבט הלוי בלבד" עמ' תנ"א).

מחצית!

הרב חיים זאיד שליט"א

טעות של שתלטן

בסכום הזעום מגיע לעבר מקומו להתיישב שם להתפלל את תפילת החג כיאה וכראוי לסכום שהושקע שם אבל כר ממרחק הוא מגלה את ההוא שיושב לו במקום והחל לאבד את עשתנותיו אני שראיתי את הכל מרחוק הודרתי להגיע לעברו ולהסביר לו את המצב שמדובר באחד שלא מבין עניינים ושניסיתי להסביר לו שרכשו את המקום אבל הוא בא בטענות ולא מתייחס לדברים. והוא מיד שואל אותי מה הוא אמור לעשות. כמובן שוהיה קשה לי לומר את זה אבל פשוט שלפתי את המשפט שאין מה לעשות צריכים להאמין בבורא עולם וכרגע אם הוא עשה את זה אז הוא יודע מה הוא עושה. זה לא סתם שמגיע אדם שלא התפלל פה שנים רבות והתנחל בדיוק על המקום שרכשת. כך אמרתי לו.

הוא בתחילה לא הסכים כלל וכלל מפה לשם הגענו ל'פשרה' שביום הראשון ההוא ישב וביום השני מי לא נכונה כלל וכלל אבל מדובר ערב שרכש ישב. למרות שהפשרה הזאת לא נכונה כלל וכלל אבל מדובר מדוי רש השנה וכדי לחסוך יותר מדיי רש שיהי בבין אדם לחבירו הוא מוכן להוריד את הראש. אני מגיע להוא שהשתלט על הכסא ומספר לו הפרשה לי "מה לא מובן אף אחד לא יקים

הוא בתחילה לא הסכים כלל וכלל מפה לשם הגענו ל'פשרה' שביום הראשון ההוא ישב וביום השני מי שרכש ישב. למרות שהפשרה הזאת לא נכונה כלל וכלל אבל מדובר בערב ראש השנה וכדי לחסוך יותר מדיי רש בבין אדם לחבירו הוא היה מוכן להוריד את הראש.

אותי מהמקום הזה ואני גם לא יקום מהמקום הזה. הוא שייך לכולם ואין מושג כזה לרכוש כסאות". חזרתי בבושת פנים לאדם שרכש את הכסא ואיני יודע באלה מילים לספר לו על מה שאירע. הנכונות. ושוב אני נעמד מול הרוכש הישר ואני מספר לו מה שאירע עם ההוא שהשתלט על המקום הוא לא האמין למה שהוא שומע. אבל הסברתי לו שאין הרבה מה לעשות הכסף ששולם הוא כבר הקדש, ואם קורה כזה דבר שוב זה מראה שבורא עולם כעת יודע מה הוא עושה והוא שלח את השליח מן השמיים.

הוא הלך חזרה אחורה בבושת פנים והתיישב על כסא בסוף בית הכנסת במקום מוזנח אבל אחרי שהוא וויתר. הוא יכל להפוך את בית הכנסת על יושביו לצעוק ולזעוק לעורך בלאגן ופשוט לטפל בעניין במלא החומרה אבל הוא וויתר.

ואתם חייבים לשמוע מה קרה לאחר מכן. למחרת בתחילת היום השני המשתלט של המקום הגיע והתיישב בכסא מתחילה התפילה ולא עוברים עשרים דקות חצי שעה... המאוורר הענק קורס לו מגובה של כמה מטרים טובים ישירות על הראש. המאוורר גרם לו למכה בלתי הפיכה הוא היה צריך להתאשפז לפחות ליומיים לעקוב אחרי הראש שהוא לא מגיב חלילה בתסמינים לא טובים.

ואז עמדתי בבית הכנסת ואמרתי אינני יודעים חשבונות שמים וגם אנחנו חייבים להתפלל על אותו אחד ולא משנה מה היה, אבל מי שוויתר למרות כל הקושי הוא ניצל מהמכה והרוויח לחגוג את ראש השנה ללא בית חולים וללא אף פגע. כי מי שמוותר רק מרוויח!

בשבוע שעבר בשעה טובה ומוצלחת התחלנו לקרוא את התורה מחדש, מתחילים שוב את הסבב של הספר שהוא הסמל של העם היהודי לדורותיו. ודווקא הפרשה הזאת היא שמסמלת בעוז ובתעצומות את שילחותם של עם ישראל בעולם הזה. הפרשה מדברת על בריאת העולם ומעשה הבריאה שה' יתברך טמן בבריאה כדי שיתקיים העולם ואין פרשת אמונה והשגחה בבורא עולם יותר מפרשה זו שמספרת על גדולתו ועל מעשיו הכבירים להצלחת הבריאה והעולם כולו.

המספר מגיד המשרים הגאון רבי חיים זאיד שליט"א: בראש השנה האחרון אירע עימי סיפור מדהים שהמחיש לי בפירוש מהי השגחתו של בורא עולם בעולמו וכמה הוא מסובב את כל הסיבות על מנת שכל מה שייצטרך לקרות יקרה ובצורה יצירתית ביותר ומעוררת השתאות.

בבית כנסת בבני ברק שבו אני מכהן כרב בין היתר בעקבות השיחות וההרצאות הקבועות שאני מעביר שם, עושים מנהג כמו שאר בתי הכנסת למסור את המקומות לימים נוראיים. מחיר כיסא לראש השנה וכיפור נע בין 150 - 300 ככה היו כל הכסאות אבל מקום מיוחד יש בבית הכנסת והוא בין 2 עמודים קרוב לתיבה והגבאים החליטו שהשנה הם מטפלים במקום הזה וימכרו אותו בסכום זעום של לא פחות מאלפיים שקלים.

וכמובן בין לבין הגבאים הביאו כיסא מעור מתכוונן שמו מאוורר ענק מעל המקום, מיקום לטישו סטנדרט ענק ומפאר, המקום היה נראה מושלם ביותר ולכן כווננו לדרוש על המקום טיבין תקלין ללא שום וויתור ולא משנה איזה מתפלל שזה יהיה. למרות שאני פחות האמנתי שמישהו ישקיע על מקום של תפילה כסום כזה אבל להפתעתי אכן רכשו את המקום. אחד האנשים החשובים שהתמורר בשכונה אחרת בסמיכות לשכונה שלי הוא ידוע כאחד שאין לו כל כך הרבה כספים אבל המראה של המקום קרץ לו עיניים והוא מיהר לרכוש את המקום בעבורו לימים נוראים.

אני מגיע בערב ראש השנה מביט על המקום ורואה שיושב שם אדם אחר שכלל אני לא מכיר ואני יודע בפירוש מי רכש את המקום. ולכן כדי למנוע אי נעימות ובלאגן מיותר באמצע התפילה נגשתי אליו לפני התפילה ואמרתי לו בלחש שהמקום נרכש על ידי פלוני אלמוני וכי הוא חייב לקום מהמקום כדי שלא יוצר בלאגן ושיח מיותר בבית הכנסת.

הוא מצידו שומע את דברי ומיד משיב לי: "אני מתפלל בבית הכנסת שנים כשהייתי ילד ואף אחד לא יתחיל למכור לי פה מקומות. בית השם זה לא מקום של מקח וממכר וזכותי המלאה לשבת כאן ואני גם לא מתכנן לקום מהמקום". אני שומע את הדברים וכבר מחשבן בראש מה יקרה כאן בזמן הקרוב ניסיתי להסביר לו את העניין שוב ושוב אבל האדם כמו קיד בטון לא רוצה להבין ולא רוצה בכלל לשמוע.

התפילה מתחילה בעל המקום שרכש את המקום

באפשרותכם לזכות את הרבים ללא כל תמאץ! אם אירע אתכם או מכריכם סיפור מחזק שלחו אלינו בית 'אור השבת' רח' חזני 3314 בני ברק וצ"ל ע"ש 'אור השבת' או במקום: 08-9941870

אספורה

סיפור לשבת
ל"אור השבת"

אבד חסיד מן הארץ השקדן מנתיבות

העיר נתיבות איבדה את אחד מחשובי הרבנים שכינהו בעיר, הרב הגאון הצדיק רבי עזריאל עטיה זצ"ל, מגדולי תלמידי החכמים והשקדנים שנפטרו בגיל 65 לאחר שהזדכך ביסורים קשים. הרב עטיה היה מהקוראים הקבועים של הגיליון, ובנו הגאון רבי יצחק שליט"א כותב במשך שנים רבות מעל גבי הגיליון במקום הזה ממש ■ תהא נשמתו צרורה בצרור החיים

ברוך דיין האמת: הלך לעולמו הרב הגאון הצדיק רבי עזריאל עטיה זצ"ל, מרבני העיר נתיבות, והוא בן 65 בפטירתו לאחר שהזדכך בייסורים וקבלם באהבה. במוצאי שמחת תורה אושפז בבית החולים 'סרוקה' בבאר שבע, שם מצבו ידע עליות ומורדות עד שהיום אחר הצהריים קרסו מערכות גופו והוא השיב את נשמתו ליוצרה.

המנוח ז"ל נולד בקרית אתא בד' שבט תשי"ז, לאביו רבי אליהו עטיה ז"ל ולאמו מרת כוכבה שתחי'. בבחרותו למד בישיבת 'פורת יוסף' בירושלים שם היה מקורב לראש הישיבה חכם שלום כהן זצ"ל נשיא מועצת חכמי התורה.

לאחר נישואיו עם רעייתו מרת מיכל שתחי' לבית אלפסי, שהייתה כבת ומבשלת אצל סדנא 'בבא סאלי' זצ"ל ועד היום מבשלת אצל רעייתו הרבנית סימי שתחי' ויחד הקימו את ביתם בעיר הדרומית. היה מלומדי הכולל של סדנא 'בבא סאלי' זיע"א במשך ארבעים שנה כולל שנפתח במיוחד עבורו, במשך עשרים שנה מסר את השיעור הקבוע בבית הכנסת 'מאורות נתן' בנתיבות, היה מוסר את נפשו למען השיעור.

כל חייו היו חטיבה אחת של תורה ועמלה, הפקיד את העולם הזה ולא ידע שום דבר מהבלי העולם, הוא היה רק איש של תורה והלכה, רבים היו מגיעים להתייעץ עמו. הרב ברח מכל פרסום אפשרי והיה תמיד מתהלך בצדי דרכים.

היה דבוק בהגה"צ רבי משה אבוחצירא שליט"א עד למאוד, אף שהיה צעיר ממנו לימים, והיה מתאמץ להטות אוזן קשבת בדריכות לשיעוריו השבועיים. הותיר אחריו דור ישרים מבורך, 13 ילדים, בנים ובנות, חתנים וצאצאים הממשיכים את דרכו המיוחדת בהרבצת התורה. תהא נשמתו צרורה בצרור החיים.

ניתן למסוד תרומות עבור קרן מס' 5345 שעל ידי קופת העיר גם בטלפון מס': 1800394747 או בדואר ל: ת.ד. 49 בני ברק

סיפור מרגש עד דמעות מלאכים במקום העויין

מוכן, הבן שלי והחברים שלו עצובים ורעבים, מי יעביר את האוכל???

הדלקנו את "קו הישועות" ברמקול בבית, והתפללנו לה' שישע אותנו.

פתאום, חשבתי שאולי בספר הטלפונים השכונתי במדור גמ"ח, אולי יש גמח נהגים??

הסתכלתי שוב ושוב, לא היו נהגים, אך היה שם את הטלפון של ארגון "ידידים" התקשרתי ושאלתי אם יוכלו לעזור לי, הם אמרו שאילו התקשרתי קודם אולי היה משהו שנסע בכיוון, אבל עכשיו אין.

הסברתי להם, שרק כך יהיו לבני ולחבריי שנמצאים כרגע במקום עויין סעודות שבת, אחרת אין בכלל הרגשה של שבת.

ובגלל שבני וחבריו נמצאים בסיכון גבוהה לכן זה מאוד חשוב. ישראל כץ ואריאל מדר מחברי הארגון, התקשרו לאחר כמה דקות והציעו לי, שאולי ידברו עם העירייה של אחת הערים שסמוכה שידאגו לאוכל לבני ולחבריו שנתקעו באותו מקום. אוקי, גם טוב. תודה לה'.

השעה היתה 5, עוד מעט שבת.

הסברתי להם, שרק כך יהיו לבני ולחבריי שנמצאים כרגע במקום עויין סעודות שבת, אחרת אין בכלל הרגשה של שבת.

הדים רבים לקו הצניעות והישועות. אין כמעט בית שלא מאזין אין בית שקורה בו אסון ולא מוסיפים לתפילות להם גם 40 דקות בקו הצניעות והישועות. זה נעשה חלק מההווי של התפילה וכמובן שזה נלקח מופן של ההתחזקות מהסיפורים ועל ידי כך יורדים ישועות משמיים לארץ הקודש.

סיפורים רבים שמענו על אותו קו הישועות,

אבל מראה שהסיפור הבא אותו קבלנו במערכת העלון בתקופה האחרונה בסגנון כזה עוד לא היה וכנראה לא יהיה. אישה יראת שמיים ותמימה שאיננו יודעים עד כמה היא מקפידה על התורה ומצוותיה מספרת כיצד הצליחה להגשים את החלום שלה ושל בנה וכמובן כבוד שבת קודש רק בעקבות הקבלה המיוחדת של ההתחזקות בשמיעת 'קו הישועות' וכאן המקום לכותבו מילה במילה כפי שנשלח. ללא עריכות אולי נגיעות פה ושם אבל את העיקר השארנו לכם שתקראו ותשפטו בעצמכם.

הסיפור המדהים הבא עד כמה שהוא יוצא דופן מהסיפורים שאנו מפרסמים כאן אבל מדובר בסיפור אישי שנשלח למערכת על ידי האמא ובקשה אישית לפרסמו מעל הגיליון.

בני הגדול משמש כעובד בטחוני בדרגה בכירה מאוד. כרגע בני נמצא במקום עויין ובגלל המצב הביטחוני בארץ ישראל, עליו ושאר חבריו להישאר שם, והם אינם יכולים לצאת הביתה ולחגוג את חגי ישראל בחיק המשפחה. אמא של אחד מהחברים שולחת לפעמים בהסעה שהיא משלמת באופן פרטי, אוכל לבן שלה. האמא הזאת, הציעה לי לצרף להסעה אוכל עבור הבן שלי.

הבן שלי מאוד שמח ואמר לי, אמא, אם יהיה לנו כאן אוכל של שבת, אז נערוך קידוש לכל החברים עם סעודת שבת. שמחתי על הזכות הגדולה שנפלה בחלקי, והתחלתי להכין בשמחה, המון המון אוכל כדי שישפיק לכולם.

הבן שלי אמר לי שבשעה שתיים בצהריים ביום שישי, ההסעה תעבור ליד הבית שלנו ואוכל לשים בתוכה את האוכל.

הכול היה מוכן לשעה שתיים, אך ההסעה לא הגיעה. התקשרתי לבן שלי שיברר מה קרה והוא אמר שידוע לי.

חיכיתי וחיכיתי וחיכיתי, השעה כבר היתה 3:30. התקשרתי שוב ולא היתה תשובה. בשעה 4 בני אמר לי בצער גדול, שההסעה בוטלה!!! לא ידעתי מה לעשות, כל האוכל עומד

המרחק מהבית שלנו למקום שהתווה הוא כ 45 דקות. התחלתי לשים במקפיא את האוכל. עם דמעות.

שוב שיחת טלפון, הארגון היקר "ידידים" לא נח וחיפש מתנדבר, הם מצאו את אורי ששון. וכך הודיעו:

בבקשה, האם את יכולה להגיע עם האוכל תוך כמה דקות לכביש הראשי?

בעוד כמה דקות, עובר שם מתנדב של ארגון ידידים, שנוסע לכיוון אותו מקום שאמרת להם שם בני יכול לקבל מהם את האוכל. תתני לו את האוכל שלהם.

וואו!!! נס!!! התמלאתי בשמחה, מיד יצאתי לדרך ברוך ה', ברוך ה' המתנדב של הארגון לקח את האוכל ובכניסת שבת בני האהוב וכל חבריו קיבלו ארוחות שבת.

עם יציאתה של השבת, קיבלתי שיחת טלפון מהבן שלי, "אמא, איך הצלחת? מי זה היה? איך הביאו את האוכל?" מיד ענית לו בליט פקוקים ובלי יותר מדי דיבורים: "נס גדול, נס גדול, תודה לה' יתברך!"

תודה לארגון המדהים "ידידים" שזיכה את בני ושאר חבריו לסעוד סעודות שבת, עם קידוש ושמחה, ותודה על הזכות לפרסם ולשמוע סיפורי ישועות.

נפלאות מתורתך

הרב צבי וינברג

10

חידושים

סיפורים אחזקים

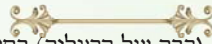
אור השבת

עוד יוסף חי

לרגל יומא ההולולא למרן הגאון הגדול רבי עובדיה יוסף זיע"א, הנה מעט עיבודות ודעות ושאינם לכבוד נשמתו הטהורה שיהא מליץ ויושר בעדו אמן ואמן

המעשה הבא יעיד על גדלותו של מרן בעל החזון עובדיה זיע"א: בשנת התשל"א הגיע רבנו לשיבת הנגב למסור שיעור כללי לאחר השיעור עלה רבנו יחד עם ראש ישיבת הנגב מרן רה"י הגאון רבי יששכר מאיר זיע"א למעונו של הבבא סאלי זיע"א שחלק לרבנו באותה פגישה כבוד מלכים הבבא סאלי סיפר לרבנו שנים רבות כבר חיכיתי לראות את כבודו ולמדתי בספרך "יבי"ע אומר" עוד בהיותי במרוקו אך עתה אני מבקש מכבודו שיואיל נא בטובו להתעכב עימנו ונקיים סעודה חשובה ועל ידי זה נביא את המשיח כי בהיא שעתא דחדותא דרבנן אתיא הגאולה נענה רבנו והתנצל בפני הבבא סאלי באומרו אני מצטער לא אוכל להתעכב מאחר ומתנינים לשיעורי ציבור גדול בבני ברק וגדול ת"ת אפילו יותר מבניין בית המקדש!

העיד הגאון רבי עזרא ניסים עדס שליט"א (רבה של הרצליה) בתשלום השבעה לפטירתו של מרן רה"י הגאון רבי עזרא עטיה זצ"ל ובתוך דבריו אמר ששמע מפי קודשו זצ"ל שאמר על מרן רבנו זיע"א בזה הלשון: בעוד כעשר שנים יהיה חכם עובדיה כמו הגאון רבי יוסף חיים זיע"א ה"בן איש חי" כל זאת עוד בהיות רבנו צעיר לימים ומרן רה"י הוא רבו המובהק וידוע כמה וכמה מרן ראש הישיבה זצ"ל מעריך ומעריך את רבנו ואהובו כנפשו.

שאלות רבות וסבוכות נערמו על שולחנו של רבנו בנושא דת ומדינה כגון: התרת הקראים הכרה בעולי אתיופיה כיהודים המיוחסים לשבט דן מפקד האוכלוסין הלל ביום העצמאות לנסוע או לדור בספרד איסור פאה נוכרית קבלת תרומות מהרפורמים להתפלל במערת המפלה כאשר יש שם מסגד תאריך לועזי בשטרות ובצ'קים זכר למצוות הקהל איסור קניית כרטיסי הגרלה של מפעל הפיס וכדומה וקניסה לבית הכיסא עם שטרות כסף שיש בהם של הזכרת שם שמים להתפלל לפי נוסח והיגוי של הספרדים ואין לשנות דיון בנושא בנות שאינן שומרות הלכה כראוי עדיף שילבשו מכנסי נשים ולא חציות מיני מצוות ייבום קודמת לחליצה הצהרת העולים מרוסיה שהם יהודים האם נאמנים על כך ועוד.

כזכור שהייתה למרן זיע"א חיבה ענקית ללומדי התורה, הילדים שלומדים בת"ת וכן לחוזרים בתשובה מיסודו של הרה"ג רבי ראובן אלבו שליט"א מייסד ישיבת אור החיים בירושלים תובב"א ביניהם גם מרן הקים את התנועה הענקית ש"ס ורשות מעיין החינוך התורני "אל המעיין" בד"צ בית יוסף ומשחטת בית יוסף וכן ישיבת חזון עובדיה ועוד דבר הרב הקים גם מכון לחוצאת ספרים ענק ששמו נקרא "מאור ישראל" ששם מרן היה מוציא את ספריו האדירים והמסולאים בפז שבהם רוב האומה למדים בהם גם בעיון וגם בבקיאות.

אברך חשוב שהיה משמש בקודש אצל מרן רבנו הגדול זיע"א נוהג היה להגיע בכל בוקר אל ביתו של מרן ומסדר את החדר כל ספר למקומו בוקר אחד כאשר הגיע כהרגלו בשעה 6:30 מוצא הוא את מרן רכון על הספרים ועובר בן בתרי ספרי הפוסקים הפרוסים לפניו כשהוא לבוש בבגדיו כרגיל לפתע ראה מרן את האברך הנז' והוא פנה אליו בתמיהה: מדוע הקדמת לבוא היום והרי עוד לא עלה השחר? אמר האברך למרן: כבוד הרב השעה כבר 6:30 בבוקר ואני הגעתי כהרגלי כבוד הרב לא ישן הלילה! ענה לו רבנו בפשטות רבה אוי... שכחתי לישון מה אעשה?! וקיים ומקיים תדיר (משלי כ' יג) "אל תאהב שנה פו תורש פקח עיניך ושבו"ע לחם" לשבוע מטוב לחמה של התורה.

מנהג חליצת נעליים קודם עליה לתורה

(ג,יז) ולאדם אמר כי שמעתי לקול אשתך ותאכל מן העץ אשר צייתך לאמר לא תאכל ממנו אך הנה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי חייך.

בס' משנת חכמים (לרבי משה חגיז אות רכא) מביא מנהג קדמון של חליצת נעליים לפני כניסה לבית הכנסת או לפני שיעולין לקרות בתורה, וז"ל שם: ומה טוב ומה נעים מנהג ששמעתי נוהגים איזה קהילות מאנשי מערב שהולצין המנעלים כשעולין לתיבה לקרות בתורה, זכר לדבר "של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא", ואמרו חכמי הרמז כי ענין לבישת המנעלים הוא כדי שלא יגע בשרו על האדמה שבחטאו של אדם נתקללה, ויהיה הפסק של עור או של עץ בין הרגל לאדמה.

אמנם במקום שהשיכנה שורה הרי זה יצא מכלל הקללה ושרתה עליו ברכה, ולכן יכול ללכת עליה יחף, ולפיכך נאמר לו למשה של נעליך כי אין אתה צריך להפסק המנעל לפי שהמקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא, ונסתלקה ממנו הקללה שנאמר ארורה האדמה וגו', ולכן מנהג יפה הוא זה.

גם באיזה קהילות במערב אמרו לי שיש מחלאות על גבי קרקע וכולם נוטלים מנעלים במטפחת ונכנסים יחפים ויוצאים יחפים עד פתח הבית הכנסת, ויש דורשין אותם לגנאי כי כך מנהג הישמעאלים.

ואני דורש אותם לשבת, דכל זמן שישראל הם האומה הנבחרת שהיא קדמה לכל אלו האומות, אם כן כל דבר טוב הנמצא ביניהם אינו אלא גנוב אצלם מאתנו ולא חלילה שהם למדו אותנו והתחילו להנהיג אותו מנהג טוב דאם תחפש תמצא כי כל מנהג תורה היא.

וראה בשו"ת רבי אביגדור קרא (מובא בתוך מזכרת גישואין יהודה ויעל הערשקאוויטש אור ליום ה' כ"ה אדר תשס"ז עמ' פא) שכתב: גם כל בר דעת יודע שאין ראוי להכניס סנדלים בידים או ברגלים אפילו בהיכל מלך בשר ודם כל שכן וכל שכן שאין ראוי להכניסם בהיכל של מלך מלכי המלכים הקב"ה, ועל כיוצא בו נאמר הקריבנו נא לפחותך הוצרך.

ומעתה יתבונן כל אדם אשר יש בו יראת שמים שלא יכניס את סנדליו לתוך בית הכנסת, ואם הוא ירא שיאבד אותו אם יניחם חוץ לבית הכנסת אז יניח אותו בביתו כמו שצריך בשבת יום כיפור.

ברכה על חוש השמיעה וחוש הדיבור

(ג,יז) ולאדם אמר כי שמעתי לקול אשתך ותאכל מן העץ אשר צייתך לאמר לא תאכל ממנו אך הנה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי חייך.

בספר מחזה אברהם (ע"ת לרבי אברהם דוד מבוטשאטש זצ"ל) כתב שמכאן יש לומר טעם שאין מברכין בברכות השחר על חוש השמיעה כמו שמברכין ברכת פוקח עורים על כח הראיה, לפי שע"י ששמע אדם הראשון לאשתו יצא מזה תקלה לכל העולם, וכיון שנצמח תקלה ע"י כח השמיעה אין ראוי לברך ע"ז.

וזהו שנא' וישמע אברהם לקול שרי, וכתב שם רש"י לקול רוח הקודש שבה, כי לכאורה קשה על אברהם אבינו ע"ה שישמע לקול אשתו והא כבר ראה וידע התקלה הנצמח ע"י שמיעה לאשה כנ"ל, לזה כוונת רש"י ז"ל לקול רוח הקודש שבה בבחינת שכינה מדברת וכל ולא ה' הקול שלה.

ובקובץ קול התורה (קובץ ק"ג עמ' קכג) מובא מרבי אליעזר לאפיאן זצ"ל ביאר בזה, שהקשה מדוע מברכים רק על הראיה פוקח עורים ולא על השמיעה פוקח חרשים ולא על הדיבור משיח אלמים.

ונראה הטעם כי הראיה נפסקת בשעת השינה ומתחדשת עם היקיצה לכן מברכים עליה, אבל השמיעה והדיבור לא נפסקו, יש אנשים ששומעים בשינתם ומדברים בשינתם לכן לא קבעו ברכה עליהם.

אזור הזקנה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר, זמאיר בן אליהו זמיכל ז"ל

ז"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר זצ"ל
 ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
 זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

636

אנו זקוקים לעזרת הציבור

העלון נקלע לקשיים וחובות כבדים, על מנת שנוכל להמשיך לתחזק את העלון שעלותו כ-1,000 ש"ח בשבוע ומופץ 10,000 עותקים אנו זקוקים לתרומתכם. ניתן לקבל חסות על העלון, לע"ג, לרפ"ש או לזווג הגון. ניתן לפנות בטל': 050-4120-812

העלון לעילוי נשמת שרה בת פכ"ה ע"ה

סיפור לשבת קודש

לפיכך אצל היהודים "השבת" ביום השביעי של השבוע, ואצל אומות העולם ביום ראשון של השבוע, משום שהיהודים - תחילתם עמל ויגיעה וסופם מנוחה ושלוה, בעוד שהגויים - תחילתם מנוחה ושלוה וסופם עמל וייסורים. (אמרי שפר)

צריך האדם לדעת שכל הניסיונות שעוברים עליו וכל אשר נעשה עמו הוא מהאדון הגדול ברוך הוא, אשר אין עוד בעולם מלבדו, ואפס זולתו, וכל המתרחש עמו נעשה בהשגחתו הפרטית המיוחדת לטובתו הגמורה והשלימה, וזה החיזוק לעמוד בכל הניסיונות הקשים. זה לא הבוס ולא השכן, וגם לא הילד או הבעל - זה רק 'אלפוי' של עולם שמדבר אתי לטובתי.

סיפור נפלא המלמד אותנו עד כמה הכל לטובה

סיפור הגאון הגדול הרב יצחק זילברשטיין שליט"א: מכיר אני מעשה מפליא שאירע לפני כמה שנים בארצות הברית. יהודי אחד, שומר תורה ומצוות הבחין כי חג הסוכות הולך ומתקרר, ורצה עד מאוד לבנות סוכה על הגג הבניין החדש בו הוא מתגורר בכדי לקיים את המצווה כראוי.

אותו יהודי שהיה היהודי היחיד בבניין, החל לעבור בין השכנים ולבקש את רשותם, ובאמת כולם נענו בחיוב ובהסכמה, מלבד שכן גוי אחד שהייתה לו שנאה ליהודים אשר סירב בכל תוקף לאפשר לו לקיים את המצווה כהלכתה.

היהודי היה בצער רב ולא ידע מה לעשות. אלא שמיודענו לא וויתר, וידע כי "הכסף יענה את הכל", ואין גוי שלא יעמוד מול פיתוי כספי על כן, מה עשה?... עלה הוא אל ביתו של אותו גוי והציע לו הצעה מפתה - מוכן הוא לשכור את הגג במחיר של \$100 ליום למשך שמונת ימי החג (בחול"ל) כך שהשכן הגוי הזה יקבל \$800 (2,900 ש"ח). בעבור שמונת ימי חג הסוכות, ובלבד שיאפשר ליהודי לשכור את הגג ולעשות בו כרצונו, ובפרט לבנות את סוכתו.

היהודי היה מוכן להשקיע סכום זה, העיקר שיזכה השנה לקיים את המצווה היקרה, עליה הוא מקפיד כבר שנים רבות. הגוי הרשע ששמע זאת, לא חשב פעמיים, וכמובן הסכים, אך כל זאת בתנאי אחד... "בתנאי שתבוא איתי לעורך דין לחתום על עסקה זו", חתם הגוי.

היהודי הרגיש בלבול: הרי ללכת לעורך דין זה עוד הוצאה נוספת של שכר טרחה בעלות של 2,000 דולר. ומדוע צריך הוא שנלך לעורך דין, הרי מדובר בשמונה ימים בלבד, שסך הכל ביקשתי לבנות סוכה ואף אני מוכן לשלם לו על כך \$800, ומה העניין והתועלת ללכת לשם כך לעורך דין?

הוא ניסה לשכנע את הגוי שיוותר על העורך דין ואף הסכים להוסיף לו לשם כך עוד כסף, אך הגוי הרשע עומד על שלו ומתעקש שרק אם יחתמו על כך אצל עורך דין, הגג שלו לכל מטרה ובפרט למצוות סוכה. כנראה שעשה זאת מתוך שנאה מורשעת.

ליהודי שלנו היה קצת קשה עם העניין, אך בסופו של דבר לא יכול הוא לחשוב שהשנה יהיה ככל שכניו הגויים ללא סוכה ויאכל וישן בבית, על כן הסכים הוא לעניין, וכבר באותו יום הלכו השניים אל עורך דין, פתחו תיק וחתמו על ההסכם המוזר למשך שמונה ימים.

הקב"ה נמצא אתנו בתוך הניסיונות

"ויקרא אלוקים לאור יום... קרא לילה... ערב... בוקר... אחד." (בראשית א-ב).

כותב רש"י: "יום אחד" - לפי סדר לשון הפרשה בספירת ימי הבריאה, היה לו לכתוב "יום ראשון", כמו שכתוב בשאר הימים: "יום שני", "יום שלישי", "יום רביעי". ולמה שינה הכתוב כאן מלשונו וכתב "יום אחד"?

לפי שביום הראשון, היה הקב"ה יחיד (אחד) בעולמו, שלא נבראו המלאכים עד יום שני, ועל מנת לרמוז דבר זה, נקט הכתוב ביום הראשון לשון "יום אחד", כך מפורש בבראשית רבה (רא"ם, הזיכרון). אומר המדרש: קרא אלוקים לילה אין כתוב כאן אלא 'קרא לילה', שאין הקב"ה מייחד שמו על הרעה. הדא הוא דכתיב: "ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שריא".

אומר שלמה המלך: "מאתו לא תצא הרעות והטוב" אמר הכתוב, כי אפילו מה שנראה בעיני האדם כרעה, הרי בתכליתו לטובה הוא, אם כדי שיקבל את עונשו בעולם הזה, או כדי להגדיל שכרו לעולם הבא. לפיכך: "אין הקב"ה מייחד שמו על הרעה", משום שלגבי השם יתברך הכל "טוב" הוא ואין כל "רע" קיים לפניו.

רק בעיני האדם נדמה דבר זה או אחר שהוא "רע". על כך מביא המדרש את הפסוק: "ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שריא", כלומר - יודע הקב"ה את הצפון בתוך החשכה, את התכלית ואת הכוונה הפנימית שבצרה, וממילא יש לפניו רק טובה ואורה. - "ונהורא עמיה שריא" (כתב סופר).

לפי חוקי הלשון אין מקום לכפילות נושא - המאמר במשפט אחד, ואם נאמר: "ויקרא אלוקים לאור יום", שוב אין לומר: "ולחושך קרא אלוקים לילה", שהרי "האלוקים" שבראש המשפט מכוון גם אל סופו, ואם כן מה טיב קושייתו של המדרש?

אלא המדרש מתכוון להקשות, שאומנם יאמר הכתוב להיפ: "ויקרא אלוקים לחושך לילה ולאור קרא יום", כשם שנאמר סמוך לכן: "ויהי ערב ויהי בוקר" - תחילה ערב ואחר כך בוקר - כך גם כאן צריך היה לומר תחילה "חושך" ואחר כך "אור"?

על כך משיב המדרש ואומר: שלפיכך הקדים הכתוב "אור" לפני חושך, כדי שלא יהא "אלוקים" סמוך "לחושך".

משום שאין הקב"ה מייחד שמו על הרעה. "ויהי ערב... בוקר... אחד" - אצל היהודים הולך היום אחרי הלילה, והלילה מתייחס אל היום הבא, ואילו אצל הגויים הולך הלילה אחרי היום, והלילה מתייחס אל היום החולף.

הלילה מסמל חושך וייסורים, דינים ופורעניות, הרי שהיהודים תחילה סובלים הם צרות וייסורים ולבסוף זורח להם היום עם שמש ישועה ומרפא. ואילו לגבי אומות העולם הדברים הפוכים, תחילה זורח להם היום, אך סופם לילה, כדרך שאמרו חכמינו ז"ל: "צדיקים תחילתן ייסורים וסופם שלווה, והרשעים תחילה שלווה וסופם ייסורים".

לעילוי נשמת משה בן אסתר

ללכת לעורך דין לחתום על העניין, מפני שהקדים ה' רפואה למכה, וראה כי כל היהלומים צריכים להיות של היהודי, ולכן גלגל הוא שהגוי יכריח אותו ללכת לעורך דין.

ליהודי היה ניסיון לא קל, ובזכות כך שעמד בו והוציא הוצאה זו לעורך דין, ובלבד לקיים את רצון ה' באהבה - זכה הוא לאוצר גדול היכול לפרנס את כל משפחתו לאורך ימים ושנים.

חתם הרב זילברשטיין ואמר: "דעו לכם, יהודים יקרים כי בכל מקרה שעובר על היהודי, הקב"ה מקדים את התרופה למכה, ומה שנראה לנו כצער והפסד, רק הבורא יתברך יודע ועושה זאת לטובתנו, אלא הדגש הגדול הוא שברוב המקרים איננו יודעים ורואים זאת כמו באותו סיפור שלפנינו, אך עלינו להתחזק באמונה שהכול מתרחש לטובתנו! הכל!

מעשה נפלא הממחיש לנו גם כאשר הדברים נראים קשים הכל בהמשך יתגלה לטובה

סיפר הרה"ג ר' בנימין זאב דויטש זצ"ל, מנהל ישיבת פוניבז' מעשה שאירע עמו בימי בחרותו בהונגריה:

באחד הימים קיבלו מחמישים בחורים צעירים מבני קהילתו צו גיוס לצבא ההונגרי, כשאני כלול עמהם. יהודי בצבא ההונגרי דאז פירשו לאבד את כל הצלם היהודי שבך. אנחנו והורינו היינו שבורים ומבוהלים. מיד טיכסנו עצה לשלוח בקשה לרופא מסוים שיכתוב על כל אחד מחמישים הבחורים סיבה ותירוץ רפואי מדוע הוא אינו כשיר להתגייס לצבא ההונגרי, אך ידענו כי לשם כך עלינו לשלוח לרופא סכום כסף מכובד שיעודד את הרופא לעזור לנו.

כל אחד מחמישים ההורים שלח סכום מסוים לרופא, כשאבא שלי ע"ה ואבא של עוד בחור אחד שהיו עשירים באותה עת, שלחו סכום עתק ומיוחד יותר מכל השאר.

כולנו היינו דרוכים ומתוחים לדעת האם התקבלה טענת הרופא, אלא שרק יום לפני הגיוס התקבל מכתב כי הרופא מצא תירוץ טוב רק ל-48 בחורים, בעוד שלשנים הנתורים אני וחברי, אשר דווקא הורינו היו אלה ששלחו את סכומי הכסף הגדולים לרופא לא נמצא פתרון.

ארזנו מזוודות וברחנו במהירות, כשבליבנו איננו מבינים מדוע רק לשנינו לא התקבל האישור, ובפרט שהורינו שלחו את הסכום הגדול ביותר.

אלא שלאחר כמה שנים התגלה הכל, מלחמת העולם פרצה וכל 48 הבחורים שקיבלו את האישור ונתרו במקום מתו עם מיליוני היהודים במלחמה, בעוד שאנחנו שברחנו למדינה אחרת ניצלנו, הקמנו משפחות ואף את ישיבת פוניבז'.

ללמדך, כי גם "השחור" שרואה אתה בעיניך - היום השחור, התקופה השחורה, כולה אור גדול לטובה אצל כל יהודי, רק שעליו להחזיק באמונה שכך הדבר, ולדעת שבהמשך יתגלה הכל לטובה!

נמצאנו למדים שכל מה שעובר על האדם, בין טוב בין רע, כל הניסיונות שעוברים על האדם במשך ימי חייו, גם הדברים שנראים לעינינו כדברים רעים' ולא הולך כלום והכל חושך והסתרה, צריכים לדעת שהכול הוא מה' יתברך לטובה.

והכל הוא ניסיון לראות עד כמה אנו נאמנים באמונתנו, ואוהבים את ה' תברך בכל מצב, וכאשר האדם עובר את הניסיון באמונה ואינו מבעט בייסוריו הקב"ה מהפך את הכל לטובה, שהרי אמרו חז"ל: "כל דעביד כך רחמנא לטב עביד", "ויהי ערב... בוקר אחד", ככל שהחושך גדול יותר כך אחר כך האור והישועה תהיה גדולה יותר.

(יוצא עמו בשוון)

\$2,800 (10.000 ש"ח) עלתה ליהודי מצוות סוכה, אך ליבו היה מלא וגדוש בשמחה על כך שזכה להקריב מעצמו לשם מצוות סוכה, ולהוכיח לה' יתברך שמוכן הוא לעשות בשבילו דברים לא פשוטים ובלבד שיזכה לקיים את מצוותיו, ובשמחה.

וכעת, כדאי לשמוע היטיב מה קרה... כבר באותו ערב, עלה היהודי שמח ומאושר אל הגג, אלא שמול עינו התגלה ערימת זבל ולכלוך רב, על כן החל הוא מיד בניקוי הגג ופינוי כל הגרוטאות והאשפה ששכבה שם במשך שנים רבות.

בינתיים, ובעודו מפנה שקיות וגרוטאות, הוא מבחין בשקית ישנה וגדולה שהייתה אף כבדה מאוד. הוא פותח את השקית, ולנגד עינו התגלה מחזה נדיר ביותר - הוא רואה שם עשרות אבני יהלום גדולות ומבריקות, כולם מקובצות לשקית אחת עבה וגדולה.

הלם ותהמה אחזו אותו למשך כמה רגעים. הוא ירד אל אחד השכנים ושאל אותו: "האם תוכל לומר לי בבקשה של מי שייכים רוב החפצים והשקיות המנוחות על הגג?" "השקים והגרוטאות שעל הגג היו שייכים לאחד השכנים שמת מזמן.

הוא היה אוסף כל מיני חפצים וזורק אותם בגג, עד שלפני כמה שנים מת ללא ילדים או משפחה, ועל כן, עד היום כל חפציו שוכבים שם בהזנחה רבה", סיפר לו אחד השכנים, "אני מבין שיש לך עבודה רבה בניקוי כל הפסולת שלו", הוא חתם.

היהודי המבולבל והנרגש התקשר מיד אל הרב שלו, אשר אמר לו כי במקרה כזה ששכר את הגג - שקית היהלומים שייכת לו, כיוון שלנפטר לא היו יורשים. אותו יהודי לא ידע את נפשו מרוב אושר, והוא החל לרקוד ולשיר לה' יתברך ששילם לו במתנה יקרה ונדירה כזו, בעבור שמסר נפשו למצוות סוכה ולאהבת ה' יתברך. באמריקה ידוע כי שקית יהלומים שכזו שווה כמה מיליונים טובים.

אלא, שהסיפור לא נגמרה הסיפור על שקית היהלומים לא נשארה בסוד, ותוך כמה ימים שמעו על כך כל השכנים שכעסו על היהודי וטענו כי שקית היהלומים שייכת להם. השכנים עשו בלאגן גדול, אך יותר מכולם, היה אותו שכן גוי שהגיש תביעה משפטית נגד היהודי ודרש לקחת לו את שקית היהלומים.

בצר לו, ניגש היהודי אל בית המשפט עם עורך דינו. "מה יש לך הגיד להגנתך?", שאל השופט, או אז החל עורך דינו לפרט ולהציג מסמכים כי השכן שמת לפני כמה שנים הותיר אחריו את כל הרכוש על הגג, כל החפצים בגג שייכים לו.

"האם יש לך מסמך רשמי ששכרת את הגג?", שאל השופט, ומיד שלף עורך הדין את המסמך השכירות שהכריח הגוי את היהודי לעשות ולחתום, שם מפורט ע"פ עורך דין חיצוני כי הגג עם כל תכולתו שייך ליהודי לזמן זה.

השופט עבר על המסמך ופסק מיד: "שקית היהלומים שייכת ליהודי בלבד", כשהשכן הגוי החל למרוט את שערות ראשו על הטיפשות שעברה עליו באותו זמן ללכת לעורך דין ולחתום על כך, במקום שהיה מקבל את כסף השכירות מהיהודי ללא חתימת עורך דין, וכעת יכול הוא לזכות בכל היהלומים.

רק אז הבין היהודי מדוע גלגל ה' את הדבר התמוה שדרש ממנו הגוי

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. **תבורכו מפי עליון!**

לרפואה שלימה:
מיכל בת שמחה, משה בן רוחה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה,

לעילוי נשמת: **זוהר עליזה עיישה בת אסתר, אליהו בן גוהר, רחמים בן חנום בשי, עמנואל בן אירן,** מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זולכיה, רותם בן סליה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר.

אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!

יחזקאל בן מהין ורעייתו כרְבָמִיט בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, ירון מנשה בן פיניה ורעייתו, ענבל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו.

נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה

הצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה

נא להתפלל לזוג הגון:
איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, אילה בת שולמית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, מרים אסתר בת רחל, שרה בת לאה, משה בן רשל, רבקה בת רחל

העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזוג הגון ליוסף בן שולה

שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה 21:00 - 22:30
טל: 036766049
שידוכי "חסדי חיי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה 9:00 - 10:00 **058-3297225**
ניתן לפרסם בתוכנת אוצר החכמה ועוד
c9595@okmail.co.il

מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורי: 0583207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 0527646963.

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

עלון מס' 909

פרשת נח - "ממון כשר"

במחלה קשה ונאלצה לעזוב את העבודה. הטיפולים הקשים עלו לנו הון עתק ודרדרו אותנו לחובות שאין לנו מושג איך לצאת מהם", הוא עצר את שטף דיבורו ופלט אנחה כבדה, "לאחרונה מצב רוחה הידרדר והיא החלה להיות עצבנית מאוד. עשינו חשבון וגילינו שהחובות שלנו עולים על חמישים אלף דולר. זה לא נותן לי מנוחה, אני פשוט לא יודע מה לעשות". "מה אתה אומר! לא ידעתי שום דבר מכל זה!", הגיב דני בתדהמה, "אני אשמח לעזור לך, אני יכול להשיג לך הלוואה על הסכום בתשלומים נוחים". "לא ולא" אמר עמית מיד והניד את ראשו נחרצות, "אני לא רוצה לבקש טובות מאף אחד! מעולם לא נעזרתי באיש ואין לי שום עניין להתחיל בזה עכשיו". דני ניסה לשכנע את ידידו, אבל מהר מאוד הבין שעם כל הרצון הטוב אין סיכוי שהוא יצליח לעזור לו בדרכים מקובלות. בהזדמנות הראשונה שבה עמית נעדר מהעבודה החליט דני לכנס את כל העובדים לאסיפה דחופה. הוא הסביר להם, במילים קצרות, מה עובר על ידים, ואמר שהם חייבים לסייע לעמית לצאת מהבוץ ששקע בו. "ומכיוון שהוא לא יהיה מוכן לקבל מאיתנו כסף", המשיך דני, "עלה בראשי רעיון כל אחד מאיתנו ייתן חמש מאות דולר, את הכסף נעביר למנכ"ל, מר סטורמן והוא יעביר את הכסף לעמית בתור מענק מיוחד שמגיע לו אחרי חמש שנות עבודה מסורות". "רעיון מצויין!" הגיבו כל הנוכחים. מר סטורמן הודיע שהוא בעצמו תורם עשרת אלפים דולר, ככה שכל מה שנשאר לגייס הם רק ארבעים אלף דולר. כמה מהעובדים שלפו את ארנקם ותרמו את חלקם בו במקום ואחרים העבירו לדני את הכסף בימים הבאים. בתום שבוע גויס כל הסכום, דני נטל מעטפה משרדית חומה וגדולה, הכניס לתוכה חבילת מזומנים מאתיים שטרות של מאתיים דולר, כתב על המעטפה: "בשביל הפרויקט המיוחד" והניח אותה על שולחנו של המנכ"ל. למחרת ניגש דני למר סטורמן ושאל אותו, "נו? עמית שמח על המענק המיוחד?". "על מה אתה מדבר?" שאל המנכ"ל. "לא ראיתי את המעטפה שהנחתי על השולחן שלך אתמול!" "שאל דני בתדהמה, "היו בה ארבעים אלף דולר!". "לא ראיתי שום מעטפה" אמר המנכ"ל "אז מישהו גנב אותה!" "הזדעק דני, "מה עושים!?" "אל תדאג, דני", אמר מר סטורמן, "במשרד שלי יש מצלמת אבטחה שפועלת עשרים וארבע שעות ביממה. תוך כמה דקות נדע מי הגנב". דני והמנהל עמדו והביטו בתמונות שעלו על המסך. תחילה נראה דני כשהוא נכנס אל החדר, מניח את המעטפה ויוצא מהמשרד. חלפו כמה דקות שקטות, ואז הם רואים את עמית נכנס, רואה את המעטפה, מביט מה יש בה ועיניו מתעגלות בתדהמה. הוא מביט ימינה ושמאלה, מכניס את המעטפה לכיסו ויוצא במהירות מהמשרד. מר סטורמן ודני עמדו פעורי פה מול הסרט המרשיע. הם לא הבחינו שבמהלך הקרנת הסרט נכנס עמית, בכבודו ובעצמו, אל החדר, ונעמד מאחוריהם. הם רק שמעו את חבטת גופו על הרצפה כשהתמוטט והתעלף. לאחר שדני ומר סטורמן עזרו לו להתעורר ולהתאושש הוא החל למרר בבכי, "מר סטורמן, אתה יודע שמעולם לא גנבתי ממך אפילו פרוטה אחת! אבל איך יודע מה עובר עלי, אשתי חולה ונכנסתי לחובות עצומים. הבוקר היא צעקה עליי והודיעה לי שבעינייה אני סתם לא יוצלח ושום לא אשיג את הכסף עוד היום אין לי בשביל מה לחזור הביתה הערב. כשראיתי את הכסף לא יכולתי לעמוד בפיתוי", עמית המייבב הוציא את המעטפה מכיסו והושיט

על הפסוק בפרשתנו "ותמלא הארץ חמס" (בראשית ו, יא) כתב רש"י: לא נחתם גזר דינם של דור המבול אלא על עוון הגזל, למרות שהיה בהם גם עבודה זרה וגם גילוי עריות שהן עבירות חמורות ביותר, שעליהן אמרו רבותינו יתרג ואל יעבור. והסיבה שהקדוש ברוך הוא החמיר עמהם, מסביר הרב דניאל פלבני שליט"א בספרו "אמרי דניאל", כיוון שהחמס שהיה ביניהם הוא הרס וחורבן החברה ובלעדיו אין מקום לקיום העולם והרי נאמר "עולם חסד יבנה", ואם אין חסד שהוא הנתינה אלא גזל, שהוא הלקיחה, על כן בא המבול.

כתב בספר החינוך (מצווה רכט), שהגזל הוא דבר שהשכל מחייבו ומרחיקו הרבה וראוי להרחיקו כי יודע הגזל החלש ממנו כי בא עליו תקיף ממנו והיא סיבה לחורבן הישוב. עוד כתבו המפרשים, שכל זמן שגזל ביד האדם צריך לאחר מותו לחזור בגלגול לעולם הזה כדי לשלם לנגזל או ליורשיו. מסופר על הצדיק רבי יעקב קנייבסקי זצ"ל, שפעם נשאר אצלו פרוטות מחוב של אחד האברכים. הלך לחפשו בכל מקום בבני ברק עד שמצאו ונתן לו ואמר: "רצית שבגלל כמה פרוטות אלו אחזור בגלגול?". מעשה נוסף סיפר הגאון רבי משה סולוביצ'יק מעשה שאירע בילדותו: תרנגולת הגיעה לחצר ביתם והטילה שם ביצה, והמעשה חזר על עצמו מספר פעמים. כשהלכו אחר התרנגולת לראות לאן היא הולכת, הייתה נעלמת להם. אמר אביו: "אולי יש כאן מישהו שהיה חייב לי כסף ושבק חיים לפני שהספיק לשלם את חובו ונתגלגל באופן זה כדי שיחזיר לי את חובי". חיפש בפנקסיו, ואכן מצא רשום כדבר הזה. למחרת, כאשר התרנגולת באה שוב, ניגש אליה ואמר: "אם אתה אכן פלוני שהיה חייב לי כך וכך, הריני מוחל לך". ומאז והלאה לא חזרה אליהם ("והאיש משה").

כך צריכה להיות עבודתו של האדם את ה' יתברך לא לחמוד או לגזול את מה שאינו שלו. מי שחוטא בעוון הגזל הורס את יסודות התורה ועוקר שורש האמונה. על כן יש להתרחק מחמדת ממון לא כשר וזאת על ידי אמונה, היינו שהאדם מאמין יותר ויותר בהשגחה פרטית ושהכל שלו יתברך ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו. צריך לזכור כי העולם מתנהל בצורה מדויקת ולכל אדם יש את ערוץ השפע המיוחד רק לו. אף אחד לא יכול לקבל את מה שאינו שלו וכל פעולה שאינה נכונה באה לידי ביטוי, בסופו של דבר, בדרכים שפוגעות באדם. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. לא פשוט להיות מזכירו האישי של איש עסקים עשיר כמו מר סטורמן, אבל עמית היה האישי הנכון במקום הנכון. היו בו, בעמית, את כל התכונות המתאימות הוא היה ישר, נאמן והקפיד לשמור את סודותיו של מעסיקו מכל משמר. ואכן, מר סטורמן בטח בעמית לחלוטין ונתן בו אמון ללא מצרים. כל עובדי המשרד והאנשים שבאו במגע עם עמית התפעלו גם הם מאישיותו הקורנת והמיוחדת, וברבות השנים הוא רכש את ידידותם והערכתם, כולם ידעו שאפשר לסמוך עליו בעיניים עצומות, גם כשמדובר בעסקים חשובים ובסכומים של מיליוני דולרים. במשך חמש שנים עמית ביצע את עבודתו היטב והסביר פנים לכל אדם, עד שיום אחד הבחין דני, איש המחשבים של החברה, שפניו של המזכיר האישי החביב עגומות ועיניו כבויotes. החיוך המוכר שהיה תמיד על פניו נעלם וענתת קדרות עטפה אותו. דני ניסה לדובב את עמית שהסתגר תחילה וסירב לספר מה מציק לו, אך לאחר שכנועים רבים הסכים לשתף את דני. "המצב האישי שלי גרוע מאוד", התוודה עמית, "לפני שנתיים אשתי חלתה

רבות. צדיק אמיתי נבחן אם כן בכך שהוא נוהר גם בכשרות ממונו. הבה נחקוק על לוח ליבנו את מאמרו של בעל "קב הישר": "וכל אדם שהוא עומד בצדקתו על ממונו – זה הוא צדיק גמור". המעשה הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. אב תשס"ט, משפחה נופשת בצפת. תוך כדי ניסיון חניה האב שורט קלות רכב אחר. הניחו פתק עם שם וטלפון על הרכב הנפגע, ליתר ביטחון שני פתקים, מאחורה ומקדימה. למחרת התקשר יהודי לא דתי "אני בעל הרכב שפגעת בו. בדורנו, שאדם יכתוב פתק לאחר שפגע ברכוש של השני, זה לא בנמצא. אני מוחל לך מכל הלב". הנהג הפוגע אברך ירא שמיים היה, המתין יום עד שסערת הרגשות של אותו יהודי תצטנו, והתקשר אליו שוב: "אולי בכל זאת אשלם את הפגיעה?" אך היהודי התעקש: "ולא, מחלתי לך בלב שלם!"

מבהיל העניין עד כמה יכול האדם מתוך בצע ממונו לשכוח את עצמו ואין פחד ה' לנגד עיניו. אנו רואים זאת גם בחיי היום יום שאנשים אוהבים את ממונם יותר מגופם ועובדים יומם ולילה בלי מנוחה ומרגוע, בלא לימוד תורה וללא תפילה כראוי והכל מתוך רדיפת הממון ומוזה מגיעים מדחי אל דחי, לשקר, רמאות וגזל. כדי לתקן הדבר יש להתרחק מחמדת הממון וזאת על ידי אמונה, שכלל שהאדם מאמין יותר ויותר בהשגחה פרטית ושהכל שלו יתברך ואין אדם נוגע במוכן לחברו. כל אדם ואדם נקצב מצבו הכלכלי משמים. יש לך האפשרות לעשות השתדלות כדי להרוויח יותר כספים ונכסים, אך השתדלות מוגבלת לאופנים המותרים ולא על ידי גזל וגניבה. דע לך! דברים שלעיתים נראים כרווח גדול בטווח הקרוב, יכולים להתברר כהפסד בטווח הרחוק. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. הם עמדו שניהם לפני מושל הכפר, נרגשים עד שורשי שפמם הקצוץ. השניים היו דבר והיפוכו: ולדימיר היה דק גזרה, גבוה, בעל מצח רחב, שבתוכו הסתתר מוח מבריק ומתוחכם, יוהן, לעומתו, היה עב כרס, גוף למדי, ואיברי הפנים שלו היו צפופים וקטנים. אם לא די בזאת הוא לא ניחן בשכל כלל וכלל. ואם נתבטא בגסות: יוהן היה טיפש גמור. "קראתי לשניכם", פתח המושל: "כיוון שנבחרתם לתפקיד חשוב ומכובד. היער שבקצה האחוזה שלי צמח יתר על המידה, וזרימת האוויר לארמוני נחסמה. מכל תושבי הכפר, עליתם בגורל וזכיתם להיות אלו שיקצצו את העצים הרבים, מלאכה ששכרה בצדה. על כל עץ שתכרתו תקבלו דינר זהב!". עיניהם של ולדימיר ויוהן נצצו, כביכול היו בעצמן דינרי זהב. שמחה עצומה מילאה אותם, ממגפיהם ועד לכובע האיכרים שעל ראשם. במוחם כבר התחילו לתכנן מה יעשו עם האוצר שייפול בחלקם. "הנה הגרזנים שלכם", קרא מושל הכפר והצביע על שני כלים חדשים ומבריקים, שנרכשו במיוחד למען המטרה הנעלה. "צאו לדרככם, וקראו לי לאחר שתסיימו את העבודה". נטלו שני הכפריים את הגרזנים, ויצאו לעבר היער הסמוך כמעט בריצה. "על כל עץ שאחתוך, אקבל דינר זהב" הרהר ולדימיר, ולפתע נכנסה בו חמדנות. הוא החליט להערים על יוהן ולצבור לעצמו הון על חשבונם. כשהגיעו ליער, אמר ולדימיר: "הבה ונעבוד בסמיכות, כך תהיה לנו העבודה נעימה יותר. נתחיל מהשורה הזאת", החווה לעבר העצים הראשונים. "אתה אחוז את הגרזן בשתי ידיים", הדריך את יוהן, "ומכה על הגזע בכל הכוח, בעזרת הצד העבה של הגרזן. וכדי שהמחכה אכן תהיה חזקה ומשמעותית עליך להניף אותו ממרחק רב". יוהן התמים עשה כי שציווה עליו ולדימיר. הוא תפס את הגרזן בשתי ידיו וניסה לחטוב את העץ החסון באמצעות צדו הקהה של הגרזן. הגזע נמעך קצת, כמה פירורים נשרו ממנו, וזהו. אף לא חריץ דקיק נחרת בו, אולם יוהן לא הרפה. הוא המשיך להכות בקצב את העץ האומלל. הניף את הגרזן ימינה והכה לשמאלו, הניף לימין והכה לשמאל. ומן הצד עמד ולדימיר וחכך ידיו בהנאה, כשחיוך שטני וערמומי על שפתותיו. ההכאות חסרות התכלית של יוהן אולי לא הועילו לעץ אותו ביקש לחטוב, אך לעץ שלו, של ולדימיר, הן הועילו ועוד איך. כי בכל פעם שהניף יוהן את הגרזן לימין, חטב הגרזן בעץ עליו עבד ולדימיר, והוא

אותה למר סטורמן, "הנה, קח את הכסף בחזרה, אני כל כך מצטער!" מר סטורמן הביט בעמית בפנים מלאות רחמים והחזיר לו את המעטפה, "אתה יכול לקחת את הכסף, בין כה וכה הוא היה אמור להגיע אליך בתור מענק מיוחד לאחר חמש שנות עבודה מסורות. אבל אתה מבין שאחרי מעשה שכזה לא תוכל להמשיך לעבוד כמזכירי האיש, נכון? בשעת הניסיון לא הצלחת לעמוד בפיתוי ואינני יכול לבטוח בך עוד ולהשאיר אותך במשרה כל כך רגישה".

כן, כל גזלה מהחבר, מחשבה של "סיפוח" דברים אליך, הם בעצם גזלה ממך! אתה פשוט גוזל את שלך... עליך להשכיל להבין שכל מה שתיקח מהאחר לא יוסיף למה שנכתב לך, כל רמאות במסחר, כל הונאת האחר לא תוסיף לך שקל אחד למה שנקצב לך, היא רק תגרע ממך... מה שבידך הוא הטוב בשבילך, ומה שביד חבריך לא מתאים לך.

רצון האדם להרוויח יותר ויותר מביא אותו לפעמים לחמוד ולגזול את חברו. אל יחשוב האדם שעל ידי שייקח מחברו ירוויח יותר, המציאות מוכיחה שמה שאתה חומד מחברך אף פעם לא יהיה שלך, בראות הבורא שגזלת את מה שלא שייך לך גם מה שהיה אמור להיות שלך לא יגיע אליך. אם נאמין שהכול קצוב לכל אדם, לא נחשוב ולא נחפוף לגזול את החבר, לא רק שלא נפסיד אלא גם רק נרוויח ובגדול... הסיפור המדהים הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. יהודי בעל מפעל למוצרי פלסטיק נחל הפסדים כספיים רבים. יום אחד הוא ישב עם עצמו וחשב: "איך אוכל להרים את המפעל שלי להיות שוב מצליח?". כעבור מספר רגעים צץ במוחו רעיון: "במקום להכניס בשרוול הכוסות מאה כוסות אכניס תשעים, מי כבר ישים לב... כך ארים את המפעל חזרה למצליח כשהיה". במשך שנה שלמה הוא הכניס בשרוול הכוסות רק תשעים כוסות, הרווחים גדלו ואט אט הוא כיסה חלק מהפסדיו. עם כל זאת עדיין מצבו הכלכלי היה קשה. ערב אחד הלך לשמוע שיעור מהרב המקומי, נושא השיעור היה... "עוון הגזל". דבריו הנוקבים של הרב חדרו היישר אל ליבו והוא החליט לחזור למוטב ולהפסיק לגזול את הציבור. אך זו הבעיה הקטנה... הבעיה הגדולה יותר היא כדי לחזור למוטב הוא צריך להחזיר את כל הגזלות שגזל, והרי הוא מכר אלפי שרוולי כוסות, איך יידע למי להחזיר? המחשבה הזו הטרידה את מנוחתו והוא החליט לגשת אל אותו רב מקומי שהעביר את השיעור ולבקש עצה. כששמע זאת הרב שמח על מעשיו ואמר: "יש לי עצה עבורך, מעכשיו במשך שנה תכניס בכל שרוול מאה ועשר כוסות לכל שרוול... יום אחד הגיעו שרוולי הכוסות הללו לאדם מבוגר, מתוך שעמום החל הוא לספור את הכוסות שבתוך השרוול. להפתעתו היו עשר כוסות יותר ממה שנכתב על האריזה. חשב הוא שזה קרה במקרה והחליט לבדוק שרוול נוסף, אך גם שם היו מאה ועשר כוסות. הוא בדק עוד שרוול וגם שם היו מאה ועשר כוסות. הדבר היה לפלא בעיניו והוא החליט לפרסם זאת. פנה עם סיפור המקרה למספר עיתונים שבדקו והחליטו לפרסם את המפעל בעל החסדים. מאז הפרסום החל המפעל לעבוד בקצב מסחרר ובעל המפעל עלה ושגשג והפך לעשיר גדול...

בספר קב הישר (פרק נ"ב) כתב: "כי עיקר היראה והצדקות היא בממונו, וכל אדם שמתנהג ביושר וממונו בכשרות, זהו צדיק גמור". מעשה באחד שבא לפני מרן "החזון איש" וסיפר לו שלקח חתן תלמיד חכם מופלג וירא שמיים. אמר לו "החזון איש": "תלמיד יתכן שלקחת, ששאלת עליו וביררת שהוא תלמיד חכם, אך מניין לך שהוא ירא שמיים וכי פעם התעסק כבר בענייני ממונו?".

ועוד הוסיף בספר 'קו הישר' כך: "הכלל הזה נקוט בידך: מי שאינו רוצה להנות בממונו של חברו, ומכל שכן שאין רוצה בממונו של גזל או ממונו של גניבה, ומשאו ומתנו הוא באמונה, הוא איש צדיק וישר בוודאי. כי עיקר היראה והצדקות הוא בממונו! וכל אדם שהוא עומד בצדקתו על ממונו – זה הוא צדיק גמור, ועליו נאמר (תהילים) פרק קכח פסוק ב) 'יגיע פפיק פי תאכל אֶשְׂרֵיךָ וְטוֹב לְךָ. אֶשְׂרֵיךָ פֶּעֻלָּת הַנֶּהָ, וְטוֹב לְךָ לְעוֹלָם הַבָּא'. הצדקות אינה נבחרת רק בתפילת שמונה עשרה ארוכה במיוחד, ולא רק בלימוד תורה ברצף במשך שעות

כלל לא שם לב... "ארויח את כל הכסף..." חשב ולדימיר. הוא עצמו גם הכה בגרזנו על העץ מצדו החד כמובן ובכך זירז את חטיבת העץ. הוא חטב מצד אחד, ויהוהן סייע בעדו מן העבר השני, בלי ידיעתו. כאשר הסתיימה מלאכת כריתת העץ האחד, הכריז ולדימיר: "הנה חטבת את העץ הראשון! כעת נסמן לנו בדף שאכן אני הוא זה שגדעתי אותו". הוא שלף פנקס מכיסו, וסימן שני טורים. "זה הטור שלי", הצביע על העמודה הימנית וסימן בה עיגול אחד. "הטור השמאלי יהיה שלך. ועכשיו, בוא נעבור לעץ אחר. אולי העץ הזה בעייתי וקשה במיוחד". ולדימיר הורה ליהוהן איזה עץ לחטוב כעת, ונעמד בסמוך לו. שוב הכה יהוהן בצדו הקהה של הגרזן ושוב לא השפיעו המכות על העץ ולא הותירו בו שום רושם, רק העץ הסמוך, אותו חטב ולדימיר, נבקע עוד ועוד, עד אשר קרס אף הוא. ולדימיר מיהר לסמן עיגול נוסף בטור הימני... כך עבדו השניים שעות ארוכות, והעמודה הימנית זו השייכת לוולדימיר התמלאה בעיגולים. "יודע מה?!" פנה לפתע ולדימיר ליהוהן בפרץ של טוב לב. "אעזור לך עם העצים, ונרשום את הנקודות בטור שלך". שמח יהוהן שמחה גדולה והודה ל"חברו הטוב" על המחווה המיוחדת. הם חטבו מספר עצים נוספים. כלומר: ולדימיר חטב עצים, ויהוהן רק כילה את כוחו לשווא בהטלת הגרזן על הגזעים העבותים. את העיגולים על כריתת העצים הללו, סימנו בעמודה השמאלית שבפנקס, לטובת יהוהן המסכן. בסופו של יום עבודה מפרך, היו השניים עייפים ואיבריהם ביקשו מנוחה. פלגי זיעה גלשו במורד מצחם וגבם, והם אף לא טרחו לנגבם. הביטו שניהם בפנקס המרוט וספרו את העיגולים. ולדימיר צבר לעצמו חמישים ושש נקודות, בעוד שיהוהן הצליח לצבור בעזרתו הנדיבה של שותפו רק אחת עשרה נקודות. מיהרו השניים וקראו למושל הכפר, שיבחן את מלאכתם וישלם להם את שכרם. הגיע המושל, ותיבת אוצרות בעגלתו. הוא התבונן בפנקס שהגישו לו השניים, ואז פתח את התיבה ודינרי הזהב זרחו לאור השמש השוקעת. "יהוהן! הנה לך חמישים ושש דינרים עבור עבודתך!" אמר המושל ושלשל לידי הכפרי השמנמן שקיק מלא דינרים. "ואתה ולדימיר, קח לך אחת עשרה דינרים כשכר עבודתך!". "אדוני! נפלה כאן טעות!" מיהר ולדימיר לטעון: "העמודה השמאלית היא שלי. החשבון הוא הפוך!". "לא ולא!" זעם המושל. "לא ייתכן! הבט על הגרזנים שבידכם. הגרזן של יהוהן חבוט מכל צדדיו, בעוד שמצבו של גרזנך טוב בהרבה. ודאי שהוא חטב עצים יותר ממך, ולכן קיבל את המגיע לו!". זכרו שמנוכלות ותרמית לא מרוויחים. וגם אם נראה בשעת מעשה שהרווחנו, מתישהו בעתיד הקרוב או הרחוק נגלה שהפסדנו הכול...

האם חשבנו פעם שממון שאינו כשר מזיק באופן ישיר לחינוך הבנים והבנות על טהרת הקודש? הרבי הקדוש, רבי מנחם מנדל מרימנוב, קישר בין העניינים מכוחה של סברה חזקה למדי. "הסיבה לכך שאנו רואים נערים שנתגדלו בילדותם על אדני התורה והיראה, בקדושה ובטהרה, ובנערותם הם פוקרים בבוראם ופורקים את עולו, נעוצה בהנהגת אבותיהם של אומללים אלו!" טען הרבי מרימנוב. "כיוון שהאבות הרוויחו את ממונם במשא ומתן שלא באמונה, וכיוון שאותם ילדים אכלו ונתפטמו בממון אסור זה, הורעל דמם ונטמאה נשמתם, ובקרבם הושרשו תאוות רעות ומידות מגונות!". האם אין בכך די כדי לעורר כל אחד ואחד מאיתנו לדקדק אחר כשרות ממוננו, נפה אחר נפה? האם מי מאיתנו חפץ שכל עמלו, בחינוך הבנים והבנות, ירד חלילה לטמיון בעד אי אלו פרוטות? לחידוד הדברים נתבונן בדברי הגמרא במסכת בבא מציעא דף פ"ה, שם מסופר כך: היו אלה ימים אפלים בהם היה חשש כבד כי חלילה תשתכח תורה מישראל, באין לומדי תורה צעירים. רבי חייא ראה את הנעשה, ולא יכול היה לעמוד מנגד. מה עשה? נטל זרעי פשתן וגידלם יפה עד שנעשו ראויים להפיק מהם חוטים. קצר את היבול, השרה את הפשתן במים, ייבש את הסיבים וסירקם היטב, שזר מהם חוטים אותם הפך לרשתות ציידים. כל זאת עשה רבי חייא לבדו, במו ידיו, בעשר אצבעותיו. עם הרשתות יצא ליערות וצד צבאים במאמץ רב. את הצבאים שחט, את

בשרם חילק לעניים, כי לא לבשר הוא נצרך כי אם לעור. את העורות השאיר בידו, עיבדם כהלכה וניקה אותם היטב. כל זאת עשה רבי חייא בכוחות עצמו, בלי לבקש עזרה מאיש, בלי לקצר הליכים, בלי לקנות מן המוכן. הכל עשה במו ידיו, עד שהיו בידיו עורות צבאים מעובדים לקלף, עליו כתב חמישה חומשי תורה ומתוכם לימד את ילדי ישראל תורה, כדי להבטיח את המשך מסירת התורה מדור לדור. כל מתבונן בגמרא הזו, עיניו רואות ותמהות: וכי למה הוצרך רבי חייא לכל כך הרבה מאמץ?! מדוע לא יקנה חמישה חומשי תורה כתובים, או למצער עורות מעובדים ויחסוך מעצמו את כל העמל והטרחה הקודמים ללימוד צעירי הצאן?! וכי לא עדיף לנצל את הזמן למטרה הסופית ללמד את הצעירים ולפעול בכל משאבי הכוח למען מטרה זו, במקום להשקיע מאמץ כה גדול בתנאים הקודמים לביצוע המטרה הזו?! על שאלה זו השיב הגאון מוילנא זצ"ל ברעיון עמוק ובוהק: רבי חייא ידע, כי כדי שהילדים יעלו ויצליחו בלימודם, כדי שאכן יתמידו בלימודם ודברי התורה שילמדו יופנמו לליבם, על הכלים מהם הם לומדים להיות נקיים וזכים, צחים מכל ממון שאינו כשר, מכל השפעה שלילית... לפיכך, ודווקא בשל המטרה הנשגבה ששם לנגד עיניו, העדיף רבי חייא להשקיע את כל מאמציו כבר ביסוד, בתחילת היווצרות הרשתות בהן יצוד צבאים שעורותיהם יהפכו לחומשים. לא כי היה לו זמן מיותר, אלא ההיפך כדי שמאמציו לא יהיו לשווא, כדי שמטרתו תושג באופן מובטח, הוא לא יכול לקחת סיכון של כסף לא כשר או חפצים שאינם זכים ונקיים בתכלית שיהיו בין כליו, כי רק כך יבטיח את מטרתו לדורות עולם, שהתורה לא תשכח חלילה מישראל! כל מי שרוצה להבטיח חינוך מיטבי עליו קודם כל לוודא שמניעיו ומפעליו של החינוך הזה, יהיו נקיים, זכים וטובים. מי שרוצה להבטיח את הצלחת צאצאיו, יתחיל בלהבטיח את מקורות פרנסתו והתנהלותו הכספית ואת העובדה כי ידיו נקיות מכל ממון שלא כשר. הרי בכסף שלנו אנו רוכשים את החינוך לילדינו, בו אנו רוכשים את צרכיהם, ספריהם, בו משלמים אנו שכר לימוד ועוד רק כשהכסף הזה יהיה נקי וזך, נבטיח את הצלחת מאמציו החינוך בעזרת ה'!

מהדברים העולים לעיל אנו למדים עד כמה חשוב להבטיח כי כספנו יהיה נקי וזך, כי ידיו נקיות מכל ממון אסור, שהשפעתו עלינו ועל ילדינו היא שלילית ומזיקה. יתכן שלפעמים נראה לעינינו שאנו זקוקים לכסף מידי לצורך קיום המשפחה או אפילו לצורך חינוך וקידום ילדינו, אך גם אז נוודא כי גם לטווח הארוך הכסף הזה יעמוד לטובתם, יסייע להם לצמוח ולהתפתח באופן המיטבי. ככל שהכסף שלנו יהיה נקי וכשר יותר כך נזכה לדורי דורות של נחת יהודית אמיתית במלוא חופניים!

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, כפי שכתב הרב אשר קובלסקי שליט"א, המוביל אותנו לתובנה, עד כמה נדרשת זהירות מופלגת מאיתנו לכלכל את צעדינו בתבונה, לשמור את כספנו נקי וזך מכל דנדנד של גזל או ממון שאינו כשר, כי בנפשנו הדבר...

היה זה לפני קרוב לעשרים שנה. במשודרה של ישיבת נדבורנה בבני ברק נערכה אסיפת חירום, לנוכח המצב הכלכלי הקשה אליו נקלעה הישיבה. החובות האמירו לסכומים דמיוניים ולכל הנוכחים היה ברור כי במצב הנוכחי אי אפשר להמשיך עוד. מנהלי הישיבה ראו שחודות, לא האמינו כיצד מפעל התורה הגדול אליו התמסרו כל כך שוקע תחת נטל החובות. לפתע, נראה היה כי הפציעה קרן אור בקצה המנהרה... היה זה בעיצומו של יום בהיר. על דלת המשרד נקש עורך דין בכיר, עגיבה הדורה לצווארו ותיק גיימס בונד חבוק בידי. מבע פניו היה זעוף והוא ביקש לשוחח עם אחד ממנהלי הישיבה, הרב החשוב רבי אורי וסנר שליט"א, שסיפר לנו את הסיפור לפרטיו. כשהתיישב, הוציא עורך הדין מתיקו ערימת מסמכים חתומה בחותמת שעווה נוטריונית כבידה והניח על השולחן בחבטה. ניכר היה כי הוא מנסה בכל דרך להניח את זעמו, כפי שאכן פתח ואמר: "אני מייצג את בני משפחתו של המנוח, מר יצחק א. מתל אביב, שנפטר לפני

טמונה בקולו, מרעידה את נפש היושבים בחדרו... נכנסו מנהלי הישיבה למעונו של הגאון רבי ניסים קרליץ זצוק"ל, אשר שמע את כל הפרטים ופסק כי מותר לקחת את הכסף. אבן כבידה נגולה מעל ליבם והם שבו אל הרבי בפנים צוהלות. "רבי ניסים פסק להתיר!" ששו לדונן ולבשר, "עתה נוכל לקחת את הכסף ולהציל את הישיבה!". מצחו של הרבי נחרש קמטים, לבו עדיין לא היה רגוע. "הרב פסק להתיר בקלות, או שהוסיף עוד משהו, עוד משפט, עוד אמירה?". מנהלי הישיבה נחרדו, אך דיווחו את האמת, כי רבי ניסים הפטיר אחר כך: "למרות שפסקתי להתיר, אפשר להבין את חששותיו של הרבי. הן הוא יהודי ירא שמים, אני מבין מדוע הוא חושש, זה מותר, אך לא מאה אחוז גלאט כשר...". כששמע הרבי את הדברים, פניו האירו בלבט אש. הוא קפץ ממקומו כנשך נחש ואמר: "אז אני לא רוצה את הכסף הזה. לא רוצה בו. הלא מטרת בניית וקיום הישיבה היא לגדל ולחנך לתורה ויראת שמים וכסף אינו כשר משמש את המטרה הזו, מונע את מימושה!". בהתרגשות אדירה קם הרבי ממקומו וקרא: "מוותר אני על הכסף הזה בחפץ לב. אינני רוצה בו, למרות שאני מודע למצבה הכספי הקשה של הישיבה, ושהירושה הזו היתה יכולה להציל אותנו ולשרת את הישיבה לאורך שנים. ציאו והודיעו לבני המשפחה שאתם מוותרים על הכסף, ובלבד שהישיבה תישאר חממה מוגנת המופעלת רק בכוחם של כספים כשרים ומהודרים, מאה אחוז גלאט כשר ללא פקפוק!". המעמד היה מרטיט, נורא הוד. מנהלי הישיבה שכבר חשבו שנושעו ממצבם הדחוק, הביטו ברבי בפנים פעורות, אך הבינו כי הוא נחוש בדעתו. הוא ידבר על ליבם והסביר למה חשוב לו כל כך להימנע מלקיחת הכסף הזה, למרות שהדבר מבטיח את המשך מצוקת הישיבה. עורך הדין ובני משפחת המנוח, בשומעם את הבשורה, הרגרו כי לבטח מדובר באסטרטגיה משפטית... הן לא יתכן בעולם שמאן דהוא יוותר על סכומי עתק, זה פשוט לא הגיוני, לא יתכן במציאות. אך המסמכים נכתבו ונחתמו כדת וכדין, הישיבה הוציאה תצהיר לבית המשפט לפיו היא מכירה בכך שהילדים הם בעלי הממון הרב, והם אכן זכו בו! אך הרבי, מנהלי הישיבה ותלמידיה, זכו בהרבה יותר במסור לחיים: לכל מטרה בעולם ובייחוד לגידול וחינוך לתורה ויראת שמים, חשוב כל כך להקפיד שכל הכסף יהיה כשר ומהודר, נקי מכל סרך פקפוק. רק כך ניתן להבטיח לצעירי הצאן גדילה וחינוך מיטביים שיתנו את אותותיהם לאורך ימים ושנים!...

כמה חודשים. ובכן, המנוח רשם בצוואתו את כל רכושו לטובת ישיבת נדבורנה, אך הדבר לחלוטין לא מקובל על ילדיו...". עורך הדין השתהה קמעא והוסיף: "תראה, הצוואה נערכה כדת וכדין, אך לא הגיוני שאדם שבקושי היה לו קשר לבית נדבורנה, יוריש בניין בן שלוש קומות ברחוב דיזינגוף בתל אביב דווקא לישיבה, שלא לדבר על חשבונות הבנק, קרנות הפנסיה ועוד ועוד... בקיצור, אנו לא מתכוונים לוותר בקלות, יהיה עליכם להיכנס עמנו למשא ומתן או לקרב משפטי מתיש, על מנת לקבל את חלקכם בירושה. גם ילדי המנוח זכאים לקבל מעזבונו הגדול ואני עומד להילחם למען זכותם זו!". למרות נימת האיום הסמוייה בדברי עורך הדין, בהנהלת הישיבה, למותר לציין, יצאו במצהלות שמחה. בניין רב רושם ורחב ידיים, 3 קומות, במרכז תל אביב, עם נוף מהמם ושטחי מסחר מוריקים מסביב... הם החלו לדמיין את דמי השכירות הגבוהים וניסו לברר על המיליונים שבחשבון הבנק, שיועברו אליהם טבין ותקילין... מה יכול להיות יותר טוב בעיצומו של משבר כלכלי חמור העובר על הישיבה? האם יש מים קרים ומרעננים יותר לנפש עייפה מעומס החובות? על אתר נכנסו מנהלי הישיבה אל מורי ורבי כ"ק האדמו"ר בעל ה"באר יעקב" מדבורנה זצ"ל, לבשרו את הבשורה הטובה. הם היו בטוחים כי הרבי יקבל את הבשורה בשמחה עצומה הן כמה מאמצים ומשאבים, דם ויזע, הוא משקיע למען הישיבה. הן חובות הישיבה הם חובותיו שלו, הוא נושא אותם על לוח לבו ופועל לצמצם בכל דרך אפשרית. והנה, הגיע הרגע הגדול בו יוכלו לבשר לו העננה הוסרה, סכום של מיליוני שקלים עומד ליפול לקופת הישיבה... הרבי שמע את הדברים בקשב, אך להפתעתם הרבה לא זינק ממקומו בשמחה וגם לא יצא במחול. תגובתו הפתיעה אותם, פערה את עיניהם בתדהמה: "אהה... אני לא יודע... מי אמר שזה בסדר, שהצוואה נכתבה כדין, שמותר לנו להשתמש בכסף הזה... אינני בטוח כלל שאני רוצה בכסף כזה להחזיק את הישיבה, באשר לא ברור לי שהדבר מותר מבחינה הלכתית...". ליבם של פרנסי הישיבה הלם בפראות. מה!?!?! הישיבה מקבלת מתנה של מיליוני שקלים בעיצומו של משבר כלכלי נורא, והרי מסרב לקבל את הכסף!?! למה!?! מדוע!?! הרבי הבחין בפנים התמהוות, נענה ואמר: "צאו ושאלו את הגאון רבי ניסים קרליץ זצוק"ל, שידיו רב לו בהלכות כגון דא. אם יתיר לנו לקבל את הכסף נתחיל לחשוב מה עושים. ואולי לא יתיר בכלל. אין לי חשק לכסף הזה, שאינני יודע כמה העברתו לידינו כשירה וראויה...". הפטיר הרבי, כשנימת תקווה סמוייה

אחים יקרים!

אם אנו הורים החפצים בהצלחת ילדינו, מנהלי מוסדות החפצים בהצלחת תלמידינו, עוסקים בצרכי ציבור החפצים להגדיל תורה ולהאדירה הבה נבטיח שכל מקורות המימון כשרים לעילא ולעילא, רק כך נבטיח את ההצלחה וההתפתחות לדורי דורות בסייעתא דשמיא!
הבה נאמץ את המסר הלבוקע מהדברים, על כל נדנדוד ואבק גזל, כל פרוטה וחובה על כל אלה נעמוד למשפט, נצטרך לתת דו"ח. הבה נכלכל את צעדינו בתבונה, נשמור את כספנו נקי וזך מכל נדנדוד של גזל או ממון שאינו כדין, למען נוכל לרחוץ בניקיון כפינו ולהבטיח את שלות חיינו בזה ובבא!

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

העלון מוקדש

לרפואת שפרה בת ציפורה ולרפואת הילד יעקב בן רבקה חיה

לרפו"ש בתוך שאר חולי ישראל

פרשת נח

הגומל חסד זוכה לישועות

הזמן ניצל ממות לחיים באר הפרשה תולדות מחסד לא מפסידים המעובד מתוך יווי העמודים, **סופר ע"י הרה"ג רבי גואל אלקריף**, ויש בו כדי ללמדנו כי מעשיית חסד לא מפסידים לעולם אף שבפועל אינו מקיים מצווה כיוון שכונתו לטובה סיפר לי מגיד שיעור נכבד שליט"א: באחד הימים ביקרתי במחלקת קרדיולוגיה בבית הרפואה 'רמב"ם' בחיפה. תוך כדי הביקור במחלקה שמתי לב לתכונה מעניינת שבייב אחד החדרים במחלקה. עמדו שם כמה שוטרים, והחתימו את אחד המטופלים, תוך כדי שהם מתנצלים בפניו על אי הענימות, כשמנגד – הלה הודה להם בהתרגשות, וכולו היה מלא הודיה לה' יתברך שמו ויתעלה... המחזה הזה עורר את סקרנותי, ולאחר תום המהומה הקטנה סביבו ניגשתי אליו. כשראה את מבטי הסקרן, סיפר לי דברים כהווייתן: היה זה אתמול בשעות הערב, נסעתי על ציר תנועה ראשי בחיפה, הבחנתי מרחוק ביד מתנופפת, ואדם שנראה כנתון במצוקה ביקש כי אעצור לו. האטתי את רכבי ועצרתי, הלה הסביר כי הוא ממחר מאוד ועליו להגיע למקום אחר בדחיפות, וביקש לעלות לרכב ולהצטרף לנסיעה אם אפשר. כבנו של אברהם אבינו אני שמח תמיד לעשות חסד עם רכבי, ובפרט ששמעתי בדרשה, שבזמננו, את עיקר הכנסת אורחים אפשר לקיים על ידי נתינת טרמפ, וזו סגולה להינצל מתאונות דרכים. הסכמתי בשמחה, למרות שהלה לא היה נראה כאחד ששומר על קלל כחמורה, ואולי אף פחות מזה. נסעתי כברת דרך, ולפתע, קול יללות סירנות ונורות כחולות מהבהבות עטפו את הרכב מכל עבר. ארבע ניידות משטרה נצמדו לרכבי, סגרו עליו וחסמו את המשך דרכי. מהניידות קפצו שוטרים חמורי סבר ושולפי נשק, והורו לי לעצור מיד ולצאת מהרכב בידיים מונפות אל על. עשיתי כמצוותם, ועל אתר הסתערו עלי כמה שוטרים, אזקו אותי באזיקים והובילו אותי לתא המעצר.

כשנכנסתי לחדר המעצר, נודע לי כי האיש שהעליתי לרכב דקות ספורות קודם לכן הוא שודד מסוכן, שאיים בנשק על עוברי אורח ולבסוף נמלט רגלית, והוא עצר אותי כדי לברוח מהמשטרה. השוטרים היו בטוחים שאנחנו מתאמים, ואני המבריע שלו, ואני חבר באותה כנופיה. לא הועילו כל תחנוני שאני חף מפשע. השוטרים אמרו לנו שיש להם מכתשים כל קשר לפשע. שהייתי בחדר המעצר לראשונה בחיי. מחשבות לא נעימות חלפו במוחי, כיצד מעשה חסד אצילי הוביל אותי ללילה כה עצוב. הייתי בטוח שלמחרת האמת תצא לאור ואשתחרר, ובכל זאת, המחשבה שאיאלץ להישאר לילה במקום כזה, הלחיצה אותי מאוד. כבר ידעתי שלא אצליח להירדם בחדר זה, והיפשיתי לעצמי תעסוקה. גיליתי כי בחדר יש חוברת הדרכה להגשת יעזרה ראשונה, ומכיוון שלא היה לי משהו טוב ומועיל יותר לעשות, החלטתי לעבור על החוברת שלפניי. בין הנושאים הנידונים בחוברת הוקדשה יריעה נרחבת לנושא התקפי לב, דרכים למניעה, דרכי טיפול, עזרה ראשונה, ולצד זאת – רשימת תסמינים המעידים כי התקף לב מתקרב.

כשקראתי את התסמינים האלו, עלתה במוחי מחשבה נועזת: אם ממילא עלי לבלות את הלילה מחוץ לביתי, אין ספק, שביית הרפואה עדיף על בית המעצר... שיננתי את רשימת התסמינים, וכשהייתי בטוח שאני זוכר אותם היטב, התחלתי בחצה: התפתלתי מיכאביס' תוך כדי שאני מחזיק חזק בחזה, ועשיתי את התסמינים שקראתי בחוברת... עד מהרה התחילה מהומה, ובבת אחת החלה פעולת הצלה, כאשר השומרים מזעיקים אמבולנס דחוף. חשבתי לעצמי – תוכניתי הצליחה, לפחות 'אבלה' את הלילה על מיטה נוחה בבית הרפואה כשלצידו צוות רפואי רחום, ולא על דרגש בבית המעצר, כשסביבי פושעים מסוכנים... העלו אותי לאמבולנס, מלווה בארבעה שוטרים חסונים ששמרו עלי כל העת. הובהלתי מיד למחלקה הקרדיולוגית, שם החלו מיד בסדרת בדיקות מקיפה. ואז, הרופאים גילו... אכן כן, אחד העורקים הראשיים היה סתום ב-77 אחוז! אמנם לא הרגשתי כלום, הכל היה הצגה, אבל הרופאים אמרו שהמצב היה ממש רגע לפני, והגעתי ברגע הנכון. רופא מומחה הוזעק בשעות לפנות בוקר, וביצע צנתור לבגי מורכב באופן דחוף ביותר, והציל בכך את חיי. התוכנית החמקנית מלילה בבית המעצר, הצילה את חיי! השוטרים שראיתי כאן לפני כמה דקות, באו לכאן לספר לי שהאמת התבררה להם, שאני חף מפשע, ובסך הכל הייתי נהג תמים וטוב לב שרצה לעשות חסד עם יהודי שביקש 'טרמפ', ומצא את עצמו מתגלגל לחדר המעצר על לא עוול בכפיו.

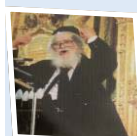
בתחילת הלילה הרהרתי כיצד יתכן שעשיתי טובה, ובגללה התגלגלה עלי רעה שכזו – להיעצר על לא עוול בכפי. ומה מסתבר? – שההיפך הגמור הוא הנכון: הטובה שעשיתי היא שהצילה את חיי! הכניסה לבית המעצר היא שהובילה לצנתור בזמן הנכון! המעצר שנגרם ממעשה החסד, חסד ממוני התקף לב נוראי שמי יודע מה היו תוצאותיו! [דרשו] חסד לא היה פה אלא כוונה לחסד שהרי עזר לשווד לברוח ואף סייע לאדם רשע אלא שכונתו היתה להם שמים עשות חסד ולא ידע שהוא עוזר לשווד וגם על זה שילמו לו משמים לומר שמחשבה טובה הקב"ה מחשיב אותה אף שאין כאן חסד כיוון שהתכוון לחסד הקב"ה עשה עמו חסד

כתוב בילקוט שמעוני תהלים רמז תשכח מזמור לו המדרש כותב שלא לקנא ברשעים שהם בעולם החולף שלהם אלא קנא בצדיקים וכותב המדרש אלמלא שקנא אברהם [אבינו] לא היה אברהם קונה שמים וארץ, אימתי קנא, כשאמר למלכי צדקה [שהוא שם בנו של נח] כיצד יצאתם מן התבה אמר לו בצדק שעשיתו שם. אמר לו ומה צדקה עשיתם בתבה, וכי עניינם היו שם, והלא לא היו שם אלא נח ובניו, ועם מי הייתם עושים צדקה אמר לו עם הבהמה וחיה ועוף, לא היינו ישנים אלא נותנים היינו לפני זה ולפני זה. אותה שעה אמר אברהם ומה אלו אלולי שעשו צדקה עם בהמה וחיה ועוף לא היו יוצאים, וכיון שעשו צדקה יצאו, אני אם אעשה בבני אדם שהם בצלמו של הקדוש ברוך הוא על אחת כמה וכמה. אותה שעה ויסע אשל בבאר שבע, "אכילה" שתייה "לויח":

כותב מסילת ישרים-פרק יט' - בביאור חלקי החסידות... והנה גמילות חסדים הוא עיקר גדול לחסיד, כי חסידות עצמו נגזר מחסד ואמרו זכרונם לברכה (אבות א, ב) על שלושה דברים העולם עומד ואחד מהם גמילות חסדים. וכן מנוחו זכרונם (פאה א, א) לברכה עם הדברים שאוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא, ואמרו עוד (סוטה יד, א) דרש רבי שמלאי תורה תחלתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים. [מדמתחיל ומסיים בזה זה מראה על חשיבות המצווה] ואמרו עוד (יבמות עט, א) דרש רבא כל מי שיש בו ג' מדות הללו, בידוע שהוא מזרעו של אברהם אבינו, רחמן, וביישן, וגומל חסדים.

וכותב שערי תשובה-השער השלישי אות נד. {וחייב} אדם לחשוב מחשבות להעלות עצות הגונות ומתוקנות לחבירו. וזה אחד מעיקרי דרכי גמילות חסדים. שנאמר (משלי כז) שמן קטרת ישמח לב ומתק רעהו מעצת נפש: כלומר גמילות חסדים זה לא לעזור פיזית או ממון אלא חייב לעזור אם יודע לחבירו עצה טובה או הדרכה נכונה או כל אופן שמטיב לחבירו גם אם זה לא בממון או בגופו, גמילות חסדים הכניסו לגן עדן

מתי הסבא עושה חסד?! שאל הנכד של הרב אלישיב, "הלא רוב שעות היממה הוא שקוע בתלמודו!" דע לך, שכאשר באים לבקש ממני עצה והדרכה במלי דעלמא, על אף שהדבר גזול מזמני היקר, אני הדבר מעיק עלי כל כך. אבל כששואלים אותי בדבר תורה והלכה, ועלי להתנתק מהסוגיא בה אני אוהז ולהיכנס לסוגיות אחרות ולחשב את כל השיטות, אזי זו היא תורת חסד פשוטה כמשמעה!" [דרשו] נשאל החזון איש מדוע מקדיש כל כך הרבה מעותותיו היקרות למען הציבור והשיב אלמלא היה לי ממון הרי הייתי עושה בו חסדים עם הבריות עכשיו שאין לי אני מקיים מצוות גמ"ח בדרך זו וכן מרן הרב חיים קנייבסקי קיבל קהל אף שרצה מאד ללמוד בשעות אלו משום חסד סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: **שמעו נא למעשה נורא** אברך יקר רוח ובעל ילב זהב' ושמו ר' מענדל שליט"א ראה איש יהודי המסתובב ב'שיטבלעך' בבית שמש כשהוא מבקש צדקה להכנסת כלה עקב החובות שעלו על צווארו בנישואי ילדיו, והבחין כי הלה צולע ברגליו. שאלו לשלמו ועל רגליו, השיב כי יש לו 'ישושנה' ברגל ל" נדהם האברך ואמר לו: "אם כן מה לך לכתת רגליך במצב כזה, הרי מקומך כעת הוא במיטה!" נענה לו האיש: "הנני זקוק בדחיפות לכסף והנושים לוחצים... ומהשיבה לא מיטתי לא תתמלא ידי במעונה..." וכמרו החמישי שר' מענדל ואמר לו: "שוב לביתך ואני יסתובב במקומך ואאסוף עבורך" – על אף שמעולם לא הורגל בכגון דא... מיד לקח לעצמו 'שותף' שיבוא עמו לעשות ה'סיבוב'. והנה ר' מענדל זה הינו עובד במטבח' המבשל חומוס ושעועית למזמינים אצלו 'שמחות' אשר הם עורכים. באותו מעמד התקשר ר' מענדל אל היבוס' וסיפר לו דברים כהווייתם והודיעו שאינו מגיע היום לעבודתו, הלה לא הסכים וטענתו בדיו: "התחייבתי לבעל שמחה להמציא לו היום כמות גדולה של שעועית, אבל זאת אתן לך, הכנס למטבח, העמד את התבשיל על האש והרי אתה משוחרר..." "הלך והכין את השעועית ביסיר לחץ' ש'כלי קיבולו' 60 ליטר והעמידו על האש, ויצא למלאכת הקודש. אחרי שעתיים חזר ל'מטבח' והנה 'פוגרום' לנגד עיניו, כל הכתלים ותקרת החדר מכוסים בשיירי שעועית, גם מצא שנתהווה 'חורי' בכותל מול מקום הסיר, ונתברר כי 'כיסוי' הסיר כבר היה ישן ומשופשף בצדדיו, ובאמצע בישולו, כאשר המים והתבשיל היו בשיא הרתיחה התפוצץ הסיר, וגם הסיר עצמו נעקר ממקומו ופיץ לארבע כנפות החדר, וללא כל ספק אילו היה ר' מענדל שוהה שם באותה שעה – כבר לא היה עמנו בין החיים (כי קרוב לוודאי שלא היה שם ליבו רגע לפני כן מה שעומד לקרות), ורק בזכות שלא היה שם אלא עשה חסד בגופו באותו

הרב עובדיה בירך שפיו יהגה תורה וכך היה

בתורה מספר המנהל הדגול, של תלמוד תורה יתורה ברמה הרב שלמה ברסקה בשם המחנך הדגול רבי שמעון פרץ הי"ד מחנך כיתה ד': ליבי הולם בקרבי, שאני נזכר. בשנת ה'תשס"ט (1999). כשנולד אחד מבני, כיבדנו את מרן רשכבה"ג הגאון הרב עובדיה יוסף זצוק"ל להיות סנדק. מרן אחז בידיו הקטנות של התינוק ובקול מתחנן אמר: "יהידיים הללו עוד יכתבו חידושי תורה בעז"ה!". כך חזר ואמר מספר פעמים בברכה, שנשמעה יותר כתפילה ותחינה. כבר בהיותו תינוק ראינו כי עיניו חכמות, והוא מניע ידיו בשמחה. כשהבן היה בגיל חצי שנה, עטפה אשתי את התינוק בשמיכה והחלה לרדת במדרגות מהקומה הרביעית בה התגוררנו. כשהתינוק לקמה השלישית, כשהתינוק מנענע את ידיו במעקה את פיו חיוך לאמא, הושיט לפתע את ידו אל המעקה ואחזו ואז שוד ושבר, הוא החליק מהשמיכה ונפל מפיר המדרגות ל"ע את כל שלוש הקומות. מלמעלה עד למטה: זוגתי רצה במהירות ובבהלה לקומת הפרקע תוך שהיא צוקת, המחזה היה נורא, ואי אפשר לתאר. בבת. כמובן שמיד הזעקנו את כוחות ההצלה. לאחר דקות ספורות נשמע קול סירנות מחרישות אוזניים. זוגתי, ניחנה באמונת חכמים שספגה בבית אביה (הרב הגאון הצדיק רבי אליהו שריקי זצ"ל, ששימש גאב"ד בעיר אילגי שבמרוקו ולאחר שעלה לארץ מונה לשמש כרבה של מושב כסלון. תפקיד אותו מילא משך כחמישים שנה!). באותו הרגע היא נזכרה בקמע שבביתנו. הקמע נכתב על ידי המבולל הצדיק הרב יצחק כדורי הידוע ביכולותיו הסגוליות ומסוגל לתפואה. היא רצה במהירות במעלה המדרגות לקומה הרביעית בה התגוררנו, על מנת להביא את הקמע כדי לשים אותו על הבן, בטרם יילקח לבית הרפואה. על אף שעשתה זאת במהירות מרבית, כשהחלה לקומת הפרקע גילתה, כי האמבולנס כבר הביחל את התינוק לבית הרפואה... היא נרעשה מהעובדה, שלקחו את בנה בלעדיה, אך אחיה השכנות הרגיעה אותה כי משה הגיס הצטרף לנסיעה באמבולנס עם הבן. רעייתי התהה, כיצד הגיע הגיס משה למקום: בירור קצר העלה, כי אימי גשרה אז בשכונת 'בית שראל', פנתה לפתע לבנה, אחי משה שהגיע לבקרה באומרה: "רוץ לבית עם רבי שמעון, ליבי מנבא לי, שמשוהו נורא קרה שם". ואכן כאמור אחי עלה עם התינוק הפצוע לאמבולנס, וטוב שכן. במהלך הנסיעה בוצעו מספר ניסיונות החיאה על ידי הפרמדיק. בתחילה נשמע הפרמדיק רגוע, אולם לאחר דקות מספר נשמע קולו מרוסק: "אני מאד מצטער, לצערי הרב איבדנו אותו". רק לתאר, מה היה קורה רעייתי, לו היתה שומעת מילים אלו יוצאות מפי הפרמדיק! אולם בסדסי שמיים בהגיע לבית הרפואה הדסה עין כרם, למחלקת טראומה ביטול נמרץ, הראה התינוק סימני חיות, אך מצבו היה קריטי, וקיים היה חשש ניכר לחייו. מנהל המחלקה הרב, כי אין בידי הרפואה להושיע במצב קריטי שכזה, והפסיד: "לכך לרב המקובל ארץ יצק כדורי, אולי יתרחש נס". הפרופסור עוד הוסיף ואמר, שברך הטבע ולפי הניסיון הרפואי, התינוק אולי יחיה עוד יום או יומיים ולאחר מכן יתבקש לבית עולמו, שכן מערכות גופו קרסו. מקורבי המשפחה, שיכרו את תחינתו וברכת מרן הצדיק הרב עובדיה ביום הברית, אצו רצו למרן, שישב סנדק באותו היום בבית של אחד ממקורביו. הללו סיפרו באוזני מרן על המקרה הנורא, תוך שהם מזכירים לצדיק את הברכה, שביך את התינוק, בשעה שישב סנדק בעריתו. הרב עובדיה בליבו הרחום הזדעזע עד עמקי שמתו, עמד והרהר, וברכו מעומקא דליבא לרפואה שלימה והוסיף את שברכו בברית והוסיף בתחינה: "ופיו יהגה תורה!". ואכן, ברכת הרב עשתה פרי בשמיים וכנגד כל הסיכויים, לאחר שישה ימים בלבד! שוחרר התינוק מבית הרפואה בריא אולם ברמ"ח איבריו ו"סשה גידיו כאשר כל מערכות גופו חזרו לתפקד. כל זאת ושלט מול עינייהם המשתאות ולתדהמתם הרבה של הרופאים, שהודו בפה מלא כי מדובר בנס רפואי, שאין הם יכולים להסביר לפי תורת הרפואה. חלפו שנים, הבחור שעליו הסיפור הינו ר' יוסף חיים שבחודש אלול ה'תשע"ז (2017) בהיותו בגיל 17 שנים בלבד עשה ב"ה סיום ש"ס בבלי וזכה לאותה ברכה של הצדיק - 'ופיו יהגה תורה'!

פוקד עקרונות

מעשה ששמעתי מפי קודשו של מרן מלכא רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל. אשה קרובת משפחה לא היו לה ילדים למעלה מעשר שנים. והיתה מטופלת אצל פרופסור מומחה בשל שם עולמי, אך לא הועילו כל הטיפולים. פעם אמר לה הפרופסור: זהו גברתי, עשינו כל מה שביכולתנו מבחינה רפואית וכבר אין סיכוי. וכדי להמשיך לה את פסיקתו, אמר: אם יצמחו לי שערות בכף היד יהיו לך ילדים! המילים הללו שברו את רוחה ונעשתה כשבר כלי. הרי אמרו חז"ל: מי שאין לו בנים חשוב כמת. בצר לה שראתה כי אפסה לה תקוה פנתה אל רבינו בוכיה ודיקשת רוח ובי. שרה לה את הדיעה המרה שאמר לה הפרופסור. ניחם אותה הרב ודיבר על לבה ואמר לה: כל הפרופסורים... לפני הקב"ה. תאמיני בה! שלא אותה הרב: את מאמינה בודאית: ענתה האשה: אני מאמינה! ואז הרב הרעיף עליה מברכותיו. אחרי שנה נולד לה בן זכר במזל טוב והשמחה שרתה במעונה. לשנה האחרת נולד לה עוד בן, וכך משנה לשנה עד עקרה ילדה עשרה בנים הי"ו. והפרופסור הזה כבר נפטר לבית עולמו. וזהו שכתוב: "ורפוא ירפא" ודרשו חז"ל: מכאן שניתן רשות לרופא לרפאות אך ודאי לא לייאש חלילה.

הוא עתיד לצאת גדול בישראל

התרגיז באחד הערבים התחוללה בירושלים הפגזה קשה מאויביו הערבים ימח בן 13, וגבין המצב הקשה שררה בכל שכונות ירושלים עלתה מוחלטת. הנער הצעיר שם, עלה כבר בשעות היום לבית המדרש "בית יעקב" ממעלה הבית הכנסת המרכזי בשכונת בית ישראל, שם איוה למושב לו לעסוק בתורה, ובידו האחת מחזיק נר להאיר לו את החשכה. מספר בחורים צעירים שעברו ברחוב, ראו את אור הנר הדולק בבית המדרש למעלה, וחששם עלה שמה ניצלו גנבים את החשיכה ונכנסו למקום. וימהרו להזעיק את רב השכונה הגאון רבי שמשון אהרון פולנסקי זצ"ל הנודע והגאון מטפליק. הרב עלה חיש לבית המדרש לראות את אשך מתרחש שם, ובנה לעיניו גלול מראות אלוקים, הוא ראה את הנער רכוש על ספריו, וכדי שלא יבהל, נעו בו ברוך בתפואה ואמר לו, שעת סכנה היא עתה מחשש הפגזות מהאויבים ולא עת ללמוד. ולקחו הרב יד ביד לבית הוריו. הוא עתה זמן שהנער נעלם, חיפשוהו אביו ואחיו והתרוצצו בכל רחובות השכונה למוצאו מחשש לשלומו. וכאשר נראה הרב פולנסקי עם הנער, כעס עליו אביו וביקשו להוכיחו על פניו בעת כזו. אך מיד עצרו הרב פולנסקי ואמר לו, אינני נותן לך אותו אלא אם תבטיח לי שלא תכה אותו, לא תיגע בו יד, ולא תכעס עליו, כי הוא עתיד לצאת גדול בישראל. וכך במסירות נפש עילאית כזאת, זכינו ברוך ה' למרן מלכא מאור ישראל הראשון לציון רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל. (ימ"ל ביופיו" עמוד 29)

ליצד הרב עובדיה יוסף מסר נפשו ללימוד התורה!

ספר הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, פי ה'היה הוא מרן הרב עובדיה

שזצוק"ל הולכים כל ערב מיישיבת פורת יוסף בעיר העתיקה עד ההההה ליישיבת "חברון" בשכונת גאולה, והיו חוזרים על דפי גמרא בעל פה! ואמר, כי היא עזמו ה'ה זוכר את השקלא וטריא שבגמרא ובתוספות והרא"ש, ואילו מרן ה'ה זוכר את שמות התנאים והאמוראים ובעלי בידיו הקטנות. באופן מדיק!! וכך היו חוזרים על כל דפי הגמרא עם התוספות מלה מלה! והיו דנים בדקדוקי המהרש"א, ומרבים לענו במאירי, ובמהר"ם ש"יף ובמהר"ץ חיות, וכן בדברי הפני יהושע.

וארע פגע בימי בחורותו, שאחר צעיר להגיע לביתו, עד שפעלו את הבית, וכאשר נעשה חשש מלקעים משנתם, יושב על המדרגה שלפני הבית, ולמד כל הל'לה לאור הכרם, וכאשר אביו זצ"ל קם לתפלה בצה, ונראה יושב וזכנו על הספר, שאלו לפשר הדבר, והשיב, כי מאחר והדלת היתה סגורה, מה ה'ה לו לעשות, האם יבדו ויזנו לריק? ולכן נצל את אור ה'ה ולמד לאורו... וספר אחיו רבי נעים, כי פעם בימות הגשמים, ששקם אחיו (הרב) עובדיה בשעת בקר מקדמת למרן לתלמודו, לא ידע היכן מנעליו, וחשש מלקעיר את אחיו בעי הבית, מה עשה! לבש כמה זוגות גרבים זה על זה, ויצא חיש לבית המדבש...

רוח ה' דיבר בו

מנהל תלמוד תורה באחת הערים בצפון, הזמין שיפוצניק שישפץ לו את התלמוד תורה לקראת זמן הלימודים החדש, חודש אלול. השיפוצניק איש צפוני, אינטלגנט מאוד, ולצערנו הוא עדיין אינו שומר תורה ומצוות. באחד הימים, תוך כדי השיפוצים נאנח המנהל. ולשאלת השיפוצניק, מדוע אתה נאנח? ענה המנהל כי חסרים לו עדיין כמה חדרי לימוד לשנה הבאה, והדבר מעיק לו מאוד, ואין הוא יודע מה לעשות. לשמע לדברים, אמר לו השיפוצניק, למה לא תפנה לרב עובדיה יוסף, הוא בטח יפתור לך את הבעיה. המנהל לא התייחס כל כך לדברים, אך בהישנות הדבר כמה פעמים, שהוא נאנח, והשיפוצניק חוזר לו על אותה תשובה, פנה אליו המנהל בשאלה, תאמר לי מה לך ולרב עובדיה יוסף, מהיכן בכלל אתה מכיר אותו? אמר לו השיפוצניק, תשמע היטב: אני בעבר הייתי שומר ראש של הרב. ופעם בחודש אלול הייתי בטיסה במסוק מעכו לצפת יחד עם הרב, והמשמש בקודש רבי צבי, ורבי אליהו ישי. והנה באמצע הטיסה, הרב קיבל התקף לב. המסוק נחת, ואני עשיתי לרב החיאה, וכעבור כמה דקות הרב חזר לקדמותו. הרב שאל מי יציל את חיי? אמרו לו, השומר ראש. הרב קרא לי ואמר, מהיום אתה כמו אחד הבנים שלי, כל דבר שאתה צריך תפנה אליו. ובאמת שפעמים אני עולה לרב לקבל עצה וברכה. אבל הסיפור לא הסתיים, תקשיב היטב:

אשתי ילדה בן ראשון, ולא ספרתי לרב כלום. לאחר תקופה קצרה, הפרצוף שלו התעוות, הלכתי לרופאים גדולים ולפוסט, ולא עלה בידם לעשות מאומה. לא ידעתי מה לעשות. יום אחד אמרו לי החברים, יש לך קשר עם הרב עובדיה, לך אליו ובקש ממנו ברכה. וכך עשיתי עליתי לביתו של הרב, וספרתי לו הכל, ובקשתי ברכה. הרב הקשיב, וכך אמר לי: "אפילו שאתה לא אוהב את השם 'יצחק', תקרא לבנך יצחק, יצחק זה מלשון צחוק, וכשבערת ה' הוא יתחיל לצחוק, פרצופו יסתדר".

ואני עומד ומשתחה, מי אמר לרב שאני לא אוהב את השם 'יצחק'. כי באמת כך היה, כשבני נולד, אשתי רצתה שנקרא לו 'יצחק', כשמו של חמי שנפטר. אך אני טענתי: "אינני רוצה לראות תמיד את המצבה של חמי מול העיניים". והרב ראה זאת, ואמר לי שאקרא לו 'יצחק' למרות שאני לא אוהב את השם הזה, ובעזרת ה' תבוא הישועה. ברור שעשיתי כפי מה ששרב אמר, ובני הבריא ברוך ה'. עכשיו אתה מבין למה אני אומר לך, לך לרב ותראה את הישועה! (אור יצחק כי תצא התשס"ט)

מדוע הרב בן ציון אבא שאול נעלם...?

פעם הזמנתי הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל לסידור קידושין בעיר תל אביב, ונוכח עם גם ידיו ורעו מנעוריו הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל. לאחר החופה ביקש רבי עובדיה לצרף את רבי בן ציון לנסיעה עימו ברכבו לירושלים. וביקש מהנהג שיקרא לו לבוא עימם. אך ככל שחיפשוהו לא מצאוהו, עד שאמר לנהג לנסוע. לאחר שהגיעו לירושלים פגש רבי עובדיה את רבי בן ציון ושאלו: "להיכן נעלם כבודו חיפשנו אותו ולא מצאנוהו". והשיב לו כי נעלם בכוונה תחילה, וכשנשאל לפשר הדבר השיב: "שיערתני בדעתי שאם הייתי נוסע עם הרב הרי היה מבקש מהנהג לנסוע קודם דרך ביתי ברחוב סורוצקין להורדני שם, וביתיים הייתי גורם עיכוב של עשר דקות שהינם ביטול תורה אצל הרב ופגיעה בכבוד התורה". (עפ"י "בית הלל")

לא תגורו מפני איש!"

אחת הבעיות החמורות מבחינה הלכתית שנגלתה מול עיניו עם הגיעו הייתה מערכת הכשרות, כשמרן זצ"ל אינו נרתע מלעמוד בפרץ נוכח החששות החמורים הכרוכים בכך. עיקר המאבקים היו מול השוחט, שהיה גברא אלימא ונהג קלות ראש במלאכת השחיטה. בני הקהילה סיפרו כי איפשר לגויים לשוחט במקומו וכי היה נוסע בשבתות ובמועדי ישראל, ר"ל, אולם בהיותו מהלך אימים על בני הקהילה כולם חדרו לגורלם ונתרעו מלהעיד מולו. עד שקם אחד מעובדי בית השחיטה והעיד על כך שהעניק לגוי היתר שחיטה, והוא, השוחט, חתם על כך "כשר". הואיל והיה עד בודד, קרא מרן זצ"ל, לשוחט וביקשו להתפטר מרצונו. אך אז הפך השוחט לקצב וגם כאן נתס בקלקלתו כאשר מכר בשר גמל בחוקת בשר כשר. כשנקרא לבית הדין איים על מרן זצוק"ל באקדח, אך מרן זצוק"ל אמר: "יתפחיד באקדח הזה אדם אחר", כשהוא לא חתם ולא זע בדרישה להעמיד את הכשרות כפי דרישות ההלכה. השוחט שכר שני ערבים כדי שישילו מי אש על פני מרן זצ"ל בצאתו מתפילת מנחה, אולם הם טעו בזיהוי וגרמו כוונות קשות לשני יהודים אחרים, שפנו לבית החולים. לאור זאת החליטה המשטרה המצרית להציב שמירה על מרן זצ"ל ואף הצליחה להשיג ידה על השוחט מכר בשר טריפה כבשר כשר והוא נידון לחצי שנת מאסר באשמת זיוף. פעם סיפר מרן לתלמידו הגאון רבי יצחק אבא שאול נר"ו שאחד מבני ביתו לא רצה שילמד בישיבה, כדי שלא יצמח עני. על מנת למנוע מלצודק ליישיבה מילאו לו את העלים עם מלט. כאשר התעורר גילה שאין לו לאן להכניס את הרגל בתוך הענל... הוא לא אמר נושא, אלא קשר לעצמו סמרטוטים על הרגל וכך צעד ליישיבה שבעיר העתיקה!

סיפר הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א כי פעם (לפני כ-30 שנה) התאונן לפני מרן הגאון רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל כי בצעירותו היתה לו בקיאות בש"ס עד כדי כך שכשהוא היה רוצה לכתוב תשובה באיזה ענין, היה בתחילה מעביר לגד עיניו את כל הש"ס מתוך הזיכרון, ולאחר מכן היה כותב את התשובה: "והיום" אמר מרן בצער, "נחלש זכרוני".

הקדמת הבן איש חי... מדבר זה ילמוד האדם מוסר כמה וכמה צריך הוא לשמור מצות כיבוד אב ואם ומוראן ובעוה"ר יש כמה בני אדם אף על פי שהם מדיקדיקינן במצות ומילי דחסידיהו הם מקילין במצוה זו:

[א] צריך להזהר מאד בכיבוד אחד ואחד ומוראם ואף על פי שאין בית דין כופין על מצוה דכל מצוה אשר מתן שכרה בצדה אין בית דין כופין עליה מכל מקום אם רצו לכפות הרשות בידם [ויש חולקים ובדברים לכולי עלמא רשאים] אלא שאין כופין כפיה עד שתצא נפשו וכל זה דוקא על מניעת הכבוד אבל על זלזול אם מזלזל בהם חייבים לכפות מדינא

[ב] איזהו מורא ליה יעמוד במקום המיוחד לעמוד שם בסוד זקנים עם הנירו או מקום המיוחד לו להתפלל ולא ישב במקום המיוחד לו להסב בו בביתו אבל מותר לעמוד במקום שאביו רגיל לישב בביתו וכל זה הוא דוקא בפניו ואפילו שלא בפניו אם היו בני אדם יושבים שם והוא בא וישב במקום אביו גם כן אסור להיות זולתו ויש מחמירים לאסור לשבת אפילו כשיושב בפני עצמו וצריך לחוש לשל תורה

[ג] לא יכריע את דבריו בפניו אפילו לומר נראין דברי אבא וכל שכן שלא יסתור דבריו בפניו בין שחולק עליו בין שאומר לאדם החולק עליו נראים דבריו אבל שלא בפניו שרי ומכל מקום כל מה שאפשר לעשות דרך כבוד וגישה דהיינו אם הוא חולק על דברי אביו ויש חכם אחד גם כן חולק הוא יוכיח ויכתוב דעתו כדעת החולק על אביו אבל לא יזכיר שם אביו וכיוצא בזה ויש מחמירין ואוסרין בסותר דבריו אפילו שלא בפניו ומכל מקום לכולי עלמא הבן עם האב יכולים להקשות ולתרוץ ולהסיק מסקנת ההלכה ואין בזה חשש משום סותר דבריו

[ד] לא יקראנו בשמו לא בחייו ולא במותו אלא אומר אבא מארי פלוני או מור אבי פלוני היה שם אביו כשם אחרים משנה שם אם הוא שם פלאי שאין הכל רגילין לקרות בו אבל שם שרגילין לקרוא לאחרים בשם פלאי שלא בפניו הנה לדידן שקבלנו הוראת מרן ז"ל צריך לזהר בזה [יאמר בן פלוני אני]מיהו מותר לקרות בתנ"ך ובדברי לקרות מותר לקרות לאחרים שלא בפניו ואף על גב דיש מתירין לקרות אחרים בשם שאינו פלאי אפילו בפניו וכן עוד יש מתירים רז"ל לפני אביו ואף על פי שזוכר בהם שם אביו ואף על פי שהוא שם פלאי כיון שהוא מוכיחו בדברי תורה וניכר נמי דאינו קורא את אביו עצמו אבל לא יקרא מכתב מאדם לחבירו שזוכר בו שם אביו ששמו כשם אביו אם הוא שם פלאי וזה דוקא בפניו אבל שלא בפניו אם ניכר מתוך הדברים דלאו על אביו מדבר שרי אף על פי שהוא שם פלאי ואפילו בשם פלאי אם אביו שמו נפתלי ואין לו כינוי משפחה והוא מוכיח לפני אביו שם נפתלי לוריא או אם היה אביו ספרדי והוא מוכיח לפני אביו נפתלי אשכנזי וגם עוד מוכח מתוך דבריו שהוא מדבר על אדם אחר כגון שאמר נפתלי אשכנזי אומר או הלך או כתבתי לו או כתב לי וכיוצא בזה שניכר מתוך דבריו דלאו על אביו הוא מדבר לית לן בה אף על פי שהוא שם פלאי ומזכירו בפניו כיון שיש תרתי למעלייתא שיש שינוי בשם עצמו וגם ניכר מתוך הדברים דלאו על אביו מדבר ומזכיר: ובהתיימרה מותר לחתום יצחק בן אברהם דאין כתיבה חשיבה כדיבור לענין זה ויש מתחסידים לכתוב יצחק בן לאדוני אבי אברהם ואין בזה חיוב מן הדין ואף על גב דכתבנו דאין כתיבה חשיבה כדיבור לענין זה מכל מקום אם הוא כותב כתב לאביו צריך שיכתוב לו מור אבי או אבא מארי פלוני וכן בשכותב מכתב לאחרים ומזכיר בו שם אביו גם כן יכתוב מור אבי פלוני וכן הוא הדין שככותב שם אביו בפקטש שלו בחשבונות וכיוצא גם כן יכתוב מור אבי ודין זה של הזכרת השם נוהג גם באמו שצריך לזהר בכל הנוכר לעיל:

[ה] דכתבנו שצריך לומר מור אבי או אבא מארי כשמוזכר שמו של אביו אין חיוב מן הדין לומר מארי אלא אפילו אם יאמר אבי פלוני סגי והטעם כי שם אבי גם כן יש בו משמעות של מעלה וכיום נהגו לומר אבא מארי למעלה וכבוד יותר בזמן הזה שנהגו בכך ראוי להזהר בכך ואין חילוק אם מקדים אבי על השם מקדים השם לאבי: אם הוא מוכיח אביו דרך תפלה לפני ה' ולכן אין קפידא לומר שם אביו לומר תואר כבוד

[ו] עד היכן מוראם היה הבן מוכבד בראש הקהל ובאו אביו או אמו וקרעו בגדיהם והכחוהו על ראשו וירקו בפניו לא יכלימם אלא ישתוק ויירא מן מלך מלכי המלכים הקב"ה שצוהו בכך:

[ז] איזהו כבוד מאכילו ומשקחו מלביש ומכסה מכניס ומוציא ויתננו לו בסבר פנים יפות שאפילו מאכילו בכל יום פטומות ורואה לו פנים זועפות נענש עליו וכן להפך אם מטחין אביו ברחיים וכוונתו לטובה כדי שיינצל אביו מדבר קשה יותר מזה ומדבר פיוסים על לב אביו ומראה לו שכונתו לטובה עד שירצה אביו לטחון ברחיים הרי זה נחל עולם הבא וישמשנו בשאר דברים שהשמש משמש את רבו והוא הדין לאמו כך יעשה ויתנהג בכל הדברים האלה:

[ח] לא שאמרנו מאכילו ומשקחו והן לאביו כן לאמו מממונם הוא כשיש להם ואם אין להם והבן יש לו בית דין כופין אותו לזון אביו ואמו כפי מה שהוא יכול אבל אם אין לבן ממון כלל שיוכל לזון אותם אינו חייב מן הדין לחזור על הפתחים כדי להאכיל אותם ורק נכון לעשות כן מצד הנימוס ודרך ארץ אם אפשר לו לחזור על הפתחים ולא משורת הדין מיהו חייב משורת הדין לכבדם בגופו אף על פי שמתוך כך בטל ממלאכות כל דאית ליה מזון להחזיר יומא דבטל ממלאכתו אבל אי לית ליה מזון להחזיר יומא אינו חייב משורת הדין לבטל ממלאכתו ההוא ולחזור ההוא יומא על הפתחים ואף על פי שאמרנו אם יש לו משלו כופין אותו בית דין לפרנסתם היינו דוקא אם יש לו מזון שיספיקם לו לשלשים יום

[ט] אב שיש לו בנים רבים מחשבים בית דין המזון של אב ואם על הבנים לפי ממון שלהם ואם מקצתן עשירין ומקצתן עניים מחייבין את העשירים בלבד:

[י] היה צריך על שום דבר בעירו ויודע שיעשו חפצו בשביל אביו אף על פי שיודע ידעשו גם כן בשביל לא יאמר ער לו בשבילי אלא יאמר עשו בשביל אבא כדי לתלות הכבוד באביו: וכתב הרשב"א ז"ל דזה דוקא אם לא בהיכא דמפרש

ואומר ערבו בשבילי אבל אם מבקש אין צריך שיאמר עשו בשבילי אלא והביא ראה מרבו גמליאל בבקשתו מרבי יהושע שאמר בתחילה מחול לי ולא אמר עשה בשבילי אבא אלא אחר כך כשלא רצה [ועיין בשו"ע סי' ק"ח] שכתב אם הוא מסתפק בדבר הרשות בידו לעשות כמו שירצה ע"ש] ואין נראה כנחלת צבי ולכן נראה לי דאם יודע שיעשו בשביל אביו אפילו מבקש סתם צריך שיאמר עשו בשבילי אבא;

[יא] חייב לעמוד מפני אביו [כל פעם שרואהו] ואם האב תלמיד של בנו זה עומד מפני זה וזה עומד מפני זה ואם הבן רוצה למחול על כבודו ולשמש לאביו ורשאי דרב שמחל על כבודו כבודו מחול ודוקא בצנעא, או בפרהסיא ורק בעירו שהכל יודעין שהוא אביו:

[יב] בן הקם לפני אביו אף על פי שיש לו אותה שעה צורך לילך לא ילך לדרכו אחר קיימתו אלא ישב ואחר כך יקום וילך כדי שיהיה ניכר שכן שלם לפני אביו ולא יהיה נראה קיימתו היתה בשביל לילך לדרכו וכן הוא הדין בתלמידי אשר קם לפני רבו ככה יעשה והוא הדין בקיימה לפני הזקן כאשר נכתוב לקמן מיהו אם היה לו צורך אותה שעה לעשות צרכיו שנעשה לו הרגשה בזה הן לגדולים הן לקטנים אין צורך לזהר בכך לישב אחר קיימתו ואחר כך יקום כדי שלא יהיה לו עכבה אפילו מעט בדבר זה דאית ביה איסורו של תשקצא:

[יג] עד היכן כבוד אחד ואחד אפילו נטלו כיש של זהובים שלו והשליכוהו לים לא יכלימם ולא יענוס כנגדם אלא יקבל גזירת הכתוב וישתוק ויש אומרים דאם רוצים לזרוק מעות של בן לים יכול למנעם מיהו כל זה דוקא קודם שזרקו דאפשר דמימנעי אבל אם כבר זרקו אסור להכלימם ולדבר כלום כנגדם וגם בזה דוקא היכא דרוצים לעשות לו רק חסרון כיש אבל אם רוצים להעביר ממנו ריוח בעלמא אסור בכל ענין:

[יד] חייב לכבד את אביו אחר מותו שאם הוא בתוך י"ב חדש לפטירתו כשמוכרי שם אביו יאמר הרינו כפרת משכבו ולאחר י"ב חדש יאמר זכרונו לברכה או עליו השלום ואם כותב שם אביו במכתב יש אומרים דאין צריך לכתוב הכ"מ ויש מחמירין לכתוב הכ"מ וכל דין זה נוהג גם באמו:

[טו] מי שנטרפה דעת אביו או אמו משתדל לנהוג עמהם כפי דעתם עד שירוחם עליהם ואם אי אפשר לו לעמוד מפני שנשתנו ביותר ילך לו ויניחם ויצוה לאחרים לנהגם כראוי:

[טז] ראה את אביו שעבר על דברי תורה לא יאמר לו עברת על דברי תורה אלא יאמר לו אבא כתוב בתורה כך וכך כאלו הוא שואל ממנו ואינו מזהירו והוא יבין מעצמו ולא יתבייש ואפילו היה אביו אומר שמועה בטעות לא יאמר לו לא תתני הכי ואם אביו עם הארץ וראהו עבר על דברי תורה יאמר לפניו מעשה שהיה באדם אחד שכן וכך עשה וא"ל החכם שדבר זה אסור דנמצא הוא מספר מעשה לפניו:

[יז] אמר לו אביו השקיני מים או רצה ממנו תשמיש אחר לשמשו ויש לפניו לעשות מצוה עוברת כגון קבורת מת או לוויה וכיוצא אם אפשר שתעשה על ידי אחרים הרי זה עוסק בכבוד אביו ואמו ולא יעסוק במצוה ואם אין המצוה עוברת יעסוק בכבוד אביו ואחר כך יעשה המצוה וגם במצוה דאפשר על ידי אחרים אם התחיל בה ואחר כך בקש אביו ממנו איזה עסק יגמור המצוה ואחר כך יעשה עסק אביו:

[יח] א"ל אביו השקיני מים ואמו אומרת השקיני מים מניח אמו ועוסק בכבוד אביו מפני שגם אמו חייבת בכבוד אביו ואם היא מגורשת מאביו שניהם שוים ולאיהו מהם שירצה יקדים אף על גב דאביו זכר ויש לו יתרון בחיוב המצות על הנקבה למרות זאת הרשות ביד הבן להקדים לאחד מהם במה דברים אמורים אם שניהם בחיים אבל אם אביו צוה לעשות איזה דבר ואחר כך מת ואמו אומרת לו לעשות הפך יעשה רצון אמו דכבוד חי עדיף:

[יט] א"ל אביו לעבור על דברי תורה בין מצוות עשה בין מצוות ל"ית ואפילו מצוה דרבנן לא ישמע לו לפיכך אם צוה שלא ימחול לאדם פלוני ולא ידבר עמו והבן רוצה לעשות שלום עמו לא ישמע לאביו וכן אם צוהו לגרש את אשתו וכן שלא יעלה לארץ ישראל לא ישמע לו וכן א"ל שלא ילמוד עם פלוני לא ישמע לו ואם הבן רוצה לישא אשה שהוגנת לו וחפץ בה אין האב יכול לעכב ואם היה האב רשע ובעל עבירה למרות זאת חייב הבן לכבדו ולהיות לו מורא ממנו ויש אומרים דאינו חייב ומכל מקום אסור לצערו: [חייב בכבוד אביו אפילו הוא רשע ובלבד שאינו מפריע ומציק לו בעבודת ה', הרמ"א סובר

שאב רשע פטור

[ך] אין לבן לישב סמוך אצל אביו ונראה דדוקא במסיבה שיש שם אורחים אבל כשהאב בביתו מיסב על שלחנו עם בני ביו אין קפידה בזה אם ישב הבן סמוך אצל אביו וכן העולם אין נוהרים אלא במסיבה של אנשים וזהו דוקא במסיבה אבל בבית הכנסת בעת התפילה אין קפידה אבל אם נקבצים לעשות ועד יש קפידה בזה;

[כא] שהאיש ואחד האשה שוין בכבוד ומורא של אב ואם אלא שהאשה כיון שהיא משועבדת לבעלה ויש דברים על כבוד שאין בידה ופטורה מהם בעודה נשואה אם בעלה מקפיד ואם נתגרשה או נתאלמנה חייבת בכל דבר חייבת בכל דבר:

[כב] אסור לאדם להכביד עולו על בניו ולדקדק עמהם כדי שלא יביאם לידי מכשול ואב שמחל על כבוד כבודו מחול ודוקא כבודו אבל הכאתו וקללתו אינו מחול ויש אומרים דגם צער אין מחול ואף על גב דמחל על כבוד חייב הבן

בדיני שמים ולכן צריך לעשות תיקון בעבור זה: וכתוב בשער רוח"ק לרבינו האר"י ז"ל תיקון לעבור על מצוות כבוד אחד ואחד יתענה כיו"ת תעניתו רצופים וילקה כל יום כיו"ת מלקיות ויכוין בשם י"ה במלו אלפין כזה יו"ד ה"א שפם בו ע"ש ואף על פי דדין תיקון אחד על כמה פעמים שעבר בהם על מצות כבוד אחד ואחד מכל מקום צריך לעשות תיקון בשביל אב לחוד ובשביל אב לחוד ולא די תיקון אחד בשביל שניהם כדי דהם גופים מחולקים דדי לנו לומר דסגי תיקון אחד על מעשים מחולקים משום דאולינן בתר גוף האב וכתב עוד בשער רוח"ק הכולל ויכוין לשם י"ה שפם בו ובשחרית יכוין לשם י"ה במלו ידיו"ת ומבטחה במלו אלפין ומעריבת במלו ההי"ן ועוד יש פרטי נכות בה עינין שם טוב שכל אדם יעשה תיקון זה אחר פטירת אביו ונמנעל יוכל להתענות ענית אלו את תש כחו יפדה אותם דבר יום ביומו בצדקה ויאמר בקשה בפדיון ונראה לי דתיקון זה יספיק בעד שניהם:

[כג] המלל אביו או אמו אפילו לאחר מותה או שם מחשבתה המעמידה חייב

אמירות מחז"ל רבי משה לייב מסאסוב היה רגיל לומר: "אם יכבוש אדם את כעסו פעם אחת הרי טוב ומועיל לנשמתו ולכפרת עוונותיו יותר מאלף תעניות, ואם ישמע אדם חרפתו וישתוק הרי טוב מאלף עניינים". תמיד מרן זיע"א בשיחותיו לגבי השיבות היה מעודד ומתקן דבר אחר: להיות שקועים בלמוד, ולשאף לדעת ולקבץ עוד ועוד בלי סוף. וכל מעיניהם יהיה אף ורק בלמוד, וישוים דבר וענין לא יענין אותם כי הוא זה, ושרק קץ וצליחו וייראו ברכה בלמודים. פעם אמר למאן דהו שהעולם חושבים שיש לי זיכרון טוב ולכן אני זוכר את כל הלימודים שלי, אך האמת היא שזה בזכות שכשאני לומד דבר אני מברר אותו עד הסוף וכך אני חוזר עליו וזוכר אותו.

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

454

פרשת זו תשלף

על השולחן קנקן מרכזי של שתייה, שותים ושותים ונגמר, איך הוא נוהג בזה, האם כשכלי השתייה מתרוקן - הוא קופץ, לוקח את הכלי הריק, הולך למטבח וממלא אותו שוב, או שהוא יושב בנחת, בסבלנות, ומחכה שיביאו והוא ימלא הראשון את הכוס? כן ככה זה! איך הוא מתנהג... זה מה שמאד מעניין! איך הוא מתנהג ואיך הוא מגיב על כל דבר - האם הוא לפעמים 'שובר', הוא עושה לעצמו פעם שבירת הרצון, או שכל דבר שלא מוצא חן בעיניו הוא מיד... אתה הרי רוצה שלבתך יהיה טוב אצלו!"

כך אומר לו ר' שמואל, כמו שהוא היה מדגיש בסברות - כך הוא הסביר והדגיש לאבא הזה... "שיהיה לה טוב אצלו, שהוא יהיה לה מאד טוב!..."

"וכי אתה חושב שכל מה שהוא יעשה לה לא יפריע לה בכלל, מכיוון שהוא הרי יודע את החילוקים בהיזק ראייה, הוא יודע את החילוקים בין האבן האזל לר' שמעון שקאפ, זה מאד חשוב לה... עד כדי כך שלא חשוב בכלל איך הוא יתנהג איתה..."

הוסיף ר' משה מרדכי: "מה נהיה עם השידוך, אם נהיה או לא נהיה - אינני יודע. יתכן שלבסוף הוא נהיה, והם עדיין גוררים את החיים... גוררים את החיים..."

[מתוך 'בעקבי הצאן']

כי מלאה הארץ זחמס מפנייהם (ו, יג)

לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל (רש"י)

סיפור מפי בעלת המעשה: "נולדתי לאמא מיוחדת במינה. אמא שתמיד היתה מסודרת ומאורגנת בצורה מדויקת והפליא. לכל דבר אצלה היה מקום מסודר, ותמיד היא הייתה כותבת במחברת או בפתק את המטלות והפעולות, שעליה לעשות ולסיים באותו יום ובאותו שבוע."

"והנה, לפני תקופת מה הרגישה אימי כי היא מתקרבת אל נקודת הסיום של חייה. היא כבר לא הייתה צעירה, וכשראתה שמצבה הבריאותי מידרדר, הבינה, כי בקרוב עתידה היא לעזוב את הפרוזדור של העולם הזה, ולהגיע אל הטרקלין הגדול, הלא הוא העולם הבא. בשל כך ומפני היותה מסודרת, החלה לערוך קלסר גדול ומסודר, שבו היא

אֵלֶּה תּוֹלְדֹת זֵנוּן זֵנוּ אִישׁ צְדִיק (ו, ט)

שני פעמים 'נח נח', נח לבוראו, ונח לבריות, כדתנן (אבות ג, י): 'כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה ממנו' (פסיקתא זוטרטא-לקח טוב)

סיפר הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל: "את הסיפור הזה על ראש הישיבה מורנו ר' שמואל רוזובסקי זצוק"ל, סיפר לי מי שישב אצלו באותה שעה. בא אליו יהודי מירושלים, ואמר שהוא רוצה לשאול אותו פרטים על בחור אחד. אומר לו ר' שמואל: "בבקשה ידידי!". אותו אחד אמר שמציעים עבור בתו בחור מהישיבה בשם פלוני, והוא בא כעת להתעניין אצל הראש ישיבה. 19 שאלות הוא שאל אותו... עד שהתברר לו שהוא מתמיד ושקדן וכו' וכו'. כך סיפר לי ההוא שנכח שם, תשע עשרה שאלות הוא שאל... לא משנה מה בדיוק היו השאלות... לאחר שהראש ישיבה ענה לו עליהן, ההוא גמר את שלו, מצדו הריאיון נגמר... אז אומר לו ר' שמואל: "ידידי! עד עכשיו שאלת אותי, עכשיו אני רוצה לשאול אותך! הרי אתה בא לשאול על הבחור בשביל שידוך לבתך, תגיד באמת: אמנם את כל הפרטים האלה מאד חשוב לבתך לדעת, בסדר... אבל אני חושב שיש עוד דברים שהיא רוצה לדעת, ולמה אתה לא שואל על הדברים האלה?"

אומר לו האבא: "למשל מה?"

אומר לו ר' שמואל: "אתה לא שואל איך הוא מתנהג בחדר עם החברים? זה מה שאתה צריך לשאול! כי הרי הוא לא גר בחדר סגור לבד, הוא גר עם חברים, שלושה ארבעה חברים בחדר, ואם כן איך הוא מתנהג בחדר? האם הוא מסדר פעם את המיטה? הוא מצחצח פעם שיניים? וכשהוא מגיע מאוחר בערב [אחרי לישון מאוחר, ממש 'מנדד שינה מעיניו'...], האם הוא בטלים, והוא מגיע לישון מאוחר, ממש 'מנדד שינה מעיניו'... חולץ את הנעליים בחוץ, לוקח אותן ביד ונכנס לחדר על קצות אצבעותיו, או שהוא הולך כמו 'קוזק' ומעיר את כל האגף? ואיך הוא מתנהג בחדר אוכל? האם הוא תמיד הראשון... הוא תמיד ראשון ולוקח תמיד מהצלחת המרכזית את המנה היפה בראש, כי הוא מרגיש את עצמו כהן... או שהוא משאיר את המנה היפה למישהו אחר? תגיד, הוא פעם ניגש לטבח או למבשל ואומר לו 'ישר כחך! תודה רבה, האוכל היה טעים!!'... ואיך הוא נוהג בעוד ענין: יש

מהתרגשות ומיד רצנו לשלם את החוב לאותו שיעור כושר. אותה אישה הביטה בנו והודתה לנו באומרה: 'אכן, אמכם הייתה חייבת לי סכום זה, ועל אף שמצבי דחוק, לא מצאתי לנכון לפנות אליכם בשל מצבכם הריגשי לאחר פטירת אמכם'. היא אכן לקחה את הכסף ואנו סימנו 'וי' גדול בקלסר. ומאותו יום, הפסיקה אימי לבוא בחלום".

כמה חשוב לעבור את העולם הזה בלא להותיר חובות לאחרים. אין זה מובן מאליו שבבית דין של מעלה יתירו לבעל חוב להופיע בחלום ולבקש מקרובי משפחתו שישלמו את חובותיו, שכן גם לזה צריך זכויות!

[מתוך 'פניני עין חמד']

בא... אֵל הַתִּיבָה (א, א)

מובא בשם הבעש"ט הק' זי"ע לבאר עפ"י הסוד שתיבת נח' הכוונה לתיבות התפילה. וביאור דבריו, שהרי העולם שבחוץ שוטף אותנו במבול דאגות - שאיפות רוחניות, דאגות גשמיות, בריאות, פרנסה, חינוך ילדים, זיווג לפלוני, צרתו של אלמוני, מבול של בעיות, התמודדויות ומצוקות... אמנם, כל זה הוא רק בחוץ, במרוץ היומיומי, אבל ניתנת לנו הזדמנות, מתנה יקרת ערך: 'בא אל התיבה' - יהודי יקר, הנך מוזמן להכיר את נפלאות תיבות התפילה, להיכנס לעולם הקסום של התפילה, של המילים המרגשות המרכיבות את התפילה. מתוך אותה תיבה, המבול שבחוץ מטופל היטב, יש בורא לעולם שמכוון ומסייע, פותר ומקדם, משפר ועוזר. כשאתה מחובר אל התפילה - תתחבר אליה בכל ישותך, תהיה בתוך התיבה בכל מהותך, כי עמה אתה מוגן ובעזרתה אתה נושע.

* * *

אולמות רחבי ידיים, מזוודות מתגלגלות במרוצה, המולה שוקקת וכריזות במגוון שפות - זהו הנוף המקדם את פני הבאים בשערי נמל התעופה בלוד. ככל שהצעדים מתקדמים לקראת אזור ההמראות, הופכת ההמולה לשוקקת יותר, עצבנית יותר, קולנית יותר... עם מעבר ביקורת הדרכונים ואחרי ה'דיוטי פרי', מגיעים לאולם בו ממתינים לפתיחת שערי המטוס.

בוקר אחד, לפני כ-15 שנים עמדה באולם זה נערה צנועה אחת, פניה בסידורה הקטן, מרחפת בתוך ענן משלה במרכז ההמולה השוקקת - הלא היא שקועה כעת בתפילה! בין הממתינים לטיסה, נמנה גם הגאון רבי חיים זאיד שליט"א, שהיה אמור לטוס לצרפת. מישהו היסב את תשומת לבו לעובדה שעומדת בצד נערה השקועה בתפילה נלהבת, וכדאי להזכירה עם פתיחת שערי המטוס. ואכן, ברגע שהוכרז כי נפתחו שערי הטיסה לפריז, אותתו לה כי עליה לארוז את תיקה ולעלות לטיסה מס' 707, אלא שבדיוק אז הגיעה הנערה לתפילת שמונה עשרה, ונעמדה

מונה וכותבת את כל הדברים, שהיא מבקשת לסדר אחר פטירתה. ככה הייתה אימי, מסודרת עד יומה האחרון ועד הפרט האחרון. את הקלסר העבה הניחה למשמרת בארון הספרים וביקשה כי מיד לאחר פטירתה יעינו בו ויטפלו בכל האמור בו. לאחר זמן קצר מאוד, אכן התבקשה אימי לבית עולמה. לא היה לנו קל כלל ועיקר, אך היא ממש הכינה אותנו ליום זה. מיד אחר פטירתה פתח אבי את הקלסר שהותירה, וגילה בו בקשות ומטלות רבות אותם ביקשה שישלימו עבורה אחר פטירתה: לשלם למספר אנשים כסף שלא קיבלו ממנה, ולומר לכמה אנשים אחרים דבר מסוים שרצתה שידעו ועוד מספר עניינים. אבי היקר התמסר בכל נפשו לעניין, כשהוא עובר מטלה אחר מטלה, ומסמן 'וי' בסיום השלמת הבקשה. אנחנו, הילדים התעניינו לדעת מה כתבה וביקשה אמא, אך כאשר ראינו שאבא לקח זאת על עצמו כדי לקיים את בקשת רעייתו, הסרנו זאת מליבנו ונתנו לו להסתדר עם כך לבד, מפני שסמכנו עליו".

"היה זה לאחר כחצי שנה מאז פטירתה של אימי. אחותי חלמה חלום מצמרר: בחלומה היא רואה את אמא ע"ה כשפניה מוארות באור זוהר. שלווה ורוגע ניכרים על פניה. אחותי פנתה אליה בהתרגשות ואמרה: 'אמא, אמא, מה שלומך? איך את מרגישה?'. אך אמא לא ענתה, אלא היא פשוט אמרה: 'לכי בבקשה לארון הספרים'. אחותי לא הבינה את פשר הבקשה, וחזרה על שאלתה: 'אמא, מה קורה איתך שם למעלה?'. אך אמא אמרה שוב: 'לכי בבקשה לארון הספרים', ונעלמה. אחותי התעוררה מהחלום בבהלה, החיזיון נראה כה ממשי ולכן הבינה כי מדובר בחלום אמת. היא ניגשה אליי וסיפרה לי ברגש את כל אשר ראתה בחלומה. הבנו יחד, שאין זה סתם, אלא ישנו פה מסר ובקשה מאמא המנסה להעביר לנו מעולם האמת. הלכנו לבית של אבא וסיפרנו לו על החלום, כשאנו שואלות אותו: 'אבא, אולי אתה יודע, מה מיוחד בארון הספרים, שאמא מבקשת ממנו לגשת אליו?'. אבא חשב קמעה ואמר: 'הדבר היחיד שקשור אליה הוא הקלסר שהותירה אחר פטירתה, אך אין מה לפתוח ולהביט בו, שהרי עברתי על כולו מיד אחר פטירתה וקיימתי את כל מה שביקשה בו, אך אם אתן לא רגועות, אתן יכולות לפתוח אותו ולבדוק'.

ברגש וברעדה פתחתי ביחד עם אחותי את הקלסר וראינו את כתב ידה של אמא, ימים ספורים לפני פטירתה, וראינו, כיצד היא מבקשת לשלם לכל מיני מקומות ואנשים חובות שלא הספיקה לשלם בחייה, כשליד כל אחד מהם סימן אבי 'וי' על כך ששילם זאת בעצמו. אלא, שלפתע ראינו שורה אחת, בה לא היה מסומן 'וי'. בשורה זו היה כתוב בכתב ידה של אימי: 'לשלם עבור שיעור כושר', כשלצד השורה כתבה אימי את הסכום הנדרש לשלם, ואף למי יש להעביר את התשלום". מיד רצנו להראות זאת לאבי, שקפץ ממקומו בבהלה ואמר: 'אוי, אכן שכחתי לטפל בזה, לכן לא סימנתי את זה בו', מפני שבאותו הזמן רציתי, שאתן תלכו לשלם זאת, ונעלמה בקשה זו מזיכרוני! ליבנו הלים בפראות

בקצה הטרמינל, מליטה פניה בסידורה הקטן, פוסעת 3 פסיעות לאחור ומתרכזת בתפילה... דקות בודדות חולפות, המטוס התמלא, כל הנוסעים כבר ישבו בכיסאותיהם ומיעוטם כבר חגרו חגורות לקראת ההמראה. אחד הדיילים דיווח על מושב ריק, הוא המושב הרשום לאותה נערה מתפללת. מישהו מצוות שדה התעופה קרא בשמה שוב ושוב במערכת הכריזה, אלא שהדבר לא הצליח לנתקה מהתפילה הנרגשת, היא כלל לא שמעה את הכרוז... חולפות עוד מספר דקות, שמה של הנערה הוכרז שוב ושוב במערכת הכריזה, אך היא לא באה, אף לא שמעה. הטייס נעל את הדלתות, התנתק מהשרוול, והכריז לקפל את השולחנות ולהדק חגורות. חוטמו של המטוס החל לנוע לאחור, חלונותיו הכהים החלו מתקדמים לעבר מסלול ההמראה... הנערה עדיין שקועה בתפילתה, אין לה מושג או קצה ידיעה כי המטוס יוצא לדרכו. הטייס התיישר על המסלול והחל מאיץ - - - 'אוי, עשן!' - - צווח לפתע טייס המשנה לעבר הקברניט, שאך הניע ראשו לאחור ונרתע. עשן סמיך ואפורי החל עולה בתא הטייס, ושני הטייסים מיהרו ללחוץ על כל כפתורי החרום האפשריים. הם כיבו את המטוס מיד, ורק אחרי דקות לא קצרות נגרר המטוס באמצעות רכב ביטחון, בחזרה לחיקוי החמים של שדה התעופה, שם הורדו ממנו הנוסעים והוחלפו בצוותים טכניים מקצועיים, שהחלו לסרוק ולבחון את כל מערכות המטוס.

בינתיים, הנערה סיימה את תפילתה, הביטה לרגע באולם הנוסעים והבינה כי הטיסה יצאה בלעדיה. היא ארזה את צרורה הקטן, וכבר עשתה דרכה לצאת אל משרדי החברה, לברר על הטיסה הבאה... בדיוק בשלב הזה הגיחו הנוסעים המאוכזבים מבטן המטוס, אינם מבינים על מה ולמה התרחשה תקלה מסתורית שכזו... הנערה כבר החלה לעשות את דרכה אל מחוץ לאולם ההמתנה, ולפתע הבחינה בהמולה שוקקת, ולא מעט מהפרצופים שהיו איתה באולם ההמתנה וכבר עלו על המטוס - שבו ונראו לפתע באולם ההמתנה... היא התפלאה וביררה, ונאמר לה כי עקב תקלה לא צפויה הטיסה טרם יצאה.

"המתני עמנו", - אמר לה אחד הנוסעים, "כי תוכלי להספיק לעלות על הטיסה לכשתצא, מי יודע מתי...". למעלה משעתיים נמשכה הבדיקה, במהלכה איש מהטכנאים המנוסים והמקצועיים לא הבין מניין חדר העשן לתא הטייס, עד שהיו כבר מי שחשדו שהטייסים בדו את הסיפור מליבם. המטוס שב ונבדק, כל מערכותיו נבחנו היטב, ולסיום - התבקשו הנוסעים לשוב ולעלות על המטוס, כשאותה נערה ביניהם... כעת שב המטוס אל מסלול ההמראה, ובקלות חלקה האיץ על המסלול, המריא אל בין העננים ונעלם בשחקים. ציפור המתכת הענקית המריאה ללא כל תקלה, ובלי שום הסבר מנין נבע העשן קודם לכן.

לאחר שסיים לחלק שתיה לנוסעים, התיישב דייל לצידי של הרב זאיד, תוך שהוא תמה בקול לסיבת התקלה המסתורית שאיש לא הבין מנין נבעה... "זה פשוט!" - אמר

הרב זאיד, "תקלות לא מתרחשות סתם כך. אסביר לך משהו. אתה רואה את הנערה שיושבת בטור השלישי במושב השמאלי? היא היתה שקועה בתפילה, ובפעם הראשונה המטוס יצא בלעדיה. נו, אבא אהוב שבשמים לא מותיר את בנותיו המתפללות מאחור - והוא סידר תקלה מסתורית שערכה את הטיסה, כדי שאותה נערה לא תינזק!" - הסביר הרב בחיוך...

הדייל היה המום ונרגש כאחד. "עד כדי כך להתחבר לתפילה?!" - פרצה מפיו התמיהה, "עד כדי פספוס טיסה ולא להבחין כי מכריזים את השם ברמה?!" - תמה באוזני הרב. ואילו הרב סיבר את אוזנו של הדייל שלא חונך על ברכי התורה והמצוות, והסביר לו כי רגעי התפילה הם רגעי התחברות וקירבה יקרים עם בורא עולם, רגעים בהם העולם כולו עוצר מלכת... "אבא שבשמיים שומע את קול בניו ובנותיו", הסביר הרב בפשטות, "והוא אוהב את קולות התפילה העולים אליו מכל מקום, גם משדה התעופה. ואולי כל העיכוב מתקלה מסתורית לא מוסברת - לא נועד אלא למען אותה נערה מתפללת..."

הדבר פתח את סגור לבו של הדייל, והרב זאיד, הנמנה על בכרי המרצים בארגון 'ערכים', המשיך להסביר ללב היהודי הנרגש שנפתח לפתע. הוא סיפר לדייל על הקירבה הייחודית שיש לכל יהודי, בכל מצב ובכל מקום, עם אביו שבשמים. הוא תיאר בהתרגשות את הזכות הכבירה לפנות לאותו אבא ולהתפלל על החיים ועל כל מה שחשוב, ולנוכח הצימאון הרב של הדייל לשמוע עוד - הזמין אותו להצטרף לסמינר שייערך בעוד ימים ספורים, שם יוכל להרחיב את ידיעותיו בנושא המרתק... הטיסה הסתיימה בנחיתה רגועה ושלווה בפריז המוארת, כשהרב והדייל מחליפים טלפונים לצורך המשך היכרות. נפשם נקשרה זה בזה, ואחרי מספר ימים - נפגשו שוב על המדשאות המלבבות שבחזית המלון בו נערך הסמינר. הדייל שנכנס לסמינר מצא בו את התשובות לשאלות שהעסיקו אותו, והוקסם מיופיה של היהדות - אותה לא הכיר עד עתה...

מדהים להיווכח עד כמה גדול כוח התפילה לעכב טיסה באופן מסתורי כל כך ולהשיב לבו של יהודי לאביו שבשמים. כמה תפילה אחת בודדה יכולה לחולל, לשנות, להפוך סדרי עולם, לפעול עד אין קץ.

אך בזאת לא מסתיים הסיפור ויש לו פרק המשך שנראה כלקוח מעולם הדמיון אך כך בדיוק התרחש כפי שמעיד הרב זאיד באוזנו: תקופה חלפה, והדייל שכבר עשה צעדים משמעותיים בשמירת המצוות, התקשר אל הרב זאיד בערב אחד. "מציעים לי את נערה פלונית לשידוך", אמר, "ואני מבקש כי הרב יברר עליה לפני שנתקדם".

הרב זאיד הסכים, ובבירוריו, הופתע לשמוע את הצד השני של הסיפור, כשהכל פתאום מתחבר: אותה נערה שהתפללה והתעכבה וכמעט שאיחרה את הטיסה - היתה

נערה שלא גדלה על ברכי התורה והמצוות, והדבר קרה זמן קצר מאוד אחרי ששבה בתשובה שלימה והכירה את בוראה. אחד הדברים אליהם התחברה במיוחד היה נושא התפילה - כי כמה אושר וכמה התרגשות מעניקה העובדה שיש לך מישהו לפנות אליו, בכל עת ובכל שעה, ולספר את המציק והמעיק! מאז, היתה מתפללת בהתרגשות יתירה ובדבקות של ממש, בין היתר, על זיווגה המתעכב. תלאות החיים וגלגוליהם - מאז היתה נערה באווירה אחרת ובסביבה שונה - גרמו לכך שלא היה קל למצוא את זיווגה. על בעיה זו שפכה דמעות כמים בכל תפילה, ואין פלא כי לא מיהרה למטוס, בשעה שהיא מתפללת על צרכים חשובים בהרבה! והנה, הפלא ופלא, אותה נערה ששבה בתשובה והתפללה - היא זו שהוצעה לאותו דייל שחזר בתשובה בעקבות תפילתה! הדייל שהכיר את יופי היהדות וקסם התפילה, והנערה שכמעט הפסידה טיסה היתה לו לדמות מופת - הפכו לזוג מאושר!

* * *

סיפר הגה"ח רבי **מנשה ישראל רייזמאן** שליט"א: זקני [אבי חמי] מאמריקה, רבי אליעזר דוד גאנצפריד, הינו מניצולי מחנה ההשמדה 'אשוויץ', וככל ניצולי המחנות נחקק על זרועו מספר בכתובת קעקע ע"י הנאצים ימ"ש. אלא שמלבד מספר זה, חקוק על זרועו מספר נוסף ועליו פס מחיקה. מאחורי 'מספר מחוק' זה מסתתר סיפור מדהים, ומעשה שהיה כך היה: כשהוא הגיע לאשוויץ הוא היה ילד בן 12. בכניסה למחנה עמד שם הרשע מנגלה ימ"ש ואמר 'ימינה' ו'שמאלה'. לא היה שייך להתחכם או לברוח, הוא היה מודד בגובה והכריע, אם לשמאל - למות על 'קידוש השם', אם לימין - ללכת למחנות העבודה.

והנה מיודענו למרות שהיה רק ילד בן 12, בכל זאת שלח אותו הרשע לצד ימין למחנות העבודה. אלא שגם לאחר שהלכו לצד ימין למחנה העבודה, היה אותו רשע בא לבקר מידי כמה שבועות, לעשות סלקציה נוספת. ואז באחת מהסלקציות הסתכל עליו אותו הרשע, ושלח אותו לצד שמאל. כולם הבינו היטב מה כוונת ההליכה לצד שמאל, ראו את העשן מיתמר ועולה... כששלחו אותו לצד שמאל, עשה הילד חשבון: 'אם אני הולך למות - שווה לי לקחת סיכון, להתגנב לצד ימין. הכי גרוע - יהרגני, הרי בכל אופן זה מה שעומד לקרות'. ואכן ניצל את ההזדמנות כשלא ראו, וקפץ לצד ימין. אלא שלא אותו הרשע ימ"ש היה עוזר, והעוזר שם לבו לכך, ניגש אליו, תפס אותו והחזירו לאותו רשע וסיפר לו שעבר לצד ימין. בדרכו אל הרשע אמר הילד לעצמו: 'אני עכשיו בידי השי"ת לבדו, אני אתבונן עכשיו שאין עוד מלבדו יתברך, כדברי ה'נפש החיים', אף אחד לא יכול לעשות לי כלום, רק זה שבידו נפש כל חי!'

כך חשב כשעמד לפני הרשע, שכביכול החיים והמוות בידו. וכך עמד לפני הרשע, והעוזר סיפר לרשע שהוא קפץ ימינה, שוב הסתכל עליו הרשע ואמר לעוזר: "לא לא! הילד הזה שייך לצד ימין...". והיות שכבר נמחק המספר שלו, כי הגרמנים ימ"ש היו מאוד מסודרים, כששלחו אחד לצד שמאל, היו מוחקים את המספר שלו, שהוא כבר 'גברא קטילא'... ולכן המספר הראשון כבר היה בטל, לכן עשו לו מספר חדש, כי 'אליעזר דוד' הראשון נשרף, והשני חי וקיים... המלחמה היתה לחיות עם 'אין עוד מלבדו', אפילו שכביכול הנשמות שלנו היו בידי אותו רשע, אפילו שראו לעין כל שיש רשע שמחליט ימינה ושמאלה, בכל זאת היה צריך להתחזק באמונה אמיתית ולומר באמונה שלימה 'בידו נפש כל חי!'

[מתוך 'ממשקה ישראל']

הסיפור הזה, שכולו אמיתי ואומת מפי בעלי המעשה, מאיר את עינינו: שום טיסה לא בורחת, ושום משימה חשובה לא תוזנח, בגלל תפילה נרגשת. כשיהודי נכנס לתפילה, הוא 'נכנס' בכל מהותו אליה, ואם רק יחוש וירגיש כי ברגעי התפילה בעיותיו הגדולות והקטנות נפתרות ומצוקותיו השונות באות עכשיו על פתרון המלא - כי אז יראה זאת בעיניים!

לא פעם אנחנו ממהרים, מתפללים בחטף, חייבים להספיק כך וכך... לכולנו קורה, שהיום יום סוער, הדאגות מתרבות, ואנו מקצצים על חשבון התפילה. זה פשוט חשבון שגוי - הרי התפילה יכולה לפתור לך את כל הבעיות, יכולה לסדר את המשימות טוב בהרבה ממה שאתה צופה - אז לאן המהירות והחיפזון? למה לברוח מהפתרון המובטח והאיכותי? הבה נתחבר, נתרגש, נעניק לתפילה את משקלה הראוי, ואבינו מלכנו שומע קול בכיות, בוודאי ישמע שוועתנו ויקבל תפילתנו ברחמים וברצון!

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא-הרב אשר קובלסקי']

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ (זו, א)

פסוק זה מובא בפסוקי ה'זכרונות' בר"ה, ועניינו זכירת הבריות לרחמים. ולמרות שאצל הקב"ה לא שייך שכחה, מ"מ המושג 'זכרון' אצל הקב"ה הוא ההתעוררות להטיב ולרחם על מי שנזכר לפניו.

ידועה ומפורסמת הסגולה הנוראה של מרן הגר"ח **מוואלוז'ין** זצ"ל, שיש דרך לגרום שהקב"ה יזכור את האדם ויגן עליו, וזה ע"י האמונה ש'אין עוד מלבדו', וכמו שכתב בספרו 'נפש החיים' (ש"ג פ"ב): "ובאמת הוא ענין גדול וסגולה נפלאה להסיר ולבטל מעליו כל דינים ורצונות אחרים שלא יוכלו לשלוט בו ולא יעשו שום רשע כלל. כשהאדם קובע בליבו לאמור: 'הלא ה' הוא האלוקים האמיתי ואין עוד

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

פרשיות נח - לך לך תשפ"ג ♦ עלון מס': 100

השגחה שבועית

מאה פעמים להודות

מה אתם עושים לכבוד גיליון המאה? שאלו אותי אנשים, אתם משנים משהו? עושים עיצוב חדש? מספר עגול ויפה כזה, הוא בהחלט הזדמנות לעצירה ולמחשבה. מה אפשר להוסיף, איך נוכל להגדיל עוד יותר כבוד שמים? כשהתבוננתי בזה הגעתי למסקנה, שמה שצריך להוסיף זה הודיה. להודות עוד ועוד.

לפעמים שולחים לאדם ניסיון, נותנים לו להצליח וגורמים לו לדמיין שהוא עשה משהו, ועל האדם לחזק את עצמו באמונה, שרק הקב"ה נותן לו כח לעשות חיל.

בכל המיזם הזה של קו השגחה פרטית, אין מקום לדמיון. הטור הזה צר וקטן מכדי לגולל בו את כל הגילויים שראינו עין בעין, איך שהכל כאן הוא יד ה'. העלון של הקב"ה, הקו של הקב"ה, כל האור הזה מגיע אך ורק מידי הקב"ה, הוא כלל לא מעשה ידי אדם.

בגיליון המאה, זה הזמן להרים את העיניים למעלה ולהודות לקב"ה, על שנתן לדור שלנו דבר גדול כזה, ועל שנתן לי את הזכות להיות שליח בעניין.

כבינוסי חג שהתקיימו בירושלים ובבני ברק, עלו רגשי ההודיה ההומים. מה נהדר היה המחזה, לראות את המוני בית ישראל מכל הגוונים, יחד שבטי ישראל, מבקשים דבר אחד באחדות נפלאה: להתקרב לבורא עולם, להתחזק באמונה ובבטחון.

בשעות שבהן היו הכנסים, התגלה העומק הפנימי של מה שקורה כל השנה. כל כלל ישראל, כל בניו מחמדיו של אבינו מלכנו, מחוברים יחד ורוצים להתקרב לאבא. זה הדבר שהכי מעסיק אותנו, אך ורק להתקרב לבורא כל עולמים.

עכשיו, בגיליון המאה, אנחנו ניגשים להודות ולהלל, ולבקש ולהתפלל, שיזכנו השי"ת להגיע לכל העולם כולו ממש, עם מאמרים וסיפורים נפלאים ומחזקים, מאירים ומלהיבים את הלב.

ברוך ה', הגיליון הזה כבר יוצא בארבע שפות: בלשון הקודש, באידיש, באנגלית ובצרפתית. אנחנו מבקשים להביא לכל יהודי את הגיליון היקר הזה, כדי להביא כל יהודי לאבא שבשמים. אבא מחכה לנו, אנחנו מחכים לו, ואנחנו מבקשים ממך, ריבון כל העולמים: היית אתנו עד עכשיו, אל תיטשנו ואל תעזובנו, עזור לנו שנוכח להמשיך ולהפיץ עוד ועוד אמונה, בטחון, שמחה והודיה.

שבת שלום ומבורך,

פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

לא יאונה לצדיק כל און

חיטים ופלפלים. אולם המוכסים לא האמינו ואמרו: זהובים יש כאן. פתחו את התיבה וראו את הסחורה! יקרה ביותר, כחמה זורחת, שרה שהכול סוכים ביופייה.

אמרו השוערים, אישה כזאת אינה ראויה לאדם פשוט. אותה צריכים להביא למלך. הביאוה ויהללו אותה אל פרעה. כיוון שראה אברהם כך, התחיל בוכה ומתפלל לפני הקדוש ברוך הוא ואמר: ריבוננו של עולם, זו היא בטחוני שבטחתי בך? ועכשיו עשה למען רחמיך וחסדיך ואל תבישיני מסברי.

ואף שרה צוחת ואומרת: ריבוננו של עולם, אני לא הייתי יודעת כלום, אלא כיוון שבעלי אמר לי שאמרת לו לך לך, האמנתי לדבריך, ועכשיו נשארתי יחידה מאבי ומאמי ומבעלי, יבוא רשע זה ויתעולל בי? עשה למען שמך הגדול ולמען בטחוני בדבריך.

אמר לה הקדוש ברוך הוא: חייך, אין דבר רע נוגע בך ובבעלך, שנאמר, "לא יאונה לצדיק כל און, ורשעים מלאו רע".

באותה שעה ירד מלאך מן השמים ובידו שריט, מקל שמכה בעוצמה שמימית. כשבא פרעה לגעת בה, היה שואל את שרה, האם להכותו? והיא אומרת לו שיכה, או שימתין מעט, והמלאך עושה כדבר שרה. ועל פרעה ואנשי ביתו באים נגעים גדולים, מכל סוגי הנגעים שיכולים להיות בבני אדם. כולם: השרים, העבדים וגם כותלי הבית והרהיטים שבארמון פרעה, יוצאים מוכים וחבולים. לקיים מה שנאמר: "לא יאונה לצדיק כל און ורשעים מלאו רע".

כל ניסיון שהתנסה בו אברהם אבינו, הוא הכנה בשבילינו, בניו, לתת לנו את הכוחות והכלים להתמודד ולנצח. אברהם ושרה ניצלו בכוח הבטחון, והכח הזה עבר גם אלינו. הוא טמון עמוק בתוכנו, נמצא בתוך כל נפש ישראלית, וכל מה שמוטל עלינו זה לגלות ולהבעיר את נקודת הבטחון הפנימית, לסמוך על בורא עולם ולצפות לו תמיד. וכל יהודי באשר הוא שם, הוא באמת אוצר כלי גדול לקבל שפע הסגולות המוכן ומזומן למעלה. אבל איך? איך? ואיך? על ידי לימוד קבוע בספרים הקי' של אמונה ובטחון. **חזק חזק ונתחזק!!!**

(מתוך שיעור 135 בשער הבטחון)

כאשר רבינו מדבר אודות עזרתם של בני אדם, שלוחי המקום, לעשות את ההשתדלות המתאימה כדי להשיג את המטרה המבוקשת, הוא מוסיף הארה חשובה: **ובידוע שאין הבורא מגלגל טובה אלא על ידי הצדיקים.** כאן מביא רבינו את הפסוק (משלי י"ב) "לא יאנה לצדיק כל און".

חז"ל מביאים פסוק זה בהקשרים נפלאים, ללמדנו על ההשגחה הפרטית המיוחדת שהצדיק זוכה לה. פסוק זה נאמר על אברהם אבינו, על משה רבינו, וגם על צדיקים מתקופות מאוחרות יותר, שהודו להשם על שהציל אותם ממכשול. אמנם איננו בדרגת אבותינו הקדושים, ועם זאת גם יהודי פשוט בשנת תשפ"ג יכול להיקרא 'צדיק', שכן אמר חבקות "וצדיק באמונתו יחיה". מי שמתחזק בבטחון, לומד ומשקיע בזה, נמצא כבר בשלב המעשי של האמונה. השלב הראשון הוא להאמין בכל שבעת התנאים המתקיימים אצל הבורא יתברך, כפי שלמדנו בפרק השלישי. כשיהודי מאמין, זה גורם לו שיימנע מלעשות מה שאינו לרצונו ית', ומביא אותו לקיום מעשים שיוצרו חפץ בהם. ככל שיהודי מקיים יותר את ה"צדיק באמונתו יחיה", כך בהתאמה לזה, הוא זוכה לסייעתא דשמיא מיוחדת של "לא יאונה לצדיק כל און".

הבה נתבונן במקור הראשון, מדרש תנחומא פרשת לך לך: הקב"ה מצווה את אברהם לעזוב את חרן, וללכת לארץ לא נודעת. זהו ניסיון בתוך ניסיון: עזוב את ביתו, ואינו יודע להיכן ללכת. כשהגיע לארץ ישראל, מטרת הנסיעה, ביקש השם לנסותו, כדי להודיע מעשיו הטובים בעולם. **ויהי רעב בארץ** שלא היה כמותו בעולם. באותו שעה הלכו אברהם ושרה למצרים המשופעת במזון.

דרך עמדו ליד היאור שלפני המעבר אל הגבול, והנה רואה אברהם שהשמש זורחת בתוך המים. מבט נוסף מבהיר לו, שאין אלה אלא פניה הזוהרות של שרה אמנו. הבין אברהם שסכנה גדולה היא לבוא כך לארץ מצרים, ולכן ביקש מאשתו להיכנס לתוך תיבה, ולהתחבא שם.

בשערי מצרים עצרו אותו במכס, ושאלו, מה אתה טוען בתוך התיבה? אמר להם: שעורים,

הצטרף גם אתה לרבבות היהודים מכל העולם ששינו את חייהם, חייג:

מארח ישראל 02-30-11-300 • מארה"ב 151-86-130-140 • מאנגליה 00-330-3900-489 • מבלגיה 00-380-844-28

מדרום אפריקה 87-551-8521 • מארגנטינה 3988-4031 • מאוקראינה 380-947-100-633 • קו לנשים - שלוחה 4 בתפריס הראשי

קו השגחה פרטית

אידיש. עברית. אנגלית.

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

מאה דולר בתנאי

שמי משה יהודה. כתלמיד ותיק בישיבה, קיבלתי את התפקיד להיות אחראי על אוצר הספרים, תפקיד אותו אני משתדל למלא על הצד היותר טוב. מפעם לפעם אני בודק את מצב הספרים, ודואג שישמרו על צורתם. שמת לי לב שבחורים ניגשים ושואלים אם אפשר להשיג ספר זה או אחר, ולא תמיד נמצא הספר המבוקש. יש גם סידורים ותהלים שחסרים בהם דפים, והם מחכים לחדשים שיחליפו את מקומם, כדי שיוכלו להניח אותם בגניזה. מכיוון שראיתי את המצב, החלטתי שהגיע הזמן לערוך מגבית לטובת אוצר הספרים. הכנתי מודעה יפה וביקשתי מכל בחורי הישיבה להוסיף זכויות בימי הרחמים והרצון, ולתרום ולהתרים למען אוצר הספרים, להגדיל תורה ולהאדירה.

כדי לשכנע את חבריי להשתתף בהתרמה, הוספתי גם שבוודאי כל מי שישתתף בזה יזכה לישועות. למען האמת, הייתי משוכנע בכך בעצמי. קיוויתי כי פעילות חשובה זו תרבה זכויות למעני, ובעוד זמן קצר כבר יצטרכו למצוא ממונה חדש לאוצר הספרים.

בראש חודש אלול תשפ"ב, מוצאי שבת קודש פרשת ראה, ישבנו יחדיו בחבורה בסעודת מלווה מלכה. שרנו שירי התעוררות, כראוי לתחילת ימי הרחמים והרצון. הלבבות היו פתוחים, ואני הוצאתי את המודעות שהכנתי, ובקשתי מחבריי שיעזרו לי לתלות אותן ברחבי הישיבה, ושיפעלו לטובת אוצר הספרים.

הסעודה הסתיימה, וחיים יוסף ניגש אלי. אנחנו חברים טובים, ובינינו יש שני הבדלים בולטים. האחד הוא הגיל - הוא צעיר ממני בכמה שנים, והשני - שהוא כבר מאורס. הוא חתן צעיר וטרי, ואני בחור מבוגר וותיק. ראיתי עליו שיש לו משהו מעניין לומר לי, והוא אכן לא אכזב.

"זה דבר גדול מה שאתה עושה", הוא החמיא לי. "ככה לדאוג לאוצר הספרים ולחדש את המלאי, זה ממש יפה קלי ואנוהו". אני מוכן לתרום בשביל זה מאה דולר."

שמחתי והתרגשתי. איזו הצלחה! המגבית עדיין לא החלה, וכבר יש לי מאה דולר כדי לצאת לדרך ולרכוש ספרים. אוכל לומר לכולם שהתקבלה תרומה נכבדת ממי שמבין את חשיבות העניין, וזה יגדיל בוודאי את הסיכויים לתרומות גדולות נוספות.

חיים יוסף אחז בידו את השטר הירוק, אך לא הגיש לי אותו. "אתה יודע", הוא המשיך כמו חבר טוב, "שאני רוצה מאד לראות בישועה שלך. ולכן יש לי תנאי. אני נותן לך את המאה דולר בתנאי שתקשיב לקו השגחה פרטית, לשיעורים של ר' דוד קלצקין בשער הבטחון, שיעור 298."

"זה הכל?"

"זה הכל". נענה חיים יוסף.

הסכמתי לתנאי, ומאה הדולרים גלשו לכיסי, מוכנים ומזומנים להיכנס לקופת אוצר הספרים.

הגעתי הביתה ומיהרתי לקיים את התנאי. התקשרתי לקו, הקשתי את מספר השיעור והקשבתי. הקשבתי עוד. וככל שאני שומע עוד ועוד, הולכים מעיי ומתהפכים בקרבי. אח, חיים יוסף, מה עשית לי, מה אתה רוצה ממני, מה אתה חושב לך, שאני יכול לשנות את עוריי? וכי אינך מכיר אותי? אני הוא ראש המדברים בכל מקום. יש לי מילה על כל דבר, יש לי תמיד מה להגיב, לספר, ליעץ, להעיר... ועכשיו שלחת אותי להקשיב לשיעור שלם, עם סיפור מצמרר על עניין השתיקה בתפילה.

היה לי ברור שחיים יוסף רוצה לעזור לי. הוא ביקש ממני לשמוע את השיעור הזה דווקא מפני שהוא מכיר אותי ויודע את מנהגי

מהמניין לירושלים

בני היקר, מאיר, נסע לצפון יחד עם חברו. בדרך חזרו הם הבינו שהשמש אינה מחכה עד שהם יגיעו לירושלים, ואם הם רוצים להספיק תפילת מנחה, עליהם לעצור במקום כלשהו. הם ירדו בקרית שמונה וחישבו מניין. בבית הכנסת לא היו מספיק אנשים, ומישהו אמר להם שלא רחוק מכאן יושבים שבעה, יהודים נכנסים שם לנחם, וסביר להניח שהם יוכלו להוות מניין לתפילה.

לבחורים לא היה נעים לעשות זאת. מה הקשר בין שני בחורים שיצאו לטיול בבין הזמנים, לבין משפחה שיושבת שבעה ל"ע ומתאבלת על קרוב שהלך לעולמו? אולם הם הבינו שאין להם אפשרויות נוספות, ונכנסו לבית האבלים.

משמעו הנוכחים את בקשתם של השניים, הם אמרו, "הבה ניעמד עכשיו לתפילת מנחה!"

בני והחבר שלו התפללו במניין כהלכה, ואז שאל אותם אברך מבין השוהים בבית, "לאן אתם צריכים להגיע?"

"לירושלים".

"גם אני נוסע לירושלים", אמר האברך. "הגעתי לכאן ברכב כדי לנחם, ועכשיו תוכלו להצטרף אלי כשאני חוזר הביתה". החברים שמחו מאד על הקיצור המשמעותי בדרך הביתה. האברך גם לקח אותם לקבר רבי מאיר בעל הנס, והדרך הביתה חלפה בנוחות ובמהירות.

כשמאיר סיפר לי את זה, הוא התרגש, "אנחנו מצדנו הסכמנו שהדרך תארך הרבה יותר זמן. ידענו שעם ההתעקשות שלנו להתפלל במניין, אנחנו יכולים להגיע למצב שצטרך לחכות שעות לאוטובוס הבא. אבל הקב"ה הראה לנו שמתפילה במניין לא מפסידים. בסופו של דבר הצלחנו להגיע הביתה הרבה יותר מהר."

(יום ראשון פרשת נח תשפ"ג, בוקר)

מסיר אף וקצף

הבן שלי חזר הביתה מטיול עם חבריו מהחיידר, והוא בלי המשקפיים. "איפה המשקפיים שלך?" שאלתי.

"ברוך השם שהמשקפיים נעלמו ולא אני", ענה לי בני, והראה לי את כפות ידיו. הן היו פצועות ומלאות חתכים. "מה קרה לך?" נבהלתי.

ואז הוא סיפר סיפור מצמרר. כל הילדים הלכו במסלול מסוים, והוא ועוד כמה חברים התרחקו קצת והתקדמו. לפתע הילד שלי הרגיש שהאדמה עליה הוא צועד אינה יציבה, ושהוא מתחיל להתגלש. מתחתיו פעורה תהום עמוקה, ונשקפת לו סכנה איומה.

הוא חיפש במה להיאחז, עד שהוא מצא שיח של קוצים. בליט ברירה הוא נאחז בקוצים בכל כוחו וניסה לעלות

בחזרה למעלה. ככה עברו עליו
כמה דקות נוראות של מלחמה על
החיים.

בחסדי שמים הגיעו שני חברים מאחוריו
ודחפו אותו קדימה, עד שהוא הצליח לעלות
ולחזור לקבוצה שהייתה עם המלמד.
הייתי בהלם, "ניצלת ממוות! תגיד לי, באיזו שעה היה כל
הסיפור המחרד הזה?"

הוא אמר לי את השעה, ואני נדהמת. בדיוק ברגעים האלו
בירכתי ברכת המזון!

כמה ימים קודם לכן שמעתי חיזוק נפלא, כמה חשוב ליטול
ידיים לארוחה, ולא להסתפק במאכלים שברכתם אינה 'המוציא',
מכיוון שכך זוכים במצווה הגדולה של ברכת המזון המשפיעה
הרבה ברכה ומביאה שפע לבית. בברכת המזון נמצאות כל
האותיות פרט לאות ה', ולכן המברך זוכה שלא ישלטו בו אף
וקצף. באותו יום כאשר ניגשתי לברך ברכת המזון, חשבתי
לעצמי שיש לי זכות גדולה, חזו עת רצון להודות להשם ולבקש
את כל הבקשות שיש בברכת המזון.

ובדיוק ברגעים האלו הסיר הקב"ה מעמנו אף וקצף, והציל את
בני מאסון.

(יום ראשון פרשת נח תשפ"ג, בוקר)

הנותרים לחופה

חברים שלי נסעו לשבת התאחדות בעיר צפונית. הם סיכמו עם
אישה מבוגרת, אלמנה, שתשכיר להם דירה לשבת, זאת מבלי
שראו את הדירה קודם לכן. הסיכום היה שהבחורים ישלמו על
הדירה שמונה מאות שקלים.

הבחורים הגיעו לדירה ביום שישי, ועיניהם חשכו. הלזאת ייקרא
דירה? אין זו אלא חורבה מימות העלייה השנייה. אפילו מזגן לא
היה להם שם, ועונג שבת, מה יהא עליו?

בו במקום החליטו הבחורים שהם לא ישלמו את מלוא הסכום
שהושט עליהם. לכל הדעות, חוץ מדעתה של בעלת הדירה,
הדירה הזאת לא שווה יותר משש מאות שקלים לשבת אחת.
הם סיכמו ביניהם שבמוצאי שבת ישלמו שש מאות ש"ח ויברחו
מיד.

שני בחורים לא מצאו מנוח לעצמם עם הסיכום הזה. אמנם
ייתכן בהחלט שהצדק עמם, אך העניין לא הוברר אצל מורה
הוראה. מלבד זאת, האלמנה כבר אמרה שאין לה אפשרות
להוריד מהמחיר, כי מזה היא מתפרנסת כל השבוע, ואיך ימלאם
לבם לפגוע בה?

בליל שבת ניגש אליה אחד מאותם שני בחורים, ואמר שאמנם
אין מדברים על כסף בשבת, אבל כאן זה עניין חשוב ביותר,
שלא תהיה קפידא משום צד. "הבחורים כאן החליטו שישלמו
רק שש מאות שקל", אמר הבחור, "ואני מבקש שתגידו לבחורים
מלכתחילה, שאחרי מחשבה החלטתם לקחת רק שש מאות
שקל, וכך הם יהיו מרוצים. ולגבי המאתיים הנותרים, אני וחברי
נשלם אותם".

האישה הסכימה, ואכן במוצאי שבת היא דרשה רק שש מאות
שקל, ושני הבחורים שילמו את הנותר. בעלת הבית כל כך
התרגשה מהמעשה של השניים, שהיא ביקשה מהם את שמם
ושם אימם כדי להתפלל עליהם לזיווג הגון.

באותו חודש התארס הבחור הראשון ששילם את הכסף, והבחור
השני התארס שבועיים אחריו.

(יום שלישי פרשת כי תצא תשפ"ב, לילה, אידיש, סיפור 1, מס' סיפור 30343)

בשעת התפילה. הוא גם מבין שאם אני מחפש זכויות, הישועה אינה
טמונה במגבית החשובה, אלא דווקא כאן, במקום שבו לא מבקשים
ממני אף לא דולר אחד, אלא הרבה יותר! הרי חז"ל כבר אמרו
"מילה בסלע, שתיקה בתרי"י". המעלה של השתיקה בעת התפילה
היא כפולה ומכופלת.

ישבתי ליד השולחן המום ונסעתי. מה אני עושה עם ההתעוררות שהי
שלח לי על ידי חברי הטוב? הרי ברור שאני מוכרח לעבוד על עצמי
ולתקן את העניין. אבל איך עושים את זה? מאיפה שואבים כוחות?
כזה אני. דברך. וכי אבדה תקוותי?

הדלת נפתחת, ואבי שיחי' חוזר גם הוא מסעודת מלווה מלכה בבית
המדורש. "מה אתה יושב ככה?" הוא שואל אותי, "מה קרה?"

סיפרתי לאבי את פרשת הכסף, המגבית, מאת הדולרים והתנאי
שהייתי חייב למלא כדי לקבל אותם. "ועכשיו אני לא יודע מה
לעשות. השיעור הזה טלטל אותי לגמרי".

אבי התחייך ואמר, "הבה נשמע מה הדבר שכל כך הסעיר אותך".
שוב התקשרתי לקו, וקולו של ר' דוד מילא את הסלון. אבא ישב
והקשיב, וכך יכולתי לראות איך גם הוא אינו יודע את נפשו, כי
כן... התפוח לא נופל רחוק מהעץ, ואם אני התפוח, תארו לעצמכם
איך נראה העץ.

"זה לא פשוט. לא פשוט. גדול עלי. בלתי אפשרי. אני לא מסוגל
לשתוק תפילה שלמה", אמר אבי. "התפילה היחידה שבה אני מצליח
להיות בשקט, זהו מוסף של ראש השנה, כדי שהברכה על תקיעת
שופר תחול גם על התקיעות שבמוסף. אז אני מצליח לשתוק
במאמצים אדירים, ובזה אני יוצא ידי חובה למשך כל השנה..."

חייכנו שנינו חיוך עגום. אם כך אומר האבא, מה יעשה הבן? שנינו
ידענו שהמצב שלנו אינו מרנין, חשנו בכל עצמותינו שאנו זקוקים
לישועה, אבל היצר הרע הזכיר לנו את קיומו, וככה, בלי החלטה
ובלי כל קבלה למעשה, הלכנו לישון. גם אני, גם אבא. לילה טוב.

בבוקר שתיתי בבית כוס קפה לפני שחירתי. גם אבא שתה. ישבנו
יחד במטבח ואז אבא אמר לי, "אתמול בלילה לא הצלחתי להירדם.
הרי זה נורא נוראות. אני לא יכול להמשיך ולשוחח בשעת התפילה,
ולרצות שהי יקבל את התפילה שלי. אני חושב שאנחנו חייבים
לעשות משהו. זה מאד קשה, אבל אין מנוס. הבה נקבל על עצמנו
שמהיום - א' באלול, ועד יום הכיפורים תשפ"ג הבא עלינו לטובה,
נשתוק בכל התפילות. אני בטוח שהקבלה הזאת של ארבעים יום,
בדבר שהוא כל כך קשה עבורנו, יעורר רחמים למעלה, והקושי של
השתיקה יהיה במקום הקושי של "קשה זיווגו של אדם..."

ראיתי שאבא כל כך מתמסר בשבילי, והחלטתי שגם אני אקבל על
עצמי קבלה זו. אבי, חכם הרואה את הנולד, הבין שזה לא כל כך
פשוט לסתום את הפה, כאשר כולם מסביב יודעים שהוא מדבר
ומשתתף בשיחות, ולכן הוא לקח דף נייר ורשם עליו בגדול: קיבלתי
על עצמי שתיקה בעת התפילה, אנא עזרו לי בזאת. גם אני כתבתי
הודעה כזאת, וכך יצאנו לבית הכנסת, מוכנים ומזומנים למלחמה
הקדושה על השתיקה למען כבוד השם.

חלפו ארבעה ימים בלבד, ובד' באלול, בשעה ארבע אחר הצהריים
נהייתי חתן. הצעה ישנה מלפני שלוש שנים התעוררה שוב, וכך תוך
זמן קצרצר ממש בירכנו על המוגמר!

התקשרתי לר' דוד בהתרגשות גדולה, וסיפרתי לו על חלקו בישועתי
הנפלאה. והוא אמר לי: כאשר המרגלים תרו את הארץ ארבעים
יום, ובני ישראל דיברו על מקום קדוש דיבורים שאסור לדבר,
הם נענשו בארבעים שנה במדבר, יום לשנה, יום לשנה. "אתם,
האבא והבן, קיבלתם על עצמכם ארבעים יום שתיקה בעת התפילה,
במקום קדוש, וביחד יש כאן שמונים ימים של קבלה טובה. שים
לב שמהשעה שמונה בבוקר של יום ראשון א' באלול ועד השעה
ארבע אחר הצהריים של יום רביעי, יש בדיוק שמונים שעות! יום
לשעה, יום לשעה".

אני מלא הודיה לבורא כל עולמים, ומאחל לכולכם ישועות ונחמות.
יישר כוח לחיים יוסף חברי, שכיוון אותי להשתדלות הנכונה.
ובקשר לאוצר הספרים... אם ידוע לכם על בחור שמעוניין בתפקיד,
זה יעזור מאד...

(מתוך שיעור 269 בשער הבטחון)

שאלה פרטית

שאלות ותשובות באמונה, בטחון והשגחה פרטית

שאלה מספר 49

זאת למודעי, כשהוראות למעשה בכל ענייני אמונה וביטחון צריך כל אחד לקיים לעצמו עשה ק"ר. התשובות שמתקבלות מהקוראים החשובים, הן אך ורק כדי לדון ביחד בסוגיית הביטחון, אבל להוראה למעשה של אדם ישראלי את רבו.

חשש אמונה דאורייתא

הרב אברהם אריה אליפנט מביטחון שמש, הרב יעקב חבה מביתר עילית והרב יאיר חיים כהן מבית שמש: בטרם מלבנים את העניין מצד מידת הביטחון, ראוי לבדוק אם אין בזה איסור דאורייתא של "לא תנחשו". ואם ננקוט שהדבר מותר, כבר כתב הרמ"א (שו"ע יו"ד סימן קעט סעיף ד): "וההולך בתום ובטוח בה' חסד יסובבנו". כלומר, גם אם הדבר מותר יש לאדם להתנהג בתמימות, ולא יכלול דרכיו על פי סימנים. ובכלל לא מצינו מרביתינו שנהגו כן, אלא כל מעשיהם שקלו על פי מאזני התורה והיראה.

מעשה רב מביא לנו הרב שלמה זוסמן מאופקים: בימי בחרותי זכיתי לאכול על שולחניו של בעל הברכה אברהם הגאון רבי אברהם ארלנגר זצ"ל. שחתי לו מעשה על בחור אחד שהתיישב ללמוד, ובאו ואמרו לו שצריכים לנקות את בית המדרש. משכך פנה לבית מדרש אחר ללמוד, וכאשר התחיל ללמוד נכבה אור החשמל. אמר הבחור שסימן הוא מהשמים, שאין השעה עתה ארוכה ללמוד. ופסק מסדר לימודו. כאשר שמע רבי אברהם את הסיפור מפי, נדעעז כל כולו ואמר בחרדה: הרי הדבר בכלל האיסור של "לא תנחשו". והוציא מארון הספרים טור יורה דעה (שם) וקרא: "מנחש - האומר: פתי נפלה מפי, או מקלי מדי, או בני קורא לי מאחורי, או שצבי הפסיקו בדרך, או שעבר נחש מימינו, או שועל משמאלו. פירוש באחד מאלו שאירעו לו עושה ממנו ניוחשו, שלא לצאת אחרי לדרך או שלא להתחיל בשום מלאכה כי לדעתו לא יצלח".

לפום צערא אגרא

הרב אברהם אייזנבאך מבית שמש: סימנים כאלו הרי נערמים לפתחנו תמיד. כאשר קם מאוחר יאמר: סימן שרצון ה' שנתפלל במהירות. וכן הלאה, ותורה מה תהא עליה? הרב יהודה גביצמן מבית שמש: את רצון ה' איננו יכולים תמיד לדעת. על כן, המחשבה 'אולי זה סימן שהקב"ה אינו מרוצה מתכתי' איננה רלוונטית.

הרב מרדכי ספטימוס מאופקים, הרב מנחם מנדל שטרואס מבני ברק, הרב שלמה שמעון רוטמן מבית שמש, הרב דוד לייפער מירושלים, הרב אהרון כץ מירושלים, הרב אברהם צבי וויס מאשדוד, הרב חיים זלמן מלצר מבית שמש, הרב יוסף דושינסקי מחיפה, הרב אברהם קמחי מירושלים, הרב

רציתי ללכת לבקר חבר שלא חש בטוב. כשהגעתי לתחנה הבחנתי שהאוטובוס חלף בזה הרגע. התלבטתי וחשבתי: אולי זה סימן שהקב"ה אינו מרוצה מתכתי ועלי להימנע ממנה, או שאולי חרף הקושי צריך להסתכל על זה כעל ניסיון ולהמשיך בעשייה? והדבר נוגע להרבה עניינים: אולי כשנערמים קשיים, זהו סימן משמים שיש להרפות מלעשות את הדבר הזה?

א' י' ד' א' מ' יחזש"ל

השפעה פרטית

רציתי להודות לכם מאוד על הכנס הפלא שהיה בחול המועד סוכות. זה היה דבר נצרך מאוד, שהציבור יוכל לראות את הקולות, להכיר את המשיעים החשובים מקו העגונה פרטית. אני הגעתי במיוחד ממרחקים בידר עם ילדי. החיינו את פשטנו ומאוד התחוקנו. ובכלל, היה נעים לראות את היציר החשוב, היקר והמוגן, שכלם שומעי לקחו של קו העגונה פרטית. יהי רצון שנוכה לזה עוד פעם.

מצד המקילים

ביום שישי ערב שבת, קיבלה בתי הקטנה חתך במצת. פנינו למרכז הפואי. לאחר המתנה של כשעתיים, אמרו לנו שיש לנו עוד שעה של המתנה, כך שיהי יצא שנצטרך לחזור הביתה בגלל מרחק הליכה הגון. מוכרתי במסך שער הביטחון, והבטחתי שאחנן תרומה להפצת האמונה. מיד לאחר מכן החליט הרופא על סוג טיפול שונה, שיסלם להתבצע מיידית. ברוך השם, הספקנו להגיע הביתה עשורים דקות לפני זמן הדלקת נרות.

מצד הנותנים

הנצחה פרטית

לזכות עידן ישראל בן טרו אסתר ודוג' אריים נועה בת סוליקה ויוצ"ח שיחיו שותפות בכל החיזוקים באמונה בכלל העולמי העגונה פרטית לזכות שמואל צבי בן יטל קענדל וכל משפחתו, יוסף דב בער בן מלכה וכל משפחתו, פטסיא בת מלכה וכל משפחתה להצלחה בכל העניינים, משה בן מלכה לדיווג הגון במהרה והצלחה בכל העניינים.

עלונים ל-100 בתי כנסת

לזכות התורם להצלחה ברוחניות ובגשמיות

עלונים ל-40 בתי כנסת

לע"נ הבה"ח מאיר שמעון בן יבלח"א אביתר מנחם נלב"ע ב' אלול תשפ"ב.

בעילום שם לדיווג הגון בקרוב ממש ולבריאות איתנה ולפרנסה בשפע. בעילום שם לדיווג הגון.

לזכות א.מ.ג.ג. לדיווג הגון בקרוב ממש עד ר"ח חשוון.

לזכות חיים צבי בן חנה סייעתא דשמיא והצלחה בכל העניינים. לזכות חנוך הענין בן ציפורה פייגא הצלחה ברו"ח בכל העניינים.

אסתר בת מלכה אוהבה, אברהם בן מלכה אוהבה לדיווג הגון ומתאים בנקל ובשמה.

לרפואת א. בן אסתר.

ה.מ. בת ד.מ. לסייעתא דשמיא מיוחדת במשך כל השנה.

י.ר. בן י.ט. בת ג.מ. שנוכה לרכוש ידירה בעירי"ק במהרה ובקלות.

ורדה בת חזבה לרפואת הנפש והגוף, שלום בית אמיתי, שתזכה לחתן יוצאי מצרים בקדושה ובטהרה, פרנסה בשפע ונחת. בעילום שם, התורם מבקש להתפלל להצלחתו בפרנסה וחזור חובות במהרה.

קח גם אתה שותפות קבע בהפצת האמונה בעולם

ותזכה להבטחת חזונו למזכי הרבים: בניים ובני בניים יראים ושלמים

התקשר עכשיו

לקו השותפות 02.613.742

העברה לבנק | משלוח בדואר | בעמדות נדרים
לאוני סניף 902 | ת.ד. 5475 | פולס על שם
חשבון 57390056 | ירושלים | 'שער הבטחון'

המעוניינים להפיק את העלון מוזמנים להתקשר למשרד ההפצה

בטלפון 02-5866-075

מנעה אנשי בין 13:00 ל-15:00

ניתן להשאיר הודעה בלב שעות הפעולה ונחזור אליכם בסבי

משלוח העלונים יהיה ללא תשלום למימון 250 עלותם בעולם

בבגזת נקודות חלוקה 20 או עלונים במחיר משלוח בלבד

מייל לעליות סיפורים: A023011902@GMAIL.COM

העלון יוצא לאור גם באידיש ואנגלית

לקבלת העלון במייל 7- B023011300@GMAIL.COM

שאלה לעלון 102

בימינו נפוצות מאוד סגולות שונות, ורבים עושים אותן בכדי להיושע בישועה ושקוקים לה. שאלתי: האם אין בדבר הזה מצד ריבוי ההשדלות, ובפרט בסגולות שלא כל כך ברור אם הן מועילות?

א' י' ס' י' מבני ברק

מסירת שאלות ותשובות: בקו העגונה פרטית 02-30-11-300 שעות 02-30-11-300 (לאחר בחירת השפה) | [מנוי ההקלטה מוגבל ל-3 דקות] | במייל 023011300@gmail.com | פקס 02-6599189 תשובות יתקבלו רק עם שם מלא ושם עיר עד יום ראשון פרשת ירא. שם השואל יכתב באישי תיבות ושם עיר.

נקודה מתוך שיעורו המופלא של

הרה"צ ר' יהודה מנדל שליט"א מליקווד

התוצאה: שמחה, חיות ואש להבה

אכן, אצלנו בנובהרדוק ראו תמיד את השמחה ואת הבין אדם לחברו. דברים אלו נתנו את הרוח ואת החיות לעבודת ה'. כל זה בא מכוח העיסוק המתמיד בשיפור המידות.

פעם אחת דיברתי עם רב חשוב, על כך שצריך לתקן שבכל יום יעסקו כולם בשעה אחת של תשובה. הוא הסתכל עלי כעל מטורף, בכל יום שעה?! ייתכן באמת ששעה זה הרבה, אך כל אחד צריך לקחת לעצמו בכל יום לפחות עשר דקות לעסוק בתשובה.

העיסוק בתשובה הוא על ידי לימוד בספרי המוסר. ללמוד בהתפעלות, לראות מהם במה צריך להשתפר. והתוצאה היא שמחה וחיות, רוח, ואש להבה.

הכרתי את רבי עוזר שווארץ זצ"ל. בכל יום במשך שעתים הוא היה עוסק בלימוד בספרי מוסר. זאת מלבד היותו למדן מופלג ומתמיד עצום. ואכן, ראו עליו שהיה מלא בענווה, צניעות ושמחת חיים. תמיד היה עליו ושמה.

הלואי שנוכה כולנו לעסוק בתשובה תמיד.

שיעור הרה"צ ר' יהודה מנדל שליט"א נמסרים מידי שבוע בעברית, אידיש ואנגלית בשולחן 2 < 2 (לאחר בחירת השפה)

ד"ר פוסה יפרינס-גוא"ר

הכלית העלון הוא, לקרב את האדם לבורא עולם. חלילה שהוא להתפיל ולשמוע קריאת התורה.

פנינת פרשת נח

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

העסק המשתלם ביותר

בתחילת פרשת נח אומרת התורה, "נַח אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדִרְתָּיו" (בראשית ו, ט). רש"י בפירושו הידוע והראשון בפרשה אומר, יש מרבותינו הדורשים אותו לשבח ויש שדורשים אותו לגנאי. שואל מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל, איך יתכן שבעוד שהתורה הקדושה בעצמה אומרת מילות שבח "אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדִרְתָּיו", יבואו חלק מרבותינו וידרשו את הפסוק לגנאי, שנח אינו כל כך גדול, הרי אם אפשר לדרוש לשבח כמו הראשונים לכאורה צריך לעשות כן, למה אם כן לדרוש דווקא לגנאי.

בנוסף, בהפטרת השבוע אומר הנביא "כִּי מִי נַח זֹאת לִי" (ישעיה נד, ט), זאת אומרת שכל המבול נקרא על שם נח וכביכול בגלל נח, אבל מה נח אשם? הרי הוא בנה תיבה במשך 120 שנה, השתדל ועשה הכל במסירות נפש, מה רוצים ממנו? והדבר הקשה מכולם כתוב בזוהר הקדוש, שאחרי שנח יצא מהתיבה וראה עולם חרב, התחיל נח לבכות ושאל את הקב"ה, ריבונו של עולם הרי אתה רחום וחנון, וכי לא יכולת לרחם על הדור הזה, למה החרבת את עולמך? ענה לו הקב"ה במילים נוקבות "רעיא שטיא" - רועה שוטה, אתה ששואל עכשיו למה החרבתי את עולמי, היה לך להשפיע קודם לכן על בני הדור ולא עשית כן.

מכאן אומר הרב עובדיה יוסף זצ"ל, שאמנם את התיבה נח בנה יפה מאוד ובמסירות נפש במשך מאה ועשרים שנה, ועל כך מגיע לו ציון לשבח, אבל מה עם הזמן שהיית צריך להשקיע בבני הדור, ללמד אותם ולהסביר להם ולהחזיר אותם למוטב, למה לא זיכית אותם, אתה הגעת כביכול לתיבה וניצלת עם כל בני משפחתך, אבל למה לא הצלת את בני הדור, למה לא החזרת אותם בתשובה, היה עליך להתאמץ ולעשות בשביל כולם, ומכיון שלא עשית כן אתה נקרא רעיא שטיא - רועה שוטה. מפה אנו למדים שמעלת זיכוי רבים עוברת כל דבר, כל מעלה אחרת שיש לאדם לא שווה כנגד זה שהוא מזכה את הרבים.

אומר רבי אליהו לופיאן זצ"ל דבר עצום, ומי שיתבונן בדבריו יבין מיד שמדובר במציאה עצומה לכל דבר וענין, אומר הרב שלפעמים לא מגיע לאדם דברים מסוימים ממלכות שמים, אבל אם הוא יזכה את הרבים, הקב"ה יתן לו גם מה שלא מגיע לו, וכדי להמחיש את הדברים נאמר משל. אדם אחד הלך לקניית ובמהלכם הוא חש בכאב ראש חזק, ורצה כוס קפה שחור כדי להרגע, הוא הסתכל מסביבו וראה רק חנויות בגדים ומוצרי מזון, אך לא מצא בית קפה, אבל הבחין בבית מלון יפה ויוקרתי ביותר במרחק עשרות מטרים ספורים. הוא החליט ללכת למלון, בידעו ששם

המחיר אמנם יקר יותר, אבל בודאי יוכלו למכור לו כוס קפה טוב, ובשביל להעביר את כאב הראש הוא היה מוכן לשלם. הוא נכנס למלון ושאל את המלצר כמה יעלה לו כוס קפה, השיב לו המלצר - 170 שקלים. ענה אותו איש, הרי במחיר זה אני יכול להביא לך כעשרים חבילות קפה שחור, מה פשר המחיר הזה? ענה לו המלצר, האם אתה חושב שאתה משלם רק על הקפה, אתה משלם גם על כל ההשקעה שמסביב, השטיח לבדו עולה חמישים אלף דולר, והנברשת מאה אלף דולר, וכך הפסנתר וכל הריהוט שסביבך יקרים מאוד, ועל כל אלו אתה משלם. הוסיף האיש לשאול, וכמה עולה פרוסת עוגה, ענה לו המלצר, פרוסת עוגה עולה 220 שקלים. חשב האדם לעצמו, עדיף לי להשאר עם כאב הראש, ולא להיכנס לכאבי ראש אחרים לאחר שאבזבז כסף כה רב על קפה ועוגה.

הוא יצא מהמלון ללא כלום, וראה בצידו קבוצה של עובדי המלון וביניהם מלצרים ומנקים, וכולם עם כוס קפה מהביל ופרוסת עוגה מכובדת, וכשהתקרב ראה לצידם עוד כוסות קפה ריקות ועוגות זרוקות, הוא ניגש אליהם ואמר, אם אתם כאלה עשירים וקונים קפה אחר קפה ועוד ועוד עוגות, למה אתם בסך הכל מלצרים פשוטים? ענו לו העובדים, אנחנו לא משלמים כי לנו זה בחינם. איך זה יכול להיות? ענו לו העובדים, הקשב - אנחנו עובדים כאן כדי לשרת את האורחים בשביל בעל הבית, דע לך שמי שמשרת את האורחים בשביל בעל הבית מקבל בלי לשלם.

אומר הרב אליהו מלופיאן, מי שמשרת בעולם הזה את האורחים, דהינו את עם ישראל, בשביל בעל הבית שהוא הקב"ה, הקב"ה ישלם לו גם אם לא מגיע לו, ולכן מעלת זיכוי הרבים היא כ"כ גדולה ועצומה שאי אפשר לשער את מעלתה ושכרה.

אומר הזוהר הקדוש בפרשת תרומה דברים מפליאים, מהם נבין מה גודלה של מעלת זיכוי הרבים, ובהמשך נראה כיצד יכול כל יהודי להגיע לזיכוי הרבים, וגם אם הוא לא תלמיד חכם ואינו יודע ספר, וכך דברי הזוהר המתורגמים ללשון הקודש, כל מי שיש לו חלק בזיכוי הרבים ובקירוב רחוקים לאביהם שבשמים, גורם להכניע את הסטרא אחרא וגורם שיתעלה הקב"ה, ופשט הדברים הוא, שברגע שהאדם חוטא יש עליו סטרא אחרא, וברגע שיהודי אחר מזכה אותו, הוא מסלק את הסטרא אחרא ממנו וגורם לאותו חוטא שיעלה עד לקב"ה, כי גדולה תשובה שמקרבת את האדם עד כסא הכבוד, וכך מתעלה הקב"ה.

**"גָּבוּר בְּאָרְץ יְהִיֶה זֵרְעוֹ,
דוֹר יִשְׂרָאֵל יִבְרַךְ, הוֹן
וְעֵשֶׂר בְּבֵיתוֹ, וְצַדִּיקוֹ
עֹמֵד לְעַד", וְכָל כֵּךְ
לְמַה, מִמְשִׁיךְ הַכְּתוּב
וְאוֹמֵר כִּי "זָרַח בַּחֲשֶׁךְ
אוֹר לְיִשְׂרָאֵל", זֶרַח –
אוֹתוֹ יְהוּדֵי הַזֵּרִיחַ אֵת
הַחוֹשֶׁךְ לְיִשְׂרָאֵל וְהֵרָאָה
לָהֶם אֵת הַדָּרֶךְ**

המשך
בעמוד 4 >>

ע"פ לוח החיים לפי זמני ירושלים	ר"ת	מוצ"ש	הדלקת נרות	לע"נ יצחק שם טוב בן שרה ז"ל	לע"נ אברהם בן עזיזא ז"ל	לע"נ שאול חי בן מרים ז"ל	לע"נ משה בן רחל ז"ל
	19:06	18:29	17:19				

50 דקות מהפניות!

יכולתי לדאוג ולהלחץ, אך הנה גילוי שמימי מדהים - שזה היה פשוט מיותר ולא מועיל... ההיפך, ברגע שהתחלנו להתחזק בביטחון בבורא עולם, ברגע שהחילוננו לעסוק בדיבורי אמונה והישענות על אבא שבשמים - באותו רגע נפתח שער הישועה והמחשבות עוררו בך את הרצון לקום ולנסוע לירושלים!

סיפור נפלא זה, אותו סיפר המשפיע הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א, מאיר לנגד עינינו עד כמה גדול כוחה של מידת הביטחון. בכל עת של לחץ ודאגה, אם אנו נתקלים בהתמודדות או בקושי לא פשוט, נפנים שיהודי המתחזק בביטחון שה' ישלח לו את הישועה - ה' באמת ישלח את ישועתו! יהודי יקר! מה לך דואג, מדוע אתה תוהה ומבולבל? נכון, כשעומדת לנגד העיניים שאלה קיומית, בעיה רפואית סבוכה או מינוס חסר תקדים, הדאגה והלחץ עלולים להשתלט. אך ההישענות על בורא עולם, והאמונה והביטחון בישועתו - הם שמבטיחים את הישועה האמיתית ומקרבם אותה אלינו בצעדי ענק.

פרשת השבוע חושפת את המאפיין הזה, בדברי התורה על שובה של היונה על התיבה לאחר המבול: 'והנה עלה זית טרף בפיה'. חז"ל מגלים משמעות נסתרת במסר הטמון בעלה שבפי היונה: ככלות ימי המבול ולאחר שבמשך כשנה הוא שדאג למזונה, היא בוחרת ומעדיפה מזון מר כלענה מידו הטובה והרחומה של בורא עולם, על פני מזון מתוק כדבש מידיו של נח! זה לא שיש לה משהו אישי נגד נח, הלא הוא

'חשבתי לעצמי, הוא מוסיף ומספר, 'שהרי ממילא אני עולה לירושלים בשבוע הבא, אעביר אז את הכסף. ולפתע, היום, פתאום תקפוני נקיפות מצפון קטנות. אולי סכום כה גדול יכול לסייע בדחיפות'

שהגיש לה את מזונה במשך ימי המבול.

אבל זו בדיוק הבעיה - היא לא רוצה מזון מידיו של בשר ודם, היא לא רוצה אוכל מתוק מידיו של בן אנוש. היא מעדיפה מזון שכולו ביטחון בה' והישענות עליו, קשר קרוב איתו. 'יהי מזונתי מרורים כזית בידי של הקדוש ברוך הוא, ואל יהי מתוקים כדבש בידי בשר ודם!' - קובעת היונה... ובכל זאת, עולה שאלה מהותית: מדוע באמת הביאה עלה מר של זית? - אם אדם נהנה מידי הטובות והמעניקות של בורא עולם, מדוע לא יהיה מזונו מתוק ואהוב, למה שיאכל מזון מר כלענה? אם בפיה מסר כה עמוק ומחזק על הביטחון והאמונה בבורא עולם, מדוע לא יבוא המסר הזה על מצע עלים מתוקים ורעננים?

אומר הרה"ק בעל ה'דברי ישראל' ממודו"ץ זי"ע, חידוש מבהיל שכדאי להפנימו אל הלב. הפסוק מצייץ 'והנה עלה זית טרף בפיה' - היא 'טרפה' את העלה, היתה לחוצה אם תמצא אוכל אם לא... נכון, היא אמנם מעדיפה עלה מר מידיו של בורא עולם על מזון מידיו של בשר ודם, אך עדיין יש בה לחץ אם תצליח למצוא עלה כזה, אם תזכה בו בקלות... לכן העלה היה מר, משום שניכרו ביונה אותות הלחץ, והיתה בה מן הדאגה. לו היתה סמוכה רגועה ובוטחת, יודעת שימצא העלה גם אם לא תחפש ו'לטרור' אותו מיד מרוב לחץ, בורא עולם היה מסדר לה מזון משיבוע וטעים ללא מרירות. אך הלחץ שלה ורצונה 'לטרור' את הדבר הראשון שמצאה - אלו שגרמו למזונה להיות מרים כלענה, ולא מתוקים כדבש, ומכך ילמד כל אדם להתחזק בביטחון בבוראו, ובדאי יעילו הדברים להיטיב לו בעולם הזה ובעולם הבא.

הרב אשר קובלסקי שליט"א

הגה"צ רבי אשר פריינד זצ"ל היה דמות מופת רחמימית של צדיק נגב, שעסק במסירות נפש בקירוב יהודים לאביהם שבשמים ובמעשי חסד נאצלים ואת הכל עשה בצנעה. הוא נהג לקרב יהודים קשי יום, לדאוג לכל מחסורם, להרעיף עליהם טללי עידוד ונוחם, ולסייע להם להתפרנס במלאכתם. אחד מאותם יהודים שקירב, הפך ל'קבלן השיפוצים' האישי שלו. למען הסר ספק, רבי אשר לא נזקק לשיפוצניק תמימי, ביתו היה חף מכל גינון של הוד והדר. תפקידו של השיפוצניק היה לגשת לבתי אלמנות ונזקקים, לתקן את הדרוש תיקון, לצבוע, לסייד, להתקין, להחליף ולחדש, ואחת לשבוע, ביום שישי לפני חצות, היה מגיע השיפוצניק ליטול את שכר עבודתו ועבודת הפועלים הערבים, שאם לא כן - הרי זו בחינת סכנת נפשות ממש מהפועלים...

ויהי באחד מימי השישי, עלה השיפוצניק לביתו של רבי אשר, ערך עמו את החשבון, והנה - הסתבר שעלות השבוע החולף היתה גבוהה מהרגיל. רבי אשר חיטט בכיסו, אך לא מצא בו אלא כמה מאות דולרים בודדים, הרחק מעשרות אלפי השקלים הנדרשים. רבי אשר מחפש גם בארונות, במגירות ובכל פינה נסתרת, ועם כל חיפוש שהסתיים באכזבה - השיפוצניק שלצידו הלך ונלחץ. היטב הבין כי הוא חייב מיד את הכסף, לבל יאונה לו רע מהפועלים הערבים הממתנים...

הדקות מוסיפות וחולפות, אך רבי אשר מחייך את חיכוכו הטוב, ומתחיל לדבר דברי אמונה וביטחון. 'הלא בורא עולם יודע היטב כי אני זקוק לכסף הזה' - הוא מסביר לשיפוצניק במאור פנים, 'ואין לו כל בעיה לשלוח לי את הכסף כאן ועכשיו. כל שעלינו לעשות הוא להתחזק באמונה ובביטחון בבורא, ותיכף נראה כי הסכום החסר יבוא גם יבוא...' השיפוצניק מתעורר קמעא, אך הזמן מוסיף לחלוף, וכסף אין. רבי אשר מסרב להלחץ, אף עננה קלה של דאגה לא נראית על פניו המאירות. 'אין עוד מלבדו, אפס זולתו!' - הוא קורא בהתרגשות, 'בורא עולם בוודאי רוצה שיגיעו עשרות האלפים הדרושים לנו!' - הוא קובע בביטחון ובאמונה, 'ולכן בוודאי ישלח אותם. עלינו רק לבטוח בו ולהאמין בישועתו!'

חלפו כחמישים דקות, שעת חצות התקרבה, ולפתע - נקישה בדלת. בפתח עמד יהודי נשוא פנים מבני ברק, ממקורביו של רבי אשר, ומיד בכניסתו הוא מוציא מחיקו מעטפה תפוחה ובה עשרות אלפי שקלים, אותם הוא מושיט לרבי אשר. 'גביר פלוני מבני ברק שלח זאת אל הרבי', אומר המקורב, 'באתי במיוחד מבני ברק להביא את הכסף...' עיניו של רבי אשר נרגשות, שוב ראה כי ישועת ה' כהרף עין, הוא סמך על בורא עולם - ובורא עולם אכן שלח את הכסף.

הוא סופר את הסכום, מוסיף את כמה מאות הדולרים שהיו בידו קודם לכן, והנה - יחדיו זהו הסכום המדויק הדרוש לתשלום עבור השיפוצים השבוע, שקל לא יותר ושקל לא פחות! רבי אשר נפעם, ומושיט את צרור הכסף התפוח לידי השיפוצניק, שממהר לצאת ולשלם לפועליו. ואז, פונה רבי אשר למקורבו ושואל, 'אמור לי בבקשה, מה טעם באת דווקא בשעה לא שגרתית זו, ובנסיעה מיוחדת מבני ברק? האם אותו גביר ביקש להעביר את הכסף דווקא היום, דווקא עכשיו?'

'לא ולא' - משיב המקורב ומספר, כי פגש את אותו גביר כבר בליל אמש, והלה העניק לו את הסכום וביקש שיעבירו לרבי אשר. 'חשבתי לעצמי, הוא מוסיף ומספר, 'שהרי ממילא אני עולה לירושלים בשבוע הבא, אעביר אז את הכסף. ולפתע, היום, פתאום תקפוני נקיפות מצפון קטנות. אולי סכום כה גדול יכול לסייע בדחיפות, למה לעכב את העברתו בכמה ימים? ולפיכך, ולמרות המאמץ המיוחד הכרוך בכך, גמרתי אומר לעלות לירושלים במיוחד ולמסור את הכסף כאן ועכשיו!'

רבי אשר מקשיב וחיוכו מתרחב, ואז הוא שואל: 'אולי תוכל לשער, מתי בדיוק התעורר בך הספק, שאולי כדאי להזדרז ולהעביר את הכסף מיד?'. רבי אשר שם אוזניו כאפרכסת, הנה מגיעה ה'תגלית הבטחונית' המרעישה, עד כמה מידת הביטחון חוללה מהפך: 'לפני כחמישים דקות!' - משיב המקורב ואומר, 'ממש עכשיו, דקות לפני שיצאתי. חשבתי על זה ומיד יצאתי לדרך, שאורכה כחמישים דקות נסיעה!'

'לא יאומן!' - רבי אשר נרגש עד כלות הנפש, 'הלא בדיוק לפני חמישים דקות הבנו את עומק הבעיה, אז הבנתי שחסר לי בדיוק את הסכום הזה כדי לשלם לפועלים.

- לע"נ יהודית בת ריחנה ע"ה
- לע"נ אברהם אבוהרון בן ג'צניה ז"ל
- לע"נ רפאל פואה בן רוזה ז"ל
- לע"נ בנימין בן טאוס ז"ל
- לע"נ אסתר בת חנה ז"ל
- לע"נ הרבנית חסיה ליליאן בת סוליקה ע"ה

משקר לא מרוויחים

"שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ אֶל נָח אֶל הַתֵּבָה" (בראשית ז, ט), כך מתארת התורה כיצד הכניס נח מן החיות הטמאות שניים, ואילו מן החיות הטהורות שבעה שבעה. ישנו משל בעל הדרכה והוראה יסודית לחיים, המובא במדרש ילקוט שמעוני (תהילים רמז, תרלח) על פסוק זה:

בשעה שאמר הקב"ה לנח שיכניס שנים מכל מין לתיבה, ובאו ונכנסו לתיבה, בא השקר ורצה גם להכנס לתיבה, אמר לו נח 'אין אתה יכול להכנס לתיבה אלא אם כן תבוא עם בת זוג - שכתוב "שנים שנים מכל מין יבואו אליך אל התיבה". הלך השקר ופגש ב'פחתא' (מידת הפחת והנוק) שגם היא רצתה להכנס לתיבה, ונח לא נתן לה כי לא היה לה בן זוג. הציע השקר לפחתא להכנס יחדיו כבני זוג, ושאלה הפחתא לשקר 'כמה תשלם לי על כך?'. ענה לו השקר: 'אשלם לך שכל מה שארוויח בעסקים שלי, את לוקחת ומרוויחה'. נענתה הפחתא והסכימו ביניהם ונכנסו יחדיו לתיבה, ומאז ועד היום, כל מה שמרוויחים בשקר הולך ל'פחת'.

הרב ראובן קרלנשטיין זצ"ל, מביא בי"ח ראובן את מה שמבאר ה'חפץ חיים' במשמעות המשל של המדרש, שעד דורו של נח, אדם היה מרוויח עם שקר והונאה ולא היה מפסיד מכך, וכך הצליחו אנשי העולם להתקיים ב"כבוד" בזכות השקר וההונאה, עד שהתקיים בהם "ומלאה הארץ חמס", אבל מאז ועד היום אם תראה אדם העושה עסקיו בשקר והונאה, דע לך שאף שנראה כי הוא מרוויח, הרי זה "עושר השמור לבעליו לרעתו", ויהיו לו מכך צרות ועגמת נפש, ה'פחתא' ממתנייה בסבלנות לקיים בו את הנאמר במסכת דרך ארץ: "אם אתה נוטל את שאינו שלך, את שלך נוטלים ממך", כי משקר לא מרוויחים! ומאמת אף פעם לא מפסידים!

אם נתבונן יותר לעומק, דברי המדרש נסובו דווקא על הזוגות שהכניס נח, שהיו כולם מן החיות הטמאות, ולא מאלו שהכניס שבעה שבעה שהוא מן החיות הטהורות, לרמוז לנו, שאדם המרגיל עצמו לשקר ולחיות בשקר, בעצם מטמא את עצמו, ומכלל לאו אתה שומע הן, אדם הרוצה לטהר את עצמו, חייב להרגיל את עצמו במידת האמת, שהרי חותמו של הקב"ה אמת, ומתוך שידבק באמת ויחפש אחריה בודאי יטוהר נפשו.

משנה הבריות

"שֶׁלֶשׁ מֵאוֹת אֲמָה אַרְבֵּי הַתֵּבָה" (בראשית ו, טו). פרט לנו הכתוב מידת ארכה ורחבה וקומתה של התיבה, להודיע לנו גודל הנס שהחזיק המועט את המרובה, כי היו שם בריות גדולות כמו פילים (כלי יקר).

שאלה: השאלה שלפנינו הגיעה מאת ילד צדיק שכה סיפר. ביקרתי עם בני משפחתי בגן החיות, וכאשר התקרבו לכלוב בו נמצא הפיל התרגשתי מאוד. מדוע? כי כעת אזכה לראות לראשונה בחיי פיל אמיתי, ולברך עליו את ברכת "משנה הבריות", כפי שמבואר בשולחן ערוך (או"ח סימן רכ"ה ס"ח), "הרואה את הפיל או את הקוף מברך: ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם משנה הבריות".

במאירי (ברכות נח) ביאר את טעם הברכה, שהואיל והחיות הנ"ל דומים לאדם במקצת דברים, מברך עליהם משנה הבריות. הרשב"ץ בספרו "מגן אבות פ"ג כתב שהפיל הוא בעל חיים חכם מאוד, ואין מי שיהיה קרוב להבנת בני אדם כמו הפיל, וה'מלאכת שלמה' (כלאים פ"ח מ"ו) הביא, שכיון שבזמן דור הפלגה נפרע הקב"ה מן האנשים, והפכם לקופים ולפילים, מברכים דוקא עליהם "משנה הבריות".

נחזור לסיפורו של הילד, כשהגעתי לכלובו של הפיל הענק קצת התאכזבתי, כי דוקא באותו הרגע היה הפיל שקוע בשינה עמוקה. חשבתי בליבי שאין כל מניעה לברך על פיל ישן, ולכן בירכתי בקול ובהתרגשות. לפתע הבחנתי במנוף ענק שנשא את הפיל. "מודע לוקחים מכאן את הפיל?", שאלתי את אנשי הצוות שהשיבו "הפיל מת!..." לא חלפו מספר דקות, והובא למקום פיל חדש...

התעורר ספק בקרבי: האם עלי לחזור ולברך על הפיל החדש, ואולי הברכה הראשונה שבירכתי על הפיל המת נחשבת ל"ברכה לבטלה", או שמא כבר יצאתי בברכה, וכעת איני יכול לברך על פיל אחר?

תשובה: ברכת "משנה הבריות" נתקנה על מנת לשבח ולהודות לה' יתברך על בריות מופלאות המעוררות התפעלות, וממילא היות שהילד בירך על הפיל הראשון מתוך התפעלות ושבח, בחושבו שהוא חי, נראה שלא יחזור לברך שוב, כי למראית עין לא ניכר בו שום שינוי, וסוף סוף יש כאן כדי להתפעל מנפלאות הבריאה, ולכן הדעת נוטה שהברכה חלה בדיעבד.

אמנם במקרה שהאדם יודע מתחילה שהפיל או הקוף שלפניו מתים, מסתבר שלא יברך עליו, כי לכתחילה לא תיקנו רבותינו לברך על בעל חיים מת (כמבואר בשו"ת אז נדברו ח"ב סי' ד').

(אחת שאלתי 3, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

השקפה לבית היהודי

למה לריב?

אחד הסיפורים המפליאים וההיסטוריים בפרשתנו הוא סיפור מגדל בבל, כיצד חשקו יושבי תבל לעשות יחדיו מגדל שמגיע השמיים. התורה הקדושה מעידה על עיקר מטרתם ומגמתם של אנשי דור הפלגה, שהייתה מטרה נכספת אחת כהגדרתם - "נַעֲשֶׂה לָנוּ שָׁם", הם רצו למרוד בקב"ה, אבל כל אחד מהם חיפש גדולה, יוקרה וכבוד לעצמו. ההתכנסות שלהם היא אנוכית לצורך השגת גדולה וכיבוש, כפי שהם מעידים: "נַעֲשֶׂה לָנוּ שָׁם". כאשר כל אחד חפץ לשבת על כיסא גבוה יותר מזולתו, אמנם בהתחלה הם התכנסו בשפה אחת, כביכול היו נראים מאוחדים, אך סופם מוכיח על תחילתם, ובמטרת אחדות כזו שכל אחד מהם דואג לעצמו, מובילה לפירוד והרס וחורבן.

כך ביאר הגאון ר' מרדכי בנט זצ"ל את הפסוק: "כִּי יִפְּלֵא מִמֶּךָ דָּבָר לְמַשְׁפָּט, בֵּין דָּם לְדָם, בֵּין דִּין לְדִין, וּבֵין נֶגַע לְנֶגַע, דְּבַר רִיבֹת בְּשַׁעֲרֶיךָ" (דברים יז, ח). אם אתה תוהה מדוע אומות העולם מפלים לרעה בין יהודי לגוי, מדוע דם יהודי הפקר בעיני העולם, דע לך שהסיבה

היא "דְּבַר רִיבֹת בְּשַׁעֲרֶיךָ", משום אותם דברי מריבות הקיימים בשערי עמך בית ישראל. שנאת החינם השוררת במחנה ה' היא בעוכרנו, ומשמשת חלילה כחרב פיפיות נגדנו, ולכן עלינו תמיד להיות מאוחדים!

דרשו רבותינו על הפסוק: "צְרוּר הַמֵּוֹדֵי לִי, בֵּין שָׁ-ד-י יְלִין" (שיר השירים א, ג), בשעה שישראל צרוּר ומלוכדים, זוכים הם לחסות בין זרועותיו של הקב"ה, כלומר זוכים לשמירה ולשכינה ביניהם, ולכן לפני כל מחלוקת צריך לחשוב האדם, למה לריב? הרי רק רע יצא מכך, וכך אמר בתנא דבי אליהו (רבה, כח) מה אני מבקש מכם אלא שתהיו אוהבים זה את זה, ותהיו מכבדים זה את זה, ותהיו יראים זה מזה.

זאת היתה גם כוונת בלעם שאמר: "לֹא הֵבִיט אֵין בְּיַעֲקֹב, וְלֹא רָאָה עֵמָל בְּיִשְׂרָאֵל, ה' אֶלְקֵינוּ עִמּוֹ, וְתָרוּעַת מְלָךְ בּוֹ" (במדבר כג, כא). דהיינו, גם כשישראל עושים עבירה וחטא, עדיין ה' לא מביט אוון ביעקב משום "שה' אֶלְקֵינוּ עִמּוֹ וְתָרוּעַת מְלָךְ בּוֹ". בשל היותנו מאוחדים וקשורים - הקב"ה יכול למלוך עלינו ולהשרות שכינתו בינינו, וכל זה בהתחברות העם כפי שנאמר "וַיְהִי בְיִשְׂרָאֵל מְלָךְ, בְּהַתְּאַסֵּף רֵאשֵׁי עַם יִשְׂרָאֵל עִם שְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל" (דברים לג, ה).

דרשו רבותינו על הפסוק:
"צְרוּר הַמֵּוֹדֵי לִי, בֵּין שָׁ-ד-י יְלִין"
(שיר השירים א, ג), בשעה שישראל צרוּר ומלוכדים, זוכים הם לחסות בין זרועותיו של הקב"ה, כלומר זוכים לשמירה ולשכינה ביניהם

זו המעלה והכח של זיכוי הרבים, זה לא רק בעולם הזה, אלא מלווה את האדם לחיי העולם הבא ולנצח נצחים, וזהו העסק הכי משתלם שיש לאדם, לזכות ולהשפיע על אחרים, שיקראו תהילים או ילמדו בזכותך דבר תורה והלכה, ואם תוכל להשפיע עליהם שיכניסו את ילדיהם לתלמודי תורה, וכן על זה הדרך, ובכך בעצם זוכים אנו גם לחיי העולם הזה וגם לחיי העולם הבא, וכמו שהזוהר הקדוש כותב, "צדקתו עמדת לעד", וכך נזכה לכל הברכות שבתורה אמן ואמן.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

כמה וכמה פעמים, ובסופו של דבר אומר הרב ארוש, שהיא זכתה לחזור בתשובה, התחתנה עם אדם ירא שמים ובעצמה החלה להפיץ תורה לזיכוי הרבים.

ראו מה רב ערכו של מזכה הרבים, אדם פשוט שלא יודע לדרוש דברי תורה ברבים, ובסך הכל נתן שלוש דיסקים לאחר והחזיר אותו בתשובה, וזה החזיר בחורה בתשובה והציל אותה מאבדון, איזה שרשרת ואיזה עסק נשגב, והכל נזקף בסופו של דבר לזכות האדם, עד כמה יכול האדם להרויח ולזכות והכל בהישג יד, לעיתים מספיק שנאמר מילה טובה אחת או דברי עידוד ועצה טובה, וזיכינו את האדם שמולנו.

ממשיך הזוהר ואומר, שאותו מזכה הרבים מקיים את כל העולם הזה והעולם העליון, וזוכה לראות בנים לבניו, וזוכה לעשירות, וזוכה לעולם הבא, ועליו הכתוב אומר (תהילים קיב) "גבור בארץ יהיה זרעו, דור ישרים יברך, הון ועשר בביתו, וצדקתו עמדת לעד", וכל כך למה, ממשיך הכתוב ואומר כי "זרח בהשג אור לישרים", זרח - אותו יהודי הזריח את החושך לישרים והראה להם את הדרך. ראו אלו ברכות ומעלות למזכה הרבים. כל אחד יכול, די בכך שישפיע על מישהו שיבוא לבית הכנסת לשמוע שיעור, או שילמדו יחד דבר מה, או שישלח לאדם קישור של דרשה יפה או חיזוק, בפעולה קטנה ביותר יכול האדם לזכות אחרים, והוא לא מבין עד היכן הדברים יכולים להגיע, ואפילו אם הוא אדם פשוט.

מספר הרב שלום ארוש, שיש לו מיליוני דיסקים המופצים בכל העולם, וביניהם גם דיסקים רבים שמתורגמים לשפות זרות, וביניהם לשפה הספרדית המופצים בין היתר גם במקסיקו. ישנו יהודי אחד במקסיקו, חסיד של הרב ארוש, שהחזיק הרבה דיסקים וחילקם לרבים. יום אחד הוא פגש באיזה מכר חילוני ונתן לו שלוש דיסקים, ולאחר כמה שבועות הוא פגש שוב את אותו חבר, והנה הוא עם כיפה לראשו, אמר לו אותו חבר, דע לך ששינית את חיי מהקצה לקצה. הוא התחיל להתחזק ולחזור בתשובה, ובעצמו רכש דיסקים רבים והתחיל להפיצם.

אותו חבר שברוך ה' זכה לחזור בתשובה, עבר ביום אחד ליד הים, והנה הוא רואה בחורה העומדת על סלע גבוה מטרים ספורים ממנו, והוא הבין מיד מה בכוונתה לעשות, עומדת על סלע גדול בדרך לקפוץ לתהום המים, הוא רץ אליה ואמר, רגע! רגע! חכי! מה את עושה? אל תעשי את הדבר הנורא הזה! הרי המאבד עצמו לדעת אין לו חלק לעולם הזה, ענתה לו אותה בחורה, אנא עזוב אותי לנפשי, החלטתי שזהו, אין לי מה לעשות פה ואין לי מה לחפש בעולם.

הוא השיב לה, הקשיבי לי רגע, אתן לך כמה דיסקים לשמיעה, תשמעי אותם ואז תחליטי, אם את רוצה תישארי ואם לא את יכולה תמיד לחזור לפה. השיבה הבחורה, אנא עזוב אותי, הדיסקים לא מעניינים אותי, אך הוא המשיך והתחנן, אני מוכן אפילו לשלם לך, רק תשמעי את הדיסקים, וכך לאחר מסע שכנועים הוא הצליח לשכנע אותה, ונתן לה את הדיסקים, וברוך ה' היא שמעה אותם

מקווה בית לוי

בס"ד

י"ח אלול תשפ"ב

לכל תושבי שכונתנו היקרים

ידוע גדול חשיבות מצות הטהרה בעם ישראל שאבותינו ואימותינו הקדושים מסרו נפשם לענין הגדול הזה שיעשה בהידור ודקדוק ההלכה, והוא עמוד איתן בהעמדת הדורות בכלל ישראל. ולעת זו שהוחלפו המשמרות והגאון רבי שלמה זעפראני שליט"א אשר פקיע שמה, נטל על עצמו ע"י ת"ח מובהקים להעמיד את

"מקווה בית לוי" בבית וגן בדקדוק ההלכה

ויחד עמו הגאון רבי אברהם עטיה שליט"א, רב קהילת בית לוי, אשר דואג לכל פרטי ועניני ההלכה על הצד הטוב ביותר.

בודאי ניתן לטבול במקווה זו כדת וכדין.

וע"ז באעה"ח

 הרב ניסים הררי	 הרב עזריאל אייערברג
 הרב ישראל גנס	 הרב שלמה זעפראני
 הרב אברהם עטיה	 הרב אברהם נפתלי ריג

ואילו מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך פסק שעל כל חיה משונה ניתן לברך, והחיות שהוזכרו בגמרא לאו דווקא. אך על דגים משונים לא יברך, כי לא מצינו ברכה זו אלא על חיות.

הורה רבי שלמה זלמן לשואל שבכניסתו לגן החיות יברך בראיית החיה המשונה הראשונה ויכוון לפטור בכך את הראיות הבאות. ("וזאת הברכה" ועיין בשו"ת "אז נדברו" ח"ב אם יש לברך על לוייתן)

"חם לקה בעורו". (סנהדרין קח:)

כסברה זו כתב בשו"ת "הלכות קטנות", שעל הכושים אין לברך "משנה הבריות", דעל הראשונים אנו מצטערים... אבל אחר כך מנהגו של עולם הוא שכּושי יוליד כּושי, ויש לברך "משנה הבריות" רק על מי שנולד כּושי ואביו ואמו הינם לבנים. (ח"א ר"מ)

כלבי נחיה לעיוורים וקופים מאומנים לעזור לנכים

חידש הגאון רבי בן ציון אבא שאול: יש לאסור אמירה לבעלי חיים בשבת כמו אמירה לנכרי שאסורה.

אמנם, אמירה לבעלי חיים בערב שבת שיעשו מלאכה בשבת מותרת, אף על פי שבנכרי הדבר אסור.

שהרי עצם איסור אמירה לגוי כתב בשו"ע הרב הוא משני טעמים: טעם אחד, שהגוי נעשה שלוחו. טעם שני, איסור דיבור חול בשבת. ולהלכה אסור לומר לנכרי בערב שבת לעשות לו מלאכה בשבת דנעשה בכך שלוחו. וכל זה שייך רק בגוי, אבל אין זה שייך לבעלי חיים. ("אור לציון" ח"א כ"ג, שבת יט. או"ח רמ"ז א', שו"ע הרב רמ"ג א')

מותר להרוג בשבת כל חיה ורמש שנשיכתם מסכנת חיי אדם כגון כלב שוטה, נחש, צרעה וכדומה - "הכל לפי המקום והזמן". (או"ח שט"ז י' ו"ג, רמב"ם "א ד', ביה"ל. שעה"צ, שש"כ כ"ה ועוד)

הסתפק "ערוך השולחן" אם לא ברור שהכלב הוא כלב שוטה, האם הוא ככל ספק "פיקוח נפש שדוחה את השבת", או שאינו דומה, כי אפילו ודאי כלב שוטה אינו אלא ספק, דאולי לא ינשוך. ואף על פי שבפיקוח נפש אנו מחללים שבת אפילו בהרבה ספקות, זה הכל כאשר פיקוח הנפש נראה, אבל כשיש ספק בעיקר אולי לא הותרה. וצריך להתיישב בזה. וברור שצריך לומר לגוי להרוג את הכלב!

סיפר אחד המשתתפים בשיעור דף היומי של ידידי, הרה"ג גד אחימן: "היה זה בשלהי שנת תשס"ו, מלחמה ברצועת עזה, אחת הסיירות של הצבא נכנסת למחנה בעזה, המטרה טיהור מספר בתים, בהם על פי מידע נמצאים מחבלים. בין החיילים היה בני. בעוד החיילים צועדים בשקט בדממת הליל שלא להתגלות, חשו לפתע כלבים משוטטים בנוכחותם, פרץ נביחותיהם הסגיר את החיילים, והאיזור הפך לחרדת אלוקים. המחבלים החלו לירות אש תופת על הכוח, כדור שרק ליד אוזנו של בני, ורסיסים פגעו בידו, הוא המשיך בלחימה עד שפתאום צעק: "איני רואה בעיני!" בעקבות הפציעה והתסבוכת ובניגוד לתכנון המקורי נכנסו חיילי הכוח למבנה אותו היו צריכים לטהר בסוף הפעולה. למקום הוזעק טרקטור ענק, D9 שהרס את המבנה הראשון אליו היו אמורים להכנס. נמצאו בו עשר גופות של מחבלים, שהמתניו בדריכות לחידיתם של החיילים, להנחית עליהם מכת מוות!!! "בני הוטס לבית החולים, ידו הימנית זרועה ברסיסי רימון, והנס הגדול - הרסיס שפגע בעינו נעצר במקום בו אין נזק". הרבה שלוחים יש לבורא יתברך, לעיתים הם כלבים משוטטים! ("נר לשולחן שבת")

מה גדר המדרגה של איש צדיק? מה זו אישה צדקנית? הרב מפוניבז' היה נוהג פעמים רבות לשאול זאת בשיחותיו ולהשיב מיניה וביה: "היסוד הראשון הוא טוב לב - "גוט'סקייט"! נח היה איש צדיק, הקב"ה בכבודו ובעצמו אמר לו "כי אותך ראיתי צדיק לפני" וחז"ל מפרשים "שהיה צדיק במעשיו".

מה היו מעשיו שבגללם נקרא נח צדיק? מבארים חז"ל במדרש, שהיה זן ומפרנס ומכלכל ולברואיו של הקב"ה. הוא אמר מידת ההטבה היא היסוד הראשון בצדקות, אם יש אותה יש את הכל! (הרב מפוניבז' ח"ב עמוד קכב)

"רבי צדוק אומר בעשרה במרחשון נכנסו כל הבריות לתיבה, ובי"ז ירדו מי המבול על הארץ".

כתב הרד"ל: אפשר דכיון שלא נסגר שער התיבה היו נח ובניו נכנסים ויוצאים מן התיבה כל שבעת הימים הללו, שהיו ימי אבלו של מתושלח, להספידו ולבכות עליו, וגם להכניס אוכל לתיבה. לפי דברי הגמרא (סנהדרין קח:) "שקבע להם הקב"ה זמן קטן של שבעה ימים לשוב בתשובה", ודאי שהיה נח יוצא בימים אלו, כדי להוכיחם, אולי ישונו בתשובה, ובי"ז סגר ה' את דלת התיבה. [שם, כתב הרד"ק שגם החיות יצאו ורעו מחוץ לתיבה. ועיין ב"אבן עזרא"]

הלכות לתיבת נח

ציפור שנכנסה בשבת לבית ואי אפשר להפריחה החוצה, והאדם מעוניין לסגור את החלון בשל הקור, מותר לו לסגור.

כיון שאין בסגירת החלון אלא צידה מדרבנן, כי הבית הוא מקום גדול ואין הציפור נחשבת כניצודה בו מהתורה, וכיון שאין כוונתו לצייד הציפור הוי פסיק רישא דלא ניחא באיסור דרבנן, ובמקום צער יש להקל. ("חיי אדם" והביאו המשנ"ב שט"ז ה')

איזו ברכה לא ברכו בתיבת נח...

הרואה פיל קוף וקיפוף מברך 'משנה הבריות' - "הואיל ודומים לאדם במקצת דברים". (ברכות נח: ומאורי שם)

הלכה זו שהרואה פיל וקוף מברך "משנה הבריות" אין להבין כפשוטו משום שהם בריות משונות, דמה נשתנה פיל מגמל שהוא משונה בדבשתו, והלא כל חיה ברואה בתבניתה וצורתה ומה שייך שינוי בזה והרי היא על פי דרכה כדרכה היא!?

ועלה בדעתי לומר על פי דברי הגמרא שאנשי דור הפלגה נעשו ונהפכו לפילים וקופים, ואם כן נבין מדוע מברכים עליהם "משנה הבריות", והיינו שהם היו בריות ונהפכו לחיות!

אולי לכן סוברים הרמב"ם (הל' ברכות ו' י"ג ועיי"ש ראב"ד ונו"ט) והרשב"א כי קוף כשר ליטול ידים לאדם! ("אמת ליעקב" רכ"ה ח'. וידוע ה"מלאכת שלמה" שהביא כן בשם "חכם חסיד ומקובל, רבי מושלם, עיין מוש"כ בזה בעלון "נר" בין הזמנים תשע"ד).

בספר "ברכת הבית" כתב שברכה זו נתקנה דווקא על שלש חיות אלו, וכן הורה הגאון רבי חיים קניבסקי. ("ברכת הבית" כ"ט. "וזאת הברכה")

פעמיים נאמר בתורה "ויעש נח ככל אשר ציווהו ה'", האחת על בנין התיבה והשניה על כניסתו לתיבה. תמה ה"בית ישראל", הרי על הכניסה לתיבה נכתב מפורש בתורה שנח נכנס אל התיבה, אם כן מה צריך שוב להזכיר זאת?!

והשיב, שכאשר יש מבול וחורבן בעולם יש מי שמתעלם מהכל ומנסה להציל את עצמו, אך יש מי שבמצבים כאלו הוא אינו רוצה להנצל, ורק משום שיש על כך ציווי מפורש מהקב"ה הוא עושה כן. נח נכנס אל התיבה רק מפני שהיה עליו ציווי מפורש מהקב"ה! סיים רבי יהודה פרסטר: "הרגשנו רעדה אחזה בנו לשמע הדברים, מי יודע אם לא כיוון הדברים על עצמו..."

(זכרון יהודה עמוד רצט)

השבוע יחול יום הזכרון לרבינו אשר, הרא"ש, מנהיג יהדות אשכנז ומגדולי רבני ספרד. נולד בגרמניה ועבר לספרד, תלמידו הגדול של המהר"ם מרוטנבורג, נפטר בטולדו ט' במרחשון פ"א

אסור לאדם הגר בקומה גבוהה לשפוך מים על שכנו בקומה הנמוכה, אבל "אם ירדו גשמים על העליה ויורדים למטה, על הניזק לתקן שלא יוזק". [בפרטי הלכה זו כי רבו יעוין חו"מ קנ"ה ד' ונו"כ]

מבול זוטא

מעשה ברבובן שחפר בור ניקוז בחצרו למי הגשמים. כאשר הבור היה מתמלא, המים היו בוקעים את הקיר, עוברים ומציפים את מרתף ביתו של שמעון שכנו. המים שנותרו בבור לאחר עונת הגשמים הסריחו את חצר שמעון. ראובן טען להגנתו כי הנזק לא בא ממעשיו אלא מגיע מאליו, ממי הגשמים.

פסק רבינו הרא"ש - ראובן חייב לסלק היזק!

ואפילו לרבי יוסי שסובר שעל הניזק להרחיק עצמו, זה רק בבור ואילו, אך בכל שאר ההרחקות הוא מודה שעל המזיק להרחיק עצמו, וכאן הנזק מצוי וגדול, ואין הניזק יכול לסלק עצמו, כי אין דירה בלי מרתף וחצר. ואמרו חכמים שלכל דבר מועילה חזקה חוץ מנזקים גדולים.

ונזק זה הינו בגדר גירי דיליה, כי מיד שהמים מתאספים בבור וגואים הם בוקעים ועוברים לחצרו של שמעון, ואינו דומה לאילן שההיזק שלו עתיד לבא, רק אחר אשר יגדלו השורשים.

וכן כתב ה"אביאסף", שהכל לפי הענין וההיזק, מי רחצה מועטים הם וראויים לכלות, אבל אם יש חפירת מים מרובים אצלו והם מזיקים לו תדיר דרך כותלו הוי גירי דיליה.

המעייין בפרק "לא יחפור" רואה שחכמים שיערו בכל דבר ודבר לפי מה שעלול להזיק, וכשלא ידוע השיעור כתבו חכמים "בכדי שלא יזיק", כי התורה הקפידה שלא יעשה אדם בתוך שלו דבר הגורם נזק לחבורו, כי "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום!"

(שו"ת הרא"ש כלל ק"ח י')

בענין מי גשמים נציין: הרשב"א כתב שמי גשמים נחשבים לגירי והם ממונו. ואילו הריב"ש כתב שאינם לא גירי ולא ממונו.

(שו"ת הרשב"א ח"ג קפ"א ח"ב קצ"ט, שו"ת ריב"ש תקי"ז)

השבוע נתחיל לומר "ותן טל ומטר" מתי ולמה הרא"ש כתב בחול המועד?

היה זה בשנת ה' ע"ג לבריאת העולם, בכל ימי החורף היתה עצירת גשמים בספרד, קראו צום והתפללו, אך הגשם ירד מעט. בליל ראשון של חג הפסח, אחר תפילת ערבית ישב רבינו הרא"ש בכניסה לביתו והמתין שהגשמים יגמרו לערוך את שולחן הסדר. תלמידיו הגדולים עמדו מסביבו, פתע פנה אליהם הרא"ש ואמר: 'עכשיו זה הזמן לעורר על דבר שמעולם תמהתי עליו - למה לא ישאלו על הגשם עד חג השבועות?'

אמרו התלמידים: "אם כך טוב הוא שנודיע הדבר לזקנים". אמרו ועשו, שלחו לחזן בית הכנסת, להודיעו שיזכיר מחר בתפילת מוסף גשם".

למחרת, כאשר החזן הזכיר בתפילה "ומוריד הגשם" החל רעש בבית הכנסת... מקצת החכמים אשר הדבר לא היה בעצתם הוציאו קול שלא היה ראוי להזכיר גשם, שסימן קללה הוא.

אדוננו הרא"ש התאפק ולא דיבר מאומה עד מוצאי החג, אז התיישב וכתב מגילת ספר לחזק דבריו:

"ימים רבים התרעמתי על שראיתי שאין שואלים גשמים כתיקון. ראשית: על הזמן בו מתחילים לשאול גשמים בחו"ל שהוא שישים יום אחר התקופה.

דעו כי זמנים אלו מלכתחילה נקבעו לפי צורך המקום והזמן! ולכן בבבל ששכנה על מים רבים, וכנראה זמן הזריעה בה היה מאוחר ולא היו צריכים גשמים עד אותו הזמן, קבעו לבקש גשמים שישים יום אחר התקופה.

אבל באשכנז שזמן הזריעה הוא מחדש תשרי ואילך, הדבר ידוע שאם לא ירדו מיד גשמים הזרעים יתקלקלו, שהעכברים והעופות יאכלום. על כן עלינו להתחיל לשאול גשמים כבר בז' במרחשוון, כבני ארץ ישראל, כי בדבר שתלוי בצורך השעה ראוי לנהוג בו כל מקום לפי צרכו.

שנית: על הזמן בו אנו מפסיקים לבקש גשם, בחג הפסח. הלכה זו שנאמרה במשנה שמפסיקים בפסח נאמרה לבני ארץ ישראל. בפסח היה בארץ ישראל קציר שעורים והחיטה כבר עמדה בקמותיה ואינה צריכה אלא להתייבש ולהתבשל עד עצרת, לכן הגשמים אחרי פסח הם סימן קללה. אך באשכנז הדבר ידוע שעיקר קיום התבואה הוא על ידי הגשמים שיורדים בין פסח לעצרת, על כן הגשם אחרי פסח סימן ברכה הוא להם.

המשיך וכתב הרא"ש: "דברים אלו דנתי לפני רבותי באשכנז והסכימו לדברי, רק אמרו שאיננו צריכים לשנות את המנהג, כי לא מצוי אצלנו עצירת גשמים, אדרבה, פעמים רבות מרוב גשמים התבואה מתקלקלת.

וכשיצאתי מאשכנז ועברתי דרך מונפליי ששמעתי שהיו מזכירים גשמים כבר בז' במרחשוון, וישר מאד בעיני.

ושאלתי את החכמים: 'מתי אתם מפסיקים לבקש על הגשם'. השיבוני 'בפסח'. שאלתי: 'שמא אינכם צריכים מטר בין פסח לעצרת'. השיבוני שהם צריכים.

אמרתי להם את דברי וישרו בעיניהם. רק אמרו 'המנהג שאנו שואלים בז' במרחשוון הנהיגו חכמים ראשונים, אך מה שנפסיק לבקש לא נוכל לשנות אם לא שיתקבצו חכמי פרובינציה כולה'. יצאתי ממונפליי ואיני יודע מה הסכימו לבסוף לעשות.

ובבואי לספרד, ראיתי כי פה צריכים גשמים בין פסח לשבועות, יותר משאר ארצות. ואמרתי כמה פעמים לחברי שראוי להמשיך לבקש גשמים עד עצרת, אלא שלא מלאני לבי לשנות המנהג, אך עתה שבעונותינו הגשמים נעצרו, הגיע הזמן לתקן מה שנתאוותי ימים רבים, כי בוודאי ישמעו לי כעת בעת צרה כזו, ואם השנה יקיימו ויערב עליהם ינהגו כך גם בשנה הבאה".

מסוף תשובתו נראית גדולתו של הרא"ש:

'ובראותי כי היטו את לב הקהל לבלתי קבל ממני דברי אלוקים חיים, חזרתי גם אני מלהזכיר גשמים בבית הכנסת בו אני מתפלל, אע"פ שהייתי יכול לבקש גשמים, שהרי הוא צורך רבים, מכל מקום לא רציתי לעשות אגודות אגודות.

וכתבתי את הדברים הללו בחול המועד, שצורך שעה היה בדבר, מפני חילול שם שמים, וגם היה בזה קצת מצורך המועד'. (שו"ת הרא"ש כלל ד')

דברי הרא"ש הללו הובאו להלכה בשו"ע, שהמזכיר בימים אלו "ותן טל ומטר" בארצות הזקוקות למטר לא יחזור ויתפלל, ואם רוצה לחזור ולהתפלל, יתפלל בתורת נדבה.

[עיין בשו"ת הרדב"ז ב"א נ"ה - אין זה סימן קללה. ובפוסקים או"ח קי"ז ובביה"ל ו"נר" תשע"א]

"עד כל ימי הארץ זרע וקציר וקר וחם וקיץ וחרף". (ח"כ)

מעשה בשמחת אירוסין. הגאון רבי יחזקאל אברמסקי כתב את שטר התנאים. אמרו לו המחותרים שהם רוצים לקבוע את זמן החתונה בחודש אדר, ורצו לכתוב בשטר כי מועד החתונה יהיה לא יאוחר 'עד סוף החורף'.

העיר להם רבי יחזקאל שאין זה מן הראוי, שהרי חורף בלשון תורה הוא 'חצי כסלו, טבת וחצי שבט', כמבואר ברש"י בפרשת נח, ואם כך עליכם לכתוב סוף חודש אדר.

[נתיב השידוך" פ"ב] ברש"י ישנם שתי גירסאות וסבר הרב אברמסקי כגירסת הרא"ש, עיי"ש ובשפ"ח.

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת נח תשפ"ג שנה ט | גליון מס' 455

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

אמן – הקשר לבורא עולם

אם נחפש בכל התורה פלה, לא נמצא אדם המכנה בלשון 'צדיק', מלבד נח שעליו מעידה התורה (בראשית ו ט): "נח איש צדיק תמים היה בדורתו", ואף הקדוש ברוך הוא ציין תאר זה בפני נח עצמו באומרו: "כי אתה ראיתי צדיק לפני בדור הזה" (ז א).

אלא שאם נעין ונדקדק במקורותינו נמצא כי ישנה נסחה ברורה, קלה וזמינה לכל, שבאמצעותה נתן להגיע לתאר 'צדיק'. הנביא ישעיה מתנבא (כו א-ב): "ביום ההוא יושר השיר הזה בארץ יהודה... פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמונים". חכמים דרשו (שבת קיט ב): "אל תקרי 'שמר אמונים' אלא 'שאומרים אמן'", ורבנו בחיי (פ' תקרי' שמר אמונים) ערך אמונה למד מקד שבוכות ההקפדה על עניית אמן זוכה האדם להקרא 'צדיק'.

בסדר הרמ"ק (שער ד סי' ג) הוסיף והביא בשם הזהר הקדוש שמכסות הדברים שבקדשה נרמזים במלה 'צדיק' - צ' אמונים, ד' קדשות, י' קדישים, ק' ברכות. הרמ"ק שם מסים בדברים נחרצים "כי העושה זה הוא צדיק בלי ספק".

אם נתבונן בדבר נגלה שעמידה במקסת הקדשות, הקדישים והברכות אינה דורשת מאמץ מיוחד, שכן המתפלל שלוש תפלות במנין בכל יום, בדרך כלל יצבר את המקסה הנדרשת. המלה 'שומר' שמשמעותה 'ממתין ומצפה', מתאימה אפוא יותר למקסת האמונים, שכן כדי לצבר תשעים אמונים על ברכות, חב האדם להמתין ולצפות. נתן לומר כמעט בודאות שמי שלא יתאמץ בכל יום לשמע ברכות השחר מפמה אנשים לא יצליח לעמד במקסת עניית תשעים אמונים על ברכות פדיון. נמצא שהתאר 'צדיק' תלוי אכן בהשלמת תשעים אמונים ביום, כדברי רבנו בחיי.

בדרך רמז נתן לדרש כי אף הסבה שנתן כנה בתאר 'איש צדיק' היתה משום שהקפיד על ענין זה, שכן ראשי התבות 'איש צדיק' הם צ"א, פגימטריה של אמן וקראשי התבות של צ' אמונים.

ואם יבוא אדם ויתמה מדוע מפל תר"ג המצוות נבחרה דוקא מצות אמן כדי להכתיר את המקפיד עליה בתאר 'צדיק'?! נתן לומר שהתשובה לכך היא: בתאר 'צדיק' נתן לכנות אדם שעושה מעבר למה שנדרש ממנו. כאשר אנו עונים אמן אנו מראים בכך כי אין מטרתנו בקיום המצוות רק 'לצאת ידי חובה' פעבדים, אלא רצוננו להלל ולשבח את הבורא ויתברך בשלמות - כבנים הרוצים בשבחם של אביהם. כ'בני אמונים'!

נקפיד על עניית אמן כראוי, ובכך בודאי נחזק בכך את הקשר הפנימי שלנו עם בורא העולם, וכלא ספק הדבר ישפיע ויאיר את כל הליכות יומנו ונתיב חיינו.

בקריאת 'צדיק שומר אמונים',
שבת שלום,

278 218 מכתובתו.

ברית ושבועה פנגד המבול

"את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ" (ט ו)

הרואה קשת מברך: "ברוך אתה ה'... זוכר הברית ונאמן בבריתו וקים במאמרו" (שו"ע או"ח רכט א). בבאור כפל הלשון 'ונאמן בבריתו וקים במאמרו' כתב האבודרהם (ברכות השבח והודאה): אנו מודים להקדוש ברוך הוא על שאזכר את הברית שפרת שלא יביא שוב מבול להכרית את העולם, 'ונאמן בבריתו' שלא לעבר עליה אף אם רבו החוטאים. ומוסיפים: "וקים במאמרו", לאמור: אף אלמלא היה כורת עמנו ברית על פה, כיון שהבטיח שלא ישחית את הארץ (לעיל פס' יא), הרי ברור שקיים את "מאמרו".

עוד פרשו: מלבד שפרת הקדוש ברוך הוא ברית עם נח ובניו שלא יביא שוב מבול שישחית את הארץ, אף נשבע על הדבר, כפתיח (ישעיה נד ט): "אשר נשבעתי מעבר מי נח עוד על הארץ" (ראה שבועות לו א). לפי שכפל הקדוש ברוך הוא, ומלבד הברית שפרת אף נשבע שלא יביא מבול לשחת את העולם, אף אנו כופלים ומברכים אותו: 'ונאמן בבריתו' - פנגד פריית הברית, 'וקים במאמרו' - פנגד השבועה, שמאחר שהיא לא נאמרה במפרש בתורה מכנה היא בפינו 'מאמרו' (מגלת ספר).

נח הקפיד על עניית אמן

"וידבר אלקים אל נח לאמור; צא מן התבה" (טו-טז)

אמר האדמו"ר רבי ישראל ממוז'ז'יץ: פידוע, חכמים קבעו מכסות יומיות לאמירת ארבעה דברים שבקדשה, ורמזו זאת במלה 'צדיק' - ראשי תבות: צ' אמונים, ד' קדשות, י' קדישים, ק' ברכות. סדר הרמ"ק שער ד סימן ג, בשם הזהר). המקבל מהר"ם פופרש (אור הישר) עמוד העבודה וכו' קובע בענין זה: 'אין אדם נקרא צדיק, עד שישלים צ' אמונים, ד' קדשות, י' קדישים וק' ברכות".

לאור קביעה זו מסתבר שנה, שהקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו קראו 'צדיק', בודאי עמד במקסות אלו. ואכן נתן ללמד רמז למקסת עניית צ' אמונים מלשון הצויה שנאמר לו: 'צא מן התבה': 'צא' - בגימטריה אמן, ואם נצרף את האות א' מתבה זו לתבה שאחריה - מן, יתקבל הצרוף: 'צ' אמן'. הו שאמר הקדוש ברוך הוא לנח: "צא" - הקפד על עניית אמן, וכדי שתהיה ראוי להקרא צדיק: 'צ-א מן' - הקפד על אמירת צ' אמונים בכל יום (דברי ישראל).

שבח המביא לידי ברכה

"אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלקים התהלך נח" (ו ט)

רש"י מפרש שפתיחת הפסוק: "אלה תולדות נח" מתייחסת לבניו של נח המנויים בפסוק הבא, והפסיקה התורה בתאור שבחו של נח, לפי ש'הואיל והזכירו ספר בשבחו, שנאמר (משלי יז): 'זכר צדיק לברכה'. ולכאורה, הלא הפסוק 'זכר צדיק לברכה' מלמד שבהזכרת הצדיק יש לברכו, ומדוע הביאו רש"י כטעם לכך ש'ספר בשבחו'?

באר רבי שמואל דוד וואלקין רבה של קהלת בית אהרן בקווינס:

השבח והברכה תלויים זה בזה, שכן עצם העבדה שמדברים בשבחו של צדיק ומזכירים את זכותיו מביאה עליו את הברכה. והעיד את אשר ראה בעיניו בתקופה שלמד ביישבו של ה'חפץ חיים', שפאשר חלה ראש הישיבה רבי נפתלי טרופ את חליו האחרון, הרבה ה'חפץ חיים' לספר בשבחו כדי לעורר עליו רחמים (רמת שמואל).

לכפר על בטול מצות עשה

"ויבן נח מזבחה לה' ויקח מכל בהמה הטהרה ומכל העוף הטהור ויעל עלת במזבח" (ח כ)

מדוע העלה נח דוקא עולות?
פרש רבי יהונתן איבשיץ:

נח בטל מצות עשה בכך שלא התפלל על גזרת המבול, וכפי שכתב הרמב"ם (בהשגותיו לספר המצוות מצוה ה) כי מצות התפלה שעליה נצטוונו בתורה, מחייבת את האדם להתפלל בעת צרה. ולפי שאמרו חכמים (יומא לו א) ש'קרבן עולה מכפר על בטול מצות עשה, הקריב נח לאחר המבול קרבן עולה (תפארת יהונתן).

'על זאת יתפלל כל חסיד'

"את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ" (ט ו)

מהגמרא במסכת כתבות (עו ב) מבאר שרבי יהושע בן לוי זכה להכנס חי לגן עדן, לפי שהגן על דורו בצדקותו, עד שלא נצרכה אות ברית הקשת להראות ב'מיו.

על פי זאת דרש רבי פינחס הלוי הורוויץ בעל ה'הפלאה' את הכתוב בתהלים (לב ו): "על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו": תפלתו של "כל חסיד" היא להציל מ'לעת מצא' - "זו מיתה" (ברכות ח א). ואולם זכה לכך רק צדיק גמור, שיגן בצדקותו על דורו ש'שטף מים רבים אליו לא יגיעו", ולא תצטרך אות הקשת להראות ב'מיו (פנים יפות).

ה'חברותא' שפסקה אחרי יום אחד

מבקש עשר או כבוד, די לי במעט שבמעט הנצרך לפרנסתי, אגא זכני לשוב במהרה אל הגמרא שאהבתי ואל בית המדרש שבצלו חסיתי!"

עודו שקוע בתפלה והנה חש הוא במגע יד על כתפו. הוא פקח את עיניו וגלה מולו קשיש ישמעאלי הנושא על גבו שק כבד גדוש 'לדר', אותו ממתק נודע העשוי מפרי המשמש. הישמעאלי הציע לו לרכש ממנו את סחורתו. רבי מתתיהו התנצל כי אין ברשותו אלא שני מטבעות עלובים של מיל, אלא שהישמעאלי הפתיע אותו והסכים למכר את הסחורה בסכום זעום זה, ואם לא די בכך אף הציע לו לסחב בעבורו את הלדר עד לטחנת הקמח - מחוז חפצו. בהגיעו למקום נוכח רבי מתתיהו לראות כי הטחנה משבתת בשל תקלה באחת המכונות. בעל הטחנה נעל את הטחנה ויצא להביא בעל מלאכה מטבריה, וביתים ישבו סוחרי החטה הערביים על הקרקע תחת השמש הקופחת והמתינו.

חלפו שעה ושעתיים והבעלים טרם הופיע. הרעב החל להציק לסוחרים, המזון שברשותם נגמר, והם החלו לתור אחר דבר מאכל שישיביע את רעבונם. "אולי יש ברשותך דבר מאכל כלשהו שישיביע את רעבוננו?", שאלו הם את ר' מתתיהו.

"אכן", השיב להם בלי להסס, "יש ברשותי פמות גדולה של לדר, אולם מחירו נקוב: תמורת כל מנת לדר תשלמו לי בשק חטה!"

הישמעאלים המרעבים הסכימו לתנאי, ושקי החטה החלו להערם בזה אחר זה לצדו של ר' מתתיהו. כאשר שב בעל הטחנה למקום לאחר שעה ארפה, כבר יכול היה ר' מתתיהו לבשר לו כי אין לו עוד צרך בעבודה זו. בכסף שקבל תמורת שקי החטה, שפכל שהתגברה המלחמה מחירם עלה ועלה, יכול היה להתפרנס ברוח בשנה שלאחר מכן ולשוב לתלמודו כאות נפשו.

גם לאחר שחלפו שנים ארכות מאותו היום, לא חדל ר' מתתיהו מלספר את הספור לצאצאיו שוב ושוב, תוך שהוא חוזר באזניהם על המסר הנוקב שבקש להנחיל להם:

"למוד תורה משבח כפי שזכיתי ללמד דוקא בשנות המלחמה הקשות, לא זכיתי ללמד כל ימי ידעתי שהלמוד הוא תוצאה ישירה של נסים, ומשום כך יקרתי כל דקה ממנו. איני מספר לכם את הספור כדי להתפאר, אלא כדי ללמדכם עד כמה קרוב ה' לכל קוראיו, וכאשר מבקשים ממנו מעמק הלב, הוא שומע ונענה לתפלה."

באדיבות מכון 'מורשת אבות'

לירידה בכספי התרומות של תושביהן בעבור עניי ירושלים, אף הכספים שנשלחו משם התקשו לפלס את דרכם בדרךים המשבשות בואכה ירושלים, והדבר גרם לכך שרבים מה'כוללים' התקשו עד מאד בתשלום התמיכות לאברכים שחסו בצלם. אחד המוסדות שנקלעו למשבר בעקבות המצב היה 'ישיבת 'אור תורה' שבטבריה. בימים כתקונם חסו תחת צלה של הישיבה והתפרנסו ממנה עשרות רבות של משפחות אברכים, אולם עתה, מחסר תקציב חדלה הישיבה מלהעביר לאברכים את התמיכה הקבועה והללו נאלצו לחפש דרכים חלופיות כדי להביא טרף לביתם.

אחד המיחד מאברכי המשי שחסו תחת צלה של הישיבה היה הגה"ח רבי יצחק מתתיהו לוריא זצ"ל. באותן שנים היה הוא אברך צעיר המטפל בילדים רכים, וכיון שלא היה ביזו כדי מחיתם, נסה לשלח ידו בעסוקים שונים, אך בדרך כלל העלה חרס ביזו.

המצב בבית היה בכי רע, וכך, כאשר באחד הימים פנה אליו קרוב משפחתו אשר בבעלותו הייתה טחנת קמח ביישוב צמח הסמוך, ובפיו הצעה שבימים כתקונם הייתה נראית עבורו כמפרכת, הסכים רבי מתתיהו בלית בררה לקבלה.

התפקיד שיועד לו היה הובלה יומיומית של חמור טעון שקי חטה כבדים מטבריה לצמח, ריקון השקים בטחנה והשבתם ריקים לטבריה. המלאכה הקשה והמפרכת הייתה כרוכה בשעות של הליכה תחת שמש קופחת לצד החמור נושא השקים, אך כאשר הבחירה הייתה בינה לבין רעב, לא הייתה לרבי מתתיהו כל שאלה.

בעצומה של הדרך, לאחר צעידה ארפה עמד רבי מתתיהו לפוש. הוא הביט בחמור שלעס באדישות אי אלו עשבים שצמחו בצד הדרך והרהר במצבו העגום: הנה כי כן, גם עתה משתדל הוא שלא לבזבז את זמנו. עד כה כבר הספיק לשגן עשרות פרקי משניות בעל פה תוך כדי צעידה, אולם תחת שיעשה זאת לצד החברותא שעמו הגה בתורה במשך כל שעות היום, נאלץ להמירה ב'חברותא' מסוג אחר...

דמעות החלו לזוג מעיניו, ומפיו פרצה כמאליה זעקה מלאת כאב: "רבוננו של עולם! מה כבר מבקש אני? לשוב ולחבש את ספסלי בית המדרש, לא יותר! איני

הימים ראשית ימי מלחמת העולם הראשונה. רוחות המלחמה שכמותה לא ידע העולם החלו להתגעש ואימו על שלותם של מיליונים בכל רחבי תבל. בעבור יושבי ארץ ישראל שהיתה נתונה עד כה תחת השלטון המשחת של האימפריה העות'מאנית הייתה למלחמה זו משמעות קריטית במיוחד. האימפריה העות'מאנית שהיתה בתהליך התפוררות מתמשך, נתונה הייתה במצב מלחמה עם רבות ממדינות העולם, והדבר גרם לכך

עודו שקוע בתפלה והנה חש הוא במגע יד על כתפו. הוא פקח את עיניו וגלה מולו קשיש ישמעאלי הנושא על גבו שק כבד גדוש 'לדר', אותו ממתק נודע העשוי מפרי המשמש. הישמעאלי הציע לו לרכש ממנו את סחורתו.

גלויה עתיקה של קבר רבי מאיר בעל הנס וישיבת 'אור תורה' שהוקמה בצמוד אליו

שאותות המלחמה נכרו במיחד בין יושבי הארץ.

בין אלו שסבלו במיחד באותם ימים היו תושבי הארץ החרדים לדבר ה'. עד כה הייתה פרנסתם הדלה נשענת ברבה על תרומות שהגיעו מארצות הגולה והעברו אליהם דרך ה'כוללים' שהתיסדו לבני העדות השונות בירושלים, ביפו, בצפת ובטבריה.

מטבע הדברים, מצב המלחמה גרם לשובש משמעותי בקשרים בין המדינות השונות. וכך, מלבד העבדה שבמדינות אירופה התחוללו באותם ימים תהפוכות שגרמו

חובת עניית אמן

עניית אמן אחר ברכת הגומל

יש שלמד מדברי הפוסקים, שאין לענות אמן אחר ברכת הגומל, לפי שיוצאים באמירת "מי שגמלה כל טוב הוא יגמלה כל טוב סלה" המאמתת ומקימת את דברי המברך בעניית אמן. ואולם למעשה פסקו האחרונים שיש לענות אחריה אמן פעל יתר הברכות, ורק לאחר מכן לומר את נסח "מי שגמלה..." לפי שבעניית אמן מוצטרף העונה להודאת המברך לקדוש ברוך הוא, ואלו באמירת "מי שגמלה..." הוא מעניק ברכה למברך עצמו.

מקורות ובאורים:

ה'שלקן ערוף' (או"ח ריט ב) כתב שאחר ברכת הגומל השומעים אומרים: (ע"פ הרמב"ם ברכות י ח) "מי שגמלה כל טוב הוא יגמלה כל טוב סלה", פועל זה אף כתב הרמב"ם (ברכות י ח). מכך שלא הזכירו שיש להקדים ולענות אמן לפני שאומרים "מי שגמלה", ד"ק ה'שערי אפרים' (בפתחי שערים שער ד סעיף ל) שלדעתם אין לענות אמן על ברכה זו, לפי שבאמירת "מי שגמלה" מאמתים ומקימים את הברכה כבעניית אמן (ראה שו"ת התעוררות תשובה ח"א סי' נט). ואולם למעשה פסק ה'שערי אפרים' שיש לענות אמן אחר ברכת הגומל, כדברי הא"לה רבה' (קמא ו). וכן פסק בערוף השלקן' (או"ח ריט ה).

הסבה שבברכה זו לא מסתפקים בעניית אמן כבשאר ברכות אלא מוסיפים ברכה למברך, היא לפי שאמרו חכמים (שבת לב א) שמי שנעשה לו נס מנכים מזכותיו, וכפי שאמר יעקב (בראשית לב יא): "קטנתי [נתקטנו זכותי] מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך" (ראה רש"י שם). לכך מאחלים למי שנעשה לו נס, שימשיכו משמים לגמל עמו "כל טוב סלה", מבלי שינכו מזכותיו מאומה (שלמי נדרים בהקדמה).

עוד פרשו: בתורה מתארת לדתו של יהודה כן (בראשית כט לה): "ותהר עוד ותלד בן, ותאמר הפעם אודה את ה' על כן קראה שמו יהודה ותעמד מלדת". וכתב הטור בפרושו לתורה (שם): "כנותן הודאה למקום שנתן לה כל חלקה ולא בקשה על יותר, ולכן עמדה מלדת". למדנו מכאן שהמודה על העבר צריך לצרף בקשה על העתיד, וכיון שבברכת הגומל אין המברך מבקש על העתיד [כדן 'ברכה קצרה']. לכך מבקשים השומעים בעבורו: "מי שגמלה כל טוב הוא יגמלה כל טוב סלה" - גם בעתיד (שו"ת דברי יציב ח"ז סי' כה). וראה שם שפרש בעוד אפנים).

חנוך הקטנים בעניית אמן

א. צריך האדם ללמד את בניו הקטנים לענות אמן, כדי שיהיו בני העולם הבא. ואולם אם מביאים לבית הכנסת לשם כך יחנכם לעמד באימה וביראתה.

מקורות ובאורים:

במסכת סנהדרין (קי ב) מביאה הגמרא דעות שונות ממת זוכה תינוק שנפטר לחיי העולם הבא. ה'כלבו' (סימן יא) הכריע כדעת רבי מאיר שם שקטן זוכה לעולם הבא משעה שעונה אמן. על פי זאת פסק הרמ"א (או"ח קכד ז): "וילמד בניו הקטנים שיענו אמן, כי מיד שהתינוק עונה אמן יש לו חלק לעולם הבא". על דברי הרמב"ם (תפלה טו ט): "בית הכנסת שכלן כהנים, כלם נושאים את פניהם... ומי עונה אחריהם אמן, הנשים והטף", כתב רבנו מנוח: "שמענו מנה שצריך כל אדם ירא שמים ללמד אשתו ובניו וכל הגלויים עמו לענות אמן אחר כל הברכות". רבי אליהו הכהן מאיזמיר (מנחת אליהו פרק לב) פרש על פי זאת את הכתוב במגילת אסתר (ב ז): "ויהי אמן את הדסה היא אסתר בת דוד כי אין לה אב ואם": מרדכי היה "אמן את הדסה" - מחנכה מסטנוטה לענות אמן, וזאת: "כי אין לה אב ואם" - שילמדוה, כפי שפסק הרמ"א.

ב'פסקי תשובות' (שם יג) הסיק שדין חנוך הקטנים לעניית אמן נהוג משיגיע הקטן לגיל חנוף לברכות, ואולם ב'עבודת דוד' (סנהדרין קיא א) ד"ק מלשון הרמ"א: "כי מיד שהתינוק עונה אמן יש לו חלק לעולם הבא", שמשעה שהונה התינוק את הפלה אמן גם מבלי להבין את משמעותה, מיד זוכה הוא לעולם הבא. לאור זאת משמע לכאורה שפונת הרמ"א להורות שגם קטן שלא הגיע לגיל חנוף יש ללמדו לענות אמן מיד כשיכול להגותה, כדי להביאו לחיי העולם הבא. וכן משמע מדברי הפוסקים שדבריהם מובאים בהלכה הבאה.

ואולם כתב ה'מגן אברהם' (שם יא, הביאו המשנה ברוך שם כד) שגם מי שמביא בניו כדי לחנכם בעניית אמן "צריך שיחנכם שיעמדו באימה וביראתה, ואותן שרצים ושבים בבית הכנסת בשחוק מוטב שלא להביאם".

ב. נוהגים לחנך את הקטנים לעניית אמן בכך שעונים אמן על ברכותיהם, אף בטרם הגיעו לגיל חנוף.

מקורות ובאורים:

אף שפסק המשנה ברוך' (רטו טז) שמדין עניית אמן על ברכה אין לענות אמן על ברכת קטן שלא הגיע לגיל חנוף, מכל מקום כדי לחנך את הקטן שצריך לענות אמן על כל ברכה, נהגו לענות אמן אחר ילדים קטנים מאד. וכך נהגו בעל הקהילות יעקב ובעל ה'דברי יציב' (ארחות רבנו ח"ג עמ' רכג; דרכי הלכה - ברכות הנהגין סי' כה).

גדול העונה

מדברי מדרן ורבנן על עניית אמן

עניית אמן פועלת גדולות ונצורות

את פעלת הברכה אנו מבינים; בברכה מודה האדם על הנאה שאמן לו הקדוש ברוך הוא ומשבחו על טובות שהעריף עליו. אף לגבי עניית אמן איננו מבינים לכאורה: מה תועלת יש בכך שהעונה מסכים ומאמת את דברי המברך? התרוץ הוא פשוט: איננו יודעים עד כמה פועל כל מעשה שלנו למעלה, חז"ל גלו לנו שאמן פועלת גדולות ונצורות בעולמות העליונים, ועלינו להאמין בכך. אמנם חכמי הסוד הסבירו לנו שיש בגימטריה של תבת אמן צרוף של שמות ה' וה' ו'אדנות, ודבר זה בודאי לא קרה במקרה - שהאמן כוללת בתוכה את שם ה' יתברך ככתיבתו וכקריאתו... אלא בכונה תלנון כן, כיון שהשלמת שמות אלו

נותנת כח לקיים הברכה. לכן דקדקו חז"ל והפליגו כל כך בהירות הנדרשת בעניית אמן. אנו לפי דרגתנו איננו מבינים מה כבר עשינו... אף האמת היא שפיון שהגנו בעלי נשמה שהיא חלק אל-ה ממעל, לפיכך הפעלות שלנו פועלות ומשפיעות בעולמות העליונים, לטוב, ואף חלילה לנוטב, לכו עלינו להזהר בזה כל כך. אמן היא 'בסוף הכל' הבעת אמן בברכה, אבל למעלה מזאת יש בה כח עצום לתקן בעולמות העליונים. לפיכך אם נוהגים בה כפיאות וכהלכה, אין ערף לגדלות השכר - "פותחין לו שערי גן עדן". לפיכך אף השומר 'אמנים' נקרא 'צדיק' כי הוא בונה ומתקן עולמות ומוריד שפע טוב לעולם.

מרן הגאון רבי שמעון בעדני שליט"א ראש מוסדות 'תורה וחיים' וזמן חב"ד מועצת חכמי התורה

מאידך, אם חלילה מתרשלים בה נענשים באפן החמור ביותר כי בטלנו את התקון שהיה ראוי להעשות. ובפרט החמירו בזה, כי בנגוד לכונה הנדרשת בכל התפלה שהיא דבר קשה מאד, בכונת האמן לא קשה כל כך להזהר, ומאידך השכר הוא עצום. לפיכך בודאי כדאי לכל אחד ואחד להזהר בזה. עזרנו ה' שנזכר כלנו עם כל עמך בית ישראל לכל הברכות, שיפתחו בפנינו שערי גן עדן ונהיה מן האזכים לחיי העולם הבא. מתוך דבריו בכנסים 'בני אמונים', אב תשע"ו

מצות אמן לחזק האמונה

רבנו בחיי כותב כי תקנת חכמים לענות אמן אחר הברכות נועדה לחזק את האמונה בלב האדם, לפי שמהות עגית אמן היא ההצהרת אמונה בדברי המברך. וזה לשונו: "ומפני שהאמונה יסוד כל התורה כלה, תקנו לנו רבותינו זכרונם לברכה בתפלה ובברכות לענות אמן, שהוא נגזר מלשון אמונה ומלשון הודאה, שמקבל עליו דברי המברך [אמונה] ומודה בהם [הודאה]".

אמן – עקר האמונה

ה'מגלה עמקות' (פר' ואתחנן) מוסיף וכותב כי האמן וה'אמונה' קשורים זה בזה: הפתח אומר (ישעיה כו ב): "פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמונים"; והנה, הקרי הוא 'אמונים' מלשון אמונה, ואלו הפתיח הוא 'אמונים' ללא וי"ו, כמו אמן. ללמדנו "כי עקר אמונה נתלה בעגית אמן". וכן כתב אף בעל 'ערוך השלחן' (או"ח קכד יא): "ובאמן תלוי עקר האמונה ולכן ילמד בגיו הקטנים שיזוהרו לענות אמן".

אמן בכל פחו

המהר"ל (נתיבות עולם' נתיב האמונה פרק א) מבאר שלפי שעגית אמן היא בטוי לאמונתו של האדם ובאמצעותה נתן להגיע למדרגות גדולות באמונה, לפיכך אמרו חכמים שעל האדם לענות אמן "בכל פחו" (שבת קיט ב). כפי שעל האדם להחזיק באמונתו בכל פחו, כך גם עגית אמן צריכה להיות "בכל פחו". וכאשר הוא עונה אמן הוא מתדבק במי שהוא מאמין - הוא ה'יתברך, ודבר זה הוא עצם האמונה..."

לכבוד מערכת "וכל מאמינים",

ישר כח על העלון הנפלא, אשר מדי שבת בשבתו מתקיים בנו מחדש באמצעותו לשון הזמור הנפלא: "היום נכבד לבני אמונים". ישר כח מיחד על החזקים המפלאים המובאים בו תמידיו כסדרם וכלנו מתחזקים בזכותם.

מורי חמי היה מבאי ביתו של הרב הצדיק רבי אליהו ראטה זצ"ל, המשב"ק הנודע של הרב הקדוש רבי שלומק'ה מאויעהל זי"ע. הוא היה רגיל לומר שמרגל היה בפיו של רבי אליהו שבעגית אמן מגרשים את כל המחלות מהבית ומביאים מלוא הטנא שפע ברכה והצלחה.

לאחרונה עלה ברעיוני להביא רמז נפלא לכך: בברכה האחרונה בשמונה עשרה, אנו אומרים: "שים שלום טובה וברכה ורחמים עלינו". האותיות הראשונות של "טובה וברכה ורחמים עלינו" [ט+ו+ו+ע] הן בדיוק בגימטריה 91.

בתפלה שיתן ה' טובה וברכה בכל בתי ישראל מעתה ועד עולם.

ש.מ.ג.

ירושלים.

נתן לשלח מכתבים לפקס

שמיספרו 08-9746102

או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלולא

המהר"ל בלוח ראש ישיבת טלז ז' בחשוון תר"ז

הגר"ל בלוח ראש ישיבת טלז

רבי יוסף יהודה ליב בלוח נולד בכ"א בשבט תר"ך לאביו רבי מרדכי בעיר ראסיין שבליטא. משחר נעוריו הצטין בתכונות נפשו וכשרונותיו המיוחדים. משהגיע לעל מצווה נסע לקלם ללמד תורה מפי רבי אליעזר גורדון, שלימים לקחו כחתן לבתו.

בשנת תרמ"א, משהתמנה חמוי כרבה של טלז, הביא עמו את חתנו הגר"ל כדי שיהיה כר"מ בישיבה שהקים בה. בשנת תרס"ב התמנה הגר"ל כרבה של וורנה ואף הקים בה ישיבה.

בשנת תר"ע, עם פטירתו הפתאומית של רבי אליעזר בעת בקורו בלונדון לטובת הישיבה, נתנו ראשי קהלת טלז עניניהם בחתנו הגר"ל כמי שראוי לכהן תחתיו כרב העיר וכראש הישיבה.

בד' בחשוון תר"ץ הסתלק הגר"ל לבית עולמו ונטמן בבית העלמין היהודי בטלז כשאחר מטתו צועדים רבים.

אמן – עדות לשלמות המדות

אמרו חכמים (ברכות נג ב): "גדול העונה אמן יותר מן המברך". על דברי הגמרא הללו תמהו רבים: הלא עגית אמן היא הספמה על הברכה, ומדוע אם כן גדול ערכה מהברכה?

באר הגר"ל: מטבע האדם מתקשה הוא להעריך ולהפיר בחשיבותו של מעשה טוב שעושה זולתו. גם אדם שמרבה להיטיב בעצמו, לא בנקל ילמד להעריך פראוי פעולות טובות שעושה חברו. ולפי שתכונות נפשו של האדם מתבטאות בהנהגתו, הנמנע מלענות אמן על ברכת חברו הוא כפי קושה לו להעריך את פעולות חברו, ומאידך, העונה אמן אחר ברכת חברו הוא כפי קנה בנפשו את התכונה הנפלאה של הערכה אמיתית לפעלת הזולת. לפי שלעגית אמן דרושה תכונה ומעלה מיחדת שלא נצרכת לאמירת ברכה, לפיכך אמרו חכמים שגדול העונה אמן יותר מן המברך ('שעורי דעת' מהדור"ח ח"ב עמ' ריב).

לתגובות והערות: שגי'א 064-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 17:34

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 18:31

ר"ת: 19:06

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 573 28.10.2022 - ג' מרחשוון תשפ"ג

הַשָּׁבֶת הַשְּׁמֵימִית
לְבַיַּת הַמִּשְׁכָּן
בְּיַמֵּי מִלְכּוּת
דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל

פְּרִשְׁת - נִזְז

אין לה ולד (יא,ל)

מעשה מרגש מאוד היה בפיו של הרב אשר זאב לוריא מנהל תלמוד תורה 'אהל תורה' ברמת אלחנן. בשנה אחת, בימי הרישום לת"ת, נכנסים לחדרי בני זוג עם ילדם בן ה-3, ומודיעים שברצונם לרשום אותו לשנת הלימודים הבאה, אבל ראיתי שיש להם משהו מיוחד לומר לי. ואכן, לאחר שביצעו את הרישום הפרוצדוראלי, מספר הרב לוריא, ראיתי שהם מאוד מרוגשים, והבנתי שההתרגשות הזו לא מתעוררת סתם-כך בגלל עצם הזכייה לרשום את בנם לחיידר, אלא הם נושאים איתם סיפור מיוחד.

ולפתע פרצה האמא בבכי... ואי אפשר היה להרגיעה. גם האב מחה דמעות מעיניו. 'האם אינך מכיר אותנו?'- שאלו. את האמת צריך לומר, שלא זכרתי אותם. אבל הם דאגו להזכיר... לפני כ-4 שנים הגיע זוג הורים לחדרו של המנהל והודיעו שהם באים לכאן היישר מביתו של המרא דאתרא, הגאון רבי יצחק זילברשטיין. ההורים סיפרו שכאשר תינו לפני הרב את צערם הגדול על כך שלא נפקדו בזרע של קיימא, אמר להם הרב את העצה המופיעה בספרי החפץ חיים שמי שרוצה לזכות לילדים, יראה לגדל בעצמו ילד אחר לתלמוד תורה, והזכות הזו תעמוד לו שה' יתן לו ילדים משלו.

'אני מייעץ לכם לגשת לת"ת ולקבל על עצמכם לשלם את הוצאות הלימוד של אחד התלמידים, ותשתדלו שיהיה זה ילד יתום, וזכות זה תיחשב לכם כאילו גידלתם אותו', אמר הרב, והסביר שבמקרה כזה יאמרו בשמים שכשם ששילמתם שכר לימוד עבור ילד שאינו-שלכם, ובפרט יתום, כך תזכו לשלם שכר לימוד עבור ילדכם-שלכם.

ההורים באו לת"ת 'אהל תורה' ועשו את העיסקה, ובמשך שנה תמימה שילמו מכספם עבור תלמיד יתום, שמשפחתו התקשתה לשלם את הוצאות הלימוד בת"ת. מיד כשהחילונו לשלם את הכסף עבור התלמיד, נושענו מצרתנו, והשי"ת פקדנו בפקודת ישועה ורחמים, והנה זה הילד שנולד לנו לפני 3 שנים, ולמרות שאנחנו לא מתגוררים ברמת אלחנן, החלטנו לרשום אותו לת"ת זה שממנו צמחה לנו הישועה, אמרו ההורים הנרגשים (ברכי נפשי).

העיקר להיות בן אדם – הרב אפרים שרבני שליט"א ('מחנה אפרים')

ידוע שספר תורה שחסרה בו אות אחת, הרי הוא פסול ודינו כשאר החומשים. וכותב השל"ה הקדוש, שהמילה 'ישראל' היא ראשי תיבות: "יש שישים ריבוא אותיות לתורה", זאת אומרת, שכל יהודי באשר הוא, הוא אחת מהאותיות של ספר התורה, וברגע שפוגעים ביהודי, הרי הוא כמוחק אות מספר התורה.

סיפר הרב שרגא פייבל זצ"ל, איש סודו ונאמן ביתו של החזון איש, שכשחלה הרב את חוליו האחרון, נכנסו אליו לבקרו שני תלמידיו מהעבר. לשניהם הייתה בעיה רפואית קשה ואחד מהם התרפא מאותה בעיה והשני נשאר עם הבעיה שהייתה לו. הרב רצה לשמוח עם אותו תלמיד שיצא מהבעיה אך לא רצה לעשות כן בפני התלמיד שנשא את הבעיה.

מה עשה? הוא שלח את אותו התלמיד עם הבעיה לחדר הספרים וביקש ממנו שיוציא ספר מסוים ושיביא אותו אליו. אותו תלמיד עשה מה שהתבקש, ובינתיים הספיק הרב לשמוח עם אותו הבחור. על כל המהלך הזה הוא חשב ממש כמה ימים לפני הפטירה שהיה חלוש ביותר והעיד על עצמו שהוא פטור מן המצוות מרוב חולשה.

אני באמת רוצה לשאול, קורה לנו פעמים רבות שניצב בפנינו חתן טרי ולידו אחד מעוכב שידוך, ואנו בתמימות רוצים לשמוח עם החתן, שמנו לב פעם לאדם שעומד לידו? יכול להיות שלא. ולמה? כי אנו אולי לא יודעים מספיק מה עובר לאנשים בלב, מי שמבין בלב יהודי נזהר, החזון איש הבין. פעמים שאני אומר לעצמי, שיכול להיות מאוד שכל השיחות שהבורא יתברך מזמן לי לדבר עם אנשים על הצרות שלהם ועל המועקות שלהם, זהו רק בכדי שאבין קצת וארגיש קצת מה מתחולל להם בתוך הלב, ומה הלב שלהם עובר.

שנזכור, כל כניסתנו לעולם הבא תלויה אך ורק בזה – אם יש לנו כבוד לזולת או אין לנו, אם אנו אנשים נוחים. אומרת הגמרא במסכת חגיגה (טו): שדואג ואחיתופל גדולי הדור היו, ומפני מה נכרתו בחצי ימיהם, לפי שטינה הייתה בליבם. טינה זהו טיט, היה להם לב שחור כל פעם על מישהו אחר, היו שונאים אנשים, מקפידים על אנשים, אנשי מדנים. בקיצור, לא היו אנשים נוחים, הקב"ה לא רצה אותם אצלו.

ישנם אנשים העושים כל לילה תיקון חצות, קמים להתפלל בנץ (שידוע, שמעלת דברים אלו היא גדולה ועמוקה) וחושבים שבזה הם הגיעו לפסגה. אך חשוב מאוד שהם ידעו, שאם הם לא יהיו אנשים נוחים עם הבריות ולא יזהרו בכבוד כל יהודי ויהודי, הקב"ה לא ירצה אותם, ועדיף להם ולעולם שימשיכו לישון.

כתב הרמב"ם: "יש דברים שהם בכלל חילול ה', והוא שאין דיבורו בנחת עם הבריות ואינו מקבלן בסבר פנים יפות" – הוא יכול להיות אדם עם כיפה גדולה וראשון בבית הכנסת, אך הוא לא נחמד, הוא גורם לחילול ה' מסברה פשוטה, כי אם גם הדתיים לא בני אדם, אז מי צריך דתיים. צריך לדעת שאין הבדל בין למחוק שם ה' לבין לצער יהודי בלב, ואפילו לשנייה אחת בלבד. זוהי אחת העבודות שלנו, להיות אנשים נוחים, אנשים שנעים להיות בחברתם.

התלמוד מספר על רבי יוחנן, שהיה גדול הדור, אדם גדול וקדוש, כתוב עליו שהיה לו יופי וקדושה מעין יופיו וקדושתו של יוסף הצדיק, וכאשר היו עוברים גויים לפניו הוא היה מכבד אותם ושואל בשלומם ואף מקדים בשלומם. כולם אהבו את רבי יוחנן, מצד אחד הוא גדול הדור – קדושתו כמו של יוסף הצדיק, פניו כמו של יעקב אבינו, יופי כמו של השכינה, כולו מלא תורה, ומצד שני, אפילו נכרי שעובר לפניו הוא שואל בשלומו ומתעניין במצבו. במשך כל חייו הוא לא יצר לעצמו אפילו שונא אחד, הוא 'זרם' עם כולם, לכל אחד הוא נתן טפיחה על הכתף ובכך הוא פתר הרבה בעיות.

התורה מספרת, שכשיוסף הלך לחפש את אחיו, כבר היה פשוט להם שחייבים להרוג אותו רק שהם דנו ביניהם כיצד עדיף להרוג אותו – האם לשסות בו את הכלבים, או לזרוק אותו לבור, גם היה מי שהציע להרוג אותו בסייף. לבסוף החליטו לזרוקו לבור מלא נחשים ועקרבים, הוא היה מבוהל מאד הוא קפא על שמריו מרוב פחד עד שכולו נעשה לבן.

עברו עשרים ושתים שנה מאז המקרה הזה, כעת הם באים לפניו, הוא מזהה אותם מיד וזוכר בדיוק מה כל אחד אמר עליו. הוא קורא לבנו מנשה ואומר לו: "האנשים האלו שבאו כעת הם אנשים צדיקים וקדושים, בבקשה מנחם, תשב איתם כמה דקות ותסביר להם הלכות שחיטה והלכות טריפות, ואם ישאלו אותך מה אתה רוצה מאיתם, תאמר להם שהמושל הזה רוצה שתאכלו איתו בצהריים, אבל הוא חושש שמא לא תירצו לאכול ממה שיגיש לפניכם, לכן הוא שלח אותי לתת לכם שיעור בעניין זה.

לאחר שהסביר להם את הכל הם ישבו ואכלו איתו בצהריים, יוסף אמר אני זוכר את אותו היום, אני הגעתי אליהם בצהריים וגם היום הם הגיעו אלי בצהריים, אני לא רוצה לא לנטור ולא לשנוא, הם דנו עלי אם אחיה או לא, אני אדון ואתן להם לאכול בשפע.

אדם גדול כזה מי יכול לעמוד מפניו. כאשר עם ישראל הגיעו לים סוף כל התפילות שהתפלל משה וכל הצעקות שצעקו עם ישראל לא הועילו, אמר לו השם יתברך למשה: "מה תצעק אלי? הכל סגור בשמים, למה לא הבאת את מי שצריך להביא?". שאל אותו: "את מי עלי להביא?". אמר לו: "את העצמות של יוסף, שים אותן על שפת הים ותראה אם הים יעמוד מפניו". רק הים ראה את ארונו של יוסף ומיד ברח, הים ראה ויננס. אדם שאין לו טינה על הבריות כולם פוחדים ממנו. אדם שאומר: "די נגמר, כולנו טועים, אנחנו בני אדם, מה שהיה היה".

לא לזלזל באף יהודי. אברהם אבינו היה מפרנס את כולם, כל מי שבא אליו הוא היה עורך לפניו שולחן בין אם הוא צדיק ובין אם הוא רשע. התלמיד הכי טוב שהיה לו, היה לא פחות ולא יותר הבן של נמרוד, זה שהמריד את כל העולם על הקב"ה. אברהם לקח את בנו אליעזר והפך אותו לבעל תשובה. וזהו "דַּמְשֶׁק אֱלִיעֶזֶר" – שדולה ומשקה מתורתו של רבו לאחרים, הוא עשה ממנו תלמיד חכם. אברהם אבינו לא היה נלחם, אלא היה לוקח נפשות ועושה אותם בני אדם של צורה, עם החמימות שלו והפנים המאירות שלו.

זה היסוד של הכל לא לזלזל באף בן אדם, אלא ללכת בדרכו של הבבא סאלי זיע"א, שהיה מקבל כל אדם שבא אליו. הבבא סאלי היה מתנהג עם כולם בתמימות, מה אתה צריך? אין לך ילדים? תשתה מהמים האלה ויהיו לך ילדים. והיו המים נעשים זרע במעיו. אין לך פרנסה? בעזרת ה' יהיה לך פרנסה, רק אל תגזול יהיה לך כל טוב. אין לך זיווג? תתחיל להיות בן אדם יהיה לך זיווג. אין צורך ללכת לשדכנים ולא לשלם דמי תיווך, אלא הבבא סאלי היה נותן לו חתיכת פשטידא, או חתיכת עוף ואומר לו תאכל את זה ויהיה לך זיווג טוב.

היסוד של הכל הוא איך אני מסתכל על הזולת – גם על הקטנים או הבזויים או הלא מבינים. באותו אופן שאני מכבד את הזולת כך ה' יכבד אותי. כמו שמספרת הגמרא בתענית (כ) על רבי אלעזר ברבי שמעון, שראה אדם כעור ואמר לו: "שמא כל בני עירך מכוערים כמותך, או שרק אתה לבדך מכוער באופן משונה כל כך?".

אמר לו: "אני לא יודע מה קורה אצל האחרים, אבל לגבי הכיעור שלי, כיוון שאתה מאוד מוטרד ממה שראית, לך לאומן שעשני ואמור לו כמה מכוער כלי זה שעשית, האומן שעשני יכול לענות לך תשובות ברורות".

כיון שהבין רבי אלעזר ברבי שמעון שחטא, ירד מן החמור והתחנן אליו שיסלח לו, וכך כל הדרך היה הולך אחריו ומבקש שיסלח לו, יתכן שהיה זה במשך יומיים, או שלושה ימים ואותו אחד לא רצה לסלוח לו, אמר לו: "למה אתה מתנהג בצורה כזאת? האם אני עשיתי את עצמי? לך לאומן שעשני".

כשהגיעו לעירו ויצאו כל בני העיר לקראתו, הם ראו שהוא עצוב מאוד ומדוכא עד מוות והולך אחרי האדם הזה. לאחר שסיפר להם אותו אדם מה עשה לו הרב, הם ביקשו ממנו שימחל לו כיון שהוא גדול הדור. אמר להם שהוא מוכן למחול לו אבל רק למען הציבור, כמו שהקב"ה לא מואס תפילת רבים, גם אני לא אתעלם מבקשת הרבים, אבל אני רוצה שהוא יבטיח לי שמכאן ולהבא הוא לא יפגע לעולם באף אדם. אם אני לא הייתי מעניש אותו כאן הוא היה נשאר כל החיים עם הגישה הזו והיה מרוחק מהבורא יתברך.

בעלי התוספות (כ): כותבים, שאותו המכוער היה אליהו הנביא והוא התכוון לטובה, כי הוא ידע שרבי אלעזר ברבי שמעון הוא מושלם בכל ורצה אליהו הנביא לעזור לו בנקודה הזאת להביט רק בטוב שבאנשים.

אסור לנו לזוז מהקו הזה שנקרא כבוד הבריות, כי זה בעצם הכל. יה"ד שנזכה להיות אוהבי ישראל כל ימינו, ונזכה לאהוב באהבת אמת כל יהודי ויהודי באשר הוא, בלב נקי ושמוח, אכי"ר! שבת שלום עם ישראל! אפרים שרבני.

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן בת גילה.
לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.
לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארו בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 705 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 594 שנה י"ג העלון מוקדש לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל כ"ט תשרי תשפ"ג

נח - תוכן ענייני הפרשה

- א. תולדות נח, ציווי ה' על בניית התיבה, סדר המבול, סדר יבושת המים מעל פני האדמה, ה' מצוה את נח ובני ביתו לצאת מן התיבה.
- ב. קרבנו של נח, וברכת ה' לנח ולבניו.
- ג. איסור אכילת אבר ודם מן החי, מצות פרו ורבו ושאר שבע מצוות בני נח.
- ד. מראה הקשת בענן והבטחת ה' - ברית עולם - שלא יהיה יותר מבול בעולם (ט, ח-ז).
- ה. נח מְשַׁתָּךְ באוהלו, מעשה חם, שם ויפת מכסים את נח בכבוד, נח מקלל את חם ומברך את שם ויפת לדורות.
- ו. משפחות בני נח וצאצאיו-יסוד ל-70 אומות העולם (י, א-ב).
- ז. דור הפלגה (בנית מגדל בבל, והעונש) (יא, א-ט).
- ח. תולדות בני שם עד אברהם (עשרה דורות מנח ועד אברהם).
- ט. יציאתו של אברהם אבינו מאור פְּשָׁדִים לכיוון ארץ כנען.

"וְאֵנִי הִנְנִי מֵבִיא אֶת הַמַּבּוּל מִיָּם עַל הָאָרֶץ..." (ו, יז) - להזהר מלפגוע...

בפרשתנו הקב"ה מצווה את נח לבנות תיבה, על מנת להזהיר את הדור שישוּבו מדרכם הרעה ויחזרו בתשובה. כך במשך 120 שנה שהוא בונה את התיבה שואלים אותו מה הוא עושה? והוא עונה להם 'שהקב"ה עומד להביא מבול לעולם אם לא תשנו את דרככם הרעה!' והם היו לועגים וצוחקים עליו. 120 שנים של ביזיונות עובר נח בזמן שבנה את התיבה ברחובה של עיר. אבל נח שותק, מקבל באהבה וממשיך בשלו. בתיבת נח, כל החיות דרשו מנח את מאכלם בזמן, מלבד חיה אחת - עוף החול, שישב מהצד ולא רצה להטריח את נח. ראה זאת נח והתפעל ממנו מאוד, וכשכר על כך בירכו שיזכה לחיות לעולם, ומאז זכה הוא שאינו מת כלל. ללמדך את השכר הרב של הנזהר שלא לצער את רעהו, ומאיך את העונש הרב של המצער!

הרבנית קנייבסקי ע"ה סיפרה סיפור אישי: "כאשר בתנו היקרה למדה בסמינר 'וולף', ופעם אחת הריחה בכיתה ריח לא נעים. היא פנתה לחברתה ואמרה לה: "איני יכולה לברך כאן מפני הריח הרע שיש פה".

המורה המחליפה של בתי ששהתה בחדר, חשבה כי היא מתכוונת אליה, ומיד הוציאה את בתי מהכיתה ונזפה בה שלא תחזור לכיתה עד שתביא פתק מהמנהל וההורים שהיא מתחרטת. הבת ניסתה להתנצל ולהסביר שלא התכוונה חלילה למורה, אך ההיא נפגעה ולא היתה מוכנה לשמוע. בתי היתה שבורה, בכתה ונשארה כמה ימים בבית. עברו להם 15 שנה, ובתנו שכבר היתה נשואה עם ילדים מקבלת טלפון. היתה זו המורה המחליפה שהתחננה וביקשה סליחה: "עשיתי חשבון נפש ונזכרתי שפגעת בך לפני הרבה שנים שחשבת שדיברת עליי. אני מעוכבת שידוך כבר קרוב ל-20 שנה ומבקשת שתמחלי ל". הבת סלחה בשמחה, והפלא הגדול אירע תכף ומיד - תוך שבוע בדיוק זכתה המורה המחליפה להתארס!

לפגוע ולצער יהודי זה אש ששורפת ומענישה מיד בלי חשבון ובלתי תנאים. כשיהודי נפגע הגם שטוב לו, צריך הפוגע לבדוק שאין אדם שהוא פגע בו ברבות השנים, כי אין קיטרוג וייסורים קשים יותר מדמעות וצער של יהודי!

999 תפ"ג

פותחת הפרשה (ו, ט): "אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ, נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְדוֹתָיו אֶת הָאֱלֹקִים הִתְהַלֵּךְ נֹחַ". ופירש רש"י: "בדורותיו - יש מרבתינו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום". והנה מה שדרשו השוואה בין נח לאברהם, הוא משום שדייקו במה שכתוב "צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְדוֹתָיו", ולא כתוב סתם "צַדִּיק תָּמִים הָיָה", לכן יש שדרשו לשבח, שאפילו "בְּדוֹתָיו" של רשעים היה צדיק, וכל שכן אם היה בדור של צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדרשו לגנאי, שאילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב. אולם צריך ביאור, מה ראה הכתוב לעשות השוואה בין נח לאברהם. וכתוב בגמרא (סנהדרין קח.) סמיכות סיום הפרשה הקודמת: "וְנֹחַ מְצָא חֵן בְּעֵינֵי ה' ", עם תחילת פרשתנו: "אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ, נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְדוֹתָיו". תנא דבי רבי ישמעאל, אף על נח נחתך גזר דין, אלא שמצא חן בעיני ה', שנאמר נחמתי כי עשיתם, וְנֹחַ מְצָא חֵן בְּעֵינֵי ה' ". הכתוב מעיד על נח שהיה "אִישׁ צַדִּיק תָּמִים", מדוע נחתך גם עליו גזר דין. למעשה הקב"ה יכל להציל את נח בשלל דרכם, אם כן מדוע הוא "כָּלָא" את נח ובני משפחתו במשך שנה שלימה עם חיות ובהמות שהיה קשה לו מאוד, כמבואר במדרש תנחומא (פרשתנו סימן ב): "אמרו רבותינו, י"ב חודש בתיבה לא ראה שינה לא ביום ולא בלילה, שהיה עוסק וזן הבריות שעמו", כדי לכפר בכך מידה כנגד מידה על מה שסגר נח עצמו בביתו ולא הוכיח את בני דורו.

ואומר רבנו האלשיך הקדוש: "כי ה' חפץ דכאו בתיבה שנים עשר חודש מידה כנגד מידה, לומר אתה לא יצאת לישע עמך להישירם ולהדריכם בעבודת קונם, רק נסגרת בתוך ביתך, מה שלא עשה אברהם, לכן תיסגר תוך התיבה גם אתה ותצטער, ואשר לא היית רועה ומנהיג את בני אדם, ומנדד שינה מעיניך לרודפם להישירם להטיבם, עתה תרעה בהמות וחיות ותנוד שינה מעיניך להאכילם".

ומוסיף ה"חתם סופר" ב"תורת משה" על הפסוק: "בא אתה וְכָל בְּיַתְךָ אֶל הַתֵּבָה כִּי אֶתְךָ רֵאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה. יֵשׁ לְפָרֶשׁ שֶׁהִיא צַדִּיק עִם אֲנִשֵׁי דוֹרוֹ, שֶׁהִתְנַהֵג עִמָּהּ בְּאֱהָבָה וְרִיעוּת, וְלֹא הוֹכִיחַ עַל רוּעַ מַעֲשֵׂיהָ, כְּרֹאֵי לְרִיב וְלִהְתַּקּוּט עִם אֲנִשֵׁי רֵשַׁע, וְלִכֵּן הִיא צַרִּיךְ תֵּיבָה לְהִישָׁר מִבְּתוֹכָהּ מִפְּנֵי מִי הַמַּבּוּל".

הזוהר הקדוש אומר (פרשת נח טז): כי נח אף שהיה צדיק תמים היה בו פגם גדול, שלא התפלל על בני דורו להצילם מכליה, כמו שהתפלל משה רבינו על ישראל בחטא העגל, באומרו להקב"ה (שמות לב, לב): "וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם, וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא מִסַּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ".

מטעם זה נקרא המבול על שמו של נח, כפי שמובא בהפטרה (ישעיה נד, ט): "כִּי מִי נֹחַ... כִּי הִיא בְּכּוּחוֹ לְבַטֵּל אֶת הַמַּבּוּל אִם הִיא מִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם. מִצַּד צַדְקָתוֹ הִיא יִכּוֹל לְהִתְפַּלֵּל לְפָנַי ה' לְהַפּוֹךְ מִיַּד הַדִּין לְמִידַת הַרְחָמִים".

דרשו חז"ל במדרש (ב"ר כט, ה) סמיכות הכתובים: "וְנֹחַ מְצָא חֵן בְּעֵינֵי ה', אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ". אמר רבי סימון, מצינו שהקב"ה עושה חסד עם האחרונים בזכות הראשונים, ומנין שהקב"ה עושה עם הראשונים בזכות האחרונים, וְנֹחַ מְצָא חֵן בְּעֵינֵי ה', בְּאִיזוֹ זְכוּת, בְּזִכּוֹת תּוֹלְדוֹתָיו".

החיד"א ב"חומת אנך" בשם רבנו אפרים אומר, שהכוונה בזה על אברהם אבינו שיצא מִשָּׁם בן נח, והנה דבריו בפסוק (ח, א): "וַיִּזְכָּר אֱלֹקִים אֶת נֹחַ... וַיַּעֲבֵר אֱלֹקִים רוּחַ עַל הָאָרֶץ... וַיַּעֲבֵר אֱלֹקִים רוּחַ, סוֹפֵי תִיבוֹת רַמ"ח גִּמְטְרִיָּה אַבְרָהָם, כְּלוֹמַר זָכַר הַקַּב"ה זְכוּת אַבְרָהָם שֶׁהִיא רְאוּי לְצַאת מִשָּׁם בן נח".

והנה, גם אברהם ניצל מכבשן האש (באור כשדים) בזכות יעקב אבינו ע"ה. ללמדנו שיתכן שינצל שאדם בזכות צאצאיו.

"וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב" (ח, ז) :

הַיּוֹנָה" (ח, ח) - הקשר בין היונה לעורב

המבול תם, שקט ירד על היקום הריק מִיְצוּרִים חיים. המקום היחיד בו נותרו חיים (מלבד הדגים שבים) היתה התיבה הנחה על הרי אררט. כל כדור הארץ, ההרים, הגבעות והעמקים, מכוסים מים. נח שולח את העורב לראות הקלו המים, והעורב מסרב ללכת, שנאמר עליו: "יֵצוּא וְשׁוּב".

נח שולח אפוא את היונה, ובפעם השניה מביאה היא לו עלה זית טרף בפיה. מהיכן השיגה עלה זית זה? אומרים חכמינו (מדרש רבה בראשית לג ו): היונה הביאה את העלה מהר המשחה שבארץ ישראל, שם לא היה מבול. היונה עפה מאות קילומטרים מהרי אררט אל ארץ ישראל, ובשובה מצאה את דרכה אל התיבה, שהיתה, כאמור, נקודה בלב מים רבים. וזאת, ללא כל עזרי ניווט.

שני השליחים שבחר נח, העורב והיונה, הינם שני הפכים. היונה מסורה לבן/בת זוגה, והעורב אכזרי על אשתו ובניו. היונה תשוב תמיד לשובך, למקום ממנו יצאה, למקום בו נמצאים בני הבית, ואילו העורב אינו מתחשב כלל בגוזליו, ומזניח אותם לגורלם. והנה דווקא כאן מסרב העורב להיפרד מהתיבה, מבט זוגו ומביתו...

עם ישראל נמשל ליונה, כמו שאמרו חז"ל: "כנסת ישראל ליונה מתיל" (ברכות נג:), ומאידך אמרו חז"ל - "שְׁחֵרוֹת פְּעוֹרָב" (שיר השירים ה, יא) במי אתה מוצאן... רבא אמר: במי שמשים עצמו אכזרי על בניו ועל בני ביתו כעורב" (עירובין כב.).

יש לדעת מתי על היהודי להשתמש בתכונת היונה ומתי בתכונת העורב, באיזה מינון ובאלו תנאים.

תיבת נח היא המקום בו האנושות מוגנת מפני הסביבה המסוכנת. לא אחת משווים את בתי הכנסיות ובתי המדרשות לתיבת נח, המספקת הגנה כנגד המים הסוערים המאיימים לסחוף את היהודי בין גליהם אל עבר תהומות החטא. היונה והעורב הם הסובבים את התיבה.

העורב אכזרי על אשתו וגוזליו, יכול הוא ללכת ולא לחזור, אין בו כל חוש הקורא לו לחזור חזרה ולדאוג לבני ביתו, ומסיבה זו אינו עוזב את התיבה.

ואילו היונה חוזרת גם אם תרחיק נדוד עד מאוד, שהרי את עלה הזית הביאה, כאמור, מארץ ישראל.

כנסת ישראל נמשלה ליונה. ביטוי לדמיון בין עם ישראל ליונה מובא בגמרא: "מה יונה אינה ניצולת אלא בכנפיה, אף ישראל אינן ניצולין אלא במצוות". היונה שומרת תמיד על קשר-עין עם ביתה, לעולם לא תתרחק למקום ממנו לא תמצא את הדרך חזרה.

ידוע הסיפור על המוהל ממוסקבה. באישון לילה התדפקה חוליה של הנ.ק.וו.ד (המשטרה החשאית) על דלתו, ובידיהם צו חיפוש. בחיפושם מצאו נרתיק ובו סכין מילה. די היה בזה כדי לחרוץ את גורלו של המוהל, והוא נגרר מביתו, הושלך לרכב וממנו לתא אפל בבית הסוהר המרכזי - לוביאנקה. המוהל שכב בתאו ועסק בווידוי ובבכי רב, בידועו שמכאן יוצאים רק לשמים, דרך סיביר...

ולפתע, באישון לילה, נפתחה דלת תאו. בפתח עמד מפקד החוליה שעצרה אותו. הוא הורה למוהל לקום, כיסה את עיניו, הוביל אותו דרך המרתפים והשבילים אל מכוניתו, הכניס אותו פנימה ונסע. הם הגיעו לבית באחת השכונות, המוהל הוכנס אל הבית והובל למרתף.

בהפציע השחר ירד בעל הבית למרתף, ובידו תינוק וסכין המילה אותה החרים בשעות הערב... הוא מסר את התינוק והסכין למוהל, ואמר: מול את בני, הוא בן שמונה ימים...

אחר הברית מילא הקצין את מכוניתו בכל מיני חבילות, ובהן מטעמים ומגדים אשר לא נראו כמותם בין אזרחי רוסיה, ואשר רק אנשי הנ. ק. וו. ד. יכולים להשיגם, והובילו חזרה לביתו.

טרם נפרדו, שאל המוהל את הקצין: "אמור לי, למה תחנך את בנך?" "להיות אזרח רוסי נאמן". השיב הקצין בבטחה. "האם תיתן לו חינוך יהודי כלשהו?" שאל המוהל. "לא", באה התשובה הנחרצת.

התפלל המוהל ושאל: "מדוע, אם כן, סיכנת את חיך למול אותו"? "השיב לו הקצין: "אני לא אמליץ לו לחיות כיהודי, אך לא אני יהיה זה שייסגור לו את הדרך חזרה"...

בבוא היום זכה המוהל לעזוב את רוסיה, והגיע לאוסטרליה, שם סיפר את סיפורו. אמר אחד הרבנים: "עתה מבין אני מדוע כנסת ישראל נמשלה ליונה. הגמרא (בבא בתרא כג:) אומרת שגוזל של יונה אינו מדדה יותר מ 50 אמה מהשובך, ולכן אם נמצא בתוך 50 אמה - שייך הוא לשובך. אך אם נמצא גוזל מחוץ ל-50 אמה - הרי ודאי שלא בא מן השובך הסמוך, אלא מישהו איבדו. ואולם, אם נמצא בקרן זווית, מקום שממנו לא רואים את הדרך חזרה לשובך - גם בפחות מ-50 אמה אינו שייך לשובך, כי גוזל של יונה אינו מדדה למקום ממנו אינו רואה את הדרך חזרה הביתה - לשובך. מעתה ברור מדוע כנסת ישראל נמשלה ליונה".

המשיך אותו רב, "יהודי יכול להתרחק, להיות קצין בנ.ק.וו.ד. אך לא יתרחק למקום ממנו לא יראה את הדרך בחזרה. ובכל זאת, ראינו יהודים שהתכחשו לתכונת שמירת קשר העין של היונה, התרחקו מרחק רב, ניתקו את כל הקשרים, שרפו את כל הגשרים ולא חפצו לשוב, ולפי כל הסימנים נראה היה כי לא יוכלו לשוב. ובכל זאת, בדרכים נסתרות מצאו דרכם חזרה. אף זו אחת מתכונות היונה. היונה, כאמור, אינה מתרחקת, אך אם בכל זאת התרחקה - יש לה כושר ניווט מפליא. יכולה היונה להתרחק מאות ק"מ, אך כושר הניווט הטבעי שלה מביא אותה בחזרה לנקודת המוצא, כיונה של נח שטסה מאות ק"מ עד ארץ ישראל, ללא סימני דרך ואמצעי ניווט - יען כי כל העולם מכוסה היה במים, והכל נראה היה אותו דבר, ובכל זאת מצאה דרכה אל התיבה - נקודה קטנה בים אדיר ממדים.

כך גם היהודי, כוח פנימי מושך אותו מכל מקום ומכל תהום בחזרה הביתה - אל ה' יתברך.

מעשה בצעיר יהודי ששמר על מצוה קלה כחמורה, שביום מן הימים ירד מהדרך והידרדר לתהום רבה. הצעיר הגיע לקליפורניה שבארה"ב, שם התחבר לקבוצת צעירים אנרכיסטים שהסמל שלהם היה שהיו מכסים את כל גופם בכתובות קעקע שונות ומשונות. גם הוא לא פרש מהציבור, וקעקע עצמו. אולם, בהגיע המקעקע ליד שמאל, נרתע וסירב לקעקע גם אותה.

מששב לביתו תהה מדוע התנגד, והבין כי חשש שמא יבוא יום וירצה להניח תפילין, או אז יתבייש לעשות זאת על יד מקועקעת... היה זה הצעד הראשון בדרך חזרה, עד שחזר בתשובה שלמה.

הרב ישראל פרידמן הביא את הבחור לרב שטיינמן זצ"ל, אשר התפעל מאד מן הסיפור, ואמר לו: שקעת בתהום עמוקה, ורק יד שמאלך הציצה מהתהום. והקב"ה אחז בידך, ומשה אותך מהתהום! כל יהודי ניחן בתכונת היונה, אך יש זמנים בהם על היהודי להשתמש בתכונה ההפוכה - תכונת

“וְאַתָּה קַח לְךָ מִפֶּל מֵאֵכָל אֲשֶׁר יֵאָכֵל” (ו, כא)

להיות יהודי רחמן בכל מצב - סיפור

רבי יצחק זילבר זצ"ל חי ברוסיה הסובייטית, ונודע במסירות נפשו למען יהודי רוסיה ויהדותם. הוא היה איש של מוסר ועבודת ה' גם בתנאים הבלתי אפשריים של אותה תקופה, מתוך מסירות נפש של ממש. תחת עינו הפקוחה של השלטון הקומוניסטי העויין, הקים רבי יצחק תלמוד תורה מחתרתי, ופעל בקרב היהודים למען ישלחו את ילדיהם לתלמוד תורה. דא עקא, תלמידים שלמדו בבתי הספר של גויים היו מקבלים תלושי מזון, אך מנין יהיו תלושי מזון בשביל תלמידי תלמוד התורה המחתרתי? אך רבי יצחק הצהיר: "אל דאגה, אני אחראי לכך שלא יחסר להם מזון". הוא ניגש לשוק השחור וקנה תלושי מזון מזויפים. יום אחד עקבו אחריו אנשי הק.ג.ב. ותפסו אותו כשברשותו התלושים המזויפים... הם עצרו אותו וניסו להוציא ממנו את המידע מנין השיג את התלושים, אך הוא לא שיתף עמם פעולה. הרוסים הרעיבו אותו במשך חודש ימים כדי לאלץ אותו לפתוח את פיו, אך הוא שמר על שתיקה ולא גילה להם מאומה. לאחר שנוכחו לדעת כי יש להם עסק עם אגוז קשה לפיצוח, החליטו לשנות את הטקטיקה, והביאו לפניו צלחת מלאה אטריות. איך מרגיש אדם שרואה לנגד עיניו צלחת אטריות לאחר שהיה מורעב במשך חודש ימים? בדרך הטבע, הוא מתנפל על האוכל ומחסל אותו תוך זמן קצר, אך לא כן רבי יצחק זילבר, איש המוסר ובעל כוחות הנפש הגדולים. בחדר המעצר היה עצור יחד אתו יהודי קומוניסט, שנאשם בעבירה על חוקי המדינה. גם אותו הרעיבו. רבי יצחק ראה כיצד שכנו לחדר המעצר מתגרה מצלחת האטריות. מה עשה? חילק את הצלחת לשניים, ונתן חצי מהכמות לשכנו... תוך שניות חיסל שכנו את האטריות. לעומתו, רבי יצחק ברך ברכת 'מזונות' בכוונה, ואכל את חצי המנה בנחת ובדרך ארץ. הרוסים נוכחו לראות כי יש להם עסק עם עקשן חסר-תקנה, והחליטו לגרשו מרוסיה... רבי יצחק הגיע לארץ ישראל. היתה זו 'תקופת הצנע'. באותה תקופה קבלו אזרחי ישראל תלושי מזון לפי גודל המשפחה, ובאמצעות תלושים אלו קבלו מנות מזון קצובות במידה ובמשורה. רבי יצחק הצדיק המשיך בפעילות החסד שלו גם בארץ ישראל. כל עיר קבלה את קצבת המזון שלה. הוא התגורר בחיפה, וידע כי בעיר בני ברק ישנן משפחות של תלמידי חכמים שסובלות חרפת רעב. הוא נסע באוטובוס כשבידו שקיות ובהן מצרכי מזון למשפחות נזקקות. בשלב מסוים בנסיעה, עלו לאוטובוס שוטרים כדי לאתר מבריחי מכס... שוטר תפס את רבי יצחק עם השקיות, וגילה בתוכן כמות של מזון. רבי יצחק כבר התכוון להחרמת המזון, ובטוח היה כי עומד הוא להיעצר בעוון פעילות בלתי חוקית בשוק השחור. והנה, להפתעתו פונה אליו השוטר באדיבות ואומר לו כממתיק סוד: "אני אחראי על הפיקוח. אני אארגן לך תלושי מזון, וכן אנפיק לך אישור רשמי המאפשר לך לנוע בחופשיות". רבי יצחק התפלל, כיצד ייתכן שהשוטר משתף אתו פעולה?! השוטר הביט בו ואמר: "הבט בי היטב, התזכור מי אני?" רבי יצחק הביט בו ונזכר: היה זה אותו עציר קומוניסטי ששהה יחד אתו בחדר המעצר ברוסיה! "כשלא היה לי מה לאכול, באצילות נפשך נתת לי לאכול משלך", אמר השוטר, "המעט שאני יכול להחזיר לך, הוא לאפשר לך להמשיך במעשיך, לחלק אוכל לנזקקים!"

[שש באמרתך]

העורב, כמו שהבאנו את דברי חז"ל: "שחרות כעורב" - במי אתה מוצאן... רבא אמר במי שמשים עצמו אכזרי על בניו ועל בני ביתו כעורב".

בשעה שמקדיש עתים לתורה, לעיתים על היהודי לקרוע עצמו מצרכיו וצרכי ביתו, אך יש לדעת כי תכונת העורב מסוכנת היא, ועלולה להביא לניתוק. עורב שמתרחק - אינו מוצא את הדרך חזרה.

כשאדם מוציא לפועל את תכונת העורב, עליו לשהות כל הזמן סביב התיבה, כפי שנהג העורב של נח - יצא יצוא ושוב. גם אם יש צורך להפעיל תכונת העורב, יש לעשות זאת בצורה מבוקרת, תוך כדי שימת עין על התיבה, לא מתרחקים וזוכרים לחזור בהזדמנות ראשונה לתכונת היונה. [מחשבות והשקפות מבראשית]

“וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֹרֵב” (ח, ז) - סיפור

הגמרא (גיטין מה). מספרת: פעם נאסר רב עיליש בידי הגויים בבית האסורים, ויחד עמו שהה בתא הכלא גוי מלומד הבקי בשפת החיות והעופות. והנה ביום מן הימים הופיע עורב על חלון תא כלאו של רב עיליש, וקרא בקול.

פנה רב עיליש לאותו גוי מלומד, ושאלו: מה אמר העורב? והגוי השיב: "עיליש ברח, עיליש ברח"! היה זה, לכאורה, סימן ברור מן השמים שהשעה כשרה להימלט מהכלא, אולם רב עיליש סבר שהעורב הינו עוף שקרן, ורוצה להכשילו בעצה שאינה הוגנת. לפתע ניצבה יונה על חלון תא הכלא, וקראה אף היא בקול גדול. שוב פנה רב עיליש אל הגוי המלומד: מה אמרה היונה? ושוב התשובה: "עיליש ברח, עיליש ברח"! הפעם לא דחה רב עיליש את דברי העוף כלל ועיקר, ואמר: "כנסת ישראל משולה ליונה" (ראה ברכות נג:), עליו לסמוך על דבריה ולנסות לברוח מבית האסורים, וה' יעשה לי נס ויצילני. וכך היה.

בספר ה'ערוך' (ערך מל) מבואר, כי רב עיליש היה בקי בשפת החיות והעופות, ומקשה רבי עקיבא איגר: הרי מהמעשה המובא בגמרא מוכח שרב עיליש לא היה בקי בשפת העופות, שהרי נזקק לשירות הנכרי?

תירץ רבי חיים שמואלביץ זצ"ל (שיחות מוסר תשל"א כז) באופן מופלא: רב עיליש בקי היה בשפת החיות והעופות, אלא שבאותה מידה בקי היה גם בתכונות הנפש של האדם. רב עיליש ידע כי אדם מסוגל לעוות את מה ששומעות אוזניו לפי מה שליבו חפץ, ולכן, למרות שאף הוא שמע את קריאת העורב והיונה "עיליש ברח, עיליש ברח"! הוא לא אבה להסתמך על עצמו. רק לאחר שהנכרי אישר את דברי העופות, פעל רב עיליש כפי שפעל.

תירוצו של רבי חיים שמואלביץ זצ"ל מיישב קושיא נוספת בהנהגתו של רב עיליש, קושיא אותה העלה המהרש"א (גיטין שם). הקשה המהרש"א: כיצד האמין רב עיליש לגוי שישב עמו בבית הסוהר? הלא הסיבה שלא האמין לעורב היתה, משום שחשש שמא הוא מבקש להכשילו בעצה שאינה הוגנת, וחשש זה שייך לכאורה גם לגבי הגויים, עליהם נאמר (תהלים קמד, יא): "אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא וְיַמִּינָם יַמִּין שָׁקֵר", וכפי שדרשה מכך הגמרא (בבא בתרא מה). שהגויים הינם בחזקת שקרנים?! המהרש"א תירץ על פי דרכו, אולם לדבריו של רבי חיים שמואלביץ זצ"ל - אין בכך קושיא.

רב עיליש הבין את דברי העופות, אלא שלא רצה לסמוך על עצמו. הוא פנה אל הגוי רק כדי לבדוק שאוזניו אינן מטעות אותו בגין רצונו להשתחרר. [דרך עץ החיים]

"פי אתך ראיתי צדיק..." (ז, א)

לרגל יום ההילולא של מרן הראש"ל הרב עובדיה יוסף זצ"ל - ג' חשוון, מובא לפניכם עובדות והנהגות מופלאות. כל מסכת חייו של מרן, גדולתו בתורה עד היותו בקי בכל מכמני התורה, מהש"ס ועד הראשונים, ומהראשונים ועד האחרונים, ומהאחרונים ועד אחרוני דורנו, ונוסף על כל זה כתיבת עשרות חיבוריו הגדולים והמקיפים, וכתבי יד קודשו היקרים, ודרשותיו המופלאות בכל חלקי התורה, מסעותיו הרבים בכל רחבי הארץ והעולם, מפעליו הכבירים ופעולותיו האדירות, הכל מכח שניצל את זמנו בצורה שאין לה אח ורע, בכל העוצמה, בקביעות ובנחישות, כל רגע ורגע ממש. השיגה ידו, והצליח לחולל בחייו מהפכה בעולם התורה.

יצחק דרזי שליט"א בעל ספר 'שבות יצחק', נכנס אצל הגאון הגדול הרב שטיינמן זצ"ל. אמר לו הרב שטיינמן זצ"ל: "דע לך, אצל הרב עובדיה זצ"ל היו קרוב למיליון איש בלוויה, וקבלה בידינו שצדיק שמשתתפים בהלווייתו שש מאות אלף איש זה אות ומופת מן השמיים שתורתו התקבלה בשמיים, ושקיים זה מה שכתוב בזה". [חנוכה עמ' ה] להלן מספר סיפורים בדבר שקידתו העצומה בתורה של מרן. בלי ספק מרן קיים בחייו את הנאמר: "כי הם חייו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה".

ראוי שאחרוג מגדרי - סיפור נפלא

סיפור הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, שבשנת תשל"ה התלווה לחמיו, מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, לקיים ביקור חולים אצל רבנו הגדול זצ"ל.

מרן הגרי"ש עלה לביתו של רבנו, ואף התעכב והאריך בדיבורו יותר מהרגלו. בצאתם מן הקודש, הביע הגאון הרב זילברשטיין את תמיהתו בפני חמיו מרן הגרי"ש: "מפני מה ראה רבנו לצאת מגידרו בביקור זה?"

נענה מרן הגרי"ש והשיב: "לך נא, ראה את גודל אהבת התורה של הגאון הרב עובדיה, זה עתה נפל למשכב רק מפני שעלה על סולם בחדר הספרים, כדי לעיין באחד הספרים, ומרוב שקיעותו בתורה, בהיותו מעיין בספר, שכח שעודנו עומד על הסולם, ומיהר עם הספר ללכת לכתוב מה שנתחדש בדעתו, וכך מעד, נפל ונחבל. לכבוד תורתו של גאון כזה, שאהבת התורה ושקידתה הנדירה בוערת בעצמותיו, עד שבעת לימודו אינו שם לב כלל למה שקורה עמו, ראוי שאחרוג מגדרי!"

היכן רבנו? - סיפור מדהים

סיפור מופלא נוסף, אחד מיני אלף, המעיד על שקידתו בתורה של רבנו, בכל עת ובכל זמן (מעובד מתוך הספר 'מלך ביופיו'): באחת השנים, ביום שחל פטירתה של אם המלכות, אימו של רבנו, ערך אביו אזכרה בביתו לעילוי נשמתה. בשעה היעודה הגיעו כל בני המשפחה והמכרים, אך הבן הגדול, רבנו הקדוש, טרם הגיע.

משראו שהזמן מתאחר, התחילו בסדר הלימוד, בתקווה שבמהלך הערב עוד יופיע רבנו. אך לפליאתם הגדולה, בסוף הערב נוכחו לראות שרבנו נעדר מאזכרה זו.

למחרת עלה אחיו של רבנו לדרוש בשלומו, ולדבר על לבו היאך נעדר מהאזכרה של אמא, נענה רבנו ואמר לו: "אמש נשאלתי לגבי איזו אשה עגונה, אם יש פתח להתיירה, וישבתי על מדוכה זו כל הלילה, ורק בשעה ארבע לפנות בוקר סיימתי לכתוב את התשובה, ובוודאי זה עילוי נשמה לאמא, הרבה יותר ממה שהייתי משתתף באזכרה!" כשחזר האח וסיפר זאת לאביהם, נתמלא שמחה בלבו ואמר: "אשרי האמא שזכתה לבן כזה!"

מי ירחם על העגונה - סיפור נפלא

בהלווייתו הגדולה של רבינו, ספד לו בנו הגר"ד יוסף שליט"א בדמעות שליש, וסיפר מתוך נהמת ליבו: "לפני 14 שנה, כאשר אבא היה מאושפז בבית החולים לאחר שקיבל התקף לב בפעם הראשונה, הרופאים אמרו שצריך לעשות לו צינתור דחוף ומיידי, אולם אבא אמר שאינו מסכים.

הוא התנגד לכך בתוקף, מאחר והוא רוצה קודם ללכת הביתה לשלוש שעות, ואחר כך ישוב. לא הבנו למה, שאלנו אותו על כך, והוא הסביר: 'אני באמצע כתיבת פסק להתרת עגונה, מה יהיה על עגונה אומללה זו? אני נכנס לבית החולים ואיני יודע אם אצא, מי ירחם על האומללה!...'?

אין גדולה כתורה - סיפור מדהים

על גדולת התורה בעיני קודשו, יעיד המעשה המבהיל הבא: בשנת התשל"א הגיע רבנו לשיבת 'הנגב' למסור שיעור כללי. לאחר השיעור עלה רבנו יחד עם ראש ישיבת הנגב, הגאון רבי יששכר מאיר זצ"ל, למעונו של הבבא סאלי זצ"ל, שחלק לרבנו באותה פגישה כבוד מלכים.

הבבא סאלי סיפר לרבנו: "שנים רבות כבר חיכיתי לראות את כבודו, ולמדתי בספרך 'ביע אומר' עוד בהיותי במרוקו, אך עתה אני מבקש מכבודו, שיואל נא בטובו להתעכב עימנו, ונקיים סעודה חשובה, ועל ידי זה נביא את המשיח, כי בהיא שעתא דחדוותא דרבנן אתיא הגאולה", נענה רבנו והתנצל בפני הבבא סאלי, באומרו: "אני מצטער, לא אוכל להתעכב, מאחר וממתינים לשיעורי ציבור גדול בבני ברק, וגדול תלמוד תורה אפילו יותר מבניין בית המקדש!..." זכותו תגן על כל ישראל, אכ"ר.

בברכת התורה

ברינה

דון

"לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה יוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורג' בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוחה בת שמשון מרים בת עזיזה: כותן בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמסיה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-יהודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה בנימין בן צילה.

זיווג הגון: זרבה בת אטווג'ימי שמואל בן אסתר: נעמה בת אסתר: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה חרל בת זרבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסנה שליט"א יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עזיזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עודד בן הגר: גולן בן דינה אוטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: ששנה בת שררה רחל בת נארה: חות בת לינה: טורית בת רחל לימור הודיה, ושחנה בנות תורן יפה

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לילי: ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: עדי בת מלז

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון 4741102

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לפערכת ע"י הקוראים

שומר פתאים ה'

השקית שוקו לא עובר בבר קוד פעם אחר פעם, וכל הנסיונות להעבירו בעת התשלום בקופה העלו חרס.

זה היה בקנייה שגרתית לכבוד שבת קודש בסופר המקומי, התחשק לי שקית שוקו, אבל הקורא בר קודים לא הצליח לסרוק את הקוד. הקופאי התעקש שזה חייב להצליח שהרי הוא מעביר עשרות אם לא מאות כאלה ולא נתקל בשום תקלה. אני מיהרתי לצאת ובקשתי ממנו לדלג על השוקו. תוך כדי שבעלי ואני אורזים את הקנייה התחלתי להרהר מדוע ה' לא רוצה שאשתה שוקו? שהרי ברור לי שהעיקוב משמים ואין סתם דברים שמתרחשים ללא סיבה. הגענו לרכב ובדרך הביתה אמרתי בהתרגשות לבעלי: "איזה נס!!! אני בכלל בשרית!!!"

"על מה את מדברת?"
"על השוקו שלא עבר בקופה!!! זו הסיבה שזה לא עבר, ה' שמר עלי שלא אכשל בבשר וחלב לפני כמה שעות אכלתי בשרי."

לא נרגעו עד כמה ה' שומר ומשגיח ואכפת לו על כל אדם מישראל בכל פרט ופרט.

בעלת המעשה הג.

ומשביע לכל חי'

ארגנו טיול עם כל המשפחה המורחבת למקומות הקדושים. בין האתרים היו גם מקומות של הליכה רגלית בין ההרים.

כחלק מהסיוע, עצרנו במסעדה לסעוד את ליבנו כמתוכנן מראש. היינו רעבים ומותשים. לפתע הבחנתי שהכשרות המהודרת הוסרה מהמסעדה, והם נשארו עם כשרות שאנחנו לא נוהגים לאכול. נחלנו אכזבה קשה. הצעתי לכולם שנעמוד בניסיון למרות הקושי ונחפש מקום אחר לאכול. ולבניתיים נגיע את רעבונו במעט מיני מתוקה שהבאנו עמנו. בקשתי מהנהג להסיע אותנו לאחד מהצינורים הקדושים שהיה ממש בקרבת מקום כדי להתרענן ולברר אודות מקום טוב לאכול בנחת.

הגענו לצינור יהודי שהיה במקום התחנן שנשב לאכול סעודת הודיה.

ראיתי כי מדובר ביהודי ירא שמים והוא מעצמו הראה לי את הכשרים המהודרים המוטבעים על אריוות הבשרים בהם השתמש להכנת הסעודה. הוא סיפר שהמתין זמן רב שיבואו אנשים לסעוד בסעודה שהתחייב לעשות באם יזכה לישועה והוא אכן זכה לנס בזכות הצדיק...

התיישבנו וסעדנו סעודת מלכים מעדנים ומגדנות שלא העלנו על דעתנו לסעוד.

שמחתנו הייתה כפולה ומכופלת! גם עמדנו בניסיון וגם זכינו במקום זאת לסעוד מפנקת. גם בלתי נסלל להלל את ה' כאשר שמע את שארע לנו ובזכות זה הוא קיבל אנשים רעבים באמת ולא אנשים שבעים שרק עושים לו טובה ואוכלים...

בעל המעשה הג.

הפענוץ לדכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזנץ לשלוח אל ר' שפחה ספואלס
במקום: 15326517922
או: o.y.wines@gmail.com

הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין זצוק"ל

לדגל יצא והלוא של מן הגאון רבי יהודה מאיר [בהר"ר יעקב שמשון] שפירא זצוק"ל מלובלין, בעל "אור המאיר", ראש ישיבת חכמי לובלין, ומייסד חדר הדין, שהחל השבוע ביום שלישי, [גלב"ע ביום ד חשון תרצ"ד].
הנה מה בסדר "טיב המעשיות", כמה שסיפר סודו ורבינו הרה"צ שליט"א אודות בעל הדלוא, כברי ללמדנו אורחות חיים, ולדריכנו אורחות ישר תלמידים הלכה מדרך מעשה סודות אור המאיר לנו לכל ישראל, אמן.

לתפארת בתוככי השכונה, על שמו ולזכרו של רבו המהר"ם שפירא זצוק"ל, מאחר שלא היו לו בנים, והעמיד אחריו זכרון נצח בתלמידים ותלמידי תלמידים, הנחשבים לו כמו בנים הממשיכים בדרכו הישרה. וכד"א (דברים י, י) "וְשִׁנְתָם לְבָבִי", ופירש רש"י: "לבנין - אלו התלמידים. מצנינו בכל מקום שהתלמידים קרוים בנים, שנאמר (דברים י, א) 'בנים אתם לה' אלקיכם' וכו'".

התמדתו ושקידתו של הגר"ש וואזנר בשנות בחרותו בלימודי הישיבה בפולין היו לשם דבר, כאשר ידוע שבמשך זמן שלם וחדושים ארוכים לא יצא כלל ממתחם הישיבה הגדולה, מאחר שהכל היה מצוי בה מן המוכן לתלמידים היקרים בכל צרכיהם בשופי, והקדיש עצמו בכל גופו נפשו ונשמתו ללימוד התורה.

בין שלל סדרי לימודי הרבים בגמרא ובהלכה, היה לו סדר מיוחד של הספק שבע דפי גמרא בכל יום (י, א) וכך היה מסיים את הש"ס בכל שנה. וכבר התפרסמו התלמידים המובהרים שבישיבת יח"ל בעוצם התמדתם בסדרים שונים בכל מקצועות התורה - ובכך הוציאה הישיבה מתוכה גידולי פאר של רבנים מפורסמים גדולי תורה ויראה.

יום אחד התעמק הגר"ש מאוד בשיעור העיון ונמשך זמנו יותר מן הרגיל, ובהגיע שעת ערב לא הספיק עדיין לסיים את חוק לימודיו הקבוע שבשעת הדפים היומיים. המנהג בישיבה היה שבשעה מסוימת באישון לילה היו מכבים את כל האורות בישיבה, הן באולמות הלימוד והן בספרייה הגדולה, חדרי הפנימיה בכל הקומות החשכו בעלטה, כדי שייאלצו התלמידים השקדנים לפרוש לשינת הלילה, ולצבור כוחות רעניים לקראת יום חדש מלא וגדוש בתורה ועבודה.

כראות הגר"ש שלפתע כבה האור, והוא עדיין לא סיים את כל שבעת הדפים משלם, עמד נבוך בדעתו ולא ידע מה יעשה עתה? הרי זה בלתי אפשרי להשאיר 'חובות' והשלמות למחרת היום, כאשר ידוע ומפורסם גודל קפידתו על סדרי יומו כל ימי חייו, לא היה שייך בשום אופן להפסיק מתלמודו הנעים, בהיותו מוכרח ועומד לסיים את כל שבעת הדפים עד גמריא!

על דרך שאמר החכם מכל אדם בספר החכמה (משלי יט, כג) "וְשִׁבְעָ לֵיץ בֶּל פֶּקֶד רַע", ודרשנין לה בפ"ב בדרכות: "אל תקרי שְׁבַע אלא שְׁבַע" - רומז לשבעת דפי גמרא הנלמדים בכל יום. וכמ"ש שם: "הכי אמר רבי חייא אמר רבי יוחנן, כל המשביע עצמו מדברי תורה ולן, אין מבשרין אותו בשורות רעות, שנאמר 'ושבע ילין בל יפקד רע' ע"כ.

ברוב מבוכתו וכאב ליבו על החשכה שנפלה עליו פתאום, פסע הגר"ש בזהירות פסיעה אחר פסיעה בעלטה הכבדה אל הגן הנאה שבחצר הישיבה הקדושה מחוץ לבנין הגדול עם הגמרא הגדולה תחת בית שחיו, כשהוא תר ומחפש אחר מעט אור שידחה הרבה מן החושך באור תורה הקדושה הזורחת ומאירה בלב ונפש פנימה. והנה הבחין שאור הלבנה זורח ומבהיק ביופיו, וניתן בשופי ללמוד את הגמרא לאורה ולהשלים את חוק תלמודו. חיש קל טיפס בזריזות על אחד העצים הגדולים, סידר לעצמו מקום ישיבה נוח בין ענפי העצים, פתח את הגמרא הקדושה, ועד מהרה החל להשתפר קול נעים גילת ורנן של לימוד מתוק מדבש! - דווקא באותה שעה עילאה, כשהכל מסביב שקט וחשוך, והעולם גם את שנתו, עלה תלמודו כהוגן שם למעלה על העץ, שעה ארוכה ישב כך לאור הירח ופומיה לא פסיק מגירסא.

והנה בשעה מאוחרת מאוד נשמעו צעדים מתקרבים אל הישיבה, היה זה מן ראש הישיבה בעצמו הגאון רבי מאיר שפירא, שחזר מנסיעתו בשעה מאוחרת מאוד בלילה, ורצה להיכנס ולפנות אל חדרו ולדירתו הצמודה להיכל הספרייה הגדולה.

אולם בעודו מחיש את צעדיו ומזדווד להיכנס מהרה לבנין הישיבה מחמת השעה המאוחרת, הגיע פתאום לאוזניו 'קול תורה' נעים ומתוק המתנגן לו בין עצי הגן. הוא התפלא מאוד מנין בוקע קול נחמד זה בשעה כה מאוחרת? הוא החליט אפוא לתור אחר אותו קול, ובמקום להיכנס אל הבנין הגדול פנה אל הגן שבחצר הישיבה, ושם בינות לעצים גילה את תלמידו אהובו

בירושלים עיה"ק ת"ו היתה אשה צדקנית אחת, מן הזקנות החשובות בעיר, שבשנות ילדותה התגוררה בעיר 'פיוטרקוב' בעת ששימש בה מן מהר"ם שפירא זצוק"ל ברבנות העיר, והיתה מספרת מתולדותיו של צדיק הלא הם מעשיו הטובים מה שפעל ועשה גדולות ונצורות בעיר פיוטרקוב הגדולה לאלקים.

באחד הסיפורים סיפרה, שבהיותה ילדה קטנה יצאה פעם מביתה בשבת בבוקר לאחר תפילת שחרית אל בית הכנסת הגדול של פיוטרקוב, כדי להתלוות אל אביה בדרכו הביתה.

בהגיעה אל הרחבה הגדולה שמחוץ בית הכנסת נעמדה מן הצד והמתינה לצאת אביה בתום התפילה החוצה, ולהצטרף אליו בהילוכם בנחת יחידו הביתה.

כך עמדה לה הקטנטונת בפניה צדדית, כשעיניה נעוצות בפתחו של היכל בצפייה דרוכה לאביה אהובה.

והנה הסתיימה לה התפילה, ומפתחי בית הכנסת החלו לזרום שיירות שיירות של מתפללים שנהרו בו זמנית אל כיוון היציאה, כשהכל פונים לביתם לסעודתא דעתיקא קדישא.

מתחילה התבלבלה הילדה הקטנה לנוכח ציבור גדול שכזה, היא פחדה ודאגה כיצד תמצא את אביה בין אנשים רבים כל כך? אולם סימן ברור היה בידיה, שבעזרתו קיוותה לזהות את אבא שלה בין כל האנשים. - שכן אביה היה איש גבוה בעל כתפיים רחבות, ולעומת הרבה אנשים ממוכים ממנו הייתה דמותו בולטת ונוקפת בקומתה.

כך עמדה לה אותה ריבה בפניה כשהיא בוחנת היטב את כל קהלא קדישא הדין, ומחפשת לה ביניהם את אביה הגבוה והגדול. ואכן לאחר מספר דקות הבחינה בדמותו הגבוהה כשהוא מהלך מתונות ומשוחח בנעימות עם חברי הקהילה, הילוכו המתון ודמותו הגבוהה והאצילית לא השאירו שום ספק בליבה של הילדה הקטנה, היא שמחה מאוד שהנה מצאה לה את אביה האהוב, ותיכף אצה רצה לקראתו כשהיא מכריזה בהתרגשות: האט ביסטו טאט! [הנה אתה אבא]

גוט שבת! איך וויל גייעהן מיט דיר צוזאמען! [בדיוק ללכת איתך יחדיו]. אך בהביטה אל פני האישי נכונה לה אכזבה מרה, זה לא היה אביה כלל, רק אדם אחר שהיה אף הוא גבוה ואצילי בדומה לאביה, והיא הבינה שכנראה התבלבלה בין השניים. פניה התכרכמו מבושה ובלבול, והיא נעמדה כך במבוכה ואכזבה.

אותו אדם שטעתה בו הקטנה היה לא אחר מאשר רב העיר המהר"ם שפירא בעצמו, שהיה גם הוא אדם גבוה וחסון. וכראותו את צערה ואכזבתה של הילדה הקטנה נכמדו רחמיו עליה, [ביחוד שהיה חושן ביים ולא עזר לפי בוס]. הוא פנה אפוא אל הילדה ברחמים וחמלה, והרגיע אותה: אל תצטערי מיידאלע על טעותך, הרי לשנינו יש אבא גדול וגבוה שם למעלה בשמים, והוא נהנה מאוד כשרצים לקראתו ומכריזים לפניו, טאטע אין הימעל! [אבי בשמים], איך וויל גייעהן מיט דיר צוזאמען!

כאשר הכתוב מעיד בנו במגילת שיר השירים (ד, א), במאמר כנסת ישראל לדודה ברוך הוא וב"ש: "מְשִׁכְנֵי אֶתְרִיבְךָ בְּרִצְוֶה, הַבְּיֹאֲנֵי הַפְּלֶקֶת בְּדָרְיוֹ, נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בְּךָ!"

כך היה אותו צדיק אהובם של ישראל מוצא תיכף בפקחותו וגאונותו, את המילים הנכונות במקום הנכון, להרגיע ולפייס לב כואב ומצטער, ויחד עם זאת לקרב ולהאיר את הנשמה הטהורה!

• § • § •

מן הגר"ש וואזנר זצוק"ל היה בשנות בחרותו מן העילויים המובהרים שבישיבת 'חכמי לובלין' שהקים מן הגאון רבי מאיר שפירא זצוק"ל בעיר 'לובלין' שבפולין של מעלה, והיה מסגל התלמידים המקורבים אליו מאוד, ונפשו קשורה בנפשו. ברבות הימים, לאחר שניצל הוא ומשפחתו מן השואה האיומה בנסי נסים, ועלה לארץ הקודש, התגורר תחילה שנים מספר בירושלים עיר הקודש ת"ו, ולאחר מכן כשביקש ממנו מן החזון איש זצוק"ל לכהן פאר כרובה של שכנתו 'זכרון מאיר' בבני ברק יצ"ו, הקים בה את ישיבתו הגדולה 'חכמי לובלין' המתנוססת

יושב ועוסק בתורתו לאור

הלבנה.

תיכף כראות הגר"ש את רבו שחזר מנסיעה ארוכה במדינת הים עומד ומתקרב אליו, ירד מהרה ממרומי העץ, נתן לו שלום והחזיר לו שלום, והחל להתנצל בפני הרב שהיות ועדיין לא השלים את חוק לימודיו הקבוע נאלץ לצאת החוצה ולטפס על העץ כדי שיוכל ללמוד שם לאור הלבנה! כשמוע זאת המהר"ם שפירא התרגש מאוד לנוכח שקידתו ותושייתו של תלמידו אהובו, לקבלת פנים מרוממת שזכו בשעות הקטנות של הלילה הוא לא ציפה... וברוב התרגשותו קירב את תלמידו אליו, נשקו על ראשו, ובידו מקרב לב שבזכות מסירות נפש אחר 'אור המאיר' לעסק תורתו, יזכה שתהיה ראייתו בריאה ושלמה כדי שלא יצטרך לעולם לענות משקפיים!

ואכן נתקיימה בו ברכת רבו בשלמות, וכל ימיו לא נצרך כלל למשקפיים, והיו עיניו רואות את תלמודו בהירות ונהירו עילאה, עד זקנה ושיבה. כמ"ש בנוסח רשות לחתן תורה: 'הַמְשַׁפְּחֵת לֵב וְעֵינַיִם מְאִירָה! וכאשר מעיד בה נעים זמירות ישראל בספר תהלים (ט, טו) 'פְּקֻדֵי ה' יְשִׁירִים מִשְׁמָחֵי לֵב, מְצַנֵּת ה' פְּרָה מְאִירַת עֵינַיִם'.

§ § §

מעשה מופלא מאד סיפר לי אחד הרבנים שליט"א, והוא שמע זאת ממנהל תלמוד תורה ידוע ומפורסם בירושלים. בשכונתו של אותו מנהל היה גר יהודי מבוגר הנקרא רבי גרשון ע"ה, הוא היה זקן מופלג והקים משפחה לשם ולתפארת, מאות נכדים ונינים זרע ברח' ה', והוא סיפר לפניו גופא דעובדא.

ילד הייתי כבן שנים עשרה, בתלמוד תורה שבאחד הערים בפולין של מעלה, בטרם חורבן השואה האיזמה במלחמת העולם.

יום אחד הגיע אורח רם מעלה לבקר בתלמוד תורה ולחזק את התלמידים, הלא הוא הגאון הנודע והמפורסם רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל מייסד ומחולל הדף היומי. - שבין עיסוקיו הרבים כרב העיר וכראש ישיבת "חכמי לובלין", היה (באותה התקופה) משמש גם בתור 'סנאט' בבית הנבחרים של ממשלת פולניה, והיה מייצג בתפארת ובעוז את היהדות הנאמנה וצרכיה. ובתוקף תפקידו היה מבקר תכופות במוסדות התורה השונים שברחבי פולניה, כדי לחזקם ולעמוד מקרוב על התפתחותם וצרכיהם.

בכל מוסד שהגיע הרב היה זה יום חג, הוא היה מופיע בלוויית פמליה נכבדה של רבנים ונציגים, והיו מכינים היטב את הביקור כדי שיצליח בכל המובנים. הנאום המיוחד שהיה נושא בדרשותיו הנלהבות, תרם מאד לחיזוק התלמידים בתורה ויראת שמים.

גם בתלמוד תורה שלנו - מספר ר' גרשון - כשנודע שעומד הגאון להופיע היתה שמחה רבת, ההכנות הקדחתניות החלו כבר כמה שבועות קודם, מודעות ענק נתלו בשערי הכניסה המבשרות על ביקורו הצפוי של הרב. גם הילדים הכינו כרזות נאות שבהם הביעו את שמחתם הגדולה, כמו "ברוך הבא", "צהלי רונני", וכיוצא בזה, והתכוננה היתה גדולה.

משהגיע היום המיוחל, היה בתלמוד תורה כמו יום טוב, כל הילדים הופיעו בבגדי שבת, וכל אותו הביקור המרשים

נחרת היטב עמוק בזיכרון התלמידים.

בשעה היעודה הופיע הרב כשהוא צועד בראש פמלייתו, וכולו אומר הוד והדר, צורתו ההדורה והחיוך שלא מש מעל פניו כבשו את לבבנו. ולמראה צורת הילדים הקדושים שניגשו אליו אחד אחד לברכת 'שלום עליכם' היו פניו מאירות וזורחות, והקרין עליו הרבה אהבה וחובה.

הרב נכנס לביקור בבנין התלמוד תורה כדי לעמוד מקרוב על טיבו, ובתום הסיור נערך מעמד "קבלת פנים" באולם מיוחד שהוכשר לכך בתלמוד תורה, שם נשא הרב נאום חוצב להבות אש.

בהיותי בין הילדים הבוגרים שבחיידר, מספר ר' גרשון, ישבתי בספסלים הראשונים קרוב לשולחן המזרח, ועקבתי מקרוב ובצימאון אחר כל תנועה של הרב. - בגיל זה של 'גירסא דינקותא' נחרת בי היטב נאום הנפלא של הרב, והכה שורשים חזקים בלבי ובנפשי.

בין הדברים פנה הרב בחיבה אלינו הילדים, ושאל: טייערע הייליגע קינדער! האם יודעים אתם אולי איזו אות אינה מופיעה כלל בברכת המזון?

היתה זו כנראה שאלה קשה מדי... וכאשר לא היתה תשובה, הקריא לפנינו הרב את מה שכתב ה"באר היטב" (אורח הל' ברכת המזון סי' קפ"ה ס"ק א) וז"ל: "מצאתי, למה אין 'ף' (אות פ"א ארוכה) בברכת המזון. - לפי שכל מי שבירך ברכת המזון בכוונה, אין שולט בו לא אף [ולא שצ"ח] ולא קצף וכו', ומזונותיו מצויין לו ברווח ובכבוד כל ימיו. - ספר החינוך (מצוה תל), עטרת זקנים (סי' קפ"ה ס"א) ע"כ. ומובא גם בהקדמה לברכת המזון בסידור ווילנא, בשם התשב"ץ קטן (סימן שס"ו) ע"ש. ובעטרת זקנים (ס"ב) כתב, שמצא כן כתוב גם בספר ישן, ושמו "גן" עיין שם. באותה דרשה נפלאה עורר המהר"ם שפירא את הילדים לברך ברכת המזון בכוונה, וביקש ברוב התעוררות והתרגשות, שכל ילד יקבל על עצמו בקבלה חזקה לברך ברכת המזון בכוונה!

תראו מה אתם מרוויחים, אמר הרב בדרשתו הנלהבת, שיק חתום מרבניו ה"באר היטב" והקדמונים: לא צרות! לא ייסורים וקצף! ואף פרנסה ברווח לכל החיים.

הדרשה עוררה הדים רבים בתלמוד תורה, וכמו הרבה ילדים מחברי באותה עת, התחלתי גם אני מאז אותה דרשה, להקפיד מאד על ברכת המזון בכוונה ובכבוד ראש, ומתוך סידור דווקא, כפי שהבטחתי למרן המהר"ם שפירא. - על קבלה הזו הקפדתי באדיקות כל ימי חיי, בכל מקום שהייתי. עברו כמה שנים, הגאון הקדוש נקטף בחטף בשיא פריחתו, ועבר לעולם שכולו טוב, וימוטו מוסדות תבל מחמת הצר הצורך, המלחמה פרצה במלוא עוזה, עד שיום אחד מצאתי את עצמי כבחור גדול בשערי 'אושוויץ - בירקאנא' הנודעים לשמצה, במסדר הידוע [סלקציה] שבכניסה למחנה לצד ימין... או לצד שמאל... אל מול הרשע הצורך הנאצי "ד"ר מנגלה" יימח שמו, החורץ בהינף אצבע קל את גורלם של מיליונים.

בעומדי כך בין רבבות האנשים שבתור, נזכרתי באותה שיחה נוראה של המהר"ם שפירא ששמעתי לפני שנים ספורות בחיידר. דברי קדשו עלו וגאו בלבי בהתלהבות אש, ואמרתו לעצמי שהנה הגיע זמן פירעון הצ'ק! כמו שהעיד הרב משמם של הקדמונים קדושי ישראל: לא צרות, ולא ייסורים וקצף!

כך מצאתי את עצמי בפתחו של גיהנום עלי אדמות, מתפלל ומתחנן להשם יתברך: ריבנו של עולם, יש לי הבטחה מהתשב"ץ והבאר היטב, שמי שמברך ברכת המזון בכוונה לא יהיו לו צרות! והנה עומד אני פה באושוויץ הדוויה, ומתחנן לפניך להצילני מכל צרה ומצוקה.

הנה הגיע תורי לעמוד לפני השד הצורך, ולשמחתי הוא הראה לי באצבעו אל צד ימין, וניתנו לי חיי לשלל.

לאחר שהתמקמנו בצד ימין, הוכרו שעל כל אחד מאלו שנבחרו לעבודה במחנה להתייצב בפני קצין אס. אס. ולהצהיר בפניו באיזה תחום הוא מתמחה, כדי לשבץ אותו בעבודה המתאימה לו. בהיותי 'ישיבה בחור' בלא שום התמחות ובלא שום מקצוע, לא ידעתי מה לומר.

וכך בעמדי בתור הארוך נשאתי שוב תפילה נרגשת: ריבנו של עולם, יש לי הבטחה מפורשת שלא יחסר מזוני, והנה נצרך אני לאכול כאן באושוויץ, ואין לי שום מקצוע שאני יכול להצהיר עליו בפני הקצין.

בעודי תוהה ומרהר בדבר, פונה אלי היהודי שעמד מאחורי בתור וכנראה הבחין במבוכתי, ולחש באזני: תאמר שאתה 'טבח' מעולה! אני כבר יהיה שם לעמוד בעורך בלימוד המלאכה, עד שתהיה 'שף' מומחה...

כך מצאתי את עצמי כטבח מן השורה במטבח הגדול של 'אושוויץ', ובה בשעה שרוב תושבי אושוויץ ברבבותיהם נמקו ברעב, הייתי אני מקבל תדיר את מזוני מן המוכן במטבח הגדול של אושוויץ...

ראיתי בחוש, סיים ר' גרשון את סיפורו המרגש לאותו מנהל, איך שהבטחות שהבטיח לנו המהר"ם שפירא בשם התשב"ץ והחינוך והבאר היטב התקיימו במלואם גם בתוככי התופת של אושוויץ הנאצית. מאז ועד היום נוהר אנכי מאוד לברך ברכת המזון בכוונה שלמה במתנות מילה במילה, וברוך ה' ראיתי ברכה טובה תמיד. - ואכן זה ר' גרשון לא יריכתי ימים, וזכה לחתן את כל ילדיו ברווח וללא שום חובות.

גם אצל אבי מורי זצוק"ל בעל 'מעדני השולחן' איני זוכר אף לא פעם אחת שהתפלל ברכת המזון בעל פה, ואכן זכה להאריך ימים בשיבה טובה עד גיל תשעים וחמש, והשאיר אחריו יותר מאלף צאצאים הולכים בדרכי ישירים וטובים. § § §

כאשר הקים המהר"ם שפירא זצוק"ל את הישיבה הגדולה ביותר באירופה, 'ישיבת חכמי לובלין', חרט על חזית בנין הישיבה באותיות גדולות מאירות עיניים את הפסוק (תהלים לז, ב): 'לכו בנים שמעו לי יראת ה' אלמדכם', כפי שניתן לראות זאת עד היום הזה. [כידוע שאת הבנין המפואר הזה לא החריבו הנאצים ימ"ש ולא שרפוהו כדרכם בכל מקום בבתי כנסיות ובתי מדרשות, רק הפכוהו למפקדה ראשית של הגסטפו, וכיום נגאל הבית מידם].

זו היתה עיקר תכליתה של הישיבה הגדולה, לא בעצם הידיעות בלימוד שרכשו הבחורים שם בהיקף אדיר בכל מקצועות התורה, כדי שתהא כריסם מלאה ש"ס ופוסקים, אלא עיקר התכלית להגיע על ידי התורה ליראת שמים, 'יראת ה' אלמדכם', שבכדי ליכוח ליראת שמים אין שום דרך אחר כי אם על ידי לימוד התורה הקדושה, וכד"א (יהר"ם י"ב, ע"ג) 'לְמַעַן תִּלְמַד לְיִרְאַת אֱת ה' אֱלֹהֶיךָ כָּל הַיָּמִים, אָמֵן. ת. נ. צ. ב. ה.

על הברכה יעמדו

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליארצייט | התורמים להפצת העלון | לקבלת העלון במייל (דוא"ר) נא לשלוח למייל המצוי"ב

גלילי
תל אביב

קשת הרשת
מינוח י"ד וי"ה וי"ז
02-6257948
info@keshet-harehet.co.il

גרפצ'יק
טל: 02-5002321

לעי"נ הבחור שמואל
מאיר ז"ל בן יבלחטי"א
רבי ישראל יצחק
נלבי"ע יחנסלו תנצבה.

לעי"נ מרת חיה
סאסא בת לאה
נלבי"ע יסיון
תנצבה.

שרה שיינדל
בת סילה רוחה
להצלחה בכל
העניינים

האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו
הרב יהודה בן שרה שיינדל
והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל
וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים

יוסף בן
סילה רוחה
לרפואה
שלימה

לעי"נ
יעקב
צבי בן
ישראל

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים | טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניניים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ ההדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zeligk@gmail.com or text 718-249-7173

מאוצרות הפרשה

לכן קיים את השבת גם כאשר עשה חצי שיעור, אבל מה נאמר לר"י שחצי שיעור אסור? על כך יש לתרץ בפלוגתא נוספת בפרשת נח. במדרש ישנה פלוגתא האם המזלות שמשו בימי המבול. רש"י על הפסוק "עוד כל ימי הארץ זרע וקציר וקור וחום וקיץ וחורף ויום ולילה לא ישבותו" כותב "מכלל ששבתו כל ימי המבול" כלו"ה הם לא שימשו במבול, ובבראשית רבה פרשת בראשית נאמר: "אמר ר' יוחנן לא שימשו המזלות כל אותן י"ב חודש, אמר לו ר' יונתן שמשו אלא שלא היה רישומן ניכר". והנה יש לומר, כי מי שסבר שהמזלות לא שימשו במדבר, לא יוכל לדרוש כפי שדרשו בגמרא סנהדרין נ"ח "גוי ששבת חייב מיתה שנאמר ויום ולילה לא ישבותו", כי הפסוק הולך וסובב על גופו של דבר – ההבטחה שה' מבטיח כי המזלות לא ישבותו יותר כפי ששבתו במבול, אבל מאן דסבר שהם שימשו בימי המבול, א"כ מדוע נאמר "יום ולילה לא ישבותו"? אין זאת אלא שהכתוב נכתב ללמד את הדרשה של הגמרא בסנהדרין שגוי ששבת חייב מיתה. ומעתה נאמר, כי ר"ל הסובר חצי שיעור מותר מן התורה, הוא אכן דורש "יום ולילה לא ישבותו" לגוי ששבת חייב מיתה, ואברהם אבינו שמר את השבת על ידי חצי שיעור – שמותר ליהודי ואסור לגוי, אבל לר"י הסובר חצי שיעור אסור, לא יכול היה אברהם אבינו ע"ה לעשות מלאכה של חצי שיעור, ואלא ע"כ שר"י סובר כי הדרשה של יום ולילה לא ישבותו לא קאי בכלל על איסור שביבת בן נח, ולכן לאברהם אבינו לא היתה בעיה של "יום ולילה לא ישבותו", וכי לא ישבותו מכון להבטחה פשוטה שאע"פ שלא שימשו במבול – יום ולילה לא ישבותו. ור"י לשיטתו. א"כ לדעת ר"י שהמזלות לא שימשו, ממילא צוהר לא יכול להתפרש על חלון, שהרי לא היה אור שמש וירח בימי המבול, אם כן צוהר תעשה לתיבה זו אבן טובה, אבל לר"ל הסובר חצי שיעור מותר, ממילא המזלות כן שימשו במדבר, כך שאפשר לומר כי צוהר תעשה לתיבה היינו חלון שהאיר מהמזלות שהאירו בחוץ.

וייקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן (ט, כד)

אמר רבי משה פינשטיין זיע"א, בל נטעה לחשוב שחם בן נח היה איזה קל דעת ואיש ריק, חם היה מצדיקי הדור, צדיק גדול, רק שהיה לו מידות רעות והם עמדו ועכרו את כל צדקו. והראיה, אמר רבי משה, ברש"י פרשת וירא מבאר כי אאע"ה לא ביקש על פחות מתשעה צדיקים, כי בדור המבול היו שמונה צדיקים ולא ניצל הדור. ומי הם הצדיקים של דור המבול? נח ואשתו ושלושת בניו ונשותיהם, הרי שחם היה צדיק שאילו היתה עוד צדיק אחד כמוהו בדור של סדום לא היה נחרב העולם. (כל הפירושים נלקטו מגליון "א ישיבישער חומש")

ותמלא הארץ חמס – וישת מן היין וישכר תמוה, מפני מה השתכר נח, וכי הוא לא שתה יין לפני המבול?! "העולם" מתרצים, שאכן נח שתה יין לפני המבול, תמיד הוא קנה יין במקומות המובחרים ביותר, אך הארץ היתה מלאה חמס, הם היו מוסיפים מים ליין. עתה הוא שתה את אותה כמות שהיה שותה לפני המבול, אך עכשיו זה היה מאה אחוז יין, כשר לברכה גם על פי מרן... (נר לשולחן שבת)

אלה תלדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלקים התהלך נח (ו, ט) שלוש פעמים מוזכר נח בפסוק. ביאר הגאון רבי משה צדקה זצ"ל בדרך המוסר: כך צריך האדם להיות נח למקום ונח לבריות, אך לפעמים אין זה אפשרי ואחד יבוא על השבון השני... ובכזה מצב מה יעשה האדם? על מה יוותר? על הנוח למקום או על הנוח לבריות?... אומר הפסוק בכזה מצב ההכרעה היא "את האלקים התהלך נח" תהיה נוח למקום ואל תתחשב בבריות...

ותמלא הארץ חמס (ו, יא) ההבדל בין גול לחמס, שהגזל נוטל בזרוע ואינו משלם, לעומתו, החומס נוטל בזרוע ומשלם. נמצא א"כ שדור המבול היו 'צדיקים' שהיו משלמים על גזילותיהם. שואל המהרי"ל, היתכן שכאלו צדיקים היו שאם גזלו טרחו לשלם? ומבאר, ודאי שלא! אלא אם אחד גזל מרעהו, בהזדמנות הקרובה גזל רעהו ממנו, וזה היה התשלום, אלא שבחשבון הכללי יצא שכל אחד גזל ושילם. (מדשן ביתך)

כי מלאה הארץ חמס מפניהם (ו, יג) וברש"י: לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל (סנהדרין ק"ח): הנה ידוע מחז"ל ש"גזל מקטרג בראש". וצ"ב מה טעם דווקא גזל מקטרג בראש, והלא יש עבירות רבות שאף חמורות הן מגזל. ובדרך צחות נראה לומר כל מעשה רע שאדם עושה הוא בורא מלאך, אך לא לכל מלאך יש את העזות להדהף בין כל השרפים והאופנים ולעמוד לפני הקב"ה, להעיד על עובר העבירה ולקטרג. אבל גזל שמלבד התאוה שבדבר יש בו עזות – ללכת ולקחת משהו של מישוהו אחר, המלאך הרע שנברא כתוצאה מעוון זה יש לו עזות להדהף בין כולם ולעמוד לקטרג לפני ה'.

צהר תעשה לתבה (ו, טז) הגאון רבי אליהו קלצקין זצ"ל כנער, למד תורה מפי המהר"ם א"ש וצוק"ל מתלמידי החתם סופר. מספרים כי כאשר הנער התראה לפני הגאון מהר"ם א"ש והבחין בגילו הצעיר, שאלו: אינגלע, נער יקר, מה יש לך לומר, אולי משהו על פרשת השבוע, פרשת נח... הנער פתח את פיו בדברי תורה, ומהר"ם אש התפעל מאוד, וכה אמר ר' אליהו קלצקין: ישנה מחלוקת בחז"ל האם צוהר תעשה לתיבה" הכוונה לחלון ממש, או לאבנים ומרגליות: "יש אומרים חלון ויש אומרים אבן טובה המאירה להם (רש"י)". והנה יש לומר – אמר ר' אליהו קלצקין – כי פלוגתא זו, אם חלון או אבן טובה, תלויה במחלוקת רבי יוחנן וריש לקיש שלר' יוחנן חצי שיעור אסור ולריש לקיש מותר מן התורה... הפלא ופלא איך? אמר הנער: בסנהדרין נח: מבואר כי "גוי ששבת חייב מיתה שנאמר ויום ולילה לא ישבותו", והנה אמרו חז"ל, ביומא דף כ"ח: כי "קיים אברהם אבינו כל התורה כולה", והקשו המפרשים, איך אברהם אבינו שמר שבת קודם מתן תורה הרי עליה לא הצטווה – לשמור את השבת, אך מאידך, הצטוו על הלאו של "יום ולילה לא ישבותו", שזו אזהרה לבן נח שלא ישבות, ואיך שבת?! ויש שתירצו, כי הוא עשה כשבת מלאכת חצי שיעור. וכיון שלבן נח גם במלאכה בחצי שיעור יחשב לו שלא שבת, נמצא שקיים את שתייהן, גם את השבת וגם את הציווי יום ולילה לא ישבותו. אך כך זה, רק אם נאמר כר"ל שחצי שיעור מותר מן התורה,

שערי תירוצים לא ננעלו

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב וַיֵּצֵא יָצוֹא וְשׁוֹב עַד בִּבְשַׁת הַיָּמִים מֵעַל הָאָרֶץ (ח', ז')

ובגמרא (סנהדרין ק"ח, ע"ב): "תשובה ניצחת השיבו עורב לנח. אמר לו: 'רבך שונאני, ואתה שנאתני! רבך שונאני - מן הטהורין שבעה מן הטמאים שנים, ואתה שנאתני - שאתה מניח ממין שבעה ושולח ממין שנים! אם פוגע בי שר חמה או שר צנה - לא נמצא עולם חסר בריה אחת? או שמה לאשתי אתה צריך?'. אמר לו: 'רשע! במותר לי - נאסר לי, בנאסר לי - לא כל שכן?'".

הנה מוצאים אנו, שהעורב טוען לנח שתי טענות: ראשית - הוא טוען שאין זה מתקבל על הדעת לסכן אותך, שממינו לא נכנסו אל התיבה אלא שנים בלבד, כך שאם יפגע יוכחד מינו מן העולם, בעוד ישנם מינים אחרים שמהם נכנסו אל התיבה שבעה; ושנית - הוא טוען כי כפי הנראה נח מבקש לשלחו אל מותו, משום שנתן עינו באשתו. ואמנם, נח מתייחס אל הטענה השניה ומשיב עליה תשובה ניצחת. אולם לכאורה, עדיין יש להבין: הלא בתשובה זו אין כדי לדחות את טענתו הראשונה של העורב! מה תשובה איפוא השיב עליה נח?

בטרם נשיב על שאלה זו, נביא מעשה המעורר תהיה דומה: מעשה באלמנה, שהגיעה ביום מן הימים אל ביתו של נדיב גדול, ומיררה בבכי תוך שהיא מספרת כי בתה הגיעה לפרקה, ובכיסה אין אפילו פרוטה שחוקה אחת להוצאות החתונה, שלא לדבר על נדוניה... כאשר שמע הנדיב את סיפורה של האלמנה - לא היסס אפילו לרגע: הוא מיהר להוציא מכיסו שלש מאות רובלים, סכום עתק באותם הימים, ולמסרם לידיה של האלמנה הנרגשת. והנה, חלפו שבועות ספורים בלבד, ושוב מתדפקת האלמנה על פתח ביתו של הנדיב: שלש מאות הרובלים, כך היא מספרת, איפשרו לה למצוא חתן ראוי לבתה, ואף להתכונן לקראת שמחת הנישואין בנחת ובהרחבה, אולם כעת התעוררה בעיה: הכסף תם, והיא זקוקה לעשרה רובלים נוספים - בכדי לקנות שמלת כלולות עבור בתה...

הפעם, לא מיהר הנדיב לשלוף את הסכום מכיסו. הוא חכך בדעתו רגע ושניים, ורק לאחר התלבטות-מה - נענה לבקשה והושיט לאלמנה את הסכום המבוקש. לאחר מעשה, הסביר: "כאשר הגיעה אלי האלמנה בשנית וביקשה עשרה רובלים עבור שמלת כלה, הטרידה אותי שאלה: לשם מה צריכה אותה יתומה שמלת חופה בעשרה רובלים? הלא היא יכולה למצוא שמלה להשאלה, או לפחות להסתפק בשמלה זולה יותר! ובכלל, בעשרת הרובלים הללו - הלא יכול אני לקנות עשרים זוגות נעליים ליתומים, מחציית הרובל לזוג!

"אולם לאחר שחכתי בדעתי הגעתי למסקנה, כי אין כאן אלא עצת היצר. אילו באמת הייתי דואג ליתומים ההולכים בנעליים קרועות, הייתי דואג להם מזמן לנעליים חדשות... אלא מה? את זאת אינני עושה - משום שאינני דואג ליתומים הללו, ומכאן, כי השיקול הנוכחי אינו אלא 'תירוץ' שמעלה היצר! מעתה, כבר לא היה מקום להתלבטות: הוצאתי את הכסף מכיסי - והושתתי אותי לאלמנה!".

ולכאורה, גם כאן, פורצת אותה שאלה עצמה: הן אמנם התברר לו לאותו נדיב, כי הטענה השניה, בדבר הדאגה לרגליהם היחפות של היתומים - אינה אלא עצת היצר... אולם מה עם הטענה הראשונה, המרכזית, על פיה אין צורך לבזבז עשרה רובלים על שמלת כלה בו בזמן שניתן לקבל שמלה בהשאלה?

אולם לאמיתו של דבר, התשובה פשוטה... כאשר היצר מנסה למנוע מהאדם לקיים מצוה כלשהי, הוא מעלה טיעונים מטיעונים שונים, ושערי תירוצים לא ננעלו מעולם... אולם בכדי להפריך את טיעונו של היצר - אין צורך לדחות את כולם! די בהפרכתו של טיעון אחד - בכדי להבהיר מי עומד מאחורי הטענות כולם, ואז - אין מקום להתייחס כלל לכל שאר הטענות, שכן מטרתם ברורה: למנוע מהאדם לקיים את רצון בוראו!

כך באשר לאותו נדיב, אשר זיהה כי היצר עומד מאחורי חוסר רצונו למלא את מבוקשה של האלמנה, וכך גם באשר לעורב ולנח: נח הלא ביקש מהעורב לעשות עמו חסד, ואילו בפיו של העורב - היו טיעונים מטיעונים שונים... אולם ברגע בו דחה נח את אחד הטענות הללו, והוכיח שמדובר בתירוץ בעלמא - די היה בכך כדי להסיר את המסווה מעל פניו של הנימוק האמיתי העומד מאחורי התירוץ כולם: חוסר רצונו של העורב לזכות במצוה ולמלא את השליחות!

מעתה, לא היה כל צורך לדחות את כל טיעונו של העורב, ומאחר שנדחה מכל וכל אחד הטענות - כבר ניתן היה לגעור בו, לכנותו 'רשע', ולהסיק כי רשעות בעלמא עומדת מאחורי סירובו למלא את השליחות! (מתוך "ללמדך" מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

שתיית מים לאחר אכילת הצ'ולנט

שאלה: לאחר סעודת שבת בדרך ברכת המזון והרגיש "מלא וגדוש" מהצ'ולנט, ורוצה לשתות מים כדי "להשרות הצ'ולנט" בתוך מעיו אבל אינו צמא כלל, האם צריך לברך על מים אלו? **תשובה:** איתא בשו"ע (סי' ר"ד סעי' ז) השותה מים לצמא מברך "שהכל" ולאחריו "בורא נפשות", אבל אם חנקתה עצם ושתה מים להעביר את העצם אינו מברך לא לפניו ולא לאחריו, עיי"ש. וה"ה אם אינו צמא ושותה מים כדי לבלוע כדור רפואה וכדומה לא מברך, אבל אם שותה שאר משקים עם הכדור חייב לברך ("שלמי תודה" בשם הגר"א"ל שטיינמן זצ"ל). וכן השותה ביצה לצחצח קולו אף שאינו נהנה מטעמה מהנה ממזונה וצריך לברך (קיצו"ע סי' נ' סעי' ח'). אבל השותה מים לשרות האכילה שבמעיו מקרי זה שותה לצמא וצריך לברך (ביאור הלכה ד"ה השותה). (הרה"ג יהודה אריה דינו)

חידה שבועית

מה קל כמו (וכזה אצל) אפילו האים האצק בזולס לא יכול להציק אר זה איוב מנקה?

תשובה לחידה פר"ש גליון 410: בימה של עץ היו בנוים למלך בעזרה בעת מצות הקהל. תשובה לחיד גליון 410: טרף בקלפי ביה"כ.
תשובה לחידה פר"ש גליון 411: טל הכל שמחים בו. תשובה לחידה פר"ש גליון 412: ויכלו השמים והארץ פסוקים אלו נאמרים בקידוש ליל שבת כשמחזיקים את הגביע ביד.

שמות הזוכים: משה שנקולבסקי נ"י שימי גולדרייך נ"י צביקי גולדשטיין נ"י

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות הבלין - וידבסקי לנשואי הבן הנכד הנין משפחות אדלר להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחות בלמס - הרב פינטו - הרב חפוטא להולדת הבת הנכדה הנינה משפחות בלקינד - פרידמן להולדת הבת הנכדה משפחות סוקניק להולדת הבת משפחות פוקסמן - רדליך להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחות בן זאב לנשואי הבת **גני הדר-עמישב:** משפחות כהן לנשואי הבת משפחות ז'ק - פליטו להולדת הבת הנכדה משפחות אשכנזי לבר מצוה משפחות הנדלסמן-ליכטמן (מרכז העיר) להולדת הנכדה הנינה

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לתרבות חרדית
מינהל שירותי קהילה

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר לשבתורה

שַׁבַּת אֹרְחָה

נח

אזהרה המורה: העלון מיועד אך ורק לרציניים שיוצאים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מועינים בעלון ובשאר דברים. לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

מעשה והלך לעולמו יהודי פשוט מירושלים, בעל חנות מכולת, שהיה מוכר לראש הישיבה רבי יהודה צדקה זצ"ל. הלה השאיר אחריו יתומים רכים, ובהם נער כבן ארבע עשרה שהראה סימני התרופפות רוחנית. באו מכרים וסיפרו לראש הישיבה על המצב, ומיד אמר שילך בגמר הלימוד לנחם ולראות מה ניתן לעשות. במאמץ רב טיפס רבי יהודה אל הדירה שהיתה בקומה גבוהה, כשהוא נאלץ לנוח כמה פעמים באמצע. בהיכנסו אל הבית, הוא בלש בעיניו וזיהה מיד את הנער שנוקם לחייו, קרא אותו הצידה, ליטפו בחוס, ואמר לו בהתרגשות: "מהיום והלאה אני האבא שלך... בכל בעיה שהיא תבוא אלי... אתה תמשיך ללכת בדרך התורה כמו שאבא רצה, ותגדל בן תורה אמיתי..." וכה המשיך ללטפו ברוך, ולדבר עמו דברי נחומים, ברכות ואיחולים. היה זה מחזה מרטיט, ועיני כל הנוכחים דמעו, בראותם את ראש הישיבה הישיש שהגיע בשארית כוחותיו, ובטוב טעמו וחכמת ליבו כבש מסילות ללב הנער, שבעקבות שיחה זו נקשר אליו מאד. (וזאת ליהודה)

מתוך המגמה של זיכוי הרבים שקבע לעצמו החפץ חיים, להגביר יראה ושמירת תורה בעולם, הוא חיבר את ספרו "משנה ברורה". הוא היה מביע תמיד בשיחות שונות, שאין חיבור בו יוכל כל יהודי יודע ספר למצוא הלכה ברורה בהליכות היום-יומית. הוא פנה לגדולי תורה שונים שישלו עליהם את המלאכה לחבר ספר כזה, אבל לא נמצא מי שיקבל עליו מעמסה כזאת. באין איש נישא הוא בעצמו אל העבודה הזאת, ובשנת תרל"ה התחיל בחיבורו הגדול "משנה ברורה" על הלכות "אורח חיים". הוא כתב את הספר בן ששת החלקים, במשך עשרים וחמש שנה והוציא דבר מתוקן מתחת ידו. (המאוות הגדולים)

על הבחור אליעזר שליזינגר הי"ד מסופר: "לא רק נגד הלך רוח חיצוני היה מוכן אליעזר לפעול אם האמת הפנימית שלו חיבה זאת, אלא גם, ובעיקר, כנגד נטיותיו ורצונותיו שלו. הוא חוזר ומשנן בפנקסיו את הנחיותיו של מרן החזון איש זצ"ל: "כלל ענין ההכרעה בבחירה הוא, לבכר את השכל המוסרי על הרגש התאונני". והוא הולך ופורט את הרצונות לפרטים, ומחפש דרכים להתגבר ולשלוט על הרצונות אחד לאחד. ניקח לדוגמה את הכעס. בחור מלא בשמחת חיים פורצת, שקשריו בחברה אמיצים ויש לו דיעה נחרצת ומקורית בכל ענין, הן לא ימלט מויכוחים עיניים, ומהבעת רגשותיו. והכעס הרי קשה מאוד לריסון, הכעס – אפילו שכניה אינה חשובה נגדו. אבל אליעזר עמד וגדר גדר ראשון, חיצוני ומונע: "שכלל הפחות הדבר לא יגרום לפעולות חיצוניות, שהם גיב' מהוות כנקמה". זהו הגדר הראשון. ולאחריו: "אם אכעס ולא אבטל הכעס מיד, כמו שכתב מסילת ישרים בדרגה השלישית של הכעס, ובמידה ולא אצליח, ואגיב, באותו יום אוכל את הארוחות בצמצום כמה שאפשר, רק כדי בריאותי". ובדף שלאחריו אנו מוצאים: "בענין הכעס ברוך ה' הצלחתי להתגבר בכמה מקרים..." ויש רק להעיר ולציין – כפי שמציינים כל מכריז – שהוא היה רחוק עד מאוד מכעס והקפדה. אין כאן אלא צל של מידה – וכמה עמל לשרשו. (ספר הזיכרון "אש תמיד")

גדולי ישראל גם כשהיו צריכים לכעוס היו יכולים להראות רק כעס הפנים ולא כעס הלב. הם שעברו על מידותיהם יכלו להישמר מכל התעוררות פנימית של כעס, שהכעס יהיה כעס הפנים בלבד ללא כעס הלב, אבל אנחנו שהמידות אצלנו מחוממות אין לנו כלל שליטה עליהן, רחוקים אנו מלהשליט את שלטון השכל עלינו, אם נראה כעס הפנים מי יודע אם לא יתפרץ בסופו גם כעס הלב, לכן העצה היחידה להישאר במצב של שקט ומנוחת הנפש. כשארם בולם את פיו ושותק גם אם יש לו מה להגיב הוא אף פעם לא יתחרט, אבל אם יאמר – ולו משפט אחד בלבד שלא בשיקול הדעת, בסופו תמיד יתחרט על כך. כמה אנו צריכים להישמר מכל שמץ של כעס וודאי תוקף משנה מוטל על בני תורה להיזהר מכל שמץ של כעס. (רבי חיים פרידלנדר זצ"ל, שפתי חיים, מידות)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

וַיִּזְדַּק נָח שְׁלֹשָׁה בָּנִים אֶת שֵׁם אֶת חָם וְאֶת יָפֶת׃ אֵלֶּה הֵם מַעֲשֵׂי הַטּוֹבִים שֶׁל נֹחַ, אֲשֶׁר לִימֵד וְהַשְׂרִישׁ אֲצִלוֹ וְאֲצִל אַחֵרִים אֶת שְׂאֵלֵת הַדְּבָרִים הַלְלוּ: אֶת-יֵשׁׁם – לִזְכוּר תְּמִיד אֶת שֵׁם הָאֱלֹהִים; אֶת "חָם" – לְקִיּוּם כָּל מִצְוָה בְּחוּם וּבַהֲתַלְהוּבוּת; וְאֶת "יָפֶת" – לַעֲשׂוֹת אֶךְ וְרַק מַעֲשִׂים שֶׁהֵם תְּפָאֵרֶת לַעֲוִשֵׁה וְתְּפָאֵרֶת לֹ מִן הָאֲדָם... ("בית אפרים" בשם הרמ"ק מפרשיסוה ז"ע)

עֲשֵׂה לָךְ תְּבַת עֲצֵי גֹפֶר׃ רש"י מביא את דברי חז"ל, שהקב"ה הצריך את נח לטרוח ולעסוק בבנין התיבה מאה ועשרים שנה, כדי שיבואו בני אדם וישאלוהו מה זאת לך, והוא אומר להם עתיד הקב"ה להביא מבול לעולם, כדי שאולי ישובו בתשובה. נתאר לעצמינו את נח בונה וטורח חרשים ארוכים, שנים על גבי שנים, ואומר לכולם עתיד הקב"ה להביא מבול לעולם, וכולם ממשכיכם בדרךכם, ולועגים לו, עוברים שנים על גבי שנים ועדיין אין מבול באופק, נח ניתן ללעג וקלס בפי כולם, והוא במלא העוץ ממשך ובונה את התיבה כציווי ה' יתברך. מנין היו לו לנח כוחות לעמוד כנגד הלעג והבוז שכולם לעגו לו בלי סוף, כיצד יכול אדם לעמוד בכזה ניסיון. אמר מרן הרב שך זצ"ל, כל השאלה היא כאשר יש ספקות ובלבולים, כשאדם לא שלם עם עצמו יכולים לבלבל אותו התלוצצויות של אחרים, אך כאשר האמת ברורה לו, הקב"ה בעצמו אמר לו הנני מביא את המבול, אין כל ספק, שום התלוצצות לא תשנה את ידיעתו, הוא יודע את האמת, אפילו כל העולם בצד אחד והוא בצד שני, אין לו להתפעל מהם, הוא יודע את האמת. (אוהבי תורתך)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קַח לָךְ בְּיַשְׁר׃ בָּא לְפָנַי בְּיַמְלֵאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מַשְׁחִיתָם אֶת-הָאָרֶץ׃ לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל (רש"י): בני אותו דור השחיתו והתעייבו בכמה דברים, ומדוע נחתם גזר דינם בדוקא על הגזל. רבי יוסף שאול נתנון (בעל ה"שואל ומשיב") ביאר הענין בטוב טעם, על פי משל ממשלי שועלים: עוף השלך הכנים פעם אחת את מקורו לתוך המים ושלה בפיו דג. טרם הספיק השלך לבלוע את טרפו שבפיו, שמע את הדג מתחנן על נפשו: 'אל נא תמית אותי ואל תשחית בריה שברא הקב"ה'. הדג רק פתח את פיו להתחנן על נפשו, ומפיו נשר דיגני קטן שהיה לפני בליעה... אמר לו השלך: 'ראה כי צבוע אתה. אתה אוכל את אחיך, ואני לא אוכל אותך!...' והוּו גם עומק הביאור של מאמר חז"ל על הגזל שחתם את גמר דינם. הרבה עוונות קטרגו כדי להעניש את בני אותו דור. בני הדור אכן היו ראויים לעונשים עבור עוונות חמורים רבים, אלא שמידת הרחמים מנעה בעד העונש. עוון הגזל לא היה גורם העונש, אלא סיבת העודר מידת הרחמים, שכן אם הם לא מרחמים, לא ראויים גם הם לרחמים בדין. נמצא כי העונש אפשר אב על עוונות חמורים, אך לא נחתם במידת הדין וללא רחמים, אלא מפני הגזל. (טללי אורות)

וַיִּשְׂאָר אֶךְ-יָנַח וְאֶשֶׁר אֹתוֹ בְּתֵבָה׃ ויש אומרים שאיחר מזונות לארי והכישו... (רש"י) ויש להביק, מדוע נענש כליכך קשה על דבר כה פשוט, מה גם, שכל אותה עת שהיו בתיבה מסר נפשו עליהם לשרתם בנאמנות! תמיהה זו העלה רבי אברהם קלמנוביץ זצ"ל ראש ישיבת מיר, בפני חבריו בועד ההצלה האמריקאי, שפעל לאחר מלחמת העולם השניה בעד הצלת יהודי אירופה. וכך תירץ, חיות הללו, הלא היו שארית העולם השניה בעד הצלת יהודי אירופה. חחי אשר היה על פני האדמה, לכן ראויים חיו ליחס מיוחד של מסירות ואחריות. ולא זו אף זו, מאחר שהוא עצמו היה שריד ופליט מכל העולם כולו, היתה מוטלת האחריות המירבית לקיום העולם דוקא על כתפיו. וכיון שכך, דנו אותו משמים אף על כחוש השערה. אף אנו, סיים רבי אברהם, דוקא משום שזכינו להינצל מאימת המרצחים, ונותרנו כשרידי חרב אחד מעיד ושניים ממשפחה, מוטלת עלינו האחריות הנוראה, להגביר חיילים להצלת אחינו שארית הפליטה, ולעשות הכל לשיקומם ורווחתם. (פנינים משולחן גבוה)

סיפור מההפטרה

הרחיבי מקום אהלך ויריעות משכנותיך וישו אל תחשכי הארזי מיתרך ויתרתיך חזקי: סיפור שזכה לפירסום רב אחרי פטירתו של ראש ישיבת מיר רבי נתן צבי פינקל זצ"ל והיה לשיחת רבים ולימוד מוסר השכל: באוניברסיטה אמריקנית מפורסמת החליטו לבדוק בצורה מדעית את השאלה שמעסיקה את כל העולם החומרי, הלא יהודי, והלא תורני: "מהו המתכון לחיות עשיר?" והחוקרים החלו לנתח את הנתונים. מרבית הנתונים היו דומים. אבל נתון אחד בלט בשונותו. אצל כל העשירים. הוקדש חלק ניכר מזמנם למלחמות במתחרים. רק אחד מבין העשירים לא ניהל מאבק כלשהו נגד אף אחד מהחוקרים החליטו לבדוק את הדרך הם פנו אל האיש, ובקשו לראינו: "מדוע אינך נלחם במתחרים ואין לך אויבים. כאשר הדבר הזה מאפיין את כל העשירים האחרים?" שאלו החוקרים. אספר לכם סיפור. לפני כמה שנים ערכתי עם כמה ממנהלי, סדרת סיוורים שנועדו להכיר בפנינו את אורח החיים במקומות שונים בעולם, זאת במטרה להתאים את מוצרנו לאוכלוסיות מגוונות. אחת המדינות שברן ביקרתי היתה ישראל. טיילנו בכל הארץ ונהנינו. ביום האחרון אמר לנו המדריך שהוא עומד לקחת אותנו למקום המרתק ביותר בישראל. לטעמו. ציפינו לסיוור באתר ארכיאולוגי מרהיב, אך במקום זה נסענו לשכונה ישנה וצפופה בירושלים, סביבה לא מרשימה בלשון המעטה. המיניבוס שלנו עצר לפני בניין גדול ורוחש פעילות, שמאות צעירים נכנסים ויוצאים ממנו כל הזמן. המדריך פתח ושאל: "אמרו לי בבקשה, מה אמרו להיות גדול של מוסד חינוכי בן ששת אלפים תלמידים?" ערכנו חישובים מהירים של אולמי הרצאות. חדרי מחשוב, שטח, משרדי הנהלה וכדומה, והגענו למסקנה שיש צורך של שטח בן 150,000 מ"ר. "וכמה אנשי צוות לדעתכם אמורים לעבוד במוסד כזה?" הוסיף המדריך לשאול. תשובותינו נעו בין שלשת מאות וחמישים לארבע מאות איש. "ובכן". אמר המדריך. "ברוכים הבאים לישיבת 'מיר'. בישיבה הזאת לומדים כששת אלפים תלמידים ויש שטח הוא כ- 2,000 מ"ר בלבד. לכל תלמיד הוקצה חצי מטר מרובע. את צוות הישיבה מאיישים כעשרים אנשים בלבד, ויש לה מנהל אחד ויחיד האחראי על הכל: מקבלת תלמידים, דרך קביעת החומר הלימודי ועד לניהול התקציב". היינו המומים. המדריך ערך לנו סיור בישיבה, אולמות הלימוד היו מלאים עד אפס מקום. הלומדים היו שקועים כל כך בלימודם, עד שאפילו לא הבחינו בנו. עברנו קומה אחרי קומה, ובכל פינה אפשרית או בלתי אפשרית, ישבו אנשים ולמדו. זה היה מחזה מדהים ומחשמל שהותיר אותנו ללא מילים. בכל סיוורנו בעולם לא ראינו מחזה כה מרתק. בתום הסיוור נקבעה לנו פגישה עם ראש הישיבה בכבודו ובעצמו, "אבל אל תיבהל! ממצבו הגופני". אמר לנו המדריך, "האיש סובל ממחלות רבות". נכנסנו לבית פשוט המרוהט ברהיטים בסיסיים ביותר. ליד שולחן הסלון ישב ראש הישיבה, הרב נתן צבי פינקל. הוא דיבר אך בקושי, אבל קיבל אותנו במאור פנים. אחד מחברי אזור אומץ ושאל: "כבוד הרב. כולנו פה מנהלים חברות ומפעלים. ואיננו מצליחים להבין כיצד מוסד כמו שלכם מתנהל? מה הסוד פה?". ראש הישיבה חיך והשיב בשאלה: "ידידי הקירים. התדעו מה ההבדל בין אדם לבין בהמה? כשבהמה רוצה משהו, המשיך הרב "היא תנסה להשיג זאת גם אם תדרוך בדרך על כל מי שנמצא סביבה. האדם, לעומת זאת, מסוגל לוותר על רצונותיו כדי לא להזיק לזולתו. יתרה מזו: האדם יכול אפילו לגרום הנאת מעצמו כדי להיטיב לחברו. כאן בישיבה חיים בני אדם. וכאשר כל אחד חושב כיצד גם השני יכול לחיות לצידו, לאף אחד אין בעיה". סיים אותו עשיר: "הדברים ננעצו לליבי כמו סכין. מאותו יום החלטתי לא להצר את צעדיו של שום אדם - והאמינו לי, לא הפסדתי מכך מאומה. סך הכל זכיתי להפוך בחזרה לבן אדם!" (בכל נפשך)

ועל הכל...

"פרפראות"

רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל הלך פעם יחד עם רבי אברהם קלמנוביץ זצ"ל (נז"ר ועד הצלה) בארה"ב לטובת ישיבת מיר והיה בידם דף גדול שעל זה היה למעלה מארבע מאות חמישים תמונות של בחורי הישיבה שצורפו אחת לאחת על דף גדול, ונכנסו לביתו של גביר אדיר והראו לו את התמונות ובקשו ממנו שיסייע לבחורים אלו בנתינה הגונה. רעם עליהם העשיר, לבחורים אלו הלבושים בחליפה יפה צריך לעזור? עדיף לעזור למושב זקנים של זקנים, אביונים, ששרוים בחוסר כל. רבי אליעזר יהודה לא איבד עשתונותו, וצחק באמרו להגביר, האינך מבחין טוב הסתכל הישב על דף התמונה, הסתכל העשיר ואמר איני רואה כוונתך. ראה הישב, האינך רואה כי אלו תמונות יחידות שצורפו יחד, ולמה לא צילמו תמונה גדולה של כל הבחורים כאחת, אין זאת אלא על כרחך שהנהלת הישיבה ברוב עניה קנתה חליפה אחת להלביש לכל בחור בעת שמצלמים אותו... (בציילו חמדת)

"ענין של טעם"

הטעם שקוראים מר חשון כתב בשדה חמד (מערכת חתן וכלה אות כ"ג) כי מחמת המרידות שאין בו חג. ובשולחן העוז (ח"א) כתב שאינו על שם מרידות, אלא הכוונה לטיפות הגשם המתחילות לידר בו, וכלשון הכתוב הן גוים כמר דלי. (אוצר הידיעות)

"מפי כתכם"

צריך לדעת כי עיקר ההשפעה על הבן הוא מהנהגה הכללית שהוא רואה בביתו, אם הורים רוצים שיהא להם בנים גדולי תורה בעלי מידות טובות שיהא להם נחת מהם, הרי הם צריכים לעמול ולהשקיע בחינוך עצמם, ומכך יהא להם השפעה טובה בחינוך הילדים. כשהבית מונהג ברוח של פשטות על יסוד של תורה ומצוות ומידות טובות, נהרש הדבר בלב הילד. נוסף לזה על ההורים לשים לב על קשרי החברות של ילדיהם. כי השפעת החברים, על ידי דיבוריהם ועסקיהם, רב הוא מאד הן לטוב או ח"ו, וכן יש להשתדל למעט עד כמה שאפשר את הסתובבות הילדים ברחובה של עיר עם חברים מחוץ לשעות הלימודים, כדי שיהא עין ההורים פקוחה עליהם. נקודה נוספת שצריכים ההורים לייקר ולכבד את המורים ואת כל העוסקים בחינוך בנייהם, בעיני הבנים. כי כל מילת ביקורת או נימת זלזול במחנך נקלשת מיד אצל הבן והורסת את האפשרות ההשפעה של המחנך על התלמיד. ענין נוסף שיש לעורר עליו והוא אחד מגורמי ההצלחה בחינוך הצאצאים, האשה הצנועה היא זוכה להעמיד דורות ישרים ובהנהגת האם נקבע העתיד של ילדיה, ככל שתגביה את עצמה במעלתה העצמית הרוחנית כך תצליח להשפיע ולחנך את דור העתיד של כלל ישראל. נוסף לכל הפעולות, צריך עוד לעמוד בתפילה ובתחינה לפני ה' כי הכל תלוי בסיעתא דשמיא. שמעתי מאחד שהציע לפני מרן החזון איש זצ"ל לייסד ישיבה מיוחדת לבחורים הלשים בכשרונות. והחזון איש שלל את הדבר ואמר: "אין פשוטים. הדמעות של האימהות והסתבות פועלות שאין פשוטים". וכן ראיתי מן המציאות שאלו שאימותיהן בכו עליהן, גדלו תלמידי חכמים. (רבי מיכל זחודה ליפקוביץ זצ"ל, אמרי דעת ח"א)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן אדם שבא לבית הכנסת בשעה שהחזן אומר "ברכו את ה המבורך" שלא יענה "ברוך ה' המבורך"?

תשובה: בתפילת ערבית של שבת (במקומות שמתפללים מוקדם) והחזן אומר ברכו ואותו אדם לא התפלל תפילת המנחה לא יענה ברוך ה' המבורך.. של שבת, כיון שאם יענה לא יוכל להתפלל תפילת המנחה. כיון שבענייניו זה נחשב שקיבל את השבת. (ספר החידושים)

מפתגמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

אין אבידה כאבדת הזמן. (מדרש שמואל)
גדול כח התפילה אפילו לשנות הטבע (רבינו בחיי)
החכם יודע ערך נפשו, ולא יאבדנה בדברי הבל. (כתר חוכמה)

פניני הפרשה

נח

עלון מס' 1161

שנה כ"ד התשפ"ג

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216
כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

שלוח שלילית

בעצה אחת, החליטו דור הפלגה לעלות לרקיע ולעשות מלחמה, וכן היה רצונם לעשות סמוכות לרקיע שלא יתמוטט כמו שהיה בימי המבול. וכבר נכתבו פירושים וביאורים על מחשבתם שלא היה בה שום הבנה, מה קרה להם ומה הפריע להם שרצו לעשות מלחמה? ועוד יותר משונה מחשבתם השניה איך יעמידו את הרקיע שלא רואים בו לא התחלה ולא סוף? ומה שיותר קשה להבין איך הגיעו למחשבות כה משונות ולרצון להשקיע את מרצם וכספם להבל וריק?

כותב בעל הטורים על הפסוק "ויאמרו איש אל רעהו הבה" סופי תיבות "שלווה", שמפני שלוח יתירה שהיתה להם חטאו. יש כאן לימוד מוסר השכל שכאשר נמצא אדם בחוסר מעש בצורה מופרזת, הוא מגיע למחשבות משונות ונסיגות גדולים, ומבקש לעשות מעשים אשר לא ייעשו. וכבר מבואר במסילת ישרים (פרק א') בענין זה שהאדם נמצא בנסיון בעולם הזה בין אם הוא עני או עשיר, שליו או מיוסר, ולכן התורה מלמדת אותנו את פרשת דור הפלגה ללמדנו שעל האדם לחפש להיות עסוק בתורה ובמצוות ובמעשים טובים, וכפי שמסיימים את תפלת העמידה "ואחרי מצוותיך תרדוף נפשי".

בשיר השירים נאמר "על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי בקשתיו ולא מצאתיו". האדם מבקש את ה' אך אינו מוצא. והדבר לא מובן הרי הוא רוצה ושונה באהבתו אליו? והפליאה מתעצמת בהמשך הכתוב "אקומה נא ואסובבה בעיר בשוקים וברחובות אבקשה את שאהבה נפשי בקשתיו ולא מצאתיו", מדוע אינו מוצא את ה' הרי מלוא כל הארץ כבודו. אף את השומרים הסובבים בעיר הוא שואל "את שאהבה נפשי ראיתם" אך אינו נענה "כמעט שעברתי מהם עד שמצאתי את שאהבה נפשי". וכיצד לבסוף מצא? אומר רבי מנחם מנדל מרימינוב כי טמון כאן רמז עמוק בהתקרבות להשי"ת. בתחילה מבקש האדם את אהבת השם "על משכבי בלילות" כשהוא שרוי בתענוגות ושלוח, אך למרות שמבוקשו אינו מוצא, כאשר מתעורר האדם ומחפשו בשוקים וברחובות עדיין אינו מוצא, עד שכמעט עובר בכל העיר ומוכיח את אהבתו לה, ואז מוצא את שאהבה נפשו.

מסופר על החפץ חיים שהיה מחפש דבר שהיה צריך בו חיווק, והיה כותב עליו ספר, כמו ספר "שמירת הלשון" ועוד ספרים, והיה מוכר ספרים. בקשו ממנו בני משפחתו כי יטול על עצמו משרה של רבנות באחת העיירות, ויתפרנס ביתר רחבות. אמר להם: לו הייתי מחפש כסף וכבוד, הייתי עושה זאת ברצון, אך מחפש אני רק את מה שהקב"ה רוצה שאעשה ובמה שאפשר להרבות כבוד שמים ולתקן עולם במלכותו יתברך, זה הדבר העיקרי, גם אם אין בזה כסף וכבוד, אך יש בזה את רצון ה', וזה הדבר החשוב ביותר בשבילי.

מכל מלמדי השכלתי	עצה טובה
<p>מה לומדים מ – חכמת החשבון</p> <p>אם נכתב את הספרה 1, ולידה עוד 1, נקבל את המספר 11. נוסף לידו עוד 1, ויהיה זה 111. אם נכתב עשר פעמים את הספרה 1 זו ליד זו, נגיע למעל מיליארד! אבל אם נכתב את עשרת המספרים הללו בעשרה דפים נפרדים, לא יהיה בידינו אלא עשר יחידות!</p> <p>נלמד מכך שבאשר יחידים נצבים יחדיו זה לצד זה, פוחם מכפל עשרת מונים, ואלו באשר כל אחד פועל בנפרד, אין לו אלא את פוחו המגביל.</p> <p>(הגאון רבנו יוסף חיים זצ"ל בספרו "עוד יוסף חי" סוף פרשת הקט).</p>	<p>רגע לפני שמתחיים ב"מודים", כדאי לחשוב על דברים קטנים וטובים שקרו לנו היום או אתמול – ואז להודות. (ר' ידידיה מאיר הי"ו)</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סערון זצ"ל

"היצר הרע מסיח דעתו של אדם מענין המיתה, ומפתהו לאמר עוד היום גדול, ועתה תעשה תאוותיך בעולם הזה ותשבע ותתענג מדשן טובתה, וכאשר יגיעו ימי הרעה תעשה תשובה ותזכה לעולם הבא. אך מלבד שאמרו חכמים שהתשובה העיקרית היא בימי הבחרות בעוד כח ביד האדם לעשות העבירות... עוד בה כי מי יערוב לו לאדם לחיות עד ימי הזקנה...". ("מגיד חדשות" ח"י דרוש ט"ז)

וירד ה' לראות את העיר ואת המגדל (י"א ה') – יש לדקדק על אומרו וירד, מה רצה לומר בכך. ואמנם מכאן למדו הז"ל (תנחומא פ"ט) ענותנותו של הקדוש ברוך הוא שלא דן עד שירד לראות, וקל וחומר לדיינים שלא ידונו עד שיראו, אך מ"מ הדברים צריכים ביאור. וראיתי במדרש רבה (פרשה ל"ח אות ט') ר' יהודה ור' נחמיה. ר' יהודה אומר, הואיל והם עם אחד ושפה אחת, אם עושין תשובה אני מקבלם. ר' נחמיה אומר, מי גרם להם שימרדו בי, לא על ידי שהם עם אחד ושפה אחת? ועתה לא יבצר וכו'. אמר ר' אבא בר כהנא, מלמד שפתח להם הקב"ה פתח של תשובה שנאמר ועתה, ואין ועתה אלא תשובה שנאמר ועתה ישראל מה וכו'. והן אמרין לא, אמר הקב"ה יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות. עכ"ל. ואפשר שזוהי כוונת הפסוק וירד ה', שירד לפתוח להם פתח של תשובה. וכן תמצא שתיבת תשובה עולה במספר קטן 20 ועם חמש האותיות עולה 25, ועה"כ 26. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

שם שמות באר"ש

דוגמאות משמות רבים של תנאים ואמוראים שלפעמים נכתבו בגמרא בקיצור. גם לגבי קריאה בשם שנקרא בו אדם רשע, ישנה תשובה ארוכה המתפרשת באופן נדיר על פני כשני עמודים, ובה קובע מרן כלל שכל שמשמעות השם טובה מצד עצמה, אין בשם בעיה. ומביא לזה ראיות רבות, כמו שמצינו רבי ישמעאל, כי "ישמעאל" משמעותו ישמע-אל.

נושא נוסף שבו נאספו שאלות רבות, ואף הוא יחודי בכך שמי שואל את מרן שליט"א בזה נחשב כ"שואל כענין", הוא יחס לספרים מסוימים שעלו בהם חששות שונים. השאלות עוסקות בחמישים ספרים שונים - מספר חמדת ימים עד גמרות הרב שטיינזלץ. אבחנה מיוחדת דרושה בשאלות אלו להבחין בין תכלת לקלא אילן - לפעמים מדובר בספרים תמימים שיש בהם דברי כפירה נסתרים, לפעמים הדברים ראויים מצד עצמם ולא מצד המחבר, ולפעמים מדובר בפסילה של ספר ראוי על רקע פוליטי והשתייכותי.

הכלל המנחה את מרן בסוגיא זו היא שכל ספר שיש בו ספק כפירה או פגיעה בדברי חז"ל, יש לימנע ממנו. מדד עיקרי נוסף הוא אם רבותינו הזכירו את הספר והביאו ממנו. בתשובות אלו מסתייע מרן בבקיאותו הגדולה כשהוא מציין היכן הוזכר הספר בספרי רבותינו וכיצד התייחסו אליו.

אחת השאלות שצדו את עינינו בנושא זה, היא אודות ההתייחסות ל"מסכת שיכורים" (חיבור היתולי לימי הפורים הכתוב כפרודיה לגמרא), אשר יצאו עליה עוררין. ושאל השואל: האם בימינו עדיף שיקראו במסכת זו, מאשר יתהוללו ויחוגו וינועו כשכורים בדברים אחרים? במקום תשובה מרן מעיד: "הסבא החסיד ר' רפאל מאזוז זצ"ל היה מביא לי "מסכת שכורים" מדי שנה בגיל 7-8 בהשאלה לעיין בה, ולא פסיק חוכא מפומי".

כמעשהו בכרכים הקודמים, כך בכרך השלישי החדש של שו"ת "מקור נאמן" ישנה התמקדות בנושאים מסוימים, שבהם קובצו תשובות רבות בנושא אחד, כדי שהלומד יקבל היקף גדול בנושא, ולא יזדקק לשוטט בכמה כרכים כדי ללמוד את אותו נושא.

הנושא הבולט הפעם הוא ענין קריאת שמות, וניתן למצוא בו מענה פרטני כמעט לכל השאלות המתעוררות בענין זה. נושא זה המצריך מלבד ידיעות רחבות גם "כתפיים רחבות", הביא לפתחו של מרן מאות שאלות במשך השנים. בספר קובצו למעלה ממאתיים תשובות מרתקות בנושא זה, בהם מרן משיב תוך הבאת ראיות מקוריות ומפתיעות, וסולל דרך ברורה בנוגע לחששות שונים העולים בקריאת שמות. הנה כמה כותרות כדי לשבר את האוזן להיקף שנוגע כמעט בכל מקרה: קריאה בשם שנקרא בו אדם רשע, קריאה בשם שדומה לשם אחר, שם של בת לבן, שמות מלפני אברהם אבינו, קריאה על שם סב או דוד חי, על שם נפטר בגיל צעיר, כיצד מוסיפים שם, אופן קריאת וכתובת שמות שונים ועוד. כמו כן הובא פירוט של עשרות שמות לפי א-ב והתייחסות מרן שליט"א לכל שם.

בנוגע לחשש בקריאת שם על שם אדם שנפטר צעיר, מצא מרן שכנראה גם חוה חששה לכך, וקראה לבנה השלישי שת "כי שת לי אלקים זרע אחר תחת הבל" וגו' (בראשית ד' כ"ה), ולא קראתו הבל. בשאלה שהגיעה מזוג המתווכחים ביניהם על שם לתינוק, מציע מרן פשרה: "אפשר לתת שני שמות, ולא לריב". ומביא דוגמא קולעת לחשיבות לא לריב על שמות: "צא וראה שסיבב הקב"ה שגם אברהם – יצחק (בראשית י"ז י"ז), וגם שרה תצחק (שם י"ח י"ב), כדי שיסכימו שניהם על שם יצחק".

תשובה ארוכה במיוחד מתייחסת לקיצור שמות, שבה מרן מעלה כי אין בכך חשש, כשהוא מביא

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

יחף על המטוס

של האיש, והרוחות נרגעו.

בין הנוסעים היה גוי עשיר שהתפעל ביותר מהגינותו של היהודי, וניגש למקום מושבו כדי לשמוע את הדברים ממקור ראשון ולהיודע שאכן יש אנשים ישרים כאלה בעולם... 'אצל גוי זה לא היה קורה', אמר ליהודי.

בשלב מסוים, שאל אותו הגוי על מטרת נסיעתו, והיהודי סיפר לו שבתו אמורה להינשא ואין לו פרוטה לפורטה, ועל כן נאלץ להתגלגל על פתחי נדיבים. "כמה כסף תכנת לאסוף?" שאל הנכרי ישירות. "25,000 דולרים" נקב היהודי בסכום הדרוש. הגוי לא המתין רגע. הוא קרא לכמה עיתונאים שהיו בטיסה, ואז הוציא מכיסו את פנקס הצ'קים ורשם את כל הסכום הנצרך!

העיתונאים שלפו מצלמות, והביזקו תמונות ללא הרף משך דקות ארוכות.

אלא שכאן התעוררה ליהודי שאלה הלכתית: האם מותר לו לקחת את הכסף מהגוי, שהרי הגמרא (בבא בתרא, דף י' ע"ב) מספרת שרבי אמי סירב לקבל כספים שכאלו בגלל הפסוק (ישעיה כז, יא) "ביבש קצירה תשברנה", וכו', ומסביר שם רש"י: "כשתכלה זכות שבידך, ויבש לחלוחית מעשה צדקה שלהן, אז ישברו", וכך נפסק גם בשו"ע (יו"ד, סימן רנ"ב). נמצא, שאם מאפשרים לגויים לעשות מצוות ולהרכות את זכויותיהם, מקיימים בכך את שלטון הגויים בעולם.

אותו יהודי שכבר הוכיח שרק רצון ה' עומד לנגד עיניו, לא התפתה לשלשל את הכסף לכיסו. כששב לארץ, נכנס לשאול על כך את הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א.

בדברי תשובתו, הביא הרב זילברשטיין את הוראת חמיו, הגאון הרב אלישיב זצ"ל, שאפשר לסמוך בענין זה על דברי הרב 'חסד לאברהם' הכותב שבמקרה שהגויים תורמים כסף מפני שהם מבקשים מהשי"ת 'שיחיה בני', הרי שהם עושים זאת בגדר 'עסק'. הם יודעים שהדבר 'משתלם להם', ולכן הם תורמים, ואין בכך משום ריבוי זכויות לגויים. ואם כן, גם במקרה הנ"ל, כיון שנתנית הצ'ק לוותה בצילומים, והגוי הנותן קיבל על כך כבוד רב, אפשר לומר שהוא עשה זאת לשם הכבוד, ולא תהיינה לו בכך זכויות...

יהודי אחד עמד להשיא את בתו, ובגלל ההתחייבויות הכספיות הגדולות שהיו כרוכות בכך, נאלץ לנדוד לארצות הברית, ולהתדפק שם על בתי נדיבים.

תקופה ארוכה הסתובב בנכר, אך לא הצליח לאסוף סכומי כסף משמעותיים. בשלב מסוים, פגש ידיד שיעץ לו לנסוע לקהילה באוסטרליה. "שם תצליח" הבטיח לו הידיד. היהודי החליט להיענות להצעה, ורכש כרטיס טיסה מארה"ב לאוסטרליה.

כשדה התעופה באמריקה הליכי הבידוק מחמירים ביותר, וגם לאחר שבדקו הפקחים את כל המזוודות והתיקים, הכיסים והבגדים, דרשו מהנוסעים שיחלצו את נעליהם, כדי לבדוק אם הסתירו דבר מה בתוכן. הבדיקה מתבצעת באופן שהנוסע חולץ את נעליו, הולך כברת דרך קטנה יחף, ומיד לאחר שהבדיקה כמתקן המיוחד מסתיימת ללא בעיות, הוא מקבל את נעליו בחזרה.

היהודי חלץ גם הוא את נעליו כמתבקש, אך בהגיעו אל המקום בו היו אמורות הנעליים להימסר לו, הופתע להיווכח שבמקום נעליו חיכו לו שם נעליים אחרות. מסתבר שאחד הנוסעים האחרים לקח את הנעליים של היהודי, ובמקומן השאיר את הנעליים שלו...

היהודי הביט בזוג הנעליים הזרות, וכבר שקל בלית ברירה לנעול אותן במקום הנעליים שלו. אולם מבט בוחן גילה לו לתדהמתו צלב קרס המוטבע עליהן. מראה זה לא הותיר עוד ספק בלבו, והוא החליט להישאר יחף ולא לנעול אותן בשום אופן שבעולם.

מחשש לאנטישמיות, כיסה את המניע האמיתי להחלטתו, ותירץ לאנשי הבידוק שאינו חפץ לנעול נעליים שאינן שלו מחשש לגזל. למרות שהחלטה זו הביאה אותו למצב מאוד לא נעים, התחזק האיש מאוד בהחלטתו, וגמר אומר בלבו שבשום אופן לא ינעל נעליים עם שתי-וערב.

כך עלה האיש למטוס בדרכו לאוסטרליה כשהוא יחף, ולא שיער לאן יתגלגלו הדברים. הנוסעים שהבחינו באדם מוזר המתהלך ללא מנעלים לרגליו, החלו לחשוד בו שהוא מוסלמי עויין...

משהודיעו על כך לדיילים, הרגיעו אלו את הנוסעים שאין מה לחוש כיון שמדובר באדם שהחליט לא לקחת נעליים שאינן שייכות לו, בטענה שהדבר נחשב לגזל. הנוסעים במטוס הביעו את התפעלותם מיושרו

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ד שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: איך אפשר לקיים מצות הכנסת אורחים בזמננו, הרי באורחים שבאים לבקר ויש להם כל צרכם לכאורה אין משום הכנסת אורחים?
תשובה: לתת לבית התבשיל וכדומה. יש אורחים שהם רוצחים רח"ל ומחריבים את הבית.

שאלה: אדם שקיבל עליו ללמוד משניות מסכת ביכורים, האם צריך ללמוד גם את פרק רביעי, כי ראיתי שם בפירוש הרב קהתי שלדעת רוב מפרשי המשנה אין זה פרק מהמסכת אלא מהתוספתא?
תשובה: ילמד.

שאלה: האם מותר לקרוא את ספר הברית החדשה והקוראן?
תשובה: הברית החדשה אסור לקרוא, והוא בכלל לא תתורו וגו' כי הם עובדי עבודה זרה. הקוראן מותר.

שאלה: אדם המתעורר בלילה להתפנות וחוזר לישון, האם צריך אז ליטול ידיו ולברך אשר יצר וברכות התורה?
תשובה: אינו חייב בברכות התורה, רק יטול ידיו ויברך אשר יצר בלבד (ברכת על נטילת ידים כדאי להשאיר לבוקר, שנתקנה בשביל התפלה לדעת כמה פוסקים). ואם קשה לו ליטול ידיו באמצע הלילה, יכוין בבוקר בברכת אשר יצר על כל הלילה (עפ"ד הלבוש סימן ד' סעיף א' וסיעתו, ועיין ברכת ה' ח"ד פרק ו' סעיף נ"ט).

שאלה: האם אפשר לברך ברכת אשר יצר בהליכה?
תשובה: בעמידה עדיף.

שאלה: הרב חסד לאלפים (סי' ו' סעיף ג') כתב שאם עבר יותר מחצי שעה משעשה צרכיו, שוב לא יברך אשר יצר. האם כך נפסק להלכה?
תשובה: הלכה שיכול לברך עד שעה וחומש. כן פסק הגר"ע יוסף (נר"ו) ע"פ הריטב"א ונימוקי יוסף. ובן עיקר. ולאחרונה העלה הגר"מ לוי זצ"ל בראיות כדעת המשנ"ב שאפילו אחרי שעתיים ויותר אפשר לברך. אבל כדאי לחייב עצמו לפני כן, ויברך פעם אחת על שתיהן. [ועיין בספר מגדולי ישראל ח"ג עמ' רע"ז ובעלון בית נאמן מס' 51 אותיות כ"ב-כ"ה].

שאלה: חוט אחד מחוטי הציצית שנקרע בחלקו, האם הציצית כשרה?
תשובה: אפילו נקרע חוט אחד לגמרי, עדיין כשר, כל שנשארו שבעה חוטים קיימים כידוע.

שאלה: טלית שנקרעה, כתבו הפוסקים שצריך להזהר שלא תקרע רובה, דאז הוי ששה כנפות, ואיכא מאן דאמר דפטורה. האם בטלית קטן צריך להזהר בכהאי גונא שלא יקרע מבפנים עד שהרוב מבפנים יהיה פתוח, או שכל הזהירות שלא יקרע מבחוץ?
תשובה: מסתברא שאין שם כנפות כלל על הקרע מבפנים שהוא בית-הצואר ולא כנף.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה

לע"נ יוסף יצחק ז"ל בן שושנה תבלח"ט

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

נאה דורש

פנינים ממיטב המגידיים בהוצאת "יפה נוף"

דברו עליה? אל תבהל

נח איש צדיק תמים היה בדרתיו (ו, ט)

פרש רש"י: "בדורותיו - יש מרבותינו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאלו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי". שימו לב, בגנאי לא כתוב "מרבותינו", רק אלא "יש דורשים". אמר על כך רבי מאיר מפרמישלאן זצ"ל אמירה כל כך מתוקה: רוצים ללמד אותנו, שגם נח, הצדיק התמים, לא יצא נקי מבעלי הלשון. ר' איד, אם מדברים עליך לשון הרע - אל תבהל. גם על נח דברו לשון הרע, ודוברי לשון הרע האלו הם לא "מרבותינו"...

(רבי חזקיהו יוסף קרלינשטיין שליט"א - נאה דורש)

השקר והפחיתא - תפקידם בעולם

פי מלאה הארץ חמס מפניהם (ו, ט)

כשנח בנה את התבה, היה עליו להכניס אליה את כל מה שיהיה נצרך לעולם החדש שלאחר המבול, כדי לחזור לקדמותו כפי שהיה לפני המבול. במדרש שוחר טוב מובא, שהשקר בא לנח ובקש ממנו להכניס לתבה, אבל נח סרב לקבלו בשל ההוראה להכניס רק שנים שנים, ואלו השקר רוח ואין לו בן זוג. 'עליך למצא לעצמך בן זוג, ורק אז אוכל להכניס אותך יחד עם בן זוגך', אמר לו נח. הלה, אפוא, השקר לחפש לעצמו בן זוג. הוא פגש בפחיתא [הפסד], שספר לו שאף אותו נח סרב לקבל מאותה הסבה, והם החליטו להשתדד ביניהם.

אמר הפחיתא לשקר: 'אתה הרי עשיר גדול, יש לך הרבה כסף [כך לפחות נדמה, שבאמצעות שקרים אפשר להרויח הרבה כסף...], ואתה הרי החתן, והחתן נותן כתובה ונדוניה לכלה. מה תתן לי בתמורה להסכמתי להיות בן זוגך?' והשקר הבטיח לתת לפחיתא את כל מה שהוא ירויח. הוי אומר: כל מה שאדם מרויח בשקר - ילך לפחיתא! לפתע פתאום הוא יצטרך להזמין אינסטלטור או יזדקק לטפול יקר אצל רופא שנים... יש אנשים שהפרנסה שלהם היא מההפסד...

ואכן כוונתו - נח קבלם אל התבה. לאחר המבול החל השקרה בדרך, לעשות רוחים. על פניו נראה היה שהוא גורף הרבה כסף באמצעות שקריו, אלא שאז בא הפחיתא ולקח את הכל...

שאל אותו השקר: 'היכן כל הרווחים שהרוחתי?' בדרך, נסה לשקר ולהתכחש כאילו לא היה הסכם נשואין ביניהם. אולם הפחיתא לא ותר, 'הזכיר' לו את ההסכם: כל מה שאתה מכניס - אני לוקח! ולא היה לשקר פתחון פה להשיב!

מסים המדרש: "לכך נאמר (איוב טו, לה): 'הרה עמל וילד און' - שקר ילד שקרה אין ממנו כל תועלת אמיתית. כל מה שנדמה שמרוויחים מהשקר - הוא דמיון בעלמא. הפחיתא יסח את הכל.

כדי לקרב את הדברים להבנתנו, נתבונן בדברי המדרש (בראשית רבה ח, ה): "בשעה שבא הקדוש ברוך הוא לברא את אדם הראשון, נעשו מלאכי השרת כמות כמות וחבורות חבורות. מהם אומרים: אל יברא, ומהם אומרים: יברא. הדין הוא דכתיב (תהלים פה, יא): 'חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו'. חסד אומר יברא, שהוא גומל חסדים, ואמת אומר אל יברא, שכלו שקרים. צדק אומר יברא, שהוא עושה

צדקות, ושלום אומר אל יברא, דכוליה קטטה. מה עשה הקדוש ברוך הוא? נטל אמת והשליכו לארץ, הדין הוא דכתיב (דניאל ח, יב): 'ותשלך אמת ארצה'.

האמת שהתנגדה לבריאת האדם השלכה לארץ ואיננה. האדם שנברא - כלו שקרים, משום שהשקר הוא זה שהסכים לבריאתו. ולא רק האדם, אלא העולם כולו הוא "עלמא דשקרא".

כתוב בשל"ה הקדוש, שבהשליכת האמת ארצה רצה הקב"ה לרמוז שאמנם יש אנשים שהם אנשי אמת. אנו עדים לארגוני חסד רבים שעובדים נטו לשם שמים, ללא כל פגנת רוח וללא כל אינטרס אחר. חסד של אמת בלי לצפות לתגמול. אולם רב רבו של העולם מבסס על שקר. הבורסות מבססות על בועות שקרה. לא אחת אנו שומעים על מיליוני דולרים "שהתאדו" ואינם, ואנשים שהשקיעו בהם אבדו את כל קמננם. גם הפלכלכה בעולם כולו, בנויה על הרבה מאד שקרים. לא אחת עדים אנו לקריסת חברות שהיו נראות פורחות ומשגשגות.

בא השקר ובקש מנח להכניס לתבה, וטענתו בפיו: הרי אתה מתכוונן לחדש את העולם. עליך להכניס אותי לתבה כי בלעדי - אין עולם! המציאות של השקר בעולם היא תנאי הכרחי לקיומו. העולם הוא "עלמא דשקרא", ולא תהיה לך אפשרות להקים את העולם מחדש, אם יהיה חסר לך יסוד מהותי וחשוב כמוני...

אלא שכאן נצב נח בפני בעיה: השקר צודק. אלף ויש מאות שנה העולם כבר עמד עליו, ואין אפשרות להקים עולם חדש בלעדיו. אלא שאותו שקר שהעולם נשען עליו הוא גם זה שהביא לחרבנו! בגלל השקר אנשים גנבו וחמסו, ובשל כך בא המבול והחריב את העולם. שעה נח לפני השקר: אם אני אכניס אותך אל התבה, כפי שאכן מתחייב לצורך קיום העולם החדש - הרי עוד אלף ויש מאות שנה יצטרך עוד פעם לבוא מבול ולהחריב את העולם החדש, וחוזר חלילה...

המצב לפני המבול היה, שאנשי השקר הצליחו! חז"ל במסכת סנהדרין מתארים את הצלחתם: אנשים נסחפו לתוך המערבלת הזו של השקר, והרויחו את לחמם באמצעותו. המציאות הזאת הביאה למבול ולחרבן העולם.

לפיכך הוצע נח לשקר להשתדד עם הפחיתא. או אז תהיה לאנשים האפשרות להבין שהשקר נראה אמנם משגשג ומצליח, אבל ההצלחה היא רק לטווח קצר. בהסתכלות רחבה יותר אנשים ישכילו להבין - אם ישתמשו בכח הבחירה שנתנה להם - שמשקר לא מרוויחים באמת! וכל מה שאדם מרויח באמצעות השקר - בחצי ימיו יעזובו.

כך נוצרה המשואה הנדרשת לקיום העולם: מצד אחד יש את השקר שמציג הצלחות ורווחים. כך נוצרת בעולם ה"בחירה" שבלעדיו אין תכלית לבריאה. אם השקר לא היה מצליח - לא היתה בחירה בעולם! לא היה מה שידרבו את האדם לשקרה... אף כדי שיהיו כחות לעמד בגסיון - יש צורך בפחיתא שתאיר לאנשים שהרווחים הללו שמציג השקר בפניהם, הם רוחים קצרי טווח, ובטוח הרחב יותר לא נותר כל רוח ממנו.

"הרה עמל וילד און" - שקר יולד שקרה

(רבי מנשה ישראל רייזמן שליט"א - נאה דורש)

חסד בלי הקב"ה אין לו קיום

ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם (א, ט)

הנהגתם של אנשי דור הפלגה תמוהה מאד: מה פתאום עלה במחמם הרעיון המשונה הזה, לעשות מגדל שיגיע עד לשמים

ולהלחם בבורא עולם? וכי בשוטים עסקינו? הרי אנשי דור הפלגה לא היו שוטים, הם היה בעלי דעת, ומה חשבנו שישגו בתכניתם המזוהר?

אומר רבי אליהו אליעזר דסקל זצ"ל: הם לא פעלו בתמימות או מחסר חכמה, היתה להם תכנית סדורה, אבל זדוניות וכפרינות.

הם עשו חשבון, למה בא לעולם מבול אשר מחה את כל היקום? התורה אומרת את הסבה במפרש: "כי מלאה הארץ חמס" (י. א). בני אדם חומסים וגוזלים איש את רעהו, כלומה הדור פגום ב'בין אדם לחברו'. אמרו אנשי דור הפלגה: הבה נפעל לתקון העולם על ידי תקון ה'בין אדם לחברו', שכל העולם יהיה מלא חסד, אהבה, אהוה ושלום - אבל בלי הקב"ה, בלי 'בין אדם למקום'. על ידי כך נלחם עם ה' וגבר עליו כביכול, כי נוכל לעשות את כל העברות והוא לא יביא עלינו מבול, שהרי המבול בא רק על 'בין אדם לחברו'.

עשו מגדל שבו ידונו וימיתו כל מי שייפגם פגם כלשהו ב'בין אדם לחברו', ואז יוכלו לנהוג באות לבם בכל העניינים האחרים ולמלא את כל תאוותיהם השפלות. כך הם הכריזו מלחמה על ה'.

הדעת נותנת, שמי שרוצה להקים מגדל גבוה, יבנה אותו במקום הגבוה ביותר, כדי לחסד ולהקל במלאכת הבניה, ומדוע הם בנו את המגדל בבקעה? הרי, כאמור, לא מדבר באנשים טפשים?

אלא, הם רצו לצור "שפה אחת ודברים אחדים". הם רצו לקיים את הצוואה שצוה כנען לבניו: "אהבו את הזמה" (פסחים ק"ג ע"ב) - תעשו את כל העברות, אבל תנהגו ביניכם באהבה ואהוה.

אמר הקב"ה: אני אנסה אתכם, ותוכחו מה קורה כשיש 'בין אדם לחברו' בלי 'בין אדם למקום'. אחד בקש פטיש והשני הביא לו מברג, בקש מברג והשני הביא לה מסוה. נטל האחד את הפטיש והרג בו את השני, נמצא שבדבר שהם באו לעשות שלום - בו הם הרגו. זו התוצאה של עשיית חסד בלי הקב"ה.

הקב"ה הביא רוח והעיפה אותם לכל עבר. האחד אמר: זה השטח שלי, והשני אמר: זה השטח שלי, והחלו לעשות מלחמות אחד עם השני.

כך נראים חסד ואהוה בלי הקב"ה. כשאדם עושה את החסד בשביל אינטרסים, הרי כשהאינטרס לא מסתדר לו - במקום חסד עם חברו הוא עושה עמו ריב ומלחמה.

מתי החסד הוא אמתי? כשהוא עושה אותו לא כי משתלם לו, אלא בשביל רצון ה'. חסד כזה יש לו קיום. הוא עושה חסד כשהקב"ה נוכח בחייו, לא כשהקב"ה נפקד מחייו. זו הפעלה של דור הפלגה - חסד בלי הקב"ה, וחסד כזה אין לו קיום.

בא אברהם אבינו ולמד אותנו מה זה חסד. חסד לשם חסד, לא כדי להפיק תועלת כלשהי ולא לשם אינטרס כזה או אחר. לכן הוא עושה חסד בלי חשבון. הוא עושה חסד עם כלם, גם עם עובדי עבודה זרה. הוא מגיע לארץ, לוקחים לו את אשתו והוא מחפש לעשות חסד. יש רעב בארץ, אין לו אמצעים, הוא לוקח על עצמו חובות, ועושה חסד. הוא חולה ואין לו כחות, ועושה חסד.

זה חסד: הוא לא מחפש לעשות את החסד כשנוח וקל לו, כשיש לו אפשרות. חסד לא תלוי במצב, חסד עושים בכל מצב, כי זהו רצון ה'.

*

ה'בן איש חי' מביא וכוונן שהיה לרבנו בחיי עם מלך ספרד.

מלך ספרד שערן שהיהודים רחמנים כי כך מחנכים אותם, והגויים אכזרים כי כך מחנכים אותם, אך אם יעניקו ליהודי וגוי אותו חנוך, וגדלו אותם יחד, והם יאכלו אותם מאכלים, יהיו היהודים והגויים שווים. אמר לו רבנו בחיי: לא כן הדבר! שכן לעם ישראל יש שלשה סימנים מיוחדים והם שבעים הם: רחמנים, בישנים וגומלי חסדים.

מלך ספרד החליט להוכיח לרבנו בחיי שהוא טועה. מה עשה? הלך לבית יתומים ונטל משם שני תינוקות - תינוק יהודי ותינוק גוי. הוא לא ספר על כך לאיש. הכניס את שניהם לביתו, הלבישם אותו לבוש, האכילם אותם מאכלים, וחנכם אצל אותם מחנכים.

גדלו הילדים ונעשו נערים. קרא המלך לרבנו בחיי ושאל אותו: "אתה זוכר את הנוכח בינינו על שרש מדותיהם של היהודים

והגויים?" אמר לו: "כן". אמר לו: "הנה הבאתי לפניך שני נערים, אחד מהם יהודי ואחד גוי, שניהם גדלו מינוקותם בארמוני וקבלו אותו חנוך, ועתה הבה נוכח, התדע מי מהם היהודי ומיהו הגוי..."

בקש רבנו בחיי משני הנערים לשבת ליד השלחן והניח לפניהם קערת ענבים. היו בה כמה אשכולות ענבים וכן ענבים בודדים שהיו פזורים בתוך הקערה. אמר להם: "אכלו מן הקערה כאות נפשכם".

האחד נטל אשכול ענבים, ואלו השני לקח חפץ של ענבים בודדים. אמר רבנו בחיי: "זה שנטל את האשכול הוא יהודי, ואלו זה שנטל את הענבים הבודדים הוא גוי".

התפעל המלך מחכמתו של רבנו בחיי ותהה: "הרי הם עצמם אינם יודעים להבדיל ביניהם! וכיצד אתה ידעת?"

אמר לו: "פשוט מאד. יהודי מטבעו מחפש תמיד להיות מחבר עם האחרים, לעזר לאחרים. לעמת זאת, הגוי הוא יצור אנכי, הוא אינו מחבר לאחרים, הוא חי לעצמו ודואג לעצמו".

זה הסוד של אדם מישראל, וזה המפתח של חסד. כשיהודי עושה חסד, הוא לא מתכוון להשיג בזה תועלת או טובת הנאה, אלא זה מעצם מהותו.

*

אפשר להוסיף עוד נקדה המאפינת ומבדילה בין יהודי לגוי: הגוי הוא בעל תאוה, כשהוא רואה אשכול ענבים וענבים בודדים - הוא יקח מן הבודדים, כי כך יוכל למלא תאוותו מיד, בלי מאמץ נוסף. לעמת זאת, היהודי פועל בשקול דעת, שולט על תאוותיו. הוא לא חושף ואוכל, אלא נוטל את האשכול, מברך עליו וקוטרף את הענבים מן האשכול. ואם צריך לתת לאחרים - נותן בלי חשבון!

מעשה בילד שהתגלתה אצלו מחלה נדירה והיה עליו לעבר טפולים יקרים. קפת החולים שלו ממנה רק רבע מהטפול. אביו נגש לכמה קרנות והשיג ממון נוסף. היו חסרים לו ששים אלה שקל להשלמת הממון.

הפנו אותו לכתבתו של פלוני שהעידו עליו שהוא "יהודי עם לב חם". נגש אליו וספר את ספורו. הלה התרגש מן הספור ואמר: "אני לא גביר שיכול לשלף ששים אלה שקל בקלות, אך כיון שהצלחת לרגש אותי - אתן לך".

רשם לו שלשה שקים של עשירים אלה שקל. האב הודה לו בהתרגשות. כעת היה בידו כל הסכום הדרוש, והוא מהר להסדיר את הטפול היקר לבנו החולה.

הטפול עבר בהצלחה ובחסדי שמים הילד הבריא. אמר האב: יש לי הכרת הטוב מיחדת ליהודי שהרים תרומה נכבדה שהשלימה את ממון הטפול ואפשרה את בצועו. מה עשה? היה זה לקראת חנוכה. הלה וקנה חנוכה כסף יפה, וצרך אליה הקדשה חמה. הוא התקשר אל התורם, ספר לו על הצלחת הטפול, והודיע על רצונו לבקרו בביתו. התורם התרגש מהצלחת הטפול ונענה בשמחה לפגוש את האיש והשנים תאמו מועד למפגש.

בהגיע המועד הלך האיש לבית התורם, דפק בדלת - אך אין עונה. הגביר את הדפיקות - אין קול ואין עונה. דפק אצל השכן ושאל אם ידוע לו מה קרה לשכנו. אמר: "יש לי מפתח של ביתו, אכנס ואבדק..." פתח את הדלת, ומצא את השכן מטל על הרצפה. הוא היה בעצמו של התקף לב קשה. התקשרו במהירות לאמבולנס והבילוהו לבית חולים, וכך הצילו את חייו.

אמר אותו אדם: כשהאבא ספר לי על המחלה הקשה של בנו התרגשתי כל כך. עד שהחלטתי לתרם את מלוא הסכום הקסר, כדי לאפשר את הטפול באופן מיידי. לא עשיתי חשבון של יכלת. הרי אם היה זה הבן שלי - הייתי נותן את כל הסכום בלי שום פקפוק. והנה, אלמלא הייתי נותן את הסכום הגדול ומסתפק בתרומה סמלית, לא היה אביו של הילד מרגיש צורך להודות לי ולהביא לי מתנה מיחדת. וכך גלגלו מן השמים שבזכות התרומה הגדולה שלי נצלו חיי!

(רבי גואל אלקריף שליט"א - מתוך הספר החדש שש באמרתך בראשית)

אַלְּזָנוֹת

לְשִׁמּוֹן עֶפֶת

פְּרָשַׁת נח

כ"ז, אֲדִינוֹן ק"ס

טַעֲנוּתוֹ וְאִז אָדַע לְהַחְלִיט עִם מִי הַצֶּדֶק ('לִקְוֹט מִשָּׁה' פִּרְשַׁת דְּבָרִים, בְּשֵׁם סֵפֶר 'גְּדֻלַּת יְהוֹנָתָן').

'בְּמָה יִזְכֶּה נֶעַר אֶת אָרְחוֹ'

מִסְפָּר, כְּשֶׁהֵנִיחַ הַרְה"ק רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְרוֹז'וֹן זִיע"א תְּפַלֵּין לְבָנוּ הַרְה"ק רַבִּי אַבְרָהָם יַעֲקֹב מִסַּאדִיגֹרָא זִיע"א בְּיוֹם שְׁנַעֲשֶׂה בַר מִצְוָה, שָׁאַל אוֹתוֹ: אָמַר לִי בְּנִי, מָה עֲשִׂיתָ עִם הַיֶּצֶר הָרַע שְׁלֶךְ עַד הַיּוֹם. וְהִשִּׁיב לְאָבִיו: אָמַרְתִּי לוֹ, שְׂצַד אֶחָד אֶסוּר לְשִׁמְעַ, הִמַּתָּן אִפּוֹא עַד אֲשֶׁר יָבֹא הַצֵּד הַשֵּׁנִי, הַיֶּצֶר טוֹב, וְאִזִּי אֲשִׁמַּע אֶת שְׁנֵי הַצִּדְדִים וְמִי שִׁימְצָא חוֹן בְּעֵינָיו לֹא אֲצִיט. נָתַן הַרִיז'וֹן יְנַעַר לְבָנוּ נְשִׁיקָה עַל רֹאשׁוֹ לְאוֹת חֶבֶד וְאָמַר לְבָנוּ: שְׁפִיר קְאָמַרְתָּ, שְׂדוּד הַמְּלָךְ ע"ה אוֹמֵר כְּמוֹךְ (תְּהִלִּים קִיט ט) 'בְּמָה יִזְכֶּה נֶעַר אֶת אָרְחוֹ לְשִׁמּוֹר כְּדַבְּרְךָ', דְּהִינוּ 'בְּמָה יִזְכֶּה', בְּמָה יִוָּכַל בַּחוּר 'נֶעַר' לְזִכּוֹת שֶׁאֵת אָרְחוֹ לְשִׁמּוֹר, שִׁיִּשְׁמַר אֶת דַּרְכֵי עַד שֶׁהַיֶּצֶר טוֹב יָבֹא, שִׁיאֵמַר לוֹ 'כְּדַבְּרְךָ' שְׂאִי אֶפְשֶׁר לְשִׁמְעַ רַק דְּבַר שֶׁל צַד אֶחָד וְצָרִיךְ לְהִמָּתִין לְשְׁנֵי הַצִּדְדִים. וְהִיָּה הַרְה"ק רַבִּי יַעֲקֹב יוֹסֵף מוֹוֶאסְלוֹי זִיע"א נוֹהֵג לְסַפֵּר עַבְדָּא זֹו בְּעַת שֶׁהִיָּה מְנִיחַ תְּפִלִּין לְחַתָּן בַּר מִצְוָה.

אֲשֶׁר 'תְּשִׁי"ם' לְפָנֵיהֶם

כְּתַב הַגָּאוֹן רַבִּי חַיִּים פֶּאֶלְאָגִי ('רֵאָה חַיִּים' פִּרְשַׁת מִשְׁפָּטִים): דְּרוֹשׁ שְׁסֻדְרַתִּי לְבָנִי יְדִידִי מִחֲמַד עֵינֵי כִי 'בִּיֶצֶחֶק' יִקְרָא הִי"ו כְּשֶׁהִגִּיעַ לְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְהָיָה זֶה א"ךְ טוֹב לַח' שְׁבֵט, שְׁנַת תַּקפ"ז לְיִצְיָרָה, אֱלֹהִים יְחַנְּנֵהוּ וְיִבְרַכְהוּ עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוּדָה בִּירְאַת ה' כָּל הַיּוֹם, אַכִּי"ר.

אָמַרְתִּי בְּתַחֲלַת דְּבָרֵי 'וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשְׂמִים לְפָנֵיהֶם כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי' תִּרְמֹז לְמִי שְׁזָכְהוּ ה' כְּמוֹנֵי הַיּוֹם בְּהִגִּיעַ תּוֹר אֹר לְאַרְבָּעָה

דְּרִשַׁת הַבַּר מִצְוָה שֶׁל הַרְבִּי ר' יְהוֹנָתָן אִיבְשִׁיץ 'כִּי יֵצֵר לֵב הָאָדָם רַע מִנְעֲרֵיו וְגו' (ח, כא).

הַרְבִּי ר' יְהוֹנָתָן אִיבְשִׁיץ זִיע"א, כְּשִׁמְלָאוּ לוֹ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה, בְּיוֹם הַבַּר מִצְוָה שְׁלוֹ, דְּרִשׁ דְּרִשָּׁה עִמָּךְ בְּהַלְכָה וּבְאִגְדָה שֶׁהַפְּלִיאָה אֶת לְבוֹת כָּל הַשׁוֹמְעִים. בְּדִרְשָׁתוֹ זֹאת הִזְכִּיר אֶת הַמְּאָמֵר הָאֲגֻדִי עַל הַכְּתוּב (קֹהֶלֶת ד יג) 'טוֹב יֵלֵד מִסְפֵּן וְחָכָם מִמְּלֶךְ זָקֵן וְכִסִּיל', 'יֵלֵד מִסְפֵּן וְחָכָם' זֶה יֵצֵר טוֹב, וְלָמָּה קוֹרְאִים לוֹ 'חָכָם' שֶׁהוּא מְכִין לְבָרִיּוֹת דָּרָךְ טוֹב, וְלָמָּה קוֹרְאִים לוֹ 'יֵלֵד' שְׂבָא לְאָדָם מִשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְאֵילָךְ. 'מְלֶךְ זָקֵן וְכִסִּיל' זֶה יֵצֵר הָרַע, וְלָמָּה קוֹרְאִים לוֹ 'זָקֵן' שֶׁהוּא בָּא לְאָדָם מִיִּלְדוּתוֹ וְעַד זְקֻנָתוֹ, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (בְּרֵאשִׁית ח כא) 'כִּי יֵצֵר לֵב הָאָדָם רַע מִנְעֲרֵיו'. בְּצִאתוֹ מִמְּעֵי אִמּוֹ. וְלָמָּה קוֹרְאִים לוֹ 'כִּסִּיל' שֶׁהוּא מְכִין לְאָדָם דָּרָךְ רַע (מִדְּרַשׁ קֹהֶלֶת).

אֶחָד מִן הַשׁוֹמְעִים שָׁאַל אוֹתוֹ שְׂאֵלָה זֹו: הַגֵּד נָא לִי יְהוֹנָתָן הַחֲבִיב, מִפְּיֹן שְׂעֵד עֵתָה, עַד שְׁמִלְאוּ לְךָ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה, לֹא הָיָה לְךָ כָּל יֵצֵר טוֹב וְרַק יֵצֵר הָרַע מִצָּא לוֹ מִסְלוֹת לְלִבְךָ הָרַךְ, אֵיךְ הִתְנַהַגְתָּ וּמָה עֲשִׂיתָ כְּשֶׂבָא הַיֶּצֶר הָרַע לְפִתּוֹתֶךָ וְלִהְסִית אֶת לִבְךָ לְעִבְרָה? מָה עֲנִיתָ לוֹ?

תְּשׁוּבָה נִצְחַת הִיִּיתִי מְשִׁיב לוֹ! עֲנָה יְהוֹנָתָן תַּכְּף, כִּי הִזְכַּרְתִּי לוֹ מָה שְׁפָתוֹב בְּתוֹרָה 'שְׁמַע בֵּין אַחֲיֶכֶם וּשְׁפַטְתֶּם צֶדֶק', וְאָמַרוּ חֲכָמֵינוּ לְהַלְכָה (סִנְהֵדְרִין ז). 'הִרִי זֹו אֲזַהַרָה לְבֵית דִּין שְׁלֹא יִשְׁמַע דְּבָרֵי בַעַל דִּין קֹדָם שְׂיָבֹא בַעַל דִּין חֲבֵרוֹ'. וּמִתּוֹךְ הַלְכָה פְּסוּקָה זֹו, סִים ר' יְהוֹנָתָן, חֲתַן הַבַּר מִצְוָה, אֶת תְּשׁוּבָתוֹ, הִיִּיתִי מְשִׁתִּיק אֶת הַיֶּצֶר הָרַע שְׁבָקְרָבִי וְהִיִּיתִי דוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ לְהַפְסִיק אֶת דְּבָרֵי פִתּוּיֹו, מְכִינּוֹ שְׂאֶסוּר לִי לְשִׁמְעַ אֶת דְּבָרָיו שְׁלֹא בְּפָנָיו בַּעַל דִּין חֲבֵרוֹ, וְעַל שְׁנֵינוּ לְחַכּוֹת עַד שְׂיָבֹא גַם הַיֶּצֶר הַטּוֹב לְטַעֵן אֶת

בעל הבית, רמז ליצר הרע פנ"ל הטורח ועמל להכין את הנער משנות ילדותו אחר חמודי תבל וחושב כי כבר הכשיר לעצמו קרקע פוריה לפתוייו, אולם כל זה לא יועיל לו 'וכל טרחתו לא טרח אלא בשבילי' כי אדרבה פח גשמי זה שצבר באדם יסיע לי להביאו לידי הטוב והאשר האמתי.

אשרי האיש אשר לא הלך אחר יצרו הרע בילדותו

כתב הרה"ק ה'ערבי נחל' זיע"א (בראשית, דרוש כג): עם המבאר בזהר הקדוש (ח"א קעט): שמה שאמרו רז"ל (סוטה כא): איזהו רשע ערום, זה המסדר טענותיו לדין קדם בוא בעל דין חברו לפניו, דעל ידי זה נכנסו דבריו בלב הדין, ואחר כך בבוא בעל דין השני קשה לו להוציא מלב הדין דברי בעל דין הראשון, כך הוא ענין היצר הרע, שבא אל האדם תכף כשנולד, ומסדר לפניו טענותיו ופתוייו, ומנעים לו עניני העולם הזה, והיצר טוב אינו בא לאדם עד היותו בן י"ג שנה, ולכן רחוק וכבד הוא שיוציא היצר טוב מלב האדם טענות היצר הרע אשר כבר הסדיר לו קדם בוא היצר טוב.

ולזה למד השם יתברך זכות, לומר דאף על פי כן אין קל כל כך להלחם נגד היצר הרע, ולזה אמר 'לא אסף לקלל עוד כו' כי יצר לב האדם רע מנעריו', ופרש רש"י, מנעריו כתיב, משננער לצאת ממעי אמו בא היצר הרע, וזהו זכות שלמד על האדם, וכאמור, וק"ל.

(מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

עשר שבוא יבוא ברנה היצר הטוב ויורה יורה את הדרך הטובה, האל ברחמיו יזכנו לשמע בעצתו... רמז בפסוק זה: 'תשי"ם' נוטריקון: ת'שמע ש'ניהם י'חד מ'דברים, יעין שם, ואם כן זהו מה שרמזתי: אתה בן אדם הזהר והשמר, 'ואלה המשפטים' דאתה שופט להיצר הטוב ולהיצר הרע יהיה באפן זה 'אשר תשים לפניהם', דמשמע שניהם יחד מדברים ולא תשמע לעצת יצר הרע בהיותו לבדו דר קדם בואו של היצר הטוב.

כמה טרחות טרח בעל הבית

ב'חידושי מהר"ץ דושינסקי' כתב (ברכות נח): אורח טוב מהו אומר, כמה טרחות טרח בעל הבית בשבילי וכו' וכל מה שטרח לא טרח אלא בשבילי (ברכות נח). י"ל בדרך מוסר, כי הורו לנו חז"ל הדרך ילכו בה במלחמה עם היצר הרע, כי להיות שיש עדיפות כח להיצר הרע על פני יצר הטוב, שהרי היצר הרע נתון באדם מיום הולדו וקובע דירתו בו כתושב וכאזרח, וכאשר בא אליו היצר טוב הוא כאורח שאין לו כח ההשפעה על האדם כמו היצר הרע, אשר על כן צריך האדם לקנות תחבולות בערמה ובחכמה להוציא את השליטה מידי היצר הרע ולנצחו. והעצה לכך היא שישתמש באותו כח של היצר הרע עצמו לצרכי קדשה, דהינו שבכל אכילה ושתייה ויתר מעדני הגוף הבאים מפתויי היצר הרע יכוון להכניסם אל מקור הקדשה על ידי מחשבות טהורות שיוסיף תת על ידם כח ובריאות לתורה ולעבודת השי"ת, ובזה יערים על היצר הרע ויוציא בלעו מפיו. וזהו הפונה 'אורח טוב' הוא היצר הטוב, 'מהו אומר' כדי להביא את האדם תחת מרותו והשפעתו, כמה טרחות טרח

שו"ת קתר

חידון אצנות - נושא פרסים מהן 6 הפרשיות שקרויות על שם אנשים (מכל חמשה חמשי תורה)?

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת עקב:

ש. אילו שניים מבניו של יעקב מזכרים בפרשה זו? ת. פרשה זו מזכירה את שמותיהם של ראובן (דברים יא ו) ולוי (דברים י ח-ט).

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר": פרשת עקב: ה' יצחק הרצוג מבני ברק.

מתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדרך היומית של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי יואב יהושע ווינגרטן בעל ה"חלקת יואב" בן הגאון החסיד רבי נתן נטע נסתלק ד' חשוון (תרפ"ב)

הרבי הקדוש החלקת יואב, היה תלמיד מובהק של הרבי הקדוש בעל ה"אבני נזר" מסוכטשוב. אי אפשר לשער גדול דביקותו והתקשרותו לרבו מסוכטשוב עד זיבולא בתרייתא.

במרוצת השנים גבה מאד מעמדו של הרבי הקדוש החלקת יואב בעולם התורה ונחשב ל"תלפיות", בגלל ישיבתו על כסא הרבנות בכמה קהילות חשובות בישראל: ליטימורסק, גוסטינין, קינצק, ובעיקר הודות לספרו הנפוץ בישראל "חלקת יואב" שהוציא לו שם עולמי. אך הוא בגודל ענותנותו ראה את עצמו תמיד כתלמיד לרבו מסוכטשוב, והתבטל כל כולו אליו. אפילו בזקנותו, שכבר נחשב לכתר התורה של יהדות פולין, לא חדל לטלטל את עצמו בנטיעה ארוכה מעירו קינצק לסוכטשוב מדי שנה בשנה.

פעם אמר לו רבו הקדוש האבני נזר: הגיע זמן לקבל "קייטלאך"! משך הרבי הקדוש החלקת יואב בכתפיו והתנצל: רבי, מה אעשה אם יבוא אלי יהודי ויבקש להיפקד בנך זכר? שאל אותו האבני נזר בדרך תמייה, וכי אינך יודע מסכת יבמות, אנשים סבורים שניתן לפעול ישועות רק על פי נסתר, ואני אומר שיתכן לפעול גם על פי גולה, אני יודע למשל קטע מסוים בנימוקי יוסף בבא קמא, שיכולים לפקד בו עקרונות!

מי היה הרבי הקדוש שציוה לתלמיד לקבל קייטלאך

טעימה לא מצליחה, היה אמור להיות פה חנות מלאה עם קונים. הוא ענה לו, תשמע, אני בקושי עומד פה על הרגלים, איך לי כסף לפרסם את המאפיה. ואמר לו הקונה, תשמע, אני מוכן לעשות אתך ביזנעס, אני אדם עשיר, אני ישקיע כסף לפירסום, אני ישקיע כסף לשיווק, ונתחלק ברווחים חצי חצי. הוא הסכים ונהיה עיסקה, המאפיה הצליחה, עד שהם פתחו עוד סניף ועוד סניף ועוד סניף, הוא התעשר והצליח שלא כדרך הטבע.

הבן שולח מכתב לאביו המלך וכותב לו, שלום לך אבי המלך, למרות שזרקת אותי והיה לי מאד קשה, הצלחתי מעבר למשוער, אני היום עשיר גדול, [והוא חושב בלבו, אני ניצחתי!], עם כל זאת, על אף כל הקושי שהיה לי כשהייתי מחוץ לארמון, אשמח לסייע לך אבא המלך בכל מדינה בעולם, אני אפילו מוכן לשלוח כסף לאוצר המלוכה...

ואמר האבא המלך לבן, בני היקר, אני שמח שהצלחת, אבל תדע שמי שעמד מאחורי הספסל והציע לך לעבוד כגון, זה היה על ידי, אפילו שהיית במדינה אחרת, ידעתי בכל רגע איפוא אתה, לא יכולתי לשמוע שאתה שוכב ברחוב, ולכן דאגתי לכסף למתווך המתווך שכר את אחד האזרחים להציע לך את העבודה הזאת, אכן לא היה לך בזה עבודה מוצלחת, אבל זה העסיק אותך לפחות. בעל המאפיה שהעסיק אותך, גם זה היה על ידי, הוא לא חיפש עובדים, אני דאגתי שישלמו לו כפול, כדי שישכים להעסיק אותך.

בעל החנות שממנו השכרת את החנות גם זה היה על ידי, הוא הלך לברר אצל אדם קרוב אלי באותו מדינה, אותו אדם סיפר לי על המשא ומתן, אמרתי לו, קח מחיר כפול ותשכיר לו את החנות במחיר נמוך. האדם שבא לטעום את הקורסון גם היה על ידי, לא יכלתי לשמוע שאתה לא מצליח, שלחתי את אחד מהעשירים שיפרסם אותך והקמתם ביחד חנות של מאפים, אני שילמתי את חומרי הגלם הכי טובים, ואני שמח שניצחת.

זה המשל, ומה הנמשל, ככה זה בחיים, לא עליכם אנחנו לא תמיד עושים רצון המלך - בורא עולם, אנחנו לא עליכם מורדים, אנחנו אפילו אומרים לעצמינו, אני ניסה להצליח לבד. אבל אנו בניו לה' אלקינו, בורא עולם הולך איתנו על כל צעד ושעל, "למה אתה מתגאה בעולם שאינו שלך", גם אם נראה לנו שהצלחנו, אך באמת הוא שולח את השליחים, והנצחון הוא אך ורק שלו.

(מתוך הפתיחה לשיעור - כתובות דף עו, כ"ד אלול תשפ"ב)

המקור לעשיית חלאקה בקבר שמעון הצדיק

את הוד כבוד קדושת הרבי מטאלנא זצוק"ל הכרתם, זכיתי בחמלת ה' עלי לראות הרבה את הרבי הקדוש מטאלנא זצוק"ל בשכנת בית וגן בירושלים, מי שהתבונן בדמותו ראה צדיק מדורות שעברו שמואס בכל עניני העולם הזה.

מהדף היומית שלנו (נדרים ט:ו) דייק הרבי מטאלנא זצוק"ל הסבר למנהג בירושלים לעשות את החלאקה - התגלחת הראשונה והפאות, לילד שנהיה בגיל שלש, אצל הקבר של התנא הקדוש שמעון הצדיק.

דהנה הגמרא מספרת ככה: אָמַר שְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק, מִמֵּי לֹא אֶבְלַתִּי אֶשֶׁם נְזִיר טָמֵא, אֶלָּא אֶחָד. פֶּעַם אָחַת בָּא אֶדָם אֶחָד נְזִיר מִן הַדְּרוֹם, רְאִיתִיו שֶׁהוּא יָפֵה עֵינָיו, וְטוֹב רוּאִי, וְקוּצוֹתָיו סְדוּרֹת לוֹ תְּלַתְפִּלִּים. אָמַרְתִּי לוֹ, בְּנִי, מַה רְאִיתָ לְהַשְׁחִית שְׁעָרְךָ זֶה נְאֻם? אָמַר לוֹ, רֹעַה הִיִּיתִי לְאָבָא בְּעִירִי, וְהִלְכְתִּי לְמַלְאֵת מַיִם מִן הַמַּעְיָן, וְנִסְתַּלְפַּלְתִּי בְּבֹאָה שְׁלִי, וּפְחַז יָצְרִי עָלַי, וּבִקַּשׁ

מי ניצח בסוף האבא המלך או בנו?

השבוע בדף היומית (נדרים ט:ו) נלמד בסייעתא דשמיא, ופחו עלי יצרי וביקש לטורדני מן העולם, אמרתי לו, רשע, למה אתה מתגאה בעולם שאינו שלך. נספר סיפור שסיפר לי ידידי, חן על פניו תמיד, צולתו בפניו תמיד, הרב ישראל אלבוים שליט"א:

היה מלך חשוב ויקר שהיה לו בן יחיד, כמובן שהמלך נתן לבנו יחידו הכל בכל מכל כל, יחס טוב, אהבה, כבוד, כסף, הנאות, כל השפע שבעולם, אך לצערנו בן המלך התחבר לחבורה לא מוצלחת, ועם הזמן הוא הדרדר לתהומות קשים ונוראים, פחו עליו יצרו וביקש לטורדו מן העולם.

המלך ניסה להניא את בנו - יורש העֶצֶר, לדבר אל לבו שלא לילך מדחי אל דחי, שיחזור לדרך המלך, אבל לצערנו הדיבורים של המלך לא הועילו, ההדרדרות היה כה נוראה, עד שזה כבר ביזה את כבוד המלוכה, שילד מנושם כזה מסתובב בחצר המלכות. המלך אמר לבנו, בני היקר אני מאד מצטער, אני לא יוכל לגדל אותך יותר בארמון, אני לא יוכל יותר לתמוך בך, ואני מבקש שתצא מן הארמון.

בורא
עולם הולך
איתנו על
כל צעד
ושעל

הבן הצטער צער נורא, אבל אמר לאביו המלך, בסדר, אני יצא מן הארמון, אבל תראה שאני גודל, אני יסתדר לבד, ואני יצליח בחיים. הבן חשב אל לבו, ימים ידברו, מי ניצח, האבא המלך או הבן. הם נפרדו לדרכם, הבן לקח את המזוודה עם המטלטלים שלו ויצא מהבית, וטס למדינה אחרת שאף אחד לא הכיר אותו. לא היה לו איפוא לאכול, איפוא לשתות, איפוא לישון, הוא מצא ברחוב ספסל נוח ונשכב עליו בליט ברירה.

לפתע אדם טוב אחד טופח לו על הכתפיים ואומר לו, אני רואה שאתה ישן ברחוב, אני צריך גנן, בוא תהיה הגנן אצלי בבית, אני ישלם לך משכורת. הבן שמח מאד שכל כך מהר ההצלחה מאירה לו פנים, והתחיל להיות גנן, הגם שהשתכר רק קצת, אך העיקר שהוא מצליח לחיות. אך תוך כדי הוא החליט שלא, זה לא תכלית, צריכים קצת להתקדם בחיים, אמר לבעל הבית, שהוא לא יוכל להמשיך. כמובן שהבעל הבית הצטער שהעובד שלו כבר מתקדם לעבודה אחרת.

תוך כדי שהוא הולך לשוק, יצא לו לשוחח עם בן אדם שיש לו חנות של עוגיות ומאפים טעימים, האדם שאל אותו אם הוא רוצה להיות מנהל החנות, אה, הוא הסכים מיד, ואכן התחיל לעבוד בחנות הקונדטוריה כמנהל, והשתכר יפה מאד, ואפילו חסך לעצמו כסף.

יום אחד הוא הבחין שמול החנות עומדת חנות ריקה להשכרה, הוא החליט לשכור את החנות, ולפתוח שם ממול איפוא שהוא עבד, חנות קונדטוריה חדשה, הוא כבר יודע איך מפעילים קונדטוריה. הוא התחיל משא ומתן עם בעל החנות הריקה, כדי לפתוח שם חנות מאפים. בעל החנות אמר לו, תשמע ידידי, אני לא משכיר את החנות לכל אחד, אתה גם ילד צעיר, תן לי כמה ימים לברר עליך ואני יחליט. הוא נלחץ מאד, הרי כשיברר עלי יתברר לו שאני בן המלך שנתגרשתי מארמון המלוכה בבושת פנים, ומי יודע מה יהיו התוצאות.

אחרי כמה ימים מצלצל הבן אדם ואומר לו, שהוא מסכים להשכיר לו את החנות במחיר זול! בן המלך שמח מאד ופתח שם מאפיה, אבל לא היה לו כסף לפרסם את המאפיה, לשווק את המאפיה, ולכן התחיל העסק קצת לקרטע.

יום אחד נכנס בן אדם למאפיה והזמין קורסון עם שוקולד, זה היה כל כך מתוק, הוא כל כך התלהב מהטעם של הקורסון, וביקש עוד ועוד, ואמר לבעל המאפיה, תשמע, אני מבין קצת באוכל, איך יכול להיות שכזה עוגה

מיני מתיקה

בשבת קודש שבת פרשת כי תבוא, שבת סליחות, בורא עולם האיר לי ווארט בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, בזמן שהחזן שר בליל שבת קודש לכה דודי. יהודי רוצה לקבל על עצמו לקראת הימים הנוראים קבלה טובה, אבל המלך זקן וכסיל היצר הרע, מנסה לקרר אותן, העצה לזה, **התעורי מעפר קומי**, תתנער מהגלאטע, תתנער מהבוץ. וכשה יורד, **התעורי התעורי**, אפשר להתעורר ולהתקרב לבורא עולם.

אך אז היצר הרע שוב מנסה להכשיל, מה? נהפכת לצדיק גדול? התשובה היא, **לא תבושי ולא תכלמי**, ויגבה לבו בדרכי ה', כן, נהיית צדיק. ובסוף יתקיים, **ימין ושמאל תפרוצי**, ההתעוררות תדביק עוד אנשים מימין ומשמאל.

(מתוך הפתיחה לשיעור - כתובות דף עג, כ"א אלול תשפ"ב)

לְטוֹרְדְנֵי מִן הָעוֹלָם. אֲמַרְתִּי לוֹ, רְשָׁע, לָמָּה אָתָּה מִתְגַּאֲרֶה בְּעוֹלָם שְׂאִינִי שְׂלָף? בְּמִי שֶׁהוּא עֵתִיד לְהִיּוֹת רַמָּה וְתוֹלְעָה? הַעֲבֹדָה שְׂאֲגַלְחֶךָ לְשִׁמְיָם. מִיָּד עֲמִדְתִּי וְנִשְׁקַתִּיו עַל רֵאשׁוֹ, אֲמַרְתִּי לוֹ, בְּנִי, כְּמוֹתֶךָ יִרְבּוּ נְזוּרֵי נְזִירוֹת בְּיִשְׂרָאֵל.

אומר הרבי מטאלנא, הרי רואים ששמעון הצדיק התפעל כל כך מחלאקה, מתגלחת שהוא לשם שמים, והנה כשעושים חלאקה לילדים, הרי עושים לו את הפאות של הראש לשם שמים, ולכן הולכים על הקבר של שמעון הצדיק כדי שזכותו יגן על הנער. ואכן הרבה אנשים שלא נוסעים ל"ג בעומר רבי שמעון במיוון, כי קשה להם הדרך, הולכים לקבר שמעון הצדיק, בל"ג בעומר ובכל השנה.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם נדרים דף ט, ט"ז סיון תשע"ה)

האלף לך דף היומי

החכם מכל אדם, שלמה המלך הקריב פעם אלף קרבנות ביום אחד, אומרת הגמרא במסכת שבת (דף ל), ובמסכת מכות (דף י). כי טוב יום בחצירך מאלף, זה פסוק בתהלים (פד, יא), טוב לי יום אחד שאתה יושב ועוסק בתורה מאלף עולות שעתיד שלמה בנך להקריב לפני על גבי המזבח. מי שילמד את הגמרא במסכת שבת ובמסכת מכות, יקבל חשקת התורה, בורא עולם לא רוצה להקדים אפילו לא ביום אחד את פטירתו של נעים זמירות ישראל דוד המלך, כדי שילמד עוד יום אחד את התורה הקדושה.

מחר יהיה האות הזה, מחר בסייעתא דשמיא בדף פו במסכת כתובות, יהיה "דף האלף" בלימוד הדף היומי, כי טוב יום בחצירך מאלף. תשעים ותשע שנה מהראש השנה של שנת תרפ"ד, שבה הכריז מרן הרבי הקדוש בעל האמרי אמת מגור זצוק"ל, איך גיי לערנען דעם דף היומי - אני הולך ללמוד דף היומי! היה זה בהפסקה אחרי מנחה, ובכך יצא לפועל להלכה למעשה ההכרזה של הרבי שלנו, הרבי של כלל ישראל, מרן ראש ישיבת חכמי לובלין, הגאון הקדוש רבי מאיר שפירא [יומא דהילולא ז' חשוון] בכנסיה הגדולה ביום ט' אלול שנת תרפ"ג על תוכנית לימוד הדף היומי, מאה שנה מההכרזה שמהדהד כל יום ויום.

מורי ורבותי, אני רוצה לפנות לאלו שלא טעמו עד עצם היום הזה את הטעם המתוק של לימוד הדף היומי, טעמו וראו כי טוב ה'. אין היום תירוץ לאף אחד בעולם, "אין לי זמן ללמוד את הדף היומי", יש מאות מגידי שיעורים בקול הלשון בכל שפה, יש שיעורים פנים מול פנים מול המגיד שיעור, בכל מקום בארץ. בדרך לכולל הלוך, תשמע באוזניה של הפלפון חצי שיעור בקול הלשון, ובדרך חזור תשמע את החצי השני, מי מדבר על בן אדם שלא זוכה כל היום ללמוד תורה.

אכשר דרא, כל אחד יכול לבחור לעצמו מגיד שיעור כלבבו, אתה אוהב להעמיק, קח לך חברותא טובה, אתה אוהב ללמוד לבד, יש ברוך השם מבחר גמרות עם הסבר, העיקר להיות חלק מכלל ישראל די בכל אתר ואתר.

כשדברתי בנושא עם המגיד שיעור הנודע בעל "כבוד שבת", רבי יקותיאל אלימלך פרידמן שליט"א מארה"ב, הוא אמר לי ווארט נפלא, אנחנו לומדים השנה כל חודש באיף לא סיים טוב, אבל מידה טובה מרובה, פרק חמישי זה נגד המידה החמישית, אך 'אפס', נמצא שבלימוד מסכת כתובות אנחנו מהפכים את מידת הדין למידת הרחמים.

(מתוך הפתיחה לשיעור - כתובות דף פה, ד' תשרי תשפ"ג)

מרן רבינו רבי מאיר שפירא זצוק"ל נואם בהנחת אבן הפינה לישיבת חכמי לובלין

כולכם מוזמנים ללימוד הדף היומי!!!

חיל ורעדה יאחזון, שאנחנו ברוך השם מחזיקים כבר בדף "האלף" מתחילת הדף היומי. למה אמרתי חיל ורעדה יאחזון, הרי זה שמחה גדולה, שמחה עצומה, שמחת התורה על כל דף גמרא שאנחנו לומדים. רק אנחנו נתחיל היום את השיעור, בשביל דף פו - הדף האלף, בסוף דף פה: והמילים שנפתח בהם את השיעור היום, זה מילים שהכניס לי רטט בכל עצמותי: אמר ליה רבא לבריה דרב חייה בר אבין, רבא אומר לבנו של רב חייה בר אבין, תא אימא לך מילתא מעלייתא דהנה אמר אבוןך, בוא אני יגיד לך א גוט ווארְט - דבר מעולה שהיה אביך אומר.

וזה מחזיר אותי לתחילת הקשר שלי לדף היומי, על ידי אבי מורי רבי שמואל צבי בן רבי בנימין, שהיה רב בית הכנסת סוכטשוב בבני ברק, וראש כולל סוכטשוב. הלך לאבא בחיים שאני בתור בחור צעיר יגיד שיעור דף היומי. אז בורא עולם כיוון, שנתחיל היום את השיעור במילים אלו, תא אימא לך מילתא מעלייתא דהנה אמר אבוןך, כדי להזכיר את אבא - רבי שמואל צבי בן רבי בנימין, בדף האלף שאנחנו לומדים מתחילת המחזור.

נספר סיפור מאבא שקשור לדף היומי, אי אפשר לתאר איזה אהבת התורה פער באבא, הדבר הכי משמח אצל אבא היה, לזפות יהודי שיעור גמרא, אבא היה מוסר פעמיים ביום שיעור דף היומי, בבוקר מסר שיעור גמרא לבעלי בתים, בבית הכנסת בית דוד בבני ברק ברחוב בן זכאי, ובלילה מסר שיעור בסוכטשוב. פעם בסיום של מחזור הדף היומי, קם יהודי שעבר את גיל השמונים ואמר: כשהתחלנו ללמוד את המחזור הנוכחי, דפק בי רבי שמואל צבי קובלסקי להשתתף בשיעור דף היומי. ענית לו, אני כבר יהודי זקן, בשביל מה אני יתחיל עכשיו את הדף היומי, איך אומרים, כמה זמן אני כבר ישרוד... במילא לא אוכל להמשיך עד סוף המחזור.

אמר לי רבי שמואל צבי - אבא זצ"ל, אם תתחיל את הש"ס תזכה לסיים! היהודי הזה לא הסתפק בדברים שבעל פה, הוא ביקש מאבא הבטחה בכתב, אבא הוציא לו פתק מהכיס, והוציא עט, וכתב לו שטר, שאם הוא יתחיל את המחזור הוא יסיים! והיהודי הזה הוציא את הפתק בסיום הש"ס, והראה לכולם, הנה ההבטחה, והנה המימוש, רבי שמואל צבי הבטיח, רבי שמואל צבי קיים. כמובן שהדברים האלו עוררו להרבה אנשים להצטרף למחזור החדש בדף היומי. (מתוך הפתיחה לשיעור - כתובות דף פו, ה' תשרי תשפ"ג)

מאוצרות הפרשה

הקדושת לוי מבאר בדרך רמז את הפסוק (ו, יד) **קינים תעשה את התיבה**, שה"תיבה" - מרמז על הדיבורים של התורה והתפילה, וזהו קינים תעשה את התיבה, קינים מלשון ק"ץ ציפור (דברים כב, ו), לשון דירה, כלומר, שתהיה מדובק ומקושר בתוך התיבה והדיבור, כשאתה מדבר בעבודת הבורא יתברך בתורה ובתפילה.

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

פְּנֵי נִי קִדְשׁ

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

לעילוי נשמת הרבני החסיד המפורסר מוה"ר ר' מנחם שמואל חיים בן הרה"ח ר' אפרים ז"ל פריערמאן

א ווארט אויף די פרשה

הקשר בין תיבת נח לבין שתי צפרים של מצורע

עשה לך תבת עצי גופר קנים תעשה את התיבה וגו' (בראשית ו, טד).

במדרש (ב"ר לא, ט): "אמר רבי יצחק, מה הקן הזה מטהר את המצורע אף תיבתך... מטרתך".

נראה לפרש, דהנה בטהרת המצורע כתיב (ויקרא יד, ד-ז): "ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות... ושחט את הצפור האחת אל כלי חרש על מים חיים. ושלח את הצפור החיה על פני השדה", וביאר כ"ק מרן מהר"א ז"ע, כי הצפור מצפצפת בקולה בכל עת, והיא רומזת על הדיבור, וממילא הצפור השחוטת באה לתקן על שדיברו דברים שלא היו צריכים לדבר (ולהורות שדיבורים אלו טעונים שחיטה, דהיינו, להמנע מהם מכאן ולהבא), ואילו הצפור החיה באה לתקן על שנמנעו מלדבר דברים שהיו צריכים לדבר (ולהורות שיש להחיות דיבורים אלו, דהיינו, להרבות בהם מכאן ואילך).

זאת היא טהרת המצורע, ע"י שמקבל על עצמו להמנע מכאן ואילך מדיבורי לשון הרע, ולהרבות בדיבורי לימוד זכות ותוכחה בדרכי נועם וכדו', ובכך הוא מקיים את הפסוק (תהלים לד, טו) "בקש שלום ורדפהו", כי המניעה מדיבורי לשון הרע ממעטת מחלוקת, ודיבורי סניגוריא ותוכחה בדרכי נועם מרבים שלום בעולם.

והנה, הפגם של נח היה על שנמנע מלדבר דיבורים שהיה צריך לדבר, כי נמנע מללמד זכות על בני-דורו ומלהוכיחם בדרכי נועם, וכן לא התפלל עליהם שישובו בתשובה (זוה"ק ח"ג טו, א).

לכן הורה לו הקב"ה להכנס אל התיבה, רמז על תיבה היוצאת מפה, כדי להורות לו להוציא מפיו כל תיבה שיש בה צורך, ולא לקמץ בדיבורים אלו (וכן נרמז במדות התיבה ל' אמה קומתה, ש' אמה ארכה, נ' אמה רחבה, שהן בגימטריא לש"ן. "עבודת ישראל" פר' נח בשם הרבי ר' בער ז"ע).
הן הן דברי המדרש: "מה הקן הזה מטהר את המצורע" כמו שהצפור השחוטת והחיה מורים לו למצורע להמנע מדיבורים רעים ולהרבות בדיבורים טובים, "אף תיבתך מטרתך", כי היא ג"כ מורה לך להשתמש בתיבה היוצאת מפך עבור דיבורים טובים, ולא כפי שנהגת עד כה להמנע מדיבורים אלו.

(סעודה ג' תשל"א)

החילוק בין מדרגת נח לפני המבול לבין מדרגתו לאחר המבול

ידבר אלקים אל נח לאמר. צא מן התיבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך אתך... ויצא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו... ויבן נח מזבח לה' וגו'. וירח ה' את ריח הניחוח ויאמר ה' אל לבו לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם כי יצר לב האדם רע מנעוריו ולא אוסיף עוד להכות את כל חי כאשר עשיתי (בראשית ח, טו-כא).

מלשון הפסוקים נראה שכביכול התחרט הקב"ה על המבול אשר הביא לעולם, ולכן נשבע שמעתה לא יישנה הדבר, "ולא אוסיף עוד להכות את כל חי כאשר עשיתי", ופליאה נשגבה היא, וכי שייך חרטה אצלו ית"ש!?

ונראה, דהנה התורה העידה על נח שהוא "איש צדיק תמים" (בראשית ו, ט), ואף על פי כן לא היה בכוחו להגן על בני-דורו ולהצילם מכלייה, ונראה טעמא דמילתא, כי נח היה "צדיק תמים" המדקדק על קלה כחמורה כפי שורת הדין, אך לא היה "חסיד" העושה לפני משורת הדין, וממילא כשאדם מתנהג לפי שורת הדין, אין בכוחו להגן על בני-דורו שהתחייבו כלייה רח"ל לפי שורת הדין.

אמנם, בצאתו מן התיבה אמר לו השי"ת: "צא מן התיבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך", דהיינו, שמותר לו לצאת יחד עם אשתו, וגם בניו רשאים לצאת יחד עם

נשותיהם, אולם, הוא עשה לפני משורת הדין, "ויצא נח ובניו" ואח"כ "ואשתו ונשי בניו", אנשים לחוד ונשים לחוד.

עתה כיון שנהפך נח מ"צדיק" ל"חסיד" בעשותו לפני משורת הדין, הריח הקב"ה ריח ניחוח מהנהגת חסידות זו, ונשבע ש"לא אוסיף עוד להכות את כל חי כאשר עשיתי", כי עד עתה היה נח רק "צדיק" ולא "חסיד", ולכן לא היה בכוחו להגן על בני-דורו כשאינם ראויים לכך, אבל עתה - שעלה ונתעלה למדרגת "חסיד" - יש בכוחו להגן על בני-דורו גם כשאינם ראויים לישועה לפי שורת הדין.

וכך בכל דור ודור זכות הצדיקים והחסידים מגינה על בני-דורם מכל מיני פגעים ומרעין בישין אף לפני משורת הדין.

(קידושא רבה תשעו)

הודאה להשי"ת - גם על הצרה

וידבר אלקים אל נח לאמר. צא מן התיבה וגו' (בראשית ח, טו-טז).

במדרש (ב"ר לד, א): "הוציאה ממסגר נפשי הודות את שמך בי יכתירו צדיקים כי תגמול עלי' (תהלים קמב, ח), 'הוציאה ממסגר נפשי' - זה נח שהיה סגור בתיבה י"ב חודש, 'להודות את שמך' - לתת הודיה לשמך, 'בי יכתירו צדיקים' - יתכללון בי צדיקיא, 'כי תגמול עלי' - שגמלת עלי ואמרת לי צא מן התיבה".

מצבו של נח במשך זמן שהותו בתוך התיבה לא היה בכי-טוב. אם כי שמצד גופו לא היה חסר לו מאומה, עם זאת, הרגשת נפשו לא היתה מן השפירים, הן מצד עצם הבדידות וה"סגר" לתקופה ארוכה, ובעיקר מצד הידיעה שכל העולם כולו - שמחוץ לתיבה - כלה ונאבד.

אולם, כאשר צוהו הקב"ה "צא מן התיבה" הפיח בו הקב"ה רוח של תקוה, כי הנה בסייעתא דשמיא מעתה ואילך יבנו הוא ובניו את העולם מחדש, עולם עם יסודות טובים ללא חסם וזנות וכדו'.

או אז החל נח להבין למפרע, כי אבדן והרס העולם היו הכרחיים לצורך בנייתו מחדש, "כי כל דבר צריך להיות העדר קודם להויה, כדאיתא בש"ס (תמורה לא, א) לענין אפרוח ביצת נבילה וטריפה, אימתי גביל לכי מסרח עפרא בעלמא הוא (והיינו, שהביצה הופכת ל"עפרא בעלמא" ורק לאחר מכן מתהווה ממנה אפרוח), וכל דבר שזורעין בקרקע אינו מצמיח עד אחר שכלה ואבד, פושט צורה ולובש צורה" ("ייטב לב" פ"ר וישב).

ומתוך כך הודאתו להקב"ה לא היתה רק על היציאה מן הצרה, אלא גם על הצרה עצמה, כי בלעדיה לא היה העולם יכול להבנות מחדש.

והנה איתא בספ"ק ("שפת אמת" לחנוכה תרלז) שהחילוק בין "הלל" ל"הודאה" הוא, "הלל" הוא על הישועה, ואילו "הודאה" הוא "שהודו אחר כך והבינו שכל מה שהתענו... מקודם היה הכל לטובה".

בזה ביארו דברי המדרש: "הוציאה ממסגר נפשי" - נח התפלל להקב"ה בתוך התיבה: רבונו של עולם! אם כי שמצד גופי לא חסר לי מאומה, עם זאת הרגשת נפשי איומה ונוראה, ולכן אני מבקש, הוציאני וחלצני מכאן.

"להודות את שמך" - כאשר צוהו הקב"ה "צא מן התיבה", הבין והתבונן שאין צריך רק להלל על היציאה, אלא צריך גם להודות על הצרה (שבלעדיה לא היה העולם יכול להבנות מחדש), ואז קיים בנפשו "להודות את שמך", לא רק להלל על הישועה, אלא גם להודות על הצרה.

"בי יכתירו צדיקים" - מזה ילמדו הצדיקים להודות תמיד להשי"ת הן על הישועה והן על הצרה שהיתה הכנה לישועה.

(קביעת שיעור - חורף תשמ"ב)

הסיבה מדוע לא עסק נח בקירוב בני-דורו

אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלקים...
התהלך נח. ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת (בראשית ו, ט-י).

ברש"י: "בדורותיו - יש דורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום."

איתא בזוהר הקדוש (ח"ג טו, א) שמי המבול נקרא על שמו של נח "מי נח" (ישעי' נד, ט), מאחר שנח לא התפלל על בני-דורו ולא פעל אצלם שישבו בתשובה, ובכך גרם להם שיאבדו.

ויש לבאר טעמא דמילתא, כי כשהצדיק מתפלל על בני-דורו צריך שיהיה לו איזה חיבור ושייכות עמהם, כי ללא החיבור לא יוכל להעלותם ולרוממם מעומק בור ודות.

לאור זאת, עבודה זו של קירוב רחוקים, מחד גיסא יש בה מעלה יתירה, כי כשמחזירים בתשובה, כל זכויותם נזקפות לזכותו, ומאידך יש בה מגרעת מסוימת, כי נדרש הימנו לירד ולהתחבר עמהם כדי להעלותם.

מעתה יש לומר, שנח איש צדיק ידע היטב את המעלה הגדולה של קירוב בני-דורו, שהחזרתם בתשובה תוסיף לו המוני זכות, אולם, מאחר שהיו לו שלשה בנים, חשש מאד מהחיבור עם בני-דורו המקולקלים, כי אם אמנם הוא עצמו לא ייזנק מזה, עם זאת, יש חשש שבניו יזנקו מזה, וגלגל כן לא היה בכוחו להחזירם למוטב.

לעומתו, אברהם אבינו עסק ופעל רבות לקרב רחוקים בהיותו בחור, ולא חשש מההתחברות עם הרשעים כדי להעלותם, כי לעצמו פשיטא שלא היה לו לחשוש, ובנים לא היו לו אז עדיין, ובכך גדלה זכותו על פני נח עשרת מונים, כי המוני זכות נזקפו לזכותו מאותם אנשים שנתקברו על ידו תחת כנפי השכינה.

הוא אשר אמר הכתוב: "נח איש צדיק תמים היה", אולם, זה היה רק "בדורותיו", רק "לפי דורו היה צדיק, ואילו היה בדור של אברהם לא היה נחשב לכלום", כי אברהם פעל לקרב רחוקים, ומחמתם היו לו ריבוי זכויות, ואילו נח לא עסק בזה, ולכן היו זכויותו מועטות לעומת זכויותיו של אברהם.

ומתמה הכתוב: "את האלקים התהלך נח?!" הרי נח היו דבוק באלקיו ללא הרף, ואם כן מדוע חשש שההתחברות עם בני-דורו תשפיע עליו לגריעותא?! ומתרץ הכתוב: "ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת", אמת נכון הדבר שלא חשש לעצמו, אלא חשש עבור שלשת בניו, וגלגל כן לא רצה להתחבר עם הרשעים, ולכן לא היה בכוחו להשיבם בתשובה, ובעקבות כך היה המצב גרוע מאד, "ותשחת הארץ לפני האלקים... כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ", וגו', עד שהוצרך הקב"ה לגזור עליהם כלייה.

(סעודה א תסמה)

פעם הגיע הרה"ק ר' יוסף מראדוויל זי"ע לשבות בצל קדשו של הרה"ק רבי ישראל מרוזין זי"ע, ובעת אכילת הדגים ראה שהרה"ק מרוזין זי"ע אוכל תחלה את עינו של הדג, והחל לחקור ולהתבונן בטעמא דמילתא, עד שעלה בדעתו לבאר טעם הענין שאוכלים דגים בשבת, משום שבמבול כתיב (בראשית, כא-כב): "ויגוע כל בשר הרומש על הארץ... מכל אשר בחרבה מתו", ודרשו חז"ל (קידושין יג, א) "ולא דגים שבים", והסיבה לכך היא, כי כל הבעלי-חיים השחיתו את דרכם ונזדווגו עם שאינם מינם (רש"י בראשית ו, יב), ואילו הדגים לא השחיתו את דרכם, ולכן לא מתו.

והנה, לפי הנ"ל יוצא, שהדגים הם המובחר שב"נפש" (כי כולם השחיתו את דרכם חוץ מהם), ומעתה נוכל לומר, כי מאחר ששבת קודש הוא המובחר שב"שנה", בו נאה ובו יאה לאכול דגים שהוא המובחר שב"נפש".

והוסיף הרה"ק מראדוויל זי"ע לחשוב מחשבות בענין זה, כי הנה השחתה זו נמשכת מראיית העין, כמאמר רז"ל (ירושלמי ברכות ט, א) "עינא וליבא תרי סרסורי דחטאה" (וכמובא ברש"י במדבר טו, טז: "הלב והעינים הם מרגלים לנוף ומסוסרים לו את העבירות, העין רואה והלב חומד והנוף עושה את העבירות"), וממילא ערך וחשיבות הדג נובע מכח ראיית עיניו, כי הוא לא פגם בעיניו כשאר בעלי-חיים, ולכן נוהג הרה"ק מרוזין זי"ע להתחיל אכילתו דייקא מהעין שבראש הדג.

בסיימו את מחשבותיו, היסב הרה"ק מרוזין זי"ע את פניו אליו, ואמר לו: "יונגערמאן, אמת הדבר..."

(סעודה ג' תסט)

כאשר נשא הרה"ק "הצמח צדיק" מויניץ זי"ע את בתו של הרה"ק מרוזין זי"ע, נבצר מהרה"ק מרוזין זי"ע להשתתף בשמחת החתונה, עקב כך שהחתונה היתה אמורה להתקיים בקעשינוב שברוסיה, והרה"ק מרוזין זי"ע לא היה יכול לחזור לרוסיה (לאחר בריחתו משם מאימת השלטונות).

בעקבות כך, החליט המחותן הרה"ק "תורת חיים" מקאסוב זי"ע לערוך את "שבת האויפרוף" בצל קדשו של המחותן הגדול מרוזין זי"ע בעיר מושבו סאדיגורא, כדי שהרה"ק מרוזין זי"ע יוכל לכל-הפחות להשתתף בשמחת ה"אויפרוף".

הרה"ק מרוזין זי"ע שמח מאד עם האורחים החשובים, ותיכף בבואם ערך לכבודם סעודה גדולה. במשך הסעודה הבחין הרה"ק מקאסוב זי"ע שמחותו הרה"ק מרוזין זי"ע כמעט אינו אוכל מאומה, ושאלו לפשר הנהגתו, והרה"ק מרוזין זי"ע השיבו: "לפני ירידת נשמות לעולם הזה, התנית עמה בתנאי גמור שהיא יורדת לעולם על מנת שתסתפק באכילה מועטת, ולא תצטרך יותר מכך".

כששמע הרה"ק מקאסוב זי"ע את הדברים, הניח את הכף על השלחן, ופסק מלאכול. שאלו הרה"ק מרוזין זי"ע בפליאה: "מדוע אין המחותן אוכל?! האם גם המחותן התנה כך עם נשמתו?!"

במוצאי שבת הכינו סעודת מלוה-מלכה רבתית לכבוד המחותן והחתן, ואולם, הרה"ק מרוזין זי"ע בושש מלהכנס לסעודה. כשנכנס לסעודה בשעה מאוחרת מאד התנצל בפני המחותן, ואמר לו: "נוהג אני שלא להתחיל לאכול סעודת מלוה מלכה אלא לאחר שאני רואה את אליהו הנביא בצל קורת, והנה עתה בושש אליהו הנביא מלבוא, ולכן לא יכולתי להכנס לסעודה עד עתה..."

(שיחת קודש - תמוז תסט)

הרה"ק ר' שלום מקאמינקא זי"ע ביקר פעם אצל הרה"ק רבי ישראל מרוזין זי"ע, ואחר כך כשהגיע לבעלזא אל כ"ק מרן מהר"ש זי"ע, שח בפניו אודות עבודת קדשו של הרה"ק מרוזין זי"ע בעבודת קירוב קרובים ורחוקים, והביע בפניו את פליאתו שראה איך הרה"ק מרוזין זי"ע מקרב יהודי גס ונחות-דרגא בקירבה אמיתית, מבלי להתחשב בכך שהלה מצוי בטיט ורפש העוונות.

אמר לו כ"ק מרן זי"ע:

דוד המלך ע"ה אומר בתהלים (קפה, ה): "והמטים עקלקלותם יולכים ה' את פועלי האון", "והמטים" - אלו הצדיקים שמטים ומכופפים את עצמם לבני אדם רחוקים ההולכים בדרכי "עקלקלותם", אין להם לדאוג מנזק שיארע להם מכך, כי "יולכים ה' את פועלי האון" - הקב"ה בא יחד עמם לקרב את פועלי האון, והוא שומר ומגן עליהם שלא יפלו ח"ו.

הפטיר הרה"ק מקאמינקא זי"ע בצחות:

זהו סיום הכתוב "שלום על ישראל", כי דיבורים אלו אומר הרבי השר שלום זי"ע על הרבי רבי ישראל מרוזין זי"ע.

(שיחת קודש - טבת תשעח)

מזרח זה ערב עיי יודיעו רה"ח ר' יצחק אייזיק פריעד שליט"א לעילוי נשמת אביו החסיד הנפטר הנפטרס הבלתי נשכח, אש קודש לבעליא ר' אלכסנדר ב"ר אברהם צבי זיל פריעד

Table with 4 columns and 3 rows of text, containing names and dates of the deceased.

מצטרפים לאמירת אלפי פרקי תהלים, לזכות כ"ק מרן ארמו"ר שליט"א, מידי יום ביומו חיינו למערכת 'על הצדיקים': 145-2222-077(972) ופעלו לפי ההוראות, לקבלת קאפיטל תהלים קבוע.

"ביקשתי וזהרתי כבר כמה וכמה פעמים, שלא דבר בשעת התפילה וקריאת התורה כי זהו עוון פלילי ועוון זה מעכב את הנאולה". (שייעדינג תורה)

כס"ד ו'ג' תשרי תשפ"ג
שנה ד' וגליון מס' 161

כפיקוח רבנים
ומתנכים שליט"א

פרשת נח

בינו נא זאת

"ראש הישיבה נטל את ההמחאה הביט בה, הרהר מספר רגעים..."

ואתה עוזר לי באמת בשביל עזרה – אז מיליון ₪ זה בהחלט הרבה מאד, אבל לא באתי לבקש עזרה, אלא לשתף אותך באחריות על המשך למוד התורה, ולענין זה אין הבדל ביני ובינך, שנינו תיבים לשומר ולקיים את התורה של הישיבה, רק הבעיה שאין לי כסף, אז לכן אני מספר לך שחסר כסף, ואתה, שבורא העולם הפקיד בך שותף הרבה כסף, אתה אמור להרגיש שהתורה הזאת היא שלך – בדייק כמו שהיא שלי, וכמו שהיא של כל אחד אחר. לכל אחד יש אחריות להחזיק את התורה, אבל לא לכל אחד הקדוש ברוך הוא שלח מספיק כסף בשביל כך. לך כן, אז אתה צריך לכסות את כל החובות, כי זה התורה שלך! זו אחריות שלך! אם אתה לא מבין את זה – אז אלך למישהו אחר שכן מבין זאת, תתם ראש הישיבה. כמוכן שר' גבריאל הבין את המסר היטב, ומיד קרע את ההמחאה הקודמת וכתב ההמחאה חדשה ובה כל סכום החובות שהצטברו בישיבה עד לשלוק האחרון, כי זו הרי התורה שלו! זה עסק שלו! זו אחריות שלו!

ספור זה ספר הגאון הצדיק רבי שמשון פינקוס זצוק"ל באחת מדרשותיו, מעשה שהיה עם ידידו ראש הישיבה. המשך והוסיף הרב פינקוס וספר לקהל שומעיו ספור נוסף: "ועכשו, תשמעו רבותי ספור נפלא עלי ותשמעו איזה צדיק אני".

הקהל הרים גבה ולא הבין מה קרה לרב פינקוס שהיה ענו מפלג. על פן הקשיב הקהל בסקרנות.

משפחה אחת שלא מסתדרת לבר, אין לה כסף, ולכן החלטתי שכל מסורסם יהיה עלי, אני משלם להם את חשבון החשמל; את הקניות במסלול; את שכר הלימוד למוסדות. וכן אני קונה להם בגדים, וכל פעם שאחד מהילדים שם צריך משהו, אני מוציא כסף מהכיס ונותן לו".

כמוכן שהקהל התפעל מאד, 'אה, איזה איש צדיק הוא הרב פינקוס שמפרנס משפחה שלמה מניסיון'.
אך אז המשיך הרב פינקוס: "יבואו, אתם יודעים איך קוראים למשפחה הזאת? אגלה לכם, יש לי רשות לגלות... קוראים לה - משפחת פינקוס... כן כן, אני מתכוון שזו המשפחה שלי..."

הקהל, שאך לפני רגע היה אחוז התפעלות מנדיבותו של הרב, פרץ בצחוק. "כבר חשבנו מי יודע כמה מדובר... אבל למשפחתו, הרב הרי חייב לעשות את זה ממילא, אז מה הגדולה?" שאל מישהו.

"אז מה אם זו המשפחה שלי? אז אני לא צדיק? לפני רגע מאד התפעלתם ממני, אז מה קרה עכשו? אלא התשובה היא כמו שאמר כאן אחד האנשים... - המשפחה שלי - זה אחריות שלי! אני חייב לפרנס אותה, כי המשפחה שלי זה אני בעצמי וזה עסק שלי".

שנח האכיל כל יום את כל החיות שהיו בתבה. יום אחד הוא שכח להאכיל את האריות, וכשהוא הגיע באחור האריות פגע בו והפך אותו לצולע, כמבאר במדרש. נשאלת השאלה, וכי בגלל אחרון קטן להגיש את הארוחה של האריות מגיע לו כזה ענש? מה קרה? וחוצץ מזה, איפה הפרת הטוב של האריות? כל יום מסתובב נח ונותן לכל החיות את הארוחה המתאימה להן לפי התפריט המדויק לכל חיה וחייה, וכל יום הוא הביא בזמן. אז האריות לא יכול להפריט טובה על כל שאר הימים?

התשובה היא שכן לא רק עשה טובה לחיות ונתן להם אכל. האריות העביר לנח מסר כזה: "כרגע, אני האריות היחיד בעולם, אם אתה לא תדאג לי לאכל ואמות - לא יהיו עוד אריות בעולם. נמצא אם-כן שכל האריות כלם לאורך כל הדורות הבאים תלויים בי, ממילא זו לא עזרה בשבילי, אלא זה ענין של כל הדורות הבאים!"

ילדים יקרים! כלנו אריות, כל ילד בחור ואבן יש לו אחריות על התורה שהוא לומד. יכול ללד להגיע לחידר ולחשב לעצמו, "היום אני קצת עייף, אין לי כח להקשיב, אקשיב קצת, לא נורא, מחיר אלוטו טוב, העקר שיש בפתה אריות של שטייגען". אבל הוא לא צודק, כי התורה שהוא צריך ללמד היום - זו התורה רק שלו, היא לא תחזור אף פעם. כשהוא יבא לשמים ישאלו אותו: איפה התורה של יום ראשון ה' בחשון תשפ"ג? איפה 'כיצד הרגל' שלך? איפה המסכת סנה' שלך? איפה 'הארבעה אבות' שלך? איפה 'הקדושין' שלך?.... אם לא למדת מה שאתה אמור ללמד - אז זו מעילה בתפקיד שלך.

ונכר היטב, לכל אחד יש אחריות על התורה! התורה היא שלו! ואם הוא לא לומד אותה - אז זה יהיה חסר לו! ויהיה חסר לכל הדור. נתחוק במחשבה זו ובעזרת ד' נצליח.

אחד מגדולי ראשי הישיבות בדור האחרון, היה נערץ ומכר בכל חלקי העולם היהודי. הוא עמד בראשות ישיבה חשובה וגדולה במשך עשרות שנים ושמו נשא בהערכה בפי כל. באחת השנים נקלעה ישיבתו למצב קשה מאד, התרוממות הלכו ופחתו, ומנגד הישיבה הלכה וגדלה, ויחד עם זאת ההוצאות הלכו ורבו, וכשאין מספיק כסף, החובות אף הם תופחים, ואכן הם תפחו לסכומים אדירים. לאחר שרבני הישיבה נסו וחשבו על כל הפתרונות האפשריים לגייס כספים, החלט בלית ברירה כי אין מנוס מן ראש הישיבה בכבודו ובעצמו יסע לאמריקה לגייס כספים עבור הישיבה. אמנם דבר נפוץ ומקבל הוא כי ראשי ישיבות נוסעים לחוץ לארץ לארץ כספים עבור ישיבתם, אבל אותו ראש ישיבה לא נהג כך בכל השנים, מה גם שפעת הוא היה כבר זקן מפלג ומאד היה קשה לו להשטל למסע ארוך ומגיע שקנה, אף ההכרח לא יגנה, ואם צריך וזו הבררה היחידה - אז עושים מה שצריך. תוך כמה שבועות הוכן כל הדרוש עבור הנסיעה, ובאמריקה כבר נתלו מודעות ענק בכל פתי הכנסיות על דרשות ושעורים שימסרו מפי מרן ראש הישיבה... וכן שלטי ענק "צדיק בא לעיר" וכרות "ברוכים הבאים בשם ה'" נתלו מעל הכבישים באזורים הרחוקים בהם ראש הישיבה הולך לשהות. אחת הכתובות העקרויות במסעו של ראש הישיבה היתה ביתו של הגביר הנדיב הנודע ר' גבריאל רייך, שהיה חשב לתורם גדול עבור מוסדות תורה וביים. ויהי היום, הגיע ראש הישיבה להשיש לאמריקה. המוניס חכו לו כבר בשדה התעופה וקבלו את פניו בשירת 'מיים' אדירה ונרגשת. לאחר מכן שירת רבנים מרשימה ונתה את ראש הישיבה לבית האכסניה בו הוא התאכסן, וכבר באותו היום, לאחר שנח והתארגן מעט, יצא ראש הישיבה למסר שעורים בכמה מקומות תורה ברחבי העיר, שהיו עמוסים בקהל רב שבא לשמע את דבריו. לאחרת, הראשונה, אל הנדיב הגדול ר' גבריאל רייך. ר' גבריאל שייע על הבקור שיערך בביתו, כבר חכה מחוץ לביתו נרגש. כמוכן, כפיא ונכונות לכבודה של תורה, הוא הכין את ביתו באופן הראוי ביותר לגדול בתורה שהולך להתארח בביתו. הכל צחצח וקשט לכבוד התורה. בירת כבוד כון את ראש הישיבה לשבת בראש השלחן. לאחר כמה מלות נימוסין הגיע ראש הישיבה לגופו של ענין. "תשמעו ר' גבריאל, בישיבה שלנו שוקדים על תלמודם שמונה מאות תלמידים כן רבו... ברוך ד' לומדים באופן מעלה, בית המדרש שוקק חיים בכל שעות היממה, הבחורים עולים ומתעלים בתורה ויראת שמים, אך לעצמת זאת המצב הכלכלי והחמרי של הישיבה הוא בכי רע, החובות עומדים קעת על כמה מיליונים". ראש הישיבה לגם מכוס המים והמשיך: "שמעתי ר' גבריאל, שאתה עשיר גדול ותורם הרבה צדקה, לכן אני חושב שמתאים שתתרום למען פסוי החובות הללו", סים ראש הישיבה את דבריו.

ר' גבריאל, שהקשיב ברב קשב לדברי ראש הישיבה, ענה מיד ללא הסוס: "בנדאי ראש הישיבה, אתם תרומה הגונה". הוא הוציא את פנקס ההמחאות וכתב את סכום התרומה. כשהוא סים הוא הגיש את ההמחאה לראש הישיבה כשעל פניו מבט מרצה.

ראש הישיבה נטל את ההמחאה הביט בה, הרהר מספר רגעים, החזיר אותה לר' גבריאל ואמר: "יש כח ר' גבריאל, אבל אני לא זקוק לכזו תרומה, אנתנו נסתדר כבר באופן אחר". כל הנוכחים היו בהלם מחלט, אך אף אחד לא התחרה בתדהמה שאחזה בפניו ר' גבריאל, שהחזיר ובקשי הצליח להוציא הגה מפיו. "ראש הישיבה, במחילה מכבוד תורתו, אני לא מבין מה קורה כאן... הרי נתתי לראש ישיבה תרומה בסך מיליון ₪! מעולם לא נתתי כזה סכום לאף אחד, וכנראה גם שראש הישיבה לעולם לא יקבל מאף אחד כזה סכום... למדני רבנו, מה פסול מצאתם בתרומה וכבדה זו?"

לא לחנם ראש הישיבה עשה מה שעשה, הוא ידע עם מי יש לו עסק, והכיר את ר' גבריאל וידע כי הוא בעל הבנה ולב מרגיש. וכן הסביר לר' גבריאל: "הלא ספרתי לך שיש לישיבה הקדושה חובות של מיליוני שקלים, שמעת והיה נראה על פניך שבנתת את המשמעות של המצב, אך הפתעתי לראות שבלמות שבחשבונך בנפך נמצאים מאות מיליוני דולרים, נדבת לישיבה רק מיליון אחד, ומכך הבנתי שאתה חושב שאתה עוזר לתורה הקדושה להמשיך להתקיים, אבל אתה לא מרגיש שיש לך 'אחריות' על התורה הזאת. אתה חושב שאני אחראי על התורה של הבחורים שנלמדת בישיבה,

המשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 59

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

עניין של הינוך

"קרוב הקרובים"

פרשתנו פותחת בנח, שבימיו השחיתו מי המבול את היקום, וחותרמת בזריחת אברהם אבינו, המעורר באלפים ורבות אמונה שלמה. ומה ניתן ללמוד מכך?

אנו חיים בדור מורכב, מחד גיסא העם נתון בטשטוש ערכי וירידה מוסרית עמוקה. אך מאידך, אחינו התועים מגלים רעבון מוגבר וצימאון עז. אינם רעבים לחם ואינם צמאים למים, אלא כנבואת עמוס (פרק ח) לְשֵׁם עֵ אֵת דְבַרְי ה'. ומעתה כשנרצה לעמוד על ההבדלים בין נח לאברהם אבינו נזכח שנח לא הצליח לקרב את בני דורו אף שהיה צדיק בדורותיו מה שאין כן אברהם שהשפיע על כל הדורות, ומדוע? מסבירים, כי נח פעל בהפחדה. הוא צועק "ייהיה מבול". אברהם פעל באהבה, הגיש מזון ואירוח! אכן לא לכולם היכולת לצאת מדי אמותהם ולהרים קול אוהב 'ה' הוא האלקים'. על כן עלינו להעריך את שלוחי- המצוה, ברוכי הכישרון, המחיים עצמות יבשות. ונזכור ש'קירוב' איננו מושג ששייך רק לתינוקות שנשבו. גם בקרבנו, במשפחות איכות ובתוככי קהילות הקודש, יש המצפים למשב רוח רוחני וליחס תומך ואוהב. יש קירוב רחוקים ויש גם שימור קרובים. בקרבי אָקֻדֵשׁ, מְעַבֵּר מִי נח עוד על הָאָרֶץ.

שבת שלום

מערכת שיעורי לב ארי

פְּנִינִים מִשְׁלַח מַלְאָכִים

בְּשֵׁם אוֹמְרָם – מֶרֶן הַגֵּר"ח קֵנִיבֶסקי זי"ע"א

"וַיַּחַל נַח אִישׁ הָאָדָמָה וַיִּטַּע כְּרָם" (ט, ט)

סח מרן שה"ת זצ"ל, בשם המגיד: מעשה היה באדמו"ר חשוב הידוע בברכותיו שהגיע לעיירה אחת. לשמעו יצאו כל בני העיירה על מנת לזכות בברכתו וביניהם היה עני אחד שביקש מאוד להטיב את מצבו ובבואו לרב ביקש על הפרנסה. אמר לו הרב שמעניק לו ברכה מיוחדת שבעסק הראשון שיעשה יהיה לו ברכה מרובה ומופלגת ויצליח בעסק הזה למעלה מהמשוער.

העני יצא מבית הרב שמח וטוב לב וכל הדרך לביתו חשב איזו עסקה כדאי לו לעשות... חשב וחשב ומצא עצה טובה והיא: לכשיגיע לביתו יפתח את ארנקו ויספור המטבעות שנמצאות בו והרי מכוח ברכתו של הרב המטבעות לא יפסקו שהרי הבטיח הרב ברכה מרובה בעסק הראשון שיעשה...

כך מיהר העני לביתו ועוד בטרם נכנס צעק בקול גדול לאשתו שתמהר להביא לו את הארנק. האשה הוציאה ראשה מהחלון ושאלה אותו על מה הוא צועק? והוא השיבה שאין לו פנאי להסביר רק תמהר ותביא את הארנק, ושוב האשה רוצה לדעת על איזה ארנק מדובר ומה מתכוונן לעשות עימו? ושוב הבעל משיב בקול גדול שתמהר ותוציא לו את הארנק. את הישישו ושמוחי שהיה שם שמעו כל השכנים ונהיה מזה כזה עסק מופלג שעוד שנים רבות לאחר מכן המשיכו בני הזוג לריב, ובזה אכן נתקיימה ברכתו של הרב שיצליח בעסק הראשון שיעשה למעלה מהמשוער....

כך הוא בעניין של נח והכרם שנעשה בצורה נסית בין יום כפי שאומר האלשיך שבאותו יום שנטע כבר נעשה יין והוא על ידי ששיתף נח במלאכת עשיית הכרם אף את השטן כפי המובא במדרש שבא לקראתו השטן ואמר לו רצונך שנטענה יחד אני ואתה, אמר לו הן, מיד הביא רחלה אחת ושחטה על הגפן, ואחר כך הביא אריה אחד ושחטו על הגפן, ואחר כך חזיר אחד ושחט על אותה הגפן, מפני מה עשה כן השטן כי כשאדם שותה כוס אחד הוא כרחלה עניו ושפל רוח, וכשהוא שותה שתי כוסות מיד נעשה גבור כארי, מתחיל לדבר גבורות ואומר מי כמוני, וכשהוא שותה שלשה או ארבעה הוא נעשה כחזיר, שמתלכלך בטיט ורפש, אף הוא מתלכלך.

ולעניינו, הרי שהקב"ה בירך את נוח לאחר שהריח את קורבנו לאחר המבול, והיה לו להתחיל במלאכה חשובה אחרתבקנייני המצוות וחוקי התורה ואז הייתה הברכה שורה במעשה זה, וחרף זאת ביצר נח להתחיל דווקא בעבודת היין, ולפיכך מלאכה זו הצליחה ביותר עד שהגיע למצב של 'ויתגל בתוך אהלה'.

וללמדנו בא, שיש לנצל את הברכה שקיבלנו, את הזמן המופלא שקיבלנו מאיתו יתברך לעסק התורה ולשמירת מצוותיה, ובזה נזכה לכל הטוב.

מעשה שהיה...

הדג והברכה

באחת מנסיעותיו של מרן ברחבי תבל נזדמן פעם אחת למדינה בחו"ל והתאכסן שם בבית של אחד מבני אותה המדינה. ואישה אחת מבנות אותה מדינה, שלא זכתה לבנים שנים רבות התנדבה להכין לצדיק את האוכל. באחד הימים הכינה לרב דג בתנור והגישה לפניו שיאכל. ולפני שהצדיק אכל, נודע לו כי לפניו הכינו בתנור עוף (ע"פ ההלכה הדג מתר באכילה)

אולם הרב החמיר על עצמו ולא אכל מהדג אלא לחם ומיני ירקות. האשה, שעמדה במטבח וחקתה לראות את הגאון אוכל ממעשה נדיה, נדהמה לראות שלא נגע באותו הדג, וימרב צערה התחילה לבכות בכי מר. באו וספרו לצדיק, שהמבשלת יושבת ובוכה והם אינם יודעים מדוע. אולם, רבנו מיד הבין את הסבה לכך ולכן נגש אליה והתחיל לעודדה ולפייסה שלא תיעלב, ולא זו משם עד שברך אותה שלשנה הפאה תזכה לבן זכר, וכשראה מרן שנגרעה פנה לזרכו והלך. לאחר מספר שנים הזדמן שוב הגאון לאותו מקום ואדם אחד, שהיה עמו ילד קטן, פנה לצדיק ושאלו: "האם הרב מכיר אותי?!"

אך מרן ענהו, שאינו מכירו, ואז ספר לו האישה, שהוא הפעל של אותה אישה שבישלה לפני שנים את הדג, וזה היילד שנולד מברכתו!

הילולא דצדיקייא

מרן הרב הגאון הצדיק

חכם רבנו עובדיה יוסף זצ"ל

נלב"ע ג' חשוון ה'תשע"ד

- רבנו נולד בבגדד בשנת ה'תרפ"א. נקרא בשם עבדאללה (עובדיה) יוסף ע"ש ר' עבדאללה סומך ור' יוסף חיים (הבא"ח). משפחתו עלתה לארץ בעודו ילד בגיל ארבע שנים. מנעוריו התבלט בגאונותו ובלהיטותו לתורה. למד בת"ת בני-ציון שבשכונת הבוכרים (ירושלים). בשנת ה'תרצ"ג בגיל שתים-עשרה עבר ללמוד בישיבת פורת יוסף (הממוקמת בעיר העתיקה) ושנתיים לאחר מכן כבר סיים את הש"ס. עם נישואיו שינה את שם משפחתו ליוסף. בשנת ה'ת"ש בגיל 20 הוסמך לרבנות ודיינות על יד הגאון הראשלי"צ רבי בן ציון מאיר חי עוזיאל. בשנת ה'תש"ה מונה לדיין בביה"ד הרבני הספרדי בירושלים. שנתיים לאחר מכן כיהן כאב"ד הרבני של קהיר וסגן הרב הראשי של מצרים. לאחר מכן מונה לדיין ביה"ד הרבני של פתח-תקווה ולאחר מכן בירושלים (בשנים ה'תש"ח-ה'תשכ"ה) בהמשך מונה לחבר בביה"ד הרבני הראשי לערעורים בירושלים ובשנת ה'תשכ"ט (1968) נבחר לכהן כרב הראשי של תל-אביב יפו. בשנת ה'תשל"ג. שימש כראשון לציון עד שנת ה'תשמ"ג. רבנו זכה לתארים מופלגים 'פוסק הדור', 'גדול הדור' ו'מרן'. ידוע כבעל זיכרון פנומנלי, בור סוד שאינו מאבד טיפה. סיני ועוקר הרים. ענוותן מופלא. גאון בנגלה ובנסתר. התיר כ 900- עגונות לאחר מלחמת יוה"כ.

רבנו נלב"ע ב-ג' חשוון ה'תשע"ד בגיל 93 שנים. בהלווייתו השתתפו כ 850,000 אנשים. ציונו בבית-העלמין סנהדריה שבירושלים. מספריו הידועים: 'שו"ת יביע אומר' - 'שו"ת יחוה דעת' - 'חזון עובדיה- ועוד

פעם אחת הזמינו את מרן לכנס נשים שהיה בבנייני האומה. כשרבינו נכנס לאולם, השמיעו ברקע שיר על מרן (רבינו עובדיה וכו'). כשמרן הגיע למקומו בשולחן הנשיאות, הוא לא שם לב שהרמקול מופעל ושומעים אותו, ובעצם שמעו כולם שאומר לעצמו: "זה לא אתה, עובדיה!! הם לא מתכוונים אליך, עובדיה!!". לפתע, רבינו שם לב ששומעים אותו, ומיד השתתק

ת.נ.צ.ב.ה.

זכותו יגן עלינו ועכ"א אמן

שיעורי לב ארי

שיעורי השקפה ומוסר מפי הרב אריה יוסף שליט"א

סניף אור יהודה - בנושא חינוך ילדים.

סניף בני ברק - בנושא פרשת השבוע.

סניף פתח תקוה - בנושא פרשת שבוע.

בקרום- *סניף חדש בראשון לציון.

'שמעו ותחי נפשיכם'

להזמנת הרצאות ופרטים על השיעורים:

במייל: ornm123@gmail.com

עלון שבועי על
פרשת השבוע.
ועוד נושאים.

העלון נכתב לעילוי
נשמת סביון מורינו
הרב ששון בר' ישעיהו
ומרת מרים זצ"ל

תענוג הפרשה

שבת קודש פרשת נח. ד' חשוון ה'תשפ"ג (29/10/2022)

כניסת שבת: י-ם: 17:18. ת"א: 17:32. חיפה: 17:23. ב"ש: 17:36

צאת השבת: י-ם: 18:30. ת"א: 18:32. חיפה: 18:30. ב"ש: 18:33

תענוג בפרשת השבוע:

על כך שיש הדורשים את נח לגנאי שואל הרבי מליובאוויטש, לכאורה הרי אפילו בגנות בהמה טמאה לא דיבר הכתוב? ועאכו"כ שתורה לא תדבר בגנותו של נח? ועונה: כלל זה שהתורה אינה מדברת בשלון מגונה מתייחס רק לסיפורי התורה. מה שאין כן בדבר הלכה, שם משתמשת התורה בלשון הברורה ביותר, הגם שהיא לשון בלתי נקיה, כי פסק הלכה צריך להיאמר בלשון הברורה ביותר שלא יהיה מקום לטעות.

ידוע מה שאומר הבעש"ט על הפסוק: "בא אל התיבה" שזה רומז שיהודי צריך לבוא ולהכניס את עצמו בתוך תיבות התורה והתפילה, ולכאורה בהמשך הפרשה הקב"ה מצווה את ההיפך: "צא מן התיבה"? ולפי פירוש הבעש"ט איך יתכן? אלא שבאמת כך הוא הסדר בעבודת האדם, שמצד הכוונה של "דירה בתחתונים" נדרש הוא לצאת מהתבודדותו והסתגרותו בחדרו עם תיבות התורה והתפילה, ולהביא אל העולם כולו את אור הקדושה. יחד עם זה מוכרחת ההכנה של "בא אל התיבה" כלומר: ראשית כל צריך יהודי להשקיע את עצמו בתוך ה"תיבה" דתורה ותפילה, ולהיות במשך זמן של שנה תמימה, הכוללת בתוכה את כל שינויי הזמנים האפשריים. ואז כאשר הוא חוזר בתורה ותפילה ובכל הפרטים, יש בידו את הכוח של "צא מהתיבה" שיוצא לעולם התחתון ומקדשו להיות "דיה לו יתברך"

תענוג לספר אהצדיקים

תענוג מעניני דיוא, בחירה :

כמה פעמים בדקנו את עצמנו בבחירה שלנו? האם עצרנו פעם לבדוק אם אנחנו באמת יודעים מה לבחור? ברוח הימים האלו בהם הקירות והקולות צועקים וזועקים אלינו מה לבחור... ומה טוב לנו לבחור... (כמובן שאין לנו באים לומר דעת תורה. על כך יש את הרבנים. וצריך לעשות ככול אשר יורוך. אנו מדברים בפן והבחירה האישית שלנו בחיי היומיום) האם חשבתי פעם שכך אני בוחר? אני רואה פירסומות על כל צעד ושעל ואני מתפתה כשור לטבח יובל... ועדיין מתעקש לומר שכולם ככה... וכולם בוחרים את אותו הדבר... תבדוק טוב סביבך ותגלה לפתע כל מיני אנשים שלא בדיוק נוהרים אחר העדר... תראה אנשים שיודעים טוב טוב לבחור בנכון. תגלה אנשים שקמים בכל לילה בחצות הלילה ובוכים על חורבן בית המקדש. כן כן. זה לא תופעה נדירה שאתה מכיר רק מסיפורי תקופת האר"י הקדוש וצפת של מעלה, וגדולי המקובלים... מי שלא מאמין יכול לכתוב מייל למערכת ונשלח לו כתובות מדוייקים בהרבה מהערים בארץ ולאחרונה גם בארה"ב של בתי מדרש מלאים ביהודים שלומדים ועוסקים בעבודת ה' בכל לילה מחצות הלילה ועד הבוקר. ומתפללים שחרית כוותיקין, ומקיימים "עורה כבודי עורה הנבל וכינור אעירה שחר" (תהילים נז ט) ואם תבדוק תראה שיש עוד הרבה. כן. הרבה! אנשים סביבך שלא מסכימים להיות מכורים כרוניים... למסכים ולסרטונים... לחדשות ועדכונים... כן כן. יש הרבה אנשים שיודעים לשלוט על ה"מוליך העיצבי דופמין" שנמצא לכולנו במוח והולך ומתנוון... ומתמכר...

ונעתיק מהמילון: התמכרות באשר היא קשורה להפעלה של מערכת החיזוק במוח. זוהי מערכת של מסלולים עצביים אשר יוצרים תחושה של עונג בתגובה לגירויים חיצוניים שנתפסים כגירויים חיוביים ורצויים. במסלול העיקרי של מערכת החיזוק, המוליך העצבי 'דופמין' מופרש לתוך גרעין האקומבנס, על ידי תאי עצב, באזור שנקרא ה'טגמנום הגחוני' ב'מוח האמצעי'.

כשחברת "קוקה קולה" רצתה לשווק את המוצר הם הגיעו לפסיכולוג היהודי ניצול השואה ויקטור פרנקל. וביקשו ממנו משפט מפוצץ לחמישים שנים הבאות כדי שכולם יבינו שקוקה קולה זה המוצר הכי טוב לכל אדם עלי תבל.

החפץ חיים נשאל פעם למה יש משפחות רבות יראים ושלמים שההורים הם צדיקים ושלמים, ויצאו להם ילדים לתרבות רעה? ענה החפץ חיים: גזל מקטרג בראש. יכול להיות שהם ישרים, יראים ושלמים. אבל אם חלק מפרנסת ותחזוקת הבית הגיעה מגזל, בכל צורה שהיא, אפילו חשש גזל, ומזה ניזונו והתפרנסו הילדים, אז זה משפיע עליהם. ה' יצילנו.

בביתו של השפת אמת זצ"ל נגנבו פמוטות השבת היקרים העשויים מכסף מלא. וכשהרבנית הודיעה זאת לאדמו"ר, הגיב: גאנבינען??? סי שטייט דאך לא תגנוב! לגנוב??? הרי כתוב מפורש בתורה "לא תגנוב" כמה היה ברור להם לצדיקי האמת כל דבר האמור בתורה. ה' יזכנו.

מה היא הסתכלות חסידית? מסופר על הרבנית רבקה, אשתו של הרבי המהר"ש מליובאוויטש זצ"ל. שהייתה ידועה בכל האזור במרחקות והריבות המיוחדות שהייתה עושה הפירות שהייתה קוטפת ביערות, ולריבות אלו נודעו סגולות מיוחדות. גם אצל אלו שלא נימנו על חסידי חב"ד, וגם אלו שלא נימנו עם היהודים החרדים, וגם אצל הלא יהודים שבסביבה, שהיו יודעים להגיע ולבקש ריבה כדי לתת לחולה שיתרפא על ידם, או למרוח מהם על מקומות כאב. פעם אחת דפקה אישה על דלת ביתה של הרבנית ובבהלה סיפרה שבנה חולה אנוש והיא צריכה ריבות בדחפיות, וכמובן שהרבנית מיד נתנה לה את כל הצננות שהיה לה בבית. ולאחר כמה ימים הגיעו שכנותיה של אותה אישה לרבנית, וסיפרו לה שהיא פשוט שיקרה עליה, ובנה בכלל לא חולה. אלא היא רצתה ריבות לאכול ולכן היא שיקרה על בנה, והוא בכלל בריא ושלם. כששמעה זאת הרבנית, ניתרה ממקומה ואמרה בקול: מה? הילד בכלל לא חולה? אני כבר ימים דואגת ומתפללת עליו שיבריא. ברוך השם שהוא בכלל לא חולה, עכשיו אני רגועה.

באחד העיירות באוקראינה בזמן עלותם של הקומוניסטים הרשעים ימ"ש לשלטון היה אחד שכניו היה: ר' לייב דער שמאטע. (ר' לייב הסמרטוט) הוא זכה לכינוי זה בעקבות אשתו שהייתה כל הזמן צועקת עליו בקולי קולות שיעשה כל מיני דברים, והוא תמיד היה שותק, ועושה כל מה שהיא אומרת. וכך נמשכו העניינים במשך שנים. לאחר ביסוס שילטון הקומוניזם האכזרי, חוייבו כולם לשלוח את ילדיהם לבית ספר של הממשלה, והרבה יהודים לא עמדו בנסיון ושלחו את בניהם מפחד השלטונות. עד שבכל העיירה נשארו רק בניו של ר' לייב שלא הלכו לבי"ס של הגויים. וכולם התפלאו כיצד יהודי פשוט זה עומד בנסיון שהרבה יותר גדולים ממנו לא הצליחו לעמוד? ושאלו את אשתו: והיא אמרה: שלושים שנה הוא עושה כל מה שאני אומרת לו ולא מסרב לי לכלום. ועכשיו שביקשתי ממנו להכניס אותם לבי"ס של הממשלה, הוא מיד אמר לי בתורה חדה שאינה משתמעת לשתי פנים: "לא" ומיד הסכמתי איתו. כי ידעתי שאם הוא כבר אומר לא, אז זה לא על סתם דברים. וזה רציני ביותר.

תענוג לחנך :

שלום רב. רצינו עצה בנושא שאנו מתמודדים איתו בעצב רב. בנינו המתבגר בגיל השש עשרה, התחיל לרדת מהדרך ולא מעוניין ללכת עם ציציית בשום אופן, וכמה שאנו מנסים לשדל אותו בטובות ושכנועים, ולהבטיח לו תגמול על לבישת הציציית כלום לא עוזר. והוא בסירוב עיקש לא מוכן ללבוש ציציית. נשמח לעזרה והכוונה בנושא.

שאלה לא פשוטה. אבל נוגעת היום להרבה הורים במצב דומה. אתחיל בסיפור נפלא שהייתי עד לו לאחרונה. אני מטפל ולומד עם בחור מתמודד, ממשפחה מאוד טובה בבני ברק, שגם כמו בנכם, החליט בין יום שהוא לא רוצה להיות במסגרת חרדית, ועזב את הישיבה ללא כל הודעה מוקדמת למורת רוחם של ההורים ובני המשפחה. ואני לומד איתו ומטפל בו, וראיתי שלמרות שהוא שינה את כל הלבוש שלו ללבוש רחובי זרוק ומזעזע... עקבתי אחריו יום אחר יום, וראיתי שאת הציציית הוא משאיר. אפילו שהוא עובד בכל מיני קיוסקים באזור רמת גן ותל אביב... את הציציית הוא לא מוריד והולך עם זה כל הזמן. יום אחד שאלתי אותו לפשר העניין? והייתי בהלם ממה שהוא ענה לי, יותר נכון סיפר לי: כשהייתי ילד בן 8 אבא שלי הלך איתי ועם שני האחים הגדולים שלי בשבת בבוקר לתפילה, ואחרי דרך של רבע שעה מהבית פתאום גיליתי שלא לבשתי בבית ציציית. ואמרתי זאת לאבי, והוא מיד עצר באמצע הרחוב! ואמר לנו: מכאן אנחנו לא פוסעים פסיעה אחת. אסור ללכת בלי ציציית, ציציית זה שמירה עליונה על האדם, אני לא מסוגל לראות את הבן שלי הולך בלי שמירה מהשם, ולכן הוא אמר לשני האחים שלי שהם ילכו מהר לבית להביא לי ציציית, ואני והוא נחכה כאן בדיוק באמצע הרחוב, עד שהם יגיעו. שתבין, זה דרך רבע שעה עד הבית ואח"כ עוד רבע שעה מהבית עד למקום שעמדנו. וכך חיכינו חצי שעה! כשאבא שלי לא מפסיק לדבר איתי שהוא ממש מקנא בי על הזכות הזו שיש לי שאני לא הולך פסיעה אחת בלי ציציית, ואני רוצה ללכת עם הבגד של השמירה של השם. וסיפר לי סיפורים על אנשים שניצלו בזכות הציציית. וכך היה שהאחים שלי הגיעו עם הציציית ולבשתי אותם ברחוב, ורק אח"כ המשכנו. ועד היום הסיפור הזה עומד לי בראש, וכמה שעברתי בחיים ובילדות, את הסיפור הזה עם הציציית אני לא יכול לשכוח. ועד היום אני לא מוכן ללכת פסיעה בלי ציציית. לא משנה איפה ומה אני יהיה, אני על ציציית לא יותר.

ונכון שהוא בחור שמתמודד ולא עושה חיים קלים להורים שלו, אבל ראיתי מה זה להחדיר לילד לעצמות, להבנה, מצווה שעליה הוא לא יותר בחיים. אפשר לקחת את הילד לשיחה על מעלת הציציית, לדבר מזה יותר בבית, לא חסרים היום בחנויות הספרים, ספרים על סיפורי צדיקים בנושא המצוות והציציית, נכון. זה לא יהיה קל, ואין פתרונות קסם בכלל למצבים האלו של הנוער שכבר נמצא במצב הזה.

אבל אני יכתוב כאן על מכתב מעניין שיש באגרות קודש של הרבי מליובאוויטש זצ"ל שביררתי לעומק את סיבת המכתב. את המכתב כתב הרבי לאשה שפנתה אליו על כך שבנה התחיל להיעדר מהבית ועזב את המסגרת, ולא היה מגיע לסעודות השבת. והרבי כתב לה שתתחיל להשקיע יותר לפאר את שולחן השבת ולהכין אוכל מושקע ויוקרתי (זה התוכן, לא המילים המדוייקות של הרבי) והיא שהייתה ממשפחה אמריקאית ממוצא אירופאי בת להורים ניצולי שואה, שהייתה מכינה אוכל אשכנזי מסורתי הכולל געפילטע פיש, הרינג, וטחינה בלבד... התחילה להתעניין במתכונים ואצל חברות, איך להכין ולשפר את האוכל והוסיפה מאכלים, וגיוונים באוכל, ולאחר זמן לפתע הבחור התחיל להתעניין בבית וביקש להגיע לסעודות השבת. ומה התברר? הוא היה בקשר עם שאר האחים, וכל הזמן היה שואל אותם מה קורה בבית, והם כל פעם היו מספרים לו: אל תשאל אמא התחילה לשנות את התפריט בסעודות, איזה כיף נהיה בשבתות, יש אוכל מעניין עם גלידות וכ"ו, וזה משך אותו לראות את השינוי, והתחיל יותר להגיע לשבת, וכך התקרב

והוא מיד נתן להם שתי מילים שאותם כולנו קנינו כמו כבשים בעדר: "טעם החיים". וכך במשך עשרות שנים כולנו יודעים שטעם החיים זה קוקה קולה... תנסה להסתכל טוב ותראה כמה אנשים סביבך לא נכנעים לשום פרסומת ובחרים ויודעים מה טעם החיים באמת. תסלח לי אבל חוץ מ"גרעפס" עסיסי לא יוצא כלום מקוקה קולה עסיסי וקר... אבל יש אנשים שרואים את עולמם בחייהם. בחרים ויודעים לנתב את כוח הבחירה שלהם לקניית חיי נצח.

לצערינו גם בכל הציבורים היום נכנס הנושא של שיווק כל מוצר שהוא... אפילו מכנסיים קרועות ומשופשפות לילדים... שבמחשבה בריאה ונכונה לא היה אדם שהיה חולם ללבוש או להלביש לבניו כאלו בגדים... או לקנות תיקים עם דמויות של גויים ערלים... שמיליוני גויים טמאים וערלים בכל העולם סוגדים לדמויות אלו... אבל מה עושים החברות הגדולות? לוקחים איזה "ידוען" לא "ידוען" כן. הוא הרי כלום לא יודע... רק אתה יודע ממנו... ומפרסמים אותו לבוש עם ה"שמונה בגדים"... ואם "גדול הדור" הזה לבוש ככה אז אני הקטן בוודאי מצטרף להנ"ל...

במסכת סוטה פרק ט' משנה טו, "והאמת תהא נעדרת" אחד הפירושים זה שהאמת כל תהיה נסתרת ומוסתרת עד שהיא תהיה "נעדרת" כמו "עדר" כולם יכלו כמו עדר כבשים... שלמה המלך החכם מכל אדם אומר במשלי ז' כ"ב. "הולך אחריה פתאום כשור אל טבח יבוא וכעכס אל מוסר אויל..." כדאי לעיין שם בכל הפרק עם המפרשים. וישעיה הנביא שניבא בדור שכולם הלכו עם העדר של עובדי הבעל ונכנעו לכל הפרסומות שהיו אז... כותב בפרק נ"ג פסוק ז': "נגש והוא נענה ולא יפתח פיו כשה לטבח יובל וכרחל לפני גוזזיה נאלמה..." גם שם כדאי לעיין בפנים... ראית פעם איך מתנהגים עם בקר וצאן? עומד אדם אחד מול אלפי כבשים, ולוקח אחת אחרי השנייה, וגוזז ממנה את כל מה שגדל עליה, והיא שותקת... עומדים בתור שוורים ופרות חזקות, ומחכות יפה לשחיטה כמו תרנגולים... אריה אחד יכול להפחיד עדר של "באפולו" אפריקאים חזקים והם בורחים ממנו כמו שפנים...

מה הדבר שאתה הכי צריך להיזהר שלא יגזזו ממך, ולא ישחטו לך, ולא יקחו לך? זה הדעת! הרבי ה"צמח צדק" מליובאוויטש אומר על הנאמר בסליחות: "צרכי עמך מרובים, ודעתם קצרה" אתה יודע למה צרכי עמך מרובים? כי "ודעתם קצרה" רבי נחמן מברסלב אומר: "עיקר הגלות אינו אלא מחסרון הדעת" אתה מבין שזה שאתה לא שולט על הבחירה הנכונה שלך ונותן לכל מי שרוצה להכתיב לך בקלי קלות מה לבחור, זה פשוט מדלדל לך את הדעת, זה פשוט מנוון אותך.

בכל הסיפורי צדיקים על גדולי הדור וגדולי ישראל לדורותיהם, מסופר הרבה דברים יפים ונפלאים, הרבה סיפורי מידות וויתור וכ"ו. אבל על משהוא אחד לא מסופר שם וגם לא יכולים לכתוב ולספר שם. ומה זה? זה אותם רגעים של הבחירה! אותם רגעים ושברירי רגעים בהם הם עמדו מול עצמם ועם עצמם בלבד, והחליטו: לא! לא! לא! אני לא נכנע לעדר! אני לא ילך שבי כמו כולם! אני לא יעשה כי כולם עושים! את זה אי אפשר לספר ולכתוב. הם גם לא סיפרו על זה, כי זה לא יעזור לך, כי כל מה שאתה לומד ושומע ומתרגל ביהדות, זה הכל בשביל להגיע לרגעים האלה. כן. לרגעים האלה בהם רק אתה ורק אתה מחליט מה לעשות. יהודי מלשון מודה על האמת. תחפש את האמת ותודה עליו בפה מלא לעצמך... עכשיו נבין את מאמר הבעל שם טוב הקדוש: "כל מה שאדם רואה ושומע סביבו בעולם, הכל בשביל הבחירה"

והתחבר חזרה לאט לאט. וכמובן שהרבה תפילות והרבה הרבה דמעות ובקשות על הילד.

תענוג לדעת !

הזמנתי לאחרונה למפגש עם קבוצת בני נוער שנשרו מכל המסגרות, וביקשו ממני לדבר לפנייהם ולנהל איתם דיאלוג על כל הלבטים והמצוקות שלהם. וראיתי משהו מעניין שהרבה מהנושאים מהדת היום מאמצים את הטקטיקה הזאת כתירוץ והצדקה לכל מעשיהם. אחרי כל הסיבות והסיפורים המרגשים ולפעמים גם העצובים על כל מה שעבר עליהם, השורה התחתונה בטענות שלהם להצדקת כל התנהגותם, הם השאלות הרבות שהם מפגיזים אותך על בורא העולם ועל הדת והיהדות, ושמתי לב שכל אחד מהם חוזר בפני על אותם שאלות פחות או יותר, ושהשאלות לא באות באמת מתוכם ומפנימיותם, כמו כל מה שהם סיפרו לי קודם. כי אם הקלטה שהם הקליטו שאלות שהם שמעו ועליהם הם חוזרים ושוב חוזרים כמנטרה... והם נותנים לך להבין שהם ממש "השתחררו" ממקום קשה וכואב וכלוא שכולו מלא בסתירות ושאלות קשות שאין עליהם מענה. ועכשיו הפרופסורים ואנשי המחשבה וההגות, גילו את העולם הנאור והאמיתי, את העולם הצודק וישר הדרך... עולם ללא אפליה וללא גזענות... עולם טהור וזך... בו הם יכולים לממש את מה שהם ב"אמת"... ואני מרגיש חייב לכתוב כאן את מה שאמרתי להם. שאלות וסתירות תמיד יש בכל מצב בכל החיים, כאן זה עולם הברורים. תמיד יהיה לנו מה לברר, אבל נגיע לביור האמת אם באמת נחפש את האמת וכמו שאומר שלמה המלך במשלי ב' ד': אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה, אז תבין... וכי לעולם בו הנכס בוחרים ללכת אין סתירות? כל המדינה והנהגתה החילונית מלאים בסתירות מכך רגל עד ראש, אתם בוחרים עולם המלא באפליה ופסקי דין ברגינים נגד כל מי שלא מתאים, ובעד כל מי שמיישר קו עם האליטה השלטת. איך אפשר לראות עם שלם אחרי כל הקושי של הקורונה, אנשים שאיבדו את עסקיהם וכל הרווחים שלהם, ואחרי תקופה כזו קשה במקום לעזור לעם ולתת לו להתאושש, מעלים לו מיסים ואת כל מחירי מוצרי הייסוד, בצורה אכזרית ולא פרופוציונלית להכנסות. קבוצה של 120 חכ"ם שמעזכנים לעצמם את המשכורת לפי המדד במשק ולאזרחים שכר המינימום מועלה אחת לכמה שנים בכמה אגורות שחוקות... רק להיכנס ולראות מה הקיצבה הזעומה של הנכים לעומת ההוצאה שלהם... עשרות חכים שבקושי עובדים, ומושבעים ומקבלים משכורות עתק עם כל ההטבות, בזמני פגרה כאילו בלעדיהם המדינה לא תתפקד, בג"ץ ובתי משפט שמחייבים תקנונים חמורים לכל תקן ומכרז לכל החלפת מנורה במתנס העירוני... אבל מכתירים את עצמם על כסאות עור הצבי בשיטת חבר מביא חבר ללא כל מכרז תיקני שאותו הם עצמם דורשים מכולם. חברה "נאורה" שבה מותר לומר כל דבר האסור ולהתיר את דמם של החרדים בהסתה פרועה ומשתוללת, אבל אבוי למי שיעז לפצות את פיו נגד מחבלים רוצחי יהודים, הוא מיד מוקע ונחקר כמסוכן לציבור. אבל אלפי תגובות אנטישמיות נגד חרדים והפקרת דמם נחשבים כחופש הביטוי... ממשלה שהוקמה עם מפלגות שהדגל שלהם הוא הדת חרדים והסתה פרועה ומשתלחת בציבור החרדי, נקראת ממשלת "ריפוי" ו"איחוי" ... חכ"ם אוהבי ישראל והתורה נפסלים בבית המשפט, בזמן שחכ"ם שונאי ישראל שמדברים ומודים בגלוי על שנאתם למדינה ולחיייליהם ורצונם בהשמדתה וריקונה מכל סממן יהודי, אין כל פסילה וראיה נגד ה"כשירות" שלהם לכהן... חברה בה כל מי שמרויח כסף וחי טוב, זה ממש ממש לא מעבודה ומאמץ מי יודע מה... אלא ברובם הגדול מקומבינות ומקורבות לצלחות למיניהם... ודווקא כל אלו שמזיעים ועובדי כפיים, לא רק שלא גומרים את החודש, אלא גם לא יכולים להתחיל אותו... מדינה שנלחמת בשוויון

המגדרים אבל רק אם זה בציבור החרדי, אז מותר להכניס פלוגות שוטרים וחיילים לשכונות כדי להוריד שלט צניעות המאיים על שלום המדינה והעם... אבל לכפר ערבי או לערים הערביות שם חלים חוקי צניעות והפרדה בין המגדרים לפי חוקי האיסלם, בהם לא יגעו ולא יפסקו להם בכלום, כי זוהי מדינה שמתחשבת ברגשות מיעוטים... ארגוני חסד וסביבה שלמים מסייעים ומרחמים על מסתננים מאפריקה, ונלחמים בכל אפשרות של בנייה לחרדים... והכל בשם הנאורות וההומניות והשחרור והחופשיות מהדת. לשכונה חרדית אפשר להחזיר ולהביא כל כתב זב חוטם המנסה לבנות קריירה על רדיפת הדת והכל בשם המלחמה בשוויון, אבל אבוי למי שיעז לחקור או להילחם נגד הקרטלים והשליטה הבלתי מעורערת בקיבוצים, מי יגור בקיבוץ ומי לא. בשכונה חרדית או במוסד חרדי אסור ועדת קבלה, אבל בקיבוצים ובמושבים ה"נאורים" זה רשמי ובסדר. אחוז המזרחים שהגיעו למשרות גבוהות לא התקדם בהרבה מאז קום המדינה... ואלה שכן הצליחו איך שהוא... זה היה בגלל שמכרו את אבא ואמא שלהם בעבור נזיד עדשים... ואפשר לא להפסיק לכתוב גליונות שלימים על הסתירות והשאלות הלא מובנים שמתחדשים חדשים לבקרים במציאות החיים שלנו כאן. רק בחודש זה, במשך שלושה שבועות, חיילים ושוטרים נרגמים באבנים וזיקוקים, ומושפלים בלי סוף, וכולם רואים ולא מבינים את ה"הכלה" של האירועים. אבל חיילת שנקלעה לשכונה קיצונית בבית שמש (אין הצדקה בהתנהגותם הנבזית) והייתה צריכה חילוץ, נפתחו מהדורות ותגובות מכל הבכירים: הכיצד זה אפשר להשפיל חייל צה"ל בסוף החורף אשתקד נהרגו ברציחות משונות של סכינים וגרזנים 19 יהודים יקרים, ועשרות יתומים ואלמנות נשארו ללא משען, אבל רק כתבת ערבייה שעמדה עם מחבלים שהשתמשו באש חיה נגד חיילים נהרגה, מיד נשמעה מקהלת הצבועים והאנטישמים מכל העולם שצריך לחקור את האירוע, כאילו הדם של הנרצחים כמה ימים קודם לא תוסס עדיין. ולכן צריך לדעת ששאלות וסתירות יהיו בכל החיים בכל מצב ובכל תחום שתהיה, אין לאיפה לברוח. אבל הסתירות והשאלות הנ"ל, אין להם מענה והם לא מובנות, אבל כל שאלה ביהדות, אם תרצה ותחפש באמת, אתה תמצא תשובות. העולם הזה הוא עולם הברורים, עולם בו מפרידים את הטוב מהרע. את הקליפה מעיקר הפרי. ובכל דבר יש הפגישה של החיצונית לפני הפנימיות, ואין לאיפה לברוח מהברורים, אם לא תעשה אותם בקדושה תצטרך לפגוש אותם בחיצונים ובקליפות, ושם תתמודד בדיוק כמו שלא חשבת שתתמודד איתם ותפגוש אותם... ונסיים בגמרא הידועה: לא עבדו ישראל עבודה זרה, אלא כדי להתיר להם עריות בציבור... וד"ל. ונחתום בסיפור הידוע על הרב מבריסק שבא אליו משכיל אחד ואמר לו שהשאלות שלו על הדת מציקות לו מאוד ולכן הוא לא שומרת תומ"צ, ענה לו הרב מבריסק: "אין לך שאלות, יש לך תשובות" אתה מחפש תשובות למה לא לשמור תומ"צ, והשאלות שמצאת מתחת לאדמה הם התשובות שלך להתנהגות שלך... וגם על זה נאמר: ודי למבין...

שני אנשים נסעו בכדור פורח. ולפתע איבדו את כיוון הנסיעה. ולא ידעו היכן הם נמצאים. וראו אדם למטה בארץ, ושאלו אותו: "היכן אנחנו נמצאים?" ענה להם: "אתם בכדור פורח"

אמר האחד לשני: "אני בטוח שהוא מתמתיקאי" סאיפה אתה יודע? שאל החבר? "כי מה שהוא אומר נכון ואינו שימושי..."

תענוג לילדים בפרשה

העלון נכתב לעילוי נשמת סביו מוריני הרב ששון ב"ר ישעיהו ומרת מרים זצ"ל

איך כתוב בפסוק ?

- (1) פרק י פסוק יב: "ענקית"?
- (2) ט-כד: "התעורר" ?
- (3) ט-טו: "להרוס" ?
- (4) ט-ז: "אותו דבר" ?
- (5) ח-כא: "מאז שהוא נולד" ?
- (6) ט-ב: "פחד חזק" ?
- (7) ח-כב: "עונות השנה" ?
- (8) ח-י: "המתין והיכה" ?
- (9) ח-יג: "התייבשו לגמרי" ?
- (10) ח-ט: "אין איפה להיות" ?
- (11) ח-ב: "נסגרו והפסיקו" ?
- (12) ז-כב: "במקום יבש" ?
- (13) ו-יב: "נהרסה לגמרי" ?
- (14) ח-ז: "הולך וחוזר, הולך וחוזר" ?

תענוג לענות

- (1) מהם שניים, ומהם שבעה, מי הם ?
- (2) מה הוא עצם אבל לא של אדם, ולא של שום ייצור ?
- (3) מי הלכה ולא חזרה ?
- (4) מי החליט שיותר לא יעשה את מה שעשה ?
- (5) מי הם אלו שנגזר עליהם לא לנוח אף פעם ?
- (6) מה הוא הדבר שניתן לבני האדם בידיים שלהם ?
- (7) שלוש אחים, שניים ראויים ואחד לא. מי אלו, ולמה ?
- (8) מי היה המלך הראשון אחרי המבול ?
- (9) את מי ערבבו? ומי ערבב ?
- (10) למי לא היה ילדים ?
- (11) מי החליטה לנוח דווקא בחודש השביעי בשנה ?
- (12) מי כיסה את כל הערים בעולם ?
- (13) מה הוא הדבר שמילא את כל הארץ ?
- (14) תעשה 1 2 3 מי יעשה? ומה זה?

בין הפותרים נמנה יוג'ל 50 שה, וכן מי שכתבו שקיבלו שבת חצי שעה לפני הזמן לעי"נ סביו, למייל: tbv1b2586@gmail.com

הזוכים בהגרלה: נתאל ג'יקוב, ניו יורק

נח הסתתר בצילה של התיבה מפני אי הגבול. באשך ההיסטוריה יש הרבה מקומות שהוכנו כמסתור מפני הזעם הקרב ובא. כמו: מערת צדקיהו המלך האחרון של מלכי יהודה, שברת מפני הכובשים הבבלים האכזריים, באערה שהוכנה מראש והתחילה מארמונו שבירושלים ואורכה היה עד יריחו עיר התמרים, אך מיד כשיצא נתפס על ידי הבבלים והובל לבבל. גם צוק ההר הגבוה בדרום הארץ "מצדה" הוכן במדבר יהודה כמבצר מוגן הטיב מפני הלגיון העשירי של הרומאים הרוצחים והכובשים האכזריים. ברחבי הגליל פזורים עשרות מערות שהוכנו על ידי החשמונאים בתקופת בית שני כדי להתחבא מגזירותיהם של היוונים המושחתים והגזלנים שניסו להעביר אומה שלימה על דתה בכוח הזרוע. גם במדבר יהודה יש עשרות מערות מסתור שהכינו "איסיים" קבוצה שפרשה מבני ישראל לאחר שלא הסכימו לקבל על עצמם את תורה שבעל פה, ולכן סולקו אירושלים על ידי הפרושים, וברחו לחיות במערות מסתור במדבר יהודה. גם בספר התהילים היקר שלנו ישנם כמה פרקים שאמר דוד המלך בהיותו מתחבא מפני שאול וחייליו במערות. ידועה ביותר הייתה משפחת "בלסקי" הקדושים והטהורים שהצילו למעלה מאלף יהודים מציפורני הנאצים, באשך כמה וכמה שנים בשואה, על ידי שהתחבאו והקימו מקומות מסתור ביערות העד של בלארוסיה, והרבה מהניצולים הקימו בתים לתפארת לאחר השואה.

דע לך, דע לך

מאיר, איצי, בני

פרק ח'

חבורת תות

תורה ותפילה

אל תשאלו. עבר חודש מאז תחילת המבצע האדיר של "חבורת תות" ואנחנו חייבים לסכם לכם את התוצאות: כמויות אבל כמויות לא נתפסות של בקבוקים, הגיעו למרכז האיסוף שלנו, ובוודאי תשאלו איפה אנחנו מאחסנים את הכל? אז תודות לרחמיים מהסופר השכונתי שיש לו שטח עצום מאחורי הסופר, שם פורקים המשאיות את כל הסחורות שלהם, והוא הקצה לנו שטח גדול ומתוחם להניח בו את כל הבקבוקים ואפילו נתן הוראה לכל העובדים שלו לשתף איתנו פעולה ולעזור לנו. וגם עוזר לנו מאוד עם חברות האיסוף של הבקבוקים שהתברר לנו שהוא מכיר אותם טוב ויודע איך לעבוד איתם, וכל זה מאוד עוזר לנו.

המבצע הגדול קיבל פרסום רב, וקיבלנו הזמנה להגיע לרב השכונה המוכבד שלנו, הרה"ג הרב אברהם משה שליט"א והגענו אליו עם ההורים שלנו, והיה מעמד אדיר ונעלה. הרב רצה לשמוע מאיתנו הילדים, מאיר, איצי, ובני, את כל השתלשלות העניינים, ואיך עלה לנו הרעיון הזה, ומה היו התוצאות של החודש הראשון? וסיפרנו לו על הכל, וגם הראנו לו תמונות מהמצלמה של אבא של מאיר שתיעד את כל הפעולות, את המיכלים בכניסה לבנינים, ואת המגרש הגדול בסופר של רחמיים, ואת המשאיות שבאו לרוקן את הבקבוקים, וגם את הזיכויים שקיבלנו עליהם, ואת הפרסים היקרים שנקנו מהם לילדי ה"מתמידים" הכל הכל. והרב ממש התרגש ואפילו הוריד בנה דמעות מרוב התרגשות. וגם אנחנו הורדנו דמעות. ועשינו לחיים עם הרב שהגיש לנו מזונות ושתייה, ואמר שעל כזו פעולה חייבים לעשות לחיים. וסיפר לנו שכשהוא היה אברך צעיר הוא עסק רבות בקירוב רחוקים. ופעם היה להם כנס של כל הפעילים, והגיע שם אחד מגדולי הדור, ואמר להם: שכשהם יגיעו לשמים יגידו להם שהם התפללו שחרית עשרות פעמים בכל יום, והניחו תפילין עשרות פעמים בכל יום, ובנו מלא בתי כנסת, ולמדו כל יום מאות שעות, והיה להם מאות ילדים. וכולנו לא הבנו איך זה יכול להיות, הרי היום הוא לא יותר מ-24 שעות, ואיך יכול להיות שהוא אומר שנלמד מאות שעות בכל יום? ויהיו לנו מאות ילדים? אבל הוא מיד הסביר: שעל ידי שאנו מזכים את הרבים ומקרבים אותם לתורה וגורמים להם לעשות מצוות ולעסוק בתורה, דבר שהם לא היו עושים בלי העבודה שלנו, אז כל מה שהם לומדים ומקיימים, וכל הפעולות שיוצאים מכל המעשים שלהם, זה נחשב לזכויות שלנו ובשמים רשמים וזקפים את זה לזכותינו.

וכך הוא אמר שגם אנחנו גורמים על ידי המבצע הזה להרבה זכויות בעולם: אנחנו מזכים הרבה אנשים שבלעדי המבצע הזה היו זורקים את הבקבוקים לפח, ועכשיו הם מביאים את זה לתיבות האיסוף וזוכים למצוות צדקה. וכל הפעולות הטובות וריבוי הלימוד והפעילות של ה"מתמידים" נזקף לזכותינו, ואנחנו מזכים בזה את כולם, וסיפר לנו שגם הוא הורה לבני ביתו, לשמור כל בקבוק ולשים בתיבות האיסוף בכניסה לבניין שלו. והוא מאוד שמח שאנחנו מזכים אותו במצוות האלו, של הוספת לימוד תורה ויראת שמים בעולם. ובדרך אותנו שנמשיך כך ונגדל ונתרחב בפעילויות ובמעשים טובים שלנו, ונצל את זמנינו רק למעשים טובים וזיכוי הרבים.

יצאנו משם מחוזקים ומלאי מרץ להמשיך לעסוק בצדקה וזיכוי הרבים, וקיבלנו כוחות חדשים להמשיך הפעילות של "חבורת תות"

מספורי המגיד

אבל חסרון הידיעה לא הפריע לו במלאכת הקודש, לבשר לעם ישראל על הנס הגדול שאירע לו עליו נאמר "קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף" ממילא כשהוא נגאל דומה הוא לנס יציאת מצרים, וחובה על האדם לספר בנפלאות הבורא שמוציא אסירים בכושרות, ואשרי מי שאינו מונע את חלק ההודאה על ידי העלמת הסיפור.

באותו יום עמל מוטקע קשות כדי להשלים את החלק החסר, לתדהמתו הרבה נודע לו שצארטיל התארסה עם חתנה לשעבר שנועלם לפני כעשר שנים משדה הראיה של ירושלים ולא ידע איש את מקומו, מתברר שהבחור היה רח"ל מאותם שבאבניקים שפוזלים למחנה השני, הוא הצטרף למחתרות ולאחר מיכן לצבא הציוני, לאחר מיכן יש אומרים שעורק ונכלא בתפיסה לכמה שנים לאחר שהגיע למסקנה שהכל הם דברים בטלים ומבוטלים ואין כמו התורה הנצחית, לפני תקופה חזר לביתו והקב"ה גמל לו חסד והשיב לו את האבידה.

כעת יש הרבה מה להשלים, סיכם מוטקע לעצמו, ומיד עשה מהדורה שניה לסיפור עם הרבה תוספות משלו, וכאילה שלוחה עבר ממקום אחד לשני כדי לעדכן את עם ישראל במיטב שבמיטב.

קך פשטה לה השמועה על אירוסי חיים שלום לצארטיל כאש בשדה קוצים, כל מי שהכיר את הנפשות העושות נרעש מאד, הקהל לא היה ערוך לקבל שמועה כזאת.

היתכן שצארטיל הצדקנית אחרי שסגרה את אוזניה מלשמוע שידוך אפילו הבחור הטוב ביותר חוזרת אל הברנש חיים שלום שעד תמול שלשום היה אפיקורוס מוחלט, כפסע היה בינו לחתונה עם קצינה חסרת דת לחלוטין?

האם בגלל ששינה דעתו כדרכו נותנים בו אמון? הלא הוא חסר יציבות לחלוטין, מי מבטיח לה שאחרי החתונה לא ישוב לסורו, הוא עלול להשמיע לה את דעותיו הכוזבות רח"ל שינק במשך שנים ממקורות כוזבים, מה תעשה אז הצדקנית צארטיל, האם תסכים להתמודד עם כזה בעל? או שתשוב לבית הוריה עם מטפחת לראשה?

רבו המוזרות בלבנה שהחלו להטיל ספק בשיקול דעתה של צארטיל והסיקו שכנראה היא מטורפת לחלוטין, אבל איך יסבירו את הסכמת ההורים שהתנגדו נחרצות לשידוך עד שנראה היה שהוא חסר סיכוי לחלוטין, מה ראו לשטות זו לחזור אל השידוך?

אבל שתי המשפחות לא הגיבו לכל פטפוטי הרכילות

***

הכנות חפזות:

משפחות פינקלשטיין והויזמן נכנסו לתזזית, הזמן קצר והמלאכה מרובה, גם בלי לשדר זאת בצורה ישירה, היה ברור לכולם כי רצונו של החתן, לא למשוך את הזמן, כל יום של סחבת עלול להביא חס ושלום לעיכובים נוספים, במלחמת צד הקדושה על פני צד הסטרא אחרא, לגורם הזמן יש מימד חשוב ביותר.

לא היה ספק בדבר שהאמא לא הפנימה את המציאות החדשה כי צארטיל עומדת להינשא לחיים שלום, מדי יום היא צבטה את עצמה להיווכח שזה לא חלום רע אלא מציאות שהולכת ומתקמת, אין ספק שאם היה זמן רב למחשבות הייתה חלה נסיגה גדולה בהסכמתה, לפיכך כל הצדדים בהסכמה שבשתיקה של גב' ציפורה החליטו להריץ את החתונה ולהביאה אלי גמר תוך חודש ימים.

הקושי הגדול היה באותה תקופה להריץ חתונה בפרק זמן כה מועט, באותם ימים לא היו חייטים רבים שיכלו לתפור את בגדי החתן והכלה תוך תקופה קצרה, כל חתן היה נרשם חודשים רבים אצל משפחה שהתעסקה בתפירת הקפטן והדזזבה היו אלו בגדים שצריכים התמצאות מיוחדת בסודות הטמונים בבגדים, האדמו"ר הקדוש מלעלוב ירושלים רבי מנחם מנדל זיע"א הכין את הבגדים עם תפירות מיוחדות שיסודם על פי הקבלה, משפחות בודדות ביותר ידעו את כל הסודות הטמונים בתפירת הבגדים ולפיכך ידי נשות המשפחה היו מלאות בהצעות עבודה עד שלא יכלו להתמודד עם מימד הזמן, אי אפשר היה להחיש בהן כי זה היה בא על חשבון איכות התפירה.

גם יתר הבגדים היו נעשים אצל משפחות ירושלמיות עם חזקה בעניין, גם בגדי הכלה שהיו צנועים במיוחד נעשו על טהרת הקודש עם הרבה דמעות, כיון שכן היו צריכים החתן הכלה ובני משפחתם להתאזר בהרבה סבלנות,

מספורי המגיד

חודשים רבים המתינו למדידות כדי לוודא שהבגדים מתאימים למיועדים שחלילה וחס לא ירגישו שלא בנוח ביום המיוחד ביותר בחייהם.

את המותרות הללו לא יכלו להרשות לעצמם החתן והכלה שלנו, שמעולם לא התכוננו בעבר לשלב כזה, אך ישיגו בתקופה כה קצרה בגדים מתאימים? לתמונה נכנס השכן של חיים שלום רב מנדל כהן שהיה אדם זריז במלאכתו כל מטלה שלקח על עצמו סידר בזמן קצר ביותר, המהירות לא הייתה על חשבון האיכות, הוא ידע לקלוע אל השערה ולהמציא את הנצרך בזמן הנכון.

הוא תר אחרי חתן וכלה שהיו להם כבר בגדים מוכנים שיתאימו למידות של החתן והכלה, הוא דיבר עם משפחותיהם שיסכימו שיהיה חתן שנחשב כעין מת מצווה שיחדש את הבגדים לפניהם.

הוא רצה להציע סכומי כסף (משפחת הויזמן נכונה הייתה לשלם כל סכום לכך) אבל בני ירושלים המסולאים מזהב ומפז אינם עושים מסחר עם מצוות, כך נמצא חתן רזה מאד שמידות גופו תאמו למידות גופו של חיים שלום ששלח את בגדיו אל רב מנדל כהן.

כשלבש חיים שלום לפני החתונה את כל בגדי התפארת (שטריימל יארמולקע - כיפה לבנה מצמו- קפטן דז'ובע סעדרייע מתחת לקפטן שהוא כעין וועסט שעשוי מאותו בגד של הקפטן גראבין גארטיל-אזור שחגור למתניים שעשוי ממש, כפי שיכולה הייתה המשפחה להרשות לעצמה) הבגדים תאמו אותו להפליא, כאילו נתפרו למידתו.

חיים שלום התרגש מאד הוא ראה את עצמו לרגע קט בראי כדי להיווכח שאכן התאימו לו בגדים למידותיו. הוא בך את רב מנדל כהן שעשה את מלאכתו בשלימות.

זוגתו של רב מנדל נטלה את החלק השני, להשיג בגדי כלה, גם היא הייתה כוהנת יחסנית בתו של רב מעשיל כהן שדאג לחתן את שלושת בנותיו רק עם כהנים מיוחדים כמותו, בתו באשע הייתה זריזה מאד בכל פעולותיה אף היא זהירה במלאכתה, היא נטלה על עצמה למצוא כלה שתסכים לוותר לעת עתה על שמלת כלולותיה, שמלת הכלולות בלאו הכי הייתה עוברת מיד ליד לכמה כלות, כמעט ולא היה מושג שיעשו בגד ליום אחד בחיים, לפיכך תפרו בגד חזק מאד שיכול היה להחזיק מעמד גם אחרי כמה וכמה כביסות.

המעלה של הבגד שקיבלה הצדקנית שהייתה "יד ראשונה" היא נתפרה עבור איזו כלה ממשפחה קצת אמיזה ויכולה הייתה להרשות לעצמה לתפור בגד מיוחד עבור הבת הכלה, גב' כהן דיברה עמה והסבירה את נחיצות המצוה והבטיחה שהיא תדאג אחרי החתונה שאם תהיה איזו צ'עפקע (פגם בבגד) היא תסדר את הבגד ותביאו לאותו מצב לפני השימוש.

***

שבתי בבית ה':

באותם ימים הקדיש חיים שלום את זמנו ללמוד את כל ההלכות המעשיות שנוגעות להקמת בית נאמן בישראל הוא עבר על הכל בלימוד מעמיק ביותר, עד שבקי היה בהן כמורה הוראה ותיק. מלבד זאת לקח על עצמו ללמוד את כל מסכתות כתובות וקידושין ולחזור עליהן כמה וכמה פעמים, בשל זה כמעט ולא דרכה כף רגלו מחוץ לכותלי בית המדרש, הוא היה יושב בפינה בבית המדרש בטרם השכמה כששני סנדוויצ'ים עמו בעזרתם סעד את לבו כארוחת בקר וצהרים.

עד לשעות הערב המאוחרות ישב המתמיד בבית המדרש כשהוא משנן את המסכתות וחוזר עליהן עשרות פעמים עד שיכול היה לאמוץ על פה עם כל דיבורי התוס' מהרש"א ומהר"ם שיף. הוא היה אחוז בעומק העיון עד שלא שם ליבו לכל הנעשה מסביב, כך הכין את עצמו ליום הגדול בחייו.

הוא ידע להעריך את המתנה הגדולה שניתנה לו, לאחר חמש עשרה שנים ומחצה, הוא הבין את משמעות החיים לעומק, וידע את ערך הזמן, לפיכך לא אבה להטות אוזן לשום שיחה, אפילו אם היא הייתה בקרבת אוזניו, הזמן קצר והמלאכה מרובה צריכים להספיק בפרק זמן קצר כדי להשלים הרבה חסרונות, לא אחת היו נעמדים סקרנים שצפו בתופעה החדשה של הבעל תשובה שלומד ללא הרף.

"וואס זאגסטע אויפ דעם נייעם חברמן, דו גלייבסט אז ער איז געוויזן ביז נישט לאנג צוריק אקיייליקער דורך און דורך, און יעצט מאכט ער אנ'אונשטעל פון א'מתמיד און צדיק? - מה אתה אומר על החברמן החדש שהיה מקולקל עד לא מכבר מצד אל צד ואילו עתה הוא עושה רושם של מתמיד וצדיק" העלה אחד הסקרנים באוזני חברו את תהייתו על התופעה המוזרה.

להזרזת נתן

גליון נ' (שנה ב') ♦ פרשת נח ♦ חודש חשוון שנת תשפ"ג לפ"ק

שיח נתן

פנינים מספר
"שיחות מלוח מלכה"

הגה"ק רבי משה הלוי פאלאק זי"ע - אב"ד
באניהאד - ד' מרחשון

רבי משה פאלאק זי"ע חיבר כמה ספרים חשובים וביניהם "וידבר משה" "תיקון משה" "ברכת משה" ו"ש"ס. בצעירותו למד אצל זקינו רבינו הכתב סופר זי"ע. אביו היה הגה"ק רבי יצחק זעקיל פאלאק זי"ע שהיה תלמיד חביב אצל רבינו החתם סופר זי"ע. ובחייו חת"ס עמ"ס גיטין מביא החת"ס ד"ת בשם "תלמידי המופלג רבי זעקיל".

רבי משה פאלאק היה נין ונכד בן אחד בן להגה"ק רבי יעקב פאלאק זי"ע, שהיה רבו של הרבי ר' שכנא מלובלין שהיה רבו וחונתו של הגה"ק הרמ"א זי"ע. ומואב שרבי יעקב פאלאק הוא חידש את דרך הפלפול והחריפות, והיה בדורו גדול הדור.

כאמור רבי משה זי"ע ישב בעיר באניהאד, וכיהן שם במשרת אב"ד ור"מ בעיירה, ואביו רבי זעקיל לא הסכים להיות רב או לכהן באיזה משרה חשובה, וישב בבית המדרש כל היום, רמשא וצפרא, ולמד שם, ואם היה רואה שבחורים מדברים באמצע הסדר, היה ניגש אליהם ומעיר להם ע"ז, וזה היה תפקידו להיות מושגיח בשיבתו של בנו רבי משה, ושניהם היו מרביצי תורה גדולים. רבי משה זי"ע לא האריך ימים ל"ע, ונפטרו בהיותו בן מ"ג שנים בלבד, ואביו רבי זעקיל עוד היה בחיים, ורבי משה השאיר אחריו את בנו רבי אברהם פאלאק שהיה ת"ח מופלג, ורבי אברהם היה עדיין צעיר מדי בשביל להיות רב, והגבאים וראשי הקהל ביקשו למנותו לרב במקום אביו, אבל זקינו רבי זעקיל לא הסכים בשום אופן שנכדו רבי אברהם ימלא את מקום אביו, מחמת גילו הצעיר, והציע שיקחו רב ממקום אחר, ואכן בחרו לבסוף לרב העיר את הגאון רבי יהודא גרינוואלד זי"ע בעל זכרון יהודה ואח"כ את הגאון רבי אליעזר חיים דייטש זי"ע בעל שו"ת פרי השדה.

רבי משה זי"ע חיבר ספר בשם "ברכת משה" עמ"ס חולין, וספר זה הדפיס נכדו הגה"צ רבי יוסף נפתלי שטרן זי"ע, שהיה בנה של בתו של רבי משה, והוא הדפיס את ספרי החת"ס מכתב יד על התורה ודרשות חת"ס, ובעודו בחור כבר הדפיס את הספר "ברכת משה" של זקינו, ולבסוף נהיה רבי יוסף נפתלי חתנו של הג"ר שלמה אלכסנדר יוסף זי"ע בנו של הגה"ק רבי שמעון סופר זי"ע מקראקא, שאצלו היו מונחים הכתבים של החת"ס, וכשראה את הספר "ברכת משה" עמ"ס חולין, שרבי יוסף נפתלי סידר אותו והכינו לדפוס, החליט רבי שלמה אלכסנדר שהיה יקח את רבי יוסף נפתלי לחתן עבור בתו, והוא יסדר את כתבי זקינו החת"ס. ואכן זכה רבי

המשך בעמוד הבא

תורת נתן

פנינים מספר "להורות נתן"
על התורה

מדוע דווקא הארי הכישו

וַיִּשְׂאָר אֶךְ נָח (ו, טו).
פירש"י שאיחר מזונות

לארי והכישו. הא דדוקא הארי הכישו כאשר איחר לו מזונו, כי ארי הוא מלך שבחיות וכאמרם (הגיגה יג), ומלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול (קידושין לב), ועל כן איחר מזונות הארי - אין לו מחילה, ומסיבה זו הוכש.

ובאמת נאמר (ו, טו) וְהָיָה לָךְ וְלָהֶם לְאָכְלָהּ, ומשמע דאכילת אדם קודמת לאכילת החיות בתיבה, ומה שהכישו הארי כי איחר להאכילו גם אחר שאכל נח בעצמו והיה לו להאכילו מיד ומשהתאחר נעשו.

שלח את היונה שהיא דוברת אמת ולא את העורב המשקר

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֹרֵב וַיֵּצֵא וַיָּצֹא וַיָּשׁוּב עַד יְבִשַׁת הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מֵאֵתוֹ לְרִאֵת וַתָּקֹל הַיּוֹנָה וְגו' (ח, ז-ה). באור החיים ז"ל דקדק שבעורב לא נאמר ששלחו כדי לראות הקלו המים ורק ביונה נאמר כן. וכתב לפי דרכו דהעורב לא שלח לראות אלא גירשו בגלל חטאו.

וי"ל עוד עפ"י ש"ס גיטין (מה). אתא עורבא ואמר עיליש ברח אמר עורבא שיקרא הוא ולא סמיכנא עליה אדהכי אתי יונה ואמר כנסת ישראל ליונה נמשלה והאמין לה עי"ש.

וע"כ לא שלח את העורב לראות הקלו המים דשיקרא הוא ולא דסמכא הוא ורק גירשו, אבל את היונה שלח כי היא דוברת אמת.

הטעם שכל אותן י"ב חודש לא טעם נח ובניו טעם שינה

צָא מִן הַתְּקֵה וְגו' (ח, טו). בתנחומא (סי' ט), כל אותן י"ב חודש לא טעם טעם שינה לא נח ולא בניו שהיו זקוקין לזון את הבהמה ואת החיה

ואת העופות. והטעם שהקב"ה העסיקו כל שעה ורגע בהזנת בעלי החי, כי באותה שעה שלטה מדת הדין בעולם וזו קטרגה על נח ובניו, וע"כ הוצרכו לעסוק בגמילות חסדים לתת לבהמות לאכול ועי"ז נתעוררה רחמים גם עליהם, והיינו וְנָתַן לָךְ וְלָהֶם וְרָחֲמֶיךָ (דברים יג, יח).

מקום המזבח של המקדש - שם היה עקידת יצחק, שם הקריב נח קרבנותיו

וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה (ח, ט). כתב בתרגום יונתן שהוא המזבח שבנה אדם הראשון כשגורש מגן עדן ועליו הקריבו קין והבל.

ומזה מקור דברי הרמב"ם (פ"ב מבית הבחירה ה"ב) שמסורת ביד הכל שהמקום שבנה בו דוד ושלמה המזבח, הוא המקום שבנה בו אברהם אבינו המזבח, ועקד עליו יצחק והוא המקום שבנה בו נח מזבח, כשיצא מן התיבה ושם הקריבו קין והבל ואדם הראשון כשנברא ומשם נברא.

הקריב ד' קרבנות כנגד ארבעה צריכים להודות

וַיַּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ (ח, ט). כתב בתרגום יונתן שהעלה ארבע קרבנות.

וי"ל הטעם שדווקא ארבע הקריב, דאמרו חז"ל (ברכות נד): ארבעה צריכין להודות, היוצא מבית אסורים והולכי מדבריות וחולה שנתרפא ויורדי הים, והנה נח היו כל הני, שיצא ממסגר התיבה שהיה כבית אסורים, וכהולכי מדבריות שמצויים שם סכנות חיות רעות ובתיבה היה ביחד עם חיות רעות, וחולה שנתרפא שהכישו ארי וכדאיתא כמדרש, ויורדי הים שניצל מן מי המבול, נמצא שהיה חייב ארבע הודיות, ולכן הביא ד' קרבנות.

אוצרות להורות נתן

שמירת הסדר הוא ענין גדול ושמעתי על הגה"ק מהר"ם שיק זי"ע, ששמר על הסדרים ודקדק מאד בזמנים, בלימוד, בתפילה ובאכילה, הכ"ף היה בדיוק נפלא, ואף אם עמד באמצע התוספות, אם הגיע זמן תפילה, מיד הפסיק ועמד להתפלל. כן שמעתי על הגה"ק הנצי"ב מוואלוז'ין זי"ע, שכתב הרבה ספרים ושאלוהו איך זמנו הספיק לכתב כך הרבה חיבורים, והשיב כי היה מסודר מאד בזמן וכשיש סדר בזמן, אז יש זמן לכל דבר. זה כמוכן תוצאה מהתמדה רצופה, אחרי שמתרגלים למידת הזריזות החשובה, כי גם במדרגה זו אפשר להגיע לדברים נשגבים ביותר, ומעלת הזריזות כבר נכתבה בספרי הקודש.

(אוצרות להורות נתן - תורה)

חודש חשוון הוא המשך של חודש תשרי

באב למועד. אלול הוא חודש הרחמים והסליחות, תקיעת שופר. נמצא שבכל חודש יש בו איזה יומא דפגרא, מלבד חודש מרחשון שאין בו שום י"ט או איזה יומא דפגרא, וצריך להבין באמת למה נפקד מקומו של חודש מרחשון לקביעת הימים טובים.

ואפשר להבין זאת עפ"י מה דאיתא במדרש (ויק"ר פכ"ט ס"ה) שחודש תשרי נקרא חודש השביעי, מלשון שביעה, שהוא שבע במצוות. והנה אמרו חז"ל (ברכות נא) עד מתי מברך אדם אחרי אכילתו עד כדי שיתעכל המזון שבמעיו, היינו עד שהמאכל עדיין מורגש בגופו, נקרא שביעה, ואפשר לברך ברכת המזון. וחז"ל מוכחא שאדם שהוא שבע, הוא מרגיש את שביעתו עוד הרבה זמן, ולא רק בזמן שהוא אוכל. והנה חודש תשרי הוא חודש ששבע במצוות, והרי חודש השביעי נמשך לתוך חודש חשוון, ולכן אין בחודש חשוון שום י"ט וקיום מצוות, משום שחודש חשוון הוא המשך של חודש תשרי, ועדיין שבעים או מהמצוות שקיימנו בחודש תשרי, וזה הוא הי"ט של חודש חשוון. ובכתבי הקודש נאמר [בשם הרה"ק רבי ישראל מרו"ץ ז"ע שיומא דהילולא דיליה חל בג' מרחשון] אשר "מרחשון" הוא מלשון רחשו מרחשון שפנותיה (עין תגיגה ג), שבחודש זה עדיין מורגשת קדושת הימים הנוראים של תשרי, עד כדי כך שהשפתיים מרחשות כאילו מאליהן את תפילת ימי הרחמים והרצון, אלו דברי קדשו.

(מוצש"ק מברכין מרחשון שנת תשס"ג)

עומדים אנו כעת בתחילת חודש מרחשון. הנה בדרך כלל בכל חודש מחדשי השנה, אנו מוצאים בו איזה יומא דפגרא, תשרי הרי מלא בימים טובים, ראש השנה עשרת ימי תשובה יוכ"פ סוכות, וארבעת הימים שבין יוכ"פ לסוכות הם גם נקראים י"ט, והחתם סופר ז"ע חיבר ספר בשם "שירת משה" ובו פיוטים ושירים שחיבר, ושאלו פעם את החת"ס מתי היה לו זמן לחבר פיוטים הרי צריכים ללמוד, והשיב להם החת"ס, שבארבעת הימים שבין יוכ"פ לסוכות, אחרי יום הקדוש שהוא יום מחילת עונות ולפני חג הסוכות שהוא זמן תשובה מאהבה, היתה לו התלהבות גדולה מאד עד שלא היה יכול לצמצם את מוחו בלימוד, ואז כתב את הפיוטים, ובאמת רוב השירים והפיוטים המובאים שם הם בעיקר על חג הסוכות, ורואים מזה שד' ימים אלו הם ג"כ בבחינת י"ט. כסלו יש בו חנוכה. טבת הרי חנוכה נמשך בתוך טבת, ומלבד זאת עשרה בטבת, לעתיד לבוא ייחפץ יום זה לששון ולשמחה. שבט יש בו ראש השנה לאילנות ט"ו בשבט. אדר יש בו פורים, ובשנה זו ישנם שתי חודשי אדר, אדר א' ופורים קטן. ניסן יש בו פסח. אייר יש בו ימי הספירה, ל"ג בעומר. סיון יש בו חג השבועות. תמוז אב יש בהם תעניות, י"ז בתמוז ותשעה באב, אבל הם ייחפכו לעתיד לבוא לששון ולשמחה, ולכן נקרא תשעה באב "מועד" כדכתיב (איכה א, טו) קרא עלי מועד, וע"כ אין אומרים בו תחנון, משום שלעתיד לבוא ייחפך תשעה

אם נכון לומר מוריד הגשם בסגול ולא בקמץ

ראיתי את קונטרסו "ברכות החיים" אשר בו קבץ כעמיר גורנה מפי סופרים וספרים גאוני קמאי ובתראי ז"ל, שהנכון הוא לומר בתפלת שמונה עשרה "משיב הרוח ומוריד הגשם" גימ"ל של הגשם בסגול ולא בקמץ - והנה אמת נכון הדבר כי דברי גאוני עולם אינם צריכים חיזוק, דאע"ג דהיכי דנאמר גשם בסוף ענין צריך לומר בקמץ, וכדמצינו בקראי (מלכים א' י"ח מ"א מ"ד, משלי כ"ה כ"ג, זכריה י"ד י"ז, קהלת י"ב ב'), ברם מוריד הגשם אינו סוף פסקא, וכדמוכח ממש"כ הטור או"ח (סי' קי"ד) בשם הרא"ש ז"ל "שנהגו לאומרו לפני מלכלל חיים לפי שהגשמים כלכלה ופרנסה" עיין שם, ונמצא דמוריד הגשם מחובר למלכלל חיים שלאחריו, ואין מקום לומר בקמץ.

וכבר הביא מע"כ נ"י מסידורים ישנים שכתוב בסגול, וכן ראיתי בסידור המקובל מו"ה הירץ ש"ץ ז"ל שנדפס בשנת ש"ך - והוא מהסידורים הראשונים שבאו בדפוס בחיי חיותם של רבותינו הבית יוסף והרמ"א ז"ל - וגם שם נקוד בסגול. וכן בסידור קרבן מנחה (דפוס פיורדא תק"ח). וכבר העיד הגאון בשו"ת שמן רוקח (מהדורא תליתיאי או"ח סי' ל"ב אות ג) "שהחזיקו כל ישראל בשנים קדמוניות לומר ומוריד הגשם בסגול, וכן נדפס בכל הספרים הקדמונים". ועיין בס' דברי תורה (ח"ד סי' ע"ח) שצדיקים הקפידו על האומרים הגשם בקמץ.

וע"ד שחשש מע"כ נ"י אם רשאי לשנות לומר בסגול מי שנהג לומר בקמץ, הנה אדרבה מי שאומר בקמץ הוא המשנה ממנהג הקדמונים, וכמש"כ בשו"ת שמן רוקח שם (אות ב') וז"ל "ולדעתי גם המשנים לומר מוריד הגשם בקמץ לא טוב הם עושים לשנות הנוסחה הישנה הרגילה בפי כל ישראל". ואף אין צריך התרה, וכמש"כ ידידי הגאון מוהר"ד גולדשטיין שליט"א מהא דמבואר בשו"ע י"ד (סי' רי"ד ס"א) וש"ך שם (סק"ה). ובנ"ד עדיף טפי, דלא זה בלבד שאין יסוד לומר בקמץ אלא דאין ראוי לומר כן דנראה כמפריד בין מוריד הגשם למלכלל חיים, ובאמת הם שייכים אהדדי וכמש"כ הטור הנ"ל בשם הרא"ש, וא"כ ודאי דעדיף טפי ממנהג בטעות דאין צריך התרה. וכבר העיר הגאון הצדיק מהו"ר ישראל וועלץ זצ"ל בקונטרס תל תלפיות (תר"צ סי' ט"ו כ"ג) שיש לחזור למנהג הקדמונים לומר הגשם בסגול, והעתיקו מע"כ בקונטרסו, וכעת נדפס בספרו שו"ת דברי ישראל (או"ח סי' ל"ט).

(שו"ת להורות נתן - חלק ג סימן ה')

המשך "שיח נתן" מעמוד הקודם

יוסף נפתלי ברבות הימים להדפיס את ספרי החת"ס על התורה, דרשות חת"ס, מכתב סופר ב' כרכים מהגהה"ק רבי שמעון סופר ז"ע מקראקא, ועוד, ובכל אות שבכתבי יד קודש דייק כאילו היה זה פסוק חומש. וזכות גדולה היא להזכירו, כיון של"ע לא השאיר אחריו זש"ק.

ונאמר כאן ד"ת מרבי משה ז"ע עה"פ (משלי טו, כז) וְשׂוֹנֵא מִתְּנַת יִתְּנֶהּ — דהנה הקב"ה מוריד את הנשמה לעולם הזה, והאדם צריך לדעת לשם מה ירד לעוה"ז, וכתבו הספה"ק, דזה משום שכדי שהנשמה תוכל ליהנות ולהתענג מזיו השכינה בעולם העליון, צריכים לעבוד קשה בעוה"ז עבור זה, שאם יקבלו השכר חנים אין כסף, אין לדבר ערך, וממילא כשיורדים לעוה"ז ועובדים את השי"ת מתוך קיום התורה והמצוות, הרי הרוויחו את השכר לעתיד לבוא, ואז השכר שמקבלים אח"כ אינו בגדר מתנה, אלא בדין הוא שיטול שכרו, ונוח לו שנברא, דלכך ירד לעוה"ז. וזהו הכוונה שונא מתנות היינו זה שאינו רוצה לקבל השכר בעוה"ב בתורת מתנה, אלא רוצה לקבל את שכרו בדין, על עבודתו וטרחתו כלפי שמיא, הוא יחיה, בשביל זה ראוי שיחיה, שהרי לשם זה ירד לעוה"ז עת"ד.

וזהו שאמר הכותב "וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ", היינו שהלאוין הם רבים יותר מהשכר, וא"כ נוח לו שלא נברא, ואם תאמר דיש להם העצה של בכל דרכיך דעה, ויהיה להם יותר מצוות, ונוח לו שנברא, ע"ז אמר "וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום", שגם במחשבה אינם עושים לשם שמים, ואינם מקיימים בכל דרכיך דעה, ולכן "וינחם ה' כי עשה את האדם" ונוח לו שלא נברא. והשתא בא הכתוב ואומר "ונח מצא חן בעיני ה'", והטעם כי "אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו", ואיתא בעבודה זרה (ו) צדיק במעשיו ותמים בדרכיו, היינו שנח עשה מצוות במעשיו, הם המצוות החיוביות, וגם היה תמים בדרכיו שהיה מקפיד על בכל דרכיך דעה, ונמצא שקיים מצוות בלא גבול, ועל כן "ונח מצא חן בעיני ה'" משום דבאופן זה נוח לו שנברא. וזכותם של כל הצדיקים שדיברנו מהם יגן עלינו, ונזכה לראות בביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

(מוצש"ק מברכין מרחשון שנת תשס"ג)

לקיי
שמו קייז!

הדלקת נרות: 17:35
יציאת השבת: 18:25
רבינו תם: 19:02

ע"פ אופק תל אביב
ד' בחשוון התשפ"ג

טוב לחסות בה'

812

במי בוחר ה'?

נח התשפ"ג. בחירות

כולנו ניצבים ועומדים בימים קריטיים וגורליים לעולם התורה, ימים שיקבעו האם מלכות ה' תתגלה ותוביל את העם שלנו בשנים הקרובות, זמן חשוב שיחליט האם נוכל לשמור על קדושת השבת ולהרבות טהרה בעם ישראל – בחירות התשפ"ג. אכן, אין זה מדרכנו בעלון זה להכניס איזה שמץ או פרט של פוליטיקה, אלא שאחר בקשה אישית של אחד מגדולי התורה, נשתדל לקיים את ציווי התורה. ביום שלישי הקרוב, יעמוד עם ישראל להצביע בקלפיות בפעם החמישית, בכדי לבחור את ההנהגה לשנים הקרובות. הצצה נדירה ומיוחדת גילתה מה יצביע בורא כל העולמות, מי שאמר והיה העולם, בבחירות הקרובות. האם מנחשים אתם במי יצביע...?

את הסוד הנדיר אנו אומרים בכל יום טרם קריאת ההפטרה: "בְּרוּךְ אַתָּה... הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבַמֶּשֶׁה עִבְדוֹ...". במי בוחר ה' יתברך? בתורה, ובמשה עבדו – אלו גדולי הדור המובילים את העם ללכת בדרך ה'. בורא עולם בוחר במי שהולך אחר התורה שלו, ומציית לגדולי הדור ששתל בדורנו. כעת, יש בידינו הזדמנות נדירה להשיב לבורא עולם, ולחזק את הבחירה שלו, את המפלגות הבודדות שעוד צועקות כי 'ה' הוא המלך', ו'ה' הוא האלוקים'.

היה זה באחד מסבבי הבחירות בשנתיים האחרונות. יהודי חשוב, תושב חו"ל, שלח מכתב למרן הרב קנייבסקי וז"ל: "הנני בעל זכות בחירה בבחירות הקרובות, אלא שהנני מתגורר כעת בחו"ל. האם חובה עליי לעשות מאמץ להגיע לארץ לבחור או שמא הנני פטור מכך?". מרן קרא את המכתב והשיב בשלוש מילים: "מחוייב להגיע להצביע". או אז הוסיפו בני ביתו של הרב ושאלו: "שואלים, ומה יזכה אותו יהודי על שיטרח לבוא במיוחד לבחור במפלגה שעושה קידוש ה'?". והרב ענה בשתי מילים: "יזכה לכסף".

מי שזכה להכיר את מרן שר התורה ידע כי כל מילה וכל הוראה שיצאה מפיו היתה במידה ובמשקל, וכי לכל הבטחה שהבטיח היה מקור תורני, ולא איחול גרידא שיצא מליבו. אף כאן השתמש מרן שר התורה במקור הגמרא בשבת (קט, א): "שאל רבי יהודה הנשיא את רבי ישמעאל בן ר' יוסי: בזכות מה זכו עשירי ארץ ישראל להגיע לעושרם? מה המעשה שעומד לזכותם?. ענה לו: 'בעבור שנותנים מעשר מנכסיהם, שנא': 'עשר בשביל שתתעשר'. 'אם כך', הוסיף רבי יהודה הנשיא לשאול, 'כל זה נכון לגבי עשירי ארץ ישראל אשר עליהם חובה לעשר מעשרות, אך בעבור איזה מעשה זוכים עשירי בבל להגיע לעושרם? שהרי אין להם חובת מעשר?'. 'בשביל שמכבדים את התורה – הקב"ה נותן להם עושר'. 'זעשירי שאר ארצות, בזכות מה זוכים לכך?', הוסיף רבי יהודה הנשיא לשאול. 'בשביל שמכבדים את השבת', חתם רבי ישמעאל.

גדולי עולם מגלים את הסוד של עשירי העולם – בארץ ישראל: מעשר, במדינת בבל – כבוד התורה (שם שכנו כל התנאים וגדולי תורה), ובשאר ארצות – בזכות כבוד השבת. ברור היה למרן שר התורה כי אם אותו יהודי בן חו"ל יטרח לבוא להצביע בשביל מפלגה של גדולי ישראל המחזקת את השבת ולומדי התורה – הרי הוא יזכה לעשירות!.

"זכרתי לך חסד נעורייך, אהבת כלולותיך, לכתך אחריי במדבר בארץ לא זרועה" – אין ספק כי הקב"ה יזכור לנצח את מי שיצביע למענו בדור זה אשר רבים לא מכירים אותו, והוא ישלם על כך בגדול!.

לרפואה פרנסה והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורשל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. רחל בת מרים ובעלה וכל יוצאי חלציהם. ישעיהו בן מרים. גאולה בת דבורה. לירז בת יפה. אייל רפאל בן שרית שרה. דביר בן רויטל. ליאור בן פרידה. אריאל בן רויטל.

זיווג הגורן: ניר ואודליה בני ציפורה.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה. אליס בת פרידה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה. הרב שמעון בן כהרית. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן נג'יה. פרחת בת טובה. עליזה בת מזל טוב מלכא. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. גלילי הכהן בן כוכבה. שלמה בן סעדיה זנדאני. רוני אהרון בת מזל מלכה. עמרון יוסף בן סאלם ומרים. שרה בת קמר.

העלון מוקדש לעילוי נשמת מורים בן מרימה פיניש ת.נ.צ.ב.ה

האם מותר לשנוא אדם המצביע אחרת ממנו בבחירות? תשובה: כתב ה'אורח מישרים' (כ,ד'): "אסור לשנוא אדם מישראל, אף אם אותו אדם גרם לו צער או בושה", ואף אם אותו אדם שונא לו, אסור לו לשונאו. וכתב ה'חפץ חיים' (אהבת ישראל ב) כי בכל פעם שמתעוררת בליבו של אדם שנאה כלפי הזולת – עובר באיסור 'לא תשנא'.

***

האם מותר להשתתף במחלוקת ומריבה נגד מצביעי מפלגה אחרת? תשובה: כתב הקיצושי"ע (כט,ט) כי אין לאדם להתקוטט ולערוך מחלוקת עם חברו אף בדבר מצוה (כגון עליה לבימה וכדו), והחכם בורח מהמחלוקת כל עוד נפשו בו, שהרי כבר אמר ה'מדרש תנחומא' (קורח) כי כל העוזר ומסייע במחלוקת – הקב"ה מאבד זכרו מן העולם.

1) מרן הרב אלישיב זצ"ל אמר כי הצבעה ביום הבחירות היא קיום מצוות התורה: "ועשית ככל אשר יורוך", לשמוע בקול חכמים. אם כן, מדוע לא מברכים בעת ההצבעה? תשובת הגר"ח קנייבסקי זצ"ל: "אין מברכים על הפורענות".

ככל אשר יורוך

2) בעת ההליכה להצביע, האם ראוי שהמצביע ייקח עימו את ילדיו, כדי לחנכם במצוות ציות לדברי חכמים? תשובת הגר"ח קנייבסקי זצ"ל: "כן".
3) אדם שהולך להצביע ביום הבחירות, האם נחשב לעוסק במצוה בהליכתו ובחזרתו ויהא פטור ממצוה אחרת? תשובת הגר"ח קנייבסקי זצ"ל: "כן".
4) תפילת שחרית בביה"כ שלו רחוקה, והקלפי שלו ממוקם קרוב לבית. מה יקדים: את מצוות 'ועשית ככל אשר יורוך', או יתפלל שחרית? תשובת הרב קנייבסקי: "בחירות" (!)

האם מותר לדבר דברים רעים על מפלגות שונות ממנו? אסור לספר לשון הרע על קבוצת אנשים המשתייכים לחוג או קבוצה מסוימת, אף אם לא מזכיר כלל את שמותיהם האישיים. על כן, אסור לדבר על אשכנזים, ספרדים, חסידים, תימנים, רוסים וקבוצות של מפלגות. שכל המדבר בגנות עם ישראל – עוונו חמור עד לשמיים, אלא אדרבה, מצוה לדבר רק בשבחן של כלל ישראל ולצדד בזכותם. וכתב הזוהר הקדוש (בראשית נד,ב) כי גדעון לא היה צדיק ולא בנו של צדיק, אלא בגלל שלימד סגוריה על ישראל – זכה לנבואה, לפי שהקב"ה אוהב את מי שמדבר דברים טובים על בניו. ופעם אחת שדיבר אליהו הנביא לשון הרע על בניו "עזבו בריתך", הענישו ה' שיהא בכל ברית של עם ישראל, ככפרה על דבריו.

עניינים נחוצים

רציונות והסתייגות מפי' היהודי
מתק 13 העצה

'חכמת נשים בנתה ביתה' – זו אשתו של און בן פלת, קובעים חז"ל, שאמרה לבעלה: "און היקר, מה לך להיות עם קורח במחלוקת נגד משה. והרי מכל צד שהוא אתה מפסיד: אם קורח ינצח – לא תהיה מלך, ואם משה רבנו ינצח – גם לא תהיה מלך, אז מה לך להיכנס במחלוקת מסוכנת שכזו?". רבותיי, בעל ואשה חכמים חושבים: מה יעזור אם הבית שלנו יהפוך בימים אלו לתחנת שידור של בחירות ומטה שנאה נגד יהודים אחרים בני עמנו המצביעים אחרת?

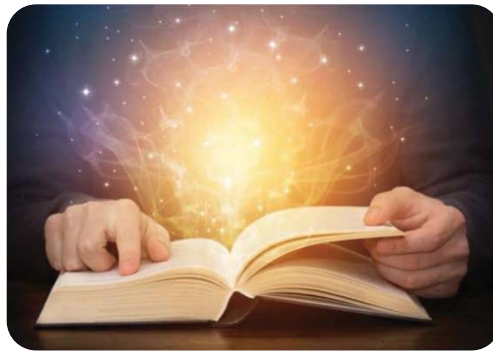
הרי האם הדיבורים שלנו יהפכו אותי לשר בממשלה? לראש הממשלה? זה רק סכנה להגיע ללשון הרע ולביטול תורה גמור. לכן, הורים חכמים לא נותנים חשיבות לדברים אלו, מלבד תזכורת קטנה שכעת בידינו לגרום לקידוש ה' גדול, ולהצביע שה' הוא האלוקים, ואנו רוצים את המלוכה והממשלה שלו בלבד.

אלא, שבליית ברירה ועדיין לא זכינו לביאת גואל צדק, לכן עלינו לציית לרבותינו ולקדש שם שמיים בהצבעתנו. ואדרבה, בהרבה מקומות מארגנים יהודים קדושים בעת סיום הבחירות והתחלת הכרזה על תוצאות המדגמים (הכל כך שורפות זמן יקר של סקרנות אל תוך הלילה, שהרי בסופו של דבר כולם ידעו מי נבחר ומה אירע בסופו של יום), על לימוד תורה בשעות אלו שרוב עם ישראל עומד במתח לדעת התוצאות. וה' יזכנו לעשות רצונו ולאהוב כל יהודי.

הבחירות בבית

הימים הללו, השבת הזו, השבוע הקרוב – הם ימי המבחן שלך, המבחן שיגלה מי אתה, מה הכי מעניין אותך, ואילו ערכים אתה מנחיל לבני ביתך. כל העם עומד כמרקחה לדעת מה יעלה בגורל הבחירות, וכעת הילדים, האשה וכל הנתונים תחת חסדך רואים מה נמצא בראש מעייניך – האם אתה חי בכל רמ"ח איבריך את הפוליטיקה החולפת ועוברת, והיא זו הנמצאת בראש מעייניך, ואף ח"ו בבית הכנסת אינך יכול להתאפק מלדבר על כך ומתחיל לנבא איזה סקר הכי מדויק, ומי יהא שר האוצר וכדומה. או שמא יודע אתה כי זו שטות חולפת, ומה יתן לך ומה יוסיף לך לדבר פטפוטי – סרק על העתיד: מה יהא ומה יקרה, והרי כידוע שהכל נגזר משמיים ועלינו לעשות רק השתדלות ולהצביע 'ככל אשר יורוני' חכמינו וצדיקנו.

האם אתה לא מדבר בשבת קודש דיבורי חול על הבחירות ועל הפוליטיקה ובכך אתה מראה לילדיך כי השבת הקדושה והתורה הקדושה היא החשובה בחיינו והיא ראש מעיינינו או שמא חלילה אתה נסחף אחר דברי הבל ולשון הרע בעיצומו של יום השבת הקדושה. כעת המבחן הגדול שלך מי אתה, וכעת לומדים הילדים ממך מה החשוב בחיים, מה העיקר ומה הטפל. האם בחירות יותר חשובות מדיבור בתפילה או לא.

מצביעים לבורא עולם!

בשנת התורה הקדושה

האב: "לאחר כחודש ימים היא התארסה..."

כמה גדול כח הציות לדברי חכמים הדואגים לשמירת התורה והמצוות. וכלל בידינו: "כל הנוטל עצה מן הזקנים - אינו נכשל" (מד"ר שמות ג, ח).

התורה הקדושה בראשות גדולי ישראל קוראת לכל יהודי: "מי לה' אליי" - למי חשוב כבוד ה' מי אוהב את השבת? מי מכבד את התורה ולומדיה?

בהצבעה למען התורה הקדושה ביום הבחירות, זוכים לקדש את שם ה', ואז בוחן ה' האם באמת אכפת לך ממנו. גם הם יודעים את האמת, שרק גדולי ישראל והתורה הקדושה מגינים עלינו.

היה זה בשנת התשמ"א (7 בנוי 1981). עיראק התחמשה ואיימה על קיומה של מדינת ישראל. בלית ברירה, החליטה מדינת ישראל לתקוף את הכור הגרעיני בעיראק. היתה זו משימה גורלית, הנצרכת המון חסד ה' ודיוק מירבי. ראש הממשלה דאז, מנחם בגין, ערך התייעצויות כבדות משקל, אך הרגיש כי הוא אינו יכול לערוך תקיפה כה גורלית בלי להתייעץ עם מעמידי העולם - גדולי ישראל וצדיקיו.

הוא ניגש אל שני צדיקי הדור - מרן הרב שך זצ"ל, ולאחר מכן הגיע לביתו של הצדיק הקדוש - הבבא סאלי זת"ע. "אנו רוצים לעשות את המבצע מחר, ביום חג השבועות בשעה 14:00 בצהריים", אמר ראש הממשלה, אך ה'בבא סאלי' דחה את הרעיון ואמר: "תדחה את המבצע לשעה 16:00, אז נכנסים כל בחורי הישיבות ובני התורה בחזרה ללימוד. ורק זכות התורה תעזור למטוסים, שהכל יעבור בשלום".

כשאו זקוקים לישועה וברכה, אנו ניגשים אל הצדיקים וגדולי ישראל. כשיש לנו שאלה בהלכה אנו ניגשים לרב, אם כן, קל וחומר בעת כזו שהיא עת צרה ליעקב, בו אנו משפיעים האם התורה ולומדיה יקבלו כבוד והערכה או חלילה להיפך. התורה מתחננת אליך!

שצפה בקטע נדהם - מרן גדול הדור יושב על הבימה במוצ"ש, הרחק מביתו, והגם שגשם ניתך על גופו הטהור, מרן לא זז, מפני שלצורך הצלת היהדות, הינו מוכן להתמלא בגשם בשעות שכאלו.

ראה זאת והחליט להגיע בימים הקרובים ולקבל ברכה מהצדיק. הוא הזמין כרטיס טיסה והגיע לאחר כמה ימים ארצה. הוא נחת בארץ ביום הבחירות עצמם. בשעת קבלת קהל, נעמד היהודי בתורה והמתין לרגע בו יזכה לפגוש את מרן. הגיע תורו, והוא נכנס פנימה אל הקודש. "שלום לכבוד הרב", אמר לרב בהתפעלות עצומה, "ראיתי את הרב

בכנס הבחירות בבית שמש, תחת גשם כבד והגעתי במיוחד מארה"ב. אבקש, אם יוכל הרב לברך את בתי הגדולה, שכבר מחפשת זיווג זמן רב".

הרב הרים את עיניו הקדושות אל היהודי ושאל: "כבר הצבעת היום?" "הנני בעל אזרחות ישראל, אך לא הצבעתי ולא חשבתי על כך", השיב.

"תלך להצביע לעולם התורה ויהיה זיווג לבתך בקרוב". אותו יהודי בעל תשובה, קפץ על דברי הקדושים, נישק את ידיו של הרב, ואץ רץ לברר היכן עליו להצביע.

ההצבעה שלך בירושלים, הודיעו לו במערכת הבחירות. בלי להתבלבל, נסע היהודי במהירות לקיים דברי קודשו של הצדיק, הגיע לקלפי בירושלים והצביע לעולם התורה.

רבותיי, עוד באותו יום, אחר כמה שעות, התקבלה הצעת שידוך לבתו. הזוג נפגשו פגישות בודדות, וכעת מספר

באחת ההרצאות בשבוע שעבר, נשאל מזכה הרבים, הרה"ג יגאל כהן שליט"א: "מדוע להצביע למפלגה תורנית קדושה של גדולי ישראל, והרי בסופו של דבר המפלגות החרדיות הולכות עם ראש הממשלה לשעבר, אזי מדוע לא להצביע לראש הממשלה לשעבר ישירות?"

הרב יגאל כהן, שישב בנוכחות הרבנים הגאונים: הרב זמיר כהן והרב שניר גואטה ענה ליהודי ואמר לו: "אנחנו לא מצביעים לבני אדם - אנחנו מצביעים לבורא עולם. כשאתה מצביע לאדם מסוים - זאת אומרת שאתה מראה שהינך תלוי בו וסומך עליו שיעזור לך.

אנחנו מצביעים לבורא יתברך. הבורא ישתבח שמו נתן לנו כל כך הרבה דברים טובים בחיים שלנו: חיים, בריאות, הצלחה, משפחה, פרנסה. וכעת הוא שואל אותך אישית: "בני, תראה לי בבקשה במי אתה מצביע - האם בבני אדם או בי - בבורא העולם".

כשאנו מצביעים בקלפי ביום הבחירות, אני אומר לה': "מלך מלכי המלכים, אני בוחר בך!". כשיגיע משיח צדקנו ויבדוק מי היה נאמן לבורא עולם ומי עבד את עצמו ותאוותיו, תהיה לו הוכחה מפורשת על ידי הבחירה בבחירות.

סיפר ר' יעקב מלמד הי"ו: "היה זה במוצ"ש שלפני הבחירות האחרונות. נערכה עצרת של גדולי ישראל בעיר 'בית שמש', כשגם מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל הגיע בשארית כוחותיו למקום. מי שזוכר זאת, ירד גשם ללא הרף, כשמרן שר התורה שכל דקה שלו מדודה בפלס, נשאר על מקומו, עקב חרדתו להצלחת עולם התורה הקדושה בבחירות.

האירוע היה מצולם והגיע למקומות רבים בארץ ובעולם. יהודי, בעל תשובה, תושב ארה"ב

יהודי יגיע לשמיים אחר 120 ויראו לו שהוא בנה כמה מקוואות, עזר לישיבות, הביא תקציבי ענק לתלמודי תורה. והוא ישאל: "הרי זה עולם האמת! ואני לא עשיתי זאת!". יאמרו לו: "אתה הצבעת למפלגה קדושה שגרמה לכל זה, אז הכל שלך!". (מרן הרב עובדיה זצ"ל) ואם המפלגה תעשה טעויות - אני את הריווח עשיתי!

מרן רוצה ללמוד!

9 שנים לפטירתו של מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל – פאר הדור והדרו. "בואו ושמעו מעשה מיוחד שאינו ידוע ומפורסם ברבים", סיפר מגיד המישרים הרב חיים זאיד שליט"א: "בצעירותי למדתי בישיבת 'עטרת – ישראל' בירושלים. חג סוכות אחד, החליטה הישיבה לערוך 'דינר' – ערב התרמה לישיבה. בנו סוכה ענקית, ערכו שולחנות מפוארים, הגישו אוכל משובח והזמינו עשירים ואנשים חשובים. מה קרה? – הישיבה גדלה ב"ה ורצו להוסיף עוד שתי קומות למבנה שלנו. היינו צריכים מימון לא קטן, כשבאותם ימים כל בניה של קומה עלתה 500,000 ₪. סך הכל דרוש מיליון ₪ לבניית 2 הקומות, סכום זעום יחסית לימינו אנו. הביאו זמרים, אוכל טוב, ובעיקר החליטו להביא את אחד גדולי ישראל שיעודד את התרומות ויברך את התורמים, כשהפעם הוזמן מרן גדול הדור – הרב עובדיה יוסף זצ"ל. אותי, עבדכם הנאמן – החליטו בהנהלת הישיבה למנות לתפקיד הבחור שמביא את הרבנים מהרכב ישר לאולם ומלווה אותם. הייתי בחור כזה קופצני, ונתנו לי את התפקיד הזה. חיכית ברחוב 'קסטו', עד שלנגד עיניי הגיע רכבו של מרן הרב עובדיה. התזמורת החלה לנגן, ופתחתי למרן הרב עובדיה את דלת הרכב. מיד הוא שאל אותי: "אתה בן תורה?". הנהנתי בראשי, ומיד הוא נתן לי סטירת חיבה, והתקדם איתי יד ביד. לא אשכח זאת לעולם – הרב תופס לי את היד ושואל בקוצר רוח: "כמה זמן זה יקח? הם מפריעים לי ללמוד?".

בעודי הולך עימו יד ביד, שמעתי באוזניי כיצד הרב מדבר לעצמו בדברי תורה: "איזה פלא, מדוע בעלי התוספות לא אמרו כמוהו? והרי כעת לא קשה כלום!", כל זאת בהליכה בדרך לאירוע. מופלא! לפתע, בעוד מרן עולה במדרגות, רץ לעברו בחור מבוגר כבן 32 הלומד בישיבה הסמוכה – ישיבת 'קול יעקב' של הרב עדס, והחל לבכות למרן. "מעל 10 שנים שאין לי כלה, למדתי כמעט את כל הש"ס, ורוצה לזכות

לישועה", התחנן. בעיניי ראיתי, איך מרן מזיל דמעות איתו יחד, שותק קמעא ואומר לו: "יא חביבי, תסיים את הש"ס, ובאותו יום תהיה לך כלה. עכשיו תלך מפה אני ממחר ורוצה ללמוד". הבחור קפץ מאושר וברח. נכנסנו ל'דינר', והמנחה הודיע כי התורם יקבל ברכה ממרן. העשירים החלו להעלות במחירים, עד שאחד הגבירים נקב בסכום גבוה שלא היו לו מתחרים – 250,000 ₪. חצי קומה. כולם מחאו לו כפיים והוא עלה לקבל ברכה ממרן. בעוד התזמורת מנגנת לכבודו, מרן קרא לו ולחש לו באוזן: "כמה תרמת כעת?". "250,000 – חצי קומה לכבוד הישיבה", השיב. "תשמע", אמר לו מרן, "אני מאד רוצה לחזור ללמוד, אין לי זמן להיות פה. תתרום קומה שלימה – חצי מיליון, ואני אברך אותך ברכה גדולה מכל הלב, בזכות שאתה נותן לי לחזור מהר

ללמוד". אותו יהודי החל להתחבט בעצמו, אך מי יכול לסרב למרן גדול הדור. מיד פנה התורם לאחראי ואמר לו: "אני מכפיל את התרומה, ותורם קומה שלימה – 500,000 ₪". התזמורת החלה לנגן שוב, והשמחה גתה. מרן שמח ואמר: "אברך את הגביר הצדיק ואלך לביתי". המארגן שמע זאת ואמר למרן: "בבקשה שהרב לא ילך, יש לנו עוד קומה אחרונה. עוד חצי מיליון צריכים לגייס". "מה? עוד קומה נוספת?", הצטער מרן. הוא קרא לעשיר לידו שתרם קומה שלימה ואמר לו: "תשמע, כבר תרמת קומה אחת, בבקשה תתרום עוד קומה ואני אברך אותך שתרוויח השנה כפליים מהתרומה שלך! אני חייב לחזור ללמוד, תעזור לי בבקשה". העשיר נדהם ולא ידע מה לעשות. יש לו אפשרות, אך הוא לא תיכנן להשקיע מיליון ₪ הלילה. "אל תתמהמה, אתה עוזר לי לשוב ללמוד – אני מברך אותך בכפליים". העשיר קפץ למים והודיע שהוא תורם את 2 הקומות. מרן עטף אותו בגלימתו וברך אותו מעומק הלב בעשירות כפולה. יש תמונה שלו בתוך הגלימה. רבותיי, הנכד של אותו עשיר מכיר אותי, והוא העיד לי, כי באותה שנה סבא שלו הרוויח מכמה עסקים שלא חלם עליהם סכום פי 3-4 ממה שהבטיח מרן והתעשר עושר גדול באותה שנה. והבחור המבוגר מ'קול יעקב', כולם שמעו על הנס. לאחר כמה חודשים הוא סיים את כל הש"ס. ערך מסיבה באולם. בעל הקייטרינג באולם נהנה ממנו מאד, הציע לו את אחותו בסיום האירוע הגדול, ולאחר 3 חודשים הם התחתנו. ראו מה זה פה קדוש של גדולי התורה. כמה התורה הקדושה מביאה ישועות!

מה יהיה השם הנפוץ ביותר בעם ישראל לעתיד לבוא, כשתבוא הגאולה?

לתגובות: 052-7151858
 רחוב מעה בריל 9, ת"א, מספ' אחיאל
 DANIEL777ACHIEL@GMAIL.COM

הקדשה המרכזית

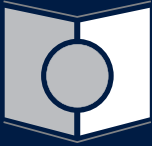
העלון מוקדש לרפואה והצלחה: יונה בדיחי בת טורקיה, אגם אליאן בת ג'קלין, מאיר בן זוהרה, גאולה בת דבורה, ולרי אריה בן אירנה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו, אבשלום בן ויולט, נוסרת בת יוכבד. זיווג: בן בן נאוה. לע"נ: שרית שרה בת ויקטוריה

מזל טוב לנכדנו היקר והאהוב אביתר נ"י

לרגל הגיעו לגיל מצוות, עלה והצלח במעלות התורה הקדושה. מאחלים מספ' מטריקי

העלון מוקדש לע"נ האשה היקרה שרית שרה בת ויקטוריה צובירי ת.נ.צ.ב.ה

דפוס אפי

Dirshu
דרשו' ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

לקראת שבת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 350

פנינים לפרשת נח

**לפניכם טעימה מגיליון לקראת שבת,
לקבלת הגירסא המלאה עם 32 עמודים נא שלחו מייל ל-info@dirshu.co.il
או חפשו 'גיליון לקראת שבת - דרשו' ברשת המקוונת**

היה זה בשלהי שנת תשע"ז, ביקשתי לבקר בבית הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל, ולהתברך מפיו בברכת השנים, באותה תקופה מצבו הבריאותי לא איפשר לבקר אצלו בימי חודש אלול. כמה ימים לאחר מכן, בערב חג הסוכות, התקשרו בני ביתו ובישרו כי נרשם שיפור מסוים במצב הרפואי וניתן לבוא ולבקר. מיהרתי לנצל את ההזדמנות ועליתי למעונו

כ"ק האדמו"ר מנדבורנה שליט"א על ברוך אלוקינו שבראנו לכבודו

"כי אתָּךְ רֵאִיתִי צָדִיק לְפָנַי" (בראשית ז', א')

"היה זה בשלהי שנת תשע"ז, פותח הרבי שליט"א בסיפור המתמצת את עיקר ה'שמועס'. "לקראת השנה החדשה ביקשתי לבקר בבית הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל, שהיה אז ישיש מופלג, ולהתברך מפיו בברכת השנים, היה זה חודשים אחדים קודם הסתלקותו לעולם שכולו טוב, ובאותה תקופה הוא לא חש בטוב. מצבו הבריאותי לא איפשר לבקר אצלו בימי חודש אלול ואף לא בין כסה לעשור.

"כמה ימים לאחר מכן, בערב חג הסוכות, התקשרו בני ביתו ובישרו כי נרשם שיפור מסוים במצב הרפואי וניתן לבוא ולבקר. מיהרתי לנצל את ההזדמנות ועליתי למעונו, ומצאתיו יושב כפוף וחלוש כל כך עד שהזדקק לצינור הנשמה. אחר שקיבל את פנינו ביקשתי להכנס עמו בדברים בכדי לשמוע הימנו מהני מילי מעלייתא, שטחתי אפוא לפניו שאלה בענייני החג הקרב ובא: הנה נצטוונו לקיים בחג הסוכות כמה מצוות מיוחדות לחג זה, בהן סוכה וארבעה-מינים, ולצד זאת אנו מחויבים גם לשמוח במשך ימי החג, שעל שם כך נקרא 'זמן שמחתנו'.

"ויש לדון במה צריכה להיות השמחה בימי החג - האם לשמוח במצוות שזוכים לקיים ואם כן השמחה שייכת רק בשעת קיום המצוה, ומי שאינו נוטל לולב ואינו יושב בסוכה אינו צריך לשמוח בעת הזו, או שהשמחה איננה נובעת דווקא ממצוות החג אלא היא

שמחה תמידית שאינה תלויה בדבר.

"קשה היה לרב שטיינמן לדבר אז. כששמע את השאלה, נשא את עיניו והשיב בארבע מילים: 'ברוך אלוקינו שבראנו לכבודו!'. 'כמה מתיקות, כמה מדויק!' מתלהב הרבי שליט"א מתשובתו הבהירה של הרב שטיינמן. 'יהודי יקר', ממחיש הרבי בסערה ועיניו מלוכלחות, 'עליך לשמוח שזכית להיברא עבור ה'! זה אמור לשמח אותך! כשאדם מתבונן לרגע במחשבתו על המילים הללו - 'ברוך אלוקינו שבראנו לכבודו'. לכבודו! התורה רואה בכך בשורה משמחת עבורנו, ומה יותר משמח מזה..."

פותח הרבי שליט"א בהסבר מפורט ומקיף, היורד לשפת המעשה בחכמת חיים מופלאה, מנתח מהן הסיבות הגורמות לו לאדם עצבות ומה מביאו לידי שמחה, בכדי לעמוד על מהותה של השמחה הגדולה בחג הסוכות. ראשית הדברים במשל ומליצה מדרכי המסחר הגשמי - שהגיד אביו הגדול של הרבי שליט"א, כ"ק מרן אדמו"ר ה'באר יעקב' צוק"ל, אותו הוא מכנה בחרדת קודש 'הרבי זכרונו לברכה' - השופכים אור על ההבדל המהותי בין הבלי העולם הזה למנעמי גן העדן של היהדות.

"דרכו של עולם", ממשיל הרבי שליט"א, "שכאשר רוכשים מוצר, ערכו האמיתי תלוי בשלמותו. למשל, נכנס אדם לגלריה אמנותית של צייר בעל שם וביקש לקנות ציור עבודת יד של צורת קדשו של צדיק פלוני. 'מחירו אלף דולר', אמר לו המוכר במקום.

הלה התבונן היטב בתמונה, ולפתע הבחין בחור קטן בבד הציור. כמובן, באותו הרגע ירד מחירה של היצירה ב-20 אחוזים. הוא המשיך להסתכל ולפתע ראה כתם שחור קטן, ושוב צנח מחירה של התמונה. כאשר גילה עוד חור אחד או שניים, הוא לא הסכים לרכוש את התמונה אף לא בחצי מחיר, לא ראה טעם להשקיע בה.

"ולכאורה מדוע, הלוא אם נניח שכל חור מוריד מאה דולרים מערכה של התמונה, מדוע ארבעה או חמישה חורים מורידים את ערכה לחלוטין? התשובה ברורה: משום שזו כבר לא תמונה אמנותית עם כמה חורים, אלא 'חורים עם תמונה'... זוהי לא יצירה אלא בד מחורר חסר כל ערך.

"צורת ההסתכלות הנכונה על כל דבר הינה באופן יחסי", מחדד הרבי, ומסביר: "כשרוצים לבחון האם שתי שערות הן הרבה או מעט, יש לדעת לגבי מה - כלפי קשר בשערות אם חוצץ בטבילה, שתיים הן מעט מדי אולם בפרה אדומה הן כבר מדי הרבה ופוסלות אותה (פרה ב ה). כשמבקשים לדעת להגיש ליהודי שדפק על דלתנו כוס סודה צוננת - האם זו מידה נאה בהכנסת אורחים או שמא לא? יש להבדיל בין זמן לזמן. בעיצומו של יום קיץ חם כן, ביום חורפי מתאים להגיש לו תה חם, ובמוצאי יום כיפור גם מיני תרגימא. ובאותה מידה גם החורים - בשק תפוחי אדמה ארבעה חורים קטנים הם מעט, אולם בתמונה הם מדי הרבה.

"כללו של דבר, שכל דבר יכול להחשב כך ויכול גם להיות אחרת - הכל תלוי בהסתכלות.

"הרבי זכרונו לברכה המחיש באמצעות משל זה את צורת ההסתכלות הנכונה על אחרים. יש שנוטים להבחין בחסרונותיו

של הזולת, להבליט אותם ולהחליט שהוא אדם שפל כיון שיש לו חסרונות כאלו וכאלו. אך זו טעות יסודית, משום שלכל אדם יש מעלות וחסרונות, ואנשים אינם תמונת נוף שצריכה להיות מושלמת. על החבר אסור להסתכל כמו על ציור, שאסור שיהיה בו אפילו 'חור' אחד, אלא להבין שכמו כולם גם הוא איננו מושלם, אך יש לו הרבה מאד מעלות. החבר איננו 'חורים עם תמונה' אלא הוא תמונה נאה ביותר עם כמה חורים.

"ועל אותו משקל ניתן גם להבין באמצעות משל זה, מה מונע מאנשים רבים לשמוח ולהתהלך בתחושת שביעות רצון, וכדלהלן".

ההכרה בטובותיו של ה'

"אחת הבעיות של בני דורנו - היא חוסר הכרת הטוב לכורא יתברך שמו. אם נעצור עשרה אברכים ברחובה של עיר ונתעניין בשלומם ובמצבם, נמצא שתשעה מהם מיוגעים ומותשים וחסרי שמחת חיים. האחד יתלונן על מצבו בפרנסה, רעהו יתאנח על קשיים חברתיים, השלישי טרוד בענייני בריאות ואחר נסחף לחילוקי דעות עם מאן דהוא וכן הלאה. בממוצע, רק אחד מתוך עשרה יקרין שמחה ויאמר בסיפוק:

'ברוך ה' אני בריא, ב"ב וילדי בריאים וכולנו הולכים בדרך הישר'.

"ונחדד: הרי זהו המצב גם אצל רוב האחרים - הדברים העיקריים במצב טוב, בני המשפחה חיים וקיימים והולכים בדרכי התורה והיראה, והבעיות הן רק בעניינים שוליים ולמרות זאת המציאות מוכיחה שאנשים מרגישים שלא טוב להם. ומדוע זה כך?

"הסיבה היא, שהם לא מבינים את ההבדל בין תמונה לחיים עצמם. חושבים שאם יש כמה חורים אזי הכל כבר לא שווה, טועים לסבור שאם יש כמה בעיות אז כל מצבם קשה מנשוא. הם רואים לנגד עיניהם 'חורים עם תמונה', בעוד שהאמת היא שחיהם הם תמונה גדולה מאד ויפה מאד, עם אי אילו חורים קטנים".

"טוב עשית עם עבדך"

"ומה מתנת החיים שנתן לנו ה' - שהיא כל כך גדולה ויקרה, עד שביחס אליה אין משמעות לטרדות ולבעיות השונות? מהו העיקר, שכנגדו כל השאר כאילו כלל לא קיים?

"המתנה הגדולה היא: 'כי עם קדוש אתה לה' אלוקיך ובך בחר ה' להיות לו לעם סגולה מכל העמים' (דברים יד, ב). כאשר מבינים זאת, לפתע הופכים החורים שבתמונה לחסרי משמעות, הם פשוט לא מעניינים!"

אלו הם דברים פשוטים השייכים לכל אחד. יחשוב אדם לעצמו 'לשם מה הגעתי הנה לעולם הזה, האם כדי לאכול מאכלים טעימים? כדי ליהנות מריבוי ממון? כדי שיכבדו אותי? הרי מובן מאליו לכל בר דעת שלא שווה לעבור את כל התהליך הזה רק בשביל ליהנות כאן מעניינים פשוטים שכאלו. ברור אפוא, יסיק היהודי בחשבון נפשו 'שנשלחתי לעולם הזה בשביל הייעוד האלוקי הגדול לעשות נחת רוח לכורא יתברך שמו, כאמור (ישעיהו מג, כא) 'עם זו יצרתי לי - תהלתי יספרו'. ואם כן, מה איכפת לי אם יש לי את אותן זוטות שאני לא באמת צריך? לשם מה לי לשים אותם בראש מעייני? הרי

”בכל קראנו אליו”

”ומלבד הטובות העצומות שגמל עמנו ה' בכך שבחר בנו להיות עבדיו החשובים ביותר ואנו יכולים ורשאים לקיים מצוות מהם ניהנה לעולם ועד, הוא הגדיל עלינו חסדו ומחשיב אותנו לבני אהוביו ממש ומקרב אותנו אליו קירבה עצומה שאי אפשר לתאר במילים וחיבר את נשמותינו אליו בקשר בל ינתק.

”הרי לא כל אדם שרוצה לבקש דבר מה משליט מדינה מתקבל לפגישה אצלו, וגם המאושר שזוכה להכנס אל הארמון צריך לעבור סוללה של מזכירים ומשרתים ולעמוד בכללי טקס רבים, וגם אז לא מובטח לו שהמלך יענה לבקשתו. ואם כך אצל מלך בשר ודם, אזי כמה עיכובים ובחינות וביקורת ראויים היו להיות למי שמבקש לדבר עם מלך מלכי המלכים.

”ואכן, הגויים אינם זכאים לדבר עם ה' מתוך קירבה, ואפילו המלאכים שרפי מעלה אינם מורשים לשבח את ה' בכל פעם שהם רוצים ויש להם הגבלות על כך, ואילו אנו - בני ישראל הרבה יותר חביבים מהם אצל ה' ויכולים להתפלל אליו בכל עת ובכל שעה (חולין צא:). אנחנו לא צריכים לתאם פגישה במזכירות, כל שמוטל עלינו לעשות זה רק להרהר בתשובה ולטהר מעט את הלב וכבר אנו יכולים להעמד לתפילה לפני המלך, לשפוך את נפשנו ולומר לפניו כל מה שמעיק עלינו ולבקש כל מה שאנו צריכים. וכלשונו המעוררת של משה רבינו ע”ה (דברים ד, ז): 'כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרבים אליו, כה' אלקינו בכל קראנו אליו'.

”ולא זו בלבד, אלא שאנחנו רשאים לדבר לפניו בלשון נוכח, ולומר 'ברוך אתה ה', כמו שמדברים בנים אהובים על אביהם הקרוב. 'כאשר אך שמים לב לכך ומתבוננים במשמעות הדבר, הרי הלב עולה על גדותיו מרוב שמחה! במצב כזה, אין לו ליצר הרע מה להציע לאדם. כמה מגוחך הוא נראה לפתע, כאשר במקום קרבת אלקים שכזו, במקום שמחה עילאית שכזו, הוא מנסה לשכנע אותנו לנבור באשפתות... 'ובכך פירש הרה"ק רבי אהרן מקרלין זי”ע, ה'בית אהרן', את מאמר חז”ל (סוטה ג.) 'אין אדם חוטא אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות', שהשטות הגדולה ביותר היא השכחה, שיהודי שוכח שהוא בן מלך. כי מי ש'חי' את היותו בן מלך ומתבונן בכך, לא מסוגל לשכוח את מעמדו הרם ולעבור עבירות”.

”ומוטל על יהודי להתבונן ולהתעמק בכך עוד ועוד ולהבחין כמה מתנות טובות הוא קיבל - והוא אפילו לא יודע להעריך אותן, ועל ידי ההתבוננות והעיסוק בכך יתרוממו ויתעלו כל מחשבותיו, שאיפותיו ורצונותיו, והוא יהא יותר ויותר קרוב אל ה'”.

(חלק מתוך שיחה נרחבת בחוברת 'השראה' ליפא וגשל, המודיע סוכות תשפ”ב)

הם לא באמת שווים משהו, ואילו מה שכן יש לי - שהוא ברא אותי לכבודו - שווה יותר מהכל!”

”שבראנו לכבודו! - יש לו לה' צבא אדיר של מלאכים ויצורי חומר, עולם ומלואו, ובכל זאת הוא בחר בנו - בכל אחד ואחד מאתנו - לתפקיד גדול ומשמעותי ביותר, לשרתו ולברך בשמו' (דברים י', ח), להיות עבדי ה'!”

”זכינו להשתייך ליחידות העלית בצבא ה'. כמו שבכל צבא יש צורך בטכנאים ובטבחים, ולעומתם ישנם חיילים חשובים יותר, כך גם ליישובו של עולם נדרשים מהנדסים, רופאים וחקלאים. אולם תפקידנו איננו מסתכם בקיומו של עולם, אנו זוכים ללמוד תורה! לקיים מצוות! לפעול גדולות ונצורות. לעתים עלול האדם לזלזל לרגע במעשים פעוטים, אולם כשחושבים לרגע על הזכות לקיים מצוה - הלא זוהי טובה נצחית!”

והרבי שליט”א מסמיך לכך משל: ”נכנס אדם לאולם שמחות בעיצומה של חתונה, ורואה לפניו מאות אנשים. כולם נמצאים באותו מעמד, אך לא כולם נוטלים חלק באותה שמחה. הטבחים והמלצרים אמנם נמצאים באולם, אך האם הם באו לחתונה? הם באו לעבודתם. השומר היושב בפתח והממונה על הרמקולים, כלום מעניין אותם מיהם בני המשפחה או אם מדובר בחתונה או דינר או שמא הכנסת ספר תורה? הרי הם עוסקים במלאכתם ותו לא. אך יתירה מזו, גם האורחים ידידי המחותנים או בני המשפחה הרחוקה, יחזרו בתום השמחה לביתם וימשיכו בחייהם האישיים. לא ישאר בידיהם כלום מהשמחה בה השתתפו. זאת, מלבד בני המשפחה הקרובים. החתן שזכה להקים בית יהודי, המחותנים שזכו להוביל את צאצאיהם תחת החופה, הם אלו שיוצאים מהאולם בידיים מלאות. החתונה הזו תלווה אותם לתמיד”.

וכך בדיוק הוא ההבדל בין סתם מעשים או הנאות גשמיות לבין מצוות. ”כשיהודי מקיים מצוה - וכלל לא משנה איזו מצוה - הוא צריך להיות מאושר שקנה בכך טובה ושמחה לנצח!” אומר הרבי שליט”א ועיניו נישאות אל על בהתרגשות. ”ההנאה מאכילת מנת גלידה מחזיקה מעמד דקות בודדות, השובע מסעודה דשנה כמה שעות, שתיית יין משפיעה אולי לעוד כמה שעות, ובכך זה נגמר. אבל מצוה - איי, קיימת מצוה! כזיתי המצה שזכיתי לאכול עדיין מונחים באוצרי! קריאות השמע, הנחות התפילין, כל מילה של תורה, כל אלו לא יעזבו אותנו לנצח נצחים! אין אלו דברים זמניים, מי יכול לקחת מיהודי את האושר הגדול שהוא זכה עשרות פעמים לאכול אפיקומן? מי יכול להשבית שמחתו של יהודי שקיבל מה' אלפי פעמים את המתנה להתפלל שחרי”ת?”

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ האם ניתן לקרוא קריאת שמע של ערבית בבוקר?
- ◆ האם מותר לענות אמן על ברכת 'אהבה רבה'?
- ◆ מהו משך הזמן של 'תוך כדי דיבור'?

זמן קריאת שמע

- מי שנאנס ולא קרא קריאת שמע של ערבית, יכול לקוראה ביום עד הנץ החמה, עם ברכותיה, למעט ברכת 'השכיבנו'.
- מי שלא קרא קריאת שמע של שחרית עד לסוף זמנה, יקראנה עם ברכותיה עד לסוף זמן תפילה; ואם חלף זמן תפילה, אסור לברך ברכות קריאת שמע.
- יש אומרים שלקריאת שמע יש פן של תפילה בנוסף על המצוה שבה, ולפיכך מי שלא קרא קריאת שמע, יש לו אפשרות 'תשלומין' לחלק התפילה שבה, כדרך שיש תשלומין לתפילה.

ברכות קריאת שמע

- נוהגים לומר את קדושה שבברכת 'יוצר אור' אף ביחידות, אך רצוי לאומרה בטעמים או בניגון של לימוד, כקורא בתורה ולא כמתפלל.
- לדעת השולחן ערוך, המתפלל עם הציבור וסיים ברכת הבוחר בעמו ישראל באהבה לפני החזן - לא יענה אמן על ברכת החזן, כיון שהדבר נחשב ל'הפסק' בין הברכה לדבר שמברכים עליו.
- לדעת הרמ"א, מותר לענות אמן על ברכת 'אהבה רבה' בינה לבין קריאת שמע, ואין הדבר נחשב ל'הפסק' בין ברכת המצוה לקיום המצוה, כיון שאין ברכה זו מיוחדת לקריאת שמע. אולם אף לדעתו אין לענות אמן בין 'אהבה רבה' לקריאת שמע אלא על ברכת 'אהבה רבה', או על ברכה שעניינת אמן עליה מותרת גם 'באמצע הפרק' של ברכות קריאת שמע.
- מי שקיים את מצות קריאת שמע לפני התפילה, עליו לשוב ולקוראה לאחר מכן בסדר התפילה, בַּיְנוֹת לברכות קריאת שמע.

טעויות בברכות

- מי שטעה וסיים ברכה בסיום של ברכה אחרת, וב'תוך כדי דיבור' הוסיף את הסיום הנדרש - יצא ידי חובתו.
- 'תוך כדי דיבור': יש אומרים שזהו משך הזמן הנדרש לאמירת שלש מילים, ויש אומרים - ארבע מילים; והלכה כדעה הראשונה.
- מי שטעה בברכות הארוכות, נחלקו הפוסקים אם "הכל הולך אחר החיתום", ולכן אם חתם כראוי יצא ידי חובה; או שצריך שיזכיר את עיקר הברכה גם לפני החתימה.

'שומע כעונה'

- בכל הברכות יכול אדם להוציא את חברו ידי חובתו מדין 'שומע כעונה', למעט ברכות הנהנין על רוב המאכלים והמשקאות - שנחלקו הפוסקים אם יכול אדם להוציא בהן את חברו.
- יש מהראשונים שכתב שהיוצא ידי חובתו ברכה כלשהי בשמיעה מפי אחר, ודעתו הוסחה במהלך הברכה והרהר בדברים אחרים, נחשבים הרהוריו ל'הפסק' באמצע הברכה ולא יצא ידי חובתו.

'מצוות צריכות כוונה'

- העושה מעשה מצוה, וסבור בטעות שהמעשה אינו ראוי לקיום המצוה, כגון שסבור שאתרוגו פסול, או שסבור בטעות כי הוא פטור מהמצוה - אינו יוצא ידי חובה.
- העושה מעשה מצוה כ'מתעסק', דהיינו שאין כוונתו לעשיית המעשה כלל, אלא שמתוך תנועותיו נעשה מאליו מעשה המצוה, לא יצא ידי חובתו.

{ אז נדברו }

פרשת נח תשפ"ג | לסדר: "את האלקים התהלך נח" | גליון מס': 578

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בנקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!

בנקס: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת

להחזר מס (ס' 46)

באשראי: "נדריים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

מסכת כתובות בדינו!!! בלי נדר מתחילים נדריים...

בסימנא טבא ובמזל טוב מתחילים בשבוע זה מסכת נדריים במסגרת לימוד דף היומי... חבר שלי העיר את תשומת לבי... הוא אומר לי: אם אתה כותב על זה שמתחילים נדריים... תכתוב משהו על עצם הנושא שנקרא "נדריים"!!! סו"ס בדורות האחרונים המושג שנקרא נדריים נהפך להיות נושא מאוד מסויג ומורחק ממחננו!!! כי אמנם מצד אחד נדר ושבועה זה משהו שפעם השתמשו בו הרבה מאוד... (כמעט בכל פרק בתנ"ך יש לשון של שבועה "חי ה'..." יש עשרות פסוקים בתהלים שדוד המלך מביטח "נדרי לה' אשלם") ואילו בדורות האחרונים מחנכים אותנו בתקיפות להתרחק מנדריים כמטחוי קשת... ומתייחסים לנדריים כחסרון וממש כמו חטא... בקיצור: אנחנו הולכים כעת ללמוד מסכת שמתחילתה ועד סופה היא בגדר "שמור מרחק"!!! דרוש וקבל שכר... ואל תעיז להתקרב... מילא יבמות וכתובות מדברות על טרגדיות שהלואי ולא היו... אבל זה לפחות קיים... סו"ס יש שולחן ערוך אבן העזר וזה הלכה למעשה... אבל נדריים זה משהו כזה שמתחילתו ועד סופו... זה נטו להכיר אותו מרחוק!!! אז ביקש ממני חבר שלי... תנסה לתת קצת נשמה לעצם הנושא שנקרא נדריים!!! קצת חיבור לסוגיות שאנחנו הולכים לצלול בהם לאורך תחילת החורף הקרוב... אז באמת התחלתי לבחוש... לברר... לחשוב על עצם המושג שנקרא נדריים... ובכן: תחשוב רגע: מה אומר לך המושג נדריים???

אז בינינו... אם אתה שואל אותי: מה מסכת נדריים אומרת לי???

מבחינתי מסכת נדריים מייצגת מילה אחת: רצינות!!!!!!

הרי מה זה נדר?? יש פה אדם שרוצה כל מיני דברים באויר... מתכנן כל מיני תכניות... יש לו שאיפות וחלומות יפים... ואז יום אחד הוא דופק על השלחן ומכריז שהוא מקבל על עצמו את זה בנדר!!!! הופה!!!! מכאן ואילך זה אומר שזה רציני... **ולכן!!!!** לכן פעם... בזמן חז"ל ולמעלה בקודש נדריים ושבועות זה היה כלי שמתשמישים בו המון... למה???

כי פעם אנשים היו רציניים!!!! מאוד מאוד רציניים! יהודים פעם ידעו בדיוק מה הם רוצים מעצמם!!! הם היו חדורי שליחות לעשות מה שמוטל עליהם ולכן הנדר והשבועה זה היה הצורך מפתחות שהם תמיד הצטיידו איתו בשביל ללחוץ על השלט מרחוק של הרצינות... וקדימה... יוצאים לדרך... מה שנקרא "קפץ ונשבע..." אין חכמות... כשדוד המלך מבין שכך וכך צריך לעשות... זה לא חצי ולא בערך... קפץ ונשבע... שמדיר את עצמו הנאה מחבירו זה מראה על סכסוך קרובים **אז זהו!!!** שהיום אנחנו מאוד מאוד רחוקים מהרצינות התהומית שהייתה פעם לאנשים... ולכן אין לנו ברירה אלא לנטוש בקנאות את הצורך מפתחות הזה... ואדרבה... אין לנו ברירה אלא להתייחס אליו כנשק מסוכן!!! כי היות ותכל'ס אנחנו לא רציניים... אז ברגע שכן אדם לא מכיר בחולשות והוא מתיימר בכל זאת להשתמש בנשק הרציני הזה הוא פשוט מציב את עצמו במצבי אל חזור שהוא לא יודע איך לצאת מזה... אני רק יכול להעיד על עצמי: בתור בחור צעיר פזיז... שהייתי מוכרח תמיד ללכת על הגדר ולבדוק אם היא חשמלית... אז אחד מרשימת המעשים הפזיזים שלי... היה זה כשהייתי מאוד מאוד מאוכזב מהריפיון שלי והחלטתי לתפוס חזק ללא פשרות... ואז נדרתי!!! נדרתי על הספק מסוים או שעות מסוימות של לימוד... וכצפוי לא עמדתי בנדר!!!! ולמה???

היום אני כבר יודע למה... כי היות ונדר ושבועה זה דבר מאוד מאוד רציני!!! והיום מי שקצת רציני וקצת מבין עניין בדור שלנו... מבין שנדרים ושבועות זה לא מתאים לממדים שלנו... ולכן אם תשים לב: מי בדור שלנו זורק שבועות על ימיו ועל שמאל?? רק הלא רציניים!!! כל הפשטוטים שהמילה שלהם לא שווה שקל הם אלו שתמיד יורים שבועות בצורות ללא הבחנה...

לכן ראה הזהרת!!! תחפש לעצמך הרפתקאות אחרות בחיים... אני רוצה לסיים במשפט מחץ... וחובה קדושה להעביר את המשפט הזה לגורמים הרלוונטיים: מי שהוציא שבועה או נדר מפה שלו בשנתיים האחרונות... ויש לו צרות בחיים... אין צורך לבדוק מזוזות... אין גם טעם בלעשות הסרת עין הרע... אין גם צורך לא בהתרת קללות וגם לא ללכת לפועלי ישועות... כי הכתובת רשומה על הקיר... שבועה זו אחת מהעונות הכי חמורות בעולם שמי שעבר על זה כבר לא צריך לעשות ניתוחי מתים לברר את נסיבות האסון... כן! תעביר את המסר הזה ככתבו וכלשונו!!! אלו דברים כהוייתם... להכניס לראש: נדר ושבועה הם מחוץ ללקסיקון שלנו!!! תחפש לעצמך הרפתקאות אחרות... כמו שהבדיל נאצי אצלנו זה כינוי שמחוץ לקו האדום... כך שבועה ונדר זה מחוץ לקו האדום... שבועה זה צרות!!! צרות בצורות!!! ברור או לא ברור? אחרי שהמסר הזה ברור... כעת אפשר להמשיך לדבר על נדריים ושבועות...

באופן כללי במסכת נדריים אתה יכול לפגוש תופעה מאוד מעניינת... של שני אנשים שמצד אחד הם מודרים הנאה אחד מהשני ומצד שני יש ביניהם אהבה וקשר מאוד קרוב... כלומר: בראש שלנו שנים שהדירו את עצמם הנאה אחד מהשני זה מראה על סכסוך עמוק ותהומות שנאה אדירים שמפרידים ביניהם... אז זהו שלא!!! אבל במסכת נדריים אנחנו נגלה שזה ממש לא הסוג הזה... מדובר באנשים הכי אוהבים שמוכנים להתמסר אחד לטובת השני עם כל הלב ובכל זאת הם מודרים הנאה... נו... איך זה יכול להיות?? פשוט מאוד: מדובר בחברותא מאוד טובה... ובזמן האחרון הם מרגישים ריפיון... הם כנראה מפטפטים יותר מידי הרבה סביב כל מיני עסקים משותפים שיש ביניהם... ויום אחד הם החליטו לתפוס חזק!!! והדרך היחידה היא להיות מודרים הנאה לחודש ימים... זהו!!! כעת כל העסקים הוקפאו... כל העסקנויות המשותפות ביניהם נכנסו למיתון... אתה קולט?? פעם לרצינות הייתה מערכת אכיפה!!! היות והחלטנו שאנחנו רציניים... אז קדימה... נהיים מודרים הנאה לתקופה כדי לחזור לתקן... ואת זה אין לנו היום!!! אין לנו את השרירים האלו... את השיניים האלו...

השבוע נשתדל לשרוד את היהדות... בשבוע הבא נתחיל לפרוה...

חידה: תן ניחוש והגדרה קולעת מהי נקודת ההבדל בין פרשת נח ל-לך לך? ?
פרשת נח מלמדת אותנו **לשרוד!!!** לשרוד את המבול... לשרוד את היהדות... להחזיק מעמד... לעשות מאמץ עליון לא ליפול ברשת... להשתדל להחזיק מעמד ולא לדבר בחזרת הש"ץ ולהגיע בזמן לתפילה... להשתדל לשרוד את התובענות של היהדות... בקיצור: לשרוד!
אבל פרשת לך לך זה כבר אברהם אבינו... אברהם אבינו לא שורד את המבול... ולא שורד את היהדות... אברהם אבינו מלמד אותנו איך לפרוה ביהדות!!! אם אברהם אבינו היה בדור המבול הוא לא היה בונה תיבה... הוא אולי היה מתחיל לבנות תיבה כי ה' ציווה... ואז אנשים היו מתחילים לשאול אותו והוא היה מתחיל לקרב אותם תחת כנפי השכינה ומהר מאוד ה' היה אומר לו לעשות מהתיבה הזו הקצאה לחדר אוכל שיהיה ליד הישיבה של ה-318 חניכיו ילידי ביתנו... אצל אברהם לא שורדים את היהדות!!! אצל אברהם אבינו פורחים ביהדות... עכשיו ככה: שלא תבין: זה לא ש-נח זו טעות ואברהם זו האמת...

זה שני שלבים שאי אפשר לדלג עליהם!!! שני חלקים מעכבים ביהדות!!!

צריך לדעת שהמצב המתוקן של עבודת ה' זה לפרוה!!! ה' לא בחר בנו בשביל שנהיה "תקועים" איתנו... רגע רגע... לפני שאני ממשיך... אני רוצה לעצור רגע ולהסביר מה הכוונה "תקועים"... בינינו... בשקט בשקט... שאלה אישית לי אליך... אבל תהיה כנה: לו יצויר שהיית נולד לא דתי... או יותר נכון: אפילו לא יהודי... היית נולד גוי... האם היית מתגיר?? ?

תסתכל לי בעיניים... מאוד יכול להיות שלא!!! **נכון???** אם ככה: זאת אומרת: שכעת שכן נולדת יהודי ואתה כן חרדי בלב ונפש... בעצם למה אתה חרדי?? כי מה אעשה... נולדתי יהודי!!! נולדתי למשפחה חרדית... **אז אני תקוע פה...** אם אני מעצמי לא הייתי בוחר בזה ואני כזה רק בגלל שנוולדתי כאן... במילים אחרות: אני תקוע פה!!! זה נקרא להיות תקוע ביהדות!!! **אז זהו!** שבדיקו בשביל זה בשבוע הבא אנחנו נפגוש לראשונה את אבינו אברהם!! אברהם לא נולד יהודי... אף אחד לא פנה אליו... אף אחד לא חיב אותו... אף אחד לא "תקע" אותו שם... ואברהם אבינו מיוזמתו האישית בחר בה' מתוך הכרה והבנה ש"חכו ממתיקים וכולו מחמדים זה דודי וזה רעי..." ובנקודה הזו אנחנו הבנים של אברהם אבינו... במה זה מתבטא שאנחנו הבנים שלו?? שלמרות שאנחנו כבר בלאו הכי הבנים של יעקב אבינו ונכדים של יצחק... אבל ס"ס"ס הם כבר נולדו לשם... נולדו למוסכמה שיש להם אבא או סבא אברהם ש"ציווה את בניו ואת ביתו אחרי" ללכת בדרכי ה'... גם מי שתקוע ביהדות יכול להיות הבן של יצחק ויעקב... אבל בשביל להיות בן של אברהם?? ?

כאן צריך לבחור!!! אנחנו צריכים להיות גם הבנים של אברהם... שנגיע להכרה והבנה מה זה להיות יהודי... עד כדי שגם הייתי נולד גוי הייתי בוחר מעצמי להתגיר... אז כמובן שמגוי אנחנו לא מצפים שירצה להתגיר... אבל אחרי שאתה כבר יהודי ואתה תקוע פה... אז חבל... בא... בא תפתח את המעטפה הסגורה... בא תבין על איזה יהלומים אתה דורך ותסכים לבחור בזה מיוזמתך האישית!!! ובינינו... את זה לא בטוח שיש לנו... אז זהו!!! שבשביל זה אנחנו צריכים להיות גם בנים של אברהם אבינו... לזה קוראים: עבדו את ה' בשמחה... לא מספיק להיות עבד נאמן... עבד מסור וכונע... צריך גם לעבוד בשמחה... לבחור בזה... לרצות את זה מיוזמתך האישית... לפרוה בבית ה'...

זה חלק השני של היהדות!!! וזה החלק שאותו אנחנו נפגוש בפרשת לך לך...
אבל לפני זה!!! יש את החלק היותר בסיסי... החלק היותר ראשוני... והיותו מוכר לנו... השלב של פרשת נח... פרשת נח מלמדת אותנו לשרוד!!! לשרוד את המבול... לשרוד את היהדות... דור המבול משחיתם את דרכם... עושים עבירות... נח לא מתימר להתמודד מולם... נח פשוט נמלט מהם... נח בונה תיבת נח... מסגרת שמורה ומעטפת שדרכה אפשר לברוח להישמר ממבול היצרים והחומריות של דור המבול... נח לא מעיז כעת לצאת לרחובות ולהתחיל להמליך את ה'... הוא לא יכול להרשות לעצמו את הלוקסוס הזה... הוא צריך לשרוד את הניסיונות והפיתויים של הדור הזה... ובסוף מה שקורה זה שה' מעניש את כל העולם ומביא מבול... ונח...? ?... נח שורד!!! אותו נח ששרד את הפיתויים והניסיונות של דור המבול... הוא זה שגם שורד את הכלה המבול... נח עסוק בדרכי הישרדות!!! אצל אברהם אין כזה דבר לשרוד... אם אברהם אבינו היה במקום נח... ברגע שהוא היה רואה שדור המבול חוטאים... הוא לא היה בונה תיבת נח ובורח... הוא היה יוצא לרחובות וקורא בשם ה'... עושה עצרות התעוררות... סימנרים להחזרה בתשובה... ואז לא היה מבול... הוא לא היה צריך לשרוד לא את הניסיונות והפיתויים של דור המבול וממילא הוא גם לא היה צריך לשרוד את המבול בעצמו... (זה מה שכתוב שאם נח היה בדורו של אברהם לא היה נחשב)

נו... אז תכלס... איפה אנחנו ממוקמים?? למי אנחנו שייכים??

הרי ס"ס"ס גם אנחנו נמצאים כעת בדור המבול... מבול של פיתויים וחומריות וניסיונות... והשאלה היא: לאיזה סוג אנחנו שייכים?? האם אנחנו שייכים לנח שעסוק בשרוד את היהדות?? או לאברהם אבינו שיוצא החוצה ופורח ומפריח את היהדות?? ?

אין תשובה על השאלה הזו!!! אתה יודע למה?? כי צריך את שניהם בד בבד! הם הולכים ביחד!! מצד אחד צריך להיות זהיר כמו נח... נח לא סתם היה עסוק בהישרדות... הוא היה זהיר... הוא לא מספיק סמך על עצמו... וכשיש מבול של ניסיונות צריך לדעת לברוח לתוך המערכת... לתוך המסגרת והמסד החרדי ששומר עלינו ושם להינצל ממי המבול...

אבל!!! במקביל!!! אסור לשכוח שפרשת נח זה לא האידיאל... אסור לשכוח שעם כל הכבוד לנח שכל השבעים אומות יצאו ממנו... בסופו של דבר האידיאל האמיתי מחכה לנו בפרשת לך לך... אצל אברהם אבינו שהוא מלמד אותנו לפרוה בבית ה'...

בא נתרגם את זה לפרקטיקה: זה לא סוד ש-לי לך יש ניסיונות... ניסיונות קלאסיים ומוכרים... כן להיחשף לרשת או לא וכמה... האם לשקוע בחומריות של העולם הזה... אז דבר ראשון: תשרוד!!! תחזיק מעמד!!! בא מהר מהר נרוץ ונעל את עצמנו בתוך תיבת נח... נשרוד את הניסיונות של דורנו!! ואז אחרי שנהיה בחוף מבטחים... כשנהיה מוקפים בחברה החרדית... במעטפת החיצונית ששומרת עלינו... כעת!! כעת הגיע הזמן לפתוח את המעטפה הסגורה... את האוצרות היהודיים הגלומים בתוכנו... ולהתחיל לפרוה בנאמנות שלנו לה'... לפגוש את היהדות שלנו לא רק מזוית ההישרדות אלא שתולים בבית ה' בחצרות אלוקינו יפריחו... הפלגה נעימה... לצוף מעל!! מעל ניסיונות דורנו...

מתחילים זמן חורף...

חודש טוב ומבורך! זמן פורה ומוצלח!
ברכות לסיעתא דשמיא לכל קוראינו
היקרים.

ניתן להשיג את הספרים מבית אז נדברו:

המסולאים ב"פ - ספר על לימוד התורה.
איך יוצרים חשק בלימוד, איך כותבים
חבורה, מתי צריך להפסיק, חברותות, ועוד
ועוד...

אהבת-י - בדור מוצף של סגולות, יש סגולה
בדוקה ומנוסה - תפילה!! קשר עם ד'
יומיומי... - מתכון לישועות!!

ואהבת-י - מה קורה (לנו...) במקומות שאין
אפשרות לשנות את המצב ע"י תפילה?
ספר שכולו נאמנות לד', וקבלת עול מלכות
שמים.

וימאן - הספר שייגלה לך כי גם כך הכח
לומר "לא" לפיתויים חיצוניים. וימאן - בעוז
ותעצומות!!

מחיר הספרים מעודכן: 30 ש"ח (כריכה קשה)

לתשומת לב,

ניתן להשיג בכל מוקדי המכירה ברחבי
הארץ, (מהצפון - צפת וטבריה, עפולה, כרמיאל
וחיפה..., ועד לדרום - אופקים, באר שבע, תפרח,
אשדוד, ובמרכז כמובן - ב"ב, ירושלים, תל ציון,
אחיסמך, בית שמש, מודיעין עילית, ועוד ועוד... זה רק
מדגם)

לביור המוקדם הקרוב אליך:

052-7683095

**חדש!!! ב"ה הגיעה כמות מוגבלת של
ספרים גם לרוב הנויות הספרים
בארה"ב!**

ניתן להשיג גם במקסיקו: 5512778074

ובאירופה - לונדון: 07970287781

ושבועות??? תבין: כשפוליטיקאי מחליט להשתלח בחרדים או לצאת במתקפה מסוימת בעד או נגד משהו.. הוא לא עושה את זה סתם!!! אני סומך עליו שהוא חושב על עצמו!! הוא התייעץ עם אנשי מקצוע והגיע למסקנה שזה כעת המהלך הנכון כעת איך לקדם את עצמו הלאה... ואני שואל אותך: אתה!!! אתה שלוקח ללב ומקשיב לכל ציוץ שלו... האם גם אתה התייעצת עם מישהו אם זה הדבר הנכון לעשות כעת שזה מה שיקדם אותך בחיים...?? אתה קולט?? על זה היינו שרים כשהיינו ילדים: **יש לנו גולם במעגל!!!** יושבים כמה פוליטיקאים או מובילי דעת קהל ואנשי המקצוע ששולטים על הרשת... והם דווקא לא פראייערים... הם דווקא כן דואגים לעצמם... הם עושים מה שטוב להם ומה שלרווחי בשבילם ויקדם אותם... והם סומכים על כמה מיליוני בטלנים כמון שיסכימו להיות הפראייערים שלהם וללכת לפי החליל שלהם... הם מאוד מקוים שאתה לא תדאג לעצמך כמו שהם דואגים לעצמם... הם מקוים שאתה לא תתייעץ עם אף אחד מה נכון בשבילך... העיקר שתמשיך להיות הפראייער שלהם ולשרוף את הזמן שלך על כל ציוץ שלהם... אין בעיה!!! תמשיך להיות הפראייער של של כל התכנים הריקים שמסתובבים ברשת... אבל לפחות אני?? אני לא פראייער...

אני גאה לומר שבשנה האחרונה זכיתי לסיים מסכת יבמות וכתובות וכעת אני צועד במהירות לבית המדרש להתחיל מסכת נדרים!!!

וכי אני צדיק?? וכי אני צו"ל שמנותק מפוליטיקה ויושב ולומד?? וכי אני המצומצם שברוב פרישותי בחרתי להתנתק מכל המכשירים ולבחור בתורה?? מי מדבר פה על צדקות... מי מדבר פה על צמצום...

אני מדבר פה על מינימום אינטלגנציה!!! מינימום של כבוד עצמי!!!

אני רק רואה את מה שחבר שלי עשה בזמן שאני למדתי יבמות וכתובות וזה מעיף אותי לבית המדרש... תחשוב: כשאני התחלתי ללמוד את כל מסכת כתובות... חבר שלי בדיוק אז התחיל לנייעס על הבחירות הנוכחיות... נו... ואני שואל אותך בכנות: האם יש מידע אחד בפוליטיקה שאני יודע פחות מחבר שלי??

האם יש לו קצה חוט טיפה יותר ממני מה יהיו תוצאות הבחירות בעוד שבוע?? ברור שלא!! אין לו שום מידע והשכלה יותר ממני אפילו בתחום של הפוליטיקה בעצמה!!! אז רבש"ע: מה עשית ב-ק"ב הימים האחרונים?? בשעה שאני הייתי צדיק עשיתי טובה לאנושות והלכתי ללמוד מסכת כתובות... מה הפסדתי?? איזה מידע נחוצ ואיזה חדשות מרעישות אתה הרווחת ואני הפסדתי?? **קיום התורה והאפס והעדור!!!** נו... אז תגיד לי: בדור שלנו אני צריך "נשבעתי ואקיימה" ללכת וללמוד נדרים??

אתה יכול להמשיך לחשוב שאני פה הפאנאט והלא מבין מהחיים שלי... אבל מה שבטוח: אני עשיתי סיום על מסכת כתובות!!! אני פותח את השמפניות כבר שבוע לפני הבחירות... אני חוגג את הנצחון האישי כבר שבוע לפני הבחירות... ואם אתה קצת מקנא... אל תבהל... אין צורך לקנאות... בית המדרש פתוח!! מתחילים נדרים!!! כעת ועכשיו... רוץ...

אותנו... **אתה מבין??** אתה מסתובב כאן בעולם ומסתכל ימינה ושמאלה ואתה יכול לראות אנשים שלא עשו עם עצמם כככלום!!! בן אדם שנשאר תקוע באותו מקום עשרות שנים... אתה יכול לראות בן אדם שמכלה את כל חייו בוואצפ והודעות קליפיים וקשקושים כאילו אין מחר... כשאתה פוגש מולך גוש מחדל מתמשך שזזה אתה עוד צריך נדרים ושבועות שימריצו אותך להזיז את עצמך?

עמוד עמוד עמוד!!! רוץ מהר להתחיל מסכת נדרים... אחרת גם אתה עלול למצא את עצמך כזה גוש בטלה ושעמום...

רק לשבר את האוזן: אנחנו כאן במדינת ישראל נמצאים כבר במשך שלוש שנים ויותר בחוסר יציבות פוליטית... האם אתה קולט שיש אנשים שמסתובבים בינינו שלאורך כל השלוש שנים האחרונות הם קברו את עצמם ואת חייהם סביב כל מיני פרשנויות פוליטיות כן ביבי לא ביבי וכיוצ"ב...?? אתה קולט שיש אנשים שההישגים שלהם בשלוש שנים האחרונות מסתכמים בבחירות ה-22. ה-23... ה-24 ה-25...??) ושים לב: אני לא מדבר על הפוליטיקאים... אצלם זה פרנסה... אצלם זה מעמד וקידום... הם דווקא עושים עבודה מצוינת לעצמם... אני מדבר פה על הפראייערים שלהם... אז ל-מה אתה מחכה?? אתה מחכה שייגיעו גם בחירות ה-26 בעוד חמשה חודשים?? אתה רוצה לקבור עוד חצי שנה נוספת בחיים??

נו... אז תגיד לי בכנות... צריך נדרים ושבועות בשביל לרוץ לבית המדרש ולתפוס מסכת נדרים ולקחת אותה חזק חזק לעצמות!!!

תבין: דוד המלך לא היה מוקף עד כדי כך בבטלנים כאלו תעשייתיים... ולכן הוא היה צריך תמריצים נוסח "נשבעתי ואקיימה לשמור משפטי צדקך..." אבל כיום שאני לפעמים נאלץ לנסוע ברכבת 'הדממה...' אני יכול להלך במשך חמש דקות לאורך הקרונות לחפש מקום ושקט!! דממת מוות!!! העיניים של כככלום נעוצות... כל אחד במכשירו הוא... ובלי לדעת מה כולם רואים שם... דבר אחד ברור לי כשמש בצהרים: שיש מכה משותף אחד ויחיד!!! לכל התכנים שכולם רואים שם ברשת...

יש שם את כל מה ש לא רלוונטי בשבילך!!!!

אתה רואה את הרעידת אדמה שיש כעת באינדזיה... אתה קורא על הניסיון לפיגוע בצומת תפוח... אתה מקבל עדכון על המשבר הפוליטי החדש... ומי המושחת התורן... ואיזה כתב אישום חדש יצא עכשיו... והצד השווה בכל התכנים שאתה נחשף שם ברשת **ללא יוצא מן הכלל** שהם מסיחים אותך ממה שרלוונטי בשבילך!!! זה לא יקדם אותך לא בפרנסה... לא בנחת מהילדים... לא בשלום בית... וגם לא בקידום האישי... כשאני רואה את חבר שלי כבר שלוש שנים מכלה את זמנו בשביל להתקשקש סביב כן ביבי לא ביבי... נו... אני צריך את ה"נשבעתי ואקיימה" של דוד המלך בשביל ללמוד בזמן הזה את כל יבמות וכתובות???

עפתי על טיל לבית המדרש!!!! אני צריך תמריצים על דרך החיוב?? מספיק לי לראות את גושי המחדלים שמסתובבים לי בין הרגלים... מספיק לי לראות את החברה שתקועים כבר כמה שנים באותו נייעס חרדי... ממשיכים לדשדש בכל מיני מחלוקות פנימיות... הרה עמל וילד שקר... טוחנים מים וממשיכים לפרנס כל מיני בעלי אינטרסים) שיש להם עניין לא לתת לנושאים מסוימים לא לרדת מסדר היום). וכי כשאתה חי יום יום מול גושי בטלה שכאלו... אתה צריך עוד תמריץ של נדרים

מתחילים בלי נדר --- מסכת

נדרים!

המשך: רצינות זה משהו שמאוד מאוד חסר לנו כיום!!! מסכת נדרים היא כמו מסכת זבחים מנחות שפעם היה לנו בית המקדש והיום אין לנו... כך מסכת נדרים ושבועות וזירות וקונמות וחרמות זה מערכת אכיפה של רצינות ואימות דברים שפעם היה לנו את זה והיום אין!!! **אתן לך עוד דוגמא אחרונה:** לו יצויר שהיית יודע שיש לך רק עוד ארבע שנים בלבד לחיות רח"ל... ובארבע שנים קצרות אלו אתה חייב ללמוד לכה"פ את כל הש"ס... כי יתבעו אותך על זה כידוע... נו... היית מצטרף עכשיו ללימוד דף היומני?? ברור!!! היית מתחיל לקחת את העניינים ברצינות ולבנות תכנית לימוד מסודרת של הספק מדוקדק כדי לגמור את הש"ס לפחות פעם אחת בחיים... רק מה?? מה נעשה... שעל פניו... אתה מתכנן בעזה"ש לחיות פה עוד רבות בשנים... (כן יהי רצון ונאמר אמון) ולכן!!! מהסיבה הזו... יש לך את כל הסיבות שבעולם שגם בגיל 85 אתה תדשדש באותו מקום... ואתה מוזמן לפגוש את כל האנשים בגיל הזה שהם לא יודעים הרבה יותר ממה שאתה יודע כעת...

זאת אומרת: במילים אחרות: **חסר לנו רצינות!!!** אין לנו מספיק דחף וזרם של רצינות!!! אז הנה... בשביל זה פעם היה מנגנון שנקרא נדר... שגם אם לא ידוע לך שיש לך רק עוד ארבע שנים לחיות... אבל כן היית נצמד לאיזה נדר רציני ומשמעותי שמצמיד אותך לקיר ומחייב אותי 'למיהדר' אשמעת' תוך ארבע שנים... והנדר, הוא היה המערכת הפעלה שמפעילה אותי... שמזיזה אותי קדימה ולא נותנת לי לנוח על זרי הדפנה... זה מה שהיה מפעיל את הרצינות התהומית שהייתה לאנשים שחיו כאן פעם ומביאה אותם להישגים גם בלי אקדח שלוף וללא שעון החול שהולך ואוזן... ותכל'ס... את זה חסרנו!!! אין לנו כעת את הלוקוס הזה... אין לנו את האפשרות להשתמש עם הנשק של נדרים...

נו. אז באמת מה עושים שאין לנו היום את מנגנון הרצינות שנקרא נדר?

אין ברירה!!! חייבים להיות רציניים בלי הגלגלי עזר האלו!!!

כן... זה קשה... קשה מאוד.. מבחינה מסוימת נדרש מאיתנו כיום לעשות משהו שאפילו בדורות הקודמים לא ציפו מאיתם... אפילו דוד המלך כשרצה להיכנס למחייב חזק בלימוד הרי "נשבעתי ואקיימה לשמור משפטי צדקך..." ואילו תחשוב שמאיתנו נדרש לייצר רצינות גם בלא המנגנון העוצמתי הזה... נו... אז איך?? איך זה אפשרי?

אז אני אגלה לך סוד כמס:

נכון שלדוד המלך היה ארגז כלים שנקרא נדרים ושבועות ולנו אין את זה!!! אבל עדיין: גם לנו יש משהו שלא היה אפילו לדוד המלך!!! אתה יודע מה יש לנו שלא היה בשום דור?? אנחנו מוקפים בעוצמות בלתי נתפסות של בטלנות ובטלנים שלא עושים עם עצמם כככלום... אנחנו מוצפים מכל הכיוונים בשכבות של מחדלים של חולמנות ואי עשיה... שזה לבד יכול להמריץ

לגזברות... ואז במקרה הטוב בסוף סוף אתה מגיע לאיש הנכון שהוא הכתובת!!! (או לחילופין לאחר חיפוש מתיש מתברר שהבקשה הזו בכלל לא שייכת לתחום העירוני אלא זה שייך למשרדי הממשלה... או שזה בקשה לא חוקית) ואז כשהגעת לפקיד הנכון, כעת מתחיל תהליך שני... להסביר את עצמך מה אתה רוצה... לנמק מה התכוונת כדי שנוכל לעזור לך... **על אותו משקל: כשאדם מוציא מפיו לשון נדר!!** דבר ראשון צריך מיון ראשוני... לאיזה אגף זה מסווג... האם לנדר או קרבן או שבועה או חרם או קונס... או שזה בכלל לא בכלל לא לשון נדר... ואז!!! אחרי שמיצינו את המיון זה כבר עונה על הקריטריונים של נדר... כעת עוברים לשלב הבא... נו... בסדר נדרת!! כעת בא נבין מה התכוונת לנדר... כאן זה כבר לא מילון של אגפים ומחלקות שונות!! אלא מילון מושגים ומילים!!! ותכל'ס, כעת!! בפרק הראשון של נדרים ובחודש חשוון הקרוב אנחנו נעסוק בעיקר במיון הראשוני!! מה נקרא לשון נדר ומה לא... מה מסווג לשבועה, לקונס... או לחילופין איזה נדרים התירו חכמים ונכנסים מיד לרשימת דחיה ואפי' לא מתקבלים במערכת... בשם ה' נעשה ונצליח... ובעז"ש ובלי נדר מתחילים כולנו מסכת נדרים... חודש חשוון מלשון "רחושי מרחשן שפוותיה..." כן... נלמד בחודש זה מה כח של דיבור... כח המלכת ה' היחיד שתמיד נשאר בידנו גם לאחר הימים הנוראים... אין כוחנו אלא בפינו!!! ברוכים הבאים לנדרים...

סתם אלא אגישמקע לומד'ס!! תענוג ללמוד אשטיקל'ר ר"נ... אין מישהו פעם התבטא?? במסכת נדרים חסרים **שני דברים!!!** מצד אחד אין רש"י... אבל מצד שני גם אין ריעד ישיבתי ומראי מקומות... (כביכול) ולמה?? כי הר"נ תופס את כל הרייעד... אם למדת נדרים עם פירוש הר"נ... זהו... אתה עמוק בפנים... אתה מונח בכל הרייעד הישיבתי... כלומר: במסכת נדרים אין לנו רש"י... ובמקומו אנחנו מקבלים את אבי הלומד'ס הישיבתי... ולא סתם אלא זה נכנס לך לתוך תוך הדף גמ' בעצמו... וכעת צריך לקבל החלטה: האם אני הולך על זה או לא?? האם ללמוד נדרים עם ר"נ או בלי ר"נ??

אז בינינו... אם אתה שומע לי... ההחלטה הנכונה ביותר זה: **לא לקבל שום החלטה!!!** סליחה... מישהו עומד לך על הראש לקבל החלטה כאן ועכשיו...?? מה זה... חוזה?? שצריך כעת לחתום מה אתה הולך לעשות מכאן ואילך?? אדרבה... אם כבר!!! אני חושב שמסכת נדרים היא הזדמנות פז לשמש כקרבן קפיצה!!! ולא סתם אלא קרבן קפיצה לכל השכבות... מצד אחד: מי שעד עכשיו לא התחיל בכלל דף היומי כי ההספק התובעני הלחיץ אותו... אז הנה... כעת זו ההזדמנות להתחיל דף היומי... כי הדפים עכשיו הרבה יותר קצרים!!! כל דף נדרים מכיל כמעט שליש חומר מכל מסכת אחרת בש"ס... לעומת זאת: מי שעד עכשיו דווקא למד דף היומי... אבל לא למד עם תוס'... עכשיו זו הזדמנות לטעום... לנסות מידי פעם... הרי סו"ס אין לנו רש"י... ומטבע הדברים בין נרצה ובין לא נרצה נאלץ פה ושם להציץ בר"נ... אז תנסה "לגנוב" פה ושם כל מיני שטיקלאך ר"נ... זה בטח לא מרביץ... **ואתה תהנה!!! מאוד תהנה!!** אבל בלי התחייבויות לעבור על כל ר"נ... סו"ס המחייב שלך זה דף היומי!! ואת דף היומי למדת!! סו"ס לא התחייבת ללמוד את זה עם תוס' ומפרשים... כך שאחרי שסיימת תוך רבע שעה את הדף... אתה יכול כעת "להתלבש" על איזה אשטיקל'ר ר"נ ותלמד אותו לאט לאט בהבנה וביסודיות... אתה לא ממהר לשום מקום... (סו"ס את הדף היומי שלך סיימת... ואל תתנגד להתמכר!!! כן... זהירות: זה ממכר!! עכשיו: שיהיה לך ברור... אם "בטעות" התמכרת לר"נ ועם זה סיימת את מסכת נדרים... אז תדע לך שמכאן ואילך תוס' זה "בכלל מאתיים מנה..." אם ר"נ הצלחת להבין ואפילו ליהנות ממנו... אז ק"ו שתוכל להבין תוס'...

הנה לך קרבן מקפצה שלא היה לך במסכת כתובות!! הדפים של כתובות היו מספיק מאתגרים שלא הותרו לנו את הלוקוס להציץ בתוס'... אבל כעת יש לך את זה... אז תקפוץ על זה... --- לא נכנס כעת לתוך עוביה של המסכת... אבל יש שתי נקודות מרכזיות שמובילות את המסכת!! באיזהו מקום מסכת נדרים הרבה מאוד מתעסקת במילון מושגים!!! בפירוש ופיענוח משפטים... אדם שאומר כך וכך... ל-מה הוא מתכוין?? לזה או לזה?? אלא שהמילון מונחים מתחלק לשני חלקים שצריך להבחין ביניהם!! החלק הראשון הוא: מה הוא בכלל לשון נדר... ואילו החלק השני מתמקד בכונת הנודר... כלומר: בסיידר... הבנתי שאתה נודר... אבל מה התכוונת לנדר?? לדוגמא:

לפעמים אתה רוצה לבקש משהו מהעיריה... כעת אתה צריך לעבור שתי תלאות!! דבר ראשון: להגיע לאגף הנכון... אתה מתקשר למזכירות אומרים לך שזה קשור לגביה... התקשרת לגביה אומרים לך שזה קשור לתעבורה... בתעבורה אומרים לך שזה קשור

מסכת נדרים מייצגת את התיקון לחוסר הרצינות!!! הגיע הזמן לקחת את העניינים ברצינות!!! בלי נדר מתחילים מסכת נדרים...

--- נקודה נוספת אודות מסכת נדרים: מפי השמועה מקובל שבישיבת קלם דליטא היו מתרגשים כשהיו מתחילים מסכת נדרים... מה יש?? **ללמוד ולהתלמד ולהפנים מה זה כח של מילה של יהודי!!!**

מסכת נדרים מלמדת אותנו שיהודי במילה שלו יכול להחיל שם של הקדש על דומם... יכול להחיל חפצא של איסור... ובמה?? **במילה שלו!!** בחצי מילה שלו... סו"ס כינויי נדרים כנדרים... תבין: במסכת כתובות למדנו כמה גדול כחה של מילה **כתובה!!!** סו"ס כתובות זה שטר... כתבת? התחייבת? חתמת?? יש עדים?? זהו!! אתה לא יכול לחזור בו... נפעמתי... נבהלתי... פתאום קלטתי מה זה כח של מילה **כתובה...** כבר התחלתי להיכנס לנרעוון... סו"ס עלון אז נדברו זו מילה **כתובה...** וצריך להתחיל להיזהר... אלא שלקראת סוף מסכת כתובות פתאום התחלתי לשמוע מנגינה קצת שונה... פתאום חז"ל חשפו אותי למושג שיש "דברים הנקנים **באמירה...**" הופה!!! לפעמים גם מילה שלא כתובה... גם לה יש משמעות... זה בא בתור מקדמה לקראת מסכת נדרים... שעכשיו כשאנחנו נכנסים לנדרים... כעת מלמדים אותנו מה **כח של מילה!!! מילה כמות שהיא!!!** אנחנו פתאום נגלה שבחצי פה בן אדם יכול להתפיס א"ע בנדר של חבירו...

בקיצור: כל קול קובע!!! כל מילה יכולה לחולל פלאות!!! כל מילה של יהודי... זו לא מילה... אלא אמירה!!! הכרזה!!! ללמוד לא לזלזל בשום מילה... אם במילה אחת אפשר להקדיש... אז במילה אחת של תפילה וזעקה מעומק לב אפשר לזעזע את כסא הכבוד... במילה אחת של תשובה- חטאתי!!! אפשר להפוך מידת הדין למידת הרחמים...

--- כעת בא נתחיל לדבר פרקטיקה... במסכת נדרים לשם שינוי... לפני שמתחילים את המסכת צריך לקבל החלטה איסטרטגית... היא אולי לא החלטה כ"כ מהותית... אבל היא מאוד דרמטית בייחס לשטף הלימוד...

ההחלטה היא: האם ללמוד את הגמ' עם פירוש הר"נ או לא???

מה שקורה זה שבמסכת נדרים אין פירוש רש"י... וכידוע: לפירוש רש"י יש את המעלה הפלאית שהוא כמו אסתר שלכל אחד נדמית לו כבן אומתו! הלמדן הגדול יכול לשבת על שורה ברש"י במשך שעות ולהוציא מכל מילה ברש"י מהלכים שלימים בסוגיה... לעומת זאת: גם מי שלומד בקיאות יכול להציץ ברש"י ובכמה שורות ספורות הוא נותן לו רקע קצר מתומצת להביא "היכן אני נמצא..." ובאותה מידה גם הבעלבת הכי פשוט מומלץ לו ללמוד רש"י כי הוא המפרש הכי רהוט וברור קצר וקולע, (גם שוטנשטין ומתיבתא עדיין לא הצליחו לספק תחליף לפירוש הכ"כ עממי וכ"כ רהוט של רש"י...) ותכל'ס את זה אין לנו במסכת נדרים!!! ו... ובמקום רש"י מה כן יש לנו?? יש לנו את הר"נ!! והר"נ זה הבדל של מאה שמונים מעלות מרש"י!!! הר"נ הוא אמנם גם מאוד ברור ורהוט!! גם הוא מתייחד בשפה מאוד ברורה וקולחת!!! אבל בר"נ יש לומד'ס... ולא

הבודדים והמפתיעים שעדיין נשארו בירושלים ביום שאחרי שמחת תורה...

חג הסוכות הסתיים זה עתה בירושלים... כפי שהוזכר כבר כאן מדובר בחג הכי מלא וגדוש בירושלים... כי כולם כולם הגיעו... אנשים נשים וטף... מיותר לציין שגם אלו שגרים במדינות מאוד רחוקות שלא יכולים להרשות לעצמם להגיע כל שנה... אבל חג הסוכות במוצאי שביעית זה התאריך המועדף ביותר... ניתן לומר שכל כלל ישראל היו כאן... ואכן במוצאי שמחת תורה לאט לאט הציבור התחיל להתפרד...

ברחמי ויתברך ה' שימח אותנו גם בבשורה טובה... שאכן במוצאי שמחת תורה 'הכל צופין לעשן המערכה, נוטה כלפי צפון - עניים שמחין ובעלי בתים עצבין', (מפני שגשמי שנה מרובין ופירותיהן מרקיבין) נטה כלפי דרום - עניים עצבין ובעלי בתים שמחין, (מפני שגשמי שנה מועטין ופירותיהן משתמרין) נטה כלפי מזרח - הכל שמחין, כלפי מערב - הכל עצבין... ובאמת כל שנה עשן המערכה נוטה לכיוון אחר... בדרך כלל זה או כלפי צפון, או כלפי דרום... בקיצור: אחרי ההקפות שניות בבית המקדש יש ריקוד ספונטני ברחוב... השאלה מי רוקד... אז כשנוטה כלפי צפון, יש ריקוד סוער ומהיר של כל העניים... כל האנשים הרזים שלא גומרים את החודש... יש שם ריקודים סוערים אל תוך הלילה... יעזור ה'... הולך להיות לנו חורף קל... ואילו בשנה כזו שעשן המערכה נוטה לדרום אתה יכול לראות את הגבירים ורקדים... ריקוד יותר איטי כזה... ריקוד של חשופים... ואז כמובן מתרימים אותם... כי הלב שלהם נפתח... אבל השנה??? השנה עשן המערכה נטה כלפי מזרח שאז כולם שמחים, זה היה ממש ריקוד של "אלו ואלו אומרים..." ריקוד שמזכיר את שמחת בית השואבה...

שבוע חלף מאז חג הסוכות... ירושלים אט אט חזרה לשגרה!!! כולם כעת חוזרים הביתה... אין לאף אחד סיבה כעת להישאר... גם החקלאים שהיו פה שנה שלמה חזרו לשדה... גם מי שתמיד נשאר בשביל המעשר שני שעדיין יש לו וכו'... הרי כעת אין להשיג מעשר שני כי רק עכשיו הסתיימה שנת השמיטה...

אבל בכל זאת!! יש פה קבוצה מאוד מעניינת שנשארו פה בירושלים אחרי החג... הם נראים דווקא קבוצה עליזה ומגובשת... ואיך שזה נראה שהם דווקא מתכננים להתמקם בירושלים בתקופה הקרובה כאילו אין מחר... וזה קצת חריג בנוף בימים אלו!!! אנשי הקבוצה טוענים שהם הגיעו מחוץ לארץ אבל זה לא נראה ככה... ההברה שלהם לא נשמעת חוצניקית... לא נשמע שהם קוראים לעיינין אלפיין ולאליין עייניין...

עם הזמן ר' יצחק האכסנאי התיידד עם חלק מהקבוצה שמתארחים אצלו כבר שבועיים... ואז הוא הירשה לעצמו להתעניין בזהירות מי אתם... מאיפה אתם מגיעים... אני מבין שהגעתם ממרחק... לאן פניכם מועדות... ואז ר' שלמה... אחד מהתלמידי חכמים של החבורה גולל בפניו... אנחנו קבוצת עניים!!! כן... לא פחות ולא יותר... אנחנו קבוצה של כמה עשרות משפחות של עניים... אבל לא סתם עניים... עניים מרודים!! אנחנו מסוג העניים ש"עושים בסעודתן"... שזה אומר שאנחנו מסוגלים להשכיר את עצמנו יום שלם והשכר שלנו שיתנו לנו בסה"כ לאכול ארוחות מסודרות עכ"פ לאותו יום!! זה מה שנקרא "עושים בסעודתן..." ההשלכה ההלכתית של "עושים בסעודתן" שאנחנו מסוג העניים שמתונו לנו להתפלל תפילת שמו"ע שלימה ולא "הבינונו" כדון פועלים כי אנחנו לא מקבלים לפי שכירי יום אלא אנחנו עובדים כדי שיתנו לנו לאכול!!! ולכן גם בברה"מ" אנחנו לא צריכים לקצר כברכת פועלים ולדלג על ברכה רביעית כי אנחנו פה בשביל לאכול... אז "תן לחיות" בקיצור: לפעמים אנחנו מגיעים עם כל המשפחה ליום עבודה אצל גביר אחד... כל אחד מהמשפחה מקבל עבודה אחרת... והשכר הוא שארוחתנו עליו!!! ארוחת בוקר וערב... (אז בתחילת הקיץ מקור ההכנסה שלנו מתבסס על לקט שכחה ופאה ופרט ועוללות... ובהמשך הקיץ אנחנו עובדים בשדה האילן ויכולים לאכול כדון פועל שאוכל במחובר... אני מביא איתי את כל הילדים ברשות בעה"ב ואנחנו עובדים ותוך כדי אוכלים... זה אנחנו!! זה כל הציבור שנמצא פה איתי...) אנחנו באמת בקיאים בכל ההלכות האלו... כי זו המחיה שלנו...)

ותכל"ם... הגיע שנת השמיטה, ומטה לחמנו נשבר... בשנת השמיטה לא עובדים בשדה!! ממילא גם לקט שכחה ופאה אין לנו... גם "אכילה במחובר" אין לנו כדון פועלים... גם "עושים בסעודתן" כמעט ואין בנמצא... כי כמה עבודות כבר מותר לבעה"ב לעשות בשדה בשנת השמיטה שהוא יצטרך לשכור אותנו... כמה "סתומי" אז הנביאים חגי זכריה ומלאכי כבר חשבו עלינו... ובשביל זה הם תיקנו שעמון ומואב מעשרים מעשר עני בשביעית!!! ועקרונו קבוצה של עניים את דירתנו) (שבאלו הכי דלה) והלכנו לעמון ומואב לשנת השמיטה ושם המשכנו בדרכנו... המשכנו לעבוד באדמה תמורת סעודות מסודרות... המשכנו ליטול לקט שכחה ופאה... והכי הכי: קבלנו מעשר עני!!! מעשר עני זה תנוגו... אתה מקבל את זה לתוך הבית... ועוד מתנה חשובה...

ותכל"ם... בעמון ומואב בשנת השמיטה העסקים המשיכו כרגיל!!! זה לא כמו ארץ ישראל שבשנת השמיטה הכל הפקר... יד הכל שוים בה... בעמון ומואב יש תרומה גדולה ומעשר ראשון ומעשר שני... הכל כרגיל... וממילא הצטבר אצלם כמויות גדולות של מעשר שני!!! והם נתנו לו את זה בשמחה... ועכשיו בסוף שנת השמיטה הסתיימה הכהונה שלנו שמה... קפלנו צידוד ומיד עלינו לירושלים בשמחה ובחדווה... יש לנו כעת חודש ימים של שקט תעשייתי... יש לו מעשר שני בשפע לאכול מפריה ולשבוע מסובה... אם כי המעשר שני של עמון ומואב זה לא מדאורייתא ויש לזה כמה השלכות... אבל מה שבטוח... חייבים לאכול את זה בירושלים ולכן אנחנו כעת היחידים כמעט בכלל ישראל שמתרווחים כעת על כורסאות ואוכלים מעשר שני...

זה בהחלט היה תופעה מעניינת!!! בעוד שכל כלל ישראל כעת חוזרים לשדה... מתברר שיש כאלו שכעת רק חזרו מה-שדה... בעוד שכל כלל ישראל כעת רק פותחים את הקופה הריקה של מעשר שני ששכבה בבידם במשך שנת השמיטה וכעת רק מתחילים למלאות אותה אט אט... הרי יש פה קבוצה עליזה שהגיעו לכאן עם קופות מלאות במעשר שני וכעת זה הזמן היותר מכוון שלהם... הם בהחלט זכו לסיקור נרחב והתעניינות רבה בקרב הציבור... יש כאלו שגם ניסו להיחלץ לשקם אותם כלכלית... לחשוב מחשבות כיצד להעלות אותם על דרך המלך באופן שלא יודקו ליד מתנת בשר ודם...

עכ"פ חוץ מהחבורה הססגונית הזו... יש עוד כמה אנשים חוצניקים שנשארו פה... מנסיבות קצת פחות עליזות... כי הם עדיין לא סיימו עם כל הדיני תורה שהם דחו לעכשיו... תבין: אין דנים דיני קנסות בחוץ לארץ... ממילא כל הגנבים של חו"ל שחייבים תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה... וכל אלו שהשור תם שלהם הזיק והם חייבים חצי נזק (למ"ד פלגא נזקא קנסא) כל הדיני תורת האלו לא דנים אותם בבבל... ולכן כל חוצניק צובר לעצמו את כל הדיני תורות ששייכים לדיני קנסות... הוא שומר אותם להזדמנות שהוא יעלה לארץ ישראל... אז מה תגיד על ר' יואב שלנו שיש לו בלע"ר רפת גדולה של בקר... ובמשך השנתיים האחרונות הוא צבר עשרות דיני תורות, שעשרים ושלוש מתוכם שייכים לדיני קנסות!!! אם זה שלושים של עבד רח"ל... (עבד שנהרג מהשור האדיר שלו ששחטו אותו עוד באותו יום שהרי "אין לו שמירה אלא סכין") (אז מה אתה חושב... ש-23 דיני תורות מסתיימים בשבוע אחד... אז לכן הוא מתעכב פה עוד כמה ימים בירושלים... ובשביל זה יש לנו פרק "שני דיני גזרות בירושלים" ועוד עשרים ושלוש בתי דינים שהוא מפטרל ביניהם בימים אלו... מה שבטוח: שיהיה לכולנו חורף בריא ומלא ברכת ה'...

הראיון עם הג'רפה מתיבת נח...

כבר שנים ע"ג שנים... כל שנה מחדש כשמגיע פרושת נח... אני נכנס יחד עם נח לתיבה... מתמקם שם בקומה השלישית יחד עם שם חם ויפת...

השנה החלטתי קצת לגוון... השנה נכנסתי לקומה השנייה... לקומה של הבהמות... יש לציין שהיה שם מאוד צפוף... וגם נשמעו שם קולות רומטים... נישתי לג'רפה שהוציאה לה את הראש מה"קן" והתא האישי שלה... היא הייתה כפופה ומתמרמרת... היא טענה: שמאוד משעמם לה כאן... היא תקועה באותו מקום כבר זמן רב... די... כמה אפשר... תן לי לחזור לגן חיות... שם כולם ראו אותי... כיבדו אותי... הכירו בי... ואילו כאן אני תקועה בתוך כלוב קטנטן... מנותקת מהעולם החיצון... לא יודעת מה קורה...

אמרתי לה: ג'רפה ג'רפה... את לא קולטת איפה את נמצאת!!! נכון שאת תקועה פה בתיבה... קצת משעמם וגם קצת צפוף... אבל תביני שכל הג'רפות האחרות מתו... ואת נשארת הג'רפה היחידה בעולם!! את האמא של כל הג'רפות שאי פעם יהיו בכל הגני חיות שבכל רחבי תבל... אז נכון שעד לפני חצי שנה היית מסתובבת משוחררת בגן חיות ואנשים זרקו לך אוכל... אבל היו עוד כמה ג'רפות חוץ ממך... היית אחת ממיליוני ג'רפות שמתובכות בעולם... אבל עכשיו את הג'רפה היחידה בעולם!! אמנם קצת כפופה... קצת צפוף... אבל את היחידה!!! את זו שממשיכה את מסורת הג'רפות...

האחריות מחייבת!!! יש עליך את האחריות להמשיך את הזן הזה שנקרא ג'רפה... אני לא לגמרי בטוח שהיא הבינה מה רציתי ממנה... אבל אני ואתה בטוח נבין את נח... למה הוא הכניס אותה לתיבה... אני בטוח שגם ארגוני צער בעלי חיים לא יגישו עתירה נגד נח שישלל את חירותה של הג'רפה למשך שנים עשר חודש... כי גם הם מבינים שאם יש היום ג'רפות בגן חיות זה רק בזכות אותו נח ששמר עליהם מכל משמר שם בתיבה במשך י"ב חודש...

אז כן!!! בחור יקר... תדע לך שגם אם אתה מרגיש ג'רפה... אבל ברגע שאתה בתוך תיבת נח... אז תדע לך שנבחרת להיות הזן היחיד... גם אם אתה מרגיש קצת צפוף שם בתוך הבית מדרש... מרגיש מצומצם... מנותק מהעולם... תדע לך שאתה יחיד לה'!!! אתה חשוב ויקר לה'!!! אתה לא עוד אחד שמצטופף כאן בתוך תיבת נח... כנראה שיש בתורה ובמעשים טובים שלך משהו מיוחד שאף אחד אחר לא יכול לתת את זה לה'... ואתה הרי לא באמת ג'רפה... אתה הרי מבחר המין האנושי... אתה ממוקם איש שם בקומה העליונה בתיבת נח... תבין שגם אם צפוף פה מבפנים... הרי מבחוץ אין כלום... נכנס לבית המדרש ונעסוק לאור הצוהר שה' פותח לנו בתורתו...

"מה אנחנו מבינים..." "מה אנחנו מבינים..." מה..

הוא מלאך אז אתה פתאום לא מעיז לחשוב שהוא עובר על רצון ה'... רשב"י מקנא לכבוד התורה!!! מה קרה?? איך יכול להיות שהמלאך נהיה אצלך יותר מיוחס מהרבש"ע בכבודו ובעצמו? מה יש?? ראתי מלאך אלוקים עובר על רצון ה'... זהו?? הסתנורת? מרת את כל היהדות שלך?? על זה רשב"י מקלל!!! רשב"י מלמד אותנו שהתורה לא נושאת פנים גם למלאכים!!! גם אם אתה רואה מול עיניך מלאך אלוקים... אבל מה נעשה שהוא מתנהג נגד רצון ה' באופן ברור ומוחלט ובשאת נפש... אסור לך לדפוק את הראש בקיר ותגיך "מה אנחנו מבינים"!!! אדרבה... תכיר ותבין שנעשה כעת נגד רצון ה'! תסמן עליו איקס אחד גדול... כי יש לנו תורה שישם כתוב שכן וכך זה איקס... נקודה!!!

עד כאן הסברתי איפה זה לא נכון לומר "מה אנחנו מבינים..."

כעת איפה כן!!! איפה כן נכון לומר "מה אנחנו מבינים"???

אז שוב!!! בכל דבר אנחנו נצמידים לתורה!!! לפעמים התורה בעצמה נותנת לנו להבין... ש"מה אנחנו מבינים..." לדוגמה: מי שקורא בתורה את מכירת יוסף כמות שהיא... עלול לחשוב שהיה פה חטא חמור, אבל מה נעשה שהתורה בעצמה לאחמ"כ מזכירה כמה וכמה פעמים את שבטי י-ה בכבוד ובהערכה... ואם ככה, כאן התורה בעצמה נותנת לנו להבין, שאם למרות מכירת יוסף, התורה ממשיכה להפליג בשבח שבטי קה על כרחך ש... ש"מה אנחנו מבינים..." וככה זה בייחס לכל שאר המקרים שהתורה מספרת על חטאים של גדולי האומה וחז"ל אומרים לנו כל האומר ___ חטא אינו אלא טועה, למה?? כי למרות שהתורה חושפת בפנינו בחינה של חטא, הרי למרות זאת התורה בעצמה ממשיכה להפליג במעלת ראובן ויהודה דוד... לכן כאן התורה נותנת לנו להבין שלמרות ש"מה אנחנו מבינים..." כלומר: הפה שהתני הוא הפה שאסרו!!! התורה, שהיא זו שכן מסרה בדיני את ההבנה של כל דבר... היא זו שלפעמים חוסמת אותנו ואומרת לנו: לא!! אתה אתם לא מבינים!!! רק

לתורה "מוותר" להגיד לנו לפעמים "מה אתם מבינים" לעומת זאת כשהתורה אומרת לנו איקס!!! ולפעם גייע משהו ונוהג ההיפך מרצון התורה... וההלו... אל תעז להפעיל חוש בקורת ולחשוב שזה לא בסדר... כי... כי מה אתה מבין... סליחה!!! בשביל מה ה' נתן לנו תורה?? בשביל שנדע להבחין בין טוב לבין רע... בין טמא לטהור... וממילא גם מלאך אלוקים... אם הוא יעשה מעשים שלא יעשו... רשב"י לא ידע מלסמן עליו איקס ולומר: זה חוטא גמור!!!! עד כאן ההסתייגות הראשונה... מתי אנחנו כן משתמשים במשפט "אנחנו לא מבינים" וההסתייגות השנייה זה כבר ההלכה המוכרת והמפורשת... מה שנקרא "לדון לכף זכות"!! כדברי רבינו יונה בשערי תשובה ש"ג: "אם האיש הוא ירא אלקים, נתייבב לדון אותו לכף זכות על דרך אמת, גם כי יהיה הדבר קרוב ונוטה יותר אצל הדעת לכף חובה, בפרט אם מדובר באמת באדם גדול וקדוש שכל מעשיו לשם שמים, שהוא בחזקת שכל מעשיו הם בחשבון מדוקדק ומופגל רק לעשות נחת רוח לה'... כאן יש את האמונת החכמים או אמונת צדיקים, שגם אם עושה מעשים ממש תמוהים הרי השכל הישר אומר שחוסר ההבנה תלוי בקוצר המשיג ועומק המושג..."

אבל גם אז!!! צריך לדעת שמותר להשתמש בזה רק בערבון מוגבל!! כי כל זמן שמדובר במעשים תמוהים ולא מובנים נו... כאן יהודי הפשוט לא שואל שאלות וכולו מלא באמונת צדיקים... גם כשנעשים מעשים מסוימים שנראים כלפי חוץ שהם לכאורה מנוגדים לדקדוקי הלכה, כאן גם מתבטא רבא "יתית לי דכי אתי צורבא מרבנן קמאי לדינא לא מזיגאן רישי אבי סדיא עד דלא מהפיכנא בזכותיה", ומכאן יש את כל הסיפורים על צדיקים שהמעשים שלהם היו נראים כתמוהים ואז נתברר שכל מעשיהם היו לטובה, כמו ההוא מעשה ברבי יהושע שהלכו תלמידיו איתו ואז חלץ תפיליו ונתייחד עם מטרונא אחת והתלמידים דנו אותו לכף זכות ואז רבי יהושע תיחקר אותם מה חשבתם עלי והם אמרו לו שהם דנו אותו לכף זכות ואכן התברר שכך הוה, עכ"פ מה רואים מהסיפור הזה?? שהתלמידים באמת היו צריכים לדון את הרב שלהם לכף זכות!! והיה!!! היה מה לדון אותו לכף זכות ולכן הם באמת דנו אותו לכף זכות... אבל אם לא היה להם מה לדון הווא... הם לא היו נושאים לו פנים... הם לא היו אומרים "מה אנחנו מבינים" וממשיכים הלאה... אין כזה דבר לסתום פיות עם שפכטל של מה אנחנו מבינים...

עד כאן ההסתייגות השנייה - איפה כן אומרים "מה אנחנו מבינים", כשאנחנו עומדים מול מלאך ה' שיש מה לדון אותו לכף זכות, והוא מוחזק שמעשיו כשרים... וכעת נעבור להסתייגות השלישית שהיא באמת מורכבת: שהנה מצוינו ברב אשי שהתייחס למלך מנשה כאילו הוא חבר שלו (למחר נפתח ב'חברין') ומנשה נגלה אליו בלילה ונזף בו... אני לא חבר שלך!!! תדבר עלי בכבוד הראוי... אז לכאורה כאן אנחנו רואים שכן יש כזה מושג לדבר בכבוד הראוי כי... "מה אנחנו מבינים"??

אז כאן באמת נכון וקונה עמקה והעניין בקצרה כך: מנשה לא כעס על רב אשי איך העזת להגיד שאני חוטא וכי נקה אתה מבין... לא!!! הטענה של מנשה הייתה: אני לא חבר שלך!!! אל תוריד מהערך שלי!!! ולמה?? כי הסיבה שהתורה בחרה לפרסם את החטאים של אנשים מסוימים זה דווקא בגלל שהם היו אנשים גדולים, והתורה באה ללמד לקח שגם אנשים גדולים עלולים לחטא, ועל זה נאמר "מה יאמרו אזובי הקיר" ויזהרו... אבל ברגע שאנו לוקחים את מנשה בן חזקיה והופכים אותו לחבר שלנו... מנשה מתגלה בחלום ואומר: סליחה... אם אתם מתייחסים כמו חבר שלכם... אז מה התועלת שה' חשף דווקא את החטא שלי? שיחשוף את החטאים שלכם... לכן אל תורידו מערכי... אדרבה... תדעו שהייתי גדול מאוד!! הרבה יותר ממכם!! ובכל זאת נכשלתי בחטא ומכאן תלמדו לקח... על אותו משקל: רשב"י אמנם מקלל את מי שמשבח את "בני האלוהים"... אבל זה לא סתירה שבאותה מידה אסור לנו להפוך אותם לחברים שלנו... ולהגיד שהם היו סתם אנשים מהשטיבלאך... אדרבה!! סו"ס לא לחינם התורה מדגישה שהם היו מלאכים... להגיד לך שגם מלאך אלוקים צריך לשמור על העיניים ואם הוא לא שומר על עצמו אז הנה... גם מלאכים נכשלו בחטא... ומכאן אנחנו לומדים לדורות: שגם מלאך אלוקים לא יכול להשתמט בתאוונה ש... עזוב... אני לא בפרשה... זה לא משפיע עלי כלום... כי הנה... זה קרה גם לי בני האלוהים, לכן לא להוריד מערכם!! כן... הם היו מלאכי אלוקים... אבל באותה מידה לא נלסות להחניף ולהפוך את העבירה שלהם ללא עבירה... ודו"ק היטב...

בסוף פרשת בראשית התורה מדברת על אחת התופעות המסתוריות ביותר: על הנפילים!!! התורה מכנה אותם "בני האלוהים"... בקיצור: זה נשמע משהו מעניין... יש על זה כל מיני מדרשים ושמועות... יש אומרים שזה היה מלאכים... יש אומרים שהם אנשים שחטאו ואז הם איבדו צלם אנוש ומהם יצאו הקופים והפילים... אבל מצאתי במדרש משפט מאוד מפתיע... המדרש מביא את הפסוק "ויראו בני האלוהים את בנות האדם... ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו", אומר המדרש: רשב"י היה מקלל!!! מקלל את מי שאומר ש"בני האלוהים" האלו מדובר באנשים קדושים ומרוממים... שים לב: רשב"י מקלל!! זהירות!!! אף אחד לא מחפש קללות... ועוד ממי? מרשב"י הקדוש... אז והו!!! שמהיים תיזהר... ממה להיזהר?? אל תעזי לשבח את "בני האלוהים" להגיד שהם היו אנשים צדיקים וקדושים... כי מי שאומר כזה דבר... רשב"י מקלל אותם...

מה יש?? מה קרה?? על מה יצא הקצף?? למה רשב"י כ"כ חרד על זה?? משום מה... נדמה לי שהבנתי את הנקודה... כי זה נושא שתמיד קופץ לי מול העיניים... מעניין אותי אם גם אתה מכיר את זה מקרוב...

הסיפור הוא פשוט מאוד: התורה מדברת איתנו פה על "בני האלוהים"!!! מדובר פה במלאכים קדושים... אמנם לפי מה שהתורה כעת מספרת לנו... עליהם אפפסס... זה לא נשמע כ"כ טוב... זה נשמע שהם חטאו בעבירות חמורות... נכון!!! אבל עדיין!! סו"ס אל תשכח... מדובר במלאכים קדושים... מדובר ב"בני האלוהים"...

נו... אז מה אתה בכלל מדבר... מי אתה שתדבר... מה אנחנו מבינים... מי אנחנו... מי אני ומי אתה שנדבר על מלאכים קדושים... הרי בטח המצוות שלנו זה... זה העבירות שלהם... אז והו!!! וההו!!! בדיק על זה רשב"י מגיע ו-- מקלל!!! רשב"י מדעזע מהגישה העקומה הזו!! רשב"י אומר: לנו יש תורה!!! בשביל מה ה' נתן לנו תורה?? בשביל שהתורה היא זו שמדריכה אותנו איך להתייחס לכל דבר... ואם התורה מדברת בגנותם של אותם בני האלוהים ואומרת לנו שהם חטאו... אז מה אתה מחפה עליהם?? מה אתה מסתייג ומדבר בשבחם שהם היו מלאכים ומה אנחנו מבינים...

אז מה והם היו מלאכים... אז בשביל זה לא אני פה זה שחיייתי דעה אלא התורה!!! התורה אומרת לנו שהם חטאו!!! אז ממה אתה מפחד

כלפי מה הדברים אמורים???

בכל ישראל יש סתימת פיות מוכרת שכולנו גדלנו עליה...

גישה ומהלך שנקרא: ש... שקט... "מה אנחנו מבינים"... "מי אנחנו שנדבר"...

אז ככה: צריך לדעת שהגישה מהסוג הזה היא אמנם קיימת!!! יש מקומות די מסוימים שאנחנו משתמשים בגישה הזו... אבל רק לפעמים!!! רק לפעמים הגישה הזו נכונה! כי בדרך כלל זה לא נכון לומר מה אנחנו מבינים!! כעת צריך באמת להבחין ולחדד: מתי נכון לומר את זה ומתי לא נכון?? מתי זה נכון לסתום פיות ולהגיד... לא לשאול שאלות על צדיקים... מה אתה מבין במלאכים... ומתי זה לא נכון??

אז ככה: יש לציין שזו סוגיה לכל דבר... יש לה כמה וכמה פיתוח... אבל בא נתחיל מהדברים הפשוטים... בא נתחיל איפה זה לא נכון לומר את המשפט הזה!!! ובכן: צריך לדעת שבאופן כללי עצם המשפט "מה אנחנו מבינים"... בעיקרו הוא משפט לא נכון... כי... כי זה לא נכון לומר: "מה אנחנו מבינים"... "אנחנו מבינים ועוד איך מבינים..."

זה לא סוד שה' נתן לנו את התורה!!! ובתורה כתוב לנו בצורה הכי מפורשת מה רצון ה' ומה לא רצון ה'... וממילא אנחנו לא מבינים??

אנחנו מבינים!!! ועוד איך מבינים... בשביל זה יש לנו תורה!! שבה ה' גילה לנו את כל רצונו מתחילה ועד סוף... (יתכן שאולי יש פה ושמ דקויות מסוימות של פסקות או מחלוקות בהלכה או בהשקפה שחסר לנו הכרעה ואנחנו לא לגמרי יודעים מה רצון ה'... אבל זה בדקויות... כי באופן כללי ה' פידט לנו בתורתו בדיק מה רצונו... מי שאוהב להתבטאות "מה אנחנו מבינים" זה אומר שהוא לא קלט מה המשמעות תורה!! תורה זו אגרת שנשלחה לנו מה' יתברך בכבודו ובעצמו ששם הוא מפרט לנו בצורה הכי ברורה מה טוב ומה רע מה נכון ומה לא נכון... ומאז שיש לנו תורה אנחנו מבינים!!! נקודה!!!

יש משפט קבוע שאני אוהב להגיד אותו... משפט שגורם לאנשים להרים עלי גבה ולהתלבט "האם הכל בסדר איתנו"... אני מתעקש לטעון שאני יודע בדיק מה קורה בשמים... כל מי שמסוקרן לדעת מה חושבים עלי בשמים... מוזמן לבא לקליניקה שלי... אני יכול להגיד לך במדויק!! רק תגידי לי את הסדר יום שלך... מה אתה עושה עם עצמך ביום יום... ואני אגיד לך איפה אתה מדורג (בשמים)...בנתאי שאתה לא משקר עלי... אם אתה משקר אז כבר הבעיה שלך... זה כמו אחד שמגיע לרופא עם הבדיקות דם של השני...)

ואיך? איך אני יודע מה קורה בשמים?? פשוט מאוד: יש לי חמשה חומשי תורה בבית וגם טור שו"ע... ולפי מה שכתוב בתורה שלנו אני יכול להגיד לך האם מרוצים ממך בשמים או לא... ואני כבר אומר לך מראש: מי ששומע בקול ה' ושומר מצוותיו ועוסק בתורתו ונוטר ברייתו אז לפי מה שכתוב בתורה הוא אוהב ונחמד בשמים... מה שעושה עבירות הוא שנאים... מה יש פה להבין?? יש כלור שהחושבים ששביל לדעת מה קורה בשמים... צריך להנחית לנו את פיהם מת עם תכריכים והוא יגיד לנו מה המוגז אויר' על זה שאלו!!! אני ואתה יודעים לא פחות מהמתים... איך?? בשביל זה יש לנו תורה!!! ובתורה כתוב בצורה הכי מפורשת מה ה' רוצה!!! נכון... יתכן שהמתים אולי יודעים יותר טוב מה שנגזר מאחורי הפרגוד איה מספר יזכה בלוטו וכל הזרוע ברביעה ראשונה ברד מלקה אותו כמבואר בברכות י"ח: אבל זה פיצ'פיקס... אני מדבר פה על מה חושבים עלי ועליל בשמים... את זה לי ולך יש את המידע הכי אמין, אגא נפשי כתיבת ייח' ואדרבה... אני חושב שמי שלא קולט את זה... מי שמסתובב בעולם הזה והוא מסוקרן מה המצב שלו בשמים כאילו אין לו שום קצה חוט... הוא פשוט לא קולט מה זה תורה!!! כי מיים שקבלנו תורה אנחנו יודעים במדויק מה רצון הבורא... ולא סתם אלא על המילימטר... (זה הפט: חכם עדיף מנביא ואכמ"ל...)

וממילא לעשות פרופוז' של סימן שאלה ולהגיד על כל דבר "מה אנחנו מבינים" זה ניתוק מוחלט מתורת אמת שנטע בתוכנו...

אז זהו!!! מהיום תכניס לראש: המשפט "מה אנחנו מבינים" הוא בדרך כלל לא נכון... כי אנחנו מבינים ועוד איך מבינים... לא בשמים היא, ולא מעבר לים היא, כי קרוב אליך הדבר מאוד... וזו הסיבה שרשב"י כ"כ מקפיד ומקלל את מי שמעיז לשבח את אותם "בני האלוהים"!!!

אומר רשב"י: ה' נתן לך תורה!!! ה' פונה אליך בתורה בצורה מאוד מפורשת ואומר בדיק מה רצונו... ופתאום מגיע מלאך... עושה מעשים מפורשים נגד התורה... הופה!! אתה פתאום מסתנוור... היות

השמחה בעניני דיומא

דבר העורר

קוראים יקרים
לכל מי שיש לו
בדיחות על
פרשיות השבוע
נא לשלוח
למערכת.

כמו כן ניתן
לשלוח בדיחות
ל- חגי תשרי,
פורים, פסח.
במייל:

a0503210@
gmail.com

-בדיחות-

1. אם הוא אומר לך כן - אז זה אולי,
אם הוא אומר לך אולי - אז זה לא,
אם הוא אמר לך לא - אז הוא לא פוליטיקאי!!!.....
2. מי שקובעים במדינה זה יאיר וזארה נתניהו.....
3. אוטובוס של פוליטיקאים ועיתונאים התהפך, כשראה זאת זקן שגר בסמוך חשב שכולם מתים וקבר את כולם. לאחר כמה זמן בא ראש הממשלה לבדוק את שרידי האוטובוס וקרא אליו את הזקן והזקן אמר לו שקבר את כולם. שאל אותו רה"מ: "מה, אתה בטוח כולם היו מתים?" ענה לו הזקן: "דווקא היו כמה שאמרו שהם חיים, אבל לא האמנתי להם, אתה יודע... עיתונאים....."
4. נתניהו: הצעירים בוערים לקלפיות.....
5. אחרי שהערבים החרימו את זארה כי הבעלים שלהם אירחו את אותו אחד שעולה להר הבית (בן גביר), מנכ"ל הביטוח הלאומי מארח מחר את בן גביר בתקווה שהם יחרימו את ביטוח לאומי.....
6. קצת מאכזב שמגיע הבחירות השבוע, הבדיחות המצחיקות ירדו ב- 66 אחוז.....

התודה והברכה: לחוברת מבחר העלונים.
וכן אפי כץ הי"ו.

המשך - בדיחות

7. איקאה מחריפה את הסנקציות על רוסיה, היא תמשיך למכור שם, רק תוציא את הוראות ההרכבה.....

8. בזמן שהוטסאפ קרס באמשינוב אחזו בהושע נא שלוש שעות.....

9. ספרדי ואשכנזי עמודו בתור לקלפי, איך שהספרדי בא לבחור האשכנזי אומר לו: "אוחנה אל תשכח להצביע ג'" אומר לו הספרדי: "מה אני יעשה אין מקום בקופסה (הסמינרים)....."

10. השם של המבצע בשכם: "שומר כסאות....."

11. שאלו את התרנגולות - איפה הייתן מעדיפות להתגורר?

ענו התרנגולות: "בכפר בסין, שם התרנגולות חופשיות

מטילות ביצים בשדה והסינים צמחוניים".

שאלו את הפרות - איפה הייתן מעדיפות לחיות?

ענו: "בהודו, שם הפרה קדושה מתרחצות בנהר רובצות

היכן שהן רוצות ולא מובלות לשחיטה".

שאלו את החמור - היכן אתה מעדיף לחיות?

ענה: במדינת ישראל!

ישראל מדינה דמוקרטית וחופשית וכל חמור יכול להיות ראש ממשלה.....

12. ליברמן בהודעה: אין שום עליית מחירים, חיסולים עדיין עולים מאה אלף דולר.....

הבדיחות הן באחריות הקורא בלבד.

קוראים יקרים:

חזרנו אחרי הפסקה

(לא) קצרה מקווים שחיכיתם.

שתמיד נשמח אתכם.

בברכה: העורכים.

ניתן לקבל את

הגיליון במייל

ניתן לשלוח 'בקשה' למייל:

a0503210@gmail.com

פרשת נח המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

שבת ד' חשוון התשפ"ג

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
17:39	18:29	19:06
17:35	18:26	19:02
17:36	18:26	19:02
17:38	18:28	19:05

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"י 050-4194600

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

בתקופת נשיאותו

של **רבן גמליאל**, היה שומר בפתח בית המדרש, שרבן גמליאל הכריז, כי "כל תלמיד שאין תוכו כברו לא יכנס בבית המדרש".

ומהיכן ידע השומר הלזה, את טיבם את התלמידים, מי ראוי להיכנס ומי אינו ראוי?

פשוטם של דברים, אמר בעל ה"אמרי אמת" זצ"ל, שלא היה שומר כלל; הכרזתו של רבן גמליאל היא היא ששמרה על הפתח...

והרבי הזקן מסדיגורא זצ"ל הסביר: אכן, שומר היה. ומהיכן ידע מי תוכו כברו? - מי שתוכו כברו מצא לו דרך להכנס, דרך החלון או מארובת הגג...

אין לך מידה יותר טובה ממידת הענווה

על ידי החלומות יודע האדם אם ליבו אמת עם אלוהיו. אין עונש גדול יותר מכך שהאדם רואה ומרגיש מה שפגם.

ואינו מחזיק טובה, לעצמו כי ברור לו שהסייעתא דשמיא שיש לו לדברי תורה זה "זכות הרבים מסייעתם" (אבות ב'),

לע"נ רחל (רשל) בת קלרה אלבו

קונדס צעיר התגרה בזקן אחד והיה מקניטו בדברים על חולשות זקנותו. אמר לו הזקן: "מה לך מתייהר בגילך הצעיר? ראייה מפורשת לי מדברי חכמים, כי זקן עדיף מצעיר". "הכיצד?" תמה הצעיר הסביר לו הזקן: "בוא וראה: שאני הייתי פעם צעיר - דבר זה הוא בחזקת ודאי. שאתה תהיה פעם זקן - דבר זה הוא בחזקת ספק. וכללו ידוע הוא בגמרא: "ברי ושמא - ברי עדיף..."

אין עשירות יותר מעשירות התורה

מפני מי המבול

כיצד יתכן לומר על נח, אשר אמרה עליו התורה "צדיק תמים", כי לא היה מאמין שלם?

אלא **עד הרגע האחרון** היה נח מאמין ומקווה, כי בני-אדם ישובו בתשובה ותיבטל גזירת המבול, וכך הוא פשוטו של הענין: "נח מקטני אמנה היה מאמין" - אפילו בקטני-האמנה היה תולה אמונתו ותקוותו **שבכל רגע** עלולים הם **לחזור בתשובה**, ולפיכך "ואינו מאמין שיבוא המבול" - שכן תשובתם של אלה עשויה לבטל את הגזירה...

(הה"ק מהר"י מוורקה)

כך דרכו של יצר הרע - יורד ומסית, ואחר כך מביאו לצרה ומראה קלונו ברבים.

כאשר הזמנים אינם כתיקונם;

בזמן החום שולט קור או להיפך, החורף שולט בעיצומו של הקיץ והקיץ בעיצומו של החורף; ה"קור" וה"חום" ה"קיץ" וה"חורף", משמשים בעירבוביה - הרי זה משום "לא ישובותו" - משום שאין משמרים את השבת כהלכה, כי אז בני אדם נענשים בערבוב הזמנים.

תרופה מגן עדן באחד הלילות כשעלה תלמידו של הרב חיים סנואני על יצועו לא יכול היה לנום בשלוה, כי השיעול הטרידו עד מאוד. כאשר השיעול נרגע קמעא נרדם, ובחלומו ראה את מורו ורבו הצדיק ר' חיים סנואני שנתבקש לישיבה של מעלה לפני שנים מספר. התלמיד נחרד ממקומו למראה הנהדר של הצדיק ובראת כבוד הרים עיניו וראה שרבנו הסתכל בו במבט רחמיאמי ואבהי, ברוך ורכות

התקרב אליו הצדיק ואמר לו- "בני יקירי, אם תרצה רפואה ותעלה למכתך, הטה אוזניך לאמרי פי, קח לך תאנים ובשלם במים, ובעת הבישול מעך אותן מעט והמתן בבישול התאנים עד שיתאדו כל המים שבסיר, לאחר מכן קח את התאנים המבושלות וסחטם היטב ע"י בד רשת, המיץ שיצא הוא בריא מאוד ויועיל לך לשיעול... ודע שתרופה זו בדוקה ומנוסה..." ומיד נגזו החלום.

התלמיד התרגש למראה החזיון ואמר- "האח, הנה רבנו גם בהיותו בעולם האמת משתתף בצדתי, ובא וגילה לי תרופה לשיעולי הכבד". עם קומו משנתו שלח את ב"ב להשיג בשבילו תאנים, ואכן בו ביום שהכין את התרופה כפי הוראת רבו נרפא לאלתר, לפליאת כל אנשי ביתו.

העכבר והצפרדע

ביקשה הצפרדע מהעכבר לבקר אותה בביתה. יצאו השנים לדרך והגיעו לאגם. החל העכבר לצעוק: איני יודע לשחות, מה אעשה? צחקה הצפרדע: אל תחשוש, נקשור חבל מרגלך לרגלי ואמשוך אותך באגם עד שנגיע לביתי.

הסכים העכבר וקשר את רגלו לרגל הצפרדע. באמצע האגם החלה הצפרדע לשטות בעכבר ורצתה להטביעו. העכבר פחד והחל לקפץ. באותו רגע עבר הנשר שהבחין בקפיצות העכבר, והרימו. ואז הבחין בצפרדע הקשורה לרגלו, וטרף את שניהם.

היזכר בגבורת אבירי, כי עלול אתה לשלם על כך בראשך. (הערוך)

ומן הבהמה אשר איננה טהורה.

עיקם הכתוב שמונה אותיות כדי שלא להוציא דבר מגונה מפיו. (פסחים ג) אבל הלא הרבה פעמים נאמר בתורה טמא, כגון "וזה לכם הטמא", "טמא יהיה לכם", וכיוצא בזה? אלא כאן, תוך סיפור ענין שאינו נוגע להלכה, יש להזהר שלא להוציא דבר מגונה; ואילו שם, כשיש צורך להורות להלכה שזה טמא, כי אז אין לכסות דבר, אלא יש לבטא ברורות וחריפות: "וזה לכם הטמא!"...

גם מעות היא צריכה..

רבי משה חיים, אחיו של הרה"ק רבי יצחק מאיר מגור זיע"א, הצליח מאוד בעסקיו והתעשר מאוד. יום אחד הגיע לבקר את אביו רבי ישראל ואת אמו הרבנית חיה שרה שדרו בגור. כשהתקרה המרכבה לגור, הבחין באשה זקנה המשרכת רגליה בעירה, והיא נושאת עמה ערמה גדולה של קש.

הבחין שהיא אמו הרבנית, קפץ בבהלה ושאל מדוע היא סוחבת משה כבד כל כך? ענתה הרבנית: "נושאת אני קש לצרכיה של כלה יתומה הזקוקה למזון, וכי רגלי פטורות מצוות?" אמר: "אמי, אתן לך כסף שתוכלי לרכוש מזונים רבים, ובלבד שתזרקי את הקש מעל כתפך החלשות". ענתה הרבנית: "אדרבא, תן לי את הכסף. נוסף למזון, זקוקה היתומה גם לכסף..."

ארוחת חתנים

הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל עמד פעם בהיכל ישיבתו והשמיע שיעור בגמרא. בתוך כך הופיע ראש-הקהל וביקש מרבי מאיר, להיפנות לשעה קלה, כי ענין דחוף לו אליו. ניסה רבי מאיר להסביר לו, כי אינו יכול להפסיק מתלמודו. אך הפרנס לא אבה להמתין ותבע בתוקף, שהרב יתפנה אליו בלי דיחוי. "נו, מילא", נתחייך רבי מאיר, "בוא והצטרף אלי לארוחה". "לארוחה?" השתומם ראש-הקהל, "איזו ארוחה?" אמר לו רבי מאיר: "וכי אינך יודע מה שאמרו חכמים בגמרא, שכל הפוסק מדברי תורה ומתפנה לשיחה של חולין- מאכילין אותו גחלי רתמים..."

איש אחד בא לרופא ואומר

לו: "אדוני הרופא אני עומד למות". הרופא מרגיע את החולה ואומר לו: "יש לך עוד 10 לחיות." "החולה שואל: "מה 10? 10 שנים, 10 חודשים, עשרה ימים"....? הרופא: "6,7,8,9,10"

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

משולחן גבוה

שלמה המלך בשיר השירים אמר: "אני ישנה וליבי ער" כשעובר אדם ורואה אדם שכוב זרוק ללא תנועה ללא ניע לא מזיז יד לא רגל לא ראש ולא עפעף, אינו יודע אדם זה אם חי הוא או מת. מה הוא עושה? גוחן על אותו אדם ושם אוזניו כאפרכסת על ליבו, אם שומע את פעימות ליבו, אם ליבו עדיין מפעם בקרבו יודע הוא שאדם זה חי אלא ישן ומה שיש לעשות להקימו משנתו.

הייתה תקופה שהתהלכנו ברחוב וראינו אנשים, ראינו בחורים צעירים וחשבנו למתים גמורים כי כבר אין שום מצווה.. לא יד, לא תפילין של יד, ולא תפילין של ראש, לא הסתכלות על ספר תורה ולא רגלים להלך לבית הכנסת, והנה בא שלמה המלך ואומר לנו !!! אתה צריך רק להקיץ אותו במשהו קטן, פתח קטן כחודו של מחט, דברי תורה משמחים את הלב "פתחי לי אחותי רעיתי" ואז תיראה איך הוא חוזר למקורות לשורשים לשבת לטהרה למצוות ולתורה.

העולם הזה כחלום יעוף השנים עוברים כחלום ולא רק השנים כל ימי האדם הוא כעל עובר, אדם לא מרגיש והנה כבר זו, מסתלק, כענן יעוף, ולא סתם ענן, לפעמים יש יום מעונן שהעננים נשארים זמן מועט, אבל יש עננים כאלה שהם עפים במהירות הבזק ואתה לא יכול להשיג אותם. אחים יקרים! הימים מסתלקים מהר, אשריו מי שיכול לתפוס משהו קצת גשם. "יערוף כמטר לקחי תזל כטל אמרת" קצת אימרות, "אימרת ה' ערופה מגן הוא לכל החוסים בו",

לחסות באיזה אימרה של תורה, באיזה אימרה של הלכה, באיזה מעשה של עדקה, באיזה מעשה טוב, באיזה קדושה, באיזה טהרה, צריך לתפוס למוח? כי זה עף ועלולים לאבד את הזמן שלנו נאמר "ואברהם זקן בא בימים" כל יום ויום אברהם אבינו ניצל לתורה ויראה, למעשה חסד ועדקה. כל רגע ורגע נחוס גם אנו על זמנינו היקר.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

הרה"ק רבי חיים מצאנז

זיע"א היה מתפלל בכל כחו בדבקות עצומה. הוא היה רוקע ברגליו בכח, אעפ"י שרגלו האחת היתה מלאה פצעים.

פעם בא לרה"ק רבי נפתלי מרובשיץ זיע"א, והיה מתפלל בהתלהבות רבה, כשהוא רוקע ברגליו על הרצפה. נכנסה הרבנית לבעלה ושאלה: "מדוע אתה מניח לו לרקע ברגלו החולה, אמור לו שירקע ברגלו הבריאה!"

השיב הרבי: "לו היה רבי חיים מרגיש באיזו רגל הוא רוקע, הייתי אומר לו שימנע מכך, אבל בשעת התפילה הוא אינו יודע כלל אם הוא רוקע ברגל הבריאה או ברגל החולה..."

עלי לעקור את השן הכואבת", אמר רופא השיניים, "אבל אל דאגה, זה ייקח רק חמש דקות." "וכמה זה יעלה?", שאל הפציינט. "מאה שקל", ענה הרופא. "מאה שקל בעד עבודה של חמש דקות?!", הזדעק החולה. "אם זה יתרום להרגשתך הטובה", אמר הרופא, "אפשר לבצע את העקירה לאט.. לאט..."

התלונן יהודי בפני הרה"ק רבי מאיר יחאל הרבי

מאוסטרובצה זיע"א: "ירשתי חנות מאבי. בימיו היא הכניסה רוחים יפים ואילו עתה אין לי פרנסה ממנה". שאלו הרבי: "מה אתה עושה בחנות כשאינך קונים?" השיב האיש: "אני קורא עיתון". אמר לו: "כשהלך אביך לחנות נטל עימו ספר קודש כדי ללמוד בכל רגע של פנאי. חרה הדבר ליצר הרע ומהר לשלוח אליו לקוחות כדי להפריעו מלימודו. אך אתה הקורא עיתון, אין יצר הרע שולח אליך

להצלחה וישועה בכל התחומים יהודה בן בת שבע אבישלום בן אורה רפאל ארז בן הדסה צביה

חובא באפרש, ששאל אברהם את שם, בנו של נח, כיצד נצלו מן המבול, והשיב לו שם, כי בזכות שנכמרו רחמיהם על הבהמות, החיות והעופות, זכו גם הם לרחמי שמים.

נמצא איפוא, שאם היו אנשי דור המבול מרחמים איש על רעהו, כי אז היו גם מעוררים גם עליהם רחמי שמים והיו ניצולים גם הם מן המבול. אבל מכיון שלא ריחמו זה על זה והיו גוזלים וחומסים איש את רעהו- "כי

מלאה הארץ חמס"- ממילא לא היו עליהם רחמים בדין ונחתם גזר דינם על כל עוונותיהם ביחד... (תפארת שלמה)

למה אחרים מקבלים את העלון ראשונים ואתה לא?!

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה hamaor.net@gmail.com

ברכה שהתקימה ספר הרה"ק בעל ה"בית אברהם" זיע"א: צדיק גדול בשם רבי משה אילונער כינס לפני פטירתו את בני קהילתו והבטיחם: מי שיאמר ברכת המזון מתוך הכתב, יתברך שלא תשלוט בביתו שרפה.

באותם ימים היו בתי עץ ולעתים כילו השרפות עירות שלמות. שמעו בני העירה וקבלו על עצמם קבלה זו. מלבד אדם אחד. עברו שנים, ושרפה פרצה ברחוב והחלה להתקדם לביתו, הבין שאי ציותו לדברי רבי משה גרם פרענות זו. מיד אץ לבית העלמין והבטיח לצדיק כי יברך מתוך סדור, ומיד האש שהחלה לשרוף את בתי הגויים- שקעה.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיאל בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן מינה, נעמה בת עזיה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איזה, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יהודה יאיר, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא, שלמה בן דונה, מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה

מהפעילות לא נחיס לרגע

אבות ובנים תהלים מלל ליל שישי אירגון מתמידים

למוד מוצ"ש מלל שישי עלון באלפי עותקים סדר לימוד שבת

שיעורי רבנים שיעור עין יעקב ושיבת בין הזמנים

שיעור בעלי בתים פעילויות לילדים

שותה קפה - עייף.
שותה קפה - עייף.
שותה קפה - עייף
שותה קפה - עייף
שותה קפה - עייף
נכנס לישון - מוח:
זוכר ששתיית קפה?

נמאס לי שלם על טעויות של אחרים!!! לא הולך יותר לחתונות.

תחושת הניצחון להגיע לקומה שלך לפני שנכבה האור בחדר מדרגות של הבניין

למה בעצם שלא נכריז על חופש לכל מדינת ישראל עד ראש חודש חשוון?

לכל החלוקות למיניהם אני ממש מעריך אבל בבקשה אל תביאו לנו יותר תפוחי אדמה זה גומר לי את השמן...

לע"נ הילד הנעים אליהו שור בן חנה י"ל שהיה מקוראי העלון ומשתתף בפעילויות

זאת לא ארוחת שישי בלי שאמא תגלה בסוף שהיא שכחה במקרר סיר שלא חיממה 21 סלטים ותגיד לאבא: איך לא הזכרת לי!?

למה להציץ בעלון של חבר למה להצטרף לרשימת תפוצה 367korona@gmail.com

נמאס לי לשמוע "אבא אני צמא" בלילה

דבר העורך

מעשה שהיה שבאו אל הגאון רבי יהושע ליב דיסקין זצ"ל וסיפרו לו על אחד השוחטים שבירושלים ששולח את בניו ללמוד בבית ספר שגדולי ירושלים החרימו ואסרו ללמוד בו. כבוד הרב - כך אמרו - אין זה מין הראוי ששוחט כזה ימשיך לשמש בתפקידו!

אכן כן - נענה הרב - אולם אי אפשר להעבירו מתפקידו אלא אם כן תמצאו לו פרנסה אחרת ואז תשתדלו לשכנעו לעזוב את מלאכת השחיטה... עשו האנשים כאשר נתבקשו ומצאו לשוחט משרה אחרת אולם כאשר הציעו לפניו את המשרה החדשה אמר השוחט כי בטרם הוא מחליט הוא מבקש להתייעץ עם רבי יהושע לייב דיסקין.

כאשר בא השוחט לפני הרב ושטח בפניו את צדדי הספק נענה מיד רבי יהושע ואמר: לא כדאי לך לעזוב את מלאכת השחיטה בה אתה מיומן ופרנסתך מצויה לך ברווח... מיד כאשר נודעה להם תשובתו של הרב חזרו חברי המשלחת אליו ותמהו: "והרי הרב עצמו אמר לחפש לו משרה אחרת ומדוע הרב אמר לו להישאר על מכוננו?..."

כאשר בא אלי יהודי לשאול בעצתי - השיב הרב - אני נותן לו את העצה הטובה ביותר בשבילו

ללא כל שיקול אחר שמעורב בכך!...
בידידות ניר גלפאט

זה לא רק אילון - זו מלחמת אלה

גם לכם זה קורה יושב בבית חסר מעש... משתעמם. קם לקרא משהו צועקים לך אתה פנוי?...

אני מפקק הסביבה שלי

מצד אחד עשיתי עכשיו כביסה פעם ראשונה בחיים, מצד שני דווקא יפה לי גופיות ורודות.

אלזה ליהיה

פעם אחת בא כפרי אחד לשיבה וביקש מראש הישיבה כי ימצא בעבורו חתן לבתו מתחייב אני, לפרנס את חתני ולספק לו את כל צרכיו. בחר ראש הישיבה חתן מופלג בתורה ובמעשים טובים וכעבור זמן התחתנו. למחרת החתונה הסב החתן בבית חמיו והנה מגישים לפניו לחם צר ומים לחץ... החתן העדין לא אמר דבר ובקושי רב נגס בלחם ושתה מן המים. בערב שוב הניחו לפניו לחם קשה ומים וכך מדי יום... התקשה החתן באכילת מאכלים אלה, הלך ורזה ופניו נפלו. כאשר ראה הכפרי כי חתנו אינו אוכל צעק: "מפני מה אינך אוכל? וכי בהיותך בישיבה אכלת מאכלים מעודנים?!" משלא הועילו צעקותיו שכר שני גויים גברתנים כדי שישגיחו על חתנו שיאכל. בכל ארוחה היו עומדים עליו ובכל פעם שלא אכל היו שני אלה מצליפים בו בשוט.

לילה אחד ברח החתן ונמלט לשיבה. נכנס החתן לראש הישיבה וסיפר לו את כל המאורעות עד היום. למחרת הגיע הכפרי לחפש את חתנו. מדוע אינך נותן לחתנך מאכלים ראויים? שאל ראש הישיבה את הכפרי. ואמר לכם את האמת - ענה הכפרי - אין באפשרותי לשלם אלא דמי לחם ומים. רשע שכמוך!!! - צעק הרב - אין באפשרותך לקנות בעבורו אוכל טוב? וכסף כדי לשכור שני גויים יש לך?!

כאשר מתבקש האדם לתרום ולעזור - אומר: "אין כסף, מצב דחוק..." אבל פתאום לשפץ את הבית יש?!... כשרוצים יש כסף...

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

דברי הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

"אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בְּדֹרֹתָיו אֶת הָאֱלֹקִים הִתְהַלֵּךְ נֹחַ" (בראשית ו, ט-י).
פירש רש"י (ד"ה בדורותיו והוא על פי הגמרא סנהדרין קח ע"א, מחלוקת רבי יוחנן ורבי לקיש): "יש מרבתינו דורשים את נח לשבח, אם היה צדיק בדור המבול, כל שכן שהיה יותר צדיק אם היה בדורו של אברהם אבינו, כיון שהיה לו ממי ללמוד ללכת בדרך הטובה. ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום".
רבים מן המפרשים מתקשים, אם ישנה אפשרות לדרוש את נח לזכות, מדוע בכל זאת דרשו אותו לגנאי?
אלא, אחד מההסברים הוא שהדחף שדחף את נח להיות צדיק זה בגלל שראה את קלקול הדור, אך זה לא נבע מחמת עצם הדבר שדבק בה' וקיום המצוות זהו הדבר הטוב ביותר והדרך הנכונה, וְבַחֲרַתְּ בְּחַיִּים (דברים ל, יט).

נח חשש שאם לא יהיה ירא שמים, הוא עלול להיות מושחת כשאר אנשי דורו, ולכן יש שדורשים אותו לגנאי, לפי שעבודת ה' צריכה להיות מתוך רצון פנימי להיות דבוקים בו יתברך, לפי שכך ציוונו זהו הדבר הטוב ביותר עבורנו. ולא עובדים את ה' בגלל שיש קלקול ברחוב וכדי לא להיות כמוהם.

***

כל מערכת חייו של עטרת ראשנו, מורנו ורבינו, מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל, הייתה ללמוד תורה וללמדה בעם ישראל בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה, לצאת למרחקים ולזכות את הרבים, כִּי אָדָם לְעָמֶל יוֹלֵד (איוב ה, ז), לעמל ר"ת ל"למוד על מ'נות ל"למד, זוהי התכלית שלשמה נוצר האדם בעולם. וכדברי הנפש החיים בהקדמתו שהאדם לא לעצמו נברא, אלא רק להועיל לאחרים בכל אשר ימצא בכוחו לעשות. ואין תועלת יותר גדולה מאשר להועיל לחבירו ברוחניות וללמדו תורה ומצוות.

יהי רצון שנזכה ללכת בדרכו של מרן זצוק"ל ונרומם את כל בית ישראל לקראת גאולת ישראל השלימה, אמן.

שת אלוס ומבורק!

למכירה אתרוג
יפה ומהודר

היה בשימוש שבוע

למסירה עשרים
חולצות שעלו עלי
לפני סוכות.

מחקרים מגלים כי
גברים מגלים שהכלים
לא שוטפים את עצמם
רק אחרי החתונה.

מבאס לרצות נס
קפה ואי אפשר
למדתי את זה על
בשרי.

עיריית ראש העין
מבקשת בזאת מכל
תושביה לא
לשכוח לפרק את
הסוכות בסוף החג זאת
לא יחידת דיור להשכרה

איזה חסיד בא לאדמור שלו
ואומר לו כבוד הרב שמעתי
שלקפל טלית זה סגולה לשלום
בית...
הרב ענה לו: לקפל שרוולים ולעזור
לאישה זה סגולה יותר טובה...
יום נעים..

- אמא הקציצה טבעונית?
- לא כפרה, אבל הפרה כן.

שמתי לב שכשאני אוכל
חטיף אנרגיה, זה נותן
לי כוח להמשיך לחפש
מה יש עוד לאכול

יש לכם אבות ובנים? אין לכם אבות ובנים?

בואו והצטרפו למשפחת מאירים וזורעים הצלחה
נפעל לעודד ולשמח את ילדי האבות
ובנים, התהלים והמתדמידים,
עשרות סניפים ואלפי ילדים!
זה הזמן
לזרוע
ולהצליח

מסיבות ר"ח
הגרלות
הצגות
מתמידים
פרסים

מקבלים כרטיסים וזוכים בפרסים

meirim4u@gmail.com יצירת קשר והתנאות בקרב אלוכם... יצירת קשר

ניתן להשיג את העלון: בימי רביעי-חמישי בישיבת "אור החיים" רחוב עזרא 1 ירושלים. ביה"כ "שמואל הנביא" רחוב שמואל הנביא 55 (מול דושינסקי). ביה"כ "רמת עזרא" רב חנן 1 בית שמש בעלות 1 ש"ח